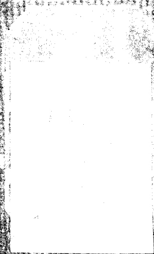
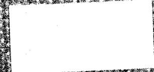
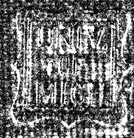
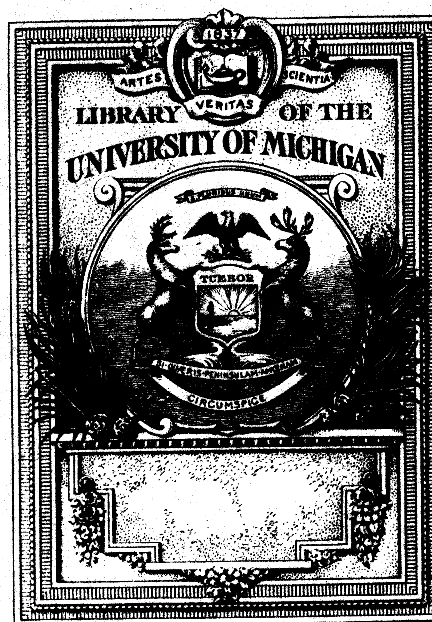
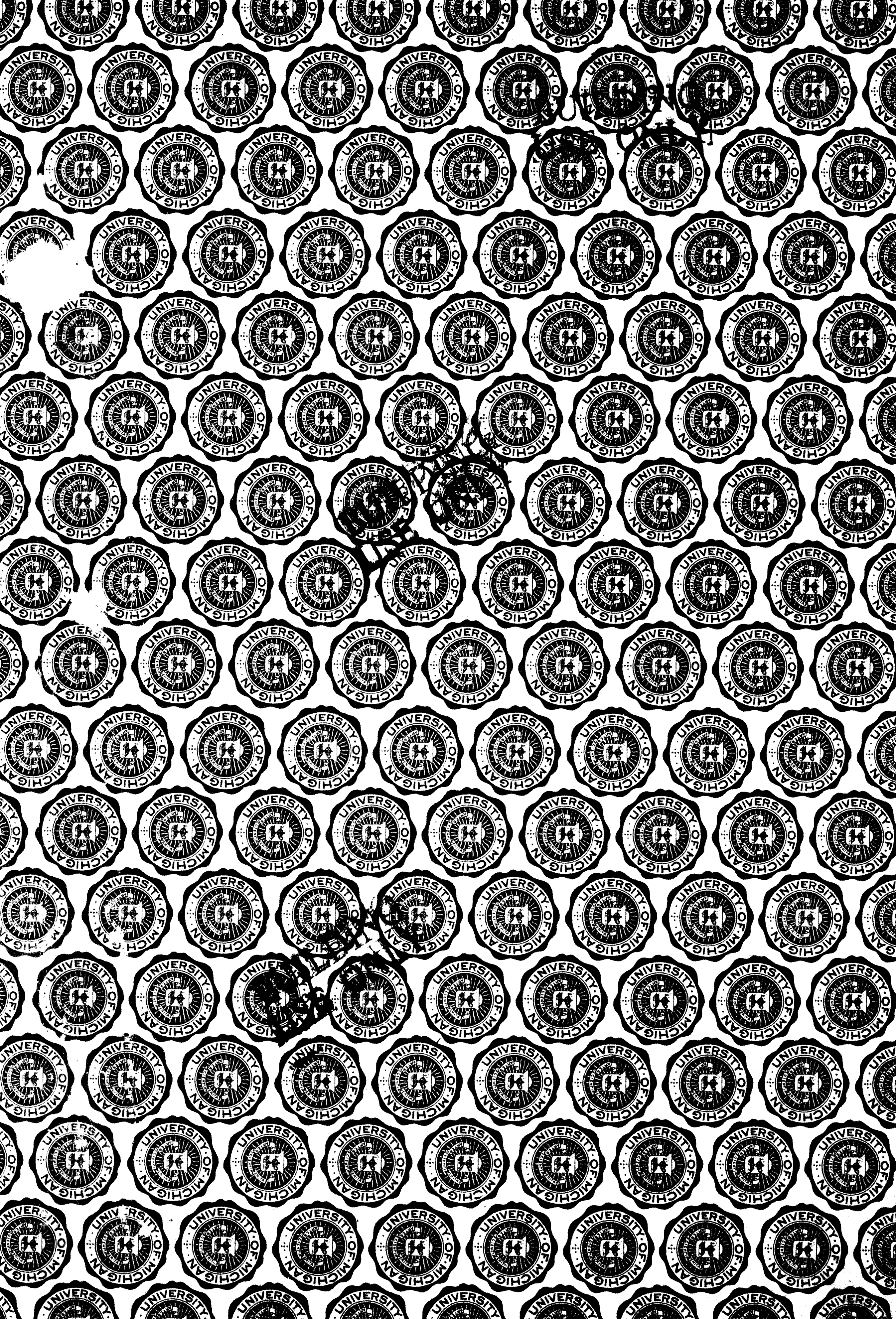







1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE


UNIVERSITY OF MICHIGAN

SOENDASCH-NEDERDUITSCH

WOORDENBOEK,

OP LAST VAN HET

GOUVERNEMENT VAN NEDERLANDSCH-INDIE

ZAMENGESTELD DOOR

H. J. OOSTING.

BATAVIA,
OGILVIE & Co.

1879.

VERBETERINGEN EN BIJVOEGSELS.

Bl.	kol.	regel.	woord.	
3	*b.*	6 *r. v. o.*	*voeg achter:*	[illegible] *benaming van de kleine djampana's, zooals er in een optogt wel worden meê rondgedragen.*
6	*a.*	9 *r. v. b.*	*voeg in*	[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *het laatste bij voorkeur voor:* achter elkaâr staande elkaâr vasthouden, *om niet van elkaâr afteraken, bijv. bij* [illegible] — [illegible] *enz.*
11	*id.*	5 *r. v. o.*	*voeg in achter*	[illegible] *en ook* [illegible]
14	*b.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	*om l.* om
16	*a.*	9 *r. v. o.*	*voeg achter:*	[illegible] *zie aldaar.*
17	*b.*	4 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	9 *r. v. o.*	*id.*	voor iemand, een aangenomen kind, *l. voor iemand, een aangenomen- of stiefkind of wel een pleeg- of stiefvader (moeder), en* 7 *r. v. o. voeg in achter* kind: *of wel* eigen vader (moeder);
19	*a.*	11 *r. v. b.*	*id.*	*gladde l. gladden en voeg achter: Voorts* [illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *K.*
20	*b.*	4 *r. v. b.*	*voeg in*	[illegible] *zva.* [illegible]
23	*id.*	14 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *SB.* langzaam, zacht en bedaard, *bv. van spreken.*
23	*a.*	5 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	meer als; te bovengaan *in iets l.* meer dan; te bovengaan in *iets*.

Bl.	kol.	regel.	woord.	
24	*a.*	5 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*lange l. langen*
id.	*b.*	11 *r. v. o.*	*lees achter*	[illegible] *iemands* welgevallen verdienen *of* trachten te verdienen.
26	*a.*	12 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	3 *r. v. o.*	*voeg achter:*	[illegible] (*van* [illegible] *en het Jav.* [illegible] niet) *hetz. en beide ook gebruikelijk met betrekking tot iets.* — [illegible] *zva.* [illegible] *De persoon of de zaak* [illegible]
29	*id.*	5 *r. v. o.*	*voeg bij* och!	*Zie ook* [illegible]
id.	*b.*	7 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* er meê in zitten; er meê verlegen zijn; niet weten hoe te handelen.
id.	*id.*	12 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*volg. K.* (*zva.* [illegible]) *l.* (*volg. K. zva.* [illegible])
30	*id.*	7 *r. v. o.*	*voeg in achter*	[illegible]: [illegible] *en* [illegible] *en lees* [illegible] *i. pl. v.* [illegible]
34	*id.*	10 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*persoonen l. personen.*
35	*id.*	1 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	*l. r.*	*id.*	*en. l. enz.*
37	*id.*	11 *r. v. b.*	*id.*	betreden, *l.* betreden;
40	*id.*	6 *r. v. o.*	*voeg in*	[illegible] — [illegible] *enz. zie* [illegible]
42	*id.*	4 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
43	*a.*	9 *r. v. b.*	*Hier behoort te volgen*	[illegible] *Zie nu* [illegible]
43	*a.*	10 *r. v. o.*	*voeg in*	[illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *Rg. K.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
44	*b.*	4 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*in het Buitenzorgsche; ook aldaar voor* de vanille plant. *Verg.* [illegible]
45	*a.*	5 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible] *Voorts moeten* (12 *r. v. b.*) [illegible] *zoomede de volgende woorden vervallen; ze behooren onder* [illegible] *waarvoor men leze* [illegible] (*Bl.* 56. *b.* 3 *r. v. b.*)
id.	*b.*	8. *r. v. b.*	[illegible]	*voeg bij: Ook:* van elkaâr geweken zijn, niet wel aansluiten, *bv. van de tot een deur zaâmgevoegde en verbonden planken.*
46	*id.*	2 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] [illegible] *zie* [illegible]
48	*a.*	4 *r. v. b.*	*voeg in achter*	*SB. het* op en neêr gaan bij het uitoefenen van den coïtus.
id.	*id.*	7 *r. v. o.*	*voeg in:*	*achter* hebben, *bv.*
id.	*b.*	3 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*II.* [illegible] *SB. hout, bijv. den sluitboom van een deur* doorbuigen.
49	*id.*	9 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	(d) *l.* (e)
50	*a.*	*voeg in achter redewoordje,*		(*maar dan veelal* [illegible] *en in sommige gevallen eischt zulks het spraakgebruik*).
id.	*id.*	13 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	die is (was) het dat is die (*de bewuste*)*; l.* die is (was) het; dat is die (*de bewuste*)*;*
id.	*id.*	13 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
52	*b.*	8 *r. v. o.*	*id.*	*achter* [illegible] *of wel* [illegible] *En achter* [illegible] *of wel* [illegible]
54	*b.*	10 *r. v. b.*	*id.*	rijpe *l. rijpe*
55	*a.*	7 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*a.*	6 *r. v. o.*	*voeg in achter*	*ong. Volgens den heer Coolsma* (*Recensie Soendanesche Tolk van den heer G. J. Grashuis. Tijdschrift Bat. Gen. v. K.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
				en W.) *is embat* „*een lange strook zooals men langs den bovenrand van een kasang hangt.*”
56	*a.*	1 *r. v. b.*	*Hier behoort*	[Javanese] *Zie nu* [Javanese]
id.	*id.*	5 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*of l.* of
id.	*b.*	3 *r. v. b.*	*id.*	[Javanese] *l.* [Javanese] *En voeg bij:* [Javanese] voorts, daarop, vervolgens.
id.	*id.*	*l. r.*	*voeg achter*	*K.*)
58	*a.*	14 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[Javanese] *l.* [Javanese]
id.	*b.*	4 *r. v. b.*	*voeg in*	[Javanese] zeer gehecht zijn aan zijn moeder, *van een kind. Verg. bij* [Javanese]
59	*id.*	6 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand of iets* wegvoeren *of* meêvoeren; *iemand* brengen, voeren of brengen *ergens heen.*
61	*a.*	2 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[Javanese] *l.* [Javanese]
id.	*b.*	10 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese] *l.* [Javanese]
id.	*id.*	6 *r. v. o.*	*voeg in:*	[Javanese] *SB.* strook papier, beschreven met den naam van God, een gewijde spreuk, een bede *of derg.* tot amulet (*Arab.* أسم naam).
62	*id.*	4 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*of* na stoelgang. *Verg.* [Javanese]
64	*id.*	9 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[Javanese] *zvd.* [Javanese] *II. enz. l.* [Javanese] *Ar.* عزّة heerlijkheid. — [Javanese] *zie bij* [Javanese]
65	*a.*	4 *r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden: en* [Javanese]	
id.	*b.*	8 *r. v. b.*	*voeg bij:*	[Javanese] togt, excursie.
66	*a.*	8 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	أَيمان *l.* إِيمان
id.	*b.*	13 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*II.* [Javanese] *naam van een zeevisch* (*Aplocheilus Javanicus. Rg.*).

Bl.	kol.	regel.	woord.	
67	*a.*	11 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
69	*id.*	1 *r. v. b.*	*id.*	weer terugloopen *l.* heen en terugloopen.
id.	*id.*	10 *r. v. b.*	*voeg in*	[illegible] — [illegible] *SB.* uithalen, met *een rijtuig of rijdier* uithalen; *een vaartuig* zijwaarts wenden, *bv. om een klip te vermijden; een paard of buffel* zijwaarts doen wijken. *Verg.* [illegible]
id.	*id.*	2 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	schikbeelden *l.* schrikbeelden
72	*b.*	8 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
75	*id.*	13 *r. v. o.*	*voeg in achter*	naaktheid: *(voor mannen van af den navel tot de knie, voor vrouwen de geheele naaktheid); ook*
77	*a.*	9 *r. v. o.*	*id.*	*Bv.* [illegible]
id.	*b.*	12 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*Zie verder* [illegible] *onder* [illegible]
80	*id.*	4 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
81	*a.*	6 *r. v. b.*	[illegible]	*Dit moet voorafgaan aan* [illegible]
83	*a.*	11 *r. v. b.*	*moeten vervallen de woorden: en* [illegible]	
85	*a.*	1 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*van l.* van
94	*id.*	14 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] (*Ar.* [illegible]) — [illegible] *SB.* spellen.
95	*b.*	12 *r. v. o.*	*achter*	[illegible] *voeg in: en wel* [illegible]
96	*a.*	2 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	4 *r. v. b.*	*voeg in*	*te*
id.	*b.*	4 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible] *en* 5 *r. v. b. i. pl. v.* [illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	13 *r. v. b.*	*achter* zijn,	*voeg in:* van af het
99	*id.*	8 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
101	*a.*	9 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *zva.* [illegible] *I.* — [illegible] *zva.* [illegible]
102	*id.*	2 *r. v. b.*	*voeg achter*	*Ook van lachen.*
103	*id.*	5 *r. v. b.*	*id.*	*Zie ook* [illegible]
id.	*id.*	6 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *zie* [illegible]
105	*id.*	13 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *naam van een heester (Justicia picta. Rg).*
id.	*b.*	3 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*Elettaria Sp.*
106	*a.*	8 *r. v. b.*	*voeg in*	[illegible] *naam van een plant (Dracena terminalis. Rg.), die wel op de begraafplaatsen wordt gepoot.*
id.	*id.*	9 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *ook wel eens* [illegible] *zoomede* [illegible] *ook wel* [illegible] *namen van twee heesters; Jav.* [illegible] *en* [illegible]
id.	*id.*	13 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *of* [illegible] *en (zva.* [illegible] *K.).*
id.	*id.*	6 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*ook:* elk zijn eigen weg gaan, *zoodat de een zich niet stoort aan den ander, van twee personen die bij elkaâr behooren of zulks geacht worden te doen, bv. omdat ze op hetzelfde erf wonen.* — [illegible] spreken wel is waar gelijktijdig, maar niet over dezelfde onderwerpen en daarbij ieder op zich zelf, *van twee of meer groepen van personen.*
107	*id.*	12 *r. v. o.*	*voeg in*	[illegible] *in het Buitenzorgsche voor* fruit, ooft, eetbare vruchten. *Rg. K. (Skr. hâraka). Bv.* [illegible]
108	*b.*	3 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *naam van een pandansoort.*
id.	*id.*	10 *r. v. b.*	*voeg in achter*	*zva.:* [illegible] *of het daarmeê overeenkomende*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
109	*a.*	5 *r. v. o.*	*voeg in achter zva.:*	in leven zijn; *ook, maar beter* [illegible] *of* [illegible]
id.	*b.*	9 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	weer, *l. weêr*
111	*id.*	1 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
112	*a.*	9 *r. v. b.*	*voeg in*	[illegible] *daarn.* [illegible] nooit, in geen geval zijn eten er aan willen geven.
id.	*id.*	11 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
113	*id.*	4 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
114	*id.*	3 *r. v. o.*	*voeg in achter*	profijt: emolumenten;
120	*b.*	8 *r. v. b.*	*voeg in achter*	zeggen; peinzend neêrzitten; *en voeg in* 10 *r. v. b. achter hetz. ook* bij herhaling *of* ieder oogenblik [illegible]
121	*id.*	10 *r. v. o.*	*id.*	*B. (einde regel): iets bv. het ijzer dat werd verbogen, de plank, die van haar plaats week, of derg.* in behoorlijken toestand brengen, weêr op de plaats brengen; *ook*
123	*a.*	14 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*door l. daar en* 12 *r. v. o. voeg in achter* ontwaken: *ook* op zijn (*niet te bed*).
126	*b.*	8 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	10 *r. v. b.*	*voeg in*	[illegible] *naam van een zich in zee ophoudend schaaldier. Het wordt wel gegeten en van zijn schaal maakt men wel een klep voor een* [illegible]
127	*id.*	9 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *naam van een Arab. schrijfteeken, dat in Soendasch met Arab. karakters geschreven, wordt gebruikt:* hamza.
129	*id.*	13 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *naam van een vogelsoort, een soort uil. Verg.* [illegible]
132	*a.*	11 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *zie* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
133	*a.*	9 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* redewoord (*onvertaalbaar*) *voor* [illegible] *ook voor* [illegible]
id.	*b.*	2 *r. v. b.*	*voeg in*	[illegible] *zie* [illegible]
id.	*id.*	3 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *SB.* raad, waarschuwing (*Ar.* نصيحة).
id.	*id.*	11 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	6 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *enz. l.* [illegible] *en* [illegible] *z.* [illegible]
134	*id.*	6 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*naar l. maar*
135	*a.*	2 *r. v. o.*	*id.*	*rijting l. rijtuig*
137	*id.*	10 *r. v. b.*	*voeg achter:*	[illegible] drup, de drup van de boomen of struiken.
138	*b.*	11 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	10 *r. v. o.*	*voeg achter:*	met water.
139	*a.*	10 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *ook wel* [illegible] *een soort boomkikvorsch, speciaal de* [illegible] *kiest hij tot zijn verblijf. In het Buitenzorgsche volg. K.* [illegible] *maar in de wandeling* [illegible] *Verg.* [illegible]
id.	*b.*	10 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*II.* [illegible] *SB. aan een touw of derg.* een ruk geven; *een paard* met een ruk inhouden, *ook* met een ruk optrekken, op de beenen houden, *als het struikelt en zou storten.*
id.	*id.*	*l. r.*	*voeg bij:*	[illegible] hond met een staart waarvan de punt is opgekruld *of* omgekruld.
140	*a.*	4 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*klapperdop l.* klapperdop.
id.	*id.*	10 *r. v. o.*	*voeg in achter*	[illegible] *zie* [illegible]
id.	*b.*	10 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
140	*b.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	op *l.* in
141	*id.*	3 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	2 *r. v. o.*	*voeg in*	[illegible] *zie* [illegible]
142	*a.*	13, 12, 11 *en* 10 *r. v. o.*		*l. i. pl. daarvan:* [illegible] *SB.* einde; ten einde.— [illegible] uit, ten einde, uitverteld, *van een verhaal, ook* uitgevierd, *van een vliegertouw of derg. Volg. somm.* [illegible] *ook zva.* [illegible] *van een arbeid, mits die met hetgeen werd verrigt voor goed werd afgedaan. Maar volg. and. mag men van een arbeid slechts bezigen* [illegible] (*of* [illegible]) [illegible] — [illegible] *een*
id.	*b.*	3 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] — [illegible] *SB.* op het gevoel af met de hand *iets doen, bijv. vischvangen.*
144	*a.*	*l. r.*	*moet vervallen:*	[illegible]
id.	*b.*	1 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
145	*a.*	11 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
147	*id.*	5 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *en gew.* [illegible] schaamteloos zijn; zich vergrijpen aan de wetten der welvoegelijkheid, *hetzij met woorden, hetzij met daden.*
id.	*b.*	10 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*en* [illegible]
149	*a.*	6 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*III l. II.*
id.	*b.*	4 *r. v. o.*	*voeg in, achter*	*schaal: Voorts: een stuk goed, bv. een samping om bij het wasschen het water er uit te doen loopen,* in de volle hand genomen, uitkloppen, *bv. op een plank.*
150	*a.*	3 *r. v. b.*	*voeg achter:*	[illegible] *mvdsv.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
150	*b.*	6 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *Zie het bijgevoegde bij* [illegible] *Verb. en Bijv. voor bl.* 317.
151	*id.*	4 *r. v. b.*	*voeg in achter*	[illegible] *ook wel* [illegible]
152	*id.*	11 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *een soort boomkikvorsch, maar die zich ook aan pager's en derg. zet. Verg.* [illegible] *hier boven.*
154	*id.*	10 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
156	*a.*	6 *r. v. o.*	*voeg achter*:	*Van* [illegible] *zooals men zegt. Dit is de naam van zekeren vogel, die zich gaarne ophoudt op eenzame plaatsen.*
157	*id.*	2 *r. v. o.*	*Voeg achter:*	*Van* [illegible] *zva.* [illegible] *III. maar slechts bevelenderwijze en slechts met betrekking tot keusik of derg.* — [illegible] *ook nog* nu eens hier, dan weêr daar, zoo maar op de eerste de beste plaats, *van het uitstorten van de keusik of derg. die wordt aangebragt, bv. op den weg die in orde moet worden gemaakt.*
159	*a.*	7 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	boosaardig, plaagziek, *l.* boosaardig plaagziek.
id.	*b.*	9 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
160	*a.*	8 *r. v. b.*	*voeg achter*	*of* ongepaste.
id.	*id.*	8 *r. v. b.*	*Hier behoorde te volgen*	[illegible] *Zie nu* [illegible]
id.	*a.*	12 *r. v. b.*	*Hier behoorde te volgen*	[illegible] *en* [illegible] *zooals mij later bleek wel degelijk in gebruik. Zva.* [illegible] *en* [illegible] *En van iemands oogen:* in tranen zwemmen.
id.	*id.*	13 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*zie l. zva.*
161	*a.*	11 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
164	*b.*	13 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* [illegible] het in gereedheid gebragte *of* gehoudene; het voor hem gereedstaande, in gereedheid ge-

Bl.	kol.	regel.	woord.	
				houdene *of* weggelegde.— [Javanese script] voor *iemand enz.*— [Javanese script] *iets enz.*
164	*b.*	10 *r. v. o.*	*voeg achter*	[Javanese script] — [Javanese script] zeer sterke dwarsstroom *ergens in een water. Verg.* [Javanese script]
165	*a.*	5 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[Javanese script] *l.* [Javanese script]
id.	*id.*		*voeg onder:*	[Javanese script] *naam van zekere klimplanten* (*cissampelos*); *van de bladen wordt door uitpersing een spoedig stollend sap vvrkregen, dat na toevoeging van suiker bij wijze van medicijn, maar ook wel als een lekkernij wordt gegeten.*
id.	*b.*	11 *r. v. o.*	*voeg in*	[Javanese script] *SB.* zooveel als men met de toppen van de vingers op kan nemen *van zout,* [Javanese script] *enz.*— [Javanese script] een zoo'n greepje, een zoo'n hoeveelheid.— [Javanese script] zoo'n hoeveelheid, zoo'n greepje nemen van *bv. zout.*
167	*id.*	9 *r. v. b.*	*voeg in:*	[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *iemand* bedarend toespreken, sussen; *een kind* sussen.
170	*id.*	3 *r. v. b.*	*voeg in I. achter*	[Javanese script] *en lees* [Javanese script] *I. i. pl. v.* [Javanese script] *I. Voorts voeg achter: II.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *Chin.* — [Javanese script] *of* [Javanese script] *en* [Javanese script] *of* [Javanese script] *zie* [Javanese script]
171	*id.*	3 *r. v. b.*	*voeg in:*	[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* bijten, *van een bloedzuiger.*
172	*id.*	6 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*si l. is*
174	*id.*	10 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese script] *l.* [Javanese script]
id.	*id.*	6 *r. v. o.*	*voeg in:*	[Javanese script] *SB.* schuins afloopen *en wel van achteren naar voren. Verg.* [Javanese script] (*Verb. en Bijv. voor bladz.* 371).
175	*id.*	7 *r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden: of* [Javanese script]	

Bl.	kol.	regel.	woord.	
177	*b.*	10 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*Ook zva.* [illegible]
id.	*id.*	8 *r. v. o.*	*voeg in achter ongebr.:*	[illegible] *en* [illegible] *Kw.* eerst, eerste; eerder. *En voeg in achter* [illegible] *SB.*
id.	*a.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	*cizh l. zich*
178	*b.*	8 *r. v. o.*	*id.*	Gij (God) *l.* o Gij (God)
id.	*id.*	*l. r.*	*id.*	[illegible] — [illegible] *SB. l.* [illegible] [illegible] *SB. Voeg voorts achter* wrokken: in ommin zijn.
179	*a.*	*r.* 1 *v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
180	*id.*	14 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *zva.* [illegible] *van* [illegible] *of wel benaming van een wijze van* [illegible] *waarbij* [illegible] *op den voorgrond staat. Verg.* [illegible]
id.	*id.*	11 *r. v. o.*	*voeg achter:*	opengewerkt, *en* 8 *r. v. o. voeg achter:* [illegible] zóó gemaakt.
181	*b.*	12 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*of l. ook* in twee gedeelten, *en*
id.	*id.*	4 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	3 *r. v. o.*	*en* 2 *r. v. o.*	*l. i. pl. v.* achterover liggende; omgekruld *en i. pl. v.* regtop staande *l.* opgekruld,
182	*b.*	10 *r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden:*	de katoenboom *en lees op de volg. regel* randoe *i. pl. v.* katoenboom
188	*id.*	9 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*Verg. l. Zie ook*
id.	*id.*	9 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* [illegible] bergpad, slechts voor voetgangers bruikbaar.
189	*a.*	10 *r. v. o.*	*moet vervallen:*	[illegible]
id.	*id.*	9 *r. v. o.*	*voeg in achter II.:*	[illegible]
190	*b.*	1 *en* 2 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*zegwoord l. werkwoord*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
193	*a.*	*boven aan*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
195	*id.*	10 *r. v. b.*	*Hier behoorde te volgen*	[illegible] *Zie nu* [illegible]
id.	*id.*	4 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	gewichten *l.* gewrichten
196	*id.*	6 *r. v. o.*	*voeg in achter*	[illegible] *ook voor*
id.	*b.*	12 *r. v. b.*	*voeg in achter*	3 redewoord
id.	*id.*	10 *r. v. o.*	*id. achter* 4	[illegible] *voor*
197	*id.*	9 *r. v. b.*	*voeg achter:*	[illegible] hetgeen strekt tot bezweringsmiddel bij het [illegible] — [illegible] *een gebouw, groote brug enz. ook wel een voorwerp, zooals een* [illegible] *met behulp van bv. een geit of een kip, die ten dien einde geslagt wordt, dus* met een bloedig offer, tegen booze magten en invloeden trachten te beveiligen. *Zie ook* [illegible]
198	*id.*	7 *r. v. b.*		[illegible] *en* [illegible] *Hiervoor had ik behooren te verwijzen naar* [illegible]
199	*id.*	1 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*wadana l. patih, djaksa, wadana of ander aanzienlijk inlandsch ambtenaar*
200	*a.*	6 *r. v. b.*	*In 't Soendasch*	[illegible] *niet* vee, bezitting aan vee, *dat de Jav. beteekenis is, maar:* bezittingen, vooral aan vaste goederen en vee.
id.	*id.*	13 *r. v. o.*	*voeg in voor*	tilbare: levende en
id.	*id.*	2 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	(رجع) *l.* (رجوع)
id.	*b.*	4 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
201	*id.*	12 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *of* [illegible] *B. en BL.* er over in zitten; zich bezorgd maken.
203	*a.*	10 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *Holl. royaal; in sommige streken zva.*

Bl.	kol.	regel.	woord.
			[illegible] *Maar elders:* [illegible] *B.* gekrenkt, geërgerd *of* beleedigd zijn; *ook zva.* [illegible]
214	*a.*	3 *r. v. o.*	*voeg in* [illegible] *SB. op Soemedang zva.* [illegible] *of* [illegible] *bep. van iets zooals het in elkaârs nabijheid slapen van een moeder en haar volwassen zoon. Het zou een Arab. woord zijn, door de Soendaneezen niet verstaan en daardoor verkeerd gebruikt, de eigenlijke beteekenis zou zijn* [illegible] *In I. van de door hem uitgegeven »Brieven" vertaalt Coolsma* [illegible] *met eenstemmig en Geerdink heeft onvermengd, soort bij soort. Welligt wordt het woord hier of daar in die beteekenissen gebruikt, maar mij is dat niet gebleken.*
id.	*b.*	13 *r. v. b.*	*moet vervallen: iets*
216	*id.*	10 *r. v. o.*	*voeg in:* [illegible] *SB.* de inlandsche viool (*Perz.* رباب).
219	*a.*	3 *r. v. o.*	*i. pl. v.* bamboe *l.* een bamboe *en voorts volg. regels van dat artikel: i. pl. v.* die *l.* dien; *i. pl. v. de l. den; i. pl. v. ze l. die; en i. pl. v. over en langs de bamboe, welke woorden moeten vervallen, voeg in achter schuren: er over en er langs.*
id.	*id.*	4 *r. v. o.*	*voeg in:* [illegible] *zie* [illegible]
221	*b.*	3 *r. v. b.*	*voeg achter:* [illegible] *zva.* [illegible]
225	*id.*	6 *r. v. o.*	(*welke regel moet inspringen*) *voeg in achter is: het*
226	*b.*	8 *r. v. b.*	*voeg achter:* [illegible] *S.* [illegible] *B.* linker, links. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* naar den linkerkant.
id.	*id.*	9 *r. en* 10 *r. v. b. &* 11 *r. v. o. i. pl. v.* de *l.* den	
id.	*id.*	7 *r. v. o.*	*voeg in* [illegible] *SB.* instorten, ingestort, *van een zoo goed als herstelden zieke, door het eten van iets dat hij nog niet kan*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
				verdragen. Ook van nagenoeg genezen bòrok: op nieuw uitbreken, *door het eten van iets. Verg.* [illegible]
233	*b.*	10 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] — [illegible] *SB.* stuiter, zijnde een met iets zwaars gevulde moentjangvrucht.
235	*id.*	11 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*lineaal l. liniaal.*
238	*a.*	*l. r.*	*voeg onder:*	[illegible] — [illegible] *zie boven voor bl.* 137.
241	*b.*	12 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*digter maken l.* digter maken
id.	*id.*	8 *r. v. o.*	*id.*	*daavbij l. daarbij.*
242	*a.*	4 *r. v. b.*	*id.*	uitgelijden *l.* uitglijden.
id.	*id.*	14 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*bv. En voeg bij aan het slot van het artikel: Ze bestaat uit op eenigen afstand van elkaâr in den grond gedreven houten of bamboezen stijlen, verbonden door middel van er door heen gestoken en verschuifbare dwarsboomen, gewoonlijk drie, ook wel vier, ook wel vijf.*
id.	*id.*	9 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	het hal — *l.* het hals —
id.	*b.*	8 *r. v. b.*	*voeg in achter*	[illegible] *en* [illegible]
id.	*id.*	11 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible] *en* [illegible]
id.	*id.*	7 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *zie* [illegible]
id.	*id.*	4 *r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden: nu genezen*	
246	*id.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	*staanden l. standen*
247	*a.*	*r.* 1 *v. b.*	*voeg in achter*	[illegible] *is*
248	*b.*	13 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* een zaâmgepakte, een zaâmgekleefde massa zijn, *van koepat en derg. lekkernijen. — Van* [illegible] *zie op* [illegible]
id.	*id.*	2 *r. v. o.*	*id.*	*Men heeft twee soorten:* [illegible] *en* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.
249	*a.*	11 *r. v. b.*	*voeg achter: In 't bijzonder ook die* koffij, welke door de kèkès werd ingeslikt, en van 't vruchtvleesch ontdaan weêr werd uitgeworpen.
250	*id.*	*r.* 3 *v. b.*	*voeg in:* [illegible] *SB.* gevulde moentjangvrucht, steentje of derg. tot stuiter, *bij het knikkeren of ander derg. spel.*
251	*b.*	5 *r. v. b.*	*id.* [illegible] *een volkswoord; het is een woordje voor den nadruk en wordt gebezigd in een zeggen, waarmeê men een derde met beslistheid iets heet liegen of wel van hem zegt tot den toegesprokene dat deze hem niet moet gelooven, omdat hij het mis heeft, zijn beweren onwaar is. Bv.* [illegible] *Of wel:* [illegible] *Enz.*
id.	*id.*	6 *r. v. b.*	*De hier gegeven afleiding is onjuist. Zie* [illegible]
252	*id.*	10 *r. v. b.*	*voeg in:* [illegible] *I. —* [illegible] *zva.* [illegible] *— II. Holl. SB.* kurkentrekker.
id.	*id.*	12 *r. v. b.*	*voeg in achter* [illegible] bij de salèndrò behoort een panajagan;
id.	*id.*	12 *r. v. b.*	*i. pl. v.* saléndrò *l.* salèndrò
id.	*id.*	7 *r. v. o.*	*voeg in:* [illegible] *SB. naam van een bekkeninstrument.*
253	*a.*	8 *r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden: slechts in* [illegible] *? Men leze:* [illegible] *zie* [illegible]
id.	*b.*	4 *r. v. o.*	*Voeg bij: II.* [illegible] *SB.* dubbeltje, tiencentstukje.
id.	*id.*	*l. r.*	*voeg achter: Terminalia catappa.*
259	*a.*	13 *r. v. b.*	*voeg in:* [illegible] — [illegible] *SB.* de naad tusschen den balzak en het fondament. *Verg.* [illegible]
id.	*b.*	8 *r. v. o.*	*id.* [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
226	*a.*	10 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* van zich kunnen verkrijgen *of wel* geen been *of* zwarigheid er in vinden om *iets te doen. Verg.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *maar ook zva.* [illegible] niet behoeven. *Verg. het Jav.* [illegible]
263	*id.*	6 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *SB.* bamboezen kokertje tot een wadah voor olie; *maar in de dorpen ook voor ieder* heel klein fleschje. *Jav.* [illegible] kleine aarden pot *of* kruik om water te halen.
264	*b.*	10 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *ook* [illegible] *SB.* dat bekleedsel aan den klapperboom waarvan men wel zakken maakt. [illegible] *zva.* [illegible]
id.	*id.*	12 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]
266	*id.*	5 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*Perz.* (*chalasj*) *l.* (*Perz. chalasji*).
id.	*id.*	12 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
267	*a.*	10 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *of*
id.	*id.*	6 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *SB.* de lever.
id.	*b.*	6 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*aldan l. dan*
271	*a.*	14 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *zie* [illegible]
271	*a.*	4 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	4 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	12 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	10 *r. v o.*	*id.*	*zegwoorden l. werkwoorden*
272	*id.*	*l. r.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
273	*a.*	6 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* [illegible] hadjat, bestaande in rijst, *volg. somm.* met wit katoen en geld, gegeven tot bevrediging *van, zooals men meent te moeten aannemen, omdat*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
				men getroffen wordt door ziekte en ongelukken, — beleedigde, bovennatuurlijke magten en invloeden; zoo'n hadjat geven. — [illegible] ten behoeve van *iemand of iets* een hadjat kiparat geven. [illegible] *is een derg. uitdrukking als* [illegible]
273	*b.*	9 *r. v. b.*	*voeg achter*	boomwol.
274	*a.*	12 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
277	*id.*	2 *r. v. o.*	*id.*	*ook* behooren *te hebben of te bezitten, als voren, gezegd van iets. l. ook* behooren *iets te hebben of te bezitten.*
278	*id.*	3 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *een dorpswoord, zva.* [illegible]
279	*b.*	9 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *naam van een boom, zijn vruchten worden gegeten Mal.* رڤت *repat.*
id.	*id.*	7 *r v. o.*	*id.*	[illegible] *zva.* [illegible] *Zie dat bij* [illegible] *V. en B.*
280	*id.*	8 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	soit: *l.* soit;
281	*a.*	11 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *en* [illegible] *zóo schrijft men, maar te recht? B. L.* slaapplaats, slaapkamer.
283	*b.*	5 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *zva.* [illegible] *En daaronder:* [illegible] *S. en P.* willen, het willen, er genegen toe zijn.
286	*a.*	14 *r. v. o.*	*voeg in achter*	[illegible] *I. ook* [illegible] *en* [illegible]
id.	*id.*	12 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*Verg.* [illegible] — *II. in het Buitenzorgsche, zva.* [illegible]
288	*id.*	3 *r. v. o.*	*moeten vervallen de letters SB.*	
id.	*b.*	9 *r. v. o.*	*moet vervallen het woord* afgestorven; *voorts l. r. i. pl. v. kòttak l. kòtak*	
289	*a.*	5 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
290	*id.*	9 *r. v. b.*	*voeg achter:*	[illegible] *benaming van de wijze van dragen van den hoofd-*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
				doek in het dagelijksch leven, in het dagelijksch doen, dwz. als men niet „gekleed" is en het ook onnoodig is dat men er netjes uitziet. Verg. [illegible] *en* [illegible]
293	*b.*	13 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
294	*a.*	4 *r. v. b.*		[illegible] *en de twee volg. woorden, nam.* [illegible] *zoomede* [illegible] *moeten daar vervallen en ingevoegd worden* 2 *r. v. o.*
295	*id.*	12 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*zegwoord l. werkwoord*
296	*b.*	14 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] de koelte opvangen, zich doen bekoelen, *door bv. als het koel begint te worden buiten te gaan zitten.*
id.	*id.*	6 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
299	*a.*	2 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	2 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] iets dat openbaar wordt tentoongesteld; schouwspel, vertooning.
302	*a.*	8 *r. v. o.*		*goed* op krediet *enz. Deze door Koorders gegeven definitie is ongetwijfeld onjuist. Lees:* voor *iets, bv. een betaling,* zekerheid geven, door middel van iets dat men als onderpand geeft.
305	*id.*	13 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	3 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
309	*a.*	10 *r. v. b.*	*voeg in achter*	*van: (den vorm of het fatsoen van)*
id.	*b.*	10 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *SB. van kuikentjes:* nog niet over het geheele lijf gevederd, maar slechts hier en daar.
314	*id.*	13 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*SB. l. S.* [illegible] *of* [illegible] *B. (v. e. meerdere).*
315	*a.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
317	*b.*	4 *r. v. b.*	*voeg in achter*	toelichting *ook* verklaring.
id.	*id.*	14 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*klimplant l. plant. En voeg bij aan het slot: Volg. Rg. zou*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
				chokrom, in het Buitenzorgsche nevens [illegible] *in gebruik, de eigenlijke Soend. benaming zijn. Maar op Soemedang* [illegible] borstelig, ruig, *dat wil zeggen dat de haartjes nagenoeg regtop staan, van iemands knevel. — Namen van soorten van* [illegible] *zijn: (— tjoetjoek, — galatik, — kadoet, — malèbèr, — pelem, — peuheur, — lijat, en — rangoe. Rg. Tj.). Op Soemedang zijn* 1, 3, 4 *en* 5 *onbekend; wel onderscheidt men daar nog een tèrong koepa.*
318	*b.*	4 *r. v. b.*	*voeg in achter*	[illegible] *I.*
id.	*id.*	9 *r. v. b.*	*voeg bij*	*II.* [illegible] *SB.* de klander.
319	*a.*	11 *r. v. b.*	*lees:*	[illegible] *SB.* ruilen, wisselen. — [illegible] *maar slechts* [illegible] *wordt gebruikt; dit laatste zva.* [illegible]
id.	*b.*	13 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *zie* [illegible]
320	*id.*	8 *r. v. o.*	*voeg in achter*	[illegible] *of*
322	*id.*	4 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
326	*a.*	11 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
328	*id.*	12 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	3 *r. v. o.*	*voeg in*	[illegible] *zie* [illegible]
328	*b.*	3 *r. v. b.*	*voeg in*	[illegible] *SB.* verschroeid, gezengd, verzengd, aangebrand. *Ook* zwart, *van te veld staande parè door sommige hama.*
330	*a.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	*emand l. iemand*
332	*id.*	14 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*Maar* [illegible] *ook wel voor* twintig centen *of* vier en twintig duiten.
id.	*id.*	13 *r. v. o.*	*voeg in*	[illegible] *en* [illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *I.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
333	*a.*	8 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *zeldzaam* [illegible] *SB.* [illegible] *of* [illegible] zich niet bekommeren *om iemand of iets;* niet omzien *naar iemand of iets.* — [illegible] op *iemand of iets* regard slaan; van *iemand of iets* notitie nemen.
id.	*id.*	11 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*hetz. l.* iets *of* dingen van den aard van boomgaarden; boomgaarden, diverse boomgaarden.
335	*a.*	2 *r. v. o.*	*moet vervallen:*	*B.* (*de eerste*).
339	*id.*	10 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
340	*b.*	8 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] (*tipu,* to deceive bij art, to impose upon. Deceit, wile, stratagem. *Rg.*) — [illegible] *SB. iemand* met een list tot zijn dupe maken; *iemand* afzetten, beetnemen. — [illegible] list, schurkachtige list.
341	*a.*	4 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	3 *r. v. o.*	*voeg bij:*	[illegible] *zie* [illegible] *Verg.* [illegible]
342	*a.*	3 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] (*Mal.* [illegible] *naam van den bekenden Chineeschen heilige. — Mal. Nederl. Woordenboek Von de Wall- van der Tuuk*).
343	*id.*	12 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] — [illegible] *SB. iets* plakken, vasthechten, zich doen hechten *op iets anders; iets* smeren, strijken *over of op iets anders. Verg. bij* [illegible]
343	*a.*	8 *r. v. o.*	*voeg achter:*	[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *zoomede* [illegible]
id.	*b.*	7 *r. v. b.*	*Voeg in:*	*achter geleden en*
345	*id.*	10 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible] *terwijl dan de* [illegible] *aan het begin van den volgenden regel moet wegvallen.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
345	*b.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	[illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible] *voor dit laatste ook wel* [illegible] *zijn ook benam. van ongesteldheden.*
346	*a.*	10 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l. bij* [illegible]
id.	*id.*	5 *r. v. o.*		[illegible] *zal wel behooren te zijn* [illegible]
348	*b.*	9 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
350	*id.*	7 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] — [illegible] S*B*. ineengekronkeld liggen, *van een slang; en van menschen, plat voor: maar* liggen *in het bed of op de slaapplaats; maar* blijven zitten *ergens, bv. in de kamer, zonder er uit te komen.*
356	*id.*	14 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *Jav.* koopen. — [illegible] *SB. kunstterm voor* het geven van een geschenk, *hetzij geld, hetzij iets anders van waarde*, nadat men bevond dat zij maagd was, aan het meisje dat men huwde. — [illegible] dat geschenk.
id.	*id.*	4 *r. v. o.*	*voeg in achter*	[illegible] *Kw. en r.* 3 *v. o. i. pl. v. II. l.* 2. *Voorts r.* 2 *v. o. voeg achter:* [illegible] *zva.* [illegible]
357	*a.*	13 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* benaming van sommige middelen tot afwering *of* bezwering van onheilen en ziekten. — [illegible] op *een plek, bv. waar men een sitoe wil graven,* de daar huizende booze geesten bezweren, trachten te verbidden. — [illegible] *een zieke* door zekere bezweringsmethode, waarbij de kwaadaardige geest, *die den zieke plaagt*, vaart in den (de) doekoen, *waarna de omzittenden hem trachten te verbidden*, medicineeren. — [illegible] *hetz.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
358	*a.*	*r.* 1 *v. b.*	*i. pl. v.*	zanwijze *l.* zangwijze.
368	*id.*	8 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
369	*id.*	5 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
371	*b.*	5 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *ong.* — [illegible] *SB.* schuins afloopen *en wel van voren naar achteren. Voorts met betrekking tot liggen:* in meer of minder zittende houding.
374	*a.*	2 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *naam van een boom, Cassia fistula, welks bast tot het looijen van leêr wordt gebezigd en de vruchten tot purgeermiddel.*
377	*id.*	12 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
378	*b.*	9 *r. v. b.*	*voeg in achter*	*maken: of wel met het oog op een derde zeer nederig willende zijn,*
380	*a.*	11 *r. v. o.*	*moet vervallen: ook*	
381	*id.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	*planktjes l. plankjes*
383	*id.*	4 *r. v. b.*	*id.*	toornen. *l.* toorn.
384	*id.*	*l. r.*	*voeg onder:*	[illegible] *naam van een slangensoort, de pythonslang. Men onderscheidt de* [illegible] *en de* [illegible] *De eerste, ongeveer* 4 *voet lang, heeft een geele streep van af den nek over de heele lengte van het lijf, houdt zich bij voorkeur op in boomen en beloert de vogels. De tweede bereikt volgens de verhalen soms een reusachtige lengte, ze doodt haar slagtoffer, mensch of dier, door het te omkronkelen en de beenderen te breken, waarna ze het verslindt. Beide soorten zijn niet giftig. Mal. oelar sawa.*
id.	*b.*	13 *r. v. b.*	*i. pl v.*	stamgenoten; *l.* stamgenooten;

Bl.	kol.	regel.	woord.	
388	*a.*	10 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*soort l. stoot*
id.	*id.*	8 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *I. SB.* een van rotting vervaardigde, langwerpig vierkante doos met plat deksel, *waarin de benoodigdheden om te kunnen sirih eten of rooken worden geborgen. II.* [illegible] *iemand* in de rede vallen.— [illegible] *in de sair op bl.* 38 [illegible] *aldaar voor* [illegible]
391	*b.*	8 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*Zie l. zie*
id.	*id.*	4 *r. v. o.*	*voeg bij:*	[illegible] *zie onder* [illegible]
392	*id.*	6 *r. v. b.*	*Hier behoorde te volgen* [illegible] *zie nu* [illegible]	
393	*a.*	2 *r. v. o.*	*voeg achter:*	[illegible] *SB.* opgezet, hard, met een gevoel alsof er klonters in zitten, *van de borsten van een zogende vrouw.*
id.	*b.*	7 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	uiterlijke. *l.* uiterlijk.
394	*a.*	5 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	12 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] een brandnetel. — (*Sareung'i, a variety of wild taleus or arum. Rg.*)
397	*a.*	2 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *SB.* [illegible] steken, bijtend pijn doen, *bv. van de gewonde hand, waarop een of ander scherp vocht werd gestort; en van hart of gemoed:* hoogst pijnlijk aangedaan worden; lijden.
398	*id.*	14 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *naam van een struik, de welriekende bladen woorden als specerij gebezigd* (*Ocymum Monachorum of the family of Labiatae. Rg.*).
400	*id.*	3 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *maar gewoonlijk* [illegible] *ook wel eens* [illegible] *o. a. in het Bandoengsche en Soemedangsche de*

Bl.	kol.	regel	woord.	
				benaming van zeker op Java niet inheemsch struikgewas, dat tot zoogenaamde levende heiningen wordt aangeplant. De benaming is een verbastering van den naam van een vroegeren assistent resident van Krawang: de Serière. In het Tjiandjoersche en ook in het Buitenzorgsche wordt dit gewas [illegible] *genoemd. Het is onder verschillende benamingen over geheel Java verspreid.*
400	*a.*	2 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	5 *r. v. b.*	*id.*	dan *l.* dans.
id.	*id.*	6 *r. v. b.*	*id.*	smeid *l.* meid.
401	*a.*	9 *r. v. b*	*voeg in:*	[illegible] *zie onder* [illegible]
id.	*id.*	10 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*Zie verder op* [illegible]
402	*id.*	6 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	12 *r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden:*	*van mannen,*
406	*id.*	11 *r. v. b.*	*voeg in achter*	[illegible] *en* [illegible]
407	*a.*	13 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*les,* *l.* les,
409	*id.*	3 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*Jav.* [illegible]
412	*b.*	8 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*(In het Buitenzorgsche daarvoor* [illegible] *K.) l. Daarvoor (in het Buitenzorgsche* [illegible] *K.)*
417	*a.*	3 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
419	*id.*	4 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *SB. benaming van zeker deel van het ingewand en wel van dat hetgeen zich bevindt in de regterzijde van den buik boven aan.*
422	*b.*	12 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
425	*a.*	11 *r. v. b.*	*Hier behoorde te volgen:*	[illegible] *Zie nu voor* [illegible] *zoomede* [illegible] *op dit laatste.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
425	*v.*	9 *r. v. o.*	*voeg in:*	[Javanese] *I. ong.* [Javanese] *SB.* zich vermenigvuldigen, *van een plant of gewas.* — *II.* [Javanese] *zie* [Javanese] (*Verb. en Bijv.*).
426	*id.*	11 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese] *SB.* het leêr, waarin de [Javanese] ligt. *Maar in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese]
id.	*id.*	9 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese]
id.	*b.*	8 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*II.* [Javanese] *SB.* spiernaakt, moedernaakt.
427	*id.*	12 *r. v. b.*	*id.*	*achter* bezem *ook* parèstroo.
id.	*id.*	12 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[Javanese] *l.* [Javanese]
429	*id.*	2 *r. v. b.*	*voeg. bij:*	*en* [Javanese]
433	*a.*	*r.* 1 *v. b.*	*i. pl. v.*	voor *en volgende woorden l.* in gereedheid hebben *of* houden; voor *iemand of een dier iets* in gereedheid brengen *of* houden.
id.	*id.*	13 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese] *l.* [Javanese]
435	*b.*	13 *r. v. o.*	*id.*	aanhoorigkeid *l.* aanhoorigheid.
436	*a.*	7 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese] *l.* [Javanese]
438	*id.*	4 *r. v. b.*	*voeg achter:*	([Javanese] *of* [Javanese] *Kw. Jav. Wdb.*).
444	*b.*	11 *r. v. b.*	*id.*	te hoog *of wel* te laag, *bv. van iemands stem.*
445	*a.*	2 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[Javanese] *l.* [Javanese]
447	*id.*	10 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese] — *l.* [Javanese]
452	*id.*	7 *r. v. b.*	*id.*	*dan l. daan*
id.	*id.*	13 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese] *l.* [Javanese]
id.	*id.*	2 *r. v. o.*	*voeg in achter*	[Javanese] *verdicht grondwoord van* [Javanese]
id.	*b.*	3 *r. v. b.*	*voeg in:*	[Javanese] *Mal. SB.* verbeelding, voorstelling, waan (*Skr. sangka,* twijfel, onzekerheid. *P.*) — [Javanese] *iets* opvatten,

Bl.	kol.	regel.	woord.	
				meenen, wanen *zoo of zoo te zijn.* — [Javanese script] *zie hiervoor op* [Javanese script] *alwaar het bij vergissing werd bijgevoegd.*
456	*b.*	5 *r. v. b.*	*voeg bij achter*	hebben: *Ook zva.* [Javanese script] *en dan P.*
457	*id.*	10 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*iets l.* iets
458	*a.*	4 *r. v. o.*	*voeg in:*	*Maar het spraakgebruik vordert* [Javanese script] *en volg somm.* [Javanese script] *altijd (?): iets* gaan ontsteken *of* gaan aansteken *ergens of aan iets.*
462	*id.*	2 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	ze *l.* kippen *of derg.*
id.	*b.*	8 *r. v. b.*	*voeg in:*	[Javanese script] *in sommige streken, o. a. op Soemedang, zva.* [Javanese script] *Maar* [Javanese script] *SB. en ook van een dier, zva.* [Javanese script]
463	*id.*	5 *r. v. b.*	*id.*	[Javanese script] *SB.* verbrand, *bv. van iemands rug, door steeds zonder baadje buiten rond te loopen of buiten te zijn.*
464	*id.*	5 *r. v. b.*	*voeg bij*	[Javanese script] *ook* [Javanese script] zich laten voorstaan op hetgeen men is *of* zich verbeeldt te zijn.
id.	*id.*	12 *r. v. b.*	*voeg in*	[Javanese script] *Kw. o. a. zva.* [Javanese script] *ook zva.* [Javanese script] *Ong.* — [Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script] *Aldaar ook* [Javanese script]
466	*id.*	9 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*Maar door misverstand* [Javanese script] *ook voor:* in bruikleen geven *voor bepaalden of onbepaalden tijd, aan een persoon in 't bijzonder of aan velen.* [Javanese script] *iets enz.*
467	*a.*	12 *r. v. o.*	*voeg in:*	[Javanese script] *zie* [Javanese script]
468	*b.*	7 *r. v. b.*	*id.*	[Javanese script] (*Skr. awasthâ,* stand, positie) *zie* [Javanese script]
469	*a.*	8 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[Arabic script] *l.* [Arabic script]
473	*id.*	*l. r.*	*voeg onder:*	[Javanese script] *naam van een uiterst klein insekt dat op de sawahs wordt gevonden.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
474	*b.*	4 *r. v. o.*	*Voeg in:*	ꦧꦶꦢꦫ ook wel ꦧꦻꦢꦫ *naam van een vruchtboom, Zizyphus jujuba. Skr. badara.* — ꦧꦶꦢꦫꦭꦲꦸꦠ꧀ *naam van een boom die een bekend geneesmiddel levert. T. w. schraapsel van zijn hout laat men in water aftrekken en drinkt dan dit laatste tot versterking van maag en ingewanden.*
				ꦧꦶꦢꦸꦫꦶ *of* ꦧꦻꦢꦸꦫꦶ *SB.* katoog, *een half edelgesteente* (*Skr. waidoérja,* lazuursteen. *Prof. Kern. Jav. Wdbk*).
475	*a.*	12 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*11.* ꦥꦔꦭꦭꦸꦤ꧀ *zva.* ꦲꦸꦭꦸꦤ꧀ *met betrekking tot een bevel of derg.*
479	*id.*	6 *r. v. o.*	*moet vervallen: mvdsv.*	
480	*id.*	4 *r. v. b.*	*voeg achter:*	ꦕꦸꦩ꧀ꦧꦸꦭꦺꦠꦶꦏꦤ꧀ *naam van een dorp en van een thee-onderneming in het Bandoengsche* (*tjoemboe Mal.* lieve woordjes, complimentjes.)
id.	*id.*	5 *r. v. o.*	*voeg in:*	ꦭꦲꦸꦏ꧀ *SB.* vleesch, visch. ꦭꦲꦸꦏꦼꦤ꧀ visch.
id.	*b.*	6 *r. v. b.*	*moet vervallen het artikel* ꦭꦲꦸꦏ꧀	
487	*id.*	13 *r. v. o.*	*voeg in:*	ꦭꦤ꧀ꦕ — ꦔꦭꦤ꧀ꦕ *SB. een sawah of sawahgrond* huren. — ꦔꦭꦤ꧀ꦕꦏꦼꦤ꧀ *een sawah* verhuren.
488	*id.*	10 *r. v. b.*	*voeg bij:*	ꦥꦭꦥꦤ꧀ *hetz. en dit laatste ook* schoon, *van een geheel geplukte kip.* — ꦧꦶꦢꦫꦥꦶꦥꦸꦠꦥꦤ꧀ *zie onder* ꦥꦸꦫꦶꦭꦏ꧀
492	*id.*	*r.* 1 *v. b.*	*i. pl. v.*	ꦲꦫꦸꦥꦫꦧꦶꦫꦸ *l.* ꦲꦶꦫꦸꦥꦫꦧꦶꦫꦸ
id.	*id.*	*l. r.*	*voeg onder:*	ꦭꦺꦴꦏꦺꦠ꧀ *Holl.* loket; *SB.* reistasch aan een riem gedragen; spoorwegtasch; *ook* porte-monnaie.
500	*a.*	1 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	ꦗꦺꦗꦺꦧꦶꦠꦤ꧀ *l.* ꦗꦺꦗꦺꦧꦺꦠꦤ꧀
id.	*id.*	12 *r. v. b.*	*moet vervallen; en*	

Bl.	kol.	regel.	woord.	
503	*a.*	5 *r. v. b.*	*voeg in achter*	zijn: valsch, *en op den volg. reg. achter profeet: d. w. z. van iemand die zegt dat te zijn.*
id.	*b.*	9 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	; *achter* bedaard *l.* ,
507	*id.*	1 *r. v. b.*	*zie Verb. en Bijv. voor bl.* 198.	
id.	*id.*	4 *r. v. b.*	*voeg in:*	[Javanese script] *Holl.* liplap: *zva.* [Javanese script] (*b*), *maar wat mooijer woord.*
512	*b.*	12 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* paaijen, in slaap wiegen met woorden en beloften; *iemand* lekker maken.
516	*a.*	12 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	als *l.* al.
517	*id.*	13 *r. v. o.*	*voeg achter:*	[Javanese script] *mvdsv.* — [Javanese script] het geestelijk bestanddeel *van den mensch. Ook soms zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *wel eens voor* de Wereldgeest, de Onzienlijke, *d. i.* God.
519	*b.*	2 *r. v. b.*	*voeg in:*	[Javanese script] *SB.* kringvormige uitgraving *of* uitholling. — [Javanese script] *ergens* zoo'n uitgraving *of wel* uitholling maken *of* aanbrengen. *Verg.* [Javanese script]
id.	*id.*	11 *r. v. o.*	*id.*	[Javanese script] *SB.* verklaring door middel van vertaling; beteekenis (*Ar.* [illegible]). *Verg.* [Javanese script]
520	*id.*	10 *r. v. o.*	*voeg bij:*	*II. SB.* een weinig er uit en dien ten gevolge [Javanese script] *bv. van het verdunde ergens ingestoken eind van een stijl.*
521	*a.*	10 *r. v. o.*	*Hier viel weg*	[Javanese script] *of* [Javanese script] *Zie nu aldaar.*
522	*id.*	2 *en* 4 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	overloopend *l.* overloopen *en i. pl. v.* van *l. van*
523	*a.*	13 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	voorschrijden, *l.* voortschrijden,
525	*id.*	7 *r. v. b.*	*id.*	[Javanese script] *l.* [Javanese script]
528	*id.*	5 *r. v. o.*	*voeg in:*	[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* afkappen, doorkap-

Bl.	kol.	regel.	woord.	
				pen, *bv. de tali's van de (bamboezen) bevloering die men opbreekt; enz.*
528	*a.*	2 *r. v. o.*	*voeg in:*	*Zóo in het Buitenzorgsche en dan vooral ook in de een of ander aanplanting of wel iets dat niet hun dagelijksch voedsel is. Maar in de Preanger van dieren, zooals een buffel, rund, hert enz:* de blaren en malsche takken eten van struiken, jong hout en derg.; *die* eten. *Voorts van menschen: een peuteuj- of derg. vrucht* eten, leĕg eten, met den mond de boonen er uithalende.
530	*b.*	12 *r. v. b.*	*voeg in achter*	liggen. — [illegible] *SB. leĕr* looijen. *Verg.* [illegible] *dat in sommige streken wel als een synoniem van* [illegible] *wordt gebezigd.*
531	*a.*	8 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *en bep. ook ons* zakkerollen.
532	*a.*	9 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *SB.* groot, kolossaal, *van een huis, brug of derg. Ook:* veel, in groote hoeveelheid.
540	*b.*	2 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
541	*id.*	9 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
543	*a.*	11 *r. v. o.*	*id.*	hebben *l.* hebben;
545	*id.*	11 *r. v. o.*	*id.*	verstoornd *l.* verstoord
id.	*b.*	*r.* 1 *v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
547	*a.*	10 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible] *(Verb. en Bijv.).*
id.	*b.*	2 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
549	*id.*	2 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *zva.* [illegible]
551	*id.*	*r.* 1 *v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
553	*a.*	10 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] — [illegible] *zie* [illegible] [illegible] *zie* [illegible] *In sommige streken is* [illegible] *ook een mooi-woord voor* [illegible] *een wadah* overstorten, leêgstorten. *En* [illegible] *voor* [illegible] — *Zie verder* [illegible]
id.	*b.*	1 *r. v. b.*	*moet vervallen:*	[illegible] *enz.* — [illegible] *en dan* [illegible] *behooren hier.*
558	*id.*	10 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] — [illegible] *SB. een flesch of derg.* omwikkelen, bewikkelen *met blaren of wel met iets zooals* [illegible]
562	*a.*	13 *r. v. b.*	*voeg achter:*	[illegible] *zie* [illegible] *Verb. en Bijv.*
id.	*b.*	7 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*zva.* [illegible] (*zie Verb. en Bijv.*), *ook*
563	*b.*	3 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *zva.* [illegible] *of* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] (*Verb. en Bijv.*).
568	*a.*	*r.* 1 *v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	9 *r. v. o.*	*id.*	*chaamsdeel, l. lichaamsdeel, terwijl dan het li- op den voorgaanden regel moet vervallen.*
id.	*b.*	4 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
569	*a.*	9 *r. v. b.*	*voeg in achter*	[illegible] pachter. — *Lees voorts op reg.* 10 [illegible] *i. pl. v.* [illegible] *terwijl aldaar en op den volgenden regel moeten vervallen de woorden:* pachter, *en bep. ook*
570	*b.*	9 *r. v. b.*	*voeg achter:*	[illegible] *ook voor* [illegible] *en* [illegible]
id.	*id.*	10 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*iets* bedenken, aan; *l. iets* bedenken; aan,
571	*id.*	9 *r. v. o.*	*id*	onstrikt. *l.* omstrikt.
584	*id.*	2 *en l. r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden:*	*iemand* omloopen *of* doen duizelen;
585	*b.*	*l. r.*	*voeg onder:*	[illegible] *zva.* [illegible] *I. De grondv. is 't Jav.* [illegible] asch. *Verg.* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
591	*a.*	11 *r. v. b.*	*moet vervallen:* het	
593	*id.*	7 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	blaa- *l.* blaad- *en dan op den volg. reg.* je *i. pl. v.* dje.
id.	*b.*	5 *r. v. b.*	*id.*	gadangblad *l.* gedangblad.
594	*a.*	11 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
600	*id.*	7 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
601	*id.*	4 *r. v. b.*	*id.*	een *l.* en
602	*b.*	4, 5 *en* 6 *r.*		*Behooren als onnoodig te vervallen. Zie de verbetering voor bl.* 623. — *R.* 1 *i. pl. v.* فأيدة *l.* فائدة
603	*b.*	5 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	niet *l.* niets
607	*a.*	3 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
611	*id.*	4 *r. v. o.*	*id.*	en *l.* een
616	*b.*	10 *r. v. o.*	*id.*	*gat l. gòt.*
621	*id.*	5 *r. v. o.*	*id.*	ingelijks, *l.* insgelijks,
623	*a.*	6 *r. v. b.*	*voeg achter*	[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]
624	*a.*	5 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] 2 [illegible] 2 *SB.* welgedaan, goed in 't vleesch, vet.
628	*b.*	13 *r. v. b.*	*id.*	*SB.*
630	*a.*	6 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	vau *l.* van
632	*b.*	6 *r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden:*	of ze hem *en i. pl. v.* vergiftigt *l.* vergiftigen.
636	*b.*	4 *r. v. b.*	*voeg in achter*	*of:* het
637	*id.*	9 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*Maar slechts in het Buitenzorgsche en Tjiandjoersche B. voor* [illegible] *In eerstgenoemde landstreek ook nog zva.* [illegible] *II. en in de Preanger (o. a. in het Bandoengsche en Soemedangsche) ook nog zva.* [illegible] *en S.* vet, gezet, zwaar, *van een vrouw.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
639	*a.*	3 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	wederregterlijk *l.* wederregtelijk.
642	*id.*	11 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	11 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *in het Buitenzorgsche, zva.* [illegible]
648	*id.*	11 *r. v. b.*	*moet vervallen:*	volstrekt
653	*a.*	3 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*II.* — [illegible] — *l.* — *II.* [illegible] —
655	*id.*	9 *r. v. b.*	*id.*	*om meé te gaan, l.* om meê te gaan,
657	*b.*	8 *r. v. b.*	*id.*	*aan l. van*
659	*a.*	4 *r. v. b.*	*voeg achter:*	*omdat men afwijkt van de bestaande regels, zich onhandig gedraagt of om derg. redenen.*
661	*a.*	10 *r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] — [illegible] *SB.* bedrukt neêrzitten.
id.	*b.*	11 *r. v. o.*	*voeg achter:*	[illegible] *in het Soekapoerasche ook i. pl. v.* [illegible]
id.	*id.*	2 *r. v. o.*	*moeten vervallen de woorden: of*	eenige overigens nu geheelde
662	*a.*	1 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*op- l. open terwijl dan het* en *op den volgenden regel moet vervallen.*
663	*id.*	12 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	; *l.* ,
669	*id.*	1 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
670	*b.*	4 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *zva.* [illegible]
id.	*id.*	3 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
671	*id.*	3 *r. v. o.*	*id.*	van slager, uitoefenen *l.* van slager uitoefenen.
675	*id.*	10 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *en hetgeen volgt l. In het Mal. djangka ook zva. sangka.* — *Zie voor* [illegible] *(Verb. en Bijv.)*
684	*id.*	*l. r.*	*voeg onder:*	[illegible] *zie onder* [illegible]
685	*a.*	11 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *zie* [illegible] *(Verb. en Bijv.).*
id.	*b.*	4 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
689	*id.*	4 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* ongewapend zijn, geen wapens bij zich

Bl.	kol.	regel.		woord.	
					hebben, *er op uit zijnde, dwz. zijnde op weg of op reis. Ook benaming van een nette of sierlijke wijze van dragen van den hoofddoek. Daarbij worden de puntjes van de, over het hoofd naar voren toe omgeslagen, tippen boven aan het voorhoofd ingestopt onder de zich aldaar bevindende gedeelten van den doek. Verg.* [illegible] *en* [illegible]
696	*b.*	9	*r. v. b.*	*moet vervallen:* dan	
705	*id.*	4	*r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
710	*id.*	8	*r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
711	*a.*	4	*r. v. o.*	*i. pl. v.*	*moeteu l. moeten.*
714	*id.*	12	*r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *enz. zie* [illegible]
716	*b.*	13	*r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
719	*a.*	1	*r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
725	*id.*	7	*r. v. b.*	*id.*	[illegible] *1. l.* [illegible] *1.*
738	*id.*	2	*r. v. b.*	*moeten vervallen de woorden: Verg.* [illegible]	
740	*id.*	1	*r. v. b.*	*i. pl. v.*	*versterluik l. vensterluik. En 2 r. v. o. achter Voorts l. bv.*
743	*b.*	12	*r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
746	*a.*	4	*r. v. o.*	*id.*	*drijven; l.* drijven;
750	*id.*	5	*r. v. o.*	*voeg in:*	[illegible] *achter* [illegible]
752	*b.*	2	*r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *voor sommigen, namelijk voor hen die blijven hangen aan de nagenoeg gelijkluidendheid met* [illegible] *(zie* [illegible] *hier boven), zva. als dat laatste, en dus een B. L. woord voor* slaapplaats, slaapkamer. *Maar anderen die het woord verstaan en afleiden van* [illegible] *verwerpen het. Voor hen is het een aardigheid en niets meer.*

Bl.	kol.	regel.	woord.	
755	*a.*	*l. r.*	*i. pl. v.*	van *l. van*
758	*b.*	12 *r. v. o.*	*id.*	deen *l.* doen
763	*a.*	9 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
767	*id.*	5 *r. v. o.*	*voeg achter*	*en bep. ook de gebr. vorm waar dat* [illegible] *geschiedt bij herhaling. Voorts soms nog zva.* [illegible]
772	*b.*	3 *r. v. b.*	*i. pl v.*	*ook l. in het algemeen*
id.	*id.*	11 *r. v. o.*	*id.*	vruchttroosjes *l.* vruchttrosjes.
773	*a.*	6 *r. v. b.*	*voeg in achter*	gemakkelijk *of*
775	*b.*	6 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*iemand* (*het tweede*) *l.* elkander.
id.	*id.*	13 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	5 *r. v. o.*	*id.*	*uan l. van*
777	*id.*	1 *r. v. b.*	*id.*	met iets anders, *l. met iets anders,*
782	*a.*	6 *en* 5 *r. v. o.*	*id.*	*en men vindt het o. a. nog bij l. dat men ook nog aantreft in*
id.	*b.*	12 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] 2 [illegible] *minder gepast tot meerderen:* hetzij.
783	*a.*	3 *r. v. o.*	*voeg achter:*	[illegible] *van een ei, nadat het gedurende een paar dagen werd bebroed:* in den toestand gekomen zijn dat het wit en geel zich vermengden. [illegible] lachen en schreijen te gelijkertijd.
784	*id.*	6 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
785	*b.*	13 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	opgewollen *l.* opgèzwollen
790	*a.*	6 *r. v. o.*	*voeg in achter*	*vinnen* afgeknipt,
id.	*b.*	3 *r. v. o.*	*voeg achter*	[illegible] *ook* [illegible] *B. en B. L.* (*v. e. aanz.*) toorn, gramschap; ongenade; straf. *Zie voorts* [illegible] *En* [illegible] *zva.* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
793	*b.*	12 *r. v. o.*	*i. pl., v.*	[illegible] *l.* [illegible]
794	*a.*	3 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
797	*b.*	11 *r. v. b.*	*moeten vervallen de woorden:* zich haasten.	
800	*a.*	10 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
803	*b.*	9 *r. v. b.*	*voeg in:*	*Maar ze zijn veel grooter.*
804	*a.*	4 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
805	*id.*	5 *r. v. b.*	*voeg in achter*	*SB.* vergif.—
806	*b.*	5 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	*van* (*l. van*
807	*a.*	7 *r. v. o.*	*id.*	*afkeuringswoordige l. afkeuringswaardige*
808	*a.*	5 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*b.*	4 *r. v. o.*	*id.*	*IV* [illegible] *Mal.* (*barang* de *of* het een *of* ander. *P.*) *l.* *II. a.* [illegible] *Mal. barang ook* (de *of* het een ander. *P.*)
809	*a.*	2 *r. v. b.*	*id.*	*IV a. l. II. b.*
810	*id.*	10 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *SB.* onduidelijk, *bijv. van iemands schrift;* beneveld, *bijv. van iemands gezigt, zoodat hij de menschen of voorwerpen niet duidelijk ziet of onderscheidt; voorts:* niet helder, *en i. d. z. in het Buitenzorgsche ook van drinkwater. Verder:* geen begrip hebben *van iets, omdat men het niet leerde of wel omdat het boven de bevatting gaat; ook nog, ter oorzake van het boven de bevatting gaan der zaak:* verward, *van het die bepeinzen of overdenken.*
id.	*b.*	4 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	*IV. l. II. a.*
816	*id.*	13 *r. v. b.*	*id.*	hanegevecht *l.* hanengevecht.
824	*id.*	11 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
827	*a.*	2 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	vullen *l.* vervullen.
828	*id.*	12 *r. v. o.*	*voeg in achter*	openmaken, *d. w. z.*
829	*b.*	11 *r. v. b.*	*voeg in:*	[illegible] *zva.* [illegible]
832	*a.*	1 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
835	*id.*	*lees daar boven:*		[illegible]
836	*b.*	9 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
839	*id.*	9 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	5 *r. v. o.*	*id.*	straf. *l.* slaaf.
844	*a.*	8 *r. v. o.*	*voeg achter:*	*ook iets iemand* te verstaan geven, expliceeren.
846	*b.*	*r.* 1 *v. b.*	*i. pl. v.*	geweonte, *l.* gewoonte,
id.	*id.*	13 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
847	*a.*	12 *r. v. o.*	*id.*	*bloêmi l. bhoémi*
id.	*b.*	11 *r. v. b.*	*id.*	[illegible]) *bij l. bij* [illegible])
id.	*id.*	2 *r. v. o.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
850	*a.*	2 *r. v. o.*	*voeg in achter*	sort; de loop,
id.	*b.*	2 *r. v. b.*	*id.* *achter*	[illegible] dat is nu eenmaal gemeenlijk de wijze waarop het gaat in de wereld;
851	*a.*	9 *r. v. b.*	*voeg in:*	*Hiermeê wordt bedoeld de plaats vóór de* [illegible] *vóór de eigenlijk gezegde monding.*
857	*b.*	2 *r. v. b.*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
858	*a.*	14 *r. v. b.*	*id.*	[illegible] *l.* [illegible]
862	*id.*	7 *r. v. b.*	*moet vervallen: voorts*	
865	*id.*	*bovenaan*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]
id.	*id.*	12 *r. v. b.*	*moet vervallen: een*	
id.	*b.*	*bovenaan*	*i. pl. v.*	[illegible] *l.* [illegible]

Bl.	kol.	regel.	woord.	
869	*b.*	9 *r. v. o.*	*i. pl. v.*	het overal zoeken *van iemand*, *l.* het overal zoeken, *van iemand*,
873	*id.*	4 *r. v. b.*	*voeg in:*	ꦭꦴ 2 ꦒ ꦭꦶꦁ꧈ *zie* ꦒꦒꦭꦶꦁ꧈ *hier boven.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. uitroep:* ach!

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Ar. Pers.* volk, familie van iemand. *Jav. wdbk.)* *SB.* iemand, die van *iets* zijn bedrijf maakt *of* zich met *iets* erneert; iemand ervaren in *iets;* familie van *iemand;* iemand behoorende tot *iets. Bv.* [illegible] bedelaar; [illegible] handelaar; [illegible] sterrekundige, astroloog; [illegible] iemand, die den koran kan lezen en verstaat, *in dezen zin van ieder Arabier;* [illegible] dief; [illegible] goochelaar; [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] toovenaar; [illegible] erfgenaam; [illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* iemand, die naar alles vraagt; iemand, die alles door vragen en weêr vragen onderzoekt.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van* [illegible] met hoog uithalen van de stem; *en gezegd minachtend of knorrig van iemands* [illegible] liggen te schreeuwen.

[Javanese script] *SB. naam van een dier, aan de Soendanezen slechts bij name bekend.*

[Javanese script] *SB. I. zva.* [Javanese script] — *II* [Javanese script] *SB. uitroep:* ei, ei! wel, wel!

[Javanese script] — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. een kind of iets anders* dragen in de karembong. — [Javanese script] *voor:* de karembong, terwijl daarin een kind *of* iets anders wordt gedragen; *ook voor:* de in de karembong gedragen wordende bòbòkò *of derg.* — [Javanese script] het op een na het jongste kind. *Verg.* [Javanese script] *en zie ook bij* [Javanese script]

[Javanese script] *voornaamwoord v. d. e. persoon. Maar het mag slechts gebruikt worden* 1e *door zeer aanzienlijken, sprekende tot geringen;* 2e *door ouders, sprekende tot hun kinderen;* 3e *door kinderen onderling;* 4e *sprekende bij zich zelf of in een uitroep, niet gerigt tot iemand. Nog wordt het gebruikt, maar het is dan grof, als men iemand beknort, met iemand twist, enz.* — [Javanese script] *van huisgenooten, ook van de bedienden in een huisgezin:* ieder zijn eigen gang gaan, *zoodat de een zich niet stoort aan het doen of laten van den ander. Verg.* [Javanese script] zoomede [Javanese script]

[Javanese script] *SB. naam van een dier, dat alle Soendanezen bij name kennen en dat sommige voorgeven te hebben gezien. Het beest zou het voorkomen hebben van een mensch, waarschijnlijk is het zeer schuwe aapsoort.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* schaduw, lommer, beschutting. — [Javanese script] *het* gebied *van een dorp.*

[Javanese script] *uitroep:* och! o! o jé! [Javanese script] *uitroep:* ei, ei! ah zoo! aha!

[Javanese script] *daarn.* [Javanese script] *en soms* [Javanese script] *Holl.* horologie.

[Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *titel van uit een vrouw van den eersten rang gesproten zonen en kleinzonen van een regent, tot dat ze besneden zijn. Maar de ouders blijven hun zoon, ook na zijn besnijdenis, dikwijls* [Javanese script] *noemen. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *ook wel* [Javanese script] (*Ar.* آخر) *SB.* [Javanese script] ten laatsten, ten slotte, naderhand. — [Javanese script] later, naderhand. —

[Javanese script] telangelaatsten. — [Javanese script] voor den vervolge, naderhand, het einde dat zal zijn; ten slotte. — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* het leven hier namaals, het volgend leven, *in tegenstelling met het leven op aarde* (*Ar.* اخرة). — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* *ook* [Javanese script] zondag. (*Ar.* احد)

[Javanese script] *SB.* voortreffelijk; schoon en leerrijk; vreemd, zeldzaam, zonderling; wonderbaarlijk, *zoo dat men zou gaan denken aan een wonder of aan tooverij, in dezen zin bv. van een goocheltoer.* — [Javanese script] *mvdsv.* — [Javanese script] vreemd en zonderling; hoogst voortreffelijk; heel zonderling; *enz.* — [Javanese script] voortreffelijkheid; grootheid en goedheid.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] I. *zie* [Javanese script] — II. *woordje, dat men gebruikt in plaats van een naam, dien men niet wil noemen, of wel als naam voor iemand of iets, eenvoudig om zoo'n persoon of zaak te benoemen.* [Javanese script] de heer N. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* NN.— [Javanese script] zooveel; *bv.* [Javanese script] voor *NN.* zooveel.

[Javanese script] SB. aardig, *om te zien of te hebben.*— [Javanese script] *mvdsv.*—[Javanese script] aardig en aangenaam om te hebben; aardig en vreemd; heel aardig; *enz.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *I. SB.* langzaam *van* [Javanese script] *ook van schrijven, naaijen en dergelijke.*- II. *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* te water gaan, *bv. van iemand, die in het water gaat, om met een schepnetje vischjes te vangen of in de rivier afdaalt, om er zich in te baden.* — [Javanese script] *iets* in het water doen, *bv. de geschilde aardappelen in het water doen, waarin men ze wil koken.*

[Javanese script] *SB.* vierkante, platte, van bamboe gemaakte schotel, *die gebruikt wordt bij sidekahs en bij het* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. zva.* [Javanese script] *ook: iemands plaats, die hij verliet om er aanstonds weêr te gaan zitten,* innemen. [Javanese script] *van een bediende:* overal wegegejaagd *of* weggestuurd worden.

[Javanese script] — [Javanese script] zva. [Javanese script] van iemand.

[Javanese script] — [Javanese script] SB. de proef nemen, beproeven.

[Javanese script] S. [Javanese script] P. en B. [Javanese script] BL. kind; *maar sprekende van zijn eigen kind tot een meerdere, gebruikt men het S. woord, met voorvoeging van* [Javanese script]; *voorts SB.* jong *van een beest;* spruit *van* [Javanese script] (*verg.* [Javanese script]) *en* rente; *ook de* winst, *die men behaalt op het geld, dat men uitzet of aan iemand leent, op voorwaarde bv. dat men voor den gulden koper een gulden zilver terugkrijgt.* — [Javanese script] kalf. — [Javanese script] vrouw en kind; *ook, als er geen kinderen zijn, voor:* zijn vrouw, de vrouw. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. en BL.* zoon. [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. en BL* dochter. — [Javanese script] *daarn.* [Javanese script] *van sommige planten, en bep. van parè:* stoelen; *het eerste van uitgezet geld, ook:* renten. — [Javanese script] *van planten, zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script] *Voorts van een dier:* jongen, jongen hebben, *en van een vrouw, maar beter* [Javanese script] een kleintje hebben.

[Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *Jav. in de Preanger gemeenlijk slechts in geschriften en dan zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* jonggetrouwden, bruid, bruidegom. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* bruidegom. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* bruid. — [Javanese script] *SB.* een kind uittrouwen. — [Javanese script] *iemand* [Javanese script] maken, uittrouwen, uithuwelijken.

[Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. naam van een zeker kruid, dat als lalab wordt gegeten.* (*Volg. Rg. Hydrocotyle asiatica.*)

[Javanese script] *Holl.* ambtenaar.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand of een lastdier* geleiden *of* begeleiden; toegeven *of* bot vieren aan *een lust of begeerte: iemands verlangen of begeerte* inwilligen; overgaan tot het bedrijven *van afkeuringswaardige handelingen.* — [Javanese script] *iemand* brengen, voeren *of* geleiden *ergens heen of naar iemand; een gevangene* overbrengen *of* transporteren *naar een plaats; iets ergens* bezorgen *of* heen brengen; *koffij of een ander produkt* inleveren *of* brengen

aan het pakhuis; een dier zooals een hond brengen *naar een plaats of aan iemand.* — [Javanese script] *iemand iets* bezorgen *of* doen toekomen; *b. v. aan den man, die op het veld is, zijn eten, of den kleinhandelaar, die er op uit is, een nieuwen voorraad koopwaren.* [Javanese script] *iemand* begeleiden, *naar de verschillende plaatsen, waarheen hij zich begeeft.*

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* tusschenruimte, afstand, *b. v. tusschen twee sporten van een ladder of tusschen een punt en het ander. K.— Voorts* tusschentijd; na verloop van, ongeveer, zoo ongeveer, tusschen, tusschen in.— [Javanese script] daar heeft het nog den tijd meê; daar hebben wij nog den tijd meê.— [Javanese script] tusschen hemel en aarde.— [Javanese script] tusschen Mekka en Medina.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* het einde *van iemand of iets,* de eindtoestand *van iemand of iets.*— [Javanese script] ten slotte niet zijn zooals men dat verwachtte; ten slotte niet zijn wat het beloofde te wezen.

[Javanese script] *SB.* vingerhoed. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zie op* [Javanese script] [Javanese script] *zie op* [Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* tegen *iets* aanzitten *of* aan liggen; aansluiten; sluiten aan *iets.* [Javanese script] *iets* aanhouden *tegen iets anders; iets* aan *iets* doen sluiten, *bv. de eene vloermat aan de andere of twee matten aan elkander; het oor* houden *tegen den grond.*

[Javanese script] *SB.* de stijl, waarop, *als een buffelkar is uitgespannen,* men het vooreind van de [Javanese script] rusten doet, *opdat de kar niet voorover helle en met haar volle zwaarte op dát vooreind van de* [Javanese script] *rustende, misschien uit haar verband gerake.* [Javanese script] het touw, waarmede de [Javanese script] aan het vooreind van de [Javanese script] is vastgemaakt.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* laten zitten, zonder de minste notitie *van hem* te nemen; *iemand, ook een dier,* stilletjes zijn gang laten gaan; *iemands begeerte of verlangen* inwilligen; voldoen aan *iemands verlangen;* stilletjes blijven toekijken *naar*

iemand of iets. — [illegible] doe er het slapen niet toe, zit er niet bij te slapen. — [illegible] geef niet al te veel toe aan je lachlust. — [illegible] [illegible] *gevolgd door* [illegible] al te zeer, al te veel, al te hard, *bv. van werken.* — [illegible] *zva.* [illegible] *en mvdsv.* — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* geheel er in, diep genoeg er in, *bv. van een ergens ingeslagen spijker, van de kurk op een flesch; enz. Voorts van iemands gemoed:* onvatbaar voor twijfel, *met betrekking tot het vertrouwen op iets.* — [illegible] niet naar behooren, onbehoorlijk *van iets, zoo als zich zelf prijzen, het eerste ook van iemands gemoed met betrekking tot werken, omdat toewijding ontbreekt, men niet werkt met hart en ziel; voorts* ongepast, *van het lachen om iemand of iets.*

[illegible] I. [illegible] *SB.* oorring. 2. [illegible] en [illegible] zie bij [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemands verblijf of plaats* innemen *of* occuperen.

[illegible] *SB.* forsch gebouwd en zwaar; groot en zwaar.

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *SB. benaming van de heerendienstpligtigen, die vroeger, — bij de Reorganisatie van de Preanger, werden de andirs afgeschaft, – tegen vrijstelling van verdere heerendiensten en een tegemoetkoming in parè van de overige dienstpligtigen, belast waren met het gewoon onderhoud der groote wegen, het transporteren van brieven en goederen, het behulpzaam zijn aan reizigers bij voorkomende ongevallen en dergel. Ze waren verpligt op aangewezen plaatsen langs den grooten weg te wonen, veelal drie of vier naast elkaar.* [illegible] *iets* door andirs laten transporteren. Zie ook [illegible]

[illegible] *Holl. SB.* handdoek.

[illegible] I. *voorn. v. d. tweeden pers. Men bezigt het beleefd of vriendelijk sprekend tot minderen; ook gelijken gebruiken het. Verg.* [illegible] — II. [illegible] *BL.* zeggen, spreken, *van een zeer voornaam persoon.* — [illegible] het zeggen, de woorden *van God of van een profeet.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *zoomede Jav. wdbk. op* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* vertrouwen

of zich verlaten *op iemand of iets;* vertrouwen, gelooven. — [illegible] ligtgeloovig, goed van vertrouwen, al te goed van vertrouwen. — [illegible] te vertrouwen, vertrouwbaar; *iemand of iets* om op te vertrouwen. — [illegible] op *iets* zich verlaten, vertrouwen, zijn vertrouwen vestigen.

[illegible] — [illegible] *SB. de* borst *van een paard, slechts zeldzaam voor de borst van andere viervoetige dieren.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* niet willen laten gaan, maar *hem* bevelen *of* bij *hem* aanhouden om te blijven; *een paard* inhouden (*langzamer doen loopen*); *voorts van een vrouw:* de maandstonden niet krijgen, *zoodat zij geacht kan worden zwanger te zijn. Verg.* [illegible] — [illegible] *ook wel* [illegible] met zich zelf in strijd zijn, het niet met zich zelf eens kunnen worden; balanceren. — [illegible] *mvdsv. — Pass.* [illegible] *en* [illegible] *het laatste als meer dan een persooon* [illegible] — [illegible] weêrhouden worden, teruggehouden worden *door een omstandigheid, die zich voordoet, bv. door regen. Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* het voor de borst hangende schild, *van een voor een feest opgetuigd rijpaard.*

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zijn intrek nemen tijdelijk *bij iemand.*

[illegible] — [illegible] *SB.* op crediet koopen; borgen; *ook wel voor:* geld leenen *van iemand. Pass.* [illegible] — [illegible] *mvdsv.* (*herh. bij of van een pers. of bij of van meer dan een pers.*) — [illegible] *goed* op crediet geven *aan iemand; geld* leenen *aan iemand.* — [illegible] al door maar op crediet koopen. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* met spoed, gauw, snel. — [illegible] *iets zooals het bewerken van het een of ander* gauw gedaan maken; *een verhaal of voordragt* gauw uitmaken, *door te bekorten; het bespelen* (*slaan*) *van* [illegible] sneller laten gaan, versnellen. [illegible] jij slaat er je maar met een Franschen slag doorheen.

[Javanese] — [Javanese] *S.* zich begeven *naar iemand om hem* te ontmoeten, om *hem* een bezoek te brengen; om die reden, gaan *naar iemands huis; iemand* gaan opzoeken. — *Pass.* [Javanese] *Is de bezoeker de meerdere in rang of een aanzienlijke, dan behoort men* [Javanese] *of* [Javanese] *te bezigen. — Verg.* [Javanese]

[Javanese] *BS.* hond. — [Javanese] teef. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *Zie ook* [Javanese] [Javanese] *spreekw. van iemand, die iets waarop geen uitzigt bestaat, verlangt te hebben; t. w. zoo iemand stelt zich aan als de hond, die enz.*

[Javanese] (*Skr. anjâja. Jav. wdbk.*) — [Javanese] *SB.* onregt plegen, onregtmatig *of* onbillijk behandelen, maltraiteren. — [Javanese] onbillijk, wreed, onredelijk in de hoogste mate. — [Javanese] mishandeling, onregtmatige behandeling, wreedheid. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* nieuw; nieuw *van een kleedingstuk, ook van een gewoonte of gebruik;* versch *i. d. z. van pas aangebragt, bijv. van provisien; ergens* pas gekomen, *zoodat alles nog vreemd is.* — [Javanese] nieuw aangekomen, nieuw aankomen. [Javanese] *SB. of* [Javanese] *S. en* [Javanese] *B.* een offermaaltijd aanrigten van de eerste bossen *paré, die men van een veld naar huis brengt, of* de eerste bossen, *gewoonlijk vijf, die men van een veld haalt,* bij wijze van offergave geven *aan den priester.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. bamboe en derg.* vlechten; *iets zooals een samak* vlechten. — [Javanese] vlechtwerk.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* het meel, dat verkregen wordt van sommige boomen en gewassen, zooals van de [Javanese] *enz.* — [Javanese] er ziekelijk en krachteloos uitzien. — [Javanese] *van het zien van iets schrikkelijks: iemand* doen zijn als een doode; doen zijn meer dood dan levend. — [Javanese] *of* [Javanese] half dood zijn, er uit zien als een lijk, *bv. van angst.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* onzin praten, onwijze taal uitslaan, *van een krankzinnige; en van iemand, die wel bij 't hoofd is:* praten en redeneren als een gek; — *voorts* geen

zin hebben, zonder slot of zin zijn, *van een brief of derg.*

[Javanese] SB. *uitroep:* wel, men zou zeggen! *als iemand bezit of kent wat men van hem niet zou verwachten (K); of wel een positie of rang verkrijgt, waarvoor niemand hem oordeelde de man te zijn. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] *zoomede* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *(zamentrekking vau* [Javanese] *en* [Javanese]*)* SB. *of en zóó gewoonlijk, S. met* [Javanese] *of* [Javanese] B. nog niet. — [Javanese] niet het allerminste; hoegenaamd niet; – geen; – niets. — [Javanese] geen enkel, geen enkele. — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] niet een enkel mensch is er; er is geen sterveling te bekennen. — [Javanese] *(of* [Javanese]*)* ...... [Javanese] volstrekt niet; er is (was) geen kwestie van; in het geheel *of* ten eenenmale niet.

[Javanese] *I. SB. benaming voor* $^1/_4$ *bos parè.* — *II. SB.* zuur, zooals vruchten, visch, *enz.* in azijn.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* een sprong nemen, *zooals een vogel doet of een kikvorsch. Rg. K.* — [Javanese] heen en weer huppelen, op en neêr springen *van vogels; en* heen en weêr springen *van kikvorschen; ook van menschen als ze spelenderwijze* in zittende *of* kruipende houding heen en weêr springen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *I. naam van een zeer stinkende heester. Rg. K.— II.* [Javanese] *iets* in de hoogte steken, omhoog steken, omhoog houden.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* als; indien; ingeval; ingeval dat; wat aangaat, wat betreft *(zva. het Fransche quant à);* toen; nu, *maar ook wel eens* terwijl, *en bij een tegenstelling:* maar.— [Javanese] toen, als toen; *ook met* [Javanese] *er nevens:* daarop, voorts, vervolgens. — [Javanese] *SB.* geen tijd hebben, geen gelegenheid hebben *voor iets; bij iemand met een of ander arbeid* niet willen vlotten; *ook* niet vorderen, niet opschieten, *van iemand, met een of ander werk. Verg.* [Javanese] — *Als het eerste woord van een zin, is* [Javanese] *dikwijls onvertaalbaar en dient slechts om een begin te maken.*

ꦲꦫꦶꦲꦫꦶ Jav. de nageboorte.— ꦠꦭꦶꦲꦫꦶꦲꦫꦶ SB. de navelstreng. *Verg.* ꦠꦭꦶ꧉

ꦲꦫꦒꦤ꧀ SB. *van grond, bv. van den grond in zeker distrikt:* voor het grootste gedeelte ꦱꦥꦶꦫꦤꦺ꧉

ꦲꦫꦁ SB. een groene vliegsoort, die op krengen en derg. aast.

ꦲꦫꦃ꧉ — ꦔꦫꦃ SB. beoogen, bedoelen, trachten; toeleggen; het *op iemand of iets* toeleggen *of* gemunt hebben; met oogmerk dat; ten einde; om; — *zoo ook de Pass. vorm* ꦢꦶꦲꦫꦃ *dikwijls te vertalen met* voor; met het oog op; om; ten einde. — ꦥꦔꦫꦃ bedoeling, toeleg, intentie, oogmerk. — ꦩꦶꦔꦫꦃ *van goederen, die te koop worden aangeboden:* ik heb er geen plan op, ik begeer ze niet. — ꦱꦶꦠꦶꦲꦫꦃ het op elkaar gemunt hebben, verzien hebben. — ꦲꦫꦃꦮꦶꦤꦺꦴꦁ begeerlijk — ꦲꦥꦤ꧀ꦲꦫꦃꦮꦶꦤꦺꦴꦁꦤꦺ wat is er voor begeerlijks aan?

ꦲꦫꦃꦲꦫꦃ꧉ — ꦲꦫꦃꦲꦫꦃꦔꦫꦃ *zie bij* ꦔꦫꦃ꧉

ꦲꦫꦭ꧀꧉ — ꦥꦔꦫꦭꦤ꧀ SB. *de invloed van een paard, een vogel of een wapen, hetzij dat het heeft geluk, hetzij dat het ongeluk aanbrengt. — In het eerste geval zegt men van de* ꦥꦔꦫꦭ꧀ *dat die* ꦱꦔꦺꦠ꧀ *in het tweede geval dat die* ꦕꦶꦭꦏ *is — Maar* ꦲꦺꦴꦫꦺꦴꦏꦶꦱ꧀ꦥꦔꦫꦭ꧀ꦤꦺ *bv. van een paard, beteekent altijd:* brengt geen geluk aan.

ꦲꦉꦤ꧀ Jav. de aren boom. *Verg.* ꦏꦮꦸꦁ꧉ — ꦒꦸꦢꦁꦲꦉꦤ꧀ arensuiker-pakhuis. — ꦥꦿꦤꦠꦒꦸꦢꦁꦲꦉꦤ꧀ arensuiker-pakhuismeester.

ꦲꦫꦁꦏꦺꦴꦁ SB. gekookte en vervolgens gedroogde rijst; *als proviand wordt ze door de bedevaartgangers meêgenomen; ook* gekookte rijst, die droog werd, uitdroogde, *door dat men ze bij vergissing, bv. in de kast, liet staan. Verg.* ꦥꦏꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁ꧉

ꦲꦫꦒꦼꦤ꧀ *zie* ꦲꦒꦼꦤ꧀꧉

ꦲꦫꦏꦿꦩ꧀ ꦔꦫꦏꦿꦩ꧀ *zie* ꦲꦏꦿꦩ꧀꧉

ꦲꦫꦶꦏꦶꦥ꧀ *zie* ꦔꦶꦏꦶꦥ꧀꧉

ꦲꦂꦕ (*Skr. artjâ*, voorwerpen van vereering, een beeld. *Jav. wdbk.*) SB. beeld, steenen beeld, *bep. ook* een beeld uit den Hindoe tijd. — ꦲꦂꦕꦤꦤꦺ *zie* ꦥꦿꦕꦁ꧉

ꦲꦫꦶꦫꦲꦤ꧀ *of* ꦔꦫꦲꦤ꧀ SB. wanneer? tegen wanneer?

ꦲꦫꦸꦩꦸꦩ꧀ *zie* ꦲꦸꦩꦸꦩ꧀꧉

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] SB. arak, *een soort van sterke drank.* — [Javanese] *dorps-uitdrukking voor:* toasten drinken. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — *II.* [Javanese] *Jav. maar in geschriften soms gebezigd, voor:* in staatsie rondleiden; in optogt rondvoeren. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] SB. grasmes, *het heeft den vorm van een sikkel.* — [Javanese] *iets* met een arit snijden; grassnijden.- [Javanese] grassnijder.

[Javanese] — [Javanese] zie [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie onder* [Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie ook bij* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] aan, *in het opschrift van een brief, gerigt aan een meerdere.* — *(Het kawi* [Javanese] *beteekent* lust, pleizier in iets hebben *en van daar iets* wenschen *of* willen: *de beteekenis van vóór heeft het gekregen, door het gebruik als krama voor* [Javanese] *Jav. wdbk.)* *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese] — [Javanese] *van een aanzienlijke: iemand* aanwijzen *of* designeeren *voor iets, om iets te doen of te worden; iets* verlangen *of* begeeren *te doen,* zóó verlangen *of* willen; *een zekere hoeveelheid van iets, dat te koop gepresenteerd wordt,* verlangen. *Bv.* [Javanese] hoeveel pikoels verlangt U? — *Zie ook* [Javanese] *en* [Javanese] *en verg.* [Javanese]

[Javanese] *Jav.* [Javanese] *Kw. Wordt verkl. met* [Javanese] *Zoo* [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *Holl.* arrest.

[Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] SB. morren, murmureeren. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] SB. stotteren. *Rg.* — [Javanese]

[illegible] *hetz.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *ong.* (*Jav.* [illegible] voorhebben, willen; *iets* begeeren, verlangen; *iets of iemand* willen hebben). — [illegible] *S.* [illegible] *en daarn.* [illegible] *B. iemand of iets* verlangend wachten; verlangend uitzien *of* zitten uitkijken naar *iemand of iets;* rekenen op *iets.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *en iets* verlangen *of* begeeren, *ook iets* vragen, *zooals hulp of bijstand aan God.* — *Verg.* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *ook* [illegible] *ook wel* [illegible] *B.* wil, begeerte; *voorts* [illegible] *en* [illegible] *of* [illegible] begeeren; willen. *Zie ook* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *B. L.* wat door een zeer voornaam persoon wordt verlangd *of* gewild; wil, begeerte, verlangen, *van zoo iemand.* — [illegible] naar hartelust; een ieder naar zijn verkiezing; naar lust en begeerte. *Verg. bij* [illegible] — [illegible] *ergens* genoeg van hebben; den buik er vol van hebben. — [illegible] zijn eigen wil doorzetten; zijn eigen zin doen. — [illegible] (*Pass.* [illegible] [illegible]) *S.* [illegible] (*Pass.* [illegible] *en* [illegible]) *B. iemand* tot vrouw begeeren; in *een vrouw of iets, bv. een paard* zin hebben. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* verwachting, hoop. — [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* hetgeen iemand wenscht dat zal geschieden; *iemands* wensch, verlangen *of* intentie. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zitten te wachten *bv. op iets dat men gelastte te halen;* er op zitten te wachten, vergeefs er op wachten. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* doet goede verwachtingen van zich koesteren, *bv. van een kind; ook:* er is grond om te verwachten *of* te hopen, bv. *dat uw rampen zullen gelenigd worden.* [illegible] *zegt men in het tegenovergestelde geval.*

[illegible] *of* [illegible] Arafat, *naam van een heuvel, omstreeks zes uren ten noordoosten van Mekka gelegen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *titel, die door de Regering, bij wijze van belooning of onderscheiding*

wordt verleend aan aanzienlijke inlandsche ambtenaren, gewoonlijk patihs en wadana's, die den titel van [illegible] *reeds verkregen. Verg.* [illegible] *en* [illegible] *In geschriften vindt men* [illegible] *ook voor de namen van vorsten, als een titel.* (*Skr. arja en ârja*, achtenswaardig, achtbaar, iemand van een goede familie, iemand van de derde kaste. *Jav. wdbk.*).

[illegible] (*de uitspraak tusschen areij en araij*). — [illegible] *SB.* troepsgewijze, in troepen *of* scharen bij elkander, *van menschen en ook van dieren, zooals herten, wilde varkens, enz.; voorts van vogels:* aan koppels, *en van visschen:* aan scholen, troepsgewijze zwemmen.

[illegible] kruipplant, slingerplant, klimplant. — [illegible] verschillende slingerplanten, allerlei soorten van slinger- *of* klimplanten.

[illegible] *mrdsv. van* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* hoop bladen en takken, met behulp van modder zaamgepakt, *tot versterking van een dam of om het water in een leiding geheel of gedeeltelijk op te stoppen. Rg. K.*

ꦄꦫꦸꦩ꧀ (*Jav.* geurig, welriekend, aangenaam en zacht van geur.) *slechts gebr. in eigennamen; bv.* [illegible] *Verg.* [illegible]

ꦄꦫꦶꦩ꧀ꦧ (*eigennaam van een boeta, vorst van Pringadàni. Skr. Hidimba. Jav. wdbk.*) een lalakon.

ꦄꦫꦧ꧀ (*Ar:* عرب) *SB.* Arabisch.— ꦠꦤꦃꦄꦫꦧ꧀ Arabie. — ꦮꦺꦴꦁꦄꦫꦧ꧀ Arabier. — ([illegible] *en* [illegible] *bij de hoogere standen* kruis *en* munt; *de kleine man zegt:* [illegible] *of* [illegible] *en* [illegible] *of* [illegible] — *In vroeger tijd noemde men munt* [illegible] *en kruis* [illegible] *omdat de V.O.C. van de compagnie's munt veel van een ploegschaar had. K.*)

[illegible] *zie* [illegible]

ꦄꦫꦁ *S.* [illegible] *B.* schaars, zelden. — ꦄꦫꦁꦄꦫꦁ *S.* [illegible] *B.* maar heel schaars, heel zelden, maar heel zelden.

ꦄꦫꦺꦁ *SB.* houtskool, *bijv. om een strijkijzer te verhitten.*— [illegible] ebbenhout. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *mdsv. van* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *mdsv. van* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B. of* [illegible] *P. en* [illegible] *B.* grootvader. *Verg. bij* [illegible] — *Met* [illegible] *betitelt men ook een oud man uit de volksklasse, zoowel van hem sprekende als hem aansprekende. Verg. bij* [illegible] — [illegible] *wordt gebezigd als men beleefd of eerbiedig wil zijn.* — [illegible] een oud man, maar nog krachtig genoeg om te kunnen werken. — *Verg.* [illegible] [illegible] *B. voor* [illegible] *van hem sprekende. Zie ook* [illegible] — [illegible] voorouders. — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] de voorvaderlijke taal. — [illegible] is reeds oud, is reeds oud van dagen.

[illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* wortel *van een boom of plant.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. pare* transporteeren van het veld naar de rijstschuur. [illegible] *iets, bv. zijn goed, bij een verhuizing*, transporteeren, overbrengen. [illegible] transporteeren, overbrengen. — *Verg. bij* [illegible]

[illegible] (*Jav.* [illegible] *Kw.* (*Skr. âkâsja*, de aether, lucht, dampkring, *van kâsja*, schijnen. *Jav. wdbk.*) *zva.* [illegible]

[illegible] *naam van een van de sahabats.* [illegible] een zeker toovergebed.

[illegible] *SB.* letter van een Alphabet (*Skr. axara. Jav. wdbk*). *Verg.* [illegible] *I.*

[illegible] *SB.* verstand, vernuft; middel *dat men uitdenkt om tot iets te geraken of iets gedaan te krijgen;* list, vond, kunstgreep, vinding (*Ar:* عقل). — [illegible] *een spreekw.* — [illegible] *iemand* beetnemen. *Verg.* [illegible] [illegible] aan geld zoeken te komen; geld zoeken te verdienen *of* te maken. — [illegible] *iemand* met een list zoeken te krijgen, *ook* op een listige wijze krijgen *of* zoeken te krijgen *tot iets; bv. tot de aanwijzing van de bergplaats der gestolen goederen;* voorts bij *iets* een kunstgreep *of* kunstje aanwenden *om iets* gedaan

te krijgen. — [illegible] list om *in een gegeven geval* aan te wenden. [illegible] of [illegible] daar kan mijn verstand niet bij; daar kan ik geen touw aan vast maken.— [illegible] of [illegible] er wat op vinden. — [illegible] iemand die zich afgeeft *of* ophoudt met schurkachtige listen *of* vonden. — [illegible] onverstandig, onoverlegd. — [illegible] op allerlei wijzen, langs allerlei wegen, *bv. verkregen van geld. Voorts:* alles wat men maar kan bedenken in het werk stellen — [illegible] *zie* [illegible] met overleg *of* verstand handelen, *zoo als van een paard, dat uit den stal wil, en in tegenstelling met een nutteloos er in rondloopen, de sluiting verbreekt; voorts,* (*verg.* [illegible] *bov.*) zich van een list bedienen; er wat op weten.

[illegible] — [illegible] *SB. de rijst, nadat ze uit de* [illegible] *is gedaan,* omroeren.

[illegible] *of* [illegible] *en voor dat laatste gewoonlijk* [illegible] meerderjarig; *van een meisje:* huwbaar; *ook in het algemeen* volwassen, *zoodat men geen kind meer is.* (*Ar:* عاقل بالغ)

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *SB. naam van een schaaldiertje niet veel grooter dan een dubbeltje, en dat men in wateren, van daar ook op sawahs, vindt. Het wordt gegeten. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* overeenkomst, onderlinge overeenkomst (*Ar.* عقد). — [illegible] *een stuk grond* koopen onder verbindtenis het *aan den verkooper* weêr te zullen afstaan *zoodra deze de koopsom terug betaalt.* — [illegible] *een stuk grond* verkoopen onder verbindtenis, *enz.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Jav.* dor, droog; verdroogen, verflensen. — *Gebruikelijk in* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *of* [illegible] *B. en* [illegible] *BL.* hart, gemoed. — *Van eigen hart of gemoed sprekende, gebruikt men het S. woord.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* kleinmoedig, verslagen, terneergeslagen, mismoedig. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* bij zich zelf, in

zijn binnenste. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* verheugd, blij te moede, blijde, in zijn schik. *Verg.* [illegible] — [illegible] hooghartig. — [illegible] neem het mij niet kwalijk; wees niet gepiqueerd. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* voorzigtig; op zijn hoede zijn; behoedzaam, attent, omzigtig. — [illegible] *S.* [illegible] *iets* met attentie *of* voorzigtigheid doen; met omzigtigheid *enz.* — [illegible] koestert volstrekt geen kwade bedoelingen, is volstrekt niet kwaad gezind, *van een aanzienlijke. Van zich zelf sprekende, ook door aanzienlijken, wordt in plaats van* [illegible] *gebezigd* [illegible] *of* [illegible] — [illegible] *voor:* [illegible] varen van den duivel in het hart *van iemand, die vroeger goed was.*

[illegible] *SB.* onrijp, rauw, ongaar; *van leer:* ongelooid, onbewerkt; *en* niet goed schoon, niet wit *van* [illegible] — [illegible] zich overwonnen verklaren *of* zich gewonnen geven, voor dat men feitelijk overwonnen is. — [illegible] *en gew.* [illegible] *zeer plat scheldwoord voor personen en dieren, ook voor een voor een oogenblik als levend wezen zich gedachte zaak:* mispunt, misbaksel.

[illegible] toch, dan; och! och wat!

[illegible] *S.* [illegible] *B.* verheugd, blijde, blij zijn; in zijn schik. — [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.* — [illegible] denkt je eens hoe verheugd ik moet geweest zijn.

[illegible] *SB.* [illegible] *of* [illegible] niet weten hoe het daar is, er nog totaal onbekend meê zijn, *met betrekking tot een plaats; en met betrekking tot een verrigting, zoo als het in orde brengen (plaatsen van de meubels, opslaan van het bed, enz.) van een kamer, bv. voor den gast, die verwacht wordt:* niet *of* nog niet weten hoe het behoort, waar dit en waar dat moet staan, *enz.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* regts omkeert maken, zoo telkens hij er kans toe ziet, *van een vechthaan.*

[illegible] — [illegible] *SB.* schikken, ordenen, regelen, in orde brengen; *ook zva.* [illegible] *II. Voorts van God:* [illegible] toedeelen. — [illegible] het eten opbrengen, in orde op tafel zetten. — [illegible] re-

geling, regel, bepaalde werkwijze, bepaalde wijze, waarop wordt gedaan *of* gehandeld, *bij het doen van iets; iemands, door hem* uitgedachte wijze *van iets te doen.*

[Javanese] *SB.* [Javanese] *of* [Javanese] weg noch steg weten; *of* nog geen weg of steg weten *ergens.* — [Javanese] maar zitten te wachten op de komst *of* de terugkomst van *iemand*, om *hem* onmiddelijk aantevallen, *bv. naar aanleiding van door hem uitgestrooide praatjes.*

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese] *zoomede bij* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* [Javanese] *BL.* of, of wel. — (*Skr. atô*, en ook; *ata-wâ*, of; *oeta-wâ*, of. *Jav. wdbk.*)

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. zekere* geele kleiaarde, *die tot verfstof wordt gebezigd.*

[Javanese] *SB.* jeuk, jeukte, jeuken, jeuk hebben; *ook zva.* [Javanese] *mvdsv.* op veel plaatsen *of* overal jeuken. — [Javanese] *fig.* een lange tong hebben; zijn mond niet kunnen houden. — [Javanese] niet met de handen over elkaar kunnen zitten. — [Javanese] niet overal gelijk van dikte, *van touw; en van schrift:* ongelijk.

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* satijn. (*Ar.* الطلس).

[Javanese] *Holl. — de* as *van een rijtuig. — Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* ik heb een gevoel, *als of;* smaakt *als;* ben van oordeel *of* mij dunkt; *ook* ben onder den indruk, het ligt mij bij, *dat.* — [Javanese] *eten, drinken, ook tabak* proeven. — [Javanese] twijfelen, in het onzekere zijn, *bijv. of iemand wel in der daad de gezochte persoon is.* — [Javanese] ik ben er in mijn ziel van overtuigd, *bv. dat dit het paard is, dat mij werd ontstolen.* — [Javanese] geen mistrouwen voeden; *ook* voor iemand, een aangenomen kind, dezelfde liefde koesteren als ware hij (zij) een eigen kind; *voorts* niet beschroomd *of* huiverig zijn, *om iets te vragen, zoo zegt men bijv.* [Javanese] *enz.*

[Javanese] *SB.* (*Jav.* [Javanese] rusten.) — [Javanese] wat uitgeblazen; wat bekomen *van de vermoeijenis.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* slijpen, wet-

ten, aanzetten. — [illegible] slijpsteen. *Rg.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een klein kind* verzorgen en oppassen, *en van een dier, zooals een kip: jongen van een ander* onder de vleugels nemen en met zich mêe laten loopen. [illegible] vrouw *of* man, die met de verzorging en oppassing van een klein kind is belast, en die, als het kind groot is, gewoonlijk als volgeling in dienst blijft. — [illegible] *is het woord voor* vrouwelijke (*slechts vrouwelijke?*) [illegible] *van het kind van een zeer aanzienlijke. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* zout, ziltig, gezouten, brak. — [illegible] gezouten *of* zoute eendeijeren, *een toespijs bij de rijst.* [illegible] aarde eten; *ook* likken *aan iets, zooals aan de omwanding van een zoutpakhuis, om de zich daaraan bevindende zoutdeelen magtig te worden, van paarden, buffels, koeijen en herten; — nog van paarden:* de lippen van elkander sperren en de tanden laten zien, *na een merrie te hebben beroken, of aan hun eigen pis te hebben geroken.*

[illegible] *SB.* naam van de waktoe voor het namiddaggebed, *ook voor* dat gebed. [illegible] omstreeks vier uur na den middag *of* wat later. — (Ar. عصر)

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* gaan waar geen weg is, *zooals door struiken, een aanplant, riet of een ongebaand woud;* (*fig.* gaan, zich begeven *naar een plaats,* waar het niet passend is dat men komt. *K.*) — [illegible] *mvdsv.* (*van meer dan een persoon*).

[illegible] — [illegible] *SB.* ongevraagd *of* ongenood *ergens* komen, zich zelf komen presenteren, *bv. om in dienst te komen; en van een vrouw,* zich zelf komen aanbieden *tot echtgenoot.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* rijp; gaar; — *van leer:* bewerkt, bereid; — *van grond:* zoo ver bewerkt, dat tot het planten kan worden overgegaan; *voorts* rijpelijk *van overwegen, nadenken, enz.;* reeds *of* bereids *van het stampen van een zeker aantal bossen,*

parè. — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *Mal.* koken, (*bezig zijn met iets te koken*). *Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] *iets, zooals een visch* koken; *en een dierenhuid* bereiden, *als volgt: eerst* [Javanese] (*wordt het vel geweekt*), *dan wordt het aan de lucht blootgesteld, zoodat het droog wordt,* ([Javanese]) *vervolgens wordt het afgekrabt* ([Javanese]) *en eindelijk wordt het glanzig gemaakt met behulp van een* [Javanese] *een flesch, een gladde steen, of derg.* ([Javanese]) — [Javanese] *vruchten enz.* doen rijpen, rijpen, *van de zon; — voorts vruchten, — die zoover zijn, dat ze kunnen of behooren geplukt te worden, — na ze geplukt te hebben*, een paar dagen laten liggen, om ze door en door rijp te doen worden; *ook een spijs, die om de een of ander reden, nog slechts half gaar zijnde van het vuur werd genomen*, weer opzetten, om *ze* geheel gaar te doen worden; *en een paar bossen parè van den te stampen voorraad, om te kunnen* [Javanese] *al dadelijk* stampen.

[Javanese] *SB.* pootstok, *een lange stok, waaraan men een punt heeft gemaakt.* — [Javanese] *rijst (op hoema) of katjang, djagong en derg.* poten met behulp van den pootstok. *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *wordt verklaard met* [Javanese] *en* [Javanese] (*Ar.* [Arabic]).

[Javanese] *SB.* benaming van den afstand, als een maat, van den top van den middelsten vinger tot aan den elleboog. — *Rg.* — *Skr. hasta.* — [Javanese] *zie onder* [Javanese] *zva.* [Javanese] *waar dat laatste B. is voor* [Javanese]

[Javanese] *SB.* grafstede, *en* begraafplaats, kerkhof. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] — (*Skr. ástána*, verblijf, verblijfplaats, *en stána*, plaats, verblijf, woning; *Pers. Mal. astána*, vorstelijke woning. *Jav. Wdbk.*

[Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] *vijf uitroepingen, brokstukken, verminkingen of vervormingen van een Arabische formule, waarvan de vertaling is: „ik vraag God om vergiffenis." In het Soendasch zijn het uitroepingen van verwondering of bevreemding, ook van zekeren schrik, bv. als men bemerkt dat men iets vergat, enz.:*

God zegen mij! *of dergelijken uitroep.* — *Ook wel zva.* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *Holl.* Assistent-resident.

[illegible] *SB.* gezuiverde en zamengerolde kapas, gemeenlijk ter lengte van een span (*gemeten met duim en derden vinger*). — [illegible] asiwoeng maken, *door de kapas, nadat ze de bewerking,* [illegible] *genaamd, heeft ondergaan, met behulp van een stokje tot de aangegeven lengte gelijk te trekken en te rollen. — Zie ook* [illegible] [illegible] [illegible] *zoomede* [illegible]

[illegible] *SB.* oorsprong, afkomst, origine; afkomstig, voortspruiten, voortspruitend uit; ten gevolge van; oorzaak, aanleiding, eigenlijke reden; vroeger, vroegere, van vroeger, gewezen, voormalig; mits, zoo maar, mits dat. — *Ook zva.* [illegible] (*Ar.* اصل, *mvd.* اصول) — [illegible] uithoofde van. — [illegible] oorspronkelijk, aanvankelijk, van origine, in der tijd, in zijn tijd, uit hoofde, naar dien, na de maal, om reden. — [illegible] de aanleiding en reden. — [illegible] stamt af van.... — [illegible] rijk, als stammende uit een van oudsher rijk geslacht; *ook wel voor:* rijk door zijn ouders, *dwz. rijk, doordien zijn ouders rijk waren.*

[illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *kw. Mal. zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* van bamboe gemaakte, trechtervormige mand, *waarin de rijst wordt gedaan, om in een* [illegible] *te worden gekookt.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.* — inkomen, ingaan, naar binnen gaan, intreden; — *aan een* [illegible] *of* [illegible] *met zijn zevenen* deelhebben, *dwz. dat voor zeven personen slechts een zoo'n offermaal behoeft te worden gegeven;* — in dienst treden; passen *van een ring* (*voor* ingaan *in den ring, van den vinger*) — bij wijze van; zooveel als; het is (was) zooveel als; te rekenen als; als; — [illegible] *S.* [illegible] *B.* behooren *of* ressorteren *onder;* begrepen zijn *of* worden *in;* te rekenen zijn *onder.* — [illegible] *S.* [illegible] *B. ergens* binnengaan, ingaan, *zooals een dorp, een bosch, een huis, enz. bv. om daar een onderzoek in te stellen.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* *iemand ergens* in brengen; *iets* naar binnen brengen, *ergens* indoen, *enz.; een ring* steken *aan den vinger.* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* bezeten door een boozen geest. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* het gaat er niet in, het gaat niet, het kan niet (*omdat de ruimte niet voldoende is*).— [Javanese] *SB.* kost en kleeren krijgen, *bv. van een santri.* — *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] titel van een knaap (*tot dat hij besneden is*) *als zijn moeder* [Javanese] *maar zijn vader slechts* [Javanese] *is.* — *Men betitelt echter ook dikwijls zoo een knaap, als men niet weet welken titel hem toekomt, of wel beleefdheidshalve of vriendelijk sprekend. Zie ook* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] (*Jav.* [Javanese] zuur, rinsch, wrang; tamarinde). *SB.* tamarinde. — [Javanese] tamarindeboom. [Javanese] Rhijnwijn. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *naam van een dichtmaat en zangwijze.*

[Javanese] *SB.* kieuw, kieuwen.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets aan iemand* toesteken *of hem* toehouden, *opdat hij het zal aannemen of bekijken; — iets* in een horizontale rigting uitsteken *of* houden *naar iets toe.*

[Javanese] *SB.* bamboe, bamboeriet. *Zie ook onder* [Javanese] *en bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* echo.

[Javanese] *kw.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] *Rg. K.* — [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *zoomede* [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. een paard* inhouden, wat inhouden; *water* minder hard doen stroomen, *door ergens aram aan te brengen.*— *Ook fig. bv.* [Javanese] ik kan mij niet weerhouden *of* bedwingen.

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] lichaam, lijf; lijf *van een kleedingstuk; fig. het lichaam voor*

de mensch. — *Bv.* [illegible] nuttig *of* heilzaam voor den mensch. — *Ook iemands* lichaam, *genomen voor den persoon.* — *Bv.* [illegible] *En dikwijls worden* [illegible] *en ook* [illegible] *gevoegd voor een voornaamwoord, een benaming van bloedverwantschap of een titel; bv.* [illegible] *enz.* — [illegible] *zeer nederig voornaamwoord v. d. e. pers.* — *Bv.* [illegible] — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B. en BL. ook:* mij zelf, u zelf, *enz.* ik zelf, gij zelf, *enz.* — zelf.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een veelheid van zaken* her- en derwaarts smijten, door elkaar halen, onderst boven smijten. — [illegible] hier en daar rondgesmeten, door elkaar gesmeten. *Verg. bij* [illegible] *en zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* duurzaam, sterk; zich lang goedhouden. *Rg. K.* — *Voorts van een voorraad van iets:* lang strekken. — [illegible] is taai, daar is het leven in verroest, *van iemand.* —

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* vrouw; van het vrouwelijk geslacht. — [illegible] meisje; vrouwelijke bediende. — [illegible] vrouwspersoon. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* mannen en vrouwen. — [illegible] *zie bij* [illegible] *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* eerste; begin; de tegenwoordige tijd; nu. — (*Ar.* اول) — [illegible] van het begin tot het einde. — [illegible] nu of later, te eeniger tijd, eenmaal. — [illegible] van het begin af aan. —

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *kw.* [illegible] *SB.* de wolkenhemel.

[illegible] — [illegible] *SB.* halen, gaan halen, nemen, zamelen; *water* halen *uit een put, rivier, enz.; brandhout* zoeken, verzamelen; *uitgeleende goederen* weer terugnemen; — *voorts iemand (geen aanzienlijke of meerdere)*

halen, doen komen; - *verg.* [illegible] - *voorts:* aarden *naar*, gelijken *op iemand; bv.* *zijn vader, hetzij in voorkomen, hetzij in wijze van zijn.* — [illegible] ten behoeve van *iemand iets* halen, zoeken, *enz.* — [illegible] *mvdsv. van* [illegible] — [illegible] visschen. — [illegible] op vogels jagt maken. — [illegible] de nesten nemen (uithalen). — [illegible] luizen zoeken, luizen. — [illegible] bamboe halen, gaan halen *uit het bosch.* — [illegible] katjang plukken.

[illegible] *S.* [illegible] *P. en B. (Mal. tjintjin).* [illegible] *B. en BL.* ring, vingerring. — [illegible] diamanten ring, ring met diamanten. — [illegible] gouden ring met een, twee *of* drie edelgesteenten.

[illegible] *SB.* neef, nicht, (*kind van een ouder broeder of zuster.*) — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *SB.* in hooger *of* grooter mate als; *en in dien zin ook* meer als; te bovengaan *in iets.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Ar.* [illegible] *uitroep:* lof zij God! God zij geprezen! [illegible] zeggen: God zij geprezen. — *Na te hebben geniesd, spreekt men de formule ook veelal uit, hardop of bij zich zelf.*

[illegible] *I. SB.* golf, baar. — [illegible] tot spel der golven strekken. [illegible] nu eens zwemmende, dan weer wadende, den stroom volgen. — *II.* [illegible] *SB.* het vierkante, veelal met wegen doorsneden, voor het overige met gras begroeide plein voor de woningen van regenten en districtshoofden.

[illegible] *volg. Rg. maar in de Preanger:* [illegible] *SB.* pad, spoor, *gemaakt door buffels en rhinocerossen, die er langs gingen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* roepen, luid roepen, schreeuwen. — [illegible] *hetz.*

[illegible] *SB.* tapijt, karpet. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* achter elkaar gaan; achter elkaar. — [illegible] *zoomede de twee pantoen uitdrukkingen:* [illegible] *en* [illegible]

[Javanese script] *hetz.* — [Javanese script] *een zeker aantal personen* achter elkander, *of wel* twee aan twee achter elkaar doen loopen. — [Javanese script] *van een groot aantal personen:* een lange stoet vormen, een lange stoet vormend optrekken, zich voort bewegen, opmarcheren. — ([Javanese script] een plok menschen, die [Javanese script] *ook zva.* [Javanese script] *bv.* [Javanese script] *K.*) — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *ook*, *gevolgd door* [Javanese script] *of* [Javanese script] *(van een veelheid) dikwijls te vertalen met:* zoodat het een heele optogt was; in optogt. *Enz.* — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *Jav.* klein. — [Javanese script] *zie* [Javanese script] *onder* [Javanese script]

[Javanese script] *Jav.* woud, bosch, elke met hout-, struik- of rietgewas wild begroeide plaats, wildernis.) *ongebr.* *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* alles wat gebruikt wordt bij wijze van dekkleed, onder een zadel; dekkleed.

[Javanese script] *SB.* schoon, fraai, sierlijk, net, mooi, goed, fijn; *ook*, *om den naam van de ziekte niet te noemen*, *voor* pokken, de pokken hebben. — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script] — [Javanese script] schoonheid, fraaiheid, sierlijkheid. — [Javanese script] *iets doen* om de (het) schoonste *of* mooiste; *ook:* wedijveren in schoonheid. — [Javanese script] de allerschoonste, *enz.* — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] *mvdsv.*

[Javanese script] *Ar.* الله, God. — [Javanese script] *gew. en ook geschreven:* [Javanese script] God de allerhoogste.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] (*Jav.* [Javanese script] *kw.* nemen.) [Javanese script] de Bengaalsche valk. *Rg.* — [Javanese script] *SB.* *iemands naam* aannemen. — [Javanese script] *iets* doen om *iemands* welgevallen te verdienen. — [Javanese script] een zegen trachten deelachtig te worden, *bv. door hem, die ter bedevaart gaat, een eind wegs te begeleiden, of den teruggekeerden bedevaartganger een eerbiedigen groet te gaan brengen.* — [Javanese script] *door iets te doen een* loon *of* belooning trachten te krijgen. — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] [Javanese script] *een* vlaag *of* vlagen van verstandsverbijstering hebben. — (ijlen. *K.*)

ook: onwijs; *bv.* [Javanese script]

[Javanese script] *Ar. aliph, naam van de eerste letter van het Arabische alphabet.* — [Javanese script] het Arabische alphabet, *als het eerste wat iemand die Arabisch wil leeren of leeren lezen, zich dient eigen te maken; fig.* de allereerste beginselen *van een taal; ook:* beginnen zich toe te leggen *op een taal, door het alphabet te gaan leeren.*

[Javanese script] *SB.* de wereld; tijd. — (*Ar:* عالم) — [Javanese script] de wereld; deze wereld. — [Javanese script] in dezen tijd. [Javanese script] in dien tijd. — [Javanese script] de oude tijd; in ouden tijd; oudtijds. — [Javanese script] *hetz.* — [Javanese script] *ergens* met der woon gevestigd zijn; *iets* beleven *of* zien gebeuren; er zijn; geboren zijn.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* roemen, prijzen, loven om te vleijen. — [Javanese script] lof, lofspraak om te vleijen; het roemen; het zijn zin geven *aan een kind.* — [Javanese script] bedorven, verwend. *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *I SB.* geleerd *en bep. in de hal agama.* (*Ar:* عالم, geleerd, geleerde. *Jav. wdbk.*) — *II zie* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* verwelkt, verflensd; verwelken; de bladen laten hangen; — *van het gelaat of uiterlijk:* bedrukt. — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* kast. (*Port. almario of armaria. Jav. wdbk.* —) [Javanese script] *of* [Javanese script] kast met glazen deuren, *zooals men veelal vindt in de waroengs, en waarin vooral manufacturen en derg. worden uitgestald.*

[Javanese script] *SB.* kenteeken, aanduiding, aanwijzing, voorteeken; adres *van een brief;* beteekenis *van een droom.* — (*Ar:* علامة) [Javanese script] op *iets* wijzen, *iets* beteekenen; — *iets* aanduiden *of* voorspellen *van een voorspellenden vogel of droom, ook van een aardbeving of ander natuurverschijnsel.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *en zie ook aldaar* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* met hoog en lang uithalen *van iemands* [Javanese script]

[Javanese script] *kw.* [Javanese script] *SB.* schutsel, schutting; beschutting; alles wat, *bij wijze van* [Javanese script] dient om dieren, *bv. losloopend*

vee uit een aanplant te houden; *enz.* — [aksara] *hetz.* — [aksara] *zie bij* [aksara]

[aksara] — [aksara] *SB. de parè bossen* werpen *in de schuur; ook, maar dan met* [aksara] *als de Pass. vorm,* met *de moentjang noot* gooijen *of* werpen, *bij het bantjoel.* — [aksara] *iemand iets* toegooijen, *niet om hem daarmee te raken.* — [aksara] *iets iemand* toegooijen, *als voren;* — met *iets* gooijen, *iets* gooijen. — [aksara] *de centen* opgooijen, *bij het* [aksara] *spelen; iets* omhoog *of* in de hoogte gooijen.

[aksara] *zva.* [aksara]

[aksara] *zie* [aksara]

[aksara] *SB.* [aksara] *I.* veinzen, huichelen, voorgeven, voorwenden; den schijn aannemen van *iets, ook* van *iets anders* te doen *dan men inderdaad doet, of iets* niet te doen *dat men doet;* kwansuis. [aksara] zich houden, zich gedragen *of* doen als of men hem niet ziet *of* niet in het oog houdt; doen als of iemand, *bv. een gast,* er niet is. *II naam van een boom. Aegiceras majus Rg.*

[aksara] *SB.* kalk, *en wel de zoogenoemde* sirih kalk, *die behalve bij de betel ook tot witten en stucadoren wordt gebezigd.* — [aksara] *naam van een plant, Calotropis gigantea.*

[aksara] *SB.* immers. — [aksara] *en* [aksara] *hetz.* —

[aksara] *een titel in het Bantamsche. K. Op Soemedang betitelt men met* [aksara] *het jong meisje, waarvan de moeder* [aksara] *maar de vader slechts* [aksara] *is. Verg.* [aksara]

[aksara] *SB.* [aksara] *ergens* de rondte doen *of* rondloopen, *om iets te krijgen of magtig te worden; bv. in het bosch, zoekende naar de een of ander plant.*

[aksara] *zie* [aksara]

[aksara] Afrika.

[aksara] April.

[aksara] *SB.* keurig, zorgvuldig, net, keurig net.

[aksara] *SB.* een schaamlap. *K. ook* benaming van een kleedingstuk, dat behoort tot den tooi der dansmeiden. —

[aksara] *SB. van een kind:* dol zijn *op iemand;* niet aftekrijgen *of* niet afteslaan zijn *van iemand.*

[aksara] *SB.* zwak, magteloos, teer; — *van wapens:* stomp, bot, *na scherp te zijn*

geweest; — van menschen: afgetakeld zijn, *wat de positie betreft.* — [illegible] op zijn allerminst. [illegible] *spreekw.* laten ze min zijn (*mijn kleeren*) als ik maar wat aan heb; *ook:* laat ik maar mager zijn, als ik maar in 't leven blijf.

[illegible] *kw. o. a. zva.* [illegible] — [illegible] *SB.* staartriem. — [illegible] *naam van een bamboesoort,* (*Rg.*) *die men ook* [illegible] *noemt.* ---

[illegible] *SB.* in het geheugen hebben, van buiten kennen; *voorts: S.* [illegible] *B.* (*van een aanzienlijke*) kennen, weten; bekend met *iets, zoo alsbv. een weg. Het woord is oorspronkelijk Arabisch.* — [illegible] zich *iets* in het geheugen prenten; *iets* van buiten leeren. — [illegible] een goed *of* sterk geheugen hebben.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. een soort gebak of koek, waarvan rijstmeel het hoofdbestanddeel is.*

[illegible] — [illegible] *SB.* naast *iemand of, van twee personen,* regts en links *van iemand* zitten, gaan *of* rijden; *ook iemand* omstuwen, omgeven.

[illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] ([illegible] leeuwerik. *Rg.*)

[illegible] *I. S. en P.* [illegible] (*in de spreektaal ook* [illegible]) *zoomede* [illegible] *maar dit is slechts bij de hoogere standen in gebruik,* (*volgens Reg. Tj. is het ook P.*) *B.* jongere broeder *of* zuster. *Van zijn* [illegible] *sprekende tot een meerdere wordt* [illegible] *voorgevoegd. En wil men een jongere vriendelijk of beleefd aanspreken, dan bezigt men* [illegible] — [illegible] jongere broeder *of* zuster, *van man of vrouw* (*echtgenooten*). *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] ([illegible]) tot jongere broeder *of* zuster hebben; *maar zóó* [illegible] *slechts gebruikelijk als men de kinderen uit een huisgezin geregeld, zooals zij op elkaar volgen, opnoemt.* — [illegible] het vorige jaar. — *Verg. bij* [illegible] — [illegible] de oudere broeder (zuster) *en wel onmiddelijk boven hem* (*haar*), zijn van. *Welk adi is dit?*

II. Skr. ådi, uitmuntend, de *of* het eerste, *en adi* opper- *in zamenstellingen. Jav. wdbk. In het Soendasch behalve in eigennamen, ook nog in* [illegible] (*Skr. adiputi*) *een titel die door de Regering, bij wijze van belooning wordt verleend aan een regent, als een hoogeren titel dan* [illegible] *In het dagelijksch leven*

bezigt men vóor [Javanese] *dikwijls* [Javanese] *bijv.* [Javanese] *enz. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* [Javanese] de portuur *van iemand.* — [Javanese] *SB.* ([Javanese] *mvdsv.*) vechten, *uit eigen beweging of omdat ze* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* ([Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv.*) spelen *(een of ander kansspel.)* — [Javanese] kom aan, laten wij gaan spelen. — [Javanese] *daarn. in gebr.* [Javanese] hanen laten vechten. *Pass.* [Javanese] — [Javanese] vliegers laten kampen, *t. w. door ze op te laten en dan de touwen tegen elkaar te doen schuren; hij wiens vliegertouw het eerst breekt, is de verliezer.* — [Javanese] paarden tegen elkaar laten rennen; een wedloop van paarden houden. — [Javanese] met zijn bevalligheid of welgemaaktheid in het strijdperk treden *tegen die van een ander.* [Javanese] *enz.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. van twee personen: iemand* uitnoodigen om te spelen *(een of ander kansspel)*; naderen *van het eene vliegertouw tot het ander;* aanvallenderwijs *of* tartenderwijs naderen *van den eenen vechthaan tot den ander.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand of een dier* doen strijden *of* kampen *met een ander; vliegers* laten kampen; *iets zooals een hoedanigheid of vermogen* onderwerpen aan een vergelijkend onderzoek, *ten einde uittemaken welke van de betrokken partijen die hoedanigheid of dat vermogen het meest bezit; iets* meten *(fig.) met iets anders; menschen tegen elkander* opstoken. — [Javanese] *voor:* elkander zoenen. — [Javanese] met de vuisten vechten. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* krakeel, geschil; twist *of* geschil hebben. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* twist, procedure, *enz.* twisten, procederen, *enz.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* over *iets* een proces voeren; om *iets* twisten, *enz.* [Javanese] een proces beginnen; *iets* in proces gooijen. *Pass.* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* strijdperk, vechtplaats, renbaan. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* tegenspreken, opstrijden, tegenstribbelen *(met woorden.)* — [Javanese] *I. mvdsv. van* [Javanese] *(door meer als een persoon)* — 2e *iets, waarover twist, geschil of derg. kan of moet komen,* opwerpen, in de wereld

schoppen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* iets om over te twisten of geschil over te hebben; twistappel. — [Javanese] *I.* de stijlen *van een huis*, twee aan twee, met de twee verbindingsbalken *of* dwarsleggers (*een van boven en een van onderen*) in elkaar zetten, *ten einde bij het opzetten van het huis, zoo'n vak in eens te kunnen opzetten. En zoo zegt men bv.* [Javanese] — 2*e* stoken, kwaadstoken. — [Javanese] *Spreekw.* kwaad stoken, onrust stoken, *vooral door oorblazing en achterklap. Bv.* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* ([Javanese]) zich bevinden *tegenover iemand*, staan vlak, regt tegenover *iemand*, *ook* tegen elkaar over. — [Javanese] *het meel bv. voor gebak*, kneden. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *en gew.* [Javanese] *SB.* ei! och wat!

[Javanese] *ook wel* [Javanese] *SB.* och! och! helaas! *en als uitroep, afgeperst door pijn:* ai! auw!

[Javanese] *en* [Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* tellen *van een paard.* [Javanese] *hetz. maar minder gebr.* — [Javanese] *Spreekw.* pronken met een andermans goed. — [Javanese] *een paard* doen tellen, in de tel doen gaan. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] *II.* [Javanese] tijger, die de gedaante van een vrouw heeft aangenomen, en als eigenlijk een tijger te zijn, slechts kenbaar is aan het ontbreken van de gleuf onder den neus. *Vooral in de maand Moeloed vertoonen dergelijke tijgers zich in de dorpen en komen zelfs in de woningen. Verg.* [Javanese] *volg. K.* (*zva.* [Javanese]) *bij* [Javanese] *Verg. ook* [Javanese] *Jav. wdbk. bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* staan, liggen *of* zitten *tegen iemand* aan, *van iemand;* — staan *of* leggen *tegen iets* aan, *van iets.* — [Javanese] *iets* plaatsen, zetten, *enz. tegen iets* aan, *bijv. een tafel tegen den muur aan.*

[Javanese] *SB.* metselspecie (*kalk, zand en water*) — [Javanese] metselspecie maken;

een veelheid van ingredienten mengen, ondereenmengen, zamenkneden; *iets* mengen *met iets anders. Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese] *aan het slot, en verg. ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gewoonte, gebruik; *iemands* doorgaande wijze van zijn *of* van handelen; in zwang. (*Ar.* عادة) — [Javanese] kuren hebben, lastig zijn, kunsten en kuren verkoopen, *van een paard.* — [Javanese] (*Pass.* [Javanese]) *een zekere wijze van handelen* gemeenlijk volgen. — [Javanese] zoo als dat gebruikelijk is; overeenkomstig hetgeen gebruikelijk *of* de gewoonte is. — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] (*de grondv. is* [Javanese]) *SB.* zich reinigen na den bijslaap. *Verg.* [Javanese] *En voorts:* a. [Javanese] zich baden op den veertigsten dag na de bevalling (*Ar. Jav.* نفاس, bloedvloeijing na de bevalling; *Jav. wdbk.*) — b. [Javanese] zich baden, dadelijk na de bevalling. — c. [Javanese] zich baden na de maandstonden te hebben gehad. — ([Javanese] *Ar.* حيض *haizl*, de maandstonden.) — *Voor a, b en c zegt men ook* [Javanese] (*Jav.* [Javanese] zich het lijf wasschen tot reiniging *of* verkoeling; baden, zich baden.)

[Javanese] *I. SB.* regtvaardig, geregtigheid, regt. (*Ar.* عادل) — [Javanese] regtspraak, beregting, uitwijzing in regten. — [Javanese] geregte *of* verdiende straf. — [Javanese] de regter. — [Javanese] regter, regterlijk ambtenaar. *II. SB.* geduldig, langmoedig, toegevend voor een andermans fouten en verkeerdheden. (*Wordt verkl. met* [Javanese])

[Javanese] — [Javanese] *zeer plat voor* [Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *eigenn.* Adam.

[Javanese] *SB.* razen en tieren; razend boos zijn.

[Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *ook: SB. een huis, schuur of derg.* in elkaar zetten. [Javanese] *benaming voor ieder gebouw op een erf, als men spreekt van de gebouwen, groot en klein, die zich op een erf bevinden.* — [Javanese] stel *of* pak kleeren, *t. w. voor mannen: een* [Javanese] *een* [Javanese] *en een* [Javanese]

[illegible] *waarbij nog kunnen komen: een* [illegible] *een* [illegible] *een* [illegible] *en een* [illegible] *Voor vrouwen: een* [illegible] *een* [illegible] *en een* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] worstelen, zich wringen, zich in allerlei bogten wringen, *om uit iemands handen te ontkomen of om los te komen.*

[illegible] *SB.* beschaafdheid; beleefde manieren; beleefd zijn, wellevend zijn. (*Ar.* ادب) — [illegible] *tegenover iemand* de vormen in acht nemen; *iemand* wellevend behandelen. — [illegible] *of* [illegible] onbeschofte vent! jij, onbeschofte vent!

[illegible] *I.* [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich oefenen in *iets, zooals in een èlmoe; ook door lezen, bv. in den koran; voorts een boek over de godsdienst en godsdienstige onderwerpen, ook een heldendicht, zooals bv. de Rama of een werk, zooals het* [illegible] lezen. [illegible] zich spreuken *of* in den vorm van spreuken uitgedrukte nuttige lessen, door ze te lezen in het geheugen prenten, *zoodat men ze kan aanhalen.* [illegible] *dat* lezen van gebeden *of* uit den koran, *dat de priester behoort te kennen en den priesterleerling wordt onderwezen.* [illegible] en [illegible] *mvdsv. (van meer als een pers.) Verg.* [illegible] en [illegible]

II. [illegible] *SB.* achting en eerbied; deferentie, *die men iemand betoont of voor hem heeft.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* geldswaarde *van een voorwerp, zooals van iets, dat werd gestolen of dat men verloor. Bv.* [illegible] *Verg.* [illegible] — [illegible] *iemand* achten, eeren *of* waarderen; aan *iets* waarde hechten. (*Jav.* [illegible] waarde *of* prijs *van iets;* van waarde, kostbaar; waard zijn.

[illegible] *ong.* [illegible] *SB.* ([illegible] *mvdsv.*) voorwaarts gaan, vooruit gaan, vooruitkomen, vorderen, *ook van iets, zooals bv. van den handel, dien men drijft.* — [illegible] *troepen* doen avanceeren; *iets* vooruitschuiven, *in het alg. iets, ook een schip,* doen vooruit gaan *of* vooruit brengen; *menschen* zenden *naar het slagveld, om te vechten; een mededienstpligtige* tijdelijk voor zich doen uitkomen; *met verlof van hoogerhand, iemand, terwijl men zelf verantwoordelijk blijft,* voor goed in zijn plaats stellen;

een feest (ꦏꦤ꧀ꦲꦗꦼꦁ) vervroegen, doen plaats hebben, vroeger dan eerst het plan was. — ꦢꦶꦲꦗꦼꦁꦏꦼꦤ꧀ *Pass.*

ꦲꦗꦼꦒ꧀ *zva.* ꦲꦗꦒ꧀

ꦲꦗꦶꦒ꧀ *SB.* ꦲꦗꦶꦒ꧀ꦲꦗꦶꦒ꧀ *uitroep:* hoe! wat! wat moet dat nu beteekenen! *ook zva.* ꦲꦗꦏ꧀ꦲꦗꦏ꧀ *en* ꦲꦗꦸꦒ꧀ꦲꦗꦸꦒ꧀

ꦲꦗꦲꦶꦧ꧀ *SB.* verwonderlijk, verwonderingswaard; *van de werken Gods, van Gods wegen, enz.:* onbegrijpelijk *of* ondoorgrondelijk voor den mensch. *Ar.* عجايب, *dit het meerv. van* عجيبة.

ꦲꦗꦂ *SB.* ꦢꦶꦲꦗꦂ leeren, onderwijs krijgen, dat genieten. — ꦔꦗꦂ *een dier, zooals een paard,* dresseren. — ꦔꦗꦂꦏꦼꦤ꧀ de proef nemen van *iets, iets* proberen, *ook iets, zooals een ring, om te zien of die past.* — ꦲꦗꦂꦏꦼꦤ꧀ ongedresseerd, ongeoefend, *ook: nog niet goed gedresseerd van een paard, een buffel, en een rund. Verg.* ꦢꦶꦢꦶꦏ꧀ (*Jav.* ꦏꦗꦂꦏꦼꦤ꧀ geoefend, gedresseerd.) ꦏꦸꦫꦁꦲꦗꦂ niet genoeg *of* niets geleerd hebben; *ook en dan veelal* ꦢꦸꦫꦁꦲꦗꦂ *zeer beleedigend scheldwoord voor den Soendanees, ongeveer ons* vlegel! lompert! ongemanierde kerel!

ꦲꦗꦶꦂ *SB.* stok, korte staak; stokken, *zooals men bij het koffijplanten bezigt, om, in den grond gestoken, de plaatsen aan te duiden, waar de plantkuilen moeten worden gemaakt.* — ꦔꦗꦶꦂ adjirs plaatsen. *Verg.* ꦢꦶꦢꦶꦁ *en* ꦏꦼꦏꦼꦚꦁ

ꦲꦗꦸ *zie* ꦗꦸ

ꦲꦗꦸꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀ — ꦲꦗꦸꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀ꦲꦗꦸꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *zva.* ꦲꦗꦸꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀ꦲꦗꦸꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀

ꦲꦗꦼꦤ꧀ *zie* ꦗꦼꦤ꧀

ꦲꦗꦭ꧀ *SB.* levenseinde, stervensstond, uiteinde. (*Ar.* أجل, *adjal.*) — ꦢꦶꦢꦶꦁꦏꦼꦤ꧀ꦲꦗꦭ꧀ *of* ꦢꦶꦢꦶꦁꦏꦼꦤ꧀ (ꦏꦼꦤ꧀) ꦲꦗꦭ꧀ aan zijn levenseind gekomen, overleden, dood. — ꦢꦶꦢꦶꦁꦏꦼꦤ꧀ ꦲꦗꦭ꧀ꦤꦺꦴꦤ꧀ komen te sterven, overlijden.

ꦲꦗꦸꦭ꧀ — ꦔꦗꦸꦭ꧀ *SB.* met behulp van een langen stok *of* bamboe *iets dat hoog hangt,* afstooten *of* afnemen; *vruchten,* door den stok *of* bamboe er van onder tegen aan te brengen, afwippen. — *Verg.* ꦢꦶꦗꦸꦭ꧀ — ꦔꦗꦸꦭ꧀ꦭꦁꦶꦠ꧀ꦲꦢꦶ *spreekw. voor:* iets wat niet mogelijk is, willen *of* najagen.

ꦲꦗꦂꦭ꧀ *SB.* ꦲꦗꦂꦭ꧀ꦲꦗꦂꦭ꧀ꦏꦼꦤ꧀ onophoudelijk hun best doen om door springen vrij te komen, *van vogels in hun*

kooi, van herten in hun hokken en van paarden die los willen; — bij herhaling tegen de tralies op vliegen om er uit te komen, *van een woedenden gevangene, ook van een krankzinnige, die in een pandjara is opgesloten;* door onophoudelijk sprongen te nemen trachten zich los te rukken, *van iemand die vast wordt gehouden.*

[illegible] *Europ.* adjudant.

[illegible] *een soort* wilde hond. *Canis rutilans. Rg.*

[illegible] *SB.* de standaard, waarop de palita staat.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB. I.* zijn, aanwezig zijn, zich *ergens* bevinden, *ergens* zijn; voorhanden; — er was eens, er waren eens, *aan den aanhef van een vertelling of verhaal.* — [illegible] de lengte haalde wel dertig asta. — [illegible] er *iets* doen zijn; maken *of* zorgen dat *iets* er is; *iets* produceren; zich *iemand of iets* scheppen. — [illegible] zooveel er is; wat er is; wat er maar is. — [illegible] zoo velen er zijn; al wat er is; al wat ik heb. [illegible] koopmansgoederen waarmee winst zal (zou) zijn te maken.

II. zva. [illegible] *en* [illegible] opdat.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] (*Jav.* [illegible] schoon, mooi, lief, *van een vrouw.*) [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Mal.* vader; *betiteling in het Tjiandjoersche van een man van gevorderden leeftijd uit de volksklasse.*

[illegible] *I. SB.* neerslaan, neergeslagen, *van parè, door wind, regen of eigen zwaarte.* *II.* [illegible] *SB. van het* [illegible] *van velen:* aanhoudend en met nagenoeg gelijktijdig uitzetten en laten dalen van de stem.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. gewigten, inhoudsmaten of in het algemeen wadahs* vergelijken *met dergelijke gewigten, inhoudsmaten of wadahs; de gewigten of maten bij een pakhuis in gebruik,* verifiëren, door vergelijking *met de zoogenaamde slapers.*

[illegible] *SB.* nu, tegenwoordig, op

dit oogenblik. — [Javanese script] nu *of* alsnu, *met nadruk gezegd.* — [Javanese script] terstond, nu terstond, op staanden voet. — [Javanese script] nu tegenwoordig, dezer dagen.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zeven, ziften. [Javanese script] zeef, wan. — [Javanese script] *spreekw. o. a. voor:* met een klein kapitaal kan men ook slechts een betrekkelijk kleine winst maken.

[Javanese script] *SB.* vers van den koran *ook* van een boek over de godsdienst *of* over godsdienstige onderwerpen handelend. *Ar.* آية — [Javanese script] de ajats, *onder het zingende lezen of opzeggen*, afscheiden en na ieder ajat even ophouden.

[Javanese script] *SB.* langzaam, bedaard, kalm, zonder zich op te winden *of* driftig te maken, *van spreken;* niet scherp *van tabak. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* op *een huis of derg.* dakbedekking inschuiven *of* aanbrengen, *daar waar verwisseling of reparatie noodig is; de bedekking van een huis of derg., ook de matten zitting van een stoel* repareren; — inboeten.

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] een rij vormen, *van aan elkaar gebonden personen;* een lange strook vormen *van dingen, zooals bv. karèmbongs, die aan elkaar werden geknoopt.* [Javanese script] *of* [Javanese script] zóó aan elkaar gebonden dat een rij *of* lange strook wordt gevormd.

[Javanese script] *SB. staan of loopen naast elkander*, met den arm om elkaars hals geslagen, *van twee of meer persoonen.*

[Javanese script] *S. redewoordje voor* op eten *en* ophappen, *dikwijls onvertaalbaar, soms terug te geven met* hap. — *Bv.* [Javanese script] hap, zei ik en at het op. — [Javanese script] hap, zei ik en hapte het op.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *Holl.* admiraal.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* verwoed aanvallen *of* vechten; strijden als een razende; als razend *of* in dolle woede om zich heen moorden; een slagting aanrig-

ten *ergens; de bevolking van een plaats* uitmoorden; *ook* hevig schreeuwen en dwingen, om den zin te krijgen, *van een kind.* — [illegible] *iemands* verwoed aanvallen *of* vechten, *enz.* — [illegible] voorvechter, groot held. — [illegible] razen en tieren.

[illegible] *in het Buitenzorgsche en Bantamsche zva.* [illegible] *Rg.K.* (*Mal.* zeer, bovenmate. *P.*)

[illegible] *SB.* verlof *of* permissie vragen *om heen te gaan, terug te keeren of achter te blijven.* — [illegible] *hetz. en ook* afscheid nemen *van iemand.* [illegible] oorlof vragen om terug te keeren. [illegible] voor *iemand* permissie vragen, *bv. om den vrager ergens heen te mogen volgen; iemand ergens in dienst, voor korter of langer tijd,* te leen vragen, *aan zijn meester.* — [illegible] (*zie de aanroeping, die de toekang pantoen doet voorafgaan aan zijn voordragt, bij* [illegible] *II.*) — smeek ik dat mijn stem mij niet zal verlaten, maar mij getrouw blijven tot aan het einde van mijn voordragt.

[illegible] *SB.* zoet *van smaak.* — [illegible] *naam van een lekkernij.* [illegible] *zva.* [illegible] — ([illegible] *van het garen, dat, na met* [illegible] *te zijn behandeld, niet wil rood worden; t. w. het* ondergaat een bewerking met moentjang, wordt vervolgens eenigen tijd aan de lucht blootgesteld en dan nogmaals behandeld met tjangkoedoe. *Rg. K.*)

[illegible] *SB.* werk (*Ar.* عمل) *vooral, en dan met* [illegible] *er nevens in gebruik,* liefdewerk, liefdedienst, goed werk; *voorts* [illegible] bij wijze van goed werk *of* liefdedienst iets geven, uitleenen, *enz.; ook* het werk verrigten *voor iemand, en in het algem.* iets verrigten. *Tot amal brengt men o. a. het planten van boomen langs een weg, opdat de voorbijgangers zich zullen kunnen laven aan de vruchten of genot hebben van de schaduw; het uitleenen van godsdienstige boeken en derg. enz.* — [illegible] *iets* verrigten, geven, uitleenen, *enz.* bij wijze van goed werk *of* liefdedienst. — [illegible] een èlmoe *of* èlmoe's onderwijzen; *hierbij wordt betaling nooit vooruit bedongen.* — [illegible] *en.*

[illegible] *SB*. dorpspriester. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *S*. [illegible] *B*. *iets* bergen, bewaren, wegsluiten, wegleggen, sparen; *iets, bv. een djimat, ook medicijnen,* er op nahouden *of wel die* in huis hebben, *zoodat men ze in voorraad heeft.* — [illegible] *iets* bergen; *ook vee, dat over dag losloopt, bv pluimvee, 's avonds* opsluiten *in de hokken.*— [illegible] voor *of* ten behoeve van *iemand iets* bergen, opbergen, wegsluiten. *Bv.* [illegible] [illegible] voor *of* ten behoeve van *iemand iets* bewaren. *Bv.* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *ook wordt zoo genoemd de* vrouw, die als kindermeid dienst doet bij de kinderen van een regent en gekozen is uit de bloedverwanten van de regentsvrouw. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *I. zva* [illegible] *Reg. Tj. II. SB.* boosaardig, kwaadaardig, *maar slechts in geschriften in dezen zin gebruikelijk.* (*Buiten de Preanger ook zva.* [illegible] *en* [illegible] *K.*) *Jav.* [illegible]

[illegible] *SB.* laag van parè *in de rijstschuur.* — [illegible] uitgespreid liggen.— [illegible] belegd; belegd met matten. — [illegible] grenst *aan; ook* ligt digt bij *die van, enz., van iemands sawah.* — [illegible] *een kamer of derg.* beleggen *bv. met matten; id een stoel, de plaats waar men zit, enz. bv. met de huid van een dier, een matje of derg.* — [illegible] *ook van iemands zitten,* met *iets, zooals een matje of de huid van een dier* onder zich; op. [illegible] *iets zooals een mat* uitspreiden; *ook vruchten, aardappelen, enz. zoodat ze niet aan een hoop liggen.*— [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] zich ontnuchteren. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. of S. en dan* [illegible] *als B. of wel als mooijer woord,* bijna. — (*Mal. hampir,* genaderd; nabij; bijna. *P.*) *Jav.* [illegible] eenige gelijkheid *of* overeenkomst, zweem.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] geen bezwaar er in zien, om op eigen eigen gezag gebruik te maken *van een ander mans geld of goed.*

[Sundanese script] *I. zie* [Sundanese script] *II. SB.* zwaar *van kleine voorwerpen, die men op het oog niet voor zwaar zou houden, bv. van een zilveren penhouder, een gouden ring of ringetje en derg. Verg.* [Sundanese script]

[Sundanese script] *SB.* de van bilik vervaardigde en den vorm van een gelijkbeenigen driehoek hebbende gevel *van een huis.*— (*Op Bandoeng* [Sundanese script] *op Buitenzorg* [Sundanese script] *K.) Rg. heeft abig-abig.*

[Sundanese script] *SB. ergens* meezitten, meestaan, *enz.; ook, met* [Sundanese script] *er nevens in gebruik,* het gebed verrigten, doende en sprekende zooals iemand, die als voorganger fungeert, doet en spreekt. (*Ar: màmoën.*)

[Sundanese script] — [Sundanese script] *S.* [Sundanese script] *en* [Sundanese script] *B.* ruiken; door middel van den reuk *iets* waarnemen. [Sundanese script] *S.* [Sundanese script] *en* [Sundanese script] *B.* de reuk, dien iets van zich geeft.— [Sundanese script] *of* [Sundanese script] *S.* [Sundanese script] *of* [Sundanese script] *en* [Sundanese script] *B.* ruiken aan *iets; iemand of iets* beruiken. — [Sundanese script] *S.* [Sundanese script] *en* [Sundanese script] *B. een lucht* te ruiken krijgen, ruiken, in den neus hebben *of* krijgen, *zonder het voorwerp te zien waarvan die lucht afkomstig is.*

[Sundanese script] *SB.* moeder; *maar altijd verbonden met den naam van een kind, gewoonlijk met dien van het oudste, en wordt zoo een vrouw, als haar oudste kind bv.* [Sundanese script] *heet, wel* [Sundanese script] *genoemd. Verg.* [Sundanese script] — [Sundanese script] *uitroep van verrassing, zoowel van blijde verrassing als van verrassing, gemengd me t een aandoening van schrik:* hoe! — [Sundanese script] *hetz. — Verg.* [Sundanese script]

[Sundanese script] — [Sundanese script] *SB. iets zooals een weg, bosch of derg.* begaan, betreden, gaan over *of* op *een weg,* door *een bosch.*

[Sundanese script] *zva.* [Sundanese script] *Verg.* [Sundanese script] *II.*

[Sundanese script] *ong. op Soemedang. — Jav.* [Sundanese script] *een rustbank, breede bank om op te zitten en te slapen in een Javaansch huis.— Volg. Rg. zva.* [Sundanese script]

[Sundanese script] *I. SB.* liefhebben, zonder dat die liefde wordt beantwoord; *en bep. ook* verliefd, zonder dat die liefde wordt beantwoord. *Verg.* [Sundanese script] — *II. eigenn.* Amboina, Ambon. — [Sundanese script] Amboinees, Ambonnees.

[Sundanese script] *I. SB.* amber. — *II. SB.* [Sundanese script] de, veelal aan een ringetje vereenigd en met behulp daarvan aan de punt van een

zakdoek geknoopte, ondervolgende werktuigjes, *als:* een tangetje om zich de haartjes van den baard uit te trekken, ([Javanese script]) — een werktuigje, om het oor te reinigen, ([Javanese script]) — een tandstokertje, ([Javanese script]) — een spadeltje *of* spaantje om de voor het sirihblad benoodigde kalk uit het doosje te scheppen, ([Javanese script] *of* [Javanese script]) — *en eindelijk* een mesje, ([Javanese script]) — *alles van zilver of goud.*

[Javanese script] *SB. zva.* [Javanese script] ten einde, om, opdat, met oogmerk. — *Zie ook* [Javanese script] — *Jav. Wdbk:* [Javanese script] *kw.*

[Javanese script] *SB.* het middengedeelte van een kano, *tusschen de twee tamboekoe's in;* het middenstuk van een lisoeng, *tusschen de twee ronde gaten in. K.*

[Javanese script] *SB. I. bij het gezamenlijk rijststampen in hetzelfde blok:* den stamper laten vallen, tegelijk met het vallen van den stamper van de ander; *voorts van* [Javanese script] *door twee of meer personen in één dorp:* op denzelfden dag, tegelijk; *van gasten of vreemdelingen, omdat ze allemaal op eens kwamen,* talrijk zijn *ergens; en van het afgevuurd worden van geweren:* tegelijk. — *II. zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* bij menigte afgewaaid *of* afgevallen *op den grond of onder den boom of struik* liggen, *van vruchten en bloemen.*

[Javanese script] *SB. of S. en* [Javanese script] *B.* drift, toorn, toornig zijn; *voorts SB. zva.* [Javanese script] — [Javanese script] toornig, boos *of* driftig worden *of* zijn. [Javanese script] ademen, ademhalen. — [Javanese script] adem, ademhaling.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand, hetzij een onschuldige, hetzij een medepligtige* in de regtszaak betrekken, waarin men zelf betrokken is.

[Javanese script] *SB.* lang uitblijven, *van iemand die werd uitgezonden;* lang werk hebben om te komen, *van iemand die werd ontboden.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* er bij hangen; er bij neerhangen. — [Javanese script] er bij bengelen; er bij aanbengelen; *fig.* met onnoodigen omhaal, *zoodat een aantal*

woorden, die er bij gesleept worden, er als het ware bij aanbengelen.

[Javanese] *SB.* voor een offermaal *of* maal, *waaraan velen deelnemen,* op den grond *of* op een tafel klaargezette rijst met toespijzen. [Javanese] een zoo aangeregt offermaal *of* maal; een tafel. — [Javanese] *enz.* — [Javanese] klaarzetten, opzetten, *van eten.* [Javanese] *eten* opzetten *of* klaarzetten. [Javanese] klaargezet, opgezet.— [Javanese] *hetz.*

[Javanese] — [Javanese] *zie onder* [Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] — *Verg. Jav. Wdbk. op* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *S.* bedoeling, doel, oogmerk. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* voor *iemand iets, zooals eten, werk of winst* overlaten. *Rg.* — [Javanese] *iets voor iemand* overlaten.

[Javanese] *verkorting van* [Javanese] *en, vriendelijk of liefkozend sprekend, in plaats daarvan in gebruik; maar ook wordt* [Javanese] *gebezigd als titel voor kinderen van regenten, in sommige streken slechts voor de dochters, elders ook voor de zoons.* — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *I. naam van zeker zeewier, (zostera of Plocaria condida. Rg.) waarvan men door koking een spoedig stollende gebonden vloeistof verkrijgt, die gebruikt wordt bij het maken van geleijen. II. SB.* [Javanese] zitten te praten en te lachen, gedurig lachen, *van velen.* — [Javanese] aanhoudend schreeuwen *of* juichen, *van velen.*

[Javanese] betiteling, *I. voor den zoon van iemand, die gerekend wordt te behooren tot de* [Javanese] 2[e] *(voor den jongen, die een* [Javanese] *tot vader, maar een vrouw uit de volksklasse tot moeder heeft. Rg.)* 3[e] *bezigt men* [Javanese] *om een jongere hoffelijk of vriendelijk aantespreken.* 4[e] *is het een liefkozend naampje,*

dat men bezigt tot eigen of tot andermans kinderen; zva. ons mijn jongen, mijn kereltje. *Verg.* ꦠꦸꦭꦺ *en* ꦲꦺꦒꦩꦼꦤ꧀

ꦲꦺꦒꦸꦱ꧀ꦠꦸꦱ꧀ Augustus.

ꦲꦺꦒꦸꦭ꧀ *SB.* hoovaardig; zich laten voorstaan *of* verhoovaardigen *op iets.*— ꦔꦺꦒꦸꦭꦶ op *iets* zich laten voorstaan *of* zich verhoovaardigen.— ꦔꦺꦒꦸꦭ꧀ꦔꦺꦒꦸꦭ꧀ zich zelf ophemelen; op zijn verdiensten stoffen *of* pochen. *Verg.* ꦠꦸꦭꦺ

ꦲꦺꦒꦩ꧀ *SB.* waardig, deftig, indrukwekkend, imposant; een goede vertooning maken; — zwaar, *van iemands stem.*— ꦔꦺꦒꦩ꧀ aan *iets, zooals een paard, een wapen, een rijtuig, enz.* een bijzondere waarde hechten, en *het* daarom met buitengewoone zorg behandelen. — ꦥꦶꦪꦒꦩ꧀ *vroeger:* acte van aanstelling, *verleend door den regent aan een door hem tot een betrekking benoemd inlandsch hoofd, maar tegenwoordig bezigt men het woord gemeenlijk slechts voor de* acte van bevestiging, die aan een dorpshoofd, bij zijn optreden, wordt uitgereikt; *zoomede voor* biljet van aanslag in landrente *of* heerendiensten. — (ꦥꦶꦪꦒꦩ꧀ *is het Jav.* ꦥꦶꦪꦒꦩ꧀ *of* ꦥꦶꦪꦒꦩ꧀ *acte van investituur, enz. pachtbrief.*— ꦥꦶꦪꦒꦩ꧀ *is K. I. van* ꦥꦶꦪꦒꦩ꧀ *en* ꦥꦶꦪꦒꦩ꧀) *Verg.* ꦥꦶꦪꦒꦩ꧀

ꦲꦺꦒꦩꦼꦤ꧀ *SB.* godsdienst; religie.— (*Skr. āgama,* overlevering, overgeleverde leer. *Jav. Wdbk.*)

ꦲꦺꦒꦩ꧀ꦒꦩ꧀ *SB.* de hand, de vuist, *ook* een stok *of* wapen dreigende opheffen; dreigen; een dreigende houding aannemen. ꦲꦺꦒꦩ꧀ꦲꦺꦒꦩ꧀ herhaaldelijk dreigen. ꦔꦺꦒꦩꦶ *iets, zooals een stok of zweep enz.* dreigende opheffen.

ꦲꦺꦒꦩ꧀ *zie* ꦒꦩ꧀

ꦲꦺꦒꦸ *zie* ꦒꦸ

ꦲꦺꦒꦼꦭ꧀ ꦲꦺꦒꦼꦭ꧀ *SB.* veel plaats innemen, *bv. van in een koffer of kist gepakte kleeren, omdat ze niet netjes gevouwen en op elkaar gelegd zijn.*

ꦲꦺꦒꦺꦴ *ong.* — ꦲꦺꦒꦺꦴꦲꦺꦒꦺꦴ *S. in de dorpen wel voor:* zadel, rijzadel. — *Verg.* ꦒꦺꦴꦭ꧀ *I.*

ꦲꦺꦒꦺꦴꦁ *SB.* tegen elkander opvliegen, *als voorspel van het eigenlijke gevecht, van vechthanen.* — ꦔꦺꦒꦺꦴꦁ getrokken en in de hand *van een wapen, zooals een zwaard.*— ꦔꦺꦒꦺꦴꦁꦔꦺꦒꦺꦴꦁ *vechthanen* gedurende eenige

oogenblikken laten vechten, *om te zien of ze elkaar staan.* — een bloot zwaard in de hand houden. — een elmoe die den bezitter doet gerespecteerd, gevreesd zijn.

SB. rondloopen, ronddraven, rondspringen, *van een paard, dat bv. uit den stal ontsnapte of dat men losliet op een veld om daar te weiden, enz.; voorts van iemand:* rondzwerven, *buiten zijn woonplaats. — Verg.*

— *SB. een beest* los laten loopen; *een vogel, dien men opgesloten hield,* loslaten, *als zijnde nu mak of gewend.* — op gesneden sawahs buffels laten loslopen, laten weiden. iemand, die zijn woonplaats heeft verlaten en nu hier dan daar zit; een zwerfziek individu, zwerver.

zie

zie

SB. van een hoogte afspringen; naar beneden springen. — bij herhaling naar beneden springen, *bv. van de gòlòdog op den grond, zooals kinderen wel spelenderwijs doen.*

— *zva.*

zie

grondw. *zie*

S. *B.* ingaan, binnengaan. — *hetz. maar niet uit eigen beweging, van daar voor:* gaan, gezet worden *bv. in de gevangenis.* *SB. ergens, bv. een dorp,* binnengaan, binnen komen. — *S.* *B. iets ergens* indoen, *bv. gebrokkeld brood in melk; iemand of iets ergens* inbrengen.

SB. dienaar, dienstknecht, onderhoorige, onderdaan, *zva.* *maar mooijer of eerbiediger; — tegenover God:* schepsel, creatuur; *voorts B. en B. L. zeer nederig voorn. van den eersten persoon; — tot den regent sprekende bezigt men* — (*Ar.* عبد) — onderhoorigen; de onderhoorigen *van een regent of wadana, dwz. de bevolking van zijn regentschap of zijn distrikt.* — meid, dienstmaagd. — *B. of mooijer als* *en* *verg. ald.* — *iemand* dienen, tot dienaar zijn. — *en* *zie bij*

[Jav. schrift] *zva.* [Jav. schrift] (*Pers. âbdast. Jav. wdbk.*)

[Jav. schrift] *of voluit:* [Jav. schrift] *Sjaich Mohjî ad-dîn' Abd al-Qâdir Djailâni, eigenn. van een, zooals de Soendanezen zeggen, afstammeling van Ali. Hij wordt ook* [Jav. schrift] *genoemd, en zou de goeroe zijn geweest van de* [Jav. schrift] *of* [Jav. schrift]

[Jav. schrift] *zie* [Jav. schrift]

[Jav. schrift] *zie* [Jav. schrift] *I.*

[Jav. schrift] *Jav.* rood *of* roodbruin; *grondv.* [Jav. schrift] *Slechts gebr. in de Preanger in de zamenstellingen met verkorting:* [Jav. schrift] *en* [Jav. schrift] *drie termen, die men bezigt bij het* [Jav. schrift] *spel, en wel naar gelang een, twee of drie van de centen met de kruiszijde bovenliggen.— Zie ook* [Jav. schrift] *en* [Jav. schrift]

[Jav. schrift] 2 *uitroep (minder gepast tot een meerdere) van ontevredenheid of te leurstelling, bij het niet zooveel ontvangen van iets als men verlangt of hoopte; ongeveer:* nu, dat is ook de moeite waard! nu, dat zal ook wat helpen! *of derg. — voorts S. B. met* [Jav. schrift] *er nevens ingebr. als hetz.* misbruik maken van zijne positie *tegenover iemand;* al te ver gaan, *verder als waartoe men door een omstandigheid is verpligt;* steunen *of* zich laten voor-taan *op iets; en als uitroep:* ja, omdat.......... daarom *enz. —* [Jav. schrift] *zva.* [Jav. schrift]

[Jav. schrift] *SB.* cijfer. — (*Skr. angka. Jav. wdbk.*)

[Jav. schrift] 2 *SB.* waan, verbeelding, voorstelling, meening. — *In plaats van* [Jav. schrift] *zegt men wel* [Jav. schrift] (*verg. aldaar*) *en omgekeerd. —* [Jav. schrift] *van iets door iemand* in *zijn* voorstelling *of* verbeelding gemaakt worden tot *iets anders.*

[Jav. schrift] *SB. I.* hoovaardig, trotsch. — *II.* (plan, intentie. *K.*) — *Verg.* [Jav. schrift] *en Jav. wdbk. op* [Jav. schrift]

[Jav. schrift] 2 *S.* plan, oogmerk, intentie.— *Als B. kan men* [Jav. schrift] *of* [Jav. schrift] *gebruiken. — Verg.* [Jav. schrift] *en* [Jav. schrift] *II.*

[Jav. schrift] — [Jav. schrift] *zie* [Jav. schrift]

[Jav. schrift] *S.* plan hebben *of* gemaakt hebben; ik heb (had) plan gemaakt. — *Als B. kan men* [Jav. schrift] *of* [Jav. schrift] *bezigen.*

[Jav. schrift] *S.* [Jav. schrift] *B.* dringend, spoedvereischend, *bv. van een last; — ook, of wel* [Jav. schrift] spoed! *als opschrift boven*

het nummer in een dienstbrief, ook op het adres. Verg. [Javanese script] — [Javanese script] *en* [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* spoed gaan zetten, aanzitten achter *iets; ook iemand die iets moet halen of die moet komen*, tot meerder spoed maken aanzetten, *en* nader aandringen op het onverwijld brengen *of* zenden *van iets.*

[Javanese script] *SB.* vanille.

[Javanese script] *SB.* van onderen tot boven beladen zijn.

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *en* [Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script] — [Javanese script] *het anker* winden.— *Zie ook onder* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. naam van een muziekinstrument.— Een zeker aantal van boven schuin afgesneden bamboezen pijpen van verschillende lengte en met losse stokjes er in zijn naast elkander in een raam geplaatst. Om het instrument geluid te doen geven wordt het schuddend bewogen.*

[Javanese script] *SB. van iemands gang of loopen*: met gedurig opwippen van het lichaam: *men vindt dit zeer onwelvoegelijk.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zie onder* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* opzetten, opstoken.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. het kind in den moederschoot*, door opligten en zacht drukken van den buik der vrouw, een weinig omhoog brengen, op zijn plaats brengen. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* spuit; lavementspuit.— [Javanese script] *iemand of iets* bespuiten; *iemand* een lavement geven. — [Javanese script] in de rondte spatten *van water en derg. ook van de ontlasting van dieren, zooals buffels, als die* [Javanese script] *terwijl ze loopen.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* op zijn tegenpartij ingaan; vooruitdringen; *ook met* [Javanese script] *er nevens:* op sterven liggen.

[Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* loochenen, ontkennen, niet erkennen.

[Javanese script] *naam van een lekkernij van* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *SB. van iets:* bedriegen; *en van iemand: door iets*, de lieden zich doen bedriegen *of* vergissen.

[illegible] *SB.* lid, leden van het lichaam, *zooals neus, handen, enz.*— [illegible] *en* [illegible] *hetz.— Voorts* [illegible] *of* [illegible] *ook iemands* werk, *als zijn bedrijf.* — [illegible] niets om handen hebben. (*Skr. angga wărttă*, lijfsonderhoud. *Prof. Kern.— Jav. wdbk.*)

[illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *SB. naam van dát voor de kris, hetgeen men bij een degen noemt porte-épée, door lussen bovenaan wordt de buikband heengetrokken.*

[illegible] *SB.* vast, niet veranderen, hetzelfde blijven; gelijkmatig, geregeld, niet ongelijk; (*Jav.* bepaling, vaststelling, wetsbepaling, wet.) — [illegible] bepaalde, voorgeschreven *of* vastgestelde portie *of* hoeveelheid.— [illegible] zich houden aan de bepaalde hoeveelheid, *van geven; paarden* laten loopen, zooals ze loopen, *dwz. ze niet inhouden of aanzetten.*— [illegible] zich houden aan de bepaalde hoeveelheid, *bv. bij het rijst koken aan een zekere hoeveelheid per persoon.*— [illegible] variabel, van daag dit en morgen dat willen; — *ook* ondoordacht handelen *of wel* een warhoofd zijn?

[illegible] *SB. I.* veeleer, liever. — [illegible] *hetz. en* wat meer is; zelfs.— *II. SB.* wijn. — (*Pers.* انگور) — *III.* [illegible] *SB.* leegzitten, leegloopen, niets uitvoeren, niets te doen hebben; *fig van iets:* ongebruikt liggen, ongebruikt staan, *bv. van een lamp.*— [illegible] niet leeg kunnen zitten; niet werkeloos kunnen zijn, *ook van den mond, en zoo van iemand:* wel altijd door willen eten. — [illegible] tijdverdrijf, tijdkorting.

[illegible] *de woorden waarmee de ronggèngs veelal hun liedjes inleiden. Beide zijn Javaansch: zie het Jav. wdbk. op* [illegible] *en* [illegible] *De Soendanees verklaart het eerste met* [illegible] *en het tweede met* [illegible]

[illegible] *naam van een woekerplant.*

[illegible] *naam van een goede houtsoort, Nauclea lanceolata. Rg.*

[illegible] — [illegible] *SB. een letter-*

arbeid opstellen, schrijven; *een naam*, *die een zekere beteekenis heeft*, zamenstellen.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* klaar, afgedaan, gedaan, voltooid, afgemaakt.-- *Verg.* [illegible] - [illegible] *iets* afmaken, voltooijen.- [illegible] *S.* [illegible] *S.* volbragt, voltooid, klaar, gereed. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* na, nadat, na het afgedaan zijn. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* einde, slot, besluit; de (het) achterste, laatste. — [illegible] voorts, daarop, vervolgens.

[illegible] *SB. I.* niet volgeladen, ligtgeladen *van een vaartuig.* — *Verg.* [illegible] 3. — *II. SB.* [illegible] van te voren, vooraf.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* kussen; *ook en dan ook* [illegible] *B. of BL.* hoofdkussen.

[illegible] *SB.* hoog aarden komfoor.

[illegible] — [illegible] *SB. iets* opnemen, beschouwen, *bv. als een grap;* — *iemand* beschouwen en behandelen *bv. als een vriend.*—

[illegible] *SB.* tusschenruimte; afstand *tusschen iets en iets anders*, *ook tusschen twee personen*, *die bv. zamen hout sprokkelen;* gaping, *bv. van de planken van een kist;* — van elkander; verwijderd. — [illegible] in de tegenwoordigheid moeten blijven, zich niet mogen verwijderen *van iemand.* — [illegible] zich op een afstand houden, niet digtbij komen, zich *van iemand of iets* verwijderen.— [illegible] *mvdsv.*— [illegible] *iets van iemand of iets* verwijderen; *iemand of iets* verwijderen, op een afstand doen zijn *of* blijven, verwijderd doen blijven. *Bv.* [illegible] — [illegible] van op een afstand.— [illegible] zich een weinig verwijderen; wat achteruitgaan, *bv. van een hoornbeest, dat een stoot wil toebrengen.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* hart, gemoed, binnenste. – [illegible] in zijn hart; in zijn binnenste. — [illegible] *SB. bv. van aardappels:* ongaar zijn, *eig. met een hart zijn.* — [illegible] *SB.* reikhalzend of smachtend verlangen *naar een geliefd voorwerp;* smachtende om *het* terug te krijgen, denken *aan iets, dat verloren raakte.*— [illegible] reikhalzend verlangen iemand terug te zien en weer eens met hem te

zijn.— [Javanese] een kwaad hart toedragen *aan iemand.*

[Javanese] *SB.* gekookte *of op de een of ander wijs bereide en vervolgens* niet afgegoten groente; kooksel van vleesch *of* visch. — [Javanese] *vleesch, visch of wel iets, om bij wijze van groente te gebruiken,* koken *of* stoven; aan schijfjes *of* stukjes gesneden *aardappelen* stoven *of* koken. — [Javanese] ongekookte groente, moeskruiden.

[Javanese] *SB.* de wind. — [Javanese] een los gerucht; een berigt, dat is overgewaaid, maar nog bevestiging behoeft *of* schijnt te behoeven. — [Javanese] dwarlwind, wervelwind. — [Javanese] *van de tonen van muziek of gezang:* zich laten hooren, nu eens hard dan weer zacht; liefelijk, met geleidelijke overgangen van zacht in hard, en omgekeerd. — [Javanese] buiten zitten om een frisschen luchtstroom te krijgen, wat aftekoelen, *bv. 's avonds na een warmen dag.* — [Javanese] door den wind aangewaaid en bewogen worden, *bv. van een licht.*— [Javanese] haar oogen waren als een licht, dat door den wind wordt bewogen. *Voorts* [Javanese] *ook* bewaaid raken, *van iemand, die buiten zit, bv. om een luchtje te scheppen.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. vee* weiden *of* hoeden; *ganzen* hoeden. — [Javanese] hij die het weidende vee in het oog houdt, er op past; de herder.— [Javanese] iemand, die bij wijze van kostwinning *een of ander vee, ook pluimvee, zoo als ganzen of eenden* hoedt; hoeder daarvan *van beroep.* [Javanese] herdersjongen. — [Javanese] *iemands* begeerten *of* wenschen vervullen; *iemand,* in alles wat hij wil *of* verlangt, zijn zin geven.

[Javanese] *SB.* mager, schraal, slecht *van grond.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* [Javanese] *B. en BL.* zich het hoofdhaar wasschen, zich het hoofd reinigen.

[Javanese] *S. B.* hevig, hard, met kracht, *van slaan en trappen.* — [Javanese] streng zijn op *iets, zooals op het stuk van politie.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[illegible]

[illegible] *SB. uitroep:* o! ach!

[illegible] *SB.* nokken *van zenuwachtigheid.*

[illegible] *betiteling van een Palembanger, in het algemeen van een Maleijer.*

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *van een kind:* [illegible] *terwijl hij die het* [illegible] *dat doet, al zeggende of zingende:* [illegible] *of* [illegible] *of wel* [illegible] *zoo tegelijkertijd wijze van bespelen en geluid van de angkloeng nabootsende.*

[illegible] *betiteling van een volbloed en in China geboren Chinees. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* sits. *Verg.* [illegible] — [illegible] soort gebloemde zijden stof. — [illegible] gestreept sits. — [illegible] geruit sits. — [illegible] gebloemd sits, sits met een figuurtje *of* bloempje.

[illegible] *SB. vriendelijk naampje voor een jongetje. —* [illegible] *en* [illegible] *hetz. — Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* iets op slinksche wijze afhandig maken; *iemand voor een zekere som gelds* opligten, *zooals door te drossen met het als voorschot ontvangen bedrag op overeengekomen draagloon.*

[illegible] *zva.* [illegible] — *Zie bij* [illegible] *en verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* kleine klapperdop, *dikwijls als rijstmaat gebezigd. — Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] *benaming voor een tiende gedeelte van* [illegible]

[illegible] *SB.* zitten *van een vogel, vlieg, kapel, enz. —* [illegible] *een vogel, zooals een kip,* zetten *op iets, bv. op een nest; fig. met* [illegible] *er nevens in gebr. wat iemand zegt* toepassen *of* gaan toepassen. [illegible]

spreekw. zijn meester uitmaken, zwartmaken. — [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.* — *Zie ook onder* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] rijden *op de moeder, zoouls bv. jonge geiten dikwijls doen.*— *Andere vormen van* [illegible] *zijn:* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* spiegel, glasruit, ruit. — [illegible] in den spiegel zien; zich spiegelen. [illegible] *iets of naar iets* zien in den spiegel. [illegible] iets om te dienen als spiegel; spiegel, voorbeeld. [illegible] *van een huis:* staan met het front tegenover het front *van een ander; van twee huizen:* staan, *enz.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *II.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* ontevreden met zijn lot; onbevredigd *van hart of gemoed;* hartzeer hebben, *omdat men iets vroeg of te leen vroeg en men een weigering kreeg, of wel omdat men van iemand moest scheiden.* — [illegible] leed, smart, grievend verdriet, hartzeer.

[illegible] *SB.* prop *op de lading van een geweer, pistool of kanonnetje.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* teeder liefhebben, boven alles en allen liefhebben.

[illegible] *betiteling van kinderen,* [illegible] *van geboorte.*

[illegible] *SB.* hoeveelheid parè, ontgeveer een halve [illegible] *Twee* [illegible] *benoemt men met* [illegible] *drie met* [illegible] *vier met* [illegible] *Verg.* [illegible] *en zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* het dreunt; *bv.* [illegible] — [illegible] *iets* doen trillen *of* dreunen; aan *iets* een trilling *of* dreuning meedeelen; — *een drenkeling* trachten te ontlasten van het binnen gekregen water, door, na hem in de amboeran van een lisoeng te hebben gelegd, met kracht op het blok te stampen. — [illegible] *mvdsv.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. ergens of bij iemand* overblijven, stilblijven. — *De persoon, bij wien men overblijft,* [illegible] [illegible] *en* [illegible] met *een arbeid of verrigting* tijdelijk uitscheiden; *een arbeid* tijdelijk laten rusten.

[illegible] *zie* [illegible]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* *een tak of bamboe* langzaam op en neer *of* heen en weer bewegen; *een tak, waar men bv. op staat,* langzaam op en neer bewegen. *Zie ook de spreekw. onder* [Javanese script] *ze wordt soms verlengd met:* [Javanese script] *d. i. die hem echter ook in zijn val zal meeslepen.*— [Javanese script] zich op en neer laten wiegelen, *zooals vogels dat doen op dunne twijgen, of knapen, zittende of staande op een tak, gaarne doen.*

[Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* aan *iets* schudden, *zooals aan een tafel.*

[Javanese script] *SB.* ei.— [Javanese script] visch-kuit.— [Javanese script] een ei *of* eijeren leggen. [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en* eijeren hebben; *voorts van visch:* met kuit zijn.— [Javanese script] *visch ergens* overbrengen opdat ze *daar* kuit zal schieten. *Zie ook* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *toeroep om te gelasten het tegelijk opnemen of tegelijk voorttrekken van iets dat zwaar is. Rg. K. Maar in de Preanger is* [Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *SB. iets dat zwaar is,* met een huup tegelijk opnemen, voorttrekken *of* voortschuiven.

[Javanese script] *SB.* een mooije roode *of* gele kleur hebben, *van rijpe vruchten; voorts van parè:* geel, mooi geel.

[Javanese script] *I* (a) *S.* [Javanese script] *P.* [Javanese script] *B.* zoo, alzoo, het is zooals je (U) zegt; al wat U zegt, zooals U beveelt; nu ja (*dat weet je wel.*)— *Verg.* [Javanese script] — (b) *Als* [Javanese script] *moet vertaald worden met:* nu ja (*toegegeven dat*)*;* ja, wel is waar; ja waarlijk; *is* [Javanese script] *het B. woord.* — *Voorts* (c) *is* [Javanese script] *dat als* [Javanese script] *beteekent:* werkelijk, waar, wezenlijk, werkelijk waar; *maar* (d) *SB. is* [Javanese script] *in den zin van* echt, *waar van een gouden of zilveren voorwerp gezegd wordt dat het echt goud of zilver is.— Eindelijk* (d) *is* [Javanese script] *B. als het gebezigd wordt van een straf en beteekent:* billijk; overeenkomstig den aard van het misdrijf *of* de overtreding. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *en* [Javanese script] *B., ook* [Javanese script] *is B. maar wat minder hoog of wel een dorps B. woord,* in waarheid; naar waarheid; overeenkomstig de waarheid; de geheele waarheid. — [Javanese script] *S.* [Javanese script]

enz. B. wezenlijk, in waarheid, voorwaar.— [illegible] *SB. van een gast of bezoeker:* aan zijn lot overgelaten worden; niet voorkomend en zooals het behoort ontvangen worden.

2. *SB. redewoordje, dat voor een woord of zinsnede wordt geplaatst, om dat woord of die zinsnede te doen uitkomen.— Dikwijls is het niet terug te geven, meer of min gelukkig kan het soms vertaald worden met:* toch; ja; wel; precies.— [illegible] te weten; en wel; namelijk; dat is de reden; dat is de oorzaak; daarom; en die is (was) het dat is die *(de bewuste)*; dát; dat is nu; — *in plaats van* [illegible] *bezigt men ook wel* [illegible] — [illegible] evenzoo; desgelijks; ook zoo. — [illegible] *hetz.* — [illegible] daardoor; daarom; precies om die reden; juist daardoor.

[illegible] *SB.* neergeworpen, omgevallen, op den grond liggen, *bv. van een boom, een* [illegible] *een* [illegible] *enz.*— [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *vriendelijk naampje voor kinderen; ook de man gebruikt het liefkozend of vriendelijk sprekend, tot zijn vrouw:* kindlief.

[illegible] *vriendelijk naampje voor kinderen ook tot betiteling als ze van geboorte zijn* [illegible] *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB. wordt verklaard met* [illegible] *en* [illegible] *in* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* lichtbruin *van sommige vruchten als ze door en door rijp zijn;* glimmend bruin *van gepolitoerde meubelen. Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. den hoofddoek* netjes omvouwen; *d. w. z. zóo omslaan dat de* [illegible] *buiten komt te zitten als men den hoofddoek omdoet.*

[illegible] *I. SB. het onder den Jav. Mal. naam van alang alang wel bekende lange en dunne rietgras. — II. SB.* [illegible] *iets* overgieten; *rijst, zout enz.* overstorten *van de eene karoeng in de andere. Rg.*

[illegible] *SB.* ophouden, uitscheiden, stilhouden; *en van een schip:* bijdraaijen, zijn vaart staken; *maar S. met* [illegible] *en* [illegible] *B. (sprekende van een voorn. pers.) in den zin van* staan blijven, halt houden. — [illegible] *mvdsv. — Als B. geeft de Reg. v. Tj. ook nog* [illegible] *het is ong. op*

Soemedang. — [illegible] *SB.* uitrusten van *vermoeijenis;* uitscheiden met *iets.* — [illegible] *SB. iemand of iets* doen ophouden, doen of laten uitscheiden, *maar S.* [illegible] *B.* (*van een voorn. pers.*) *iemand* doen halt houden, doen stilstaan *of* staande houden. — [illegible] *SB. of S.* [illegible] *B.* plaats waar men ophoudt, stilhoudt; rustplaats, pleisterplaats. — [illegible] *SB.* maar niet uitscheiden met *iets.* — [illegible] maar niet ophouden met zich te verbazen; van zijn verwondering niet kunnen bekomen. — [illegible] herhaaldelijk halt houden; *enz.*

[illegible] *Holl. roos. SB.* rozestruik; roos. — [illegible] roos.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* de nachtmerrie. — [illegible] (*of* [illegible]) [illegible] *ook kortweg:* [illegible] de nachtmerrie hebben. *Het is een kwaadaardige geest van het mannelijk geslacht, die zich plaatst op het lichaam van den persoon, die ligt te slapen.*

[illegible] *SB.* strik, dien men vasthoudt, *zooals de Amerikaansche lasso; zie* [illegible] *Voorts* strik, dien men *ergens* neerlegt, *na het eind aan iets te hebben vastgebonden.* — [illegible] *een dier met een* [illegible] vangen *of* trachten te vangen. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] een weinig, een beetje; weinig, gering (*niet veel*); klein (*niet belangrijk.*) — [illegible] *hetz.* — [illegible] *iets* doen, *bv. aan iets arbeiden of iets bearbeiden, iets geven, bv. voedsel geven,* bij beetjes, bij kleine gedeelten. — [illegible] een beetje, een weinig; eenigzins. — [illegible] ieder keer *of* telkenmale een beetje, *bv. nemen.* — [illegible] zoo hier en daar van een beetje; van dit een beetje en van dat een beetje. — *Verg. Jav. wdbk. bij* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* inhoud *van iets;* wat besloten is *in iets;* dat, waarmee *iets* geheel *of* gedeeltelijk is gevuld; pit, kern *van een vrucht;* zin *van iets, zooals van een sindir;* inhoud *van iets, zooals van een versje; ook van een brief, bv.* [illegible] de geheele inhoud van den brief, *hiervoor* [illegible]

[Javanese] *B.*— *Voorts* [Javanese] wat het bevat, wat men er vindt en waar het mee bevolkt is, *van een eiland.*— ([Javanese] *het totaal, dat wij ook wel* de ingewanden *noemen, van een geslagt beest, t. w. de* [Javanese] *en* [Javanese] *Rg. K.*)— [Javanese] vrouwelijke huisbediende *en boertenderwijs wel voor* vrouw, huisvrouw; — *ook zva.* [Javanese] — [Javanese] vrouwelijke keukenbediende. — [Javanese] *ook* aardbewoner, *bv. in deze spreekwijs:* [Javanese] — [Javanese] *van parè:* beginnen vrucht te zetten. — [Javanese] naar evenredigheid dik *of* gezet geworden, *van een lang opgeschoten of uit de kracht gegroeide knaap of meisje, ook van een uit de kracht gegroeid dier.*— [Javanese] met....er in; er is in.— [Javanese] *iets geheel of gedeeltelijk* vullen; *ergens iets* indoen, *een geldboete* voldoen; *wat wordt geëischt* presteren *of* leveren; *de kolommen van een staat of aantooning* invullen; *een vuurwapen* laden; — *ook* inschenken, *en dan het glas* [Javanese] — [Javanese] *iets ergens* indoen en daarmee geheel *of* gedeeltelijk vullen; *iets ergens* opdoen, *bv. een stukje vleesch op iemands bord.*— [Javanese] inboedel, *t. w. huisraad.*

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* [Javanese] *en* [Javanese] *hetz. maar minder eerbiedig; voorts* ([Javanese] *Bant. K.*) *van iemand of iets:* is er niet; er is niet; er niet zijn; *en* is (zijn) niet voorhanden *van iets.* — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *SB. met opzigt tot een persoon of zaak zoo werkzaam zijn dat die* [Javanese] *of dat men het* [Javanese] *er van bewerkt; iets* niet meer doen bestaan; *iets* vernietigen, *bv. een boek of handschrift, door al de exemplaren of afschriften zoomede het manuscript of origineel te verbranden.* — [Javanese] ([Javanese] *Pass.*) *een eenigst kind* boven alles en allen liefhebben; *een kind* boven alle anderen liefhebben.

[Javanese] *of* [Javanese] *SB. uitroep:* wel verbazend! *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *Holl. SB.* lak.— [Javanese] *iets, bv. een brief* met lak sluiten.

[Javanese] *SB.* de huig.

[Javanese] *ong.* [Javanese] *SB. van knevels:* met de punten naar boven omgekruld; *voorts* naar boven gekeerd *van een haak, waaraan men iets ophangt.* — [Javanese] *van iets, bv. van de ijzeren stang, die men in een haak wil doen eindigen, het uiteinde* ombuigen, omslaan. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] met buiging en uithaling *waar het behoort, van de stem, bij het zingen; ook van iemands zingen:* met stembuiging en *waar dat behoort* met uithaling van de stem.

[Javanese] *ong.* [Javanese] *SB.* naar beneden gekeerd, *van een haak;* — gebogen *van den neus; ook* het hoofd op de borst laten hangen. [Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese] — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. kantèh op de* [Javanese] winden. — [Javanese] garenwinder; het stokje waarop de kantèh wordt gewonden.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* *SB.* 1. *een weg* slechts aan de kanten schoonmaken en opknappen, *terwijl men het midden laat zooals het is.* — 2. *een deur, tafel of derg. met een speciaal soort van schaaf,* [Javanese] *genoemd,* voorzien van een rand, *zoodat de kanten niet regt afloopen.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* (*van* [Javanese]) *vriendelijk naampje voor een meisje.* — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *Holl. SB.* leidsel, leidsels.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* uitgestoken, uit den mond *of* bek, *van de tong.* — [Javanese] met de tong uit den mond *of* bek; de tong uit den mond *of* bek hebben hangen. — [Javanese] *of* [Javanese] *tegen iemand* de tong uitsteken. — [Javanese] *de tong* uitsteken.

[Javanese] — [Javanese] *SB. de bossen parè* behoorlijk opschuren, netjes opstapelen in rijen *in de schuur; de gesneden parè op de sawah, bv. in een vierkant,* netjes op elkaar leggen.

[Javanese] *SB.* van bamboe gemaakte groote mand, *zooals de reizende kooplieden voor hun waren gebruiken.*

[illegible] *SB.* [illegible] beginnen te staan, al beginnen te staan, *van een kindje. K.*

[illegible] *SB.* lokaas, aas. — [illegible] *een dier* lokken door aas; *fig. zva.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *S.* (*uitspraak tusschen euj en uij*) *toeroep:* hei! heila!

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] vochtig, nog niet goed droog, *bv. van iets dat in den dauw heeft gelegen, van gewasschen of nat geregend en te droogen gehangen goed, ook van* [illegible] *en* [illegible] *K.*

[illegible] *S.* zich te goed doen; schransen, smullen. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* zacht *van een kussen of matras. Rg.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* veeren *van een draagstok en van een vonder.* — [illegible] *een draagstok of vonder* probeeren, *dwz. onderzoeken of bv. de draagstok veert, meegeeft zonder te breken.* — [illegible] *zva.* [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zacht, gemakkelijk in te drukken *van goed* rijpe *vruchten, van brood, enz.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* geit. — [illegible] jong geitje *of* bokje. — [illegible] *of* [illegible] een bok. — [illegible] blaten.

[illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *B. voor* [illegible] *Men bezigt* [illegible] 1. *voor het* [illegible] *van het kind van een aanzienlijke; 2e voor het* [illegible] *door een aanzienlijke.* — [illegible] *Jav.* een bevel overbrengen, *en, met* [illegible] *er nevens, als hetz.:* een bevel van den vorst uitvoeren; *als die-*

naar van den staat, ontvangen bevelen uitvoeren.

[Balinese script] — [Balinese script] *SB.* de top *of* kruin van het hoofd. — [Balinese script] *zie bij* [Balinese script]

[Balinese script] *of* [Balinese script] (*Jav.* moeder; *eig. zva.* lieve.) *I. betiteling van een vrouw, die geen titel heeft, waarmee men haar behoort aan te spreken of van haar te spreken, en die, maar op deze voorwaarde wordt dikwijls inbreuk gemaakt, ouder is als de persoon, die haar aanspreekt of toespreekt of tot wien men van haar spreekt. — Iemand sprekende of schrijvende van zijn vrouw, aan zijn jonger broeder, noemt haar wel* [Balinese script] *Eindelijk noemt het jongetje zóó het nichtje dat jonger is als hij, maar de dochter is van een ouder broeder of zuster van zijn ouders. — Verg.* [Balinese script] *en* [Balinese script] — 2. [Balinese script] *zie bij* [Balinese script] — [Balinese script] *zie* [Balinese script]

[Balinese script] *werd mij gezegd te zijn ong.* (*Jav.* [Balinese script] buiging, zwieping *of* trilling *van iets dat veerkrachtig is*). — [Balinese script] *S.B. van een weg:* loopen, voeren *waarheen.* — [Balinese script] *zie onder* [Balinese script] — ([Balinese script] *zegt men tot degenen die* [Balinese script] *als ze hun rotting weer omhoog moeten heffen om dien met meer kracht te kunnen doen neerkomen. K.*) *Verg. bij* [Balinese script]

[Balinese script] — [Balinese script] *S. van iemand:* zich geen enkele keer vertoonen *ergens. Rg. K.* — [Balinese script] *hetz.* — *Verg.* [Balinese script] *en* [Balinese script]

[Balinese script] *S.* [Balinese script] *en* [Balinese script] *B.* (*Sprekende van een mindere gebruikt men* [Balinese script] *voorts van een meerdere* [Balinese script] *en van een mindere tot een meerdere* [Balinese script]) — niet willen, *iets* niet willen, ongenegen *of* ongezind zijn *iets* te doen; wil niet. — *Verg.* [Balinese script] *en* [Balinese script]

[Balinese script] *zie* [Balinese script]

[Balinese script] *zie* [Balinese script]

[Balinese script] — [Balinese script] *SB. van een zieke, ook van iemands leeren bv. op de priesterschool:* het gaat vooruit.

[Balinese script] — [Balinese script] *zie bij* [Balinese script]

[Balinese script] — [Balinese script] *SB.* onophoudelijk met het achterlijf steigeren *van een paard.* — [Balinese script] *zva.* [Balinese script] — *Verg.* [Balinese script]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] — [illegible] zie bij [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *ong.* — [illegible] *S.* min *of* meer benauwd ademhalen, *als een gevolg van zich rond te hebben gegeten.*— ([illegible] *en* [illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *II. K.*) *Verg.* [illegible]

[illegible] zie [illegible] *II.*

[illegible] *I. SB.* plaats, plek, verblijf; plek *of* plaats waar *iemand* zich ophoudt *of iets* zich bevindt; — *voorts S.* [illegible] *B.* [illegible] *B.L.* de plaats in een huis, die de slaapplaats is; slaapplaats, slaapstede, *van daar* bed, ledikant. — *Verg.* [illegible] *bij* [illegible] — [illegible] *ergens zich* ophouden, verblijven, zijn verblijf hebben opgeslagen.— [illegible] *iets* bewonen, occuperen; — *van een wensch, begeerte, enz. iemand* vervullen, bezielen; — *van iemand bij iemand* huizen, verblijf houden, *het zij bij hem in huis, hetzij op zijn erf.* — [illegible] *van velen:* een ieder naar zijn verblijf, *bv. zich haasten.*—*II. SB. of S. en* [illegible] *B. een hulpwoord, voor de wijze van het te gebruiken, zie de grammatica.*

[illegible] *ook* [illegible] *S.* [illegible] *B.* al; reeds; afgedaan; genoeg van die zaak! *ook:* nou dan.— *Verg.* [illegible]

[illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *K.* — *Volg. Reg. Tj. titel van regents zonen, niet gesproten uit de eerste vrouw. Op Bandoeng (K.) en op Soemedang. ong.*

[illegible] *SB.* een kus; een kus geven; *en zva.* [illegible] een kus krijgen, gekust worden. *Op Soemedang wordt het slechts sprekend tot een kind gebruikt; volg. Reg. Tj. is* [illegible] *B. voor* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *SB.* beklemd, belemmerd in de ademhaling; — *van plantjes, die te digt op elkaar staan,* geen lucht kunnen krijgen; verstikken. — ([illegible] een benauwd stemgeluid hebben, zoodat men de woorden als het ware moet uitstooten.

[illegible]

[illegible] *SB. uitroep*, 1. *om uit te drukken geen overeenstemming met het voorgaande; dikwijls te vertalen met:* neen, dat is het geval niet; toch niet; *of een uitroep, als:* 't mogt wat! och wat! kom! — 2. *als de uitdrukking van een zekere verbazing of bevreemding over iets, dat men verneemt, ons:* hoe nu! *of wel omdat iemand iets niet weet, waar wij bv. zeggen:* hoe! weet je dat niet? *en eindelijk als iets het geval is of iets niet gedaan wordt; ons* nou! — 3, *om iemand met iets te doen ophouden:* hei! heila! — 4. *maar slechts in sommige streken, van verbazing of bewondering; ons:* och! *Bv.* [illegible]

[illegible] *SB. uitroep:* wel zoo! wel nu, kom aan!

[illegible] *SB.* zoeken *of iets dat men wil hebben of noodig heeft, of wel om aan iets te komen of tot iets te geraken.* — (*Ar:* اختيار)

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* kleinkind. [illegible] *S.* [illegible] *B.* kleinzoon. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* kleindochter.

[illegible] *SB.* hevige zich van tijd tot tijd verplaatsende rheumatische pijn; vliegende jicht.

[illegible] *SB.* er buiten; er van gescheiden; onttrekking; onttrokken; — aan den boedel onttrokken, *van inschulden.* — [illegible] *iets* ontkennen te hebben gezegd; *iets* loochenen, niet boeken, niet innemen in de boeken; *iemand* buiten staat van beschuldiging stellen; geen regtsingang tegen *hem* verleenen; *iets* afzonderen, *opdat het niet zal worden verkocht.* — (*Ar:* انكار)

[illegible] *SB.* deelen, *een getal* deelen *door een ander.*

[illegible] *SB.* diamant, juweel. — [illegible] met een diamant *of* met diamanten er in gevat.

[illegible] *I.* [illegible] *SB.* gluren, luisteren (*afluisteren*); loeren *op of* gluren *naar iemand of iets; iemand* begluren *of* beloeren *ook* beluisteren; *iets* afluisteren, *ook* afkijken, afloeren *hoe het gedaan wordt.*

II. [illegible] *SB.* de korst van rijst, *die zich aan den pot hecht, als men* [illegible] *maakt.*

[illegible] *Ar. uitroep:* zoo God wil!

[Jav.] of [Jav.] *SB. uitroep:* ei! ei zoo!

[Jav.] *S. en P.* [Jav.] *B.* [Jav.] *B. en B. L.* [Jav.] *P. en S.* — ([Jav.] [Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *mvdsv.*) — op weg gaan, op stap gaan; opbreken *om op reis te gaan of om een togt te vervolgen;* vertrekken. — *Als* [Jav.] *beteekent* opstaan en heengaan, *is* [Jav.] *B.* — [Jav.] *iemand* doen vertrekken, doen opbreken; *soldaten* op marsch doen gaan. — [Jav.] *zva* [Jav.] *Bv:* [Jav.] — [Jav.] *zva.* [Jav.] — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *S.* [Jav.] *B.* moeder. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* ouders; *SB. als* benaming voor de twee bossen, die gemaakt zijn van de eerste aren, die werden gesneden op het te oogsten rijstveld. — *Bepaalt men zich tot het maken van één bos, wat dikwijls het geval is, dan wordt die de* [Jav.] *genoemd.* — *Zie ook bij* [Jav.] *en* [Jav.] — [Jav.] pleegmoeder. [Jav.] vroedvrouw; *verg.* [Jav.] — [Jav.] avondwolken. — [Jav.] *S.* [Jav.] *of* [Jav.] *B.* duim. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* groote teen. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* *tot iemand* altijd moeder zeggen; *iemand* moeder noemen. — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *SB. de* as *van een buffelkar.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* de harige vezels van den kawoeng.

[Jav.] — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* *geld of goed van iemand* leenen *of* te leen vragen. *Pass.* [Jav.] — [Jav.] *en* [Jav.] *als boven, aan velen of bij herhaling aan een persoon.* — [Jav.] *S. geld of goed aan iemand* geven in leen. *De B. vorm ontbreekt.* — [Jav.] *S.* [Jav.] *B. iemand iets* geven te leen. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* geleend goed. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* de dingen links en regts leenen, te leen vragen. — [Jav.] regts en links geleend.

[Jav.] *SB.* hem, haar, hen, ze, het. *Verg.* [Jav.]

— S.
B. en BL. of wel P. en B. en dan
BL. — en
mvdsv. (van meer als een pers.) — drinken; *iets* drinken; van *iets* drinken. — *Verg.* — iemand iets te drinken geven; *iemand iets* laten drinken; *SB.* *een beest* te drinken geven. — *iets iemand* te drinken geven; *SB.* *een beest* doen *of* laten drinken, drenken, *zooals aan een rivier.* — *S.* *B.* dranken, allerlei dranken; *gew. SB. als collect. benaming voor* likeuren, *de diverse likeuren die 's morgens of 's avonds voor het eten worden gedronken.* — *Verg.* — *zie bij*

I. zie — *II. SB. de* kam *van een*

ong. — *SB. iemand* lokken, verlokken, verleiden; *andermans bedienden* verleiden hun dienst te verlaten.

SB. bij wijze van spel bij het baden, met de handen op de oppervlakte van het water slaan.

2 *SB.* niet ondeugend, handelbaar, mak, *van paarden, buffels en runderen;* niet stout, niet ondeugend, *van een kind.*

als aanhechtsel, in den zin van het bez. voornaamwoord van den 2den persoon, in het Bantamsche in gebruik. K.

ong. (*Jav.* jaloerschheid) — *of* *zva.*

zva.

zie

— *SB. iemand* trappen, op *iemand* trappen; *iets* vertrappen; *parè*, door er op te trappen, tot bangsal maken; *soeoek* zóó van de schil ontdoen.

2 *naam van een in het wild groeijende bamboesoort.*

SB. lek *van alles wat een dak heeft, zoo van een huis, een saoeng, een draagstoel, enz.* — *Verg.*

SB. wil; de wil *van God.* (*Ar.* ارادة)

— *SB. iemand* vergezellen, begeleiden *om hem eer te bewijzen of tot staatsie; voorts B.* (*verg.*) *voor:*

met iemand meegaan; mee *iets doen*, in *iets* gezelschap houden; *ook zva.* [Javanese] *I.* — [Javanese] *I.* zich voegen *naar het verlangen of den wil van iemand; II. als B. voor* [Javanese] *zie ook aldaar; — iemands zeggen* volgen, opvolgen; instemmen *met iets.* — [Javanese] *een of meer personen* begeleiden, *als maatregel van voorzorg of opdat ze niet zonder geleide zullen zijn; als bevelhebber troepen* geleiden; *de dragers van goederen* begeleiden *of* convoijeren. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* wat iemand convoijeert *of* begeleidt. — [Javanese] volgeling; de stoet menschen, die iemand in zijn gevolg meevoert. — [Javanese] *iemand* begeleiden; *ook voor: bv. dag in dag uit* loopen achter *de dansmeiden.* — [Javanese] *van bruidegom en bruid, van het kind of de kinderen, die besneden zullen worden en van het kind dat* [Javanese] in staatsie worden rondgevoerd *of* rondgaan. — *Ze* [Javanese] *door hem, die het* [Javanese] *doet plaats hebben.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* neus. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* neusgat. [Javanese] *SB.* door den neus spreken.

[Javanese] *zva.* [Javanese] *Reg. Tj.*

[Javanese] *SB.* mondelinge wilsverklaring *omtrent iets, meestal en liefst in het bijzijn van getuigen.* — [Javanese] omtrent *iets, zooals een schenking (hibat), de bedoeling van een* [Javanese] *ook van het* [Javanese] *(door den bewaargever), het* [Javanese] *(door den gever) of van het vermaken van iets* een mondelinge verklaring afleggen. (*Ar.* اقرار).

[Javanese] *I. SB. een* lengte, *bv. van sits,* gelijk aan de breedte. — *II. zie* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* zuiver, volkomen besloten *van hart of gemoed;* van harte, van harte gaarne; gaarne bereid. — (*Ar.* اخلاص) — [Javanese] *of* [Javanese] bereid zijn het leven te verliezen. — [Javanese] zich er in schikken; zich er aan onderwerpen.

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB. iets* bekend maken; van *iets* mededeeling doen. (*Ar.* اخبار)

[Javanese] *SB.* die daar, dat daar, ginds, gindsche. — [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* wandelstok.

[illegible] *SB. Mal.* eend.— [illegible] *of* [illegible] *spreekw.:* de kat leeren muizen vangen. — [illegible] *of* [illegible] cent voor cent *of* stuksgewijze verzamelen; wat men in huis heeft bijeenbrengen, *om een gast te onthalen.*

[illegible] *SB.* de clitoris. — [illegible] *hetz. maar zeer plat.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* uitgedrukt in; gerekend bij.- [illegible] *S.* [illegible] *B.* berekenen, uitrekenen. -- [illegible] *S.* [illegible] *B.* in aanmerking nemen; berekenen. [illegible] *S.* [illegible] *B.* berekening, berekening *in zekere geldsoort;* het rekenen bij *bv. duiten;* bij wijze van. — [illegible] het rekenen, de rekenkunst.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* schuld; restant schuld. [illegible] *of* [illegible] *ook* [illegible] *of* [illegible] *naam van een èlmoe, om door berekening te weten of te kunnen opgeven, waar zich verloren of gestolen goederen bevinden; — voorts den dag, die, gekozen als dag van vertrek, een reis voorspoedig doet zijn, enz.* — [illegible] *of* [illegible] met behulp *of* door middel van de èlmoe [illegible] aanwijzing doen *van de plaats waar zich verloren geraakte of gestolen goederen bevinden; enz.*— [illegible] *beter:* [illegible] *enz.* waarzegger.

[illegible] *S. uitroep van afkeuring of onwil.*—

[illegible] *I. Ar:* عيسى *eigenn.* Jezus. — *II. SB.* het gebed in het eerste derde gedeelte van den nacht, *te rekenen van het tijdstip, waarop het laatste avondrood verdwijnt. — Gemeenlijk wordt het verrigt om zeven uur of half acht. Ook* dat tijdstip, *zeven uur 's avonds of wat later (Ar:* عشا*)*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB* zich een weinig verplaatsen, van zijn plaats opschuiven. — [illegible] *iemand* zich een weinig doen verplaatsen, van zijn plaats doen opschuiven *of* verschuiven; *iets zooals een meubel of een huis* een weinig verplaatsen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. de tijd van af het aanbreken van den dag tot aan het tijdstip dat men, doelend op het hoever reeds gevorderd zijn van den dag, kan zeggen:* [illegible] — 's morgens, 's ochtends, in

de vroegte; ochtend, morgen. — [illegible] morgen. — [illegible] *of* [illegible] op morgen; morgen. — [illegible] van af vroeg in den morgen; van af heden morgen vroeg. — [illegible] den volgenden dag; den volgenden morgen. — [illegible] 's ander daags. — [illegible] 's morgens in de vroegte. — [illegible] van morgen in de vroegte. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Ar:* اسكندر Alexander.

[illegible] *SB.* school; *ook* school gaan, *en bij iemand* schoolgaan, *dwz. van hem educatie en onderwijs ontvangen, het noodige leeren.* — (*Port. escola.*)

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] *zie bij* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* klagen; een klagt indienen. (*Eng. story.*) — [illegible] tegen *iemand* een klagt *of* beschuldiging inbrengen; *iemand* verklagen. — [illegible] klagt.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* strijken; *SB.* strijkijzer. [illegible] *iets* strijken met een strijkijzer.

[illegible] *Holl.* instructie.

[illegible] *Holl.* stuurman. — [illegible] op *een schip* als stuurman dienst doen; *een schip* als stuurman sturen — [illegible] voor *iemand een schip* als stuurman sturen.

[illegible] *Holl.* stolp; *SB.* hangstolp, lantaarn, *zooals wordt gehangen in de voor-of achtergaanderij van een huis.*

[illegible] Stamboel, Constantinopel.

[illegible] *SB.* het Islamisme; de godsdienst, waarvan Mohammed de stichter is; den Islam aannemen; Mohammedaan zijn *of* worden. — (*Ar.* اسلام) — [illegible] *iemand* tot de Mohammedaansche godsdienst bekeeren. — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich wasschen na een waterlozing.

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] zoomede [illegible] (*Ar:* قضاحاجة) *B.* zijn behoefte doen; ontlasting hebben. —

hetz. maar zeer plat. — *of* bloed afgaan; bloed-diarrhee hebben.

— *SB. een vrouw of meisje* stilletjes uit huis weghalen, schaken; *van een vrouw: een man* meetroonen, verlokken haar te volgen.

SB. de eetbare jonge spruitjes van awi.— *Verg. bij*

— *S.* *B.* (*van of met betr. tot een aanz.*) meedoen in *iets;* meegaan *met iemand; iemand* volgen. — *hetz. en* deelen in *iets;* meê; deelnemen aan *iets.* — *en* *mvdsv.* (*van meer als een pers.*) — *SB.* zich heelemaal buiten *iets* houden, zich op geenerlei wijze *met iets* inlaten. — *SB. iemand* bijvallen; de partij kiezen *van iemand* (*met woorden*). — *SB.* zich ergens onverzocht *of* ongevraagd mee bemoeijen; zich mengen in *iets;* zich in het gesprek mengen. — *SB.* twee handen op een buik; twee handen op een buik zijn; het eens zijn. — *Verg.*

2 — *I. SB. iets zooals een brief, dien men heeft geschreven,* overlezen, *om de welligt gemaakte fouten te ontdekken en te kunnen verbeteren.* — *II.* (*een mooi of hoog woord voor* *Reg. Tj.*)

zie

— *S.* *B. iets* bekijken, bezien, bezigtigen. — links en regts rondkijken. — *of* *iets* met alle aandacht aan alle kanten bekijken. — *S.* *ook wel* *B.* voor *of* ten behoeve *van iemand iets* bezien, bekijken.

zie — *SB. de* evenaar *van een weegschaal.*

Mal. SB. behuwdbroeder, behuwdzuster.

— *zie bij*

— *SB.* te kiemen leggen op een kweekbedding, om later te verplanten. — kweekbedding. pepinière. *Verg.*

of *SB. het geld dat bij wijze van* de kosten, bij trouwen *wordt betaald aan den priester. Verg.*

SB. dun; gedund *van strijdende troepen.* — (

mijn parè is zoo goed als allemaal gesneden; *of* ik heb maar weinig meer te snijden. mijn te veld staande parè is verduiveld dun uitgevallen. *Rg. K.*)

Arab. SB. de tijd, *t. w. drie maanden en tien dagen*, waarbinnen een van haar man gescheiden vrouw niet mag hertrouwen. *Maar met toestemming van den priester wordt deze tijd, mits de vrouw driemaal de maandelijksche reiniging kreeg na de scheiding, wel eens met een paar dagen bekort. — Zie ook* *bij* *zoomede*

SB. toestemming, verlof, vergunning, permissie: *ook* permissie *of* verlof hebben. (*Ar:* إذن). — zijn toestemming geven; vergunning verleenen *aan iemand of tot iets.* — mogen, toegestaan worden *of* zijn; verlof, permissie hebben *of* krijgen. — *zva.* *Verg.* *en*

SB. een eenmaal rond, *zoodat men terugkomt bij het punt van uitgang;* omloop; rondte *in den omtrek;* omgang *zooals van een stoet.* — rondgaan, rondloopen —. *een mensch of een dier* rondleiden; met *iets* rondstappen. — *zva.* — *en* al door — *mvdsv. van* (*van meer als een persoon.*) — *toeroep van den drijver van een ploeg tot zijn buffels, als zij zich moeten wenden:* wenden! — circulaire; rondgaande brief; brief, die van den een naar den ander wordt gezonden, *om zoo allen, die van den inhoud moeten kennis nemen, daartoe in staat te stellen. — Verg.*

eigenn. Henoch. *Ar:* ادريس.

zie

ong. (*Jav.* een enkel) *Verg.* — strijd van een tegen een; man tegen man vechten.

zva. *II. in* *zie deze uitdrukking en de toelichting met* *bij* *II.*

SB. afkeerig; afkeerwekkend; een afkeer *of* afschuw hebben *van iemand of iets;* walgingwekkend; walgingvoelend. — *Van een plaats of plek waar het bv. vuil is, en daardoor walging of afkeerwekkend is, bezigt men gem. den mvdsv.*

[illegible] *SB.* deze, dit, deze hier, dit hier; *ook:* hier; zie hier; *t. w. in antwoord op de vraag waar men, een ander of iets zich bevindt. Bv.* [illegible] *Antwoord:* [illegible] [illegible] — *Voorts bij het iemand iets aanbieden of geven, iets brengen enz. En* [illegible] *eindelijk ook nog:* ik; ik hier; *als de spreker doelt of wil wijzen op zijn toestand of gesteldheid of wel op de omstandigheden, waarin hij verkeert.* — *Verg.* [illegible] *1.*

[illegible] *I. zva.* [illegible] — *II. uitroep van angst of schrik.*

[illegible] *SB.* schaduwrijk, schaduwgevend, schaduw geven; koel, *door lommer of schaduw of wèl omdat de lucht betrokken is.* — [illegible] schaduw zoeken *onder iets;* zich in de schaduw plaatsen *of* in de schaduw zitten *van iets, bv. van een boom.* [illegible] *iets* in de schaduw plaatsen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *P.* (*sprekende tot een meerdere van zich zelf of van een mindere.*) — [illegible] *B. en BL.* (*van een meerdere*) — vertrekken, *naar een verwijderd oord of ten minste niet zeer nabij gelegen plaats;* een eenigzins verren togt aanvaarden. — [illegible] *of* [illegible] (*van beide het Pass.* [illegible]) *S.* [illegible] (*Pass.* [illegible]) *P. iemand of iets* doen vertrekken, afzenden, expediëren.

[illegible] *S.* [illegible] *P.* (*sprekende tot een meerdere van eigen huis of van dat van een mindere.*) — [illegible] *B. en BL.* huis, woning, woonhuis; *ergens* wonen; woonachtig, woonachtig zijn. — [illegible] *of* [illegible] *SB.* domicilium; *ergens* zijn domicilium hebben; huis en erf; huis en hof; eigen huis. — (*Verg. roemah tangga, bij Pijnappel, op roemah.*) [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* een eigen huishouding hebben; getrouwd zijn. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] ziekenhuis, hospitaal. — [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand en bep. aan zijn vrouw, tegenover de laatste is men het verpligt,* huisvesting *of* woning verleenen; *een stuk grond, bv. een* [illegible] met een huis bebouwen. —

[illegible] *S.* [illegible] *B.* huis *of* woning bestemd voor *iemand (een bepaald persoon.)* — [illegible] *S. enz.* — hout, bestemd voor een huis; hout, waarvan het huis gebouwd zal worden.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* een ieder in zijn huis *bv. gelaten worden.*

[illegible] *Ar:* إيمَان het geloof. — [illegible] *zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *SB.* volledig; zonder overslaan *of* overtelaten; in allen deele; *en zoo:* met de grootste nauwkeurigheid *van ondervragen of onderzoeken;* schoon, *van wieden; voorts van inzamelen of plukken van vruchten:* zonder over *of* achter te laten; *van scheren:* zonder wat te laten zitten; *enz.* — [illegible] nalezing houden, *zooals van katjang soeoek, hoewi, enz. op het geoogste veld; ook van parè, dwz. de aren snijden, die bij ongeluk bleven staan of werden neergetrapt of wel die men liet staan, om eerst de grootere te nemen.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* glimlachen, grimlachen.

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* droomen; *iets* droomen. — [illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* droom. — [illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B. door iemand,* in den droom, gezien worden; hem in den droom verschijnen.

[illegible] ([illegible] *kw. zva.* [illegible] bijeen, bij elkander. *Jav. Wdbk. Mal. himpoen.)* — [illegible] *of* [illegible] *SB.* vergadering houden. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. of wel en zóó gewoonlijk, S.* [illegible] *B.* afgedaan, afbetaald *van een geldschuld.* — [illegible] *een geldschuld* afdoen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *ong.* — [illegible] *SB.* aangehangen worden *door de menschen, bv. omdat men is een goed vorst. Verg. bij* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* de voorganger in het gebed. — (*Ar.* إمَام)

[illegible] *SB.* rib; ribben.

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] tandakken; op inlandsche wijze dansen.—

[illegible] *of* [illegible] *of* [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* dansen met *of* tandakken met *een dansmeid.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* laten dansen (*zijn gasten of de aanwezenden in de gelegenheid stellen te tandakken*). [illegible] *S. enz.* met een zwaard in de hand tandakken; *ook bijv. te paard gezeten*, met een zwaard, *dat men in de hand houdt*, de afgepaste bewegingen maken van arm en hand bij het tandakken. [illegible] *enz.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* dansen, *zooals op een feest.* — [illegible] al tandakkende; dansen en huppelen.

[illegible] [illegible] *SB.* pas weer op de been zijn, terwijl het loopen nog voetje voor voetje gaat, *van een herstellende zieke. Rg. K.* — [illegible] in beweging zijn, zich bewegen, staan te schudden, *zooals van een op een bamboezen vloer staande lamp, als iemand zich bij die lamp neerzet.*

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *Vooral als ze na in in statie naar de* [illegible] *te zijn gebragt, daarin zijn geborgen, is* [illegible] *de meer gebruikelijke benaming voor die bossen of dien bos.*

[illegible] *SB.* dauw. *Verg* [illegible] — [illegible] *of* ([illegible] *K.*) in den dauw leggen *of* zetten.— [illegible] bedauwd.

[illegible] *SB.* schriftelijke kennisgave, overgebragt door een bode, van iemands zullen komen (*van elders*) *op een genoemden dag.* — [illegible] *hetz. Voorts* [illegible] *ook* de persoon die gezonden wordt om *ergens* berigt te geven van iemands *daar* zullen komen. — [illegible] door middel van een [illegible] kennis geven *van het zullen komen ergens of het zullen terugkeeren van iemand, op een genoemden dag.— Verg.* [illegible]

[illegible] ([illegible]) *Ar:* إبراهيم, Abraham. — [illegible] *naam van iemand, beroemd om zijn gastvrijheid en edelmoedigheid, en van wien wordt verhaald in de »Makota sagala radja radja," zoomede in de »Boenga rampej."*

[illegible] *SB.* uitlegging, verklaring, beteekenis *van een beeld of beeldspraak*; bedoeling *van een fabel of vertelling tot leering;* zinnebeeld, voorbeeld, gelijkenis; gelijk; als; (*Ar:* عِبَارَة); *voorts met*

[Javanese] *er nevens:* gesteld dat. — [Javanese] *iemand of iets* bij *iets* vergelijken; van *iemand of iets iets* zeggen met behulp van een beeld, in beeldspraak *of* met een metaphora. — [Javanese] *iets* gebruiken als een beeld of zinnebeeld.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *Ar.* إبليس, *eigenn. van den duivel:* Satan.

[Javanese] *SB.* godsdienst, godsvereering; (*Ar.* عبادة) *voorts bep. voor* het gebed *of* de gebeden verrigten ([Javanese]), *en voor* aalmoezen geven, weldoen, ([Javanese]), *als door de godsdienst opgelegde verpligtingen.*

[Javanese] — [Javanese] *I. SB.* pronken, pronkende *van een pauw.* — *II.* [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *I. een aanhechtsel; zie de gramm.* — *II. zva.* [Javanese] *II. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *SB. ook* per, *bv.* [Javanese] per jaar. *III.* (*als een afkorting van het Jav. voorn. van den eersten pers.* [Javanese]?) *aanhechtsel in den zin van het bez. voorn. van den eersten pers., maar zooals men zegt slechts in* [Javanese] *bv.* [Javanese] [Javanese]

[Javanese] *dikwijls afgekort tot* [Javanese] *SB. of zooals ook wordt opgegeven. S. met* [Javanese] *B.* bemoei u niet daarmee *of* met hem *of* met haar; laat hem aan zijn lot over; laat hem zijn gang gaan; laat maar; laat maar blijven! — [Javanese] och, onnoodig, laat mij maar blijven zitten, waar ik zit, *zegt men wel in antwoord op een uitnoodiging om een hoogere plaats in te nemen.* — *In verhalen bezigt men ook wel* [Javanese] *bij het verlaten van een onderwerp; zoo:* en nu..... maar zich zelf overgelaten! Zwijgen we van! — [Javanese] aan zich zelf *of* aan zijn lot overgelaten worden; stil zoo gelaten worden. — *Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] bemoei je niet met dien man, laat hem.

[Javanese] *en* [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* op een draf loopen. [Javanese] nu hier heen, dan daar heen op een draf loopen.

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. onvertaalbaar redewoordje, voor* [Javanese] *om het van het nemen overgaan tot het* [Javanese] *af te beelden. Verg.* [Javanese] — [Javanese]

weer terugloopen *met iets beladen*, heen en weer loopen *tusschen twee punten, bv. heen en weer van het huis naar de keuken.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* opsnuiven, *bv. de eau de Cologne, waarmee een zakdoek is bevochtigd, of wel het water bij de wassching voor het gebed.* — [Javanese] *mvdsv.* (*bij herhaling opsnuiven.*)

[Javanese] *SB.* wijnruit, *en* asa foetida.

[Javanese] Engelsch; de Engelschen; Engeland.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* knikken. — [Javanese] al maar door *of* herhaaldelijk knikken. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* duchten, *iets* duchten; vrees hebben, bevreesd zijn; *iets* vreezen; bezorgd zijn *dat iets zal gebeuren.* — [Javanese] *spreekw. voor:* buitengemeen *of* boven alles duchten. *Voor de vertaling van de spreekw. zie bij* [Javanese] — [Javanese] *of in plaats van dat laatste* [Javanese] *Spreekw.:* je moet je niet, door je allerlei schikbeelden van hetgeen kan gebeuren voor den geest te halen, angstig maken. — [Javanese] *Spreekw. syn. met deze:* [Javanese] *d. i.* de mensch moet altijd, met het oog op alle mogelijkheden, op zijn qui vive zijn. — [Javanese] beduchtheid, bezorgdheid. — [Javanese] *mvdsv. van en zva.* [Javanese] — [Javanese] *hetz.*

[Javanese] 2 *SB.* schudden, trillen, heen en weer gaan, *zooals van een huis als het stormt of van den grond bij een aardbeving.* — [Javanese] *of* [Javanese] *iets* doen schudden *of* trillen; aan *iets* schudden, *bv. aan den stoel, waarop iemand zit.* — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB, menschen of dieren* houden, onderhouden, er op nahouden — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *iemand* den kost geven, geven wat voor zijn onderhoud noodig is; *een kind, dat men, bv. omdat men zelf kinderloos is, wil aannemen, maar dat nog te klein is om van de moeder te scheiden, al dadelijk* voor zijn rekening nemen, *dwz. al de uitgaven, die er voor gedaan moeten worden, voldoen.* — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *of wel* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese] *d. i. van eeu dier:* om te houden, om er op na te houden; *ook:* een dier *of* diersoort om te houden, om er op na te houden. — *Bv.* [Javanese] [Javanese] — [Javanese] dier, dat *voor vermaak of om andere reden* wordt gehouden; de beesten, die iemand houdt, *of* er op nahoudt. — [Javanese] *soms voor:* het verzorgen (*op zijn tijd schoonmaken, enz.*) *van een dier, bv. van een paard, dat men houdt. Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *S. met* [Javanese] *B. en* [Javanese] *BL. of met* [Javanese] *als hetz. en* [Javanese] *B. of wel met* [Javanese] *P. en* [Javanese] *B.* indachtig worden *of* zijn; zich herinneren; de herinnering bewaard hebben *aan iemand of iets;* aan *iets* denken; gedenken; tot bewustzijn terugkeeren *of* teruggekeerd zijn; bijkomen *uit een flauwte;* tot zich zelf komen en zijn gedachten verzamelen; ontwaken *uit een droom, of na* [Javanese] *Ook nog:* er aan denken, in het hoofd *of* de hersens krijgen *om iets te doen.* — [Javanese] *S. met* [Javanese] *en* [Javanese] *als bov.* — niet denken *of* niet indachtig *zijn aan iemand of iets; ook met* [Javanese] *S. enz. er nevens:* zijn bewustzijn verliezen, bewusteloos zijn. – *het laatste ook* ijlen.— [Javanese] *SB.* gek, krankzinnig. — [Javanese] *S. met* [Javanese] *en* [Javanese] *als bov.* op *iets* zijn gedachten gevestigd houden; *iets* in gedachten houden; *en zva.* [Javanese] *zie hier be...* [Javanese] *S. met* [Javanese] *en* [Javanese] *als bov. — iemand iets* in herinnering brengen, indachtig maken; *iemand* waarschuwend raden.— [Javanese] *S. enz.* op of aan *iets* denken; *iets* zich voor den geest brengen. [Javanese] *S. enz. iemand of iets* zich in het geheugen trachten terug te roepen. [Javanese] *S. met* [Javanese] *en* [Javanese] *als bov.* — notitie, aanteekening om *zijn eigen of* de memorie *van een ander* te hulp te komen; gedachte; bewustzijn. — [Javanese] nota; aantooning; geschreven opgave, *zoo als bijv. in een zoutpakhuis van de prijzen van het zout.* — [Javanese] *SB.* gave, geschenk *aan iemand, zooals een vriend of bloedverwant,*

als een stoffelijk bewijs, dat men *hem* indachtig is.— [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* de persoon *of* zaak waarop iemands gedachten steeds gevestigd zijn. — [Javanese script] *SB.* iets tot aandenken; gedachtenis; iets, wat in de herinnering blijft *of* wordt bewaard.— [Javanese script] *van iets zooals een wasijat: door iemand* worden voor oogen gehouden *of* zich voorgehouden. [Javanese script] *SB.* souvenir, aandenken. [Javanese script] *SB.* aanzegging, aanschrijving *en zva.* [Javanese script] — [Javanese script] aanschrijven, aanzeggen, kond doen; *ook zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *SB. maar volgens den Reg. v. Tj. S. met* [Javanese script] *B.* op dien leeftijd zijn, waarop men nog te jong is, om iets als een blijvende herinnering in zijn geheugen optenemen. — [Javanese script] zoover ik weet *of* voor zooveel ik mij kan herinneren.— [Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script] *mvdsv.* (*van meer als een persoon*) *van* [Javanese script] *enz.* — [Javanese script] *mvds.* *van* [Javanese script] (*van meer als een persoon.*)

[Javanese script] *SB.* droes.

[Javanese script]

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *B.* luiden, inhoud, *zooals van een brief;* de woorden *of* hetgeen gezegd wordt *aangaande iets in een zeker geschrift; — van de stem van iem., die terwijl men hem hoort en verstaat, zelf onzigtbaar blijft:* spreken, zich laten hooren;— *van de woorden ergens, zooals in een brief of geschrift gebezigd:* zin hebben; — *van letters of schrift:* leesbaar, te lezen. [Javanese script] *lv. van een brief:* onleesbaar, niet te lezen. — [Javanese script] *SB. ergens in een geschrift gebezigde of voorkomende* woorden; — uitspraak *omtrent iets, ergens voorkomend.*— [Javanese script] *SB. hetz.* — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iets* boven een vuur houden *of* hangen, *opdat het droog zal worden; vlechtwerk, opdat het niet weldra*

aangetast zal worden door vernielende insekten, berooken.

[illegible] *SB.* hert. — *Verg.* [illegible] — [illegible] huppelen en springen. — [illegible] *spreekw:* evenzoo gemakkelijk als het hert zijn (groote en zware) hoornen draagt, voert ge de kundigheden, die ge opdeedt, met u om.

[illegible] — [illegible] *SB.* verbitterd zijn en zich zoeken te wreken; op wraak zinnen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* vlecht *van garen, zijde, enz. ook* haarvlecht, de staart *van een Chinees.* [illegible] van drie draden gevlochten vlecht. — [illegible] *enz. bijv. van een zweep.* — [illegible] vlechten, strengelen. — [illegible] *uitdrukking om laksa te beteekenen, waar men op verbloemde wijze wil zeggen* [illegible] *of* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* groot spreken, bluffen, veel praats hebben *tegenover iemand.* [illegible] lust en moed *of* courage *tot iets, zooals om iemand te bevechten.* — [illegible] aangedurfd, gestaan worden *door iemand. Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. indjoek, loeloeb en derg. tot tali* ineendraaijen. *Zie ook* [illegible]

[illegible] *aug.* — [illegible] *SB.* het een voor het ander gespannen *van de paarden voor een rijtuig of derg;* — achter elkaar, *bv. van de rijtuigen van een trein.* — [illegible] *of* [illegible] het een voor het ander gespannen worden *van de paarden voor een rijtuig;* achter elkaar gevoegd worden *van de waggons; enz.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *SB.* voordeel, winst, geluk; voorspoedig, door het lot begunstigd, voordeelig, met winst; lot; gewin; — *van een winst* ([illegible]) groot, belangrijk, aanzienlijk. — [illegible] voordeel, winst verdienste *op iets;* winst *dien men met iets maakt of die ergens op zit;* verdiensten; voorspoed. — [illegible] winst en voordeel stroomden *hem* van regts en links toe. — [illegible] als het bijzonder goed afloopt (afliep); nog van geluk mag (moet) men spreken. — [illegible] het voordeel,

de winst, *bv. de winst, die men met zekere koopwaren dacht te maken; ook:* de het meest door het lot begunstigde. — [illegible] iets, dat voordeel of winst zal afwerpen; winst, te maken *op of met iets.* — [illegible] voordeel aanbrengen *aan iemand.* — [illegible] hetzelfde lot deelachtig; gelijk op deelen in winst en verlies.

[illegible] — [illegible] *SB.* bladen, kruiden, die bij de rijst worden genuttigd, *in het algemeen alles, wat men onder lalab begrijpt,* zoeken, inzamelen.

[illegible] *SB.* weggaan, zich verwijderen; — *van een bediende:* uit den dienst gaan, ontslagen worden; — uitgeven *(geld)* — [illegible] zich verwijderen *uit de tegenwoordigheid van een meerdere;* vertrekken, terugkeeren; achteruitgaan, achteruitwijken. — [illegible] *mrdsv.* — [illegible] *iemand, ook een viervoetig dier, zooals bv. een paard,* achteruit duwen, achteruittrekken; *een kast, tafel of derg.* achteruitschuiven, achteruitbrengen; *in laatstgem. zin ook van een huis, paardenstal of derg.* — *Poss.* [illegible] — [illegible] *een onderhoorige* ontslaan, zijn congé geven; *een zekere som* uitgeven. — *Verg.* [illegible] — [illegible] *spreekw.:* de Scylla ontwijkende in de Charybdis vervallen; zoo wel in het eene als in het ander geval het gelag moeten betalen *of* er bij zijn.

[illegible] de Myrmeleon. *Rg.*

[illegible] *zva* [illegible]

[illegible] *SB.* rijstmaat van klapperdop, *zooals men in de huishouding dagelijks gebruikt.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] (*Jav.* [illegible] algemeen bevel *of* verordening, algemeen bevel geven.) — [illegible] algemeen bevelschrift, algemeene verordening, *geschreven of gedrukt.* [illegible] staatsblad.

[illegible] — [illegible] spreken, zeggen *tot een meerdere;* zich wenden met een verzoek, mededeeling, *enz. tot een meerdere; iemands* spreken *tot een meerdere. Zie ook* [illegible] — [illegible] *iets* voordragen, mededeelen, zeggen, van *iets* kennis geven *aan een meerdere; ook sprekende tot een meerdere:* ik geef kennis, *dat, enz.* — *Verg.* [illegible] — [illegible] wat iemand *in een bepaald geval* tot een meerdere zegt; verzoek. — [illegible] *iets (een bep. zaak)*

voordragen, mededeelen *aan een meerdere.* — [illegible] *als B voor* [illegible] iets *(een bep. zaak)* om mee te deelen *of* dat men wenscht voor te dragen *aan een meerdere.* — [illegible] *hetz.* — [illegible] *ook* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *in opschriften van brieven, en dan voorafgegaan door* [illegible] *of* [illegible] *zoo mede gevolgd door* [illegible] *te zamen met dat voorgaand en volgend woord voor:* behoorende aangeboden te worden aan; geadresseerd aan.

[illegible] — [illegible] *SB. goederen* transporteren, *bv. uit een schip naar den wal.* — *De pass. vorm ook* [illegible]

[illegible] — [illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] groeten, begroeten, zijn eerbiedigen groet brengen; afscheid nemen; *iemand* eerbiedig begroeten en hulde brengen, *zooals aan een regent, bij zijn installatie, of terwijl hij zich in de moskee bevindt bij gelegenheid van het geëindigd zijn van de vastenmaand. Hij, die* [illegible] *neemt de regterhand van hem, die begroet wordt of van wien hij eerbiedig afscheid neemt, even tusschen beide handen en maakt vervolgens de* [illegible] — *Is het een plegtig eerbewijs, dan kust hij ook de knie of den voet van hem aan wien hij hulde brengt.* — [illegible] *zva.* [illegible] *of daarvoor een minder mooi woord; ook:* een groet wisselen *met iemand;* elkander groeten, elkander begroeten, *bijkomen of gaan, tw. door tegen overelkander neergehurkt de plat tegen elkaar gehouden handen vooruit te brengen, tot men elkaars vingertoppen raakt en vervolgens beide de* [illegible] *te maken.* — [illegible] *mvdsv. (van meer als een pers).* — *Zie ook* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* losgaan, *zooals van een touw. K. Verg.* [illegible] — [illegible] verkeeren in een toestand van ontbinding, *van vleesch, vruchten, enz.* — uit elkaar vallen *van een boek, een huis, kleeren, enz.* — [illegible] *iets ergens* uit doen vallen, uitstorten, uitschudden, naar buiten doen komen; — *rijst, koffij of zout uit een karoeng, gras bv. uit een mand* storten, schud-

den.— ([Javanese] ontijdig, alvorens voldragen te zijn, geboren. *Rg.*) *Verg.* [Javanese] — [Javanese] niet stevig in elkaar zitten, *bv. van een boek.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

ꦲꦸꦗꦂ *S. iemands* spreken *of* zich uitlaten; spreken, zich uitlaten.— [Javanese] *S.* van *iets* melding maken, over *iets* spreken; *SB. in* [Javanese] de twee zinnen, *waarin de geloofsbelijdenis der Mohammedanen is vervat*, uitspreken. — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] *SB.* wordt verhaald; wordt vermeld; wordt gesproken van. — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB. zittende*, met de beenen heen en weer slingeren; *gezeten zijn* met de beenen hangende.

[Javanese] *SB.* kat. — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

ꦲꦸ *SB.* met een straal neerkomen; uitstorten, doen neerkomen *vloeistoffen, zoomede iets als rijst, koffij, zout en derg.* — *Als redewoordje voòr* [Javanese] *en* [Javanese] *is het niet terug te geven.*

ꦲꦸꦫ꧀ *SB.* afdrijvend, zuiverend *van spijzen en dranken, die als geneesmiddelen worden gegeven.* — [Javanese] collectieve benaming voor de verschillende middelen, die de inlandsche kraamvrouwen gebruiken voor het zog en de kraamzuivering.

[Javanese] *SB. zeker vischtuig, waarmee men naar aal vischt. Het is een kort, niet aan een hengelroede bevestigd snoer, waar men een worm aansluat, en dat men vervolgens, visschende, als een gewoon hengeltuig in de hand blijft houden. K.*

ꦲꦸꦫꦠ꧀ *I. SB. of S.* [Javanese] *B.* ader, pees. *II. SB. met* [Javanese] *er nevens:* de naaktheid, de schaamdeelen.— (*Ar:* عورت)

[Javanese] *SB.* overblijfsel, afkomstig van; gewezen, vroeger; wat werd gebruikt *of* gediend heeft *voor iets;* wat *door iemand* werd gebruikt *of* overgelaten, *en zoo met* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* kliek, klieken; afgelegd *en bv weggegeven* kleedingstuk; *voorts SB. de* plaats, *waar iets voorviel, de* plek, *waar iets geschiedde: ook* doorgestaan hebben, pas doorgestaan hebben; *en* van wege, door, tengevolge. — [Javanese] weduwe; *ook* gescheiden vrouw.

II. *iemand* met de twee handen, *bv. van de maagstreek af naar beneden*, strijkende *den buik* drukken.

SB. geregeld, ordelijk, naar behooren, naar den regel. — orde stellen op *iets;* de noodige maatregelen nemen en zorgen voor *iemand of iets;* zich bekreunen om *iets;* zich laten gelegen liggen aan *iemand of iets.* — regel, regeling, beredderіng; geding, twistgeding; manieren; vormen; omslag, complimenten, complimenten maken. — bij overheid *of* regter een zaak aanhangig hebben, *hetzij als klager, hetzij als aangeklaagde.* — op *iets* orde stellen; *iets* regelen, in orde brengen, beredderen; *iemand* voorzien van het noodige *of* van hetgeen hem competeert; *troepen* voorzien van de noodige bevelen en instructies. — ongemanierd veel, onbehoorlijk veel, *bv. drinken.* — *van iemand die telkens op zijn bevelen terugkomt, ze weer wijzigt.* onberedeneerd geefsch, gekgeefsch. — *zie bij* — den boel in orde brengen, regelen; *en zoo ook:* orde op zijn zaken stellen. *zie*

II. *SB.* buikloop hebben.

SB. schroef. *Verg.*

— *SB. van de waren, waarin men handelt en bv. mee rondgaat langs de huizen, iets* in ruil geven, verruilen *voor iets anders, bv. levensmiddelen.* — ingeruild tegen het leven.

— *SB.* een van bamboe gemaakt instrument, dat bij het wordt gebruikt.

SB. wegglijden, wegvallen, *bv. van de kiezelsteenen van onder de voeten van iemand, die op een hoop dergelijke steenen klimt;* — afrollen, *bv. van een gedeelte van de aan een grooten hoop liggende koffij, waar iem. tegen oploopt. Ook volg. Rg. en K. zva.* *dit laatste op Soemedang: bij het zien eten van iets dat wrang of heel zuur is:* het water in den mond krijgen.

SB. slobberig, slobberig aan het lijf zitten *van de kleeren of van een kleedingstuk, bv. van de samping, omdat men geen buikband om heeft;* als een zak zitten;

ook: de kleeren slobberig aan het lijf hebben zitten.

ꦲꦸꦫꦸꦒ꧀ *SB.* instorten, inzakken; geheel *of* gedeeltelijk ingestort *van een berg, ook van een weg;* vallen, naar beneden komen *van een stuk van een berg.* — ꦏꦲꦸꦫꦸꦒꦤ꧀ *van een weg: over een gedeelte* bedolven onder de stukken en brokken v. e. berg. *Van een hoop of stapel parè bezigt men ook wel* ꦲꦸꦫꦸꦒ꧀ *gewoonlijk echter* ꦫꦸꦩ꧀ꦥꦸꦏ꧀꧉ *Zie ook* ꦔꦸꦫꦸꦒ꧀꧉

ꦲꦸꦫꦧ꧀ *SB.* vruchten, *bv. nangka, ook bangsa dangdaoenan, zooals* kool, salade, *enz.* bereid met klapper. — ꦔꦸꦫꦧ꧀ oerab maken.

ꦲꦸꦫꦏꦤ꧀ *SB.* in plaats van zooals dat behoort; in plaats van zooals behoorlijk zou zijn.

ꦲꦸꦫꦁ *SB.* mensch, iemand, de menschen, de lieden. — ꦱꦲꦸꦫꦁ een, iemand, een mensch, individu; per man, per persoon.— ꦱꦲꦸꦫꦁ .... ꦱꦲꦸꦫꦁ de een ...... de ander. — ꦱꦲꦸꦫꦁ ..... ꦱꦲꦸꦫꦁꦢꦺꦲꦸꦮꦶ een ...... een ander. — ꦲꦸꦫꦁꦢꦺꦱ dorpeling, dessa bewoner. — ꦲꦸꦫꦁꦱꦧꦿꦁ iemand afkomstig van het vaste land van Indie; Moor. — ꦲꦸꦫꦁꦮꦭꦤ꧀ꦢ Hollander. ꦲꦸꦫꦁꦏꦥꦭ꧀ schepeling. — ꦲꦸꦫꦁꦥꦒꦸꦤꦸꦔꦤ꧀ iemand uit het gebergte, bergbewoner. — ꦲꦸꦫꦁꦒꦸꦤꦸꦁ *hetz. ook* Soendanees. *II. Voorn. v. d. e. persoon; men bezigt het beleefd sprekende tot een mindere:* ik, mij, mijn; *ook den toegesprokene, een gelijke of mindere, insluitend:* wij, wijlieden, ons, onze. — *Met behulp van* ꦲꦸꦫꦁ *soms met, soms zonder bijvoeging (zie de gramm.) van* ꦱꦮꦠꦺ *S. of* ꦏꦁꦒꦺꦴꦠ꧀ *hoffelijk sprekende, drukt men zich ook voorstellenderwijze uit.*

ꦲꦸꦏꦶꦂ — ꦔꦸꦏꦶꦂ *SB.* figuren snijden in hout *of* metaal; graveren, beeldhouwen. — ꦲꦸꦏꦶꦫꦤ꧀ snijwerk, *enz.* — ꦠꦸꦏꦁꦲꦸꦏꦶꦂ beeldsnijder, iemand, wiens beroep het is figuren te snijden in metaal of hout, *bv. krisgevesten te besnijden.*

ꦲꦸꦏꦸꦂ *SB.* krek, afgepast, afgemeten. — *Verg.* ꦱꦶꦩꦸꦭꦸꦂ꧉ — ꦔꦤ꧀ꦲꦸꦏꦸꦂ alleen maar, slechts; *en zv. als* ꦔꦤ꧀ꦱꦲꦸꦏꦸꦂ *voor dit laatste in* ꦱꦶꦔꦸꦏꦸꦂ *ook wel, maar minder goed:* ꦱꦲꦸꦏꦸꦂ even, precies, te nauwernood en niet meer. — ꦔꦸꦏꦸꦂ *iets* meten, *fig.* te rade gaan *met iets.* — ꦲꦸꦏꦸꦫꦤ꧀ *iets waarmee men de lengte, breedte of hoogte van*

iets meet: maat, maatstok, meetroede. *Verg.* [Javanese script]

ꦈꦏꦸꦥ꧀ *Jav.* reukwerk. — [Javanese script] bewierooken, *iets* met reukwerk berooken. *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

ꦈꦠꦃ *S.* [Javanese script] *B.* uitbraaksel, braken. *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* *iets* uitbraken. — [Javanese script] bij herhaling braken, al maar braken. — [Javanese script] spuwen als een reiger.

ꦈꦮꦂ *SB.* algemeen bekend. *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script] — [Javanese script] *bevelen van de overheid, door afkondiging,* algemeen bekend maken. *Verg. bij* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* rondslenteren, *ook:* regts en links loopen, rondloopen *iemand of iets zoekende.*

ꦈꦠꦼꦏ꧀ *SB.* de hersenen. *Verg.* [Javanese script]

ꦈꦠꦱ꧀ *SB.* [Javanese script] een, [Javanese script] twee (*stuks*) *tambang of rawè.*— [Javanese script] een touw.— [Javanese script] een rawè.

ꦈꦠꦸꦱ꧀ — [Javanese script] *SB. iemand* uitzenden *om iets te doen, bv. om een brief te brengen of om iemand aantezeggen dat hij moet komen; enz.*— [Javanese script] bode, zendeling.— [Javanese script] zending, opdragt.

ꦈꦠꦮꦶ *zie* [Javanese script]

ꦈꦠꦩ *S.* [Javanese script] *B.* zoo goed als 't maar kan wezen *of* als men maar kan verlangen; best, voortreffelijk, volmaakt, in alle opzigten geschikt. (*Skr. oettama.*) — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* voortreffelijkheid, deugd; deugdzaam. — [Javanese script] *iemand, bv. een gast,* in alle opzigten voortreffelijk behandelen, zoo behandelen, dat men met geen mogelijkheid meer zou kunnen verlangen; *een* [Javanese script] *zoo* inrigten, *dat ze* in overeenstemming *is* met den staat van gever en ontvanger.

ꦈꦠꦩꦶ *zie* [Javanese script]

ꦈꦱꦲ (*Skr. oetsāha. P.*) *SB. bv. van een sawah:* de vrucht van *iemands* arbeid. *Rj. K.*

ꦈꦱ꧀ *zie* [Javanese script]

ꦈꦱꦸꦂ (*Ar:* عشر) *het* een tiende gedeelte, *dat van een nalatenschap als proceskosten moet worden betaald, wanneer de erfgenamen het onderling niet eens kunnen worden, en de hulp van den priester wordt ingeroepen.*

ꦈꦱꦶꦏ꧀ *SB.* zich verroeren, zich be-

wegen, een beweging maken; (*Verg.* [illegible]) *ook: benaming van* het kind in den moederschoot, als de vrouw vijf maanden zwanger is. — [illegible] geen lid verroeren, zich in het geheel niet bewegen. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *poët. voor het Opperwezen:* Hij, die dag en nacht doet intreden.

[illegible] *SB.* dakspar. *Verg.* [illegible]

[illegible] Australie.

[illegible] (*Ar. oesalli,* ik zal bidden. *Jav. Wdbk.*) zeggen: oesalli; *br.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* veeg, streek. — [illegible] een heel klein beetje, een ziertje. — [illegible] *spreekw. voor:* ik ben met een klein winstje tevreden. — [illegible] *insgel. spreekwijs, en wel voor:* een niet noemenswaardig kleine winst hebben; *ook voor:* een oogenblik rust van zijn krediteuren krijgen, *door op vervaltijd te betalen met nieuw geleend geld.* — [illegible] strijken over iets. — [illegible] *ook* verleid door *of* onder de bekoring en magt geraakt van een *djoerig.* — [illegible] *iets* bestrijken met *iets.*

[illegible] 2 [illegible] *SB.* vischhaak; hengel. [illegible] hengelen; met den hengel visschen. [illegible] *van de keel:* zeer doen, van binnen aangedaan zijn, zoodat men moeijelijk slikt. — *Verg.* [illegible] *en zie ook* [illegible] *zoomede* [illegible]

[illegible] *SB.* saizoen, jaargetijde, moeson; tijd, tijdstip, waarop iets kan plaats hebben *of* doorgaans plaats heeft; — op een tijd, *dat;* tijdens. — [illegible] *of* [illegible] de oostmoeson, het drooge saizoen. — [illegible] *of* [illegible] de westmoeson, de regentijd.

[illegible] *SB.* oom, tante, *en wel een oudere broeder of zuster van vader of moeder.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* algemeene naam voor een soort aardvruchten. *Het zijn knolgewassen, en ze worden gegeten.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* stukje *of* brokje papier. *In de distrikten Djampang wètan en Djampang koelon (Regentschap Tjiandjoer) zva.* [illegible]

[Javanese] — [Javanese] *SB. een wapen, zooals een kris,* zwaaijen.

[Javanese] *I. zie* [Javanese] — *II.* [Javanese] *SB.* de kaak.

[Javanese] *slechts in:* [Javanese] voorvechter, *en in* [Javanese] titel van een beambte, belast met het toezigt op de waterleidingen. — *Verg.* [Javanese] *en zie ook het Jav. Wdbk. op* [Javanese] *zoomede bij P. op hoeloe.*

[Javanese] *SB. een redewoord voor de verbiedende wijze van spreken. Zie de gramm.* — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] laat staan; niet slechts, niet alleen.... niet. — [Javanese] *en* [Javanese] *hetz.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *ook* [Javanese] *B.* spelen, *zooals kinderen dat doen;* voor zijn pleizier *iets* doen, uitgaan *of ergens* heengaan. — [Javanese] *mvdsv. (van meer als een pers.)* — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *S. met als B.* [Javanese] *of* [Javanese] iets, waarmee men zich amuseert *of* speelt, iets om mee te spelen, speelgoed. — [Javanese] waarlijk lieftallig. — *Verg. onder* [Javanese]

[Javanese] *kw.* dienaar, onderdaan.

[Javanese] *SB. naam van een lekkernij van* [Javanese] *in den vorm van koekjes.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. garen* afwinden; aan *een vlieger* schot geven.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* zoeken, vorschen naar *iets, tot kennis en wetenschap; iemands feilen en verkeerdheden* zoeken te weten te komen, uitvorschen.

[Javanese] — (*Jav.* [Javanese] vlugt of rijzing in de hoogte.) — [Javanese] groeten, een groet (*willende*) wisselen *met iem.,* zich groetend rigten *tot iemand, zeggende:* [Javanese] *of en zoo ook tot meer als een persoon:* [Javanese] vrede zij U, vrede zij ulieden; *men groet terug met dezelfde Arabische woorden en zegt zoo:* [Javanese] *of* [Javanese] (*Zie bij P. op* [Arabic]) — [Javanese] in de hoogte gaan, omhoog gaan, *ook,* hoog staan *van een vlieger;* — *van een pijl:* tot opeen groote hoogte gaan; *voorts* hoog, heel hoog, *van het vliegen van een vogel; eindelijk, maar spottend, zva.* [Javanese] lang, lang opgeschoten.

[Javanese] *SB.* gelaat; *iemands* uiterlijk.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zonder samping, geen samping aan hebben, *zoo dat het benedenlijf naakt is.*

[illegible] — [illegible] *SB.* maar niet besluiten kunnen om op te staan; niet uit het bed kunnen komen. — *Verg.* [illegible] *zoo mede* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. hetgeen wordt geweven van tijd tot tijd* bevochtigen met water, *opdat het digt* ([illegible]) *zal worden.* — [illegible] *iets* bestrijken, besmeeren *met iets* — [illegible] kwast, kwastje; *het* kwastje, waarmee men [illegible]

[illegible] *SB.* kleur *van het haar van een dier, zooals een paard; ook van gevederte? verder, maar zeldzaam, voor* lijkkleed; *verg.* [illegible] — [illegible] *een lijk* bekleeden.

[illegible] [illegible] *(spreek uit: aulija)* *of* [illegible] *(Ar.* اوليا, *het collect. meerv. van* ولي. — *Jav. wdbk.)* gezaligde, gezaligden; heilige, vriend van God. *Rg. K.* ([illegible] [illegible] *Zoo zei een hadji.* — *Aant. K.*)

[illegible] *SB.* wormpje, made.

[illegible] (*Ar.* عالم,) geleerde, buitengemeen geleerde goeroe.

[illegible] *zva.* [illegible], *zie bij* [illegible]

[illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een* [illegible] *of derg.* opligten, om hoog brengen volgens de regelen der kunst; *van daar dat men ook wel eens moet vertalen:* hanteren. — [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* in het haar pakken; *iemand* trekken aan *het, om de hand gewonden haar.*

[illegible] *SB.* loon; werkloon, maakloon. [illegible] *iemand* loon geven, betalen, *voor door hem gepresteerden arbeid; iemand* bedarend toespreken, trachten neer te zetten; *een kind* sussen *of* trachten te sussen. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich zelf trachten neer te zetten. — [illegible] *zóó in een saïr (Gesch van Abdoerahman en Abdoerahim,*

bl. 187); *maar beter,* ꦔꦸꦥꦪꦏꦥꦶꦤꦸꦥꦺꦴꦤ꧀ den kost zoeken te verdienen; aan den kost trachten te komen. *Verg. bij* ꦏꦤꦸꦃ꧉

ꦈꦥꦶꦃ *SB.* de bladscheede van den pinang-palm (ꦗꦤꦸꦃ); *o.a. om iets in te wikkelen, wordt ze veel gebruikt.*

ꦈꦥꦏꦂꦠꦶ *zie* ꦈꦥꦏꦫ꧉

ꦈꦥꦕꦏꦂꦠꦶ *zie* ꦈꦥꦕꦫ꧉

ꦈꦥꦕꦫ *S.* ꦈꦥꦕꦏꦂꦠꦶ *B.* (*Skr. oepatjâra,* bediening, *bv. van betel. Jav. wdbk.*) voorrijder, voorrijders, *tot staatsie.*

ꦈꦥꦼꦂꦠꦺꦴꦱꦸꦥꦼꦂꦠꦺꦴ *zie* ꦱꦸꦥꦼꦂꦠꦺꦴ꧉

ꦈꦥꦠ꧀꧉ — ꦔꦸꦥꦠ꧀ *SB.* zich over *iemand* uitlaten; van *iemand* spreken, *vooral ongunstig;* kwaad spreken.

ꦈꦥꦱ꧀ *Holl. oppasser; SB.* oppasser, boodschapper, bode, *door het Gouvernement verstrekt aan een civiel ambtenaar.*

ꦈꦥꦱꦶꦂ *Holl.* officier.

ꦈꦥꦱꦶ *zva.* ꦠꦼꦏꦼꦱ꧀꧉

ꦈꦥꦪ *Skr. oepâja;* (*Jv.* ꦲꦸꦥꦪ *vond, list, middel; opsporen, zoeken*).— ꦔꦸꦥꦪ *SB. tot iemand* zich wenden, *opdat hij moge geven of behulpzaam zij in het verkrijgen van iets, dat men noodig heeft, bv. het offerdier voor een* ꦱꦶꦱꦶꦠꦤ꧀ *— ook: van iemand iets* trachten op te loopen.

ꦈꦥꦩ *S.* ꦈꦥꦩꦶ *en* ꦈꦥꦩꦶꦏꦤ꧀ *B.* voorbeeld, vergelijking (*Skr. oepamâ*); *ook met* ꦱꦈꦥꦩ *of* ꦱꦸꦥꦩ *S.* ꦱꦈꦥꦩꦶ *of* ꦱꦸꦥꦩꦶ *of wel* ꦱꦈꦥꦩꦶꦏꦤ꧀ *B. als hetz.* indien, bijaldien, gesteld dat, ingeval, zoo. — ꦔꦸꦥꦩꦏꦺꦱꦏꦺꦤ꧀ *iemand* geven wat hem toekomt, *dwz. hem den verschuldigden eerbied en de noodige attenties bewijzen.* ꦔꦸꦥꦩꦏꦏꦺꦤ꧀ *S.* ꦔꦸꦥꦩꦶꦏꦏꦺꦤ꧀ *B. iemand of iets* bij *iets* vergelijken; *ook zva.* ꦩꦶꦤꦕꦕꦶꦏꦏꦺꦤ꧀꧉

ꦈꦥꦩꦶ *zie* ꦈꦥꦩ *en* ꦱꦸꦥꦩꦶꦤ꧀꧉

ꦈꦥꦸꦃ *SB. van hout:* zacht, week, *als eigenschap van de houtsoort; van kleeren en papier* verlegen, onsterk; *het laatste ook van leêr en:* niet sterk meer; *van grond:* zacht, niet hard; *van vleesch:* week, zacht, malsch; *van geroosterde katjang, die men weekte in warm water, waarin, zout werd opgelost* (ꦩꦶꦤꦤꦈꦥꦸꦃ), zacht, week.— *Verg.* ꦩꦶꦤꦸꦃ *en* ꦏꦼꦩꦸꦤꦸꦱ꧀꧉

ꦈꦥꦸꦤ꧀꧉ — ꦩꦸꦥꦸꦤ꧀ *SB.* dalen, afdalen, naar beneden gaan; — *van een terrein of weg:* dalen. — ꦥꦥꦸꦥꦸꦤꦤ꧀ dalend gedeelte *van een terrein of weg — een* pad dat daalt. — *Verg.* ꦔꦸꦤꦁꦒꦸꦤꦤ꧀ *en* ꦠꦸꦩꦸꦫꦸꦤꦤ꧀꧉

[script] *SB.* losgaan, los, *bv. van een* [script] *van een touw dat vastgemaakt was, enz.* — [script] *ook* [script] *iets* losmaken, *bv. het touw, dat ergens omheen zit, de* [script] (*hdarwrong*), *den, bv. in een zakdoek of karembong gelegden knoop, enz.* — *ook: door een politiedienaar: het touw, dat hij, om iemand te binden, om zijn middel gewonden, met zich voert.*

[script] *zie* [script]

[script] *zie* [script] *en* [script]

[script] *SB.* streep, *zooals op gestreept goed of op een deken.*

[script] — [script] *SB.* purgeermiddel, purgatie.

[script] *zie* [script]

[script] *S.* [script] *B.* miskraam, een miskraam hebben. — *Verg.* [script]

[script] *S.* [script] *en* [script] *B.* rooken; *ook wel met* [script] *B. voor:* inlandsche sigaar; *en in plaats van:* [script] *S.* [script] *B.* de ingredienten voor een inlandsche sigaar. — [script] duur van tijd, gelijk aan den tijd, benoodigd voor het rooken van een oedoed. — [script] sigarenpijpje.

[script] — [script] *SB. iemand of een dier* nazitten, vervolgen; — *ook:* zich schikken *of* voegen *met den prijs, waartegen men iets verkoopt, naar den prijs, waartegen een ander dat artikel verkoopt; zich, met een bod op een artikel,* regelen, schikken *of* voegen *naar den prijs van dat artikel, elders.* — [script] *iemand of een dier* in alle rigtingen nazitten *of* vervolgen.

[script] *zie* [script]

[script] — [script] *SB. goud of zilver* toetsen. — [script] toetssteen. *Rg.* — [script] *hetz.*

[script] (*Jav.* [script] ligging in de lengte; de lengte van iets; rij.) [script] *zie bij* [script] — [script] *SB.* in de lengte *ergens* liggen; — *van een huis:* liggen *of* staan aan den *weg of* aan de *rivier, dwz. zóó, dat het met de lengte ligt in de rigting van weg of rivier.* — [script] *van een drijvenden boom of derg.* in de lengte in den stroom liggen. — [script] met de lengte liggen in de rigting van west naar oost. — [script] *van handeldrijven:* met voordeel, met winst. — [script] het geheele lichaam. — [script] mijn geheele lichaam,

mijn geheele persoon. — [illegible] *spreekw.* men behoort te rade te gaan met zijn krachten; id. met hetgeen past.

[illegible] *zóó Gesch. van Abdoerahman en Abdoerahim, bl.* 65. *maar men zal ook daar wel moeten lezen:* [illegible] *dit laatste: SB.* zoo maar zonder boe of ba; zonder het allerminste te zeggen, zoo maar dadelijk; direct, terstond, plomp verloren.

[illegible] *I. SB.* met overmatig zelfvertrouwen; zwetsen, snoeven, pochen; *ook, met* [illegible] *als hetz.; terwijl men nog geen zekerheid heeft of het bewijs nog moet worden geleverd,* in zijn hart *of* bij zich zelf reeds als zeker aannemen *dat iets het geval is.* — [illegible] verwaand. — *II.* [illegible] *SB. de* bedoeling *van een* [illegible]

[illegible] *SB. betiteling voor een knaap van aanzienlijke afkomst; ook: vriendelijk of liefkozend naampje voor een knaap.*

[illegible] *SB.* punt. — [illegible] *of* [illegible] er is geen haar verschil. — [illegible] ook niet het allerminste voor iemand voelen. *Verg.* [illegible] — [illegible] *een soort van* schermen met rottingen; batonneren.

[illegible] *SB.* zout. — [illegible] zouten; in *iets* zout doen.

[illegible] *SB.* toch, *met den nadruk, bv. zooals in: toch bleef hij in 't leven;* bij slot van rekening.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* bij teugen drinken, slurpende drinken, slurpen. — [illegible] *mvdsv.* [illegible] soep eten.

[illegible] *SB.* overal tasten en voelen; rondgaan, overal tastende en voelende, *zooals men doet, als men, bv. in een kamer, iets zoekt op, onder of achter het huisraad, ook: aan iets (een veelheid van zaken)* met de handen zitten. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets, bv. kapoek om ze van de pitten (ten minste gedeeltelijk) of gras om het te ontdoen van zand en derg.* uitschudden. *Rg.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* leeftijd, leven, *iemands* leven; oud; ouderdom; den ouderdom heb-

ben *van.* (*Ar.* [illegible]) — [illegible] levenslang. — [illegible] zoo lang ik leef. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] mensch *als soort van wezen,* schepsel, dat men mensch noemt; belijder *van* (*den godsdienst gesticht door*) *den profeet.* (*Ar.* [illegible])

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* golfslag, gekabbel. —

[illegible] (*Ar.* عموم, het algemeen zijn, algemeenheid. *Jav. Wdbk.*) algemeen gebruikelijk; *ook bv. van iemands kleeren:* niet anders zijn, dezelfde zijn (*dw. z. van dezelfde soort stof en evenzoo gemaakt zijn*) als die *van zijn batoer.* — [illegible] *ook zva.* [illegible]

[illegible] (*Jav.* [illegible] los, vrij.) — [illegible] *SB.* den vrijen teugel vieren aan *bv. zijn toorn.* — *een kind, zonder kindermeid of iemand anders, die er op past,* laten loopen en spelen, waar het wil.

[illegible] *ong.* (*Skr. ambara,* het luchtruim, de dampkring. *Jav. Wdbk.*) — [illegible] *SB. uit eigen beweging of omdat men er geplaatst is,* geruimen tijd verblijven *of* zich ophouden *ergens, buiten het land, de streek of de plaats, waar men te huis behoort;* — op avontuur gaan *naar een vreemde plaats;* — *ergens* als vreemdeling wonen. — [illegible] plaats van [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* hoer, ligtekooi, straathoer, [illegible] oembal zijn, aan de kost zoeken te komen door een ontuchtig leven. — [illegible] passagegeld, vracht. — [illegible] pakpaard, lastpaard.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. titel van een bij de reorganisatie van de Preunger afgeschaft beambte, wiens werk het was, de door den regent of namens dezen door den patih gegeven bevelen over te brengen aan de distriktshoofden.* [illegible] heele lange wimpel, *hangende aan een in den grond gestoken en naar boven toe als een boog gekromden, langen stok.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] — [illegible] *SB. een gestolen buffel, paard of rund, om het dier aan de nasporingen te onttrekken,* in het bosch aan een

boom binden; *een dier dat geslagt zal worden, bijv. een buffel, ergens* vast binden. — *Verg.* [Javanese script] (*Jav.* [Javanese script] *iets* daar iets aan vastgebonden wordt *enz.* — [Javanese script] *enz.*)

[Javanese script] — [Javanese script] *iets* heen en weer wrikken, *bv. een ergens ingeslagen spijker.*

[Javanese script] *SB.* gewricht, gewrichten *van handen en voeten.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] *zie onder* [Javanese script]

[Javanese script] *en gew.* [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* — [Javanese script] *onb. op Soemedang, is P. volg. Reg. Tj.* — geneesmiddel, artsenij, medicament. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iemand* medicijnen toedienen, ingeven; *SB. een dier enz.*

[Javanese script] *SB. bv. van boeken:* door elkaar liggen; onderst boven gehaald. — [Javanese script] *iets* overhoop *of* door elkander gooijen; *in een gevecht: zijn vijanden* in wanorde brengen, overhoop werpen, uit elkaar jagen *of* doen stuiven.

[Javanese script] investigated, thoroughly searched. Examined in all parts. *Rg.* — *In de Preanger ong.* — [Javanese script] *SB. bv. van een bosch of een kamer:* nauwkeurig doorzocht; *voorts van een landstreek:* nauwkeurig opgenomen; doorkruist.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* in de rondte loopen, *bv. van een paard aan de longe; van een sloot, greppel of* [Javanese script] *een stuk grond of een aanplant* omgeven, omringen; *van vliegen of loopen:* den omtrek rond. *Pass.* [Javanese script] *of* [Javanese script] — [Javanese script] *een paard aan de longe* in de rondte doen *of* laten loopen; — *een kind, terwijl men zijn handjes vasthoudt, spelenderwijs* in de rondte laten loopen, *zoodat het een cirkel, waarvan men zelf het middenpunt is, beschrijft.* — *Pass.* [Javanese script] *of* [Javanese script]

[Javanese script] (*Jav.* [Javanese script] *kw. zva.* [Javanese script] verminderd; *enz.* — [Javanese script] te kort doen, *in* [Javanese script] te kort doen in beleefdheid *jegens iemand.*) — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] ieder oogenblik verhuizen. — [Javanese script] *iemand* ieder oogenblik laten verhuizen; *iets* ieder oogenblik een ander plaats *of* bergplaats geven.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand of iets* overtreffen; boven *iets of iemand* gaan;

iemand voorbijstreven; *van iemands voorspoed of voordeel:* grooter zijn, *bv. als in vroeger tijd.* — [illegible] *iets* houden boven *iets, bv. een ring* houden boven *wierookdamp.*

[illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. de zich ergens, bv. in eene kamer, bevindende voorwerpen* opligten en van hun plaats nemen *om naar iets te zoeken;* uit *een kist of kast alles* nemen; *een kist of kast* uitpakken, *om naar iets te zoeken.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van een* [illegible] *of* [illegible] zich doen hooren.

[illegible] — [illegible] *Jav. ergens* zijn toevlugt *of* een schuilplaats zoeken. *Jav. Wdbk.* — *Gesch. van Abdoerahman en Abdoerahim, bl.* 79.

[illegible] *SB. dat* ophalen van den adem door den neus, snuiven, *dat men doet bij verkoudheid of als men huilt. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* stijgen, rijzen, *van water;* — binnentreden, binnenkomen *(een huis); als toeroep tot iemand, die buiten of voor het huis staat,* kom binnen! — bestijgen *(een berg);* — *van den prijs van iets:* stijgen; *van een muis: ergens tegen* oploopen. — [illegible] aan land gaan, landen; — [illegible] aanboord gaan; — [illegible] de moskee binnengaan. — [illegible] gaan tot zoo ver, *dat;* tot aan toe; in die mate zijn, *dat; ook:* beginnen te vasten. [illegible] ter bedevaart gaan, opgaan als bedevaartganger. — [illegible] de bedevaart volbragt hebben, hadji zijn. — [illegible] *iets, zooals een steilte,* beklimmen; *een huis* binnengaan; — *van een vrouw:* zich zelf ten huwelijk aanbieden. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *een prijs* verhoogen, hooger stellen.

[illegible] *SB.* losstaan, *van tanden en van boomen.* — [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* knikken. — [illegible] al maar door *of* herhaaldelijk knikken. — [illegible] *hetz.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van wie dikir:* neigen, zich buigen. — [illegible] *iets, zooals een in den grond gestoken paal* heen

en weer bewegen. — [Javanese] knikkebollen; — *van iem. die in een schommelstoel schommelt:* herhaaldelijk buigen. [Javanese] *spreekw.* niet bang te maken en ongevoelig voor vleijerij of beloften.

[Javanese] *SB.* elk, ieder. — [Javanese] *hetz. en:* telkens *als*, zoo dikwijls *als*.

[Javanese] *SB.* overwinnen, overwinnaar zijn, overwinnaar zijn in *den strijd*.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese]

[Javanese] *SB. uitroep:* o!; o ja! dat is waar ook, *bv. ik heb je al gegeven; — ook toeroep:* wel! hoor! hoor eens! — [Javanese] wel zoo, wel zoo! och kom, och kom!

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *kinderwoord voor:* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *SB. het woord voor het geluid van geld, dat bv. wordt uitgestort om te worden geteld:* rammelen.

[Javanese] *of* [Javanese] *het woord voor het geluid, dat een kat voortbrengt als ze mauwt.* — [Javanese] *of* [Javanese] mauwen *van een kat;* — [Javanese] *of* [Javanese] mauwen; al maar door mauwen.

[Javanese] *SB. woordje of toeroep, om iemands attentie te trekken of ergens op te vestigen*

[Javanese] *SB.* dun (*niet gebonden*), waterig.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] arranged in regular order, as bricks in a wal etc. laid in layers. *Rg.* — *SB.* ordelijk *of* behoorlijk geplaatst, gelegd *of* gevlijd; — gedaan hebben, *met eten en drinken;* afgeloopen *van het klaarmaken of bereiden van het eten; — van parè:* binnen (*geborgen in de schuur*); *en van parè, waarvan men bangsal heeft gemaakt:* niet veel plaats beslaan, een kleine ruimte innemen.— [Javanese] de dingen op hun plaats

zetten *of* leggen, in orde rangschikken; opruimen, *in dien zin;* — orde stellen *op zijn* [illegible] — *Pass.* [illegible] *of* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *van* [illegible]

[illegible] *SB. naam van een soort groote eenden:* de manilla eend.

[illegible] *SB.* ligt, niet zwaar; *van werk:* gemakkelijk, ligt.

[illegible] *een pantoenwoord voor* [illegible] *in geschriften echter ook niet zeldzaam.* — (*Jav.* [illegible] schoon, fraai, mooi, *van gedaante of gestalte; enz*).

[illegible] *SB.* het jong van een buffel, buffelkalf. — *II.* [illegible] *SB. iemand met iets* lokken *of* trachten te verlokken; *iemand iets* voorspiegelen.

[illegible] — *S.* [illegible] smullen, pruimen.

[illegible] *SB. van het planten van parè:* met niet veel planten in een gat; — *van het bepoten van ǹoema of tipar:* met niet veel korrels bangsal in een gat. *Rg. K. Ook zva.* [illegible] *van het planten van parè.*

[illegible] *SB.* neérgezet worden *van iemand, die werd gedragen.* — [illegible] *van wie* [illegible] *of wel* [illegible] *ook, mits hetgeen gedragen wordt eenigzins zwaar is, van wie* [illegible] *en* [illegible]: *zijn vracht, de last* neerleggen, neerzetten.

[illegible] *SB. naam van een kruid, dat op de sawahs groeit en bij de rijst wordt gegeten.*

[illegible] *S. met* [illegible] *daarn. of als B.* [illegible] *B. of B. L.* (*van een aanzienlijke sprekende*) beschaamd, bedeesd, bleu, verlegen; zich schamen, bleu zijn, confuus; schande. — [illegible] *S. en* [illegible] (*met betrekking tot een aanzienlijke*) de oorzaak zijn dat *iemand* zich moet schamen; *iemand* beschaamd maken. — [illegible] *en* [illegible] vergeten waar en in wiens tegenwoordigheid men zich bevindt; zich vergeten. — [illegible] *of* [illegible] *en* [illegible] *dit laatste met betrekking tot een aanzienlijke; iemand* beschaamd zoeken te maken. — [illegible] *I. met* [illegible] *er nevens of als B.* schaamte. — [illegible] geen schaamte kennen, van schaamte niet afweten. — *II. met* [illegible] *B.* (*van een aanz.*) schande, oneer. —

[Javanese script] *of* [Javanese script] zich schamen *bij het zien verrigten van een onwelvoegelijke handeling.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *Verg. bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] Europa.

[Javanese script] *SB.* laadstok.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* het de stijlen verbindende gedeelte van een deurkozijn.

[Javanese script] *SB.* plek in een rivier, ondiep, snelstroomend en met een zandigen bodem; — (de kleinste monding *van een rivier, die twee mondingen heeft. Reg. Tj.*)

[Javanese script] *SB. benaming van een speciale* [Javanese script] *of* [Javanese script] *waarbij de offerhande kan zijn een buffel, een schaap, een geit of wel* 40 *duiven.— Geeft men een buffel, dan behalve de gever nog zes andere personen asoep, dwz. kunnen deel hebben aan het loon voor de handeling.* [Javanese script] voor *iemand, bv. ten behoeve van het kind, dat* [Javanese script] een [Javanese script] geven. (*Ar.* حقة, *hikkah, pligt, verpligting.*)

[Javanese script] *SB. naam van een soort kleine papegaai.* — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. van een wild- of visch-soort, ook in het algemeen van wild of visch: ergens* zoo goed als weg, heel schaarsch, bijna niet meer te vinden, zoo goed als verdwenen; *van gras: ergens* bijna schoon op, haast niet meer te krijgen.

[Javanese script] *SB.* heeten liegen; ontkennen *iets gedaan te hebben of ergens te zijn geweest.*

[Javanese script] *SB. aanwijzend voornaamwoord:* die, dat. [Javanese script] *ook:* door dien man. — [Javanese script] *ook* [Javanese script] och, hoe heet hij (het) ook weer! — [Javanese script] dat eene (*dat ik niet noemen wil*); *zoo zegt men wel, om het noemen van de schaamdeelen te vermijden.* — [Javanese script] *zegt men in plaats van* [Javanese script] *als men het oog heeft op de hoedanigheid, wijze van zijn of doen van de persoon of personen, met* [Javanese script] *toegesproken. En als een regent schrijft in een circulaire bv. als volgt aan de wadana's:* [Javanese script] *enz. dan kan men vertalen:* de wadana's moeten, *enz. ook:* gij wadana's, *enz.* [Javanese script] volkomen gelijk *van gedaante, uiterlijk of inhoud met dit of deze of wel met de (het) bewuste, bedoelde, enz.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *Een kind gebruikt het ook tot zijn moeder, en wel als een liever woord dan* [Javanese script]

[Javanese] *SB. benaming voor* $^1/_8$ *pikoel zout. Voorts voor:* de zoutmaten; *ook wel voor* de slapers. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de bladen aan de sirihplant, wier [Javanese] (steel) langer is dan die van de andere bladen; *waarschijnlijk doordien ze niet uit de* [Javanese] *ontspruiten, maar (even als de* [Javanese]*) uit den* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* ongevraagd mede de hand slaan *aan een andermans werk.*

[Javanese] *SB.* het mesje, waarmee men de parè snijdt.

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* stuk, stuks. [Javanese] een.— [Javanese] twee stuks. *Enz. Voorts* [Javanese] *met betrekking tot menschen, maar dan S.* man; personen. *Eindelijk SB. van vruchten:* pit, pitten. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. benaming van een soort huiduitslag.*

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *B.* in waarheid, inderdaad. — *Volg. K. ook zva.* [Javanese] — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand* in alle opregtheid dienen, eerbiedig gehoorzamen *of* onderdanig zijn; *iemand* huldigen; op *iets* vertrouwen *of* zich verlaten. — [Javanese] *een bevel* uitvoeren *en voorzoover dat bevel een verbod insluit dat verbod eerbiedigen;* naar *een vermaning of derg.* zich gedragen; *iets* met eerbiedig geloof *of* vertrouwen aannemen, zich geloovig verlaten op *iets.*— [Javanese] *en* [Javanese] *hetz.*

[Javanese] *SB. I. zva.* [Javanese] *Reg. Tj. II. zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* glimlachen, grimlachen. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *Bantamsch voor* [Javanese] *K. (Éséng, to doctor Radang or the yaws with lime juice, lemon juice. Rg.)*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* een afkeer hebben *van iemand of iets;* zich ergeren *aan iemand of iets;* met *iemand* niet te doen willen hebben; *iemand of iets* schuwen, verfoeijen. [Javanese] van *iemand (een bep. persoon)* een

afkeer, een afschuw hebben. — [Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv. van* [Javanese] — [Javanese] voorwerp van afkeer, afschuw *of* ergernis; wat *iemand* ergert; *iemands* ergernis. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* getrouwde vrouw, vrouw. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *iemand (een bep. persoon)* tot vrouw nemen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* zich een vrouw nemen, getrouwd zijn *met (aan); SB. van dieren:* gemeenschap hebben, paren; trachten gemeenschap te hebben, *door achter het wijfje aan te loopen. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *S. een vrouw* beslapen, met *een vrouw* gemeenschap hebben. *Fatsoenlijke woorden voor* [Javanese] *zijn: o. a.* [Javanese] *en* [Javanese] *en* [Javanese] *enz.* — [Javanese] *van dieren: zva.* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* vrouw en kind (kinderen). — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* man en vrouw; beide, man en vrouw.

[Javanese] duizendtal. — [Javanese] *SB.* duizend, *maar Jav. en zeldzaam. Gewoonlijk zegt men:* [Javanese] *of* [Javanese]

[Javanese] *SB. of S. met* [Javanese] *B. zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *Zie op beide woorden, en verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *SB. of S.* [Javanese] *B.* moeijelijkheid, verlegenheid, zwarigheid. — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB. de* uitslag op het gelaat, *die zich, hoewel op rijper leeftijd ook niet zeldzaam, veelal vertoont omstreeks het tijdstip der huwbaarheid;* - bedoelden uitslag hebben.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *Holl. SB.* el. — [Javanese] elstok.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* overwonnen *in den strijd;* het onderspit delven, het verloren hebben, de verliezende partij zijn, de minste zijn, doodgedaan worden *of* zijn; het afleggen *tegen iemand.* — [Javanese] *iemand* overwinnen, ten onder brengen, het onderspit doen delven; het *iemand* doen verliezen. — [Javanese] op den achtergrond raken; het afleggen *of* het afgelegd hebben *tegen iemand;* het veld moeten ruimen, de vlag moeten strijken; onderdoen *in iets voor iemand; (voor dit laatste* [Javanese] *ook goed).* — [Javanese]

[Javanese] de verliezer *of* de verliezende partij zijn, *ingevolge uitspraak van een regter of meerdere; een vechthaan, voor dat hij inderdaad* [Javanese] *zelf als* verslagen proclameren, *bv. om een eind te maken aan den strijd.-* [Javanese] *daarn.* [Javanese] zich geslagen voelen, zich gewonnen geven, *zoodat men geen tegenstand meer biedt.—* [Javanese] geslagen op alle punten, *zoodat men niets meer kan zeggen.* [Javanese] [Javanese] hij had het niet moeten verliezen, maar heeft het toch verloren.

[Javanese] — [Javanese] [Javanese] *SB. iemand* kittelen, kriewelen.

[Javanese] (*Ar.* علم,) — *SB.* wetenschap, kunde; de kunst van *iets, als een wetenschap.—* [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* disputeeren over religieuse kwesties.— [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* buikband, *vervaardigd van dezelfde stof als die, welke men bezigt voor de singels aan een zadel.*

[Javanese] *SB.* de, voorzien van losse en platte deksel, van rotting vervaardigde, langwerpig vierkante, in vakken afgedeelde doos, waarin de inlandsche hoofden de benoodigdheden om sirih te kunnen eten of te kunnen rooken, meevoeren, *en die door een volgeling in een soort bandelier wordt gedragen. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kleinzeerig; *ook* er gauw genoeg van hebben, *bv. van iemand die* [Javanese] *Voorts:* niet sterk van gestel en het gauw beet hebben.

[Javanese] *SB.* zot, van zinnen beroofd, gek, krankzinnig; *ook uitroep van verbazing, en dan dikwijls* [Javanese] *of* [Javanese] wel verbazend! kolossaal! — [Javanese] smoorlijk verliefd, verzot; in een toestand verkeeren grenzende aan krankzinnig, *bv. tengevolge van verdriet en hartzeer. Verg.* [Javanese] — [Javanese] bij buijen gek; *Reg. Tj. K.* — *voorts met betrekking tot verkoopen en tot geven:* zich zelf niet gelijk

blijven, handelen volgens de luim van het oogenblik; *dwz. bv. met betrekking tot verkoopen: dat men, terwijl het artikel niet steeg of daalde in prijs, nu eens geeft een heel klein beetje en dan weer voor hetzelfde geld een groote hoeveelheid: of omgekeerd.*— [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar het laatste meer in gebruik.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. onder het zitten* zijn beenen al op en neêr *of* heen en wêer bewegen, *waardoor de grond gaat trillen. Rg. K.*

[Javanese] *SB.* geen rust of duur hebben, niet rustig kunnen blijven zitten; geagiteerd zijn, zoodat men niet kan blijven zitten.

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* allemaal tegelijk *van schreeuwen of huilen van kinderen, van juichen of jubelen van velen, ook van piepen of sjilpen van veel vogels; — en ook wel van kinderen, voor:* in koor schreeuwen of huilen.

[Javanese] *SB. van velen:* leven maken *met den mond.*

[Javanese] *zoomede* [Javanese] *zie* [Javanese] *zie* [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] 2 [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] 2 [Javanese] *SB.* zitten, *zooals de vrouwen gemeenlijk zitten, tw.* met beide beenen regts van het lichaam en of een of beide zoo getrokken, dat de regter bil er tegen rust. — *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. naam van zekere plant, volg. Rg. Luffa foetida, waarvan de vruchten als toespijs bij de rijst worden gegeten.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gaanderij, *gevormd door een afdak;* — het gedeelte mat uitkomend *aan een of beide zijden* van onder de *op een ledikant gelegde* matras, *terwijl die matras te smal is voor dat ledikant;* de mat die ligt voor (naast) *of* het gedeelte mat dat uitkomt van onder een, *om daarop te slapen,* op den grond gelegde matras. — [Javanese] ter oore komen *van de politie of een aanzienlijke.*

[Javanese] *SB.* groote gegraven vijver. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *Holl.* emmer. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* gieter. — *II.* naam *voor vrouwen, maar ook wel gedragen door mannen.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *Zie* »*Verbeteringen en Bijvoegsels.*"

[illegible] *SB.* wijdbeens loopen, *bv. zooals een knaap doet, die pas besneden is.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* voor den dag brengen. — (*Ébréh*, visible, what can be seen, manifest. *Rg.*) *maar in de Preanger bezigt men* [illegible]

[illegible] *SB.* de sierlijk bewerkte schuin afhangende schilden, aan weerskanten van het zadel *van een paard, dat voor een tournooi is opgetuigd;* — de vierkante van bamboe gemaakte bak, waarin de vormpjes, waar men de suikerstroop in laat koud worden, zijn geplaatst.

[illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] (*éngké*, to limp, limping. *Rg.*) *ongebr.* [illegible] *SB. van iemands loopen:* hinkende; *voorts: spelende* hinken, *met een been van den grond.*

[illegible] — [illegible] *SB.* voor elkaar heen en weer staan te draaijen, *tengevolge van het beiden naar denzelfden kant wijken, bij het willen voorbijgaan.*

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] *zoomede* [illegible]

[illegible] naam van een soort wesp. *Rg.* — *Mal. naning. Reg. Tj.*

[illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. van* [illegible] *of* [illegible] *gemaakte koekjes, die als toespijs bij de rijst worden gegeten.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* kameel.

[illegible] *een scheldwoord. Het is de naam van een aan de Soendanezen onbekend dier, maar dat de kangoeroe zou zijn.*

[illegible] *daarn.* [illegible] *en* [illegible] *met* [illegible] *als mooi woord of B.* onnoodig, niet noodig, niet behoeven; *en zoo ook redewoord*

voor den vetatief, als men dien beleefd wil uitdrukken (verg. [Javanese]*) zoomede redewoord om uittedrukken, dat iemand zich niet de moeite behoeft te geven iets te doen of zijn. Zie de gramm.*

[Javanese] *SB. naam van een lagoe* [Javanese] *ook (van een gebak. K.)*

[Javanese] — [Javanese] *S. iemand* ontbieden, verzoeken te komen. *Is het een aanzienlijke, dan* [Javanese] *of* [Javanese] *B. en* [Javanese] *BL.* — [Javanese] geroepen, verzocht, geïnviteerd zijn *om te komen.* — [Javanese] uitnoodiging, invitatie *om te komen.* — [Javanese] *mvdsv. (meer als een persoon ontbieden, enz.) Verg* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] (*Rg: onom,* as for.)— [Javanese] *SB.* wat mij betreft, wat mij aangaat, voor zooveel aangaat mij.— [Javanese] *en* [Javanese] *SB.* te pas komen, van nut zijn, noodig hebben; *ook zva.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* stoeijen, *van menschen ook van dieren.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. grond* bearbeiden, omwerken; *iets zooals boeboer* roeren, omroeren, *bv. terwijl ze op het vuur staat; ook een taal* grondig onderzoeken *of* bestuderen. — [Javanese] roerspaan. *Als Pass. van* [Javanese] *nevens* [Javanese] *ook* [Javanese] — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *SB. Jav.* [Javanese] opene vlakte, onbebouwd veld. — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* een pasgeboren kind; een heel klein kind.— [Javanese] een orok hebben, een kleintje hebben, kraamvrouw zijn. *Verg.* [Javanese] *en zie ook* [Javanese] van af het òrok zijn, nog òrok zijn.

[Javanese] *of zooals ik het ook vond geschreven:* [Javanese] *SB. zva.* [Javanese] *ook zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *Zie gramm. en verg. Jav. wdbk. bij* [Javanese] *I.*

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *SB. van water:* zakken, gezakt; laag *(verg.* [Javanese] *en* [Javanese]*); ook* verkooken, verkookt; — *van het lichaam:* afgevallen; *van een voordeel of winst ergens mee te behalen of behaald:* minder, minder *of* geringer worden. — [Javanese] het water laten wegvloeijen *van een sawah of uit een vijver.*

[Javanese] *SB. van iemands werken:* zijn wat men noemt afroffelen; *van iemand, met betrekking tot zijn werken:* roffelen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB* slang. — [Javanese] *en* [Javanese] *namen van twee zeer giftige slangsoorten.* — [Javanese] *naam van een waarschijnlijk slechts in de verbeelding der inlanders bestaande slangsoort.*

[Javanese] *naam van een soort hagedis. Rg. — Verg.* [Javanese] *de Soendasche benaming voor het diertje, dat de Javanen noemen:* [Javanese]

[Javanese] *Holl.* October.

[Javanese] *SB. een soort van* borstlap voor kinderen, *een soort* slabbetje.

[Javanese] *zva.* [Javanese] hoofdluis, *maar een platter woord.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. van verliefden en jonggehuwden, ook wel van kinderen:* stoeijen; op allerlei manieren met elkaar stoeijen. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. zva.* [Javanese] *maar onder de hoogere standen bezigt men doorgaans het laatste.*

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *naam van een aapsoort. Hylobates leuciscus. Rg.*

[Javanese] *klanknabootsend woordje voor het geluid van den buffel.*

[Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* veranderd, veranderen; anders maken. — [Javanese] zijn verstand verloren hebben, krankzinnig, dol. — [Javanese] *iets* veranderen, *zoodat het anders is of er anders uitziet als te voren; iets wat men gezegd heeft* wijzigen.

[Javanese] *zoo zegt men soms in plaats van* [Javanese]

[Javanese] *hetz. als* [Javanese] *van de* [Javanese]

[Javanese] *SB.* geen afstand kunnen doen, niet kunnen scheiden *van iemand of iets; van iets dat men begeert* niet kunnen afzien.

[Javanese] *zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *daarn.* [Javanese] *SB.* vleijen, vleitaal spreken; *iemand* vleijen *om iets van hem te krijgen of opdat hij iets zal doen.* — [Javanese] vleitaal. — [Javanese] vleijer, pluimstrijker. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[illegible] *SB.* bereiden, *van allerhande soort van spijzen;* koken, eten koken.— [illegible] *hetz.* — [illegible] *spijzen, bv. de* [illegible] klaarmaken, bereiden. — [illegible] *de* gereedgemaakte (*gekookt, gestoofd, gebraden, enz.*) spijzen; spijzen, geregten.— [illegible] *wel voor* kok *of* kokkin. — [illegible] *en* [illegible] *z. b.* [illegible]

[illegible] *met* [illegible] *mvdsv. SB.* van verbazing niet kunnen spreken; van verbazing geen mond opendoen.

[illegible] *SB. geld* (*noodig of nutteloos*) uitgeven, moeten uitgeven; *iemand geld of rijst* (*als de iemand verstrekte kost*) kosten; gedeeltelijk op, een eind heen zijn; *iets* er bij inschieten. — [illegible] er bij verliezen, er zich uitgaven voor getroosten. *Verg.* [illegible]

[illegible] *volg. den Reg. v. Tj. B. voor* [illegible] *maar op Soemedang is het als zoodanig ong.* — *Wel bezigt men daar* [illegible] *van een kind, dat steeds een vuile neus heeft, steeds snottert.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] (*volg. Reg. Tj. en. K.*) *B. voor* [illegible] *maar op Soemedang SB. van een kind dat te veel heeft gezogen:* de melk weer opgeven.

[illegible] — [illegible] *van jonggehuwden:* van elkaar geen oogenblik af kunnen.

[illegible] *SB.* zich bemoeijen *met iemand of iets;* zich laten gelegen liggen *aan iemand of iets;* molesteren; kwaad doen *aan iemand.* [illegible] *hetz. en iets* niet met rust laten (*door er steeds met de handen aan te zitten*) *ook in goeden zin, bv.* ieder oogenblik gaan kijken *naar* en het noodige doen *aan de te veld staande porè; iemand of een dier* niet met rust *of* vrede laten. — [illegible] waar bemoei jij je mee!; wat gaat het jou aan!

[illegible] *SB.* vleesch *of* gevogelte, klaargemaakt met [illegible] en tal van andere kruiderijen.—[illegible] van vleesch *of* gevogelte, *bv. van een eend,* [illegible] maken.

[illegible] *SB. naam van een gebak. Het is een koek, van* [illegible] *gemaakt, croquant en ongeveer zoo groot als een bord.*

[illegible] *SB.* vier. — [illegible] vier à vijf.—[illegible] met hun vieren; viertal.

[illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* vuil, smerig; *ook vuil, i. d. z.*

waarin dat woord wel eens wordt gebruikt van iemand, die bijv. met den meesten smaak van een smerig of verontreinigd bord eet. Voorts (*zva.* [Javanese] *K.*) — [Javanese] de grootste vuilik; de grootste smeerlap.

[Javanese] *SB.* bij, honingbij.

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *SB een wild* nazitten, vervolgen; *een bosch* doorkruisen, afloopen, *om een wild op te sporen;* — *met zijn velen* uit *een* [Javanese] *de visch* trachten te halen *of* halen, *met behulp van ajakkans, een heurap of wat ook.*

[Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. beplant terrein, met een werktuig,* van onkruid zuiveren. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zich schuddend bewegen; (*van tanden:* los staan. *Rg.*); in de weer zijn *van velen, bv. om zich klaar te maken;* — *verg.* [Javanese] *Voorts:* heen en weer schudden, *van een boom, waar een badak in zijn loop langs schuurt.* — [Javanese] *of* [Javanese] *iets* schuddend doen bewegen, aan *iets* een schuddende beweging meedeeleu.

[Javanese] *SB.* het verzorgen, het er aan doen wat noodig is. — [Javanese] *grond* bewerken, bearbeiden, voor een aanplant geschikt maken; aan *iets* werken, *om het in orde te brengen; iets* in orde brengen. — [Javanese] *iets* repareren, in orde brengen, verbeteren, in behoorlijken staat brengen; aan *op sawah geplante visch* de noodige zorg wijden, *zooals door te waken tegen gebrek aan water, enz.; kunstterm voor: visch* kerven, zouten en vervolgens droogen; *ook voor: het vleesch, waarvan men* [Javanese] *wil maken,* snijden, kruiden, *enz.* — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *iets* in orde brengen, *enz.* — *II.* [Javanese] *SB.* met de handen aan *iets* zitten. — [Javanese] *iets* niet met rust laten, maar er onophoudelijk met de handen aan zitten.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* knorren, brommen.

[Javanese] *SB.* tandeloos. *Rg. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* schouderbedekking; epaulet, kwasten. — *Verg.* [Javanese] *en zie Jav.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese] *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* golf, baar; golven, baren. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[illegible] *SB. van het planten van parè:* met te veel planten in een gat. *Rg. voorts van het bepoten van hoema of tipar:* met te veel korrels bangsal in een gat. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *P. (sprekende tot een meerdere van een mindere)* — [illegible] *en* [illegible] *B. en BL. (van een meerdere)* het zeggen, wat iemand zegt *of* spreekt; *iemands* zeggen; *ook zva.* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* spreken, zeggen, praten.— [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* redeneren, zamen praten, praten *met iem.* — [illegible] *S* [illegible] *ook* [illegible] *B. met of tot iemand* spreken; zeggen (*tot iemand*).— [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* bespreken, over *iemand of iets* spreken *of* redeneren; *zijn mond* gebruiken om te spreken. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* ([illegible] *en* [illegible] *zoomede* [illegible] *mvdsv.*) over *iemand (een bep. pers.)* spreken, *vooral in ongunstigen zin; iets (een bepaalde zaak)* bespreken. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* woord; *iemands* woorden. — [illegible] zoo maar wat heen praten. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* bij zich zelf zeggen.

[illegible] *daarn.* [illegible] *SB.* ook, insgelijks, wel, wel is waar. — [illegible] je zal wel kreperen.

[illegible] — [illegible] *SB.* prijzen, vleijen; *een kind* in alles den zin geven. — [illegible] bedorven door vleijerij, verwend, *van een kind;* — het er op toeleggen *of* zijn best doen om *bv.* als mild, braaf *of* knap, *enz.* te worden geprezen *of wel bv.* rijk te worden genoemd.

[illegible] — [illegible] *hoffelijk voor: iemand* verzoeken te komen, *bv. om te assisteren als getuige, ook bep.* uitnoodigen, *tot bijwoning van een* [illegible] *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB. benaming van de* vertooners van een soort kluchten, *waarbij de* [illegible] *en een soort groote* [illegible] *worden bespeeld. Verg.* [illegible] — [illegible] als [illegible] een voorstelling geven; ògèl zijn *van beroep.*

[illegible] *SB.* zich bewegen, zich verroeren, een beweging maken; heen en weer schudden, *door aardbeving of wind.*— [illegible]

iets heen en weer schudden, in beweging brengen.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* fakkel, toorts. — [illegible] *iemand of iets* met een fakkel bijlichten.

[illegible] — [illegible] *zav.* [illegible]

[illegible] *SB. op Soemedang in:* [illegible] de slechtste soort tabak, die in den handel komt.

[illegible] *SB.* buskruid.

[illegible] *SB. van vruchten, zooals* [illegible] *nog aan den boom:* mooi geel; *van iets zooals bloemen:* mooi *of* schitterend rood.

[illegible] *SB.* te zamen, gezamenlijk; *op dit pas* algemeen *of* allerwege plaats hebben, *van iets, bv. van het oogsten van de parè.*

[illegible] *SB.* daar komt bij; *ook zva.* [illegible] immers. — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] niet hetzelfde in den zin hebben, *bv. als hij.* [illegible] ..... [illegible] én......én; beide......en; zoowel......als.

[illegible] *SB.* gebogen loopen.

[illegible] — [illegible] *SB.* gebogen; herhaaldelijk gebogen staan, zich buigen, zich herhaaldelijk voorover buigen, *zooals men doet bv. bij het rijst stampen.*

[illegible]

[illegible] een voorvoegsel, *het Jav. voorvoegsel* [illegible] *waarover men zie de Jav. gramm.* § 150 *en volgg. In plaats van* [illegible] *ook wel* [illegible] *en het laatste wordt ook wel eens gevoegd voor sommige eenlettergrepige woordjes; bijv. voor* [illegible]

[illegible] *voor een vocatief:* hoor! hoor eens! o! och!

[illegible] *uitroep van minachting of afkeer of wel afkeuring:* ba! foei! ajakkes!

[illegible] *toeroep bij het iemand iets geven of ter hand stellen:* hier! zie hier! kijk!

klanknabootsing van het hinniken van een paard.

wordt verkl. met en *Zie ook*

— *zie bij*

SB. gapen, geeuwen. — *iets zooals een* *of bilik, waar men zich een doorgang door wil banen,* een weinig vaneen doen wijken, *zoodat die als het ware gaapt.*

zra. *I. (a.) maar platter.*

naam van een bamboesoort, en waarbij men nog weer onderscheidt o. a. de *die in de bosschen groeit, en de* *die ook in de dorpen wordt gevonden.* — *zie bij* *en zie ook* *bij*

SB. rijst bolsters, zemelen.

SB. gestold *van olie; van het* *en van een bloem:* gesloten; *ook van de oogen:* zich sluiten, digtgaan, gesloten, *bv. als men zegt:* *Voorts: S. met* *P.* *B. en* *BL. terwijl* *een zeer plat woord is:* slapen, slapen gaan, naar bed gaan. *Mvdsv:* en — *S.* *B.* *BL. iemand* in slaap brengen, doen inslapen; *een kind* naar bed brengen; *iemand* een slaapstede geven. als ge slaperig zijt, geef dan niet toe aan den slaap. — door den slaap overmeesterd worden. — *Nevens* *zie ald.* — *bezigt men* *en* *met* *B. zoomede* *en* *BL. voor:* slaapplaats, slaapstede, bed, slaapvertrek.

— *schreeuwen met een eenvoudigen keelklank, als bv. ons: hei-ei-ei! om iemand te beroepen.* — *maar gew.:* *van een bocah: in de periode zijn, die vooraf gaat aan* *t. w. in die, waarin het kind, bv. terwijl het op den rug ligt en men er mee speelt, begint eenige klanken uittestamelen.*

— *SB.* verstomd, roerloos, als aan den grond genageld (*van schrik*), — stokstijf van verbazing.

— hijgen *v. vermoeijenis.*

zva. *K.*

SB. een aan een steel, *zooals een vlag aan den stok*, gehecht matje *van gevlochten bamboe*, om het vuur mee aan te waaijen.

SB. min, onaanzienlijk, laag, gemeen, gering; smaad, schimp.— smaden schimpen. (*Skr. hîna*, gebrekkig, onedel. *Jav. Wdbk.*)

naam van een boom, ook van zijn vruchten, een soort van bessen. — Jav. *Mal. boenih.* — de smalle wegen, die de hoema's doorsnijden; *volgens sommigen ook wel voor dergelijke* door loopende en overal toegang tot den aanplant verleenende wegen.

zva.

SB. taak, *hetzij zich zelf opgelegd, hetzij opgelegd door een ander; van een te bewerken stuk grond:* het gedeelte, dat reeds werd onder handen genomen *door iemand*, het stukje dat reeds gedeeltelijk *door iemand* werd bewerkt.— *iets* onder handen nemen *of* hebben; beginnen.

SB. flauw, smakeloos, laf, *door gebrek aan kruiderijen;* zonder kracht, *van het slaan met een zweep, gooijen met een steen, enz. ook:* lam, zonder veerkracht *of* fermiteit *van iets, zooals het politie houden.*

S. *B.* het vrouwelijk schaamdeel. *Zie ook* — het oog van een naald. — *zie bij*

— *in pantoenverhalen en dongèng, van loopen, zich voortbewegen, wandelen:* op het water; *ook:* zwevende.

S. *B. iemands op een* *of derg. voor hem* klaargezet maal *of* portie. — *Verg.*

SB. zoutachtig, brak, *van water.* *hetz. en (Bant. voor* *K.) Jav:* flauw *of* brak *van putwater.*

of *maar het laatste niet tot meerderen, ten minste bij voorkeur niet, en als men een vraag, door een meerdere gedaan, beantwoordt met „neen," dan altijd* *of* : neen; niet; niets; *ook:* eigenlijk niets, *t. w. in antwoord op een vraag als de volgende:* wat is er van uw verlangen? al maar door, onophoudelijk. — *zva.*

SB. een booze geest, *die 's nachts in de gedaante van een vurigen goudvisch, vurig kokosblad of vurige slang rondvliegt. De mensch of het dier door dezen geest in zijn vlugt aangeraakt, moet sterven.*

2 *zie*

S. *B.* tand, tanden. — *SB.* tand, tanden, *van een zaag of kam; het* scherp, *de* scherpe kant *van een mes, sabel, en derg. voorts* korrel *zout, en* *ook:* een streep (*deel van een duim*).

2 *SB.* warm; geen gevoel van koude hebben; lekker warm, *van het lichaam. Verg.* — *spijzen* opwarmen, warm maken. — lauw, *dwz. bv. van water:* tot dien graad van afkoeling zijn gekomen, dat men er de hand in kan houden; *of* juist zoo warm zijn, dat men er de hand nog in kan houden. — *benaming voor het tijdsverloop van 's morgens zeven tot acht uur of een weinig later.*

SB. zonder ophouden, al maar door, aanhoudend. — maar niet uitscheiden met *iets;* steeds maar doorgaan met *iets: iemand of iets* zonder ophouden tot het voorwerp maken, waarop *of* waaraan *iets* wordt verrigt, gedaan, *enz.*

of *SB.* het spijt me; het spijt me maar; jammer. *Verg.* *en*

— *SB.* eenvoudig; zooals het is; eenvoudig zonder grillen *of* kuren; eenvoudig en niet doordenken, zoodat men blijft hangen aan den vorm. — *zoo zegt men tot iemand, doelende op een door hem ontvangen weldaad, en is dan de zin:* ge moet die weldaad niet al te zeer overeenkomstig haar wezen opvatten, als een gift die ge u laat aanleunen, neen, ge moet ze beschouwen als een schuld, die ge moet aflossen.

SB. de schil, de bekleeding *van de bamboe;* de scherpe zijkanten *van gespleten bamboe;* het stukje bamboe, *waarvan door afkrabbing een der zijkanten vlijmscherp is gemaakt, en* waarmee na een bevalling de navelstreng van den moederkoek wordt afgesneden. — volle broeder of zuster. (*Men meent, dat de placenta, na zooals het gebruik is, in de rivier te zijn geworpen, in het lichaam van de moeder*

terugkeert en zoo dezelfde placenta weer dienst doet voor een volgend kind)

SB. zva. *en*

echo; resonant. *Rg. ongebr. in de Preanger. — Verg.* — *SB.* weerkaatsen *v. e. geluid.*

zie bij *II.*

zie

SB. soort handmolen, *t. w.* het werktuig, waarmee men de pitten uit de kapas verwijdert. — *kapas, met behulp van zóó'n* ontdoen van de pitten. *Zie ook* *en*

SB. laag, beneden, onder. — voor *iemand of* tegenover *iemand* zich vernederen. — de mindere zijn, ten achteren zijn. — *iets* verlagen, *aan iets* te kort doen, *door een onwaardige handeling; zich zelf* (te) laag plaatsen. *fig.*

— *SB.* piepend en zagend ademhalen, *zooals iemand doet, die engborstig, asthmatiek is;* — reutelend ademhalen *van een stervende, van daar* op sterven liggen. — *Verg.* *en*

naam van een heester. De vruchten worden geconfijt en (vervangen ook wel de tamarinde in sommige spijzen. Rg.)

— *SB.* zitten, met de beenen regt voor zich uit; *zitten,* met *een of beide beenen* regt voor zich uitgestoken. zitten, met een been regt voor zich uit. — *volg. sommigen zva.* *maar volg. anderen zva.* — *de beenen* regt voor zich uitsteken.

ong. — *en* *zie bij*

ong. — *zie bij*

SB. bejammeren, betreuren, spijt *of* berouw hebben; jammer! 't is jammer! jammer is het maar, *dat.*

SB. aan wal komen; *uit iets zooals een kuil* op den beganen grond komen. — *uit een schip* aan wal gaan *of* komen. — *uit een boot* aan boord van een schip gaan *of* komen. — *zva.* *iemand* redden, helpen, *uit verdriet, enz.*

iemand of iets aan wal brengen *of* halen op den wal; *fig. iemand* uit een nederigen stand tot een hooger brengen; *iemand* helpen, redden *uit verdriet, moeijelijkheden of ellende.* — *Verg.* *en*

SB. dorst hebben. *Verg.*

SB. vleesch- visch- *of* boterlucht; naar vleesch, *enz.* ruiken.

SB. witte mierenhoop, de hoop aarde door witte mieren boven hun nest opgegraven. — *Spreekw. voor:* iets onmogelijks *of* onbereikbaars willen *of* verlangen.

— *zva.*

— SB. doorgaan met dat waarmee men bezig is, *bv. praten,* en niet willen luisteren *naar hetgeen iemand zegt.* — te zamen, maar ieder voor eigen rekening, werken. — medemenschen.

SB. *zva.* *Verg. Mal.* ابري, *en Jav.* — over en weer, van zich af en op de schouders van den ander trachten te schuiven; wederkeerig trachten elkaar er voor te spannen.

I. — SB. verbranden, er den brand in steken. — *mvdsv.* (*een zaak, door twee of meer personen.*) — *voorts* *ook mvdsv. en wel om de veelvuldigheid van het* *uit te drukken, bv. wanneer een persoon twee of meer velden afbrandt. Eindelijk* *de mvdsv. als meer dan een persoon dat doen; maar ook zva.* — in brand geraakt zijn; in brand; in brand staan; *ergens* brand zijn. *Verg. bij* *en*

II. naam van een goede houtsoort Volgens Rg. Tj. onderscheidt men: *en*

naam van een vogelsoort. K.

zie

zie

maar gew. SB. buiten adem, hijgend.

SB. nauw, geen plaats; vol, *met menschen of goederen.* — in den weg staan, hinderen. — propvol (*met menschen of goederen*); stampvol.

— SB. *brandhout, speren, lansen en derg.* in een bos *of* bundel zamenbinden. — zitten, met de armen heengeslagen om de opgetrokken knieën. — over een kam geschoren worden.

S.B. verbaasd, verwonderd; zich verbazen (*Ar.* حيران) — *mvdsv.* (*van meer als een pers.*)

zie

zie

zie

— SB. neuriën. *K.*

zie

zva.

SB. goederen, goed, bezittingen. (*Skr. artha*, rijkdom. *Jav. wdbk.*)

S. B. beteekenis, zin, meening, begrip, bedoeling; begrijpen, verstaan, vatten; er mee *of met iets* te regt kunnen; er verstand van hebben (*Skr. arta*). — stommerik, onverstand, ezel.— *of* S. *of* B. begrijpen, verstaan, de meening *of* beteekenis *van iets* vatten, verstand hebben *van iets.* — *Van* *ook* B. (*v. e. aanz.*)— S. B. *iets* verklaren. — S. B. *iets* trachten *of* zoeken te begrijpen, te vatten *enz.* — S. B. verstand, begrip; hetgeen iemand zich verbeeldt, *iemands* opvatting. — al goed ontwikkeld. — zich zoeken te ontwikkelen; verstand *of* begrip zoeken te krijgen van allerlei soort van zaken. — want al wat men bij de hand nemen wil, daar moet men verstand van hebben.

SB. *van een weg: zva.* *Voorts van de treden van een trap:* digt aan elkaar, *en van iets, zooals een mat, een hoofddoek, een samping, enz.* bijzonder klein, kleiner als gewoonlijk; *ook van postpapier, waarschijnlijk omdat de kleine man gemeenlijk slechts het folio schrijfpapier kent.*

SB. toen, toen ter tijd, als toen, op dat tijdstip. — op dat tijdstip, op dat moment, te dier tijd. *zva.* — van toen af aan, van dat oogenblik

af. — [Javanese] dien zelfden dag nog. — [Javanese] op een en denzelfden dag, op een en dienzelfden dag. — [Javanese] *of* [Javanese] voor het oogenblik, voor dat oogenblik.

[Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zich doen hooren, geluid geven, leven maken; luid.

[Javanese] *SB.* stijf, niet te buigen; *fig.* onbuigzaam *van het hart of gemoed. Voorts van iemands spreken of toon van spreken:* hard, kortaf en stroef, afgebeten. — [Javanese] opvliegend; opstuivend *van aard.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* hulp inroepen, een dienst vragen; *ook zva.* [Javanese] [Javanese] (*volg. K.* [Javanese]) *is een uitdrukking slechts gebruikelijk in de beleefdheidsformule, waarmee de wali van de bruid den priester verzoekt de verloofden te trouwen; de formule luidt als volgt:* [Javanese]

[Javanese] *naam van een boompje en van de daaraan groeijende peulvrucht, die als toespijs bij de rijst wordt gegeten.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* fluisteren, toefluisteren. - [Javanese] *iets* influisteren *of* toefluisteren *aan iemand.* [Javanese] zitten te fluisteren; zamen *enz.* — [Javanese] *hetz. en fig.* in 't geheim te werk gaan.

[Javanese] *zva.* [Javanese] *Zie bij* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* vóór. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* vóór; vooruit; naderhand, later. [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* in den vervolge, voortaan, in de toekomst, naar voren. — [Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] *S.* [Javanese] *B. ook wel, maar niet goed* [Javanese] *zich bevinden of zijn* voor *iemand of iets;* voor. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. gaan staan, komen, gebragt worden, zich plaatsen enz.* voor *iemand of iets.* — [Javanese] *B. in opschriften van brieven:* aan. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. zich bevinden, zitten, staan of liggen,* tegen elkaar over; *en, gevolgd door* [Javanese] tegenover *iemand.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iets* voor zich hebben;

voor *iets* staan, zitten *of* knielen. — [Javanese] den dood te wachten hebben, den dood in het vooruitzigt hebben. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *Pass:* [Javanese] *en dit wordt gevolgd door* [Javanese] — *Voorts* [Javanese] *ook geschreven:* [Javanese] *met* [Javanese] *B. het gelaat* wenden, gekeerd houden, *naar iemand of iets. SB. van kanonnen:* gekeerd *naar den vijand.* — [Javanese] *iets voor iemand* zetten *of* houden; *iets bv. een geweer (den mond) naar iemand* toehouden. *Maar de act. vorm. schijnt ong.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* op de toekomst denken, het toekomende bedenken.

[Javanese] *SB.* een soort vischnet, een werpnet. *Zie ook* [Javanese] — [Javanese] wat men bezigt, opdat de [Javanese] zal zinken.

[Javanese] *SB.* het leven, leven, levend; in leven zijn; de levenden; *voorts van een uurwerk:* loopen.— [Javanese] levenslang. — [Javanese] *iemand* het leven laten; *ook, met* [Javanese] *er nevens: iemand* het leven schenken, levend maken. — [Javanese] broodwinning, middel van bestaan, bestaan; levensonderhoud, voedingsmiddelen. — [Javanese] er weer boven op komen, het er afbrengen, het leven er afbrengen. — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* leven; kunnen leven, *dwz. nu genoeg hebben of geen gebrek lijden, van iemand die vroeger gebrek leed; — van iets dat geplant is:* tieren; *ook:* er weer goed beginnen uittezien, *van een herstellende zieke; eindelijk nog* toeroep, *dien de loopers bezigen tot de paarden, om ze aan te vuren, aan te zetten, bv. als ze een hoogte voor zich hebben.*

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB. iemand* met zijn tweeën *of* velen te lijf gaan. *Rg.* — *II.* (*Ar.* حروف) *SB.* letter.

[Javanese] *SB. van menschen en dieren:* afgevallen.

[Javanese] *SB.* steel *of* pen in de indjoek. — [Javanese] *een* van *zoo'n* haroepat vervaardigde schrijfpen, *om Arabische letters te schrijven.*

[Javanese] *SB.* iets wat men gebruikt om het geheele lichaam mee te bedekken *of* in te wikkelen; deken, plaid, *enz.* — [Javanese] gewikkeld in een deken

(*zittende of staande*); *van iemand die ligt bezigt men* [Javanese] — [Javanese] *iemand*, *bv. een kind*, inbakeren.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* het benauwd warm hebben; puffen van de warmte. *Rg. K.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* plagen, storen; baldadige streken uitvoeren; er kwaad aan doen; stoeijen, stoeijen en plagen, niet met vreê laten; plaagziek, baldadig. — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *ook zva.* [Javanese] met *iemand* gekheid maken, *voorts: iemand* plagen, storen, het lastig maken, op onaardige *of* ondeugende wijze willen beetnemen; *iets* niet met rust laten. — [Javanese] voorwerp waar men zijn spel meê drijft *of* van *iemands* baldadigheid.

[Javanese] *SB. van parè:* beginnen te geelen; *van vruchten:* beginnen te kleuren. *K.*

[Javanese] *SB.* angstig worden *of* zijn, door angst bekropen worden, zich angstig maken, *bij het zien in een diepte, bij het omlaag zien, als men in den top van een hoogen boom zit, enz. Rg.*) *ook dat men den te verrigten arbeid niet af zal kunnen krijgen.*

[Javanese] (*Ar.* حرام) *SB.* wat niet [Javanese] is, ongeoorloofd, verboden.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] eerbied, respect; eer *of* eerbied bewijzen; zich eerbiedig gedragen, *in tegenwoordigheid van een meerdere: o. a. door welvoegelijk te zitten en waar dat behoort de* [Javanese] *te maken;* beleefd, eerbiedig (*Ar.* حرمة). — [Javanese] [Javanese] *of* [Javanese] zich eerbiedig gedragen *tegenover iemand; iemand* respecteren, eerbiedigen. — [Javanese] middel om van zijn eerbied te doen blijken; eerbewijs. — [Javanese] wat om iemand eer te betoonen wordt gedaan *of* daargesteld, *bv. een eerepoort.*

[Javanese] *SB. naam van de slingerplant, die in het Jav.* [Javanese] *wordt genoemd, en van welker vezels o. a. bindtouw wordt gemaakt.*

[Javanese] *SB. naam van het op glas ge-*

lijkende lichaam, dat men soms in de bamboe en wel bij de geledingen vindt. Mal. ajar toeli.

[Jav.] *S.* [Jav.] *B.* prijs, waarde; het kostende *van iets* (*Skr. arga*). — [Jav.] *SB.* voor *iets* een verkoopprijs bepalen, bepalen wat *iets* moet kosten; *ook: iemand* den verschuldigden eerbied bewijzen; *iemand* geven wat hem toekomt, *met het oog op zijn positie. Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* de borst.

[Jav.] *SB.* buiten zich zelf *of* bewegingloos van schrik *of* verbazing. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* knorren, brommen *van een hond, voorts* dergelijk geluid maken *van een kat, die zich boos maakt, ook* spinnen *van dat dier.* — [Jav.] *van een hond* knorren, *en, van een kat:* een dergelijk geluid maken tegen *iemand of een dier.*

[Jav.] *SB.* garnaal. — [Jav.] kreeft.

[Jav.] *SB.* vlam; vlammend, vlammen, gloeijen, branden; — *van huisraad, gouden en zilveren voorwerpen en derg.* glanzig; glanzen, blinken; *van edelgesteenten:* flonkerend; flonkeren, een glans verspreiden. - [Jav.] blinkend en schitterend; flikkeren en schitteren. — [Jav.] stralend en flonkerend. *Verg.* [Jav.] — [Jav.] *een vuur* helder doen op vlammen. — [Jav.] *v. e. vuur:* niet opvlammen. — [Jav.] *mvdsv. van* [Jav.]

[Jav.] *SB.* glanzig, glanzend, blinkend; helder *van water.* — [Jav.] *mvdsv.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] [Jav.] [Jav.] *ook wel* [Jav.] *SB.* daar blijkt het, *dat;* kijk! zie! daar waarachtig is het; bij slot van rekening.

[Jav.] *of* [Jav.] *SB.* aanslag *van een walmende lamp, ook aan kookgerij. Rg.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *naam van een vischsoort, die ook* [Jav.] *wordt genoemd.*

[Jav.] *S.* [Jav.] *P. en B.* [Jav.] *B.* [Jav.] *BL.* eten; voedsel. — [Jav.] *S.* [Jav.] *P. en B.* [Jav.] *P.* [Jav.] *B.* [Jav.] *BL.* eten, spijzen; *iets* eten; *voorts SB. van een dier:* vreten, opvreten, verslinden; *van vuur:* verteren. — [Jav.] [Jav.] [Jav.] [Jav.]

en [Jav.] *mvdsv.* — [Jav.] [Jav.] [Jav.] [Jav.] *enz. iets* eten, *iets* als voedsel gebruiken. — [Jav.] [Jav.] *enz.* voedsel, spijze, spijzen. [Jav.] *B.* [Jav.] *BL.* eten en drinken. — [Jav.] voedsel en deksel. — [Jav.] [Jav.] *enz.* eten, voedsel gebruiken, *in onbep. zin.* — [Jav.] *fig. voor:* vergeten dat men nooit volleerd is. [Jav.] *of* [Jav.] *zie* [Jav.] — *Verg.* [Jav.] [Jav.] [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] (*Ar.* حقيقي) — [Jav.] de wetenschap, die de doode meeneemt in het graf *en die hem in staat stelt tot kunnen antwoorden, als hij wordt ondervraagd; ze staat tegenover de* [Jav.]

[Jav.] *Ar.* حقيقة, waarheid. *SB. het* wezen *van een zaak.* — [Jav.] *ook:* in waarheid, werkelijk, eigentlijk.

[Jav.] *Ar.* حكاية, verhaal, geschiedenis. — [Jav.] de geschiedenis van Rangganis.

[Jav.] *SB.* regter; *van een vrouw:* geen wali hebben, trouwen zonder wali. (*Ar.* حاكم) — *Verg. Jav.* [Jav.]

[Jav.] (*Ar.* حكم) *SB.* het Mohammedaansche regt; regter; het priesterlijke geregt; — *ook soms* vonnis, straf. — [Jav.] [Jav.] *zie* [Jav.] — [Jav.] straf, vonnis, uitspraak, oordeel, beslissing. — [Jav.] straffen, straf opleggen; *ook bep.* *iemand* hangen. — [Jav.] *iemand* vonnissen, veroordeelen, regten. — [Jav.] straf. — [Jav.] *iemand (een bep. persoon)* tot vrouw hebben; de man zijn van *iemand (een bep. persoon).*

[Jav.] (*Ar.* حكمة) wijsheid; *Gods* wonderbaar wijze en weldadige beschikking.

[Jav.] *I. zva.* [Jav.] — *II. SB. het* hart *van boomen.*

[Jav.] *SB.* wat men berigt, zegt *of* mededeelt, *ook* wat aangeboden wordt *aan een meerdere;* mededeeling, aanbieding, verklaring; zeggen *tot een meerdere.* — [Jav.] [Jav.] soemanga zeggen. — [Jav.] [Jav.] *zie bij* [Jav.] — [Jav.] kennis, berigten *aan een meerdere, en zoo B. voor* [Jav.] — [Jav.] mede-

deeling, verslag, rapport, verklaring; mededeelen, zeggen, verklaren, zich wenden *tot een meerdere. Zie ook* — *Voorts* *B. voor* *en ook voor* bestemd voor. — *Maar* *wordt ook gebezigd.* — *zie* — *zie* — *daarn.* *of* *of* *ook* *enz. zie* — *of* *iets* aanbieden, geven, overgeven, afgeven, *aan een meerdere; het eerste ook B. voor* *iets* laten, geven *voor den geboden prijs.* — *ook* *iemand* (*een meerdere*) *iets* aanbieden; *iemand* uitnoodigen; *iemand* (*een aanzienlijke of meerdere*) verzoeken te komen, doen komen, *bv. om een feest of* *bij te wonen. Verg.* — *en* *zie bij* — *of* *iemands* zeggen *in een bepaald geval;* mededeeling; vraag *aan een meerdere.* — *zie* — *ook* iets om mede te deelen, *aan een meerdere.* —

Jav. en slechts in geschriften; zeggen, spreken *tot een meerdere.*

S. *of* *B.* een veest laten, een wind laten.

SB. dakbedekking, dak; *ook* de bedekking *van een padati.* — *een huis, schuur en derg.* dekken. — *hetz.* — *Zie ook* *en*

hetz. maar minder gebr. als *zie aldaar.*

(*Mal.* حاتم طاي) *naam van iemand, beroemd om zijn mildheid en gastvrijheid. — Zijn geschiedenis wordt medegedeeld in de* »*Kroon der koningen*" *en in de* »*Boenga Rampej.*"

zie

S. *B.* (*voor de schuld van een aanzienlijke*) schuld *in geld of goed.* — *SB. van iemand geld of goed* leenen; *iets* op crediet koopen; *aan iemand geld of goed* schuldig zijn. — inschuld; wat men te vorderen *of* uitstaande heeft. — *geld of goed* leenen *aan iemand; iets* op crediet geven *aan ie-*

mand. — [Javanese] het leven benemen aan iemand, en daardoor doodschuldig worden. — [Javanese] goedheid bewijzen aan iemand, en daardoor een zeker regt hebben op goedheid van zijn kant. — [Javanese] *zva.* [Javanese] — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] toeroep tot buffels, *om ze tot staan te brengen of langzamer te doen loopen;* — his! his! roepen *tot enz.*

[Javanese] *S. het woord voor:* den adem uitblazen, *van daar:* sterven, overlijden. — [Javanese] dood, overleden; *maar de uitdrukking is niet zoo welvoegelijk als* [Javanese] *Zie ook bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* moeijelijk, lastig, bezwaarlijk; zwaar, *van een arbeid;* moeite; moeite doen, moeite hebben, zich moeite geven; *ook: om de een of ander reden, bv. omdat men de handen vol heeft*, het, *bijv. het openmaken van een deur*, niet *of* slechts hoogst bezwaarlijk kunnen doen.

[Javanese] *SB.* opbrengst, voordeel, baat, winst, nut, profijt; nuttig; loonen, *iemand* loonen; *voorts van een brief: de* zakelijke inhoud *en* bereikt *van iemands* [Javanese] (*Ar.* حاصل). — [Javanese] zijn doel bereikt hebben; zijn plan met goeden uitslag zien bekroond; geslaagd zijn. — [Javanese] wat geeft het? wat heeft men er aan? wat is het nut *of* het voordeel er van? [Javanese] nut *of* voordeel *van of door iets* te trekken *of* te hebben; nut, nuttig.

[Javanese] *SB.* rook, walm, stoom. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *van iemands gemoed of van de gedachten, die hem vervullen:* boos, slecht. (*Ar.* اسوء)

[Javanese] *SB.* zuur, wrang, verzuurd; onvriendelijk *van iemands gelaat of voorkomen; en van grond:* door te lang te hebben gewacht, met *dien te* irrigeren *of* door langdurige droogte, minder goed geworden. — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] zuur; *voorts van iets, bv. een stuk van de een of ander stof:* bespat, bemorst, in aanraking gekomen met iets zuurs.

[Javanese] *I SB.* begeerte, drift (*Ar.* هوي). — [Javanese] toorn, gramschap; driften en hartstogten, begeerten en driften. *II. eigenn.* Eva. (*Ar:* حوي).

[illegible] *SB.* haard, kookfornuis. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *daarn.* [illegible] *SB.* *een gedeelte van een bamboe, bv. van een in achten gespleten bamboe, zoo'n achtste gedeelte, verder* splitsen met de hand *of* scheuren, *na met een mes of* [illegible] *een begin te hebben gemaakt. De zoo verkregen dunne reepen of latten gebruikt men voor* [illegible] *of vlecht ze tot bilik, of wel, door ze in de lengte in een zeker getal deelen te splijten, maakt men er tali's van. Op de beschreven wijze handelt men ook met* [illegible]

[illegible] *SB. algemeene benaming voor een soort aardvruchten (knolgewassen). De varieteiten hebben ieder hun eigen naam.* — [illegible] *zie* [illegible] *II.* — [illegible] *of* [illegible] *o. a. op Bandoeng en Soemedang: onze* aardappel; *maar in sommige streken:* aardaker. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* rottan, rotting, *waarvan tal van soorten.*

[illegible] *SB.* dier, beest (*Ar:* حيوان).

[illegible] *SB.* vroegrijpend, *van parè en van sommige gewassen en vruchten.*

[illegible] *SB.* alles voor zich begeeren, en niets gunnen aan een ander; zelfzuchtig.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. zva.* [illegible] (Op de vingers fluiten. *K.*)

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van iets, dat lang is, zoo als een gantar, terwijl men die bv. in huis wil brengen,* met een uiteinde *ergens* zoo *mede* in aanraking komen *of* zoo langs schuren dat het, *hier de gantar,* breekt. — [illegible] *iemand (geen bedelaar), die om het een of ander vraagt,* zijn verzoek op een smadelijke of grievende wijs, *hetzij* weigeren, *hetzij* inwilligen. — [illegible] *iets met iets, dat men als hefboom bezigt,* opligten, loswringen. [illegible] rondloopen, *omdat men niets om handen heeft; ook* radeloos, wanhopend, *bv. tengevolge van het verliezen van een kind.*

[illegible] *SB.* hap, mondvol. — [illegible] happen (*den mond vullen*), een hap nemen. — [illegible] een mondvol. — [illegible] *iemand* voeren, het eten in den mond brengen. — [illegible] *iets* in den mond brengen *of* steken, ophappen. *Zie ook* [illegible] — [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *zie bij* [illegible] *maar met betrekking tot hadjat mag men het niet gebruiken.* — [illegible] de [illegible] rijst, die, na terugkomst uit de moskee, de pasgetrouwde man zijn vrouw met de linkerhand in den mond steekt, *terwijl hij naast haar is gezeten en zijn linker arm om haar hals slaat.*

[illegible] *zva.* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* brieschen, snuiven *van een paard.* — [illegible] *hetz. bij herh.* — [illegible] *mvdsv.* (*van veel paarden*).

[illegible] *SB.* staat, toestand, gesteldheid; wat betreft, rakende, over, ter oorzake van (*Ar.* حال). — [illegible] ter oorzake van, ter zake van, om reden. — [illegible] daar toch, immers, en toch, en dat terwijl toch; *ook zva.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *I. SB.* een rijststamper *II.* — [illegible] *SB. zekere hoeveelheid als een maat voor kantèh en haramaj.* — [illegible] *enz.* — *Zie ook* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* eerst, vooraf. — [illegible] *en* [illegible] *hetz.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* vooruit, voorop. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* de voorste, het voorste. — [illegible] niet gelijktijdig, maar de een na den ander. [illegible] om strijd, wie of de eerste *of* de voorste zal zijn; om het hardst, *bv. loopen.* — [illegible] *iemand* voorkomen, *bv. in een gevecht, in het toebrengen van een slag of stoot;* de eerste zijn, *iemand* voorgaan, voor *iemand* uitgaan. — [illegible] vooruitloopen, *iemand* vooruitloopen. — [illegible] de achterste zijn, de laatste zijn; voorkomen *of* voorgegaan worden. — [illegible] *of* [illegible] voorkomen worden, *bv. in het spreken of willen zeggen van iets, doordien een ander het woord neemt.* — [illegible] te laat komen *met iets, zooals een verzoek;* achter het net visschen; voorkomen *door iemand.* [illegible] *zich* met *iemand of iets* het eerst occuperen; *iemand* het eerst onder handen nemen; *iets* vooruit *of* vooraf doen. — [illegible] *zie ald.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* met *iets* verwisselen, verwarren. — [illegible] ver-

ward, verwisseld; met elkaar verwisseld; met elkaar verwarren *of* verwisselen. — [illegible] *Pass.* [illegible] *iets* met *iets opzettelijk* verwisselen *of* verwarren.

[illegible] *kw. I. S.* [illegible] *P. en B.* [illegible] *BL.* hoofd, *SB.* kop *van een beest;* handvat *of* knop *van een stok. Verg.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] oorsprong *of* plaats van oorsprong *van een rivier of stroom.* — [illegible] plaats waar een hoofdplaats begint, *waar de eerste huizen staan;* voorstad.— [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] *S.* [illegible] *B.* hartkuil.— [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] voorvechter. — [illegible] *S.* [illegible] *P. en B.* [illegible] *B.L.* hoofdeneind *van een bed, rustbank, enz. ook* aan het hoofdeneind.- [illegible] *(spreek uit met de h. te nauwernood hoorbaar, bijna pangoeloe)* hoofdpriester *van een distrikt; ook naam van het leesteeken* [illegible] . — [illegible] *zva.* [illegible] . — [illegible] *daarn.* [illegible] hoofdpriester van een regentschap; hoofdpanghoeloe. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* *(van een aanzienlijke) liggen* met het hoofd in de rigting *of* gekeerd *naar. Verg.* [illegible]

II. [illegible] *SB. hulpwoord bij het opnoemen van het aantal stuks van niet groote, ronde of nagenoeg ronde voorwerpen, zooals klappervruchten, mangga vruchten, enz.* — [illegible] twee manggavruchten.

[illegible] *SB. terwijl men bv. zit in een bootje, in een rijtuig, waarvan de veeren goed zijn, zich schommelt in een schommelstoel, enz.* zich zachtkens op en neer *of* heen en weer voelen gaan; gewiegd worden.

[illegible] *I. SB.* beneden, *elk* punt *van een rivier en in sommige streken ook van het land,* lager als dat, waar men zich bevindt. — [illegible] stroomafwaarts. — [illegible] *in sommige streken zva.* [illegible] — [illegible] *ook* het lager eind *van een tafel.* — [illegible] de laagstgezetene. — [illegible] *zie* [illegible] — *Verg.* [illegible]

II. Ar. eigenn. van een profeet. De persoon, door de Soendanezen bedoeld met [illegible] *wordt door de Javanen genoemd:* ([illegible] *Ar.* الخضر *('l-Chizlr.), eigenn. van een heilige bij de Mohammedanen, en wel dezelfde als Pinehas, zooals zij zeggen, maar door zielsverhuizing ook dezelfde als Elias en St. George. — Jav. wdbk.)*

[Javanese] — [Javanese] *SB. in de hoop iemand (hem of haar) verliefd te maken,* er op loopen om *door hem of haar* gezien te worden.

[Javanese] *SB.* verwonderlijk, wonderbaarlijk. *Rg. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* wenkbrauw, wenkbrauwen.

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de maan is aan het opkomen, het wordt al helder in het oosten. *Bv.* [Javanese]

[Javanese] *Ar:* حلال, geoorloofd, wat niet [Javanese] is; *ook* verlof, permissie.— [Javanese] *iemand* geoorloofd geworden, door huwelijk, *van een vrouw of meisje;— van goederen, geld, enz. iemand* geoorloofd te gebruiken.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] (*van het Ar.* خلد, *choeld, het paradijs*). [Javanese] *de* paradijsvrucht, *daar Adam van heeft gegeten. Het was ook deze vrucht, die aan Nji Sri werd gegeven, opdat zij daarvan zou proeven en dien ten gevolge niet anders meer willende eten, zou sterven.*

[Javanese] *SB.* rups.— [Javanese] zekere groene rups. — [Javanese] *of* [Javanese] (*maar dit laatste ook de benaming van een diertje, dat men o. a. wel vindt in gedroogde visch*) *zeker* insekt, dat men in de parisikkans gemeenlijk aantreft — (*Luidens pada* 279 *van de » Handleiding voor de kultuur van padi op natte velden,*" *de* [Javanese] *ook in* [Javanese] — *Niet hetz. als de* [Javanese]? — [Javanese] *is een sindir op* [Javanese] — [Javanese] *van een vinger of teen:* zijn met een verzwering, die bij *of* rondom den nagel begint en zonder tijdige hulp den geheelen vinger of teen doet opzwellen, terwijl de nagel afvalt. *Is de kwaal aan een vinger nog in haar begin, dan gaat men die te keer door den vinger te steken in het boedjoer van een broedsche kip.*

[Javanese] *SB.* droog (*in tegenstelling met regen*). — [Javanese] getroffen door droogte, droogte hebben, *bv. van te veld staand gewas.*

[Javanese] *SB.* stuk, stuks, *van samak.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* betrokken, gedekte lucht; niet zigtbaar van de zon *of* de maan *op een tijd, dat die zigtbaar kon zijn.*

ꦲꦭꦶꦩꦸꦤ꧀ *SB.* nevel, mist. (*Mal:* هلبين kunst om zich onzigtbaar te maken. *P.*) *Verg. ook Jav. wdbk. bij* [illegible] — [illegible] tooverbede om zich onzigtbaar te maken.

[illegible] *SB. van de stem:* zacht, zacht en liefelijk.

[illegible] *SB.* dorst hebben, dorsten. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie bij* [illegible]

ꦲꦭꦁ (*Jav.* [illegible] dwars, overdwars; de breedte *van iets*). — [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* wat in den weg komt, beletsel, wat *iemand* in den weg gelegd wordt, wederwaardigheid, tegenspoed. — [illegible] *SB.* *iemand* weerhouden, terughouden (*met woorden*) *van iets; iemand* beletten *met spreken* voort te gaan, *door zelf het woord te nemen; iemand* in de rede vallen. — [illegible] *iem. of iets* tegenhouden, dwars in den weg komen; zich op *iemands* weg plaatsen, om *hem* tegen te houden; *twistenden* van elkaar afhouden, *door zich tusschen beide partijen in te dringen of te plaatsen; de stralen der zon, de zonnewarmte* onderscheppen, beletten door te dringen. — [illegible] *van iemand: door iets dat zich tusschen hem en een ander bevindt* gescheiden, afgehouden worden *van dien persoon, daardoor* tegengehouden worden; *enz. Voorts van het hoofd: bv. door den doedoekoej*, beschermd *tegen den houw door iem. toegebragt.* — [illegible] *SB. elke* overdwars aangebragte tot afsluiting bestemde boom *of* balk; sluitboom *van een deur of venster* — [illegible] de zijboomen, *waar een paard op stal tusschen staat; verg.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] ziek; *ook* de maandstonden, de maandstonden hebben. — [illegible] *S.* en [illegible] *B. door iets* verhinderd *of* belet worden, niet geheel toereikend, gebrekkig, nog niet geheel af, te kort, slechts ten halven. — [illegible] niet ten halven, doe het niet maar ten halven. — [illegible] de avond begint te vallen; avond worden. — [illegible] ten halven, te min, te weinig, *enz.* — [illegible] dwars, overdwars;

dwars *in den mond, bv. van een blooten degen, dien men tusschen de tanden houdt; voorts iets* sluiten, door het aanbrengen van een boom *of* boomen; *ook* in den weg staan, versperren; overdwars liggen *of* hangen; *en van iemands hart of gemoed: ten opzigte van iemand:* tegen (*hem*) zijn gekant. — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *aan gegeven bevelen* niet gehoorzamen, *daaraan* tornen. [Javanese] *iemand* van *iets* afhouden *of* terughouden; *iemand* weerstreven *in zijn wil of verlangen*, zich verzetten *tegen iemands wil.* — [Javanese] *een uitdrukking overeenkomende met deze:* [Javanese] — [Javanese] *nagenoeg:* Heer! voor wien geen beletselen bestaan, voor wien niets bedekt *of* verborgen is. *Voorts het Jav.* [Javanese] *(zie Loven) in gebruik in:* [Javanese] *zva.* [Javanese] *of* [Javanese] *van* [Javanese] *zoomede in de uitdrukking:* [Javanese] *waarnevens:* [Javanese] *of* [Javanese] *voor:* ik zal niet halverwege blijven staan; ik zal je niet laten zitten; *enz.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* wouw, kiekendief.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* weg! uit den weg! ga weg! ga heen! — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] *iemand* wegjagen *van de plaats, waar hij zich bevindt. Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* stil zitten, zonder een woord te zeggen; zwijgen; *met eenig werk of met werken* uitscheiden, ophouden. [Javanese] *hetz. Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *zie het voorgaande woord.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] een soort van vliegende hagedis. *Rg.*

[Javanese] *SB.* leeg *of* zoo goed als leeg, *van parè katjang, enz. voorts gebr. van een kawoeng palm, als het afgetapte vocht minder suiker uitlevert dan de taxatie was; eindelijk van menschen:* geen kinderen krijgen. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *van parè:* er uitzien of ze [Javanese] is, terwijl ze inderdaad [Javanese] is.

[Javanese] *SB.* zacht, week; *bv. van een matras, van gekookte aardappels, van vruchten, doordien ze door en door rijp zijn, van vleesch door koken; enz. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[illegible] witte vlekken op de huid. — [illegible] beginnen te genezen, genezende zijn, *van wonden. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* muf; duf ruiken, *bv. van kleeren, die vochtig of nog nat van zweet weggelegd werden (Rg.); voorts van menschen:* een onaangename lucht aan zich hebben.

[illegible] *SB. naam van een gedeelte van het inlandsche weeftoestel, en van de* 11e *maand van het Mohammedaansche jaar;* [illegible] *iemand* tusschen zich in hebben; aan weerskanten *bv.* gaan van *iemand; ook met* [illegible] *er nevens: benaming van het tijdperk van den parè groei, dat volgt op* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *waar dat bet. iemand* tusschen *enz.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* goed, braaf, mooi, sierlijk, fraai; in orde; ([illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*) *ook:* 't is goed *bv. als antwoord op een bevel; verg.* [illegible] *dat in bedoeld geval het B. is.*— [illegible] *S.* [illegible] *B.* beter, best, zeer goed. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* voortreffelijk, opperbest; met alle zorg, heel sekuur; kostbaar, van waarde, precieus. — [illegible] *of zamengetrokken tot* [illegible] *afkorting van* [illegible] [illegible] *of* [illegible] *waarvoor* [illegible] *of* [illegible] *B.* voorzigtig! voorzigtig aan! wees voorzigtig.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* goedheid, goede eigenschappen *van iemand of iets;* voortreffelijkheid; deugd, braafheid; vriendschap; weldaad, gunst. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* een weldaad of weldaden bewezen hebben; *ook* een lief *of* liefje hebben. *Verg. bij* [illegible] — [illegible] de vriendschap afbreken, verbreken. — [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* in orde brengen, herstellen. — [illegible] *S.* met *iets, bv. een pijl* het doel goed nemen. *Van het Pass.* [illegible] *bezigt men* [illegible] *als B.* — [illegible] *S.* [illegible] *B. jonggetrouwden, die, toen het huwelijk werd voltrokken, nog te jong waren voor de echtelijke zamenwoning,* bij elkaar brengen, om van stonde af aan zamen te wonen als man en vrouw, *bij welke gelegenheid door aanzienlijken of door hen, die het kunnen betalen, veelal een feest wordt gegeven.* — [illegible] zich zelf prijzen *of* lof toezwaaijen. — [illegible] *hetz.* —

Verg. [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* loopt het mooi *of* loopt het goed, *dan; ook* goed was het, *dat.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* de goede manier *is;* de goede wijze *nu* van handelen *is.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* de beste, de fraaiste; *enz.* — [illegible] tot welzijn strekken.

[illegible] *zoo wordt de profeet of heilige, bedoeld bij* [illegible] *II, ook wel genoemd.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* venkel.

[illegible] *Ar:* حديث, (verhaal, overlevering; *inzonderheid* overlevering van hetgeen de propheet gesproken of gedaan heeft. — *Jav. wdbk.*)

[illegible] *Jav. Door de Soendanezen wordt het gebezigd in den zin van* [illegible]

[illegible] *beleefd voornaamwoord v. d. 2en persoon; maar het is een verouderd woord.*

[illegible] *zva.* [illegible] *of* [illegible] *Rg.* (*Arab.*?)

[illegible] *SB.* benaming voor hem, die een bedevaartganger als panakawan vergezelt. — [illegible] panakawan zijn bij een oelama *of* een goeroe; *ook* een bedevaartganger, *op zijn heen en terugreis zoomede verblijf in Arabie,* als panakawan vergezellen.

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* afwachten, waar hij moet voorbijkomen; *en, met* [illegible] *er nevens, als hetz. iemand* weerstreven *in zijn wenschen of begeerten.* — [illegible] *een mensch of dier,* door zich op zijn weg te plaatsen, in zijn gang *of* loop stuiten.

[illegible] *SB.* weten, hoe het behoort te geschieden *of* behoort te worden gedaan; weten hoe of iets behoort; *voorts van paarden, buffels, honden, enz.* gehoorzaam *of* goed gedresseerd; *ook van paarden, die, overdag hebbende geweid, 's avonds van zelf naar hun stal komen, zegt men dat ze* [illegible] *zijn.* — [illegible] *van een kind:* reeds begrijpen en ook doen wat men het zegt te doen of te laten; *van een bediende:* hem niet tweemaal hetzelfde behoeven te zeggen, *omdat hij het bij de eerste maal reeds begrijpt en doet.* — [illegible] er geen verstand van hebben; geen verstand hebben van *iets; ook in antwoord op een vraag, zva.* [illegible] *en in de dorpen zva.* [illegible]

ik weet het niet, *bv. in antwoord op de vraag: waar is het huis van den heer N.* — [illegible] niet weten hoe het behoort te geschieden *of* behoort gedaan te worden, maar wel weten dat het behoort te geschieden. — [illegible] weten hoe het behoort te geschieden *of* behoort gedaan te worden, maar niet weten *bv. waar of dat het geen gebruik is het te doen.*

[illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B.* (*of en zóó op Soemedang,* [illegible] *S.* [illegible] *B. terwijl* [illegible] *door B. is voor* [illegible]) zich oprigten *uit een liggende houding;* opstaan uit den slaap; ontwaken. — [illegible] pas bevallen, eenige dagen kraams. — [illegible] herstellende van eene ziekte, reconvalescent. — [illegible] pas verrezen van het ziekbed. — [illegible] 1. *zva.* [illegible] — 2 niet *of* slechts moeijelijk kunnen opstaan, *bv. van een vrouw, die met een kind in den arm, dat wakker zou worden als zij opstond, te bed ligt.* 3 *volgens den Reg. v. Tj. maar zóó en ook het* [illegible] *dat hij nevens* [illegible] *als B. opgeeft, niet op Soemedang, waar* [illegible] *zelfs onbekend is:* niet wakker zijn te schudden *of* te schreeuwen. — *Verg.* [illegible] [illegible] *iemands* schoon verhoogen.— [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* doen opstaan, wakker maken, doen ontwaken; *SB. iets bv. booze plannen* opwekken, verwekken. — [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets doen* met opzet. [illegible] met opzet, met opzet gedaan worden, opzettelijk. — [illegible] *of* [illegible] niet met opzet, onopzettelijk.

[illegible] *SB.* man *of* vrouw, die de bedevaart doet *of* heeft gedaan. (*Ar.* حاج)

[illegible] *SB.* een; primo, ten eersten.— [illegible] de een. — [illegible] de ander. [illegible] een; een zeker. — [illegible] ieder één; één voor één. — [illegible] *bv. wijn en water* bij elkaar doen; *personen, bv. gevangenen, die in twee of meer van elkaar afgescheiden lokalen waren opgesloten,* bij elkaar plaatsen, in één vertrek plaatsen. — [illegible] *van iemands vrienden zijn, met een ander: zoo innig verbonden* alsof het niet twee menschen zijn, maar slechts een.

SB. groen, groen zijn. — en *mvdsv.*

SB. betoog, bewijsgrond, iets als antwoord *op hetgeen iemand zegt, vraagt, aanvoert, enz.* (*Ar:*). — antwoorden, wat zeggen *of* aan de hand doen.

zva.

— *SB.* persen *bij* en

SB. regen, regenen; het regent. zware regen. — regen, een regenbui, bij heldere lucht en zonneschijn. — regenen en stormen, hevig regenen en waaijen. — geluid in de lucht als van vallende regen, terwijl er geen regen valt. — *Jav.* — *iemand of iets* aan den regen blootstellen, laten natregenen, laten beregenen; *iets* in den regen leggen *of* zetten. — (aan alle weer en wind blootgesteld laten, *door het buiten te laten staan. Rg. K.*) dreigende regenlucht.

(*Ar:* هجرة) de vlugt *van den profeet, in het jaar* 622; begin *en* naam van de Mohammedaansche jaartelling.

zie

S. *of* *B.* kom! komaan! toe! welaan! als het u belieft! indien het u lust! — *Verg.* — hajoe, hajoe roepen. — *zie bij*

S. toeroep: komaan! toe! *maar niet om iemand uittenoodigen of te zeggen met den spreker iets mee te doen.* *zie*

toeroep, *om een dier te verjagen of schrik mee aan te jagen, en te doen wegloopen:* hu! — hu! hu! roepen.

(*Ar:* خيانة, verraad, ontrouw.) *of* *een priesteruitdrukking voor:* aartsschurk.

— *SB.* fluiten. — een deuntje fluiten. door fluiten *iemand of een dier, bv. een hond,* tot zich roepen; door fluiten de attentie *van iemand* trachten te trekken.

[Javanese script] (*Mal.* [Arabic script]; *berhijas*, opgeschikt, versierd. *Perhijasan*, opschik. *P.*)— [Javanese script] opschik, sieraden. — [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *P.* kom! komaan! welaan! toe! *als toeroep om iemand vriendelijk toetestaan, uittenoodigen of aantemoedigen tot den spreker te naderen of hem te volgen.— Tot meerderen:* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* kip. — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] [Javanese script] een nog niet volwassen haan.—[Javanese script] *zie bij* [Javanese script] [Javanese script] kapoen.— [Javanese script] *naam van een vogelsoort.*

[Javanese script] *SB.* in de schaduw, beschaduwd, *door gebladerte.* — [Javanese script] beschaduwen, schaduw geven, de zonnestralen beletten door te dringen. — [Javanese script] *spreekw. voor:* een andermans goed, *zooals huisraad*, in huis hebben en er mee leven als met eigen goed.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* (*Als B. gebruikt men ook wel maar ten onregte* [Javanese script] *zoo zegt men soms:* [Javanese script] [Javanese script] *enz.*) verlangen, begeeren; een liefdesverlangen koesteren *naar iemand.*— [Javanese script] al wat je maar wilt. — [Javanese script] in alles heb ik evenveel zin; dat alles zou ik wel willen hebben, *zoo bv. in antwoord op de vraag:* [Javanese script] [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* begeerte, verlangen, wensch.— [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iets* (*een bepaalde zaak*) verlangen, begeeren; *iemand,* (*een bepaald persoon*) tot geliefde *of* echtgenoot begeeren.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]— [Javanese script] *SB.* elders, *dwz. een ander oord, een ander hoofdplaats, enz. Bv.* [Javanese script] *hij* is naar elders verhuisd. — *Verg.* [Javanese script] *bij* [Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* het fluiten *van een kogel*, snorren *of* gieren *door de lucht van iets, dat met kracht geworpen wordt*, gonzen *van een muskiet of* [Javanese script] *enz.* — [Javanese script] fluiten, gieren, gonzen, *enz.*

[Javanese script] *SB.* schieten *door het water van een boot, door de lucht van een boeta.* — [Javanese script] *hetz. Verg bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* maar half vertrouwen,

twijfelen, zich ongerust maken; *van iemands gemoed:* niet gerust.

[illegible] *I. SB. uitroep van ontevredenheid, misnoegen, teleurstelling of spijt.* — *II.* [illegible] *of* [illegible] *SB. iets* in den mond hebben *of* houden; op *iets* zuigen.

[illegible] *SB. de natuurlijke* vijand, *de* belager *bij voortduring van een diersoort, van den mensch of van eenig gewas; van een diersoort, bv. van de kippen: de* [illegible], [illegible], *enz. Van den mensch zijn hama: de tijger, de krokodil, enz. ook de ziekten, die hem bedreigen.* [illegible] *eindelijk van gewas, bv. veldgewassen, alles wat daaraan nadeel toebrengt, zooals muizen, sprinkhanen, enz. van daar ook* plaag, ziekte *van een of ander plant of gewas.*

[illegible] *SB.* het zal wel niet; het zal wel niet zijn; het is niet denkelijk; niet. — [illegible] het mist niet; het zal zeker geschieden; zonder twijfel. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. benaming voor* alle gronden *of* velden, andere als sawah, waarop men parè plant; rijstveld dat geen sawah is. [illegible] rijst op een hoema bouwen; parè planten op hoema grond.

[illegible] *Arab? zva.* [illegible]

[illegible] *SB. van de vleugels, dwz. van de slagpennen in de vleugels van een vogel: aan het uitkomen, maar* nog niet lang genoeg om *den vogel* in staat te stellen tot vliegen. *Van* [illegible] *en eig.* den vorm van een hihid vertoonen.

[illegible] *of* [illegible] Amen (*Ar.* أمين). [illegible] op *iets* amen zeggen; *iets* beamen; amen zeggen op *het gebed dat door den priester of voorganger wordt uitgesproken. Verg.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* zuchten.

[illegible] *z.* [illegible]

[illegible] *of* ([illegible] *K.*) stenen, kreunen, kermen.

[illegible] *SB. naam van een soort eetbare aarde of klei.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* de gal.

[illegible] *SB.* vergeving, vergiffenis.— [illegible] *iemand* vergiffenis schenken; *iemand iets* vergeven; *iets* vergeven *aan*

iemand. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* vergiffenis, pardon. — *Zie ook* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB. het woord voor het* zitten, gezeten zijn *van velen.*

[Javanese] *SB. de* vaste deelen, *die er overblijven van iets, waarvan men de vochtdeelen of het sap op de een of ander wijze, bv. door uitpersing of uitkooking, heeft gescheiden.*

[Javanese] *SB. het woord voor de hoedanigheid van een spons, van daar* spons-achtig, droog; *in dezen zin ook van sommige eetwaren, bv. van een schijfje oud suikerriet en, voor den dorpeling ook wel van brood:* onsmakelijk, niet lekker. — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. van iets, bv. van een tafelkleed: van dat, waarover het gespreid is,* afhangen, *daarbij* neerhangen. *Van een vloermat:* gedeeltelijk liggen *op de mat er naast.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *naam van een vischsoort. Rg.*

[Javanese] *naam van een boom, waarvan men het blad gebruikt om te polijsten;* bladen *van dien boom.* — [Javanese] *iets* polijsten, wrijven met *enz.*

[Javanese] *SB.* ligt, niet zwaar *van gewigt; van werk:* niet moeijelijk, niet zwaar, ligt. — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. gemeenlijk gevolgd door* [Javanese] *tot versterking, uitroep:* waarom ook! waarom toch ook! *Zie de gramm.*

[Javanese] *Kw. Mal.* dienaar, dienstknecht. — *Slechts gebr. in sommige uit het Jav. vertaalde stukken;* ik, mij, *sprekende tot een godheid.*

[Javanese] *SB.* lauw, *van water dat in de een of ander wadah een tijdlang aan de lucht was blootgesteld; ook* brak, onsmakelijk, *van het restant water in een bijna drooge put.*

[Javanese] *SB.* gauw aan een eind, niet ver strekken. *Rg.* — [Javanese] *iets* gauw opmaken; *geld* wegsmijten, nutteloos uitgeven.

[Javanese] *SB.* kisting. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *naam van een boom. Eupatorium Javanicum. Rg.*

[Javanese] *naam van een boom. Ficus nivea. Rg.*

[illegible] *SB.* palmkool, het kroonhart *van kawoeng en klapperboomen.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand of iets* aanwaaijen, aanademen; *zoo van den bliksem, die in een boom slaande, waaronder iemand staat, dien persoon bewusteloos doet neerstorten, ook van de vlammen van een brandend huis, als ze bv. het dak van een nabijstaand huis zwart doen worden, min of meer schroeijen; eindelijk nog van den geweldigen adem van een boeta; bv.* [illegible]

[illegible] *I. Ar. verkl. m.* [illegible] *II. SB.* sport *van een ladder; voor* treê *van een stoep of trap: gew.* [illegible] *en dit laatste ook: de* afstand van een treê *of* sport tot de andere.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] (*Jav.* [illegible] *of* [illegible] *kw.* bedroefd, bezorgd, verlegen; verdriet) *op Soemedang ongebr., maar de Reg. van Tj. geeft* [illegible] *B. voor* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB. I.* redewoord *voor het overgaan tot een handeling of verrigting, ook voor het komen in een toestand; in deze gevallen is het onvertaalbaar.* 2e voorts, vervolgens, daarop. 3e *S.* [illegible] *B.* ga je gang! kom aan! — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* Turksche pijp.

[illegible] — [illegible] *SB.* hijgen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* al maar door, zonder ophouden; steeds maar doorgaan met *iets; iemand* zonder ophouden *bv. bestoken met geweervuur.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* schijnsel, gloed, *van een groot vuur, dat zich op een afstand bevindt, ook van het avondrood;* een rooden gloed verspreiden; een schijnsel, gloed *of* glans van zich geven; *voorts fig. zva.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] beschenen, verlicht en beschenen, omgeven door den gloed of glans *bv. van het avondrood.*

[illegible] *SB.* vliegen, *de* vlugt *van een vogel.* [illegible] *mvdsv.* — [illegible] met *iets,* met *zijn prooi* wegvliegen. — [illegible] rondvliegen, al maar rondvliegen. — [illegible] *iets* doen wegvliegen; *een vogel* laten wegvliegen *of* vliegen.

[illegible] *SB.* uit alle magt, zoo hard

mogelijk *slaan*, *er op slaan*, *er op ranselen*, *enz. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* schenking, schenking onder levenden; wegschenken *alles wat men bezit of een gedeelte daarvan* (*Ar.* هبة).— [illegible] *iemand* bij schenking *iets* afstaan. — [illegible] *iets*, *alles wat men bezit of wel een gedeelte*, bij schenking afstaan *aan een of meer personen; een dochter* wegschenken, *dwz. tot vrouw geven aan iemand.*

[illegible] — [illegible] *SB. Behalve in de hier ondervolgende spreekwijs*, *slechts in:* [illegible] gelijk met den grond, *bv. van den stok*, *dien men juist zoo diep in den gsond heeft gestoken*, *dat hij niet daarboven uitkomt; zoomede in* [illegible] gelijk met den waterspiegel, *bv. van iets*, *dat men juist zoo diep heeft laten zinken*, *dat het niet boven water uitkomt.* — [illegible] van het hoofd tot de voeten; van top tot teen.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* lang, geruimen tijd, lang geleden; oud, vroeger. — [illegible] het oude (*nu door ander vervangen*) kopergeld. (*Volg. K.* [illegible] *ook B.*)

[illegible] *een Jav. voorvoegsel of voorzetsel*, *maar dat door den Soendanees in hoofden van brieven wordt gebezigd.* — [illegible] Aan, aan (*in een brief*, *gerigt aan een meerdere*). *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* niet sterk, weinig spierkracht bezittend. *K. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* kort op handen zijn *van iets*, *bv. van een feest.* — [illegible] verzoeken *of* bevelen dat *iets* gauw, spoedig zal plaats hebben *of* geschieden.

[illegible] *en een heel enkele maal* [illegible] *SB. het Jav. voornaamwoord* [illegible] *dat in het hoofd van brieven door den Soendanees wordt gebezigd*, *evenzoo als de Javaan dat doet. Zie de Jav. gramm.* § 201.

[illegible] pislucht, pisstank; naar pis stinken.

[illegible] *Mal.* [illegible], grens. — [illegible] onbegrensd, grenzeloos, zonder grenzen, *van* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *ook zva.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* tros [illegible] *vruchten. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] een tros [illegible] *vruchten. K.*

[Javanese]

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] *II. zie de grammatica.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* die, dat, hetgeen; iemand, die. — [Javanese] waar komt u van daan? *ook (zie de gramm.)* de, het, *en ook, maar dan S. met* [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* toebehoorende aan, van. — [Javanese] de (het) zijne, hare. [Javanese] de (het) hunne. — [Javanese] de dommen. — [Javanese] de duisternis, het donker.

[Javanese] *SB. van uitputting door ziekte:* zoo slap zijn dat men het hoofd niet meer overeind kan houden; *voorts:* geen vin meer verroeren kunnen van vermoeijenis; geheel uitgeput zijn *door gebrek aan voedsel.*

[Javanese] (*Ar.:* نحس, ongelukkig gesternte, ongelukkig voorteeken, ongeluk. *Jav. Wdbk.) SB.* ongelukkig, onheilspellend *van een dag of een datum; iemands* ongelukkige, noodlottige dag. — [Javanese] de dagen waarop een profeet een onheil wedervoer. — [Javanese] een werk, waarin over het [Javanese] zijn wordt gehandeld, en dat de daarbij te pas komende berekeningen bevat.

[Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] (*Ar.:* نائب, plaatsvervanger, vertegenwoordiger. *Jav. Wdbk.) SB.* distrikts panghoeloe, distrikts priester.

[Javanese] *SB. vragend voornw. van zaken:* wat? *ook:* wat voor? *vragende naar een persoon of zaak.* — [Javanese] door wat? waarom? om welke reden? — [Javanese] al wat; wat ook; wat het ook zijn mag. — [Javanese] wat? wat moet het beteekenen? wat is de reden? waarom toch? wat moet het voorstellen? — [Javanese] *SB.* niets, nergens om, niemendal, niets hoegenaamd, *en S. met* [Javanese] *B.* het maakt niets uit; het komt er niet op aan; goed; 't is goed. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* er zal wel niets

zijn, er zal wel niets gebeuren. — [illegible] door Gods hulp gebeurde er niets.- [illegible] zva. [illegible]

ꦲꦥ꧈ *SB.* wat, hoe, waarom, waarom toch, hoe is 't er mee gelegen; wat! hoe! *ook in een, in den vorm van een vraag gestelden uittroep:* waarom....toch . . — [illegible] *of* [illegible] waarom ....toch niet; waarom..... dan niet; waarom.....dan ook niet. *Soms ook moet men vertalen met:* komaan!

ꦲꦥꦥꦤ꧀ꦤ꧈ *zie* [illegible]

ꦤꦸꦮꦸꦤ꧀꧈ *SB.* dank, danken, dankzeggen; ik dank U, ik breng U mijn dank toe; *ook wel eens voor:* als het U belieft, *als antwoord op een aanbod, maar gewoonlijk* [illegible] *Verg. bij* [illegible] —[illegible] duizendmaal danken. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *B.* verschoon mij, ik kan het U niet geven voor den geboden prijs. - [illegible] *B.* (a) met Uw verlof, met Uw permissie (*bij het aanspreken van een meerdere*); (b) zoo als U beveelt (*als antwoord op een bevel*). (c) wat belieft U? tot Uw dienst (*als antwoord wanneer men wordt geroepen door een meerdere of wel als men beleefd wil antwoorden*). *Verstaat men niet, bv. omdat men te ver verwijderd is van den spreker, wat deze zegt, dan antwoordt men met* [illegible] *op vragenden toon:* Wat zegt U? wat bedoelt U? (c) *afkorting van* [illegible] *of* [illegible] *bv. in:* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] met Uw verlof; Om U te dienen. *Voorts aan het begin van brieven:* met verlof; met permissie, *en aan het slot:* om U te dienen.— [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *ergens voor* dank zeggen, danken *voor iets.*

ꦤꦺꦴꦥꦤ꧀ꦤ꧈ *zie* [illegible]

ꦤꦸꦤ꧀꧈ *zie* ꦤꦸꦮꦸꦤ꧀꧈

ꦤꦶꦤꦶ꧈ *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* grootmoeder; *voorts* ꦤꦶꦤꦶ꧈ *ook betiteling van een besje, als men haar aanspreekt. Van haar sprekende, bezigt men* [illegible] *als B. voor* ꦤꦶꦤꦶꦤꦶꦤꦶ꧈ oude vrouw. — [illegible] (*of* [illegible] *Rg.*) voorouders. *Verg.* [illegible] *bij* [illegible]

ꦤꦺꦴꦤ꧈ *SB. Port. Mal. nonna,* jonge jufvrouw, mejufvrouw, *als betiteling van Europesche en Chinesche meisjes en ongehuwde vrouwen; ook naam van de vruchtsoort, onder de Euro-*

peanen op Java, onder den Maleischen naam boewah nonna bekend.

ꦤꦤꦤꦤ꧀ *Mal.* vrouwelijk schaamdeel. *Vervormd tot* ꦤꦤꦤꦤ꧀ꦒꦺꦴ, *bezigt de Soendanees het woord èn voor de mannelijke èn voor de vrouwelijke schaamdeelen, bep. als hij de Soendasche benamingen voor die deelen wil vermijden, en tevens zijn hoorders of lezers eens wil doen lachen.*

ꦤꦤꦃ *SB.* etter, etteren.

ꦔꦤꦔꦤꦃ *SB.* een teedere liefde koesteren *voor een kind bep. ook* in die mate dat het bedorven wordt. — ꦔꦤꦔꦤꦃꦕꦤꦃꦔꦸꦮꦸ *spreekw.* een teedere liefde koesteren *voor een kind,* maar bij het kleinste vergrijp zeer streng straffen.

ꦤꦤꦸꦔꦸꦤ꧀ *zie* ꦤꦸꦔꦸꦤ꧀

ꦔꦸꦤꦸꦤꦺꦴꦤꦤ꧀ *of* ꦔꦸꦤꦸꦤꦺꦴꦤꦤ꧀ *SB.* knikkebollen.

ꦤꦤꦏꦺꦴꦤꦤ꧀ *zie* ꦤꦏ

ꦤꦫꦃ *woordje om op een niet onvoegzame wijze te verklaren dat men onwillig of ongenegen is tot iets, ongeveer:* neem mij niet kwalijk, maar ik heb geen lust of ben ongenegen. *Zie ook* ꦔꦸꦤ

ꦤꦫꦼꦤꦤ꧀ *zie* ꦤꦼꦤꦤ꧀

ꦤꦶꦫꦤꦤ꧀ *zie* ꦤꦶꦫ

ꦤꦫꦫꦺꦴꦁ *zie* ꦫꦺꦴꦁ

ꦤꦫꦏ *SB.* de hel (*Skr. naraka.*)

ꦤꦫꦶꦤꦺꦃ *zie* ꦤꦶꦤꦺꦃ

ꦤꦫꦶꦤꦶꦃ *zie* ꦔꦸꦤꦶꦤꦶꦤ꧀

ꦤꦤꦸꦤꦸꦤ꧀ *SB. van visch:* allemaal uit hun gaten en onder hun steenen van daan komen, om te stoeijen en te spelen. *Rg. K. Verg.* ꦤꦸꦤꦸꦃ

ꦔꦸꦫꦸꦤꦺꦴꦁ *scheldwoord, synoniem met* ꦤꦶꦤꦸꦁꦤꦶꦮꦸꦁꦔꦸꦁ *zie dat bij* ꦮꦸꦁꦔꦸꦁ *Verg.* ꦤꦶꦔꦸꦁ

ꦤꦔꦸꦮꦺꦴ *zie* ꦮꦤꦤ꧀

ꦤꦸꦮ *zie* ꦮꦤꦤ꧀

ꦤꦔꦫꦮꦺꦴ *zie* ꦔꦮꦺꦴ

ꦤꦫꦺꦴ *en* ꦤꦫꦺꦴ *zie* ꦤꦺꦴ

ꦔꦸꦏꦮꦤ꧀ *zie* ꦔꦸꦏꦮꦤ꧀

ꦤꦸꦔꦏꦤꦤ꧀ *zie* ꦤꦶꦔꦏꦤꦤ꧀

ꦤꦫꦺꦤꦤꦃ *zie* ꦤꦺꦤꦃ

ꦤꦫꦺꦴꦁ *zie* ꦫꦺꦴꦁ

ꦤꦸꦏꦤꦤ꧀ *zie* ꦤꦶꦏꦤꦤ꧀

ꦤꦸꦏꦶꦏꦶꦤꦤ꧀ *zie* ꦤꦶꦏꦶꦏꦶꦤꦤ꧀

ꦤꦫꦶꦏꦤ꧀ꦤꦤ꧀ *zie* ꦤꦶꦏꦤ꧀ꦤꦤ꧀

ꦤꦫꦶꦏ *zie* ꦤꦶꦏ

ꦤꦫꦺꦴꦤꦤ꧀ *zie* ꦤꦶꦫꦤꦤ꧀

ꦔꦤꦤ꧀ (*Kw.* verschillend, velerlei *Skr. naika, en gew. anêka, met het ontkennend*

voorvoegsel na van *éka*. *Jav. wdbk.*) — ꦱꦥꦤꦏꦤ꧀ꦥꦤꦏꦤ꧀ *SB.* zooveel mogelijk, zooveel doenlijk, zooveel ge dat zult kunnen.

ꦤꦶꦏꦃ *SB.* huwen, trouwen. (*Ar.* نكاح).

ꦢꦶꦤꦶꦏꦃ *van de vrouw:* gehuwd *met;* getrouwd worden. — ꦤꦶꦏꦃꦏꦺꦤ꧀ *Pass.* ꦢꦶꦤꦶꦏꦃꦏꦺꦤ꧀ *iemand* door den priester doen verbinden in het huwelijk, in den echt laten vereenigen; in huwelijk verbinden, in den echt vereenigen.

ꦤꦏꦺꦃ *I. SB.* zeer, uitermate, bij uitstek. *II. zie* ꦤꦏꦺꦃ.

ꦤꦏ꧀ꦠꦸ *SB.* het cabalistisch cijfer *of* nommer van een dag, een maand *of* een jaar, *en dat o. a. bij het* ꦥꦔꦼꦤ꧀ꦠꦺꦴꦫꦺꦴꦔꦤ꧀ *in rekening wordt gebragt.*

ꦤꦏꦏꦶꦂ *zie* ꦤꦏꦏꦶꦂ.

ꦤꦏ꧀ꦭꦏꦸꦤ꧀ *zwa.* ꦤꦏꦭꦏꦸꦤ꧀.

ꦤꦪꦤꦺꦠꦿ *kw.* oog (*Skr. nētra.*) *Jav. wdbk.* — ꦤꦺꦠꦿ *nevens* ꦤꦪꦤꦺꦠꦿ *in gebruik.*

ꦤꦠꦿꦠꦤ꧀ *SB. van een mensch of dier:* overal zijn spoor latende *een weg volgen; van een spoor:* steeds zigtbaar blijven, niet afgebroken worden.

ꦤꦸꦠꦸꦤꦸꦱꦏꦤ꧀ *zie* ꦤꦸꦠꦸꦤꦸꦱꦏꦤ꧀.

ꦤꦠꦸꦱꦤ꧀ *zie* ꦥꦔꦠꦸꦱꦤ꧀ *bij* ꦢꦶꦤꦶꦏꦃ.

ꦤꦏꦠꦿ *zie* ꦤꦏ꧀ꦠꦿ.

ꦤꦸꦱ *kw.* eiland. *Verg.* ꦥꦸꦭꦺꦴ.

ꦤꦶꦑꦶꦭ *kw.* ꦱꦢꦶꦑꦶꦭ *S.* ꦱꦢꦶꦑꦶꦭꦤꦶꦥꦸꦤ꧀ *B.* alles.

ꦤꦶꦱ꧀ꦠ (*Skr. nista*, rampspoed, wederwaardigheid, ongelegen. *Jav. wdbk.*) *SB.* gemeen, laag, schandelijk; *voorts* laakbaar, zeer te laken, *i. d. z. ook bep. van reizen zonder medgezel.* — (ꦥꦔꦶꦤꦶꦱ꧀ꦠꦶꦤꦶꦥꦸꦤ꧀ ꦠꦶꦒ ꦥꦸꦤꦠ *spreekw. voor:* ik heb u (hem) nu voldoende (*t. w. driemaal*) op uw (zijn) fouten en verkeerdheden attent gemaakt, *ik zal nu, enz. Rg. Reg. Tj.*)

ꦤꦶꦱꦧ꧀ *Ar.* نصاب, de hoeveelheid vee of goed waarvan een evenredig deel als djakat moet worden betaald. — ꦥꦶꦤꦶꦱꦧ꧀ ꦱꦏꦠ꧀ in de djakat belasting vallen.

ꦤꦺꦏꦼꦤꦼꦏ꧀ *zie* ꦤꦺꦏꦼꦏ꧀.

ꦤꦶꦭ (*Skr. nîla*) *SB.* indigo, *t. w. de verfstof van dien naam. Verg.* ꦠꦫꦸꦩ꧀.

ꦤꦭꦸꦏꦺꦏꦺꦏꦼꦏ꧀ *zie* ꦤꦸꦏꦺꦏ꧀.

ꦤꦭꦤꦏ꧀ꦭꦏꦸꦤ꧀ *SB. van een kind:* lastig, stout.

ꦤꦭꦺꦴ *zie* ꦠꦭꦺꦴ.

ꦤꦭꦸꦺꦴ *zie* ꦠꦸꦭꦺꦴ.

ꦤꦭꦮꦶ *zie* ꦮꦶ.

ꦤꦶꦥꦶꦪꦸ *naam. van een zoetwatervisch. Rg.*

ꦤꦶꦥꦏ꧀ *zie* ꦤꦥꦏꦃ꧉

ꦤꦶꦥꦏꦃ (*Ar:* نفقة) *SB.* het huishoudgeld, dat de man verpligt is zijn vrouw te geven. *Verg.* ꦤꦥ꧀ꦏꦃ꧉

ꦤꦥ꧀ꦱꦸ *SB.* hartstogt, drift, lust; toorn, toornig, boos, driftig (*Ar.* نفس).

ꦤꦥꦱ꧀ *I. SB.* voskleurig *van een paard. II. Ar.* نفس, *SB.* adem.

ꦤꦶꦥꦱ꧀ ꦱꦼꦤꦺꦴꦥꦠꦶꦤꦥꦱ꧀ *zie bij* ꦱꦼꦤꦺꦴꦥꦱ꧀꧉

ꦤꦺꦴꦥꦺꦩ꧀ꦧꦼꦂ November.

ꦤꦢꦂ *SB.* gelofte (*Ar.* نذر). ꦱꦤꦢꦂꦤꦤ꧀ *hetz. verg.* ꦤꦪꦸꦭ꧀꧉ — ꦏꦼꦤꦢꦂꦤꦤ꧀ *onder een gelofte zijn en een gelofte doen; de persoon of zaak waaromtrent de gelofte wordt gedaan,* ꦏꦤꦢꦂꦤꦤ꧀꧉ — ꦔꦢꦤ꧀ꦤꦢꦂ *of* ꦤꦢꦂ *wel voor:* een offermaaltijd geven, *bv. omdat een bede werd verhoord, maar eigenlijk: nadat men behouden van een moeijelijken togt, bv. van de bedevaart, is teruggekeerd,* een offermaaltijd geven ter eere van ꦩꦸꦏꦸ ꦱꦤꦸꦱꦶꦤꦧꦶꦏꦶꦫ꧉ *Ook* het, alvorens de reis te aanvaarden, gedurende eenigen tijd, telkenmale op een vrijdag, geven van een offermaaltijd, *noemt men wel* ꦔꦢꦤ꧀ꦤꦢꦂ *maar beter:* ꦏꦶꦏꦶꦫ꧀꧉

ꦤꦥꦿꦏ꧀ *zva.* ꦤꦶꦪꦺꦴ *zie* ꦤꦶꦪꦺꦴ꧉

ꦤꦾꦤꦾꦶ *zie* ꦤꦾꦶꦤꦾꦶ꧉

ꦤꦢ꧀ꦪꦤ꧀ *of* ꦱꦤꦢ꧀ꦪꦤ꧀ *S.* ꦱꦤꦢꦾꦤ꧀ *B.* ofschoon, al is het, ook, al is het ook, hoewel.

ꦤꦗꦶꦱ꧀ *Ar:* نجس, onrein; *ook naar zeer plat zva.* ꦱꦼꦤꦶꦪꦺꦴ ik wil niet, verkies niet.

ꦤꦪꦏ *kw.* (*Skr. nâjaka,* geleider, leidsman, hoofd, bevelhebber *en* het middelste juweel van een halssieraad). ꦤꦪꦏꦶꦁꦗꦒꦢ꧀ de grootste der wereld, *een betiteling van Mohammed. Jav. wdbk.*

ꦤꦶꦪꦠ꧀ *SB.* voornemen, plan, van plan zijn, voornemens zijn, willen, willende; *ook:* begeerte, verlangen; *en* formuliergebed *of* formule om te ꦔꦤꦶꦪꦠꦏꦺ꧉ (*Ar.* نية) — ꦢꦸꦮꦺꦤꦶꦪꦠ꧀ het voornemen hebben, van plan zijn *iets te doen.* ꦢꦸꦮꦺꦤꦶꦪꦠ꧀ꦲꦭ꧀ S. ꦢꦸꦮꦺꦤꦶꦪꦠ꧀ꦱꦼꦲꦮꦺꦴꦤ꧀ *B.* kwaad in den zin hebben, booze bedoelingen hebben. — ꦩꦺꦴꦤꦺꦴꦏꦮꦤꦶꦪꦠꦏꦺ niet met opzet.— ꦔꦤꦶꦪꦠꦏꦺ *iets* voornemen, het plan vormen *tot iets;* een begeerte *of* verlangen koesteren; *verder: door middel van het uitspreken* (ꦭꦥꦱ꧀) *van een Arabische formule of formuliergebed* betuigen

dat men de nijat heeft *om, als men zal gaan vasten, te vasten of, als men de pitrah zal betalen, pitrah te betalen. Vasten behoort* [Javanese script] *na het verrigten van het gebed isa; voorts het pitrah betalen bij het overgeven of aanbieden van de gave, waarover vervolgens door den priester, bij het in ontvangst nemen, een bede wordt uitgesproken.* — [Javanese script] voornemen, plan, intentie.

[Javanese script] *en gew.* [Javanese script] *SB.* iemand van beroep bespeler van [Javanese script] [Javanese script] [Javanese script] [Javanese script] *enz. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van een boom en van zijn vrucht. (Cynometra cauliflora. Rg.)*

[Javanese script] *SB.* jouisseren, genieten, overheerlijk vinden, *bv. van iets, dat men eet.* — (*Ar:* نعمة)

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* ziek, ongesteld, van streek; *voorts van een rijting en derg.:* gebroken, stuk.

[Javanese script] *SB.* draak. (*Skr. nâga*) — [Javanese script] houten figuur, *dat veelal een drakekop moet voorstellen, en dat men* bij wijze van sieraad *bevestigt* vooraan de bedekking van een padati. *Zie ook* [Javanese script] *Verder:* de in hout nagebootste drakekop *of derg.* die voorzien van een langwerpig, zoo aangebragt dat het achteruitsteekt, stuk gekleurd katoen, *dat lijf en staart van het dier moet voorstellen, in den oogsttijd, op een lange bamboe bevestigd,* op het rijstveld wordt geplant. — [Javanese script] *zie* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *B.* hoofdplaats, land, rijk (*Skr. nagara*). — [Javanese script] *of* [Javanese script] hoofdplaats *van een rijk of regentschap;* rijk. — [Javanese script] hoofdplaats *v. h. regentschap. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* zegen, voorspoed (*Kw.* [Javanese script] *Skr. anoegraha,* gunst, zegen. *Jav. Wdbk.*). — [Javanese script] *of* [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. van een weg of plek:* zonder de minste schaduw *of* lommer; geheel open.

ꦤꦒꦿꦏꦁ *SB. wordt verklaard met* ꦒꦼꦂꦱꦁ *Volg. Rg:* dry poor soil, where little or nothing will grow; *enz. Als naam van een dorp niet zeldzaam.*

ꦤꦒꦱꦫꦶ *naam van een heester (mesua ferrea. P.), met kleine, kleverige vruchten. Als men de, om inkt te maken, benoodigde* ꦏꦶꦂꦤꦤꦤꦒꦱꦫꦶ *niet kan krijgen, behelpt men zich wel met het sap van de nagasari.*

ꦤꦧꦶ *Ar.* نبي, profeet.

ꦤꦺꦴꦁꦤꦺꦴꦁ *SB.* een sterk vooruitspringend voorhoofd hebben; *van het voorhoofd:* sterk vooruitspringend.

ꦤꦁꦏ *naam van een boom en van zijn vrucht.* ꦤꦁꦏꦭꦤ꧀ꦢ de zuurzak, *de vrucht van een heester. (Anona muricata L. Hasskarl).*

ꦤꦁꦏꦺꦴꦝ *(Pers.) SB.* iemand, die, terwijl hij zelf als gezagvoerder meevaart op zijn schip, zeehandel drijft.

ꦤꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦏꦂ *zie* ꦏꦺꦴꦏꦂ

ꦤꦁꦱꦶ *naam van een boom. Urtica Rubescens. Rg.*

ꦤꦁꦏꦶꦭꦶꦱꦤ꧀ *SB.* zonder magen of bloedverwanten *van iemands zijn of wonen ergens;* geheel alleen staan op de wereld.

ꦤꦝꦶꦂ *en* ꦒꦼꦤꦝꦶꦂ *zie* ꦝꦝꦶ *Verg.* ꦒꦼꦝꦶꦂ

ꦕ

ꦕꦶ *kw.* rivier, *voorts in zamenstelling zva.* ꦕꦶꦭꦶꦮꦸꦁ ꦔꦕꦶꦥꦸꦏ꧀ *SB.* op *of* in *iets, iets, bv. water,* schenken *of* gieten.— ꦔꦕꦶꦥꦸꦏ꧀ꦏꦺꦤ꧀ *iets* overgieten, overstorten *van de eene wadah in de ander; iets* schenken *uit iets in iets anders;* uitschenken, uitgieten; *wijn of derg.* inschenken; *rijst of koffij* uitstorten, *uit karoeng of bakoel en de koffij bv. op den vloer van het pakhuis.*— ꦕꦶꦕꦺꦴꦂ *zie bij* ꦕꦺꦴꦂ — ꦕꦶꦝꦸꦫꦸꦏ꧀ *zie* ꦕꦶꦥꦸꦏ꧀ *bij* ꦥꦸꦏ꧀ ꦕꦶꦚꦸꦱꦸ *SB.* wel, bron.— ꦕꦶꦱꦸꦱꦸ *SB.* melk.— ꦕꦶꦏꦺꦴꦥꦶ koffij *(bereid, zoodat ze kan worden gedronken).* — ꦕꦶꦏꦶꦲꦶꦃ *S.* ꦕꦶꦏꦤꦕꦶꦪꦒꦤ꧀ *B.* pis, urine. — ꦕꦶꦩꦠ *S.* ꦕꦶꦭꦤ꧀ꦝꦺꦤ꧀ ꦕꦶꦩꦠ ꦕꦶꦥꦺꦴꦠ꧀ ꦕꦶꦭꦒ *en* ꦕꦶꦏꦺꦴꦥꦺꦴꦂ *B.* traan, tranen. — ꦕꦶꦩꦠꦒꦼꦝꦺ *S.* ꦕꦶꦭꦺꦴꦏꦂꦥꦸꦁ

[illegible] [illegible] en [illegible] [illegible] *B.* de tranen in de oogen hebben *of* krijgen. *Verg.* [illegible] — [illegible] warm water. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] [illegible] *ook wel* [illegible] *SB. maar naar het schijnt in sommige streken S. met* [illegible] *als B.* warm water drinken, koffij *of* thee drinken. — [illegible] het sap geperst uit de geraspte kern van een kokosnoot.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *naam van een walang soort.*

[illegible] *naam van een gebak, ook van een vogel. Rg.*

[illegible] *of* [illegible] *ook wel* [illegible] *SB.* glans, luister, lichtglans; lichtschijnsel *van een hemellichaam; ook de* glans, *die afstraalde van den profeet; voorts* gelaat *en ook:* blos; schoonheid, schitterende schoonheid (*Skr. tjhâjâ*). — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] bleek, zonder blos.

[illegible] *SB.* hoog, gezwollen *van een rivier of stroom;* hoog water, vloed.

[illegible] *SB.* licht, helder, verlicht; het licht *tegenover het duister;* open *van een veld of bosch; voorts van een veld, bv. een sawah of* [illegible] van onkruid gezuiverd; *ook* schoon *bv. van een plek onder een boom.* — [illegible] lichte maan. - [illegible] *ook* reeds niet meer donker, reeds dag. — [illegible] *mvdsv. maar ook nevens* [illegible] *in gebruik, bv. voor:* schoon, *van een plek ergens.* - [illegible] *iets* belichten, verlichten, beschijnen; *een stuk grond of een graf* schoonmaken, van onkruid zuiveren; *iemand* bijlichten, het licht op *iemand* doen vallen, *iemand* belichten.

[illegible] *SB.* water; *ook* vocht *of* sap *van vruchten. Verg.* [illegible] — [illegible] met water, met water er in. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] [illegible] klapperwater, klappermelk. *Verg.* [illegible] *bij* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *kan men gebruiken voor drinkwater, waschwater, enz. als men, om water bv. vragende, wil doen uitkomen dat het ongekookt water, eenvoudig put- of bronwater moet zijn.* — [illegible] *op een sawah* het water uit de leiding doen stroomen *of* vloeijen; *iets* bevochtigen, *bv. een voorwerp dat men wil schoonmaken.*

[illegible] en [illegible] *zva.* [illegible] — *Verg.* [illegible] — [illegible] *S. en P. iets* bekijken, bezien. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *Verg.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* de banaan, de pisang, *waarvan een groot aantal soorten.*

[illegible] [illegible] *S.* [illegible] *B.* kussen, zoenen, *iemand* kussen, *iemands hand of voeten* kussen. - [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* herhaaldelijk kussen; bij herhaling een kus geven *aan iemand.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* elkander kussen. - [illegible] *enz. zva.* [illegible] *enz.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *naam van een riviervisch. Rg.*

[illegible] *andere naam van de gew.* [illegible] *genoemde* [illegible]

[illegible] *SB. benaming van een hoeveelheid purè, t. w. van tweehonderd bossen.* — [illegible] *een* [illegible] *waarvan ieder bos een gewigt heeft van 5 kati's.* — [illegible] *een* [illegible] *waarvan de bossen minder wegen.*

[illegible] — [illegible] *I. SB. dieren* er op nahouden. — [illegible] dieren, die iemand er op nahoudt. — [illegible] *II. SB.* spelen met *iets.* — [illegible] *en* [illegible] *hetz.* — [illegible] *zva.* [illegible] — *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] een vlek op het oog hebben, *en van iemands oog:* met een vlek zijn.

[illegible] *I. SB.* redewoord *voor* [illegible] *als dat geschiedt hoorbaar en met vooruitgestoken lippen.* — [illegible] met vooruitgestoken lippen het geluid van een kus maken. — [illegible] bij herhaling zoo doen. *II.* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *B.* leveren *t. w. de door een meerdere geëischte personen of zaken.* — [illegible] voldoen aan *den eisch van een meerdere;* geven, leveren, *hetgeen werd geëischt.*

[illegible] — [illegible] *SB. het vuur* uitdooven*; voorts: geroosterde katjang* zetten in warm water, waarin zout werd opgelost, *om ze zacht te doen worden en te doen zwellen.*

[illegible] — [illegible] *spreekw.* veel willen doen *of* dat zeggen en weinig *of* niets doen; veel geschreeuw en weinig wol.

[illegible] *SB.* greep met van elkaar

gespreide vingers. — [Javanese] een zoo'n greep *of* handvol *bv. gekookte rijst.*—

[Javanese] — [Javanese] *SB. een paard, dat men (zonder hoofdstel) wil berijden,* een tali door den bek doen.

[Javanese] *SB.* iets, *bv. een stukje vleesch,* dat zich tusschen de tanden heeft vastgezet.— [Javanese] zich de tanden uitpeuteren. — [Javanese] tandestoker.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* Chineesch; *ook, met* [Javanese] *daarnevens,* Chinees. — [Javanese] in China geboren Chinees. — [Javanese] zoon van een Chinees en een inlandsche vrouw.— [Javanese] *of* [Javanese] China.

[Javanese] *S.* naar zijn zeggen, naar men zegt (zeide); *ook SB.* zegt het, *bv.* [Javanese] [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de worteluitwassen boven den grond *aan sommige boomsoorten, en waarvan o. a de schijfwielen van een padati worden gemaakt. Rg. K.*

[Javanese] *SB.* model, voorbeeld, staal, voorbeeld, dat wordt gesteld *of* gegeven. — [Javanese] *iets* als tjonto *aan iemand* geven; *iets iemand* voordoen.

[Javanese] *SB.* afstand *(als muat)* tusschen top van den duim en eersten kneukel *(gerekend van af de hand)* van den zoo ver mogelijk van den duim verwijderden, *zoo gebogen* wijsvinger, *dat het tweede lid plat ligt op dat, waarop of waarvan men wil afmeten.* — [Javanese] *een* zoo'n span. *Verg. bij* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* aan een ander dorp onderhoorig dorpje *of* gehucht, met eigen maar officieel niet erkenden loerah, *die daarom ook geen akte van bevestiging of aanstelling heeft. (Jav.* [Javanese] een haak, waar iets aangehangen wordt; woningen, die aan elkander grenzen, wijk, buurt, gehucht.) *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. een* haak *die dezen vorm heeft:* ᔕ. — *Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] verbonden zijn, *vooral door middel van een* [Javanese] *voorts fig. zva.* [Javanese] [Javanese] *paarden of buffels* spannen *voor een rijtuig.* — [Javanese] plaats op den grooten weg, waar men een voorspan van buffels krijgt.

naam van een soort heester, die ook voor een zoogenaamde levende heining wordt gebezigd.

SB. van bamboe *of klapperdop* gemaakte scheplepel, met een houten steel. *Verg.*

— *zie*

SB. stijf uitstaan *van den staart van een hond, van dien van een paard dat telt, enz. Verg.*

2 *SB.* aarden lepel met korten steel.

SB. muil, muilen *met puntigen en om hoog gekeerden neus (Port. chinella).*

Skr. tjandana, sandelhout.

— *zva.* en (*zva.* *K.*)

— *zie* *en*

Jav. kort. — *zie bij*

SB. scheidteeken; *ook* zinsnede. — *zie bij* — om kort te gaan.

Jav. in pantoens en wawatjans, wel voor (*maar ook een verouderd? woord voor* eerbiedig, met onderworpenheid luisteren *naar iemand, i. d. z. dat men doet wat hij zegt. Rg. K.*)

— *SB. een dier, zooals een paard,* beteugelen, inhouden, weerhouden; *ook fig. zijn toorn, een hartstogt, enz.* beteugelen, matigen.

— *naam van een boompje.* — *spreekw. voor:* het onmogelijke willen.

of *SB. van de oogen:* gezwollen zijn *bv. door het huilen; ook:* gezwollen oogen hebben.

— *S.* *B.* een tweede, derde of vierde vrouw er bij nemen. — *S.* *B.* aan *zijn vrouw* een maroe *of* maroe's geven; *en deze dan, die eerste vrouw,* *de volgende of volgende vrouwen.*

2 2 *SB. van boomen, van een huis dat op het omvallen staat, enz.* overhellen, schuins staan, scheef staan.

SB. benaming van zekere huidziekte *waarbij men bedekt is met een veelheid van kleine zweeren.*

2 2 — *SB.* met den nagel op *iets* drukken; op *iets* met den nagel een

indruksel maken; *voorts van een mier, muskiet en derg.* bijten. — ꦚꦕꦏ꧀ꦲꦏꦺ *mvdsv.*

ꦕꦕꦃ *SB.* iemand uit het volk, iemand van geen geboorte *of* die geen betrekking bekleedt, welke hem, van afkomst een ꦕꦕꦃ verheft en doet gerekend worden tot de pangkats. — ꦚꦕꦃ tjatjah zijn. — ꦚꦕꦃꦲꦏꦺ *bv. in een dorp, de menschen* tellen (*het aantal somahs en zielen.*)

ꦕꦼꦕꦼꦃ *toeroep, om leedvermaak uit te drukken:* dat doet mij pleizier. — ꦚꦼꦕꦼꦃ ꦚꦼꦕꦼꦃ *SB. tot iemand* ꦕꦼꦕꦼꦃ zeggen *of* roepen, *i. d. z. iemand* uitjouwen; er in groeijen.

ꦕꦕꦏ꧀ *zva.* ꦕꦕꦏ꧀

ꦕꦕꦂ *I. SB. iemands* stuk grond gedeeltelijk of reeds geheel door ꦚꦕꦂ gezuiverd. — ꦚꦕꦂ *ergens* de struiken en derg. wegkappen, het onkruid en ruigte afkappen *met parang,* ꦧꦼꦏꦏ꧀ *of tjongkrang; kasò* wegkappen. — ꦚꦕꦂꦩꦸꦁꦱꦸꦲꦏꦺ *zijn vijanden* als bolang (*zoo gemakkelijk*) wegmaaijen, neerhouwen. *II. Mal.* de kinderpokken. *Verg.* ꦕꦕꦺꦴꦏ꧀ ꦩꦤ꧀ꦠꦿꦶꦕꦕꦂ *titel van den beambte, die door het Gouvernement is aangesteld voor de koepokstof-inenting;* vaccinateur.

ꦕꦸꦕꦸꦂ zie ꦕꦸꦕꦸꦂ

ꦕꦕꦶꦏꦺꦴꦭꦏ꧀ zie ꦕꦶꦏꦺꦴ

ꦕꦼꦕꦼꦭꦼꦏꦼꦏ꧀ zie ꦕꦼꦏꦼꦏ꧀

ꦕꦕꦏ꧀ *of* ꦕꦕꦏ꧀ꦏꦏ꧀ *SB.* zelfs, ja zelfs. — *Verg.* ꦕꦤꦏꦶ *en* ꦕꦏꦶꦤꦶ

ꦕꦸꦕꦸꦏ꧀ *SB.* doorn, stekel; graat. — ꦲꦺꦴꦕꦸꦕꦸꦏ꧀ zie ꦲꦺꦴ — ꦚꦸꦕꦸꦏ꧀ꦏꦏ꧀ doornen hebben; *enz.*

ꦕꦼꦕꦼꦏ꧀ *SB.* prop, stop. — ꦚꦼꦕꦼꦏ꧀ *van mieren of derg. in iets, zooals den hals van een flesch,* in zoo groot aantal bij elkaar zijn, dat ze *de flesch als het ware* sluiten. — ꦚꦼꦕꦼꦏ꧀ꦏꦏ꧀ *iets* stoppen, digt stoppen, met een stop sluiten; *een flesch* kurken. — ꦚꦼꦕꦼꦏ꧀ꦏꦶꦏꦸꦥꦶꦁ zich de ooren digthouden, de vingers in de ooren steken, *om niet te hooren.* — ꦚꦼꦕꦼꦏ꧀ꦏꦶ *een prop of stop ergens* opzetten *of* insteken. — ꦏꦼꦕꦼꦏ꧀ꦏꦏ꧀ verstopt, *van iets zooals de tuit van een ketel. Verg.* ꦏꦼꦕꦶꦕꦶꦏ꧀

ꦕꦕꦏꦏꦏ꧀ zie ꦕꦏꦏ꧀

ꦕꦶꦕꦶꦏꦶꦏꦶꦏ꧀ zie ꦕꦶꦏꦶꦏ꧀

ꦕꦺꦕꦺꦭ꧀ *SB.* oppassend, op de kleintjes passen; karig, op de penning. — ꦕꦺꦕꦺꦭ꧀ꦩꦠꦶ ꦱꦼꦥꦺꦭ꧀ doodvallen op een cent.

ꦕꦸꦕꦸꦭ꧀ — ꦚꦸꦕꦸꦭ꧀ *SB.* bij

beetjes afdoen, *van een schuld. K.* [Javanese] *van het betalen van een schuld of schulden:* bij beetjes. — [Javanese] spaanderen, spaanders afhakken *voor brandhout.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* indoopen, instippen *en wel rijst of lekkernijen van rijst, bv.* [Javanese] *in de* [Javanese] — [Javanese] *iets zooals* [Javanese] *rijst* doopen, stippen *in de* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB. I.* uit, ten einde, uitverteld *van een verhaal.* — [Javanese] *hetz. en* voltooid *van een arbeid; ook* uitgevierd *van een vliegertouw, en derg.* — [Javanese] *een verhaal* uitvertellen; *een arbeid* voltooijen; *enz.* — *II. zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *dikwijls wordt het gevolgd door* [Javanese] *of* [Javanese] *soms nadat men er* [Javanese] *tot versterking heeft achtergevoegd. Verg. bij* [Javanese] *en* [Javanese] *en zie ook* [Javanese] *II.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand, wien men een wond heeft toegebragt,* geld geven om hem tevreden te stellen en de zaak af te maken. — [Javanese] *zie* [Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *naam van een insekt, gelijkende op onzen oorworm, maar kleiner.*

[Javanese] *SB.* gebrek, fout, gebrek *dat iemand of iets aankleeft,* lichaamsgebrek; gebrekkig, verminkt. — [Javanese] *iets* gispen, bedillen, op *iets* aanmerkingen maken. [Javanese] *maar gewoonlijk* [Javanese] *of* [Javanese] gebrek, fout, lichaamsgebrek. [Javanese] *iets* gebrekkig maken, bewerken. — [Javanese] *of* [Javanese] boom *van een padati, ploeg of egge.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* steeds door, voortdurend, volharden, volhardend, altijd maar, altijd maar door. — [Javanese] volhardend, *in het goede of in hetgeen slecht is.*

[Javanese] *of* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* hakken, fijnhakken, kleinhakken, *bv. vleesch. Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB. iemand of iets of naar iemand of iets* steken *met een gepunt voorwerp, bv. met een gescherpten stok;* prikken; *in iets* steken *of* prikken, *en*

van iets: met de scherpe punt dringen *in iets; voorts iemand* bezeeren *of* steken, *bv. van een stekelvarken, met de stekels.* — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *iets bv. een naald* steken *bv. in of op een kussen.*

2e. [Javanese] *SB.* overeenstemmen, met elkaar kloppen, *van berekeningen, gezegden, uitlatingen en derg. voorts:* instemmen, van dezelfde meening zijn.

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* present zijn, zich bevinden *op de plaats of plek, waarheen men door werkzaamheden werd geroepen;* post hebben gevat *in het strijdperk of daar waar het gevecht zal worden gelererd.*

[Javanese] *SB,* worm, ingewandsworm.— [Javanese] wormen hebben, aan wormen lijden.

[Javanese] *SB.* stil; zich stilhouden, zich niet bewegen; in rust; *van water:* stilstaand; voorts *S. met* [Javanese] *B.* niets zeggen, den mond houden, zwijgen; *en SB.* zich *ergens* ophouden *of* gevestigd zijn; zich *ergens* vestigen; *ergens* verblijfhouden; zich bevinden *ergens, bv. in de achterhoede van een optogt. Is de zin bep. ergens,* zijn huis *of* te huis hebben, *ergens* wonen, *dan bezigt men van een meerdere* [Javanese] *als B. en* [Javanese] *als B. L.* — [Javanese] *mvdsv.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* aangesproken, maar slechts eventjes; even aangesproken, met een ziertje slechts verminderd, *van een voorraad;* voorts *van het verrigt hebben van zekeren arbeid:* voor een niet noemenswaard gedeelte, voor een bitter beetje, *zoodat nagenoeg nog het geheele werk blijft te doen.* — [Javanese] *van iemand die getroffen werd door een kogel of stoot:* slechts een ligt schampschot gekregen hebben, er met een krabje zijn afgekomen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kakkerlak.

[Javanese] *SB.* neerstroomen, vallen *van den regen en klanknabootsend redewoordje voor* [Javanese] *Bv.* [Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] *Verg.* [Javanese] — [Javanese] kleine, *gewoonlijk kunstmatig met behulp van een bamboe waar het water doorstroomt, gevormde* waterval. — [Javanese] *Jav.* stralen, stralend, schitteren. — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* stroomen *van het water, in een lei-*

ding of ergens heen. — [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] *Verg.* [illegible]

ꦕꦫ *S.* [illegible] B. op de wijze, naar de wijze, zooals, evenzoo als, als. — [illegible] *van een liedje of derg:* Javaansch en *op* een Jav. lagoe.

ꦕꦶꦫꦶ *SB.* kenmerk; teeken, *waaraan men iets onderkent of wat dient tot aanduiding van iets;* baken, *zooals men bezigt bv. bij het uitbakenen van een aan te leggen weg of te graven waterleiding, en dan gemeenlijk bestaande in een langen stok of bamboe met ezn bosje gras er boven aangebonden.* — [illegible] *zie* [illegible] *IV.* — [illegible] geteekend, gemerkt; kenbaar *aan iets of omdat het een onderscheidingsteeken heeft, bv. als het eigendom of afkomstig te zijn van N. N.* — [illegible] *iets* merken, voorzien van een onderkenningsteeken. [illegible] teeken, aanwijzing, aanduiding. — [illegible] *spr.* hier doet men zus, daar doet men zoo; 's lands wijze, 's lands eer. — [illegible] *zva.* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* water-kookketel *Verg.* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* de steenmarter, *een soort van wilde kat.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *naam van zekere slingerplant en van de daaraan groeijende vrucht.* — [illegible] *SB.* knieschijf. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* kies; kiezen.

[illegible] [illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* het hebben moeten lijden, hebben moeten offeren; meegenomen zijn; afhandig zijn gemaakt, *bv. paré doordien ze werd gestolen, of wel een voorwerp, doordien hij die het leende, het niet teruggaf, enz.*

[illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *B.* zakdoek, neusdoek. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I. zva.* [illegible] — *II. zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* kruidhoorn. *Ook benoemt men wel de* [illegible] *met tjarak, en*

kan men dat laatste dan vertalen met hageltasch of hagelzak.

[Javanese] *zva.* [Javanese] *en bep.* zigtbare grensscheiding *van* [Javanese] *ook van* [Javanese] (*Mal. tjarik*, scheur; afgescheurd stuk. *P.*) — [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *SB.* voorsteven, *ook* achtersteven, *van een vaartuig K.* (*Jav:* zitplaats aan den *voor- of achter* steven *van een schuit*).

[Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* (*van een aanzienlijke of meerdere*), wat door iemand gesproken of gezegd wordt; *iemands* zeggen; zeggen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand iets* verbieden, *iets* verbieden. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand* beknorren, een standje maken, bekijven; op *iets* aanmerkingen maken, *bv. op iemands wijze van handelen; iemand* schelden. — [Javanese] *SB. iemand* bewezen weldaden verwijten, bij wijze van verwijt onder den neus wrijven; *iemand* beknorren, verwijtingen doen, *omdat hij in de gelegenheid zijnde niet aankwam, niet* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand* grijpen, vatten, aangrijpen; *van roofdieren als de tijger, de* [Javanese] *de kat enz. de prooi* grijpen, aangrijpen met de klauwen; *van de laatste ook: een muis* vangen.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* schreijen, tranen storten, huilen, weenen. ([Javanese] [Javanese] *mvdsv.*)— [Javanese] *S.* [Javanese] *B. ook* [Javanese]? *iemand of iets* beschreijen, betreuren; weenen van aandoening om *iemand; iemand, terwijl men hardop schreit*, met zijn tranen besproeijen. — [Javanese] innerlijk bewogen worden, aangedaan worden, aangedaan zijn, *van een aanzienlijke.* — [Javanese] vorst [Javanese] kon zich bijna niet weerhouden om tranen te storten, *of* kon zijn tranen bijna niet weerhouden.

[Javanese] — [Javanese] *SB. zonder dat daartoe van te voren de gelofte werd gedaan*, feestmalen aanrigten, opgeluisterd door [Javanese] spel, wajang en derg., *een en ander, als blijk van dankbaarheid voor Gods hulp of bijstand.*

[Javanese] *SB.* de wijsvinger.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* steken, *van het uiteinde van den draagstok in de lis*

of lus van de touwen, waaraan of waarin dat hangt, wat men over den schouder wil dragen of draagt; voorts het kostende van iets, een prijs lager stellen, verminderen; *ook door huwelijk, met een kind van hem*, vermaagschapt zijn geraakt *met iemand, en* gehuwd zijn *met het kind van iemand.* — [illegible] *van haar:* door elkaar zitten; *van planten en boomen:* door en in elkaar gegroeid zijn; *van het garen dat aan een kluwen was of op een klos zat, maar werd afgerold:* aan *of* in een dot. [illegible] *naam van een instrument dat bij het* [illegible] *wordt gebruikt:* knoopnaald. — [illegible] *den draagstok* steken *aan (d. w. z. in de daarvoor bestemde lus) het te dragen voorwerp, bv. den mand.*

ꦕꦫꦏ (*Kw.* bode, zendeling, afgezant. *Skr. tjaraka*, spion, heimelijke afgezant. *Jav. Wdbk*) [illegible] *benaming van het Javaansch-Soendasche* alphabet. *Zie de Gramm. en ook de Jav. Gramm. 2e uitgaaf, bl.* 224 *en volgg. Verg. voorts bij* [illegible] *en zie ook* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* vallen in een droppel *of* spat, *van een vloeistof, bv. inkt.* — [illegible] *van iets, zooals bloed*, druppelsgewijze liggen; *ook* druppels laten vallen, storten *van iets, bv. inkt. — Zie ook* [illegible]

[illegible] *Kw.* [illegible] *of zooals men gewoonlijk schrijft* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* spatten *van een vloeistof, maar niet van regenwater. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] bespatten. — [illegible] bespat. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* doorschrappen, uitschrappen. — [illegible] *letters of woorden* doorschrappen, uitschrappen. — [illegible] *fig.* geen schrijven (*ons* lezen en schrijven) geleerd hebben, niet kunnen schrijven.

[illegible] — [illegible] *SB.* met groote spatten, spatten; er uit spatten; spatten *op iets;* er uitstuiven, regts en links er uitstuiven, *van het meel dat men in het rijstblok stampt van rijst.* — [illegible] *naam van een lekkernij van*

[Javanese] *en suiker, in pisangblad gepakt en zoo gaar gemaakt.*

[Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* verhaal, vertelling, geschiedenis; vertellen, verhalen (*Skr. tjarita*). *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* vertellen, verhalen. — [Javanese] *S enz.* zijn verhaal doen, aan 't vertellen zijn, wat voorviel *of* gebeurde vertellen. — [Javanese] [Javanese] *of* [Javanese] *iemand iets* verhalen, vertellen. — [Javanese] *enz. iets aan iemand* verhalen, vertellen; van *iemand of iets* verhalen *of* vertellen. — [Javanese] *of* [Javanese] *ook* [Javanese] *of* [Javanese] wordt verhaald *dat;* wordt vermeld *dat;* te verhalen, te vermelden. — [Javanese] maar *of* doch ik acht mij verpligt U mede te deelen. — [Javanese] *en* [Javanese] *of* [Javanese] *en* [Javanese] *zva.* [Javanese] verhaal, vertelling.

[Javanese] *SB.* kibbelen, harrewarren, twist zoeken; veel praats hebben; *ook* ongeduldig (*niet kunnen wachten*). — [Javanese] *van iets:* een twistappel zijn *of* worden. — [Javanese] *iets* tot een twistappel maken.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de vrucht van den kawoeng palm, in de schil. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *SB.* met een straal loopen.

[Javanese] *naam van een grassoort, die ook djampang wordt genoemd en tot de lalab behoort.*

[Javanese] *SB.* gevlamd, gestreept, *bv. zooals de koningstijger. K.*

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* stroomen *van tranen.*

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *of* [Javanese] *naam van een kleine ronde zuurachtige vrucht, die bij sommige spijzen wordt gevoegd en ook wel tot manissan wordt bereid.* (*Cicca disticha. L. Hasskarl.*)

[Javanese] *zva.* [Javanese] *van een kip.*

[Javanese] *SB.* waterval (*zamentrekking van* [Javanese] *en* [Javanese]) — [Javanese] *van het*

water bij een waterval of op een andere plaats of plek: neerstroomen, afstroomen.

en *zie bij*

zva. *of*

SB. witte vlekken op de handen *of* op de handen en voeten; dergelijke vlekken hebben op *handen of voeten.* — *Men zegt dat hij, die boejoet is* *zulke vlekken krijgt als hij het dier maar aanraakt. Reg. Tj.*

of *naam van de residentie* Tjirebon of Tje ibon. — (*Jav. naam van een* klein soort van riviergarnalen.)

SB. van een rijstaar: niet digtbeladen, slechts schaarsch bezet met korrels (*verg.*), *en van spreken, met* *-daarnevens:* langzaam, *zoodat de woorden niet in een vloeijen; voorts:* opengewerkt, *bv. van een opengewerkte matten zitting van een stoel,* doorzigtig, niet digt, *van stoffen bv. van laken;* schaarsch *bv. van de vogels ergens* (*verg.*), *en eindelijk de* ruimte *of* afstand *van de eene plant of boom tot de ander plant of boom, bij een aanplant;* plantwijdte.

SB. soort van mandje, *dat o. a. bij den koffijpluk wordt gebruikt.*

Mal. en zelden gebruikt: valsch, oneerlijk, *bv. spelen.*

SB. vuil, smerig *van het gelaat.* besmeerd, *van iemand, doelende op zijn gelaat.*

SB. I. een, onverschillig waarvan gemaakte bv. gedraaide en vervolgens in olie gedoopte pit (*een om een stokje gewonden en vervolgens in olie gedoopte lap is de meest gewone vorm*), *om de lichten of het licht mee aantesteken of wel om eventjes mee heen te loopen naar een ander vertrek, bv. om van daar iets te halen.* — *zie ald.* — *II.* *SB.* trechter.

SB. knipoogen, met de oogen knippen, *omdat het licht te hel is, bv. als men uit een donkere kamer in het licht komt. Verg.*

SB. op zijn hoede zijn, op zijn qui vive zijn, op zijn hoede en klaar zijn *door alles wat men noodig zou kunnen hebben, bij zich te hebben*). *Verg.*

SB. van een aantal personen die bij elkaar waren, bv. van velen, die naar

iets stonden of zaten te kijken, van een leger enz. zeer gedund, tot op nagenoeg de helft verminderd.

[illegible] *SB.* mand van ruw zaamgevlochten bamboe. *Rg. K.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *SB.* met de lippen weggetrokken, *zoodat de tanden te zien zijn. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *naam van een grooten en prachtigen boom, behoorende tot het geslacht der vijgenboomen:* de waringin.

[illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB. I.* kom aan, wel aan; *ook:* zeg, *in bv.* zeg, weet jij *enz. Verg.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible] — *II. zva.* [illegible]

[illegible] *I. zva.* [illegible] *II. Verg.* [illegible] *II.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* bij zich zelf zeggen. *Verg.* [illegible] — *III. klanknabootsend* redewoord *voor* [illegible] *bv.* [illegible]

[illegible] *SB.* stekende en benauwende pijnen in den maag of maagstreek, *soms zoo hevig dat bewusteloosheid intreedt.*

[illegible] *SB.* azijn.

[illegible] *Kw. SB.* de belasting op het parè produkt ($^1/_{10}$ *van het produkt), die de bevolking in de Preanger voor de reorganisatie van dat gewest opbragt aan haar regenten en mindere hoofden. In het Soekaboemische (regentschap Tjiandjoer) werd ze geheven door het Gouvernement.* — [illegible] als tjoekè opgebragte parè.

[illegible] *SB.* druk in de weer zijn. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* lus in een touw, bestemd om er het ander eind van het touw doorheen te halen; *ook schertsend, voor:* het vrouwelijk schaam deel *en van daar voor* vrouw, huisvrouw.

[illegible] *SB.* zoo even, daar straks, daar juist. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een stroom* doorwaden.

[illegible] — [illegible] *SB.* uitslorpen, er uit zuigen, *bv. een ei uit den dop of een oester uit de schaal. Zie ook „Verb. en Bijv."*

[illegible] *SB.* de kleine huishagedis.

[illegible] *SB.* rammelen, snateren,

snappen, levenmaken (*verg.* ꦔꦁꦏꦕꦫꦏꦿ꧀). *Voorts van ganzen, eenden of kippen:* leven maken, *door te snateren, te kwaken of te kakelen.*

ꦕꦶꦏꦕꦶꦏ꧀ *SB.* vuurvlieg.

ꦕꦶꦏ꧒ꦕꦶꦏ꧒꧀ *SB.* oud en afgeleefd.

ꦕꦏꦿꦕꦏꦿ꧀ ꦚꦏꦿꦕꦏꦿ꧀ *zie* ꦕꦏꦿ꧀ ꦕꦏꦿ꧀ *bij* ꦕꦏꦿ꧀ *II.*

ꦕ꧒ꦏꦸꦃ *ong.* — ꦏꦼꦕꦏꦸꦃꦤ꧀ *zva.* ꦏꦼꦕꦏꦸꦃ ꦤ꧀ *en* ꦕꦶꦏꦸꦕꦶꦏꦸꦃꦤ꧀꧉

ꦕꦏꦿ꧀ *zva.* ꦥꦼꦭꦏꦿꦭꦤ꧀꧉ ꦚꦏꦿ꧀ *zva.* ꦩꦭꦏꦿꦭꦤ꧀ *ook:* op *iets* een kruis teekenen. — *In geschriften.* ꦚꦏꦿꦮꦠꦶ *soms de betiteling van een vorst.* (ꦕꦏꦿꦮꦠꦶ *of* ꦕꦏꦿꦮꦠꦶ *en* ꦱꦏꦿꦮꦠꦶ wereldbeheerscher, *titel van zeer groote Vorsten* (*Skr. tjakrawartî,* wereldbeheerscher, beheerscher van een *tjakra of* rijk, dat zich uitstrekt van zee tot zee, *bepaaldelijk een titel van twaalf vorsten, beginnende met Bharata. Jav. wdbk.*)

ꦕꦏꦂ꧉ — ꦚꦏꦂ *SB.* krabben *van dieren; ook van menschen, bv. vechtende vrouwen:* een krab geven, krabben. — ꦚꦏꦂꦏꦏꦺ *mvdsv. ook: vuil,* met behulp van een tjatjakar, bij elkaar krabben *of* halen. — ꦕꦕꦏꦂ bamboezen werktuig, waarmee men vuil *en derg.* bij elkaar krabt of harkt.

ꦕꦸꦏꦸꦂ꧉ — ꦚꦸꦏꦸꦂ *S.* ꦔꦼꦏꦸꦂ *B. zva.* ꦚꦸꦏꦸꦂꦏꦏꦺ *en* ꦔꦼꦏꦸꦂꦏꦏꦺ *maar slechts de Pass. vorm is in gebruik, naar het schijnt.* — ꦚꦸꦏꦸꦂꦏꦏꦺ *S.* ꦔꦼꦏꦸꦂꦏꦏꦺ *B. iemand* scheren, *iemand bv. de knevels* afscheren. — ꦚꦸꦏꦸꦂꦏꦏꦺ *S.* (*geen B. vorm.*) *mvdsv.* — ꦥꦔꦫꦕꦸꦏꦸꦂ *S.* ꦥꦔꦫꦏꦸꦂ *B.* scheermes.

ꦏꦕꦏꦏꦂ *SB.* *van een buffel, rund, geit en schaap:* de hoef; *van een kip, eend en derg. de eigenlijk gezegde* klauw; *voorts plat woord voor* voet *van een mensch, en* naam van een inlandsch gebak. *Verg.* ꦕꦏꦂ꧉

ꦕ꧒ꦏꦂ꧒ *SB.* poot (*het gedeelte beneden de knie*) *van een dier, maar hiervoor, volgens K., ook wel* ꦏꦕꦏꦏꦂ (*verg. bov.*)*; voorts zva. dat laatste voor* voet *van een mensch.*

ꦕꦶꦏꦿꦏ꧀ *SB.* bamboezen horde, *waarop men zand, steenen en derg. transporteert, maar die ook wel bij wijze van draagbaar wordt gebezigd.* — ꦚꦶꦏꦿꦏ꧀ꦏꦏꦺ *iemand of iets* op een tjikrak transporteeren.

ꦕꦼꦏꦶꦏ꧀꧉ — ꦚꦼꦏꦶꦏ꧀ꦏꦏꦺ *SB. iemand* den keel digtknijpen en zoo met de hand wurgen.

ꦕꦏꦏꦏ꧀ *SB. 1. naam van een vogel, die volgens den Reg. Tj. in het Maleisch*

radja oedang (een soort van ijsvogel. P.) wordt genoemd en op visschen aast.— II. klanknabootsing van het geluid ha-ha-ha! bij schaterend lachen; voorts van lachen: schaterend, dat het schatert. — ꦲꦲꦏꦏꦏꦏ꧀ꦏꦤ꧀ *lachen* met het geluid ha-ha-ha! — ꦲꦺꦲꦏꦏꦏ꧀ꦏꦤ꧀ *of* ꦲꦺꦲꦏꦏꦏꦏꦤ꧀ *van velen: lachen enz. — Verg.* ꦲꦲꦲꦏꦏꦏ꧀ꦏꦤ꧀ *en* ꦲꦶꦏꦶꦏꦶꦏꦤ꧀꧉

ꦲꦶꦏꦶꦏꦶꦏꦤ꧀ *klanknabootsing van het geluid hi-hi-hi! bij lachen met dat geluid.* ꦲꦶꦏꦶꦏꦶꦏꦃꦏꦶ *of* ꦲꦶꦃꦏꦶ ꦔꦶꦏꦶꦏꦶꦏꦤ꧀ lachen met het geluid hi-hi-hi. — ꦲꦶꦲꦶꦏꦶꦏꦶꦏ꧀ꦏꦤ꧀ *hetz.*— ꦲꦺꦲꦶꦏꦶꦏꦶꦏꦤ꧀ *of* ꦲꦺꦲꦶꦏꦶꦏꦶꦏꦤ꧀ *van velen: lachen, enz.*

ꦲꦭꦥ꧀꧉ — ꦔꦭꦥ꧀ *S.* ꦩꦸꦤ꧀ꦝꦸꦠ꧀ *B.* (ꦔꦭꦥ꧀ꦲꦭꦥ꧀ *en* ꦔꦸꦤ꧀ꦝꦸꦠ꧀ *mvdsv.*) *iets* nemen, *iets* nemen *om het voor zich te houden*, *iets* krijgen, halen, wegnemen, opnemen, oprapen; *iets* halen *uit de toko*, *ook* koopen *op een vendutie; een kind of iets* meepakken, *van den boeman gezegd, en eindelijk iets wat* ꦲꦶꦲꦠꦏꦶꦁꦏꦶ accepteren, aannemen. — ꦔꦭꦥ꧀ꦥꦸꦱꦸ van *iets* de oesoer doen betalen. — ꦔꦭꦥ꧀ꦥꦏꦺ van *te verkoopen goed, waarop men rekent een zekere winst te zullen hebben, al dadelijk* een gedeelte, gelijkstaande met de verwachte winst, afnemen en gebruiken.— ꦲꦭꦥ꧀ꦲꦭꦥ꧀ stilletjes wegnemen, *hetzij om te stelen, hetzij enkel om te gebruiken.* — ꦲꦭꦥ꧀ꦲꦭꦥ꧀ꦥꦤ꧀ kaapziek, diefachtig. - ꦔꦭꦥ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *mvdsv. bij herhaling* ꦔꦭꦥ꧀ꦲꦤ꧀ *van een persoon.* — ꦏꦭꦥ꧀ꦥꦸꦤ꧀ *zva.* ꦲꦭꦥ꧀ꦲꦭꦥ꧀ꦲꦤ꧀꧉

ꦲꦶꦏꦩ꧀ꦧꦭ꧀ *zie onder* ꦲꦶ꧉

ꦲꦶꦏꦼꦭ꧀ *I.* ꦔꦶꦏꦼꦭ꧀ *S.* ꦔꦸꦤ꧀ꦝꦸꦠ꧀ *B. iets* vatten, in de hand nemen, aanvatten en dan vasthouden, in de hand hebben; *iemands hand* nemen (ꦔꦶꦏꦼꦭ꧀ *en* ꦔꦸꦤ꧀ꦝꦸꦠ꧀ *mvdsv.*)— ꦔꦶꦏꦼꦭꦶ *S.* ꦔꦸꦤ꧀ꦝꦸꦠ꧀ *B. iemand of iets* vasthouden. ꦲꦶꦏꦼꦭꦤ꧀ *SB.* handvat, *bv. aan een rijtuig:* de koperen boog naast het portier, *waaraan men zich bij het instijgen met de linkerhand vasthoudt, voorts met* ꦲꦶꦏꦼꦭꦤ꧀ *er nevens in gebruik: iemands* onderhoorigheid, *de afdeeling, het distrikt of dorp waarover hij gesteld is.*

2e ꦔꦶꦏꦼꦭ꧀ *S.* ꦔꦶꦏꦶ *B. iemand of iets* aanhouden; *iemand* oppakken, arresteren (*verg.* ꦲꦶꦏꦼꦭ꧀), *voorts: iemand of iets* on-

der zijn beheer hebben, als chef onder zich hebben. ([Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv.*)

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* in dienst zijn. [Javanese] *en* [Javanese] *hetz.* — [Javanese] *en van een aanzienlijke:* [Javanese] een geheim *of* geheimen kunnen bewaren. [Javanese] zooveel als men omvatten kan met duim en voorvinger, *bv. van een paal. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* [Javanese] het oudste kind, *in een gezin.*

[Javanese] *I. SB. van een plek gronds:* vol met *bv. gras; van het aardrijk:* vol met *gewassen, planten en derg. Voorts* [Javanese] voorspoedig zijn, gelukkig zijn *bv. met visch-vangen, uit visschen zijnde.* — [Javanese] opbrengst *van aanplantingen, vruchtboomen, enz. ook van een veld, bv. van een hoema.* — *II.* ([Javanese] *en* [Javanese] *in sommige streken, zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *K.*)

[Javanese] — [Javanese] *SB.* knieholte.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* gebrek aan parè en rijst; *ergens* schaarschte heerschen *of* zijn van parè en rijst; duur zijn van de parè en rijst *ergens.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] *1. maar slechts voor het bestijgen van een dier.*

[Javanese] *SB.* zooals dat behoort en past, *bv. van zich kleeden of gekleed zijn;* er goed uitzien; een goed figuur maken.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* voldoende, toereikend, genoeg. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* in *iets (voldoende)* voorzien. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iets (in voldoende hoeveelheid) bijv. voedsel en deksel* verstrekken. — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] uitleenen of weggeven op een onverstandige wijze, zoodat men ten slotte zelf niets houdt.

[Javanese] *SB.* vonder; smal bruggetje, *slechts door voetgangers te passeren.* — [Javanese] over een vonder gaan — [Javanese] de bamboe, waarmee de nok van een inlandsch huis over de geheele lengte wordt bedekt, ter bevestiging van de uiteinden van de oesoeks.

[Javanese] *I. klanknabootsend redewoord voor* [Javanese] stappen *bv. uit de boot op het schip, het huis binnen, enz. II.* [Javanese] ....

[Javanese script] hetzij..... hetzij; het moge zijn ...... het moge zijn. *Bv:* [Javanese script] [Javanese script]

[Javanese script] *en zoo ook* [Javanese script] *klanknabootsingen van het sjilpen van een vogel en het piepen van een muis.* — [Javanese script] piepen, sjilpen. — [Javanese script] *mvdsv.* (*van een veelheid*) *hetz.*

[Javanese script] *I. SB.* verf. — [Javanese script] verver.- [Javanese script] (*Pass.* [Javanese script]) verven.— *II. zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. het* loon in parè, *dat een* [Javanese script] *in sommige gevallen ontvangt.* (*Verg. het Mal.* چاتو, *bij P.*) — [Javanese script] *S.* eten *en bep. rijst met wat daarbij behoort, als men bv. zegt:* [Javanese script] *of wel* [Javanese script] *en derg.* ([Javanese script] *mvdsv.*) — *Nevens* [Javanese script], *dat meer gebruikelijk is, ook wel voor* eten, vreten *van een dier; als* [Javanese script] *van menschen wordt gebezigd is het zva.* [Javanese script] *waar dit niet bep. den zinheeft van rijsteten.* — *De P. B. en B. L. vormen van* [Javanese script] *zijn dezelfde als die van* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. I. van iemand iets* voorspellen *of* voorzeggen, *op grond van ondervinding, die men opdeed. Verg:* [Javanese script] — 2 *iemand* nadoen. — [Javanese script] *iemand* naäpen.

[Javanese script] *I. SB. iemands* zeggen; zeggen, spreken. — [Javanese script] *over iemand of iets* spreken. [Javanese script] *hetz. maar over een bep. persoon of zaak.* — [Javanese script] kort maar veel zeggend; in weinig woorden veel zeggen. — [Javanese script] *daarv.* [Javanese script] wordt verhaald.

II. Kw. vier (*Skr. tjatoer*); *SB.* schaakspel. [Javanese script] schaken, schaakspe'en. (*Skr. tjatoerangga. Jav. Wdbk*). — [Javanese script] *of* [Javanese script] schaakbord.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* met duim en vinger knippen, zoodat het geluid geeft. *K.*

[Javanese script] *SB. het haakje aan de* [Javanese script] [Javanese script] *naam van een gewas, waarvan de vruchtkorrels worden gegeten.*

[Javanese script] — [Javanese script] *zie onder* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* drukken, *van een boek en van lijnwaden;* gieten *van kogels en* [Javanese script] *ook: goud, zilver of koper* tot munt slaan. — [Javanese script] vorm, *waarin*

iets gemaakt of gegoten wordt. — [Javanese] gedrukte letter; drukletter.

[Javanese] *SB. voorheen de benaming voor een* distrikt. — [Javanese] *tegenwoordig in onbruik geraakten* titel voor een distriktshoofd. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] smalle houten *of* bamboezen spatel. [Javanese] daarmêe omroeren *of* opscheppen.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* opteekenen, aanteekenen; *iets voorloopig, om het naderhand te bevestigen, zooals dat behoort of om het niet te behoeven vast te houden, maar ook wel om het zoo te laten blijven, als men zich de moeite van het, bv. vastnaaijen niet wil geven*, vaststeken, vastspelden, vastbinden. — [Javanese] *iets* onthouden, in zijn geheugen bewaren, in gedachten houden.

[Javanese] *SB. zie* [Javanese] *onder* [Javanese] [Javanese] met een tjatoet (*de haren van*) *den baard of wel andere op het gelaat verspreide haren* uittrekken.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* overnemen, *iets* overnemen *uit een boek of geschrift.*

[Javanese] *SB.* gevelde *of zonder toedoen van den mensch* omgevallen, *bv. door een rivier, die buiten haar oevers trad ontwortelden* groote boom. — [Javanese] de melkweg — [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *klanknabootsende woordjes voor het gesis of sissen van iets, bv. van een droppel vet, die uit het vleesch, dat men roostert, in het vuur valt, of wel van den droppel water die op heet ijzer valt; enz.* — [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] sissen *bv. van het vette vleesch dat men roostert, of wel van den visch, dien men met olie of boter in de pan braadt.*

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *redewoord voor* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie bij* [Javanese], *aldaar* [Javanese]

[Javanese] *SB.* een tegenzin *of* afkeer hebben *van iemand of iets;* een pik hebben *op iemand. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *bv. van man en vrouw:* een in alle opzigten van hart en zin. — [Javanese] *of* [Javanese] [Javanese] *of* [Javanese] *zva.* [Javanese] *de twee laatste bezigt men, met nadruk sprekende, als men iets uitdrukkelijk verbiedt.*

ꦕꦒꦭꦒꦤ꧀ *SB. maar als mooijer woord gebruikt men* ꦥꦿꦮꦤ꧀ maagd. — ꦔꦒꦭꦒꦤꦺꦤꦶ *een maagd* beslapen.

ꦕꦶꦮꦶꦏ꧀ — ꦕꦶꦕꦶꦮꦶꦏ꧀ *SB.* brok, brokje, stuk, stukje *papier, lijnwaad of derg.; fig. wel voor* oor, *bv. als men een kind beknort, omdat het niet doet wat het men het zegt te doen.*

ꦕꦃꦮꦏ꧀ *SB.* kerf, keep, insnede. — ꦔꦕꦃꦮꦏ꧀ in *iets, bv. in een stok* een kerf *of* insnede maken.

ꦒꦕꦮꦃꦏ꧀ — ꦒꦕꦒꦕꦮꦃꦏ꧀ *S.* ꦮꦱꦸꦃ *B.* zich het achterste wasschen *na een ontlasting.*

ꦕꦮꦺꦠ꧀ *SB.* stuk lijnwaad, *gemeenlijk een karembong*, dat, om de lendenen geslagen, terwijl het eind, tusschen de beenen door opgehaald, van achteren weer werd ingestoken, — dient tot bedekking van de schaamdeelen; *ook de samping wordt wel zoo, door die tusschen de beenen door op te halen en van achteren bij den gordel weer in te steken, als tjawet gebezigd.* — ꦩꦕꦮꦺꦠ꧀ met een ꦕꦮꦺꦠ꧀ om. — ꦔꦕꦮꦺꦠ꧀ *van den staart van een hond, die angstig is:* tusschen de beenen. — ꦔꦕꦮꦺꦠꦶ *iemand* een ꦕꦮꦺꦠ꧀ aandoen, *of* zijn kleedje tusschen de beenen doorhalen, en van achteren vastmaken. — ꦔꦕꦮꦺꦠꦏꦺ *een karembong of de samping* als ꦕꦮꦺꦠ꧀ bezigen. *Verg.* ꦕꦗꦺꦠ꧀

ꦕꦶꦛꦶꦠ꧀ — ꦔꦶꦛꦶꦠ꧀ *SB.* knijpen, *met de nagels; ook:* van *iets, bv. van een stuk* ꦏꦸꦮꦺ een brokje afknijpen, afhalen. *Verg.* ꦕꦼꦒꦸꦠ꧀ — ꦔꦶꦛꦶꦠ꧀ꦔꦶꦛꦶꦠ꧀ *mvdsv.* (*herhaaldelijk knijpen, ook van iets herhaaldelijk brokjes afknijpen of afhalen*); *voorts: iets bv. brood* brokkelen. — ꦩꦔꦶꦛꦶꦠꦶ *voor iemand iets bv. brood* brokkelen; *enz.*

ꦕꦃꦒꦮꦺꦏ꧀ *SB.* grof rood aarden schoteltje, waarin de ꦱꦩ꧀ꦧꦼꦭ꧀ wordt gereed gemaakt en doorgaans ook voorgediend. — ꦥꦁꦒꦶꦭꦶꦁꦕꦺꦴꦮꦺꦏ꧀ het houten werktuigje, waarmee de ꦱꦩ꧀ꦧꦼꦭ꧀ in de ꦕꦺꦴꦮꦺꦏ꧀ wordt fijngewreven. — ꦩꦸꦠꦸ ꦥꦶꦤꦒꦸꦭ꧀ en ꦥꦶꦤꦒꦺꦴꦱꦺꦴꦏ꧀ *hetz.*

ꦕꦮꦶꦱ꧀ — ꦕꦕꦮꦶꦱ꧀ *SB.* klaarmaken, in gereedheid brengen *van iets of van hetgeen op een zeker tijdstip klaar zal moeten zijn en dan zal worden gebruikt; bep. ook* eten klaar maken, het eten klaar maken. — ꦕꦩꦮꦶꦱ꧀ klaar, gereed; klaar zijn. — ꦔꦕꦮꦶꦱꦤꦶ voor *iemand, die verwacht*

wordt, iets, vooral eten klaar maken, in gereedheid brengen. — [Javanese] *iets, vooral eten voor iemand, die verwacht wordt,* klaarmaken.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand of iets* met de klauwen aangrijpen, grijpen, *van den tijger.*

[Javanese] *SB.* [Javanese] iets anders als [Javanese] *bv.* lalab *of* sommige onrijpe vruchten, gedoopt *of* gestipt in een [Javanese] — [Javanese] *iets bv. onrijpe vruchten* doopen *of* stippen in een [Javanese] — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* afkeuren *of* laken; aanmerking maken op *iemand of iets; iemand* attent maken op een gebrek, *of* op *iets* wat verkeerd is *in zijn gedrag of woorden.*

[Javanese] *SB.* zich bevinden *alleen of met zijn beiden in een huis of op een eenzame plaats.*

[Javanese] *SB.* van zich werpen, wegwerpen, uit de hand werpen, *bv. zijn zwaard; ook* achterlaten, aan zich zelf overlaten, *bv. het kind dat men bij zich heeft. Als redewoord voor* [Javanese] *en* [Javanese] *is het onvertaalbaar.* — [Javanese] zich ontdoen *van zijn gewaad, bv. oorlogsgewaad.* — [Javanese] gelaten worden, gegeven worden, *voor den geboden prijs.* — [Javanese] los, loslaten, *en van geld of eten:* uitgegeven, verbruikt, *binnen een zeker tijdsverloop.*

[Javanese] *SB.* soort karembong, smal en van roode zijde.

[Javanese] *SB. of B. van hart of gemoed:* gekwetst, gegriefd. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *ook:* iets, dat niet in den haak is, *bv.* [Javanese] er is al iets dat niet in den haak is, *of wel:* ze liggen al met mekaar overhoop.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* oor. — [Javanese] *spreekw.* geloof slaan aan alles wat de menschen zeggen. *Voorts* [Javanese] *SB.* oor, handvatsel.

[Javanese] *SB.* de hoorn van een rhinoceros. *Skr. tjoélâ,* een kuif.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* slaap, *die zich onder het slapen in de ooghoeken vormt; ook* het vuil, *dat zich vooral ook daar zet* als men zeere oogen heeft.

[Javanese] — [Javanese] *S.* smakelijk, met smaak *van eten.*

[…] *SB.* zich bepalen tot toekijken *of wel* tot toehooren.

[…] *S.* […] *B.* broek — […] *volg. Reg. Tj. P, maar op Soemedang S. zva.* […] — […] zonder broek aan. — […] lange, wijde, tot op de voeten neerhangende broek; *ook een zoogenaamde* nachtbroek. — […] korte niet tot aan de knieën reikende broek. — […] *zoo noemt men wel een* op Europesche wijze gemaakte broek. *Verg.* […]

[…] *en gewoonlijk* […] *SB.* zich ongepast aanstellen, zich ongeoorloofde vrijheden veroorloven *tegenover meerderen of personen aan wie men eerbied schuldig is. Verg.* […]

[…] *SB.* de asch *aan of van een sigaar of oedoed. Verg.* […]

[…] *zva.* […] (*[…] volg. K.*)

[…] *SB.* […] steeds aan het verhuizen zijn. — […] bij de heele wereld in *of* aan loopen, om overal maar eventjes te blijven.

[…] *I. SB.* stappen *in een rijtuig, draagstoel of boot*, stijgen *op een schip of paard; ook soms onvertaalbaar redewoord, bv. voor het zich werpen* ([…]) *op een paard of buffel; enz.*
II. klanknabootsend woordje voor het vallen van een druppel. […] *of* […] *SB.* een druppel. — […] in een druppel vallen, druppen, *bv. van de olie, die zich onder aan het reservoir van een lamp verzamelde.* […] (*Pass.* […] *of* […]) neerdruppelen, in druppels neervallen, *bv. van den regen, die door een lek in het dak dringt; ook: iemand of iets* bedruppelen; *iemand iets* indruppelen. — […] *iets* doen neer druppelen; *iets* bij druppels *aan iemand* ingeven. — *Pass.* […] *of* […]

[…] — […] *of* […] *SB.* vlug van bevatting. *Verg.* […] *en* […]

[…] *zie* […], […] *en* […] *mvdsv.*

[…] — […] *SB.* roepen. — […] vader roepen, vader zeggen *tot iemand.* — […] *of* […] *S.* […] *B. iemand* roepen, ontbieden, roepen

om te komen. — [Javanese] [Javanese] *mvdsv. twee of meer personen roepen om te komen; enz.)*— [Javanese] *SB.* bij herhaling roepen, aanhoudend roepen, *bv. opdat iemand zal komen, of wel zooals de ronde 's avonds doet, door herhaaldelijk* [Javanese] *te roepen; enz.* — [Javanese] *SB.* het roepen, *iemands* roepen. — [Javanese] roepen, *ook van iemands stem, als men den persoon zelf niet ziet.* — [Javanese] *van een naam:* bekend in ieder dorp, overal bekend. -- [Javanese] *van iemand:* heide en ver bekend. — [Javanese] *SB.* een afstand, gelijk aan dien, waarop men iemand kan beroepen. — *Verg:* [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* wakker liggen, liggen met de oogen open. — [Javanese] *van de oogen van iemand, die wakker ligt:* open; heen en weer dwalen. — [Javanese] flikkeren, flonkeren *van diamanten en van de sterren.- Verg.* [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB. Het volk meent dat onder ieder groot steenen gebouw* ([Javanese]) *of ander groot werk, bv. brug, bij den bouw, een menschenhoofd wordt begraven. (Het begraven, onder het in aanbouw zijnde huis, van den kop van een geit of van een kip, door vermogenden van een buffelkop, is nog ten huidigen dage gebruikelijk). De* personen, *die door den bouwheer zouden worden* uitgezonden, om een menschenhoofd te bemagtigen, *bedoelt men met* [Javanese] *als men zich uitdrukt bv. als volgt:* [Javanese] *Voorts gebruikt men* [Javanese] *i. d. z. van* de boeman; *ook vond ik het nog gebezigd, waar wij zouden zeggen* menschenmoorder, menschenslagter *of* menscheneter.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* spanen, speten, met een spaan uitsteken. — [Javanese] spaan, spaantje, spatel.

[Javanese] — [Javanese] *SB. naar of in of door iets* steken *met iets, dat echter niet scherp behoeft te zijn. Pass. ook* [Javanese] — [Javanese] *mvdsv. (herhaaldelijk steken.)* — [Javanese] *ets*steken *of* duwen *enz.* — [Javanese] ten opzigte van *iemand* zich gedragen alsof deze doof of blind of wel beide is.

Deze spreekw. wordt gebezigd, bv. van hem, die voorgevende niets te hebben, zijn huisgenoot, die het tegendeel weet, niets meedeelt van zijn [illegible] *Ook van hem, die iemand in het gezigt zegt dat hij diens zoon, in het algemeen iemand, die den toegesprokene dierbaar is, zal dooden of kwaaddoen, enz.*

ꦕꦶꦭꦏ *SB.* ongeluk, onheil; ongelukkig, door een ongeluk *of* ramp getroffen. [illegible] *hetz.* — [illegible] er heeft een ongeluk plaats gehad. — [illegible] ongeluk *of* onheil dat dreigt *of* boven het hoofd hangt; ongeluk *of* onheil, dat hem dreigt *of* wacht. — [illegible] *iemand* een ongeluk bezorgen; *iemand* in het onheil storten.

ꦕꦸꦭꦶꦏ *SB.* diefachtig; stelen, kapen (*Skr. tjalaka,* bedrieger, *en tjalika zou regelmatig hetzelfde beteekenen. Prof. Kern.* — *tjaurikā,* dieverij. *Jav. wdbk.*). *Voorts* boosaardig, plaagziek, *zoodat men zijn slagtoffer beschaamd maakt, zich doet schamen, bv. door hem in 't bijzijn van anderen, den hoofddoek van 't hoofd te trekken.* — [illegible] diefstal, dieverij, oneerlijkheid, schelmerij.

[illegible] *SB. van iets, dat zich op grooten afstand bevindt:* flauw, onduidelijk *gezien worden;* onduidelijk zigtbaar; even te onderscheiden, *door den afstand.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van lachen:* schateren, schaterend, dat het schaterde.

[illegible] *SB.* [illegible] *daarn.* [illegible] *of* [illegible] schateren van 't lachen, lachen dat het schatert. — [illegible] *hetz. maar gedurende eenige oogenblikken.*

[illegible] *SB.* kol *van een paard, buffel enz. ook:* een kol hebben *van zoo'n dier.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* bestrijken *met iets bv. modder;* op *iets als een plank, muur of lei met den natten of besmeerden vinger* een veeg geven.

[illegible] *of* [illegible] *kunstterm van de jonge parè als die* zoo ver *is* dat de aren zich beginnen te vertoonen.

[illegible] *SB.* ongemanierd.— *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[Javanese] *SB.* steken *van een bij of wesp; ook wel voor:* bijten *van een mier en derg; als redewoord voor* [Javanese] *is het onvertaalbaar.* — [Javanese] *bezigt men om uit te drukken wat hij voelt, die wordt gestoken.*

[Javanese] *een soort van* specht.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zich onaangename aardigheden veroorlooven, aardig willen zijn door middel van plagen; *ook:* vrij, vrijpostig, astrant. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *SB. zekere, tegenwoordig afgeschafte,* politiedienaren, *die betaald werden uit de tjoekè en met rahajats.* - [Javanese] kruisboot. - [Javanese] patjalang zijn, als patjalang dienst doen.

[Javanese] *SB. een muziekinstrument. Het zijn eenige stukken bamboe, opgehangen in dier voege dat het geheel lijkt op een ladder. Op deze bamboezen wordt geslagen.*

[Javanese] *SB.* niet komen tot aan den rand van de wadah; niet vol *van de wadah. Voorts van de oogen:* diep in het hoofd liggen.

[Javanese] *SB.* wild varken. — [Javanese] jij varken! jou zwijn! — [Javanese] spaarpot. — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] *geld* in een spaarpot doen, opsparen. [Javanese] *hetz.*

[Javanese] — [Javanese] *Jav. zva.* [Javanese] — [Javanese] *van iemand:* zijn uiterlijk bedriegt; *in het algemeen van iemand of iets:* iemand bedriegen, misleiden *t. w. door uiterlijk of voorkomen. Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets bijv. iemands gelaat* besmeeren, *bv. met roet.*

[Javanese] *naam van een balingbing soort. Reg. Tj.*

[Javanese] *SB.* gevlochten langwerpig mandje *waarin men een kip transporteert, en dat gewoonlijk aan een draagstok wordt gedragen. Het mandje is zoo laag dat de kip niet kan staan.* — [Javanese] *een kip* in een tjalongtjong doen. *De Pass. vorm ook:* in een tjalongtjong zitten, *van een kip.*

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* niet rustig kunnen blijven zitten, *maar ieder oogenblik opspringen en heen en weer loopen.*

[Javanese] *SB.* het hoofd opheffen en opgeheven houden; *van beesten:* den

kop opheffen; *van een paard: kunstterm voor:* het hoofd ophouden, *terwijl het wordt bereden. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met open mond, met den mond wijd open; den mond wijd open doen. *Rg. K. — Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* lomp, ongemanierd, onbeleefd, *hetzij omdat men geen manieren kent, hetzij omdat men met opzet zich zoo gedraagt. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* stempel, cachet; cachet *van een brief,* etiket *van een flesch of derg.,* afdruk *van een stempel of cachet ergens op (Hind. en Beng. tjapâ,* stempel, druk. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.).—* [Javanese] geschreven stuk, voorzien van een afdruk met gintjoe, van een stempel of cachet. — [Javanese] *Pass.* [Javanese] *iets* stempelen, *iets* met een stempel merken, *iets* merken, *door er op een andere wijze als graveren of insnijden, een merk, bv. een handelsmerk, op aan te brengen; een flesch of derg.* voorzien van een etiket. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* moê, vermoeid, moê worden; vermoeijenis; *SB.* geen lust langer hebben *in de betrekking, die men bekleedt; ook van een bediende, bv. in het stalknecht zijn.* — [Javanese] vermoeijenis, vermoeidheid.

[Javanese] *SB.* aarden *(wit of gebloemd)* potje met deksel *voor pomade, voor het welriekende rijstmeel* ([Javanese]), *dat als blanketsel wordt gebruikt, en derg.* — [Javanese] van hoorn gemaakt doosje *vooral tot berging van tabak.* [Javanese] een dergelijk doosje van blik. [Javanese] houten doosje met een spiegeltje er boven op. — [Javanese] *naam van een* manggasoort.

[Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* plat *van een bord of schotel;* ondiep, vlak, niet komvormig. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* doornat, druipnat; *ook* nat *of* druipnat *van zweet.*

[Javanese] — [Javanese] *volg. sommigen zva.* [Javanese] — [Javanese] *SB.* terugvallen *van het touw van de sipattan.* — [Javanese] *het over het hout gespannen koord van de sipattan* even opligten en

dan weer loslaten, *om zoo een lijn aftetee-kenen.* — [illegible] klappen en knappen, slaan en klappen, *met een kleine zweep, een loopers zweep of derg. Zie ook* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* kauwen, vermalen.

[illegible] *SB.* metalen, *dikwijls van zilver vervaardigd,* langwerpig doosje, *waarin men oedoeds (inl. sigaartjes) of de ingredienten daarvoor, ook wel eens de benoodigdheden om te kunnen sirih eten, bij zich draagt.*

[illegible] *SB.* voorstelling, voorstelling die men zich *in zijn gemoed* maakt, *van het wezen of zijn van iets of van iemand (Skr. tjitta,* zin, gedachte). — [illegible] zich voorstellen, zich verbeelden. — [illegible] den goeroe, *van wien men een djampè leerde, bij het uitspreken of prevelen daarvan,* zich voor den geest brengen, en *terwijl men diens naam bij zich zelf uitspreekt,* om hulp smeeken.

[illegible] *en gewoonlijk* [illegible] *ook wel* [illegible] *SB.* tang, *zooals de smid, de goudsmid en koperslager gebruiken.* — [illegible] knijpen, knellen; *iets* met een tang *of* nijper houden. *Verg.* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* in een regte lijn, regt toe regt aan, *van loopen of rennen ergens naar toe of in een zekere rigting; voorts:* regt op het doel aan, *zoodat men raakt,* scherp, goed, *van* [illegible] *en* [illegible] *Verder: van* [illegible] *zva.* [illegible] juist; *van iemands denkbeelden of gedachten:* steeds gerigt zijn *op zijn werk; van iemand:* steeds naarstig *in het werk; van het* [illegible] *(met zijn kop over zijde liggen) van een vlieger, terwijl men hem voorttrekt:* vast *of* vast willen blijven liggen; *van iets als het* [illegible] *van een djampè: dat doen* er bij zijnde met de geheele ziel; zonder dat de geest afdwaalt. — [illegible] voortdurend braaf, steeds oppassend; naarstig en met alle aandacht, steeds met alle aandacht.

[illegible] — [illegible] *SB. iets, bv. een insekt, met iets zooals een stokje of stukje bamboe of derg.* klemmen, knellen, drukken *op iets of tegen iets van; ook* klemmen, knellen, *van dat waarachter, waaronder of waartusschen iets geklemd of gekneld wordt.*

[illegible] *SB. het uit vier of vijf blaadjes bestaande* dopje op de manggoe, *om den voet van den steel.*

[illegible] *SB.* van aarde gebakken trekpot, *zooals de inlanders maken.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* klevend, kleverig; aanklеven. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* met een hap vangen, *bv. zooals een hond een vlieg of mug vangt. Voorts* [illegible] [illegible] *zeer plat voor spreken:* raisonneren, kwaken.

[illegible] — [illegible] *SB.* smakken *met de lippen.* [illegible] *hetz.*

[illegible] *I. SB.* losgaan, *zoodat het zich afscheidt en afvalt, bv. van soldeersel;* afvallen *van den navelstreng en van een nagel;* uitvallen *van een ergens in gevatten steen. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — *II.* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *I; volgens K. ook nog:* loslaten en uitvallen *van de hoornen van hoornbeesten, wanneer ze of wel tengevolge van zamen vechten; verder van sommige vruchten* loslaten *van den steel.* — *Zie ook* [illegible]

[illegible] [illegible] *SB.* precies gelijken, precies er uitzien *als iemand of iets; van iemands gelaat:* als gesneden uit dat *van zijn vader of moeder.*

[illegible] *SB. van de hoornen van een buffel:* bijna horizontaal op zijde uitstaan. *Rg. K.*

[illegible] [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* onder een verbod zijn, *of* niet mogen *met betrekking tot iets, bv. het eten van het een of ander,* omdat het onheil zou aanbrengen; *ook* niet willen weten, niet houden *van iets, bv. omdat men er niet tegen kan, het niet lust of het vreest.* — [illegible] hetgeen *iemand* is verboden *of* ongeoorloofd. — [illegible] *zva.* [illegible] *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *zoomede* [illegible] *Zie ook bij* [illegible]

[illegible] *SB.* lidteeken.

[illegible] *S.* [illegible] *ook* [illegible] *B.* speeksel. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* spuwen. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* op *iemand of iets* spuwen. — [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* uitspuwen. — [illegible] bij herhaling spuwen. — [illegible] *hetz. en* spuwen, bij herhaling op den grond spuwen *als teeken van verachting en afkeer.* — [illegible] *spreekw. voor* een hoo-

gere in rang *of* oudere vermanen. — [illegible] *zva. ons:* eens gezegd blijft gezegd.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* ontrouw *aan een belofte, overeenkomst of verbindtenis;* valsch, trouweloos, valschheid plegen, zich trouweloos gedragen; bedrog, bedrog plegen; verraad, verraderlijk (*Skr. tjhidra*, holligheid, opening; fout, gebrek; zwakheid, zwakke zijde. *Jav. wdbk.*).

[illegible] *plat woord voor* [illegible] *ook voor* [illegible]

[illegible] [illegible] *of* [illegible] *SB.* er slechts op uit zijn om te potten; vrekkig, schraapzuchtig, gierig.

[illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *naam van een soort kleine kalongs.*

[illegible] *SB. waartoe alle conglomerata van den fijnsten zandsteen tot den grofsten puddingsteen, in het algemeen alle uit water afgezette steensoorten, bij gevolg kleilagen, door den inlander gerekend worden:* tufsteen. *K.* — [illegible] *naam van de kloof op den grooten postweg in de nabijheid van Soemedang.*

[illegible] *SB.* een gebrekkige uitspraak hebben, sommige letters slechts verkeerd kunnen uitspreken, *en van het spreken van een kind, dat sommige letters nog niet kan uitspreken of van het spreken van iemand, die sommige letters niet kan uitbrengen:* gebrekkig gaan, gebrekkig zijn; met een gebrekkige uitspraak. *Verg.* [illegible] — [illegible] opzettelijk sommige letters verkeerd uitspreken; zich houden *of* aanstellen alsof men [illegible]

[illegible] *SB.* bewolkt, betrokken.

[illegible] *I. zva.* [illegible] *zva.* [illegible] — *II. naam van een spel, een dergelijk spel als* [illegible] *zie aldaar.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* meêgesleept (*door het water*) *bv. in een draaikolk.* — [illegible] *hetz.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *naam van een* [illegible] *soort; in sommige streken wordt dezelfde vogel èn* [illegible] *èn* [illegible] *genoemd.*

[illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible]

[illegible] *SB. I.* matig *in het eten. II. SB.*

onbeduidend (zijn) wat men verdient *of* kan verdienen *in een niet langen tijd, als men slechts een klein kapitaal heeft.*

ꦕꦩꦏ꧉ — [illegible] SB. *iemand die ijlt of buiten kennis is of wel een niet tot bedaren te krijgen schreeuwend kind* ontrukken aan den boozen geest, die hier werkzaam is; *t. w. door driemaal over lijder of kind heentestappen of wel door na met de hand te hebben gestreken over eigen schaamdeelen of zool van een voet, met diezelfde hand te strijken over hun gelaat. Voorts van den tijger: een kamoening boom* bepissen, *opdat het hout dat hem vijandig is en dat hij vreest, en dat dikwijls voor hecht, bv. van een gòbang, wordt gebruikt, zijn magt of invloed zal verliezen; in dergelijken zin ook van menschen, en wel voor:* van *een plek of boom waar een bovennatuurlijke (gemeenlijk boosaardige) kracht of magt zetelt,* die doen wijken, door er *of* er onder het water te loozen *of wel* te [illegible]

ꦕꦸꦩꦏ꧀ SB. nutteloos, zonder nut.

ꦕꦩꦸꦭꦸꦁ *of* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] SB. met graagte *of* smakelijk *eten.*

ꦕꦩꦫ꧀ *SB.* valsch haar tot een staart bij elkaar gebonden, waarmede de vrouwen dikwijls haar kapsel aanvullen. *Voorts naam van een boom:* de casuarisboom. (*Skr. tjamara, naam van een beest,* de bos gruniens *of* Tibetaansche koe, *met zeer lang haar en lange staart; en* een lange borstel, *gew. van het staarthaar van den bos gruniens gemaakt om vliegen en andere insekten te verjagen. Jav. wdbk).*

ꦕꦸꦩꦫꦶꦧꦤ꧀ *SB.* een huisgezin hebben, getrouwd zijn. *Verg.* [illegible] *bij* [illegible]

ꦕꦩꦸꦥꦸꦁ *en* [illegible] *zie* [illegible]

ꦕꦩꦧꦁ *SB. titel van een onderdistrikts hoofd of assistentwadana.*

ꦕꦶꦩꦧ *zie bij* [illegible]

ꦕꦸꦩꦭꦶꦥꦸꦁ *of volg. somm. ook* [illegible] *SB.* de tranen in de oogen hebben. *Verg.* [illegible]

ꦕꦩꦭꦏ꧉ — [illegible] *zeldzaam* [illegible] *SB.* smalen, schimpen; *iemand of iets* smaden; op smadelijke *of* verachtende wijze zeggen *tot iemand,* te min denken van *iemand, iemand* te min schatten.

ꦕꦩꦭꦸꦏ꧀ *SB.* (*Jav.* handgemeen) *wordt*

verkl. met [Javanese script] — [Javanese script] vechten met door elkaar gemengd zijn van partijen.

[Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* een soort kleine njiroe. *Rg.*

[Javanese script] *SB. van parè of van geld:* precies genoeg; *onverschillig voor welk doel. Rg.*

[Javanese script] *SB.* gemengd, vermengd, mengen, vermengen; omgaan *met iemand;* gemeene zaak maken *of* onder een deken liggen *met iemand.* — [Javanese script] zich er onder *of* er tusschen mengen. — [Javanese script] *iemand* vereenigen *met of* plaatsen *bij anderen in dezelfde localiteit; iets* voegen, mengen *bij of met iets anders; bij het* [Javanese script] *dag (de naktoe van dien dag) en datum (ook wel datum plus de naktoe van de maand)* zamentellen. — [Javanese script] vermengd. — [Javanese script] alles door elkaar *in plaats van soort bij soort.* — [Javanese script] *de verschillende dingen of de verschillende soorten van een zaak* door elkaar leggen, plaatsen, *enz. in plaats van soort bij soort.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iets dat heet of vuil of vies is, ten einde het niet met de bloote hand te moeten aanvatten, met een boomblad of doek of wat ook,* bewikkelen; *ook:* aan de kraamvrouw een cadeau geven. — [Javanese script] *of* [Javanese script] wat men gebruikt om *iets, ten einde het niet met de bloote hand te moeten aanvatten,* te bewikkelen; *en het* geschenk aan een kraamvrouw, *dat gemeenlijk gegeven wordt tegelijk met het* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. van spreken of van de woorden, die men bezigt:* ongepast; *ook* in het spreken den verschuldigden eerbied uit het oog verliezen; ongepaste dingen zeggen.

[Javanese script] *SB.* op den kop af, vol *bij tijdsbepalingen; bv.* [Javanese script] op den kop af *of* volle drie maanden; *ook:* precies, op den kop af voldoende *of* groot genoeg *voor iets bv. van een som gelds, om een schuld te kunnen betalen; van een mat, om ergens te kunnen liggen; enz. voorts van een paard:* zonder de minste gebreken, zonder eenig gebrek *in zijn bouw.*

[Javanese script] *I. klanknabootsend woord voor* ploffen, plompen in het water. — [Javanese script] *SB.* in het water vallen *of* plompen. — [Javanese script]

[illegible] *mvdsv. (van velen).* — [illegible] *zva.* [illegible] *maar bep. onbedoeld. Verg.* [illegible] — [illegible] zich in het water werpen of plompen; zich plompen *in een put; beter:* [illegible] — [illegible] *iemand of iets* in het water werpen *of* plompen. — *II zva.* [illegible]

[illegible] *naam vrn een soort gebakjes. Verg.* [illegible] *II.*

[illegible] — [illegible] *SB. of S. met* [illegible] *B.* zich het hoofd nat maken, *hetzij door het in het water te steken, hetzij door begieten.*

[illegible] *SB. naam van een soort* grove aarden kommen *of* kommetjes. — [illegible] met zoo'n kommetje *iets* uitmeten.

[illegible] *en* [illegible] *hoffelijk voor:* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* iets wat dient om *iets anders* gedrukt *of* geklemd te houden, *tegen iets aan; bv. de regtopstaande plank, die de bilik gedrukt of geklemd houdt tegen den stijl; de halve met een ronde opening voorziene bamboe, die bij het* [illegible] *met de platte zijde tegen een* [illegible] *aan wordt gebonden, en de er in gestoken* [illegible] *met* [illegible] *gedrukt houdt tegen de* [illegible] *Enz.* — [illegible] een tjemped aanbrengen; *ook:* klemmen, drukken, *van de* [illegible] *gezegd.*

[illegible] *naam van een nangka-soort (Artocarpus Polyphema Pers. Hasskarl).*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* flauw en waterachtig *van vruchten.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *benaming van de bloem van de hondjè. Rg. K.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* karwats; *ook soms voor* rijtuigzweep (*Pers.* چمبق). — [illegible] *of* [illegible] met de karwats slaan.

[illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *Jav:* [illegible] (*Tamil* sammati *of* samatti, *een Prâkret-vorm van het Skr.* tjarmajasjti. *Prof. Kern. Jav. wdbk.*)

[illegible] *zva.* [illegible] *van een* [illegible] *ook* niet langer [illegible] zijn, *bv. van een woud.*

[illegible] *SB. van water:* stil; heel zacht vlietend, niet stroomend; *van water, dat men maar niet aan den kook kan krijgen:*

zonder dat er beweging *of* werking is in te zien *of* aan waartenemen.

[Javanese] *naam van een* soort sirihplant, *die men in de bosschen vindt, maar waarvan het blad slechts, als men geen ander kan krijgen, wordt gegeten.*

[Javanese] *Mal. zva.* [Javanese]

[Javanese] 2 [Javanese] 2 *SB.* haar maagdom kwijt, ontmaagd.

[Javanese] *afk. van* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* inhouden, bedwingen, beteugelen, beheerschen; *zijn karstogten* bedwingen; beletten; verbieden, ongeoorloofd verklaren. — [Javanese] zich zelf geweld aandoen *om iets niet te doen of iets te laten; ook:* (zijn booze lusten en verkeerde neigingen weten te bedwingen. *K.*). — [Javanese] *hetz.* — *Verg.* [Javanese] *zoomede* [Javanese]

[Javanese] 2 *I. S.* [Javanese] *hetz. of B.* [Javanese] *B. of B. L* weêr beter, hersteld, genezen. — 2. *S. met* [Javanese] *daarnevens of als B.* [Javanese] *B.* [Javanese] *of* [Javanese] *B. L.* welvarend, gezond, gezond zijn, wel zijn. — [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv.*

[Javanese] *SB. van een rivier, op een zeker punt:* zich in tweeën splitsen, tweearmig; *voorts van een tak:* gevorkt; *ook de* lange gaffel, *die men in ieder wachthuis vindt, en waarvan men zich bedient,* om iemand, *dien men niet aan het lijf kan komen,* in te vangen. — [Javanese] *of* [Javanese] de tweesprong.

[Javanese] *SB. van een patjoel:* met de bawah zoo aangebragt, dat die met den steel een stompen hoek maakt. *Zie ook bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand of een dier* wonden, *van iets scherps of puntigs dat uit den grond steekt en van liggende scherven, bv. doordien er op werd getrapt, men er op viel, enz.* — [Javanese] langs dien weg gewond; *ook* gewond *aan de hand, door iets zooals een doorn, bv. door de dorens van een tak, dien men aanvatte.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* bijten *van een hond. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. zva.* [Javanese] *zoowel van werken in het alg. als van een bepaalde verrigting.*

[Javanese] *of* [Javanese] de dikke Spaansche peper. — [Javanese] zeer kleine, maar uiterst heet en prikkelende, Spaansche peper. [Javanese] de lange Spaansche peper.

[Javanese] 2 [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* eilieve; denk eens; komaan; stel eens; gesteld *dat.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* proberen, *iets* proberen; een proefnemen *met of van iets; iemand* op de proef stellen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* de proef nemen. — [Javanese] proef, proefneming, proeve.— [Javanese] iets, wat om een proef te nemen, wordt gedaan, gemaakt, aangelegd, *enz.* proeftuin. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* beproefd worden door den Heer.

[Javanese] — [Javanese] *enz. zie* [Javanese]

[Javanese] *klanknabootsend woord voor het ploffen, plompen van iets, bv. van een groot dier, dat in het water valt.* — [Javanese] storten, ploffen, plompen *in het water.* — [Javanese] *hetz. maar bep. onbedoeld.* — [Javanese] zich *in het water* werpen, zich *in het water* laten vallen. — [Javanese] *in het water plassen, van iemand die in het water is.* — [Javanese] *iem. enz. in het water* werpen. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] 2 — [Javanese] *I. SB.* bevochtigen, natmaken, *bv. een gepleisterde vloer tegen het stof; den weg* besproeijen; *de wielen van een rijtuig* begieten, natmaken; water geven aan *planten en bloemen. Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese] 2 *zie* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] 2 [Javanese] *SB.* doorweekt, *bv. van den grond onder een watervat, van een mat, enz. ook zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* aanraken met het binnenvlak der vingertoppen of hand; *werk* ter hand nemen.— [Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* werk ter hand nemen, werken, arbeiden. *Verg.* [Javanese] [Javanese] *de hand of handen* slaan *aan iets, bv. aan een nuttig werk.* — [Javanese] werken, een ieder wat hij te doen heeft (had). — [Javanese] het hoofd kwijt zijn, niet weten wat te doen, met de handen in het haar zitten, verbijsterd.

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *maar vooral op mond en wangen.* — [Javanese script] *mvdsv.*- [Javanese script] elkander *enz.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iets, bv. de kris*, trekken, uittrekken, uitrukken. [Javanese script] *en* werd zijn ziel gescheiden van het lichaam, *van een aanzienlijke.*

[Javanese script] *SB.* dwerg. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* in den grond gedreven *of* gestoken paal of staak. *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] huis waarvan de stijlen in den grond zijn gestoken, *niet op steenen of neuten staan.* — [Javanese script] steken in den grond; in den grond zijn gestoken. — [Javanese script] *iets, zooals een paal, staak of derg.* in den grond steken, *zoodat die bv. de paal regtop staat. Pass. ook* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* houten muizenval (*inlandsche*).

[Javanese script] *SB.* watercommunicatie, bestaande uit een onderaardsche uitholling van den grond; duiker. — [Javanese script] onder *iets bv. onder een weg*, een duiker maken. *K.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *1.*

[Javanese script] 2 [Javanese script] *en* [Javanese script] *onvertaalbare* redewoorden *voor* [Javanese script] — [Javanese script] herhaaldelijk de [Javanese script] maken.

[Javanese script] *SB.* redelijk wel zijn, het redelijk maken *van een zieke.*

[Javanese script] *SB.* takje, zijtakje van [Javanese script] *rijst.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. van iemand:* iets afhandig gemaakt zijn, bestolen *voor iets zooals een kip of derg.; in het algem. voor iets, dat niet kostbaar is.*

[Javanese script] *een boomsoort.* (*Nauclea obtusa Bl. Hasskarl.*)

[Javanese script] *S.* ([Javanese script] *B. Reg. Tj.*) de stuit.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *e* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* gestoomde rijst, die men liet in den suikerbroodachtigen vorm, *waarin ze uit de* [Javanese script] *te voorschijn kwam;* gestoomde rijst, die men geen omroerproces liet ondergaan.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

ꦕꦁꦏꦏ꧀ *SB.* met een kloppend hart *iets doen; bv. iemand, dien men maar half vertrouwt, iets laten brengen.*

ꦕꦁꦏꦸꦤ꧀ꦤ꧀ — ꦏꦼꦕꦁꦏꦸꦤꦤ꧀ *SB. Pass.* ꦏꦼꦕꦼꦕꦁꦏꦸꦤꦤ꧀ het hebben, praten *of* redeneren over *iemand (een geliefd persoon) of over iets, dat men verlangt te bezitten.*

ꦕꦺꦴ꧈ꦕꦺꦴ꧈ꦏꦤ꧀ — ꦚꦺꦴꦕꦺꦴꦏꦤ꧀ *SB. planten of stekken, die men wil planten,* inkuilen *op een vochtige plaats, om ze zoo in 't leven te houden, in afwachting bv. dat de grond, waarop men wil planten, gereed is.*

ꦕꦁꦕꦁ — ꦚꦁꦕꦁ *SB.* vastbinden, *iets* vastbinden *aan iets; ook een dier bv. aan een paal of boom* vastbinden; *fig.* zich vormelijk engageren *met een vrouw, door het geven van de* ꦥꦚꦁꦕꦁ *Verg.* ꦠꦚ꧀ꦕꦼꦧ꧀ — ꦕꦁꦕꦔꦤ꧀ *dat, waaraan iets vastgebonden is, bijv. de* paal, boom *of derg. waaraan een beest is gebonden; ook* de paal *of derg.* met het touw, *waarmee het beest aan dien paal is gebonden.* — ꦥꦚꦁꦕꦁ de presenten, die een man geeft bij een engagement, *en die als het ware het onderpand of de prijs zijn van de verbindtenis.* — ꦥꦚꦁꦕꦔꦤ꧀ paal, boom, *of derg. waaraan, ook* het touw, *waarmee een dier, bijv. een buffel, geregeld pleegt te worden vastgebonden.*

ꦕꦁꦏꦸꦭꦺꦴꦁ *of* ꦕꦁꦏꦿꦺꦴꦁ *SB.* knoop, *zooals men dien legt in een zakdoek om zich iets te herinneren.* — ꦚꦁꦏꦸꦭꦺꦴꦁ *of* ꦚꦁꦏꦿꦺꦴꦁ *in iets zooals een zakdoek of derg.* een knoop leggen. — ꦚꦁꦏꦸꦭꦺꦴꦁꦏꦺ *hetz. en iets* vastknoopen *aan iets.* — [illegible] zich toehalen *van een strik, waarin een dier komt; van een vliegertouw, dat koesoet is:* zich in den knoop trekken.

ꦕꦁꦏꦼꦩ꧀ *zva.* ꦕꦁꦏꦼꦩꦤ꧀ *I.* ꦚꦁꦏꦼꦩ꧀ *zva.* ꦚꦁꦏꦼꦩꦏꦼꦤ꧀

ꦕꦺꦁꦏꦺꦃ *SB.* kruidnagel.

ꦕꦁꦏꦿꦶꦁ *SB. van iemands bouw of gestalte:* bevallig, vlug en bevallig.

ꦕꦁꦏꦶꦂ *en gew.* ꦠꦕꦁꦏꦶꦂ *SB.* drinkkommetje, kopje. — ꦱꦠꦕꦁꦏꦶꦂ een kopje *bv. thee.* — ꦚꦁꦏꦶꦂ ꦕꦁꦏꦶꦂꦫꦏꦼꦤ꧀ *een blad* bezetten met kopjes; op *een blad* de kopjes zetten; *ook iets, bv. olie,* doen in kopjes, *bv. omdat de flesschen alle reeds vol zijn,.*

ꦕꦼꦁꦏꦶꦂ *SB. I. benaming voor de klappervrucht, als ze volgroeid is, maar de vleeschvorming nog niet begon, terwijl ook de dop nog*

week is; ook van een jonge klappervrucht, om te beteekenen dat de vleeschvorming nog niet is begonnen; bv: [illegible] *II. soortnaam van een mangga.*

[illegible] *SB.* geroosterde aron ([illegible]). *Ook volg. Rg. zva.* [illegible]

[illegible] *naam van een vogelsoort.*

[illegible] *naam van een kleinen vogel, een soort van wielewaal.*

[illegible] — [illegible] *SB.* het zilveren geldstuk *(zoo groot mogelijk; minvermogenden leenen het voor de gelegenheid)* dat in den met water gevulden [illegible] wordt gelegd, *bij het vijlen der tanden zoomede bij het* [illegible] *als dat geschiedt voor de eerste maal. — Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zoo gevouwen *van een blad of iets dergelijks,* dat er iets vloeibaars in kan staan; *voorts* staan in een plas, *op een plek, waar een kuiltje is, van het water; bv. na een regenbui, op een stoep.* — [illegible] *mvdsv.* staan in plassen, *en* staan in de oogen *van tranen.* — [illegible] *een blad of iets derg.* zoo vouwen dat het [illegible] *t. w. door het* plat op de hand *te* leggen en dan de hand *te* ronden, *dwz. de vingers naar boven toe zamen te brengen.*

[illegible] — [illegible] *SB.* boogsgewijze omhoogstaan *van de horens van een buffel.*

[illegible] *SB. zeker landbouwgereedschap; het heeft veel van een arit maar si wat langer.*

[illegible] *I. SB.* afzetter, tak *of* loot *van een boom* dien men afzet. — [illegible] *een tak van een boom* afzetten. *Verg.* [illegible] *II. SB. van een ring:* de steen *of* diamant met het stuk waarin hij gevat is. — *Verg.* [illegible]

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* het hoofd *dat gebogen was of neerlag* opligten; zich een weinig oprigten, *van iemand die ligt;* opstaan, opgewipt zijn, *bv. van een plank in een vloer.* — [illegible] *mvdsv. en zoo van de veeren van een vogel:* regtop gaan staan.— *Verg.* [illegible]

[illegible] *naam van een pandan soort (Pandanus furcatus RxB. Hasskarl.) van de bladen wordt een grof soort matten gemaakt. De volgende sisindirran gebruikt wel de vrouw, wier minnaar haar voor een ander verliet; t. w.* [illegible] [illegible]

ꦤꦾꦼꦁꦏꦼꦃꦱꦼꦁꦏꦶꦃꦭꦼꦁ ꦲꦸꦮꦺꦴꦁꦏꦁꦒꦶꦏꦶꦃ ꦧꦼꦭꦶ ꦱꦼꦁ en *waarvan de zin is:* laat hem maar eens naar een ander gaan, als hij in de toekomst maar bij mij terugkomt.

ꦱꦼꦁꦏꦼꦃꦭꦼꦁ SB. *maar volg.* (*Reg. Tj. S. met* ꦒꦼꦁꦏꦼꦭꦼꦁ *B.*) stijf, lam, stram, *van knieën, voeten of hand; van de knieën bv. door lang te hebben gezeten* (*sila*), *van de hand, door lang, aan een stuk door te hebben geschreven; enz. — Verg.* ꦏꦼꦁꦏꦼꦭꦼꦁ *en* ꦏꦼꦤ꧀ꦝꦼꦭꦼꦁ

ꦱꦼꦁꦏꦭꦏꦼꦁ — ꦚꦼꦁꦏꦭꦏꦼꦁ SB. *iemand* boeijen door zijn uitgestrekte armen te binden aan een in zijn nek gelegden bamboe.

ꦱꦸꦁꦏꦼꦭꦶꦭꦼꦁ — ꦚꦸꦁꦏꦼꦭꦶꦭꦼꦁ SB. *van hart of gemoed:* pijnlijk getroffen, zeer onaangenaam aangedaan, *bv. door iets dat men hoort zeggen.*

ꦱꦼꦃꦏꦼꦁ SB. galopperen *van een paard of buffel. —* ꦚꦼꦃꦏꦼꦁꦏꦺ *een paard of buffel* doen gallopperen.

ꦱꦼꦁꦏꦮꦸꦁ SB. *naam van de vrucht van den kawoeng palm, nadat ze werd ontdaan van de schil. Verg.* ꦏꦮꦸꦁ

ꦱꦸꦁꦏꦼꦭꦸꦁ SB. *naam van een worm, die in de bamboe wordt gevonden. Reg. Tj. Verg.* ꦒꦼꦭꦸꦁ

ꦱꦼꦁꦏꦃꦭꦃ — ꦚꦼꦁꦏꦃꦭꦃ SB. van *iemands loon een zekere som* afhouden; op *een zekere som een gedeelte* korten; op *een betaling die men ontvangen moet, een gedeelte als* voorschot ontvangen.

ꦱꦼꦁꦏꦼꦭꦼꦁ — ꦚꦼꦁꦏꦼꦭꦼꦁ SB. *aan de uiteinden van een draagstok* een kleine inkapping *of* insnijding maken, *opdat het touw een steunpunt zal vinden, waar het niet overheen kan glijden; giriks* (*zie* ꦒꦶꦫꦶꦏ꧀) *worden ook wel, bij wijze van verfraaijing,* ꦝꦶꦱꦼꦁꦏꦼꦭꦼꦁ *bijv. in dezen vorm:* ⍝

ꦱꦶꦁꦒꦏꦭꦼꦁ — ꦚꦶꦁꦒꦏꦭꦼꦁꦔꦺ SB. met het achterlijf steigeren, *van een paard.— Verg.* ꦱꦼꦁꦒꦏꦼꦁ *en* ꦗꦼꦒꦏꦭꦼꦁꦗꦼꦒꦏꦭꦼꦁ — ꦝꦶꦱꦶꦁꦒꦏꦭꦼꦁꦔꦺ afgesmeten, er afgerold, *ten gevolge van het steigeren van het paard met het achterlijf.*

ꦱꦶꦁꦏꦼꦭꦼꦁ SB. kreupel, kreupel loopen, *bv. ten gevolge van ontvangen slagen. Verg.* ꦝꦼꦁꦏꦼꦭꦼꦁ ꦒꦺꦴꦮꦏꦼꦁ ꦱꦶꦁꦏꦼꦭꦶꦁ *en* ꦱꦶꦁꦒꦭꦼꦁ

ꦱꦶꦁꦏꦸꦭꦼꦁ *zva.* ꦱꦶꦁꦏꦼꦭꦼꦁ

ꦒꦱꦼꦁꦏꦭꦼꦁ — ꦲꦒꦱꦼꦁꦏꦭꦼꦁꦔꦺ SB. niet zijn een van zin, *van iemand met een ander, vooral van twee personen, zooals man en vrouw, die het behoorden te zijn; ook* niet dezelfde

uitkomst verkrijgen, *van twee personen, die ieder voor zich hetzelfde uitrekenen.*

[Javanese] *naam van een heester (Morinda citrifolia L. Hasskarl.), waarvan een roode verfstof, ook tjangkoedoe genoemd, wordt verkregen.* — [Javanese] *iets, bv. garen,* met tjangkoedoe verven.

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB. de* schil *van vruchten, ook van aard- en peulvruchten.— Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. hetzij uit eigen beweging, hetzij op last,* te doen hebben, als zijn aandeel hebben, voor zijn rekening hebben, *het een of ander, t. w. om er voor te zorgen of het te verrigten;* zijn voor *iets, en van daar ook* gaan over *iets, bv. over de kleeren van zijn meester.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] dat, waarvoor iemand heeft te zorgen en dat zijn werk is.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* middellijf, middel.

[Javanese] *SB.* in staat *tot iets;* het durven *te doen, omdat men vertrouwt te zullen slagen;* er de courage hebben toe hebben; *een vijand* aandurven. *Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] er toe in staat, bekwaam, er toe bekwaam, in staat zijn *of* bekwaam genoeg zijn om *iets te doen; van een plek:* bereikbaar *voor iemand.* [Javanese] de noodige kundigheden er voor hebben *of* het noodige verstand er van hebben *en daardoor er toe in staat of het durven.* — [Javanese] zich durven te wenden *tot iemand.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* pink, kleine vinger.

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zijn, zitten *of* blijven *alleen, door het zich verwijderen van den ander of de anderen. Gaat* [Javanese] voor-*op, dan wel zonder* [Javanese] *Voorts: 's nachts alleen* opzitten.

[Javanese] *SB.* handvol *van iets, zooals rijst, koffij, zout, kiezelaarde en derg.* — [Javanese] een handvol. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *van iets, zooals rijst, koffij en derg.* een handvol nemen. — [Javanese] *spreekw. zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gat *of* opening in den vloer *van een huis, dat op neuten staat.* **K.**

[Javanese] *SB.* het dunne uiteinde *van iets dat een poehoe heeft:* top *van een vinger,* punt *van een mes of ander* [Javanese] *ook van*

een naald, doren, potlood, pen en derg. Voorts maar beter [Javanese script] *voor* uiteinde, uiteinden *van een stok, die bv. in het midden wordt vastgehouden of wel van een touw, dat twee personen ieder bij een eind houden.* — [Javanese script] top, dien men, *als voor het doel onbruikbaar*, afneemt van een boom, waarvan men een balk wil kappen. *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *een soort* boschhoen. *De haan heeft een ronde kam en één lel (Jav.* [Javanese script] [Javanese script]). *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. van* [Javanese script] [Javanese script] [Javanese script] *en derg.* niet zacht willen worden, *bij het gereedmaken*, niet [Javanese script] willen worden.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* de lippen opensperren, zoodat de opeengesloten tanden te zien komen. — [Javanese script] al lachende de opeengesloten tanden laten zien; *ook zoo, in plaats van antwoord te geven op een vraag die gedaan werd, den vrager* uitlachen; *en ook wel voor* lachen, zitten te lachen. — [Javanese script] *mvdsv. (van twee of meer personen) van* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* het hoofd regts en links wenden, *om te kijken of te luisteren.*

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* op de hurken zitten, gehurkt zitten. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* standvastig, *in* [Javanese script] steeds *of* standvastig het goede willen; *voorts* [Javanese script] met volkomen overgegevenheid des harten *tegenover God of zijn meester* ([Javanese script]). — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script]

[Javanese script] *klank, waarmee men eenden roept: ri-ri-ri!*

[Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *of* [Javanese script] *Jav.* twee, *gebr. in* [Javanese script] de twee kalimahs.— [Javanese script] *of* [Javanese script] twee ambten bekleeden; *ook zva.* [Javanese script]

[Javanese script] (*Jav.* bestier, regeling, verordening; *enz.* wat onder het bestuur *of* beheer staat *van iemand, zooals van de overheid; enz.)* — [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB. (Pass.* [Javanese script] *of* [Javanese script]) *over iemand of iets*

als vorst heerschen, *iemand of iets* onder zijn beheer hebben. — of aangezien, nademaal, daar, vermits, omdat; dat; *i. d. z. van* dat, *gew.* *en dit is dan een B. uitdrukking voor:* *of* — *en* *zva.* *enz.* — *zie ook aldaar.* *zie*

Ar. روح geest. — de geest van het noodlot, het noodlot; *of moet men in plaats van dit lezen:* ? *het Arab. lauh* (لوح) tafel; *zoo ja, dan* de tafel van het noodlot.

zie

zie

— *SB. een huis* doorsnuffelen, doorzoeken *i. d. z. van huiszoeking houden;* met zijn velen zoeken (*onverschillig waar*) naar *iets bijv. gestolen goederen.*

SB. van tabak zva. *voorts van een ziekte of kwaal:* niet hevig, zoodat men wel eens verademing krijgt; dragelijk; *en* (*zva.* *Reg. Tj.*).

SB. van vruchten, bv. mangga's, die nog aan den boom zitten: voor het grootste gedeelte rijp, grootendeels rijp; *ook:* nagenoeg zonder uitzondering mooi rood *of* bruin (*als teeken van rijp zijn*).

Ar. رحمان barmhartig, genadig *van God.* — o Barmhartige! *of* o Gij, die barmhartig zijt.

Ar. رحمة genade, barmhartigheid *van God.* — *zva. het Jav.* (terugkeeren tot de genade van God, *een Arabisch-Mohammedaansche uitdrukking voor overlijden. Jav. wdbk.*)

SB. opgehouden hebben *van den regen of met regenen.*

zie bij

— *SB. een water* doorwaden.

zie

SB. veel, talrijk zijn, *van iemands kinderen, van de dieren* ( ), *die iemand heeft, er op nahoudt; ook van de dieren, zooals kippen, die men ziet loopen, ergens.*

SB. bewolkt, betrokken; *ook* donker *van den dag.*

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *ook SB.* onwillig zijn om dingen uit te leenen, *en* onwillig zijn om het te laten zien, *bv. uit vrees dat er iets aan zal komen.*

[illegible] *SB.* de vloeistof, die men overhoudt na op fijngestampte schil van den salam water te hebben gegoten, die schil in dat water te hebben omgeroerd en het mengsel te hebben doorgezijgd. — [illegible] *een heurap* doopen in [illegible] *om die sterk en tegen nadeelige invloeden bestand te maken.*

[illegible] *I.* (*Jav.* [illegible] aangezigt) *in* [illegible] *kunstterm voor het* [illegible] (*als betoon van hulde een geschenk geven*), *een ieder naar zijn positie en vermogen, door de ondergeschikten aan een optredenden chef; bv. door de dessahoofden aan een wadana, bij zijn optreden.*

II. zie [illegible] *I.*

[illegible] — [illegible] *SB. hout of bamboe of rotting* bewerken *of* besnijden met [illegible] *of* mes; met [illegible] of mes in hout, bamboe *of* rotting werken. — [illegible] *en* [illegible] *hetz. of* cizh onledig houden met [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. Onvertaalbaar redewoord voor* [illegible] *bv.* [illegible] *Ook* (*zva.* [illegible] *bv.* [illegible] *K.*) — [illegible] een ommezien toen waren ze reeds allemaal verkocht, *van een artikel, waarmee men bv. rondgaat.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *onvertaalbaar* redewoord *voor schreijen of huilen, ook voor* [illegible] *en* [illegible] *van velen. Bv.* [illegible] *enz.*

[illegible] *SB.* doodsch; verlaten *door den bewoner of de bewoners;* zonder vertier. *Verg.* [illegible]

[illegible] *ongebr.* — [illegible] voorouders, *iemands* voorouders. — [illegible] oud erfstuk.

[illegible] *SB.* fluim. — [illegible] rochelen, een fluim *of* fluimen ophalen. — [illegible] fluimen, spuwen.

[illegible] *SB.* kool, gloeijende *of* uitgedoofde kool. — [illegible]

ze had koolzwart haar. — [Javanese script] gloeijende *of* vurige kool.

[Javanese script] *SB.* gewond, gekwetst, geblesseerd; wond, kwetsuur. — [Javanese script] op verscheiden plekken of plaatsen gewond.- [Javanese script] zich zelf kwetsen, blesseren, wonden. [Javanese script] *een spreekw. waarvan de zin is:* ook het kleinste vergrijp brengt zijn straf (*in den vorm van een ramp of onaangenaam iets voor hem die het bedreef*) met zich. — *Verg* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* zwetsen, grootspreken, liegen; gezwets, grootspraak; zwetsend en leugenachtig, *van iemands woorden of zeggen.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* gloeijen, *bv. van houtskolen. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. of S.* [Javanese script] *ook* [Javanese script] *B.* voorspoed, heil; zonder eenigen tegenspoed, voorspoedig in alle opzigten. — [Javanese script] voorspoedig en gelukkig zijn; *van wenschen en begeerten:* vervuld worden. — [Javanese script] heil, fortuin, voorspoed, welvaart; *ook van een djimat: zva.* [Javanese script] *en voorts zva.* [Javanese script] *en zva.* [Javanese script] *Zie ook* [Javanese script]

[Javanese script] (*Ar:* رعية kudde; onderdanen) *SB. iemands* onderhoorigen, volk. *In de administratie is* [Javanese script] *nevens* [Javanese script] *in gebruik voor:* heerendienstpligtige, toegekend aan een inlandsch ambtenaar *of* beambte; *maar voor den inlander zijn er na de regeling der heerendiensten eigenlijk geen rahajats meer, omdat bij die regeling werd toegekend een bepaald aantal dienstpligtigen en het dienstpligtig zijn van een of meer dorpen aan een inlandsch ambtenaar of beambte werd afgeschaft. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] (*Ar:* رحيم), mededoogend, barmhartig.) — [Javanese script] Gij (God), die mededoogend zijt.

[Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *SB.* stuk, stuks *van* [Javanese script] *bv.* [Javanese script] een, [Javanese script] twee stuks. [Javanese script] een heurap. — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* wrokken:

[Javanese] tegen *iemand* een wrok voeden. — [Javanese] onwel, in onmin *of* gebrouilleerd zijn.

[Javanese] *zie* [Javanese] ([Javanese] geplant op rijen. *K*).

[Javanese] *Kw.* blad *van een boom of plant. Jav. Wdbk.*

[Javanese] *SB.* staartpeper, *Piper cubeba.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zwanger, *zigtbaar aan de gestalte* (*verg.* [Javanese]); *SB.* dragtig *van beesten.* — [Javanese] *een vrouw, voor men ze trouwt of die men niet wil trouwen* zwanger maken. — [Javanese] *een vrucht* onder het hart dragen, van *een kind* zwanger gaan, *een kind* in den schoot besloten hebben. — [Javanese] mijn zoontje is een zevenmaandsch kind. *Voorts* [Javanese] *kunstterm van de parè, t. w.* als de aarvorming, *blijkbaar aan de zwelling*, reeds begon, maar de aren nog niet zijn uitgekomen. — [Javanese] *insgelijks kunstterm, en wel* als de aren ongeveer voor de helft reeds zijn uitgekomen.

[Javanese] *in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *Rg. K.*

[Javanese] *SB.* poel, moeras; moerasgrond.

[Javanese] (*Skr. randjana*, kleuring, schildering; opwekking van hartstogt. — *Jav.* [Javanese] kwelling, storing van de rust van het gemoed; aanvechting, verzoeking. *Jav. Wdbk.*) — [Javanese] aangevochten *of* verzocht worden door den duivel. *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *SB. I.* de van gespleten bamboe vervaardigde, *door eveneens gespleten bamboezen dwarslatten* ([Javanese]) *verbonden*, schuins binnenwaarts loopende vlechtwerken, die men bij het maken van een dam ([Javanese]) *aan weerszijde* aanbrengt, *opdat de aarde zich daartusschen zamenpakke tot tambakkan.* — [Javanese] *heeten* de stijlen, die men aan de buitenzijde van de rantjak aanbrengt, *om deze laatste te steunen. De roetjoeks en de rantjak worden, tot meerdere versterking, nog door een* [Javanese] *zoo noemt men de reepen bamboe, die men bezigt tot verbinding, aan elkaar verbonden.* [Javanese] een rantjak *of* rantjaks aanbrengen. *II.* langwerpig vierkante bak op pooten en met dakvormig deksel, die

gedragen wordt aan twee, aan voor- en achterzijde verticaal aangebragte latten, *met gaten er in voor den draagstok. In zoo'n rantjak plaatst men, als men een togt moet maken, bv. het koffertje of de trommel met kleeren, die men meêneemt, waarna het geheel door twee dragers wordt getrans porteerd.*

[illegible] — [illegible] *SB. van regen:* gestadig door, maar niet heel hard. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* draagstok, stok om iets over den schouder te dragen.

[illegible] *SB.* van alles kennen. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* met tal van openingen, *bv. van een zeef, van de opengewerkte rotting-zitting van een stoel, enz. ook van dakbedekking:* met veel gaten, overal open. — [illegible] raam *van een horretje, een kamerschut en derg. ook het* geraamte *van een vlieger.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* de gleuf, die van de bovenlip naar het middenschot van den neus loopt; de groef, groeven *of* gleuven, *die soms* op wapens *ter verfraaijing zijn aangebragt.*

[illegible] (*Jav:* [illegible] *gew.* [illegible] klein en fraai, *zooals van bloemen, loof, snij- en lofwerk en sieraden.) SB.* fijn *van* [illegible] *en zoo* [illegible] fijn zand, *dat men strooit over nog niet droog schrift, om het vlakken te voorkomen, maar gew. zegt men* [illegible] *of* [illegible] *K. Op Soemedang* [illegible] *onbekend.* — [illegible] omslag, *die men maakt van een feest, plegtigheid, enz. of wel bij het oogsten.* — [illegible] er geen omslag van maken, *maar zich tot het striktnoodige bepalen.* — [illegible] tal van kleine voorwerpen, een massa van kleine voorwerpen, *bv. de verschillende stukken in een kinder speelgoeddoos; ook* (een appeltje voor den dorst. *K.*)

[illegible] — [illegible] *SB.* voorwerp (*werktuig, toestel, enz.*) dat vast voor *iets of* door *iemand* wordt gebruikt; *iets, dat* het middel *is of aangewend wordt tot iets, ook om een omstandigheid of toestand te doen ontstaan;* het vast verblijf *van iemand; voorts van iets:* om te dienen, bestemd, gedestineerd *en wel*

voor *iemand, die het vast of steeds gebruikt of wel* voor *iets, waarvoor het vast of bij voortduring wordt gebezigd; eindelijk nog:* de eigen vaste plaats *van iets, waar dat altijd gelegd, gezet enz. wordt.* — [illegible] vast gewoon zijn, voor gewoonte hebben, plegen; de gewoonte zijn; gedestineerd zijn. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* de gewone plaats *of* plek *voor iets;* de plek *op een weg,* waar iets altijd plaats heeft, *bv. het een voorspan krijgen van buffels, als men per as reist.* — [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] *zva.* [illegible] [illegible]

[illegible] *SB.* ketting, keten. — [illegible] *iemand* boeijen, in den ketting slaan. — [illegible] veroordeelde tot dwangarbeid in den ketting, kettingganger, kettingjongen.

[illegible] *SB.* afval, vuilnis; alles, wat men bij elkaar veegt, om het wegtewerpen *of* te verbranden.

[illegible] *SB.* vallen, omvallen, *van een boom bv. tengevolge van het doorgeknaagd zijn van de wortels, door een dier;* instorten, omvallen *van een huis, bv. door wind of aardbeving.* — [illegible] *iets bv. een huis* doen instorten.

[illegible] — [illegible] *SB. iemand of iets* met een sprong trachten te grijpen *of* grijpen; op *iemand* toespringen om hem te grijpen; *van een dier zooals een tijger: de prooi* bespringen; met drift de armen om *iemand* heenslaan; met hevige gemoedsbeweging *iemand* in de armen sluiten *of iets* omvatten; toespringen, onstuimig aanvallen.

[illegible] — [illegible] *SB.* maal, keer. — [illegible] twee maal, *bv. van het vruchten dragen van een boom, in een zeker tijdsverloop, of wel van het feestvieren, een feest geven, ter gelegenheid bv. van een benoeming; enz.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* zamendrukken, in elkaar drukken, neerdrukken, *bv. terwijl men zich achter hem plaatst of achter hem langs gaande, boertenderwijs, de schouders van iemand, die zit. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* met de veeren achteroverliggende *of* regtopstaande *van een kip.*

[illegible] *SB.* eensgezind, eendragtig; in

vrede leven; in harmonie; harmoniëren, *ook van muziekinstrumenten, bv. van de verschillende instrumenten van een* [Javanese] *voorts:* eensgezindheid, harmonie, eendragt, goede verstandhouding. — [Javanese] in eendragt leven, in vrede leven, *bv. van den man met zijn vrouw.* — [Javanese] de vrede weten te bewaren, eendragt doen heerschen, *bv. onder zijn vrouwen. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bij menigte hangen, *bv. van lampen, lantaarnen en derg. ergens, voorts van vruchten als djeroeks, mangga's enz. ook van kalongs (vleermuizen) aan den boom.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand met zijn velen,* met woorden aanvallen; aanspreken, beknorren.

[Javanese] *SB.* uitvallen, er afvallen, nêervallen *van een veelheid van voorwerpen. Rg. K.* [Javanese] *koffijboomen of een koffijtuin* afschrijven.

[Javanese] — [Javanese] *SB: van iemands kleeren:* aan flarden, overal gescheurd, terwijl de lappen er bij hangen; *van een huis:* vervallen en verwaarloosd; *van een hoofdplaats:* vervallen, in verval zijn, niet meer zijn wat die vroeger was, van zijn luister hebben verloren.

[Javanese] *I. SB. naam van een* muziektoestel, *t. w. een stel bekkens, die door twee of drie personen worden geslagen. II. en gew.* [Javanese] *SB.* een gekapte bamboe met al de takken er nog aan. — [Javanese] *een* [Javanese] voorzien van rèrèntèngs *(ze worden er, evenwijdig met den grond, van beneden tot boven toe, tegen aangebonden) tot bescherming.*

[Javanese] *SB.* weduwe *door dood of scheiding;* [Javanese] weduwe, die scheidde *of* wier man stierf, voor dat ze door hem werd beslapen.

[Javanese] de boom waar de kapoek aan groeit, de katoenboom, *Eriodendron Anfractuosum. Rg.* [Javanese] de wilde katoenboom.

[Javanese] (*Port. renda,* kant; naaldewerk. *Jav. wdbk.) SB.* kantwerk, passement. - [Javanese] *iets bv. een baadje,* voorzien van kantwerk *of* passement. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *Holl.* ronde. — [Javanese] *SB.* de ronde doen, *iets bv. een uitgestrekte aanplant* inspecteren; *beplante gronden* rondgaan, om te zien hoe die er uitzien; *van ambtenaren*

op tournee zijn, op inspectie zijn, *in hun afdeeling.* — ꦥꦔꦸꦤ꧀ꦝꦂꦔꦸꦤ꧀ꦝꦂꦫꦺꦤ꧀ꦝꦼꦂ de tourneewegen *in een distrikt.*

ꦫꦼꦤ꧀ꦝꦃ *Mal.* laag, nederig.

ꦫꦼꦤ꧀ꦝꦼꦁꦫꦼꦤ꧀ꦝꦼꦁ — ꦫꦼꦤ꧀ꦝꦼꦁꦫꦼꦤ꧀ꦝꦼꦁꦲꦤ꧀ *SB.* af en toe *van* ꦲꦸꦤ꧀ꦝꦸꦁ *Voorts van het opkomen of zich laten voelen van een ziekte:* bij tijden.

ꦏ꧀ꦭꦶꦤ꧀ꦝꦼꦱ꧀ — ꦏꦏ꧀ꦭꦶꦤ꧀ꦝꦼꦱ꧀ *van een* ꦥꦼꦭꦶꦠ꧀ꦏꦤ꧀ *rijtuig of kar:* gaan over *iemand of iets.* ꦏꦏ꧀ꦭꦶꦤ꧀ꦝꦼꦱ꧀ *Pass.* komen *of* gekomen onder.

ꦒꦤ꧀ꦝꦼꦱ꧀ꦱꦼꦱ꧀ — ꦔꦒꦤ꧀ꦝꦼꦱ꧀ꦱꦼꦱ꧀ *SB. iets, bv.* ꦧꦸꦗꦸꦁ fijn wrijven. — ꦥꦒꦤ꧀ꦝꦼꦱ꧀ꦱꦼꦱ꧀ *zie* ꦧꦼꦱ꧀ꦒꦤ꧀ꦝꦼꦱ꧀

ꦒꦿꦺꦴꦝꦺꦪꦤ꧀ — ꦔꦒꦿꦺꦴꦝꦺꦪꦤ꧀ *SB. van het haar:* loshangen, niet opgestoken zijn; *van iemand: met het haar* los om het hoofd hangende. — ꦔꦒꦿꦺꦴꦝꦺꦪꦏꦏꦼꦤ꧀ *het haar* los doen (laten) neerhangen.

ꦔꦼꦤ꧀ꦝꦼꦒ꧀ *ong.* ꦔꦔꦼꦤ꧀ꦝꦼꦒ꧀ (*van* ꦏꦼꦤ꧀ꦝꦼꦒ꧀ *verg. aldaar; de mvdsv. is* ꦔꦔꦔꦼꦤ꧀ꦝꦼꦒ꧀ (*van twee of meer pers.*) *SB.* ophouden, blijven staan, *van iemand die liep, van een rijtuig, dat voort rolde, van de paarden, die een rijtuig of derg. trokken. enz; ook* wat anders beginnen te denken, er anders over beginnen te denken. ꦔꦼꦤ꧀ꦝꦼꦒ꧀ꦔꦼꦤ꧀ꦝꦼꦒ꧀ ieder oogenblik blijven staan *onder het loopen; van het hart:* onrustig kloppen. — ꦔꦔꦼꦤ꧀ꦝꦼꦒꦏꦼꦤ꧀ *iemand of iets, bv. een rijtuig (door hem die het bestuurt) of een paard (door den ruiter)* doen ophouden, doen staan.

ꦔꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁ — ꦔꦔꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁ *SB.* op handen en voeten (*of* knieën) kruipen; op handen en knieën (*of* voeten) rusten.— ꦩꦔꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁꦔꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁ op handen en voeten (*of* knieën) rondkruipen; rondkruipen, *zooals bijv. een kind doet, dat nog niet kan loopen.*

ꦫꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁ *SB.* in groot getal bij elkaar zijn *ergens, van dieren.*

ꦗꦔꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁ — ꦗꦔꦔꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁ (ꦏ꧀ꦫ) *SB.* zich bevinden pal, vlak naast *iemand of iets;* zitten naast *iemand; van iemands zitten:* naast *iemand anders.* — ꦗꦔꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁꦔꦤ꧀ *van* ꦥꦔꦤ꧀ꦠꦺꦤ꧀ *gezegd, zva.* in statie naast elkaar zijn gezeten, *bv. bij het* ꦥꦁꦒꦶꦲꦤ꧀ *ook B.* (*van een aanzienlijke*) *voor* ꦏꦮꦶꦤ꧀ trouwen, zich in het huwelijk begeven. — ꦔꦗꦔꦼꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁꦔꦏꦏꦼꦤ꧀ *van een aanzienlijke:* een *kind* uithuwen.

ꦔꦼꦤ꧀ꦝꦼꦂ — ꦔꦔꦼꦤ꧀ꦝꦼꦂ *SB. van dieren, zooals buffels en paarden: door vertrappen en vreten van de aanplant,* schade toebrengen aan

aanplantingen of bebouwde velden; komen in *aanplantingen of bebouwde velden.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* met een sprong in de hoogte grijpen *naar iemand of iets;* naar *iets* springen, *om het te bemagtigen.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* geschokt worden, een schok krijgen, *bv. bij het vernemen van iets;* opschrikken; een schok krijgen van schrik *of* ontsteltenis; geweldig ontstellen, hevig ontroeren. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* (*zva.* [Javanese] *K.*).

[Javanese] *SB.* inlandsche slaapstede.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets ergens* in brengen, insteken, indrijven, *bv., bij het lasschen van houtwerken, de houten pen* ([Javanese]) *in de opening.* — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* witte mier.

[Javanese] *SB.* talrijk zijn, een heele collectie zijn *bv. van de visschen, die iemand in zijn vijver heeft.*- [Javanese] omgeven, omringen, in het midden hebben. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* overspelig.

[Javanese] *SB.* jeukte hebben; jeuken.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand met zijn velen, zoodat hij omringd is,* te lijf gaan *of* aanvallen.

[Javanese] *SB.* opkomen *van hetgeen werd gezaaid;* in groot aantal opschieten *van paddestoelen. Verg.* [Javanese] *II.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* in stukken deelen, klein maken; afhakken, *zooals men dat een geslagt beest doet.*

[Javanese] [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* kopergeld.

[Javanese] *I. SB.* strik, *om vogels in te vangen.* — [Javanese] ratjiks leggen. *Verg.* [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] — *II.* [Javanese] *SB.* verzamelen *t. w. de ergens voor benoodigde ingredienten, van ieder zooveel als noodig is.*

[Javanese] *zie* [Javanese] [Javanese] roetjoeks aanbrengen.

[Javanese] *SB. van het spreken van velen:* door elkaar, allemaal te gelijk; *ook* (*volg K.*) *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* piepen, sjilpen *van vo-*

geltjes. Verg. [Javanese] *en zie ook* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *en van kinderen:* met door elkaar roepen en schreeuwen *vragen of roepen om iets, bijv. om eten; ook van een aantal personen, die bij de uitdeeling van iets om een deel vragen:* door elkaar om het hardst roepen en schreeuwen.

[Javanese] overal liggen, bezaaid liggen met [Javanese] *En in het Buitenz. zegt men wel:* [Javanese] *van een huis. K.*

[Javanese] *SB.* bij menigte boven water komen springen *van visch.*

[Javanese] *SB.* scherp, puntig, scherp zijn, *van ergens liggende steenen;* bijten, *van zich ergens, bv. op de plek waar men ging zitten, in groot aantal zich bevindende wandluizen of derg.*

[Javanese] *SB.* dun touw, bindtouw. — [Javanese] touw maken, touw draaijen. — [Javanese] *en* [Javanese] *hetz. als* [Javanese] *en* [Javanese] *of wat mooijer woorden.*

[Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zich wasschen en boenen, *om het lichaam van stof of vuil te reinigen.* — [Javanese] *iemand* wasschen en boenen. *De B. vorm. ontbreekt.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* rust, uitrusten, rusten. — [Javanese] zich geen rust gunnen, geen rust nemen, geen rust hebben. — [Javanese] geen oogenblik rust hebben *of* gegund worden, *om weer op zijn verhaal te komen.* — [Javanese] *een mensch of dier* eenigen tijd rust gunnen, *om weer op het verhaal te komen; grond, nadat de eerste bewerking is afgeloopen,* eenigen tijd laten liggen, *voor tot de tweede bewerking overtegaan; iets* gedurende eenigen tijd niet gebruiken, *bv. een rijtuig dat pas werd geverfd, opdat het zal droogen; koffij of thee, die gezet is,* tijd geven om te trekken, laten trekken. [Javanese] *benaming voor* het tijdstip, waarop de kinderen naar bed gaan, *omstreeks acht uur.* — [Javanese] *benaming voor* het tijdstip, waarop de groote menschen gaan slapen, *omstreeks* 10 *uur.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* niet afgeschrikt door een weigering, steeds maar aanhou-

den met *het iemand vragen om iets, het uitnoodigen tot iets, het gelasten van iets, enz.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *I.* [Javanese script] *SB.* met een haaltje er onder *of* er door, *van de* [Javanese script] *tot vorming van de* [Javanese script] *en van de* [Javanese script] *tot vorming van de* [Javanese script] — [Javanese script] *naam van dat haaltje. II.* [Javanese script] *naam van een boom:* de zeepboom. *Jav.* [Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *ong.* [Javanese script] *SB. van jonge vogels:* schuilen, kruipen, gekropen zijn onder de vleugels *bij de moeder; fig.* inwonen *bij iemand, omdat men behoeftig is.* — [Javanese script] *zijn jongen* onder de vleugels hebben. — [Javanese script] *van legkippen:* met zijn tweeën op éen nest zitten, in éen nest leggen. *Verg. bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* sponning, *ook* de gegraven opening voor de fondamenten *van een huis of derg.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* geheel nutteloos, zonder het minste nut, verloren moeite zijn, *in de zamengestelde uitdrukking:* [Javanese script] veel nuttelooze kosten en moeite; die maken.

[Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* wisselen van de lange veeren in vleugels en staart, *van een haan; maar volgens anderen* ruien *van een vogel; en van een dier zooals een paard:* nieuw haar krijgen.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* spooksel, geest, spook. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een bamboe* over zijn geheele lengte gelijkmaken, door de boekoe's te effenen; *een palmboomblad* over de geheele lengte effenmaken; *enz.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. de was* verwijderen *van een gebatikt stuk goed.* [Javanese script] *ontslagen uit ambt of betrekking (niet eervol).* — ([Javanese script] met

iets, een andermans goed, dat men beheerde of onder zijn berusting had, op den loop gaan; met *een vrouw of meisje* op den loop gaan, *Rg. K*). [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. van velen:* aanvallen, *iemand* aanvallen, op het lijf vallen; tegen *iemand* optrekken. — [Javanese] *hetz.*

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* schuifgordijnen *of* gordijn, bestaande uit twee stukken, die boven aan verbonden zijn, *met hun beiden* [Javanese] *heeten,* en met behulp van een haak regts en links worden opgehouden. *Het gedeelte van een vertrek, waar men zijn matje spreidt of een ledikant heeft geplaatst, wordt met zulke gordijnen afgeschoten, ook gebruikt men ze om binnenshuis deuren te vervangen. Maar ook het schuifgordijn voor een raam wordt wel* [Javanese] *genoemd.* — [Javanese] *rèrègan* digtschuiven, sluiten.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* rust houden onder weg, *om, als het dag is, de koelte van den avond: als het nacht is, om het opkomen van de maan of het daglicht, in het algemeen,* om de een of ander omstandigheid aftewachten, aan den togt bevorderlijk, en dan weer op stap te gaan. *Een enkele maal bezigt men* [Javanese] *ook in den zin van* overnachten; *ook, maar zeldzaam in den zin van het Jav.* [Javanese] rusthouden, *ergens* rusthouden. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* zengen; *geplukt gevogelte* zengen *om de overgebleven kleine haartjes te verwijderen.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. I. zva.* [Javanese] *II.* — *II.* [Javanese] (*a*) een verboden zaak; iets, waaromtrent een verbod bestaat, om het voor zich te nemen *of* wel om het *of* er van te gebruiken, *bv. de djatiboomen, als zijnde Gouvernements eigendom;* verbod. — (*b*) *bezigt men* [Javanese] *als een fatsoenlijk woord voor* de schaamdeelen; *zie ook* [Javanese] *en* [Javanese] [Javanese] *is een B. woord, terwijl* [Javanese] (*klemtoon op 2e lettergreep*) *en in geschriften,* [Javanese] *spre-*

kende van een aanzienlijke, worden gebezigd, om het woord, „schaamdeelen”, te vermijden. (*Verg. ook* [Jav.] *I.*)

[Jav.] — [Jav.] *SB. iemand of iets* overslaan. [Jav.] *hetz. herhaaldelijk. — Zie ook* [Jav.]

[Jav.] *SB.* stuk, stuks, *van buffelhuiden en lijkkleeden. Bv.* [Jav.]

[Jav.] [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* de verschillende kleedingstukken en versierselen, die bij besnijdenis en trouwen worden gedragen *en waarvan het uitleenen amal is; voorts* harnachement (*alles wat het dier hetzij als tuig hetzij als versiersel draagt*) *van een rijdier; en benaming van de vocaal en andere leesteekens in het Jav. Soend. schrift; t. w.: de pamepet, panghoeloe, panjoekoe, panèlèng, panòlòng, pamaeh, panglisad, panjetjek, panglajar, panjakra, pangmingkal, pangwilet en pangrerek.*

[Jav.] *zva.* [Jav.] *Ook* [Jav.] [Jav.] *zoomede* [Jav.] *B. het laatste als* [Jav.] *dient om het futurum uit te drukken. —* [Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *of* [Jav.] *SB.* naam van een kinderspel; *een kind speelt voor kat, eenige anderen voor muizen; de muis, die door de kat gegrepen wordt, moet die rol overnemen, enz. —* [Jav.] *spreekwijs, waarvan de zin is:* niet al te haastig; zachtjes aan; overleg nog eens rijpelijk; *enz. — Verg.* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *kw.* (*Skr. léhkâ en rêhkâ,* schrift, teekening, afbeelding. *Jav. wdbk.*) — [Jav.] *SB. iets* zoo maken, dat het den vorm heeft *of* de gedaante vertoont van *het een of ander, bv. van een diersoort. —* [Jav.] *of* [Jav.] den vorm hebben *of* de gedaante vertoonen van een galoedra.

[Jav.] *S.* [Jav.] *B. I.* de inlandsche sigaar, *t. w. een weinig tabak gerold in een blad; om het opengaan van het blad te beletten, bindt men er veelal een draadje om heen. II zva.* [Jav.] *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* veel, *door toename in getal of door grooter geworden zijn van het volume;* veel uitleveren.

[Lontara] *SB.* buiging van het lichaam, bij het verrigten van het gebed; houding, waarin men bij het gebed de voorgeschreven formulieren uitspreekt (*Ar.* rak'at). *Op zijn minst twee bij een gebed.*

[Lontara] *SB.* de noodzakelijke godsdienstpligten *van den Mohammedaan; en* de hoofdpunten *van het godsdienstig geloof* (*Ar. roekn*). — [Lontara] *fig. van iets:* voor *iemand* onontbeerlijk zijn.

[Lontara] *I. Holl.* reken *of* rekenen.— [Lontara] *SB.* rekenen, uitrekenen, er bij, tellen *of* rekenen, van *iets* rekening houden. — [Lontara] verantwoordingstuk, schriftelijke opgave *of* rapport van ontvangen en verbruikte gelden. [Lontara] *II.* [Lontara] *SB. iets* met allerlei tierlantijntjes, krullen, ornamentjes, *enz.* opsieren. — *Verg. bij* [Lontara]

[Lontara] *of* [Lontara] *Holl. SB.* rekening; nota.

[Lontara] — [Lontara] *SB. iets, zooals een huis, brug of derg.* afbreken. *Rg. K.*

[Lontara] *SB.* met overleg, niet schriel, maar ook verkwisting vermijdende, handelen *met zijn geld, voorraad van levensbehoeften of met zijn goed.*

[Lontara] *SB.* digt aan elkander, *bv. van personen, die ergens sila, waar het nauw is;* nauw verbonden. — [Lontara] *zijn familie (door een huwelijk)* nauw verbinden *aan die van een ander.*

[Lontara] *SB.* span, juk *of* paar *buffels;* vlot. *Rg.*

[Lontara] *SB.* geheel uit elkaar; aan duizend stukken; totaal verpletterd; *voorts van papier en kleeren:* geheel verfrommeld.

[Lontara] — [Lontara] *SB. iemand* beschermen, bewaken, behoeden; toezigt houden op *iets*, waken of zorgen voor *iets* (*Skr. raxa. Jav. wdbk.*).

[Lontara] *S.* [Lontara] *en* [Lontara] *B.* ([Lontara] [Lontara] *en* [Lontara] *mvdsv.*) bedorven, beschadigd er slecht *of* ellendig aan toe zijn, miserabel, in miserabelen toestand verkeeren, *door verslechtering van den toestand of de omstandigheden, waarin iemand of iets verkeert; voorts van een leger of troepen:* gedeeltelijk dood *of* gewond; gedeeltelijk buiten gevecht gesteld.— [Lontara] *S.* [Lontara] *en* [Lontara] *B. iets*

bederven, beschadigen, vernielen, verwoesten; aan *iemand of iets* kwaad doen *of* schade toebrengen; *iets* schenden. — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* veroorzaken *of* de oorzaak zijn dat *iets* [Javanese] wordt; *een leger* gedeeltelijk buiten gevecht stellen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* verderf; miserabele toestand *waar in iemand of iets is geraakt.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* fijn, fijntjes, fijn overlegd; fijn, *van een list of vond; ook* scherpzinnig.

[Javanese] *SB.* nauwsluitend, precies sluitend; goed aan elkaar sluitend *van de deelen van houtwerken, bv. van de planken van een beschot;* (digt, goed digt, geen water doorlaten *van een dam of dijk; en van een* [Javanese] *gezegd, zva.* zoo digt, dat dieren zooals kippen en derg. er niet door heen kunnen. *Rg.*) — [Javanese] *iets* goed sluitend *of* sluitend maken, *iets* rèkèp maken.

[Javanese] *kw.* heel, heel het rond *van de wereld en van een land. Jav. wdbk.*

[Javanese] *redewoord om te zamen met een zien beteekenend zegwoord en door zoo'n zegwoord wordt het altijd gevolgd, te beteekenen:* in 't oog krijgen, in 't vizier krijgen. — [Javanese] *SB.* de oogen in schuinsche rigting wenden; de oogen wenden *naar iemand of iets; regts of links of wel regts en links* de oogen wenden. — [Javanese] ter sluiks links en regts kijken; links en regts gluipen. — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] een ommezien, een oogenblik, eventjes, gedurende een moment. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gelijk, effen, vlak; gelijkelijk. — [Javanese] *iets bv. een geploegd stuk grond met den patjoel* overal gelijk maken, effen maken; *een hoogte bijv. op een weg* verwijderen, slechten, *het daar* gelijk van hoogte maken *met de andere punten of het overige van den weg.*

[Javanese] *SB.* vorst, vorstin. — [Javanese] over *een land* als vorst *of* vorstin regeren, heerschen. — [Javanese] aartsgierigaard, aartsvrek. — [Javanese] verblijf van een vorst, paleis.

[Javanese] *SB.* brood (*Hind. hetz. Jav. wdbk*).

[Javanese] *SB.* vuil, morsig, smerig, *van lijf, kleeren en derg.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] (*Jav.* [Javanese] *kw.; Skr. rétah. Jav. wdbk.*), *zie bij* [Javanese].

[Javanese] ([Javanese] [Javanese] *kw. zva.* [Javanese] juweel, [Javanese] het edelste van iets, puik; *en* [Javanese] prinses; *ook titel van vrouwen van hoogen rang. — Skr. ratna,* juweel, het voortreffelijkste in zijn soort. *Jav. Wdbk.*) titel, *die wel gevoerd wordt door vrouwen en dochters van regenten en aanzienlijke inlandsche hoofden.*

[Javanese] *SB.* honderdtal. — [Javanese] honderd. — [Javanese] bij honderden. — [Javanese] honderden van menschen. — [Javanese] [Javanese] *zie bij* [Javanese].

[Javanese] *SB.* veel, talrijk, *van lichten.*

[Javanese] *SB. zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *voorts, gevolgd door* [Javanese] *redewoord om het indachtig* worden *aan iemand of iets te beteekenen.* — [Javanese] zich indenken *in den toestand van iemand;* zich *iemands verdriet of kommer* kunnen voorstellen. [Javanese] die geen deernis of medelijden kennen, aan wie deernis en medelijden vreemd zijn.

[Javanese] *I. SB.* de foelie van kwik *van een spiegel. Verg.* [Javanese]. — *II.* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* gevoel, smaak, meening, opinie, gevoelen; *iemands* gevoel, *in een zin als deze: in haar gevoel was het als of enz.; of wel ze had een gevoel, als of enz.* — [Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B. iets* voelen; zich gevoelen; *iets* beseffen *of* smaken; *iemand* gebeuren. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* beseffen, zich bewust zijn, gevoelen, begrijpen; meenen, van meening zijn; *ook zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *en* [Javanese] *ook B. voor* [Javanese] *en* [Javanese]. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* smakelijk vinden, mij (hem) smaken; *Jav.* zeer smakelijk *van eten.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zich verbeelden, in den waan verkeeren, *dat iets zus of zoo is. Verg.* [Javanese]. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zich verbeelden, gissen *of* meenen *dat het zus of zoo gelegen is met iets; ook:* te moede zijn. [Javanese] wat verbeeldt jij je toch wel. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* er den smaak van hebben in den mond. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* ik houd het er voor; naar mijn opinie; *enz.* — [Javanese] *ook* [Javanese] *S.* [Javanese] *ook* [Javanese] *B.*

iets in gedachten houden; *iets* tellen, van *iets* af weten, *bijv. van vermoeijenis; een spijs* met aandacht proeven; met aandacht het effekt *van een spijs of geneesmiddel, dat men gebruikt heeft*, observeren. — [illegible] denk er om, jij. — [illegible] *of* [illegible] zich schamen *voor iemand, omdat men aan hem veel verpligting heeft, terwijl men nog niets deed om het goede, dat men zoo ruimschoots ontving, te vergelden; ook:* confuus zijn, omdat men iets draagt *of* aan heeft, *bv. een vreemd soort baadje en* waarvan men niet regt weet, *of* men het wel dragen mag; *en, sprekende tot een meerdere:* ik weet het niet; ik zou het U niet kunnen zeggen. — [illegible] niet het allerminste (*belangstelling, liefde of derg.*) voelen; *ook* zich niet het minste bewust zijn (*van schuld*). — [illegible] denkt eens, hoe aangenaam vader wel te moede moet zijn geweest.

[illegible] *SB.* bang, angstig, in den angst zitten; niet kunnen hebben *of* verdragen *of* uitstaan, *omdat het hindert of onaangenaam aandoet.* — [illegible] *van iets:* angstig maken, *ook, van de tegenwoordigheid van iemand:* hoogst onaangenaam zijn *of* aandoen. — [illegible] angst, vreeze. — [illegible] *iemand of iets* om voor te vreezen *of* om te duchten.

[illegible] *SB.* sterkte, kracht, lichaamskrachten; sterk, krachtig; hard, hevig, uit alle magt, *van schreijen, schelden en twisten;* uit alle magt *ook van eten.* — [illegible] toenemen in kracht *of* hevigheid *van twisten, schreijen, schelden, enz.* — [illegible] zijn krachten overschatten. [illegible] *iemands* kracht, sterkte, krachten.

[illegible] — [illegible] *SB. een geslagt dier* villen. *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* verstoring, verstoord zijn van den geregelden en geordenden toestand; opschudding, in opschudding, in rep en roer, in opschudding raken *of* maken, alarm maken; onlusten; gauw, haastig. — [illegible] met al te veel spoed, al te gauw, onbesuisd; zeer veel haast hebben. — [illegible] hals over kop, zoo maar dadelijk. — [illegible] vechten zonder er om

te geven of er op te letten, wie men tegen zich over heeft; woest vechten.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* verfrommeld, in elkaar gefrommeld *van iets zoo als een stuk papier.*

[Javanese script] *Holl.* roskam. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] (*Ar.* رسول) gezant.— [Javanese script] de Godsgezant, *t. w. Mohammed.*— [Javanese script] voor *zich of* voor *een ander, bv. voor een kind*, een hadjat geven, als huldebewijs aan den profeet en om diens hulp in te roepen. *Vooral wordt zulks gedaan door hem of ten behoeve van hem, die den koran leert lezen; door sommigen op ieder vrijdag, door anderen als ze een, vijf, vijftien of wel dertig djoej achter den rug hebben.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* morren, klagen. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *eigenn.* Rusland.

[Javanese script] *SB.* ingenomen zijn met *iemand of iets;* behagen scheppen in *iets*, er van houden om; gaarne *iets doen.* — [Javanese script] in den smaak vallen, voor zich innemen, ingenomen met zich doen zijn. [Javanese script] geen ingenomenheid veroorzaken *of* opwekken.— [Javanese script] lust, behagen; *iemands* liefhebberij. [Javanese script] dat waar iemand behagen in schept *of* zich mee amuseert. — [Javanese script] iets, waarmee men zich spelenderwijs amuseert; speelgoed. — [Javanese script] ingenomen zijn, groot behagen scheppen, veel op hebben met *iemand of iets (een bepaald persoon of een bepaalde zaak).* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en* zich houden, als of men behagen schept in *iets*, houdt van *iets, of* ingenomen is met *iemand of iets.*

[Javanese script] *Holl.* recepis, *zva.* [Javanese script] *t. w.* honderd centen.

[Javanese script] *of* [Javanese script] *Holl.* resident. — [Javanese script] het residentiehuis.

[Javanese script] *SB.* geheim; *het* geheim *van iets* (*Skr. rahasija* geheim). — [Javanese script] iemand, die geheimen weet te bewaren. — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zich laten gelegen liggen aan *iemand of iets;*

notitie nemen van *iemand of iets*. *hetz.*

naam van een reusachtigen woudboom (altingia excelsa).

— *waarvoor in het Madjalengkasche* *en dit verkeerdelijk voor* *zie*

zva.

— *SB. iets zooals koffij, kiezelzand, zout en derg.* met beide handen opscheppen; *een kind* opnemen. — zoo veel als men bergen kan in de aaneengesloten geopende handen; een zoo'n hoeveelheid, *bv. zout.*

SB. reeks van digt naast elkaar, aan een reep buffelhuid gehangen, van buffelhuid vervaardigde strikken, *waarin men herten vangt; ook fig.* strik, strikken. een rawè spannen *of* stellen; *een hert of herten* met behulp van een rawè vangen; *fig.* strikken spannen. *Verg.*

zva. *en zie ook aldaar*

SB. zva. *en* *maar in sommige streken van het Tjiandjoersche is het een B. woord. Voorts:* veel moeten meeslepen, *bagage, proviand enz. als men op reis of van huis gaat;* genoodzaakt zijn veel menschen mee te nemen, *als men er eens op uitgaat.*

of *SB.* met, benevens, en, zoomede.

ook *naam van de achtste maand van het Mohammedaansch jaar (Ar: ارواح).*

SB. veel werk en daardoor geen tijd hebben, het zeer volhandig hebben, het heel druk hebben.

— *SB. de parè op de sawah als ze* *is,* met zekere bladen, *vooral semboeng en soelangkar,* berooken, *om alles, wat schade zou kunnen toebrengen aan het gewas, verwijderd te houden; onder een huis, waarin zich poklijders bevinden,* zekere bladen, *vooral de hier boven genoemde,* branden, *om de djoerigs de wijk te doen nemen.*

SB. verscheurd, stuk, opengekrabt, opengereten. — *zva.*

zie

— *SB. iemand* voor-

zien van het noodige, verzorgen, verplegen; naar *iets, bv. het in het gebergte losloopende vee* omzien, omkijken; *ook van de politie: iemand* halen. *Voorts iets bijv. de parè, die ergens voorloopig bleef*, halen, naar huis halen; *en iets* bergen, *bv. de bezem, die ergens op den grond bleef liggen.* — [illegible] verplegen, de noodige verpleging schenken. [illegible] *hetz. maar het wordt zelden gebruikt.*

[illegible] — [illegible] *SB.* kwast *van een* [illegible] *en derg. (K.);* franjes *bv. aan een sjaal.* — [illegible] *een muts* voorzien van een kwast; *iets* voorzien van franjes.

[illegible] *SB.* ontzet, ontsteld; zich ontzetten, ontstellen. — [illegible] *mvdsv., maar ook van een individu.*

[illegible] *SB.* de afstand van een boekoe tot de volgende, *bij bamboe of ander riet;* aan een kant open koker, gemaakt van het gedeelte van een bamboe, besloten tusschen twee boekoe's; het gedeelte tusschen twee elkaar opvolgende gewichten. *Verg.* [illegible]

[illegible] peulvrucht, *behoorende tot het katjang geslacht.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* bamboezen hangbrug.

[illegible] *SB.* gulzig. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets bv. een tafel, stoel, of huis, dat men wil verplaatsen,* uit elkaar nemen, afbreken.

[illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] *van iemands kleeren.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* begraven, onder den grond stoppen; *iemand* begraven, ter aarde bestellen; *in dezen zin* [illegible] *wel als B.* — [illegible] kuil, grafkuil; *verg.* [illegible] — [illegible] *(volg. K. in Zuid Bantam in gebruik en aldaar de gewone vorm) zva.* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand, die ergens aan bezig is,* plagen, storen *of* hinderen.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* ruimte tusschen de houten *of* bamboezen stijlen *of wel* pilaren, *waarop het dak van een huis of paardenstal rust; van daar:* kamer, vertrek; afdeeling *(de ruimte voor een paard)* van een paardenstal; vak *van een boekenkast; enz. Volg. Rg. roang ook* a row, a bed of

anything planted. *Zie ook bij* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] een kamer; *enz.*

[illegible] *Holl.* rol; *1.* de rol *bij een regtbank;* politierol. 2ᵉ *en dan er nevens* [illegible] *ook* [illegible] niet aangesneden rol *goed, bv. laken* — [illegible] een rol. *Verg.* [illegible]

[illegible] berusten *in iets, zoodat men niet murmureert; en, maar dan vervormd tot* [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] (*Ar. Ml.* [illegible]), [illegible] *maar gew.* [illegible] *of* [illegible] *en in de dorpen ook:* [illegible] het (die, ze) gaarne geven; gaarne *van iets, ten behoeve van iemand,* afstand doen.

[illegible] *SB.* redewoord *om bij het gaan* [illegible] [illegible] *of* [illegible] *aftebeelden* het opnemen en zoo plaatsen, *dat men* [illegible] [illegible] *of* [illegible] 2. redewoord *en slechts zeer zelden terugtegeven, voor* [illegible] [illegible] 3. aanbrengen, aanspijkeren, vastspijkeren, *enz. van iets, zooals een plank, een plint en derg.; ook zva.* [illegible] *Als redewoord voor* [illegible] *en* [illegible] *is het niet terugtegeven.*

[illegible] *SB.* [illegible] het zich stilhouden. *Bv.* [illegible] waar *of* op welke hoogte hielden de honden op met aanslaan. *Als* [illegible] *redewoord is voor* [illegible] *is het onvertaalbaar.*

[illegible] *SB.* redewoord *om, te zamen met een volgend* [illegible] *te beteekenen:* zich kleuren, rood worden *van iemands gelaat, bv. van schaamte.* — 2 redewoord, *om te zamen met een volgend* [illegible] *te beteekenen:* zich purper kleuren *van het gelaat van iemand, die bv. wordt uitgescholden.* 3 *om, gevolgd door* [illegible] *gezamenlijk te beteekenen* inslapen; *maar dit* [illegible] *wordt ook gebezigd als zegwoord, en beteekent dan:* de oogen sluiten, de oogen digt doen, *om te gaan slapen.* — 4. invallen, *van den avond, van het donker, van den nacht en van het tijdstip, dat men* [illegible] *noemt.* — [illegible] *benaming voor* het tijdstip, waarop de zon geheel onder is, *ruim zes uur.*

[illegible] *klanknabootsend woordje voor:* over zich heen trekken *van een deken of van iets, bv. van een saroeng, die bij wijze van sprei of deken wordt gebruikt; ook onvertaalbaar redewoord voor* [illegible]

[Javanese] *SB.* gedaante, het uiterlijk *van iemand of iets;* voorkomen, soort, vorm, gestalte, kleur; wijze *of* manier *bv. om iets te benoemen; voorts S. met* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* bestaande in, van den aard van; in den vorm zijn van *iets*, den vorm hebben van *iets (Skr. roepâ).* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* veelsoortig, allerhande soort, van verschillende soorten. — [Javanese] *SB.* eenvormig; van dezelfde gedaante. — [Javanese] alle vogels zonder onderscheid. — [Javanese] *SB.* allerlei soort van; met alle soorten van.— [Javanese] *SB.* 1. er voor zorgen, dat *iets* er is; *verg.* [Javanese] 2. met behulp van een elmoe *aan iemand* de gedaante geven van *iemand of iets, bv. van een dier.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] 2.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* in vrede, in vrede leven *met iemand.*— [Javanese] *iemand met een ander* in vrede doen zijn; vrede stichten; *twistende of vechtende personen* verzoenen. — [Javanese] verzoend.

[Javanese] *SB.* benauwd, in het nauw gebragt *door de vijanden in een gevecht;* op het punt van overmeesterd te worden; de handen meer dan vol hebben *aan iets;* bek af.— [Javanese] *ook* hoogbejaard. — [Javanese] *ook* stokoud.

[Javanese] *SB.* stil, stil zijn; zwijgen, zwijgend; bedaard, gestild *van luid schreien.* — [Javanese] *iemand* doen zwijgen, zich stil doen houden; *muziek of muziekinstrumenten* doen zwijgen.

[Javanese] *SB.* de horoscoop van een toekomstig zamen zijn als man en vrouw, *door het huwelijk verbonden;* dat zamenzijn. *Om bedoelden horoscoop te verkrijgen, neemt men het totaal aantal letters van de namen van den man en de vrouw, vervolgens voegt men de vijf woorden:* [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zoolang in geregelde volgorde achter elkander, tot dat men, gesteld de namen tellen te zamen 21 letters, een en twintig woorden heeft. Valt nu de eindletter, wat, als men 21 letters heeft, het geval zal wezen, op* [Javanese] *dan zal het huwelijk gelukkig zijn. Evenzoo als de eindletter valt op* [Javanese] *of* [Javanese] *Valt die op* [Javanese] *(Jav. ziekte) — of* [Javanese] *dan zal het huwelijk niet voorspoedig zijn; men drukt dat uit met te*

zeggen: [Javanese] *Verg.* [Javanese] *II.*— [Javanese] *een werk dat handelt over de* [Javanese] *en het berekenen (trekken) daarvan.*

[Javanese] *SB.* van alle markten t'huis; in allerlei dingen t'huis. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* vlak, goed glad zitten, *bv. van het behangsel op of tegen den muur;* zonder opzien te baren, in stilte; *van de wijze waarop men iets doet:* in alle stilte; fijn, op fijne wijze, *van iemand bespotten, t. w. zóó, dat hij zelf niet merkt dat hij wordt beetgenomen, en slechts de omstanders begrijpen, dat men den draak met hem steekt.*

[Javanese] *SB.* pal aan *tegen iets;* tegen elkaar aan, aan elkaar gekleefd *of* geplakt. *fig.* heel digt bij *of* in onmiddelijke nabijheid *van iemand.* — [Javanese] *iets* doen sluiten, doen kleven, plakken, lijmen *aan, op of tegen iets anders; een brief* sluiten. — [Javanese] *ook:* gekleefd, kleven, *van de tong aan het verhemelte.*— [Javanese] lijm, gom, de gekookte rijstkorrels, waarmee een brief wel wordt digtgemaakt; *enz.*

[Javanese] *SB.* als een hagelbui neerkomen, regenen *van steenen of kogels op iets, bv. op een schip.*

[Javanese] *SB. van werk dat men te doen heeft:* veel, *i. d. z. dat men de handen vol heeft en er niets meer bij kan doen.*

[Javanese] (*Ar:* لفظ, woord.)—[Javanese] *SB. van den priester: den bruidegom, in de moskee,* in het huwelijk verbinden, en hem tegelijkertijd zijn verpligtingen op het hart drukken.

[Javanese] *of, zooals men ook wel schrijft:* [Javanese] (*Hind. roépíjah. Prof. Kern. Skr. roépja en raupja,* zilver. *Jav. wdbk*). *SB.* ropij, gulden van 100 centen. [Javanese] *hetz.*— [Javanese] gulden koper, *t. w.* 0,84⁵ *of* 0,83⁵. — *Verg.* [Javanese] *en zie ook* [Javanese] *zoomede* [Javanese]

[Javanese] *SB. van muskieten en derg.:* in groot aantal er zijn, er van krioelen.

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* eenigzins, min of meer, wat, zoo ongeveer, tamelijk, nagenoeg, nog, al, vrij; *ook zva. onzen uitgang* achtig, *bv.* [Javanese] roodachtig. — [Javanese] vrij talrijk,

nog al talrijk. — (*Skr. arda*, half; een deel. *Jav. wdbk.*)

[script] *SB.* geplaagd *of* gehinderd worden *door hetgeen men draagt, in het algemeen door hetgeen men met zich voert, omdat het te zwaar of te veel is.* — [script] stoornis, plaag, hindernis. – [script] *van iets: omdat het te veel of te zwaar is, iemand* hinderen; *ook van iemand: een ander* hinderen, *door hem onophoudelijk te vragen, om hulp en inlichting te vragen.*

[script] *SB.* rad, wiel; *en* kar *of* padati met wielen, op Europesche wijze gemaakt (*Port. roda*). *Verg.* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *SB.* los, mul *van grond.* — [script] [script] *grond* goed los werken.

[script] *of* [script] *Jav.* [script] *en dit (waarschijnlijk van* [script] bloed *en* [script] voortreffelijk. *Jav. wdbk.) titel van personen van vorstelijke afkomst of van adellijke geboorte.* — [script] *titel, dien de Europeanen geven aan de oudste vrouw van den eersten rang en gemeenlijk ook aan de andere vrouwen van den eersten rang, van een regent. Verg.* [script] *Maar ook de vrouw van een wadana wordt, vooral als het de dochter van een regent is, door de Europeanen wel met* [script] *betiteld.*

[script] *SB. naam van zekere huidziekte, een vorm van schurft, naar het schijnt.*

[script] *SB.* knorrig *of* ontevreden *als karaktertrek;* steeds aanmerkingen hebben; *ook zva.* [script] – [script] verdrietig; ergernis. *Verg.* [script] – [script] *iemand of iemands gemoed* verdrietig, knorrig maken, *zooals door hem dag in dag uit om iets wat niet goed is, te vragen, enz.*

[script] *SB. benaming van de visch, waarvan men* [script] *wil maken, nadat ze twee dagen in het zout heeft gelegen.*

[script] *SB. of (S. met* [script] *B. — K.) naam van zekere huidziekte; volg K. zva.* [script] — *Verg.* [script] [script] *en* [script]

[script] *SB.* vorst, koning (*Skr. rádjá*, vorst, vorstelijk. *Jav. wdbk.*). — [script] over *een land of rijk* als vorst heerschen.— [script] vorstelijke residentie, de residentie *van een vorst;* de regering, de troon; *in uitdrukkingen zooals: afstand doen van den troon, de regering overgeven;*

voorts: vorstelijk gewaad, vorstelijke insignien. — [illegible] het staatsiekleed van den regent, als regent. — [illegible] (*of* [illegible]) [illegible] afgezet, ontslagen, *van een regent.* — [illegible] vee, bezitting aan vee; *maar is* [illegible] *zoo gebruikt wel Soendasch? — voorts: het een of ander verrigten* te zamen, *zoodat ieder wat doet.* — [illegible] goed *of* goederen, die de vrucht zijn van gemeenschappelijken arbeid, *bv. de goederen die door een man en zijn vrouw worden aangekocht van hetgeen ze met hun arbeid verdienden.* — [illegible] have, tilbare have. — [illegible] schatten. *Verg.* [illegible] — [illegible] de venusziekte. — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een verstooten vrouw* terugnemen, *wat, zonder dat het huwelijk op nieuw behoeft te worden gesloten, kan geschieden, na de eerste en ook na de tweede talak, mits in beide gevallen binnen de iddah. Als drie talaks zijn uitgesproken, moet de vrouw, wil men* [illegible] *vooraf trouwen met een ander man.* (*Ar.* رجع).

[illegible] — [illegible] *SB.* over *een zieke, t. w. in zijn nek,* al de voor ziekten bestaande [illegible] prevelen. *Dit wordt gedaan als men niet weet wat hem eigenlijk mankeert.*

[illegible] *SB. soort* vijzel, waarin de sirihpruim, *ten behoeve van reeds tandelooze personen,* wordt gestampt. — [illegible] *een sirihpruim in de* [illegible] stampen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* bij wijlen, nu en dan, soms; vaak.

[illegible] *SB.* arbeidzaam, ijverig (*Mal.* ijverig, naarstig). *Voorts:* vernuftig, ingenieus; begrip en verstand hebben van allerlei zaken. — [illegible] werkzaamheid; kennis, kunde.

[illegible] — [illegible] *SB. een woord* herhalen met behulp van het herhalingsteeken. — [illegible] het herhalingsteeken, *t. w:* [illegible], *de Maleische angka doewa.*

[illegible] *SB.* sop, *bv. van brood; ook en dan meer bepaald genoemd* [illegible] rauwe vruchten gegeten met een sambel, *die varieert naar den aard der vruchten; verg.* [illegible] *Voorts:* een verfrisschende drank (*bereid van lahang,* [illegible] *zoowel de vruchten als sommige deelen van den boom,* —

zout en soms een weinig Spaansche peper), *die op de straten en markten wordt verkocht.*

— *zie*

— — *of* — *SB. iemand, die zich bv. in een kamer, een dier, dat zich in een hol of gat bevindt, van buiten af, dwz. staande bv. in de geopende deur of voor het hol, met een piek of derg.* bestoken. *Verg.*

— *SB.* iets goeds, bruikbaars, nuttigs *of* aangenaams dat men ontvangt; goede gaven, *zoowel die God schenkt als die men van zijn medemenschen ontvangt;* levensmiddelen; wat tot levensonderhoud dient; cadeau *van eetwaren of van iets anders;* dagelijksch brood. (*Ar.* رزق) — *ook geschreven* — iets wat zal zijn of zou zijn redjeki.

— *SB.* gehaakte *of* geknoopte beurs; gehaakt *of* geknoopt netje, dat men gebruikt als beurs, *en dat men digttrekt of sluit, met behulp van een door de buitenste rij mazen getrokken touw of koord.*

— *daarnevens als hetz. de mvdsv.*. — *SB.* vuil, vuil zijn *van de plek waar men zit of wil gaan zitten.*

— *SB. zeker* metaalmengsel, *dat o. a. gebezigd wordt om van* — *te maken* — (*Skr. radjas* tin; *rădjasa* van tin, *en* rijk aan stuifmeel. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*)

— *SB.* komen, *ook* te voorschijn komen in onophoudelijke opvolging, *van menschen en dieren Rg.*

— *I. SB.* staan *van een groot aantal personen. — II. maar zoo niet in de Preanger, zva.* — *van een paard.*

— *naam van de 7de maand van het Mohammedaansche jaar* (*Ar. radjab*).

— *S.* — *B.* met, meê, benevens, te zamen, zamen; zoomede, ook; vergeleken met. - — *S.* — *B.* te zamen *met*, in gezelschap *van*, te zamen, gezamenlijk, met. — — *iemand of iets* doen zijn *bij*, *te zamen of in gezelschap van iemand of iets anders; iemand of iets* zetten *bij iemand of iets anders.* — — *zva.* — *zie onder* —

— — *SB. iemand, ook een dier bv. een tijger, met zijn velen* te lijf gaan; *voorts iemand met zijn velen* aankla-

gen *of* beschuldigen; *en* tegen *iemand, die werd aangeklaagd, met zijn velen* getuigen.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. I. zva.h et Jav.* [Javanese script] (laatdunkend, *van iemand die zich heel wat dunkt te wezen en veel vertooning maakt* (*Ar.* رِيَا ostentatie, het vertooning maken van hetgeen men niet is. *Jav. wdbk.*). *II. SB. van de gedachten, die iemand bezielen of warrmee hij vervuld is:* gemengd; het eene oogenblik zijn van dezen, het andere oogenblik van dien aard; *ook* niet onwrikbaar vertrouwend op God, maar angstig, *van iemand of de menschen, in hart of gemoed, bv. tijdens een hevige overstrooming.*

[Javanese script] *SB.* veel, velen, in groot aantal, talrijk, in menigte; aantal, bedrag, som. — [Javanese script] zeer veel, heel veel, velerlei, velerhande. — [Javanese script] alle, alleman. — [Javanese script] al; de geheele hoeveelheid *van iets* — [Javanese script] *van menschen, dieren of van iets, bv. werk,* aangroeijen in getal, meer worden, toenemen. — [Javanese script] in levendige woordwisseling *of* levendig gesprek zijn, treden. — [Javanese script] het allermeest, het allertalrijkst. — [Javanese script] al te veel; overmatig. — [Javanese script] *of* [Javanese script] *of* [Javanese script] op zijn meest; al het veel is. — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *het is de mvdsv. en men gebruikt dien gaarne, sprekende van een veelheid of tot een veelheid van personen, die ieder voor zich een veelheid van het een of ander hebben of aan wie men ieder voor zich een veelheid van het een of ander toeschrijft, enz. Zie de grammatica.* — *Verg.* [Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* rooven, plunderen, leeg plunderen; *ook een aanplant* plunderen.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* de voorwerpen, met het gezigtsorgaan, niet behoorlijk kunnen onderscheiden; *van de letters in een boek, door iemand gezien worden,* als of ze heen en weer gaan, als of ze dansen.

[Javanese script] *SB. nu* er in zitten en niets meer te vertellen hebben, *van iemand, die weleer, bv. doordien hij sterk geprotegeerd werd, een man van beteekenis was; ook: voor iemand* er in zitten.

[Javanese script] *SB.* groep struiken, boschje; plek, alwaar ruigte *of* struikgewas. — [Javanese script] den coïtus uitoefenen, zoo

maar op den grond in het bosch of in de struiken. — [illegible] *een* bamboestoel.

[illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *B.* hoofdpijn hebben.

[illegible] — [illegible] *SB. zekere grassoort, waarvan de blaadjes zich om den stengel, als men ze maar even beroert, sluiten.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets bv. geneesmiddelen* op een steen fijn wrijven.

[illegible] *SB.* reaal, *benaming van de gewigtseenheid voor goud en zilver, t. w. het gewigt van negen duiten. (In het Bantamsche is de* [illegible] *ook wel* [illegible] *geheeten, nog altijd de munteenheid, waarbij men rekent, en* [illegible] *is aldaar* = 256 *oude duiten of twee gulden zilver en zestien duiten. K.)*

[illegible] *SB. van menschen of dieren zooals bv. herten, kippen, enz.* in groot aantal rondloopen, zijn *of* zich bevinden *ergens.* — [illegible] kruipen, loopen *van* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible] *Voorts van een blinde, van een zwakke zieke of van een herstellende maar nog zwakke zieke: loopen,* zich vasthoudende of steunende aan alles; langs den grond kruipen (*fig.*). *Verg.* [illegible] — [illegible] *van een* [illegible] [illegible] *of derg. diertje:* in alle rigtingen kruipen, rondkruipen; *voorts van iemand: ergens* overal tasten en voelen, *zoekende naar iets.* — [illegible] *zva.* [illegible] *maar van een veelheid van* [illegible] [illegible] *en derg.*

[illegible] *SB. onvertaalbaar* redewoord *om te beteekenen het* opgenomen worden *(en op zijn plaats gebragt worden) van hetgeen men gaat* [illegible] [illegible] *of* [illegible] *Gebezigd berelenderwijs en met terugslag op een voorafgaand* [illegible] *enz. is het zva. ons:* pak op! neem op!

[illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *of* [illegible] (*Mal. hari raja,* feestdag.)

[illegible] — [illegible] *SB.* afhangen, overhangen, *van een bamboe, van een tak, enz.*

[illegible] *of* [illegible] *SB. soort* kluchtspelers, *gewoonlijk ten getale van vier, die hun voorstellingen geven, met begeleiding van een goöng, twee angkloengs en vier dogdogs.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* in groot aantal op het

pad zijn of op stap zijn, bv. om iemand of iets te zoeken of wel ergens heen, enz.

[aksara] ong. [aksara] SB. genegen om het met andere mannen aanteleggen, van een getrouwde vrouw.

[aksara] — [aksara] SB. van velen of van een persoon met anderen: neêrzitten, bij elkaar zitten, bv. om te beraadslagen; aanzitten om te eten; meê aanzitten; zitten te eten met anderen, in den zin van ons: aan een tafel zitten met hen, als zijnde gelijken; voorts: in de rondte zitten; en iemand omgeven, omringen, in het midden hebben; om iemand heen zitten. [aksara] iemand omstuwen, in een digten drom omgeven. — [aksara] S. [aksara] B. zva. [aksara] neerzitten, bij elkaar zitten, zamen zitten, bv. om te overleggen of raad te houden. — [aksara] vergaderd zijn, bij elkaar zijn of zich bevinden; zamenscholen, bv. op straat; zitten, zijn, zich bevinden in het gezelschap van anderen. — [aksara] hetz. ook zva. [aksara] — [aksara] van bloedverwanten en vrienden of van iemand met zijn bloedverwanten en vrienden: zamen zijn, bij elkaar zijn of zitten, in elkaars nabijheid zich bevinden.

[aksara] SB. benaming voor het hout van de vier volgende palmen: de kawoeng, de pinang of djambè, de kalapa en de langkap. Rg. K.

[aksara] Holl. raam. SB. I. raam. — [aksara] ruit van een venster. — [aksara] of [aksara] van een venster: met ruiten. — II. [aksara] SB. het vlechtwerk van een stoel of bank (rottingbank).

[aksara] grondv. van [aksara] en [aksara] waarmede verg. [aksara] en [aksara] — (Jav. [aksara] het gesloten of digt zijn van de oogen, zooals van een slapende).

[aksara] I. zie [aksara] 2 eign. van een zoon van Vorst Dasa-rata, een incarnatie van Wisnoe, wiens heldendaden bezongen worden in het naar hem genoemde heldendicht. Jav. Wdbk. De Soendanezen noemen dit gedicht [aksara]

[aksara] SB. levendig, lustig, vrolijk, luidruchtig. (Skr. ramja, pleizierig, vermakelijk; en ramjâ, de nacht.). - [aksara] ter eere van iemand, wat onder [aksara] wordt verstaan, doen plaats hebben; iemand in plegtstatigen optogt rondvoeren, plegt-

statig ontvangen *of* afhalen. *Verg.* [illegible] — [illegible] alles, wat wordt gedaan bij wijze van openbaar eerbewijs om iets te vieren; openbare vermakelijkheden, optogten, spelen, maaltijden *enz. Voorts:* plaats hebben van raramèjan.

[illegible] *SB.* vinger, teen. — [illegible] een vinger lang, een vinger diep.

[illegible] *SB.* een verlaten en weer woest geworden hoema.

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *maar slechts met betrekking tot menschen.*

[illegible] *Jav.* hoofdhaar (*Skr. roma*, haar); *in het Soend. slechts in de volgende spreekwijs:* [illegible] *Zie bij* [illegible] — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* kinderen aan elkaar verloven, *door de wederzijdsche ouders.*

[illegible] *Mal.* huis. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] hospitaal. — [illegible] societeit. — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB. op den grond of op tafel* gemorste kruimels *van eten.* — [illegible] etenskruimels *op den grond of op de tafel* morsen; morsen *bv. bij het rijsteten.*

[illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* dikwerf, dikwijls, vaak, menigmaal. — [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* vol barsten en scheuren, *van een bord, een glas en derg. Voorts van het lichaam:* als geradbraakt, *bv. door het berijden van een stootend paard.*

[illegible] *SB.* vermorzeld, verbrijzeld. — [illegible] totaal verbrijzeld; in meer dan duizend stukken. — [illegible] *iets bv. een glas,* verbrijzelen. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* in stukken *bv. in twee of drie stukken, van een bord dat viel. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. zva.* [illegible] *van de maan, van een licht en van een spiegel; en van gebatikt goed:* dof.

[illegible] *of* [illegible] *I. SB.* web *van een spin.* [illegible] *hetz.* — 2 *SB.* heurap, waaraan de kogels, *noodig om het net te doen zinken,* nog ontbreken. — [illegible] dun touw *of* draad, gemaakt van de vezels van den pisangboom. — [illegible]

van gekookte suiker: zijn zóó, dat, als men ze opschept, zich lange draden vormen. *Zie ook* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets,* met de volle hand *of* handen, knijpen *of* kneden; *iets* kneden, *de ingredienten voor iets* zamen kneden. — [illegible] de handen krampachtig zamenknijpen *of* over en tegen elkaar wrijven, *zooals men wel doet als men zijn toorn, die op het punt staat van uit te barsten, tracht meester te blijven. — Voorts:* de handen wringen.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zich *ergens* niet te huis gevoelen en er maar niet kunnen wennen; *voorts: van sommige dieren uit een vreemd land aangevoerd:* kwijnen (*mager worden*) *zonder bepaald ziek te zijn.*

[illegible] *Bant.* hoofddoek. *K. Verg.* [illegible]

[illegible] *Ar:* رمضان, naam van de negende maand *van het Mohammedaansche jaar;* de vastenmaand.

[illegible] — [illegible] *SB.* aanraken met de binnenvlakte van de vingers *of* van de geheele hand; *iemand of iets* betasten, bevoelen. — [illegible] *mvdsv. herhaaldelijk iemand of iets betasten, bevoelen; ook* naar *iemand of iets* tasten *of* voelen. — [illegible] tasten en voelen; al tastend en voelend, *zooals bijv. een blinde wel doet, als hij loopt.*

[illegible] *SB.* geheel uit elkaar liggen *van iets, zooals een gebak dat niet slaagde, niet goed uit den vorm kwam.* — [illegible] *spreekw. zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* fijngesneden pandanbladen, gemengd met bloemen en bevochtigd met [illegible] *De rampè is een ingredient voor het* [illegible] *en wordt ook door de vrouwen bij wijze van parfumerie, in het kapsel gedragen.*

[illegible] *ong.* — [illegible] *SB.* de takken en struiken, die men brengt in een [illegible] *of* [illegible] *Voorts:* met behulp van takken en struiken, afgepaalde *of* afgezette plaats in een water; *de visch, die de koelte zoekt, verzamelt zich aldaar, en wordt vervolgens door de plek met* [illegible] *te omsluiten, gemakkelijk gevangen.* — [illegible] in *een balong* takken en strui-

ken werpen *of* plaatsen, *ten einde het vischen daarin moeijelijk te maken en tevens koele plaatsen te bezorgen aan de visch.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* door ziekte een deel van zijn krachten verloren hebben en daardoor niet meer kunnen werken *of* zich bewegen, *bep. ook* loopen, zooals men dat vroeger kon.

[illegible] *SB.* bezorgd, beducht *in hart of gemoed dat iets zal gebeuren of het geval zal zijn;* angstig zijn, er in zitten *voor iemand of iets.* — [illegible] toen begon ik mij ongerust te maken. — [illegible] ongerustheid, bezorgdheid.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. kunstterm van de parè, die te veld staat, als* alle aren zijn uitgekomen; *voorts van soldaten: oprukken, vooruitrukken* in gesloten gelederen.

[illegible] — [illegible] *SB.* een *verbod* overtreden; *wat ongeoorloofd is, bv. iets, met betrekking waartoe men tjadoe is,* doen *of* eten; *lessen, vermaningen of geboden* in den wind slaan *of* met voeten treden.

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *kunstterm voor* het achter den rug zijn van den parè oogsttijd, *voor* het binnen zijn van den parè oogst.

[illegible] (*Jav. een* hut, *zooals van houthakkers in een bosch*). *ong.* — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets* confisqueeren *voor goed of voor tijdelijk; iets* verbeurd verklaren; *losloopend vee* tijdelijk in beslag nemen, *bv. een paard, door den eigenaar van het erf, waarop het komt en schade aanrigt; iets* inpalmen *door voorgewend gezag of onder voorwendsel van het bestaan van een verbodsbepaling tegen het bezit; van iemands persoon* zich meester maken, *iemand* inrekenen; *ook iemand iets* met geweld afnemen; *maar is het i. d. z. wel Soendasch?* — [illegible] verbeurd verklaard, geconfisqueerd, *maar slechts gebruikelijk, verbonden met de benaming van hetgeen werd* [illegible] *zoo bv.:* [illegible] *voor:* verbeurd verklaarde *of* geconfisqueerde bedog.

[illegible] *S.* van alles lusten; van

alles houden *of* alles eten, *wat maar geoorloofd is te eten;* gemakkelijk *of* gemakkelijk te voldoen, *wat het eten aangaat.* — *Verg.* [Javanese] *Voorts* [Javanese] *van een paard:* in het minst niet kieskeurig zijn; alles vreten, *mooi en slecht gras.*

[Javanese] *hoffelijk voor:* goed; 't is goed.

[Javanese] *ook geschreven* [Javanese] *SB.* paar, *bv. van kousen, schoenen en derg. ook* (stel. *Rg.*). — [Javanese] [Javanese] *enz.* — [Javanese] een volledig stel weefgereedschappen.

[Javanese] *ong.* [Javanese] *SB.* rond blad, *gemaakt van hout of* [Javanese] om eten op te plaatsen.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* afhangen *van het tafelkleed, van de tafel; van de sprei, van het bed; enz.*

[Javanese] redewoord, *dat gevolgd wordt door* [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] *enz. en dient om te beteekenen wat wij uitdrukken met* gaan *of* beginnen *in bv. hij* ging *aan het tandakken of hij* begon *te tandakken.*

[Javanese] *SB.* neerzijgen, *bv. van aandoening, of tengevolge van een plotseling opkomende duizeligheid; enz.*

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] *II.* [Javanese] *SB. van een boom:* met naar beneden gebogen takken

[Javanese] *SB.* iemand, die met anderen in een bende vereenigd, *ook* bende, die diefstal met braak pleegt en desgevorderd moord. — [Javanese] tot een bende vereenigd, diefstal met braak plegen en desgevorderd moord; *ook* zich met geweld meester maken van *een schip en zijn inhoud of lading; fig.* gezamenlijk *iemand* berooven en naakt laten.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. van een aanplant:* allerwege geslaagd zijn en mooi staan (*Rg. K.*); *volg. somm. ook: van het vruchten dragen, bv. van koffijboomen:* algemeen en allerwege zoo goed als men maar kan verlangen.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B. of BL.* [Javanese] *BL. of B.* het eens zijn *of* worden, overeenkomen, eenstemmig denken, van hetzelfde gevoelen zijn; instemmen *met iemand of iets;* approuveren, goedkeuren; met instemming en medewerking *bv.*

van allen; ook het gemeen gevoelen; *en van een voorstel of propositie:* de goedkeuring verwerven *van iemand*, instemming vinden *bij iemand*.— [illegible] *SB*. met de hulp van velen en tegen verstrekking van eten *aan de helpers, een landbouwwerkzaamheid, bv. het* [illegible] *van een stuk grond*, *verrigten*. — [illegible] *S*. [illegible] *of* [illegible] *B*. met *iets, bv. met hetgeen iemand zegt*, instemmen; op *iets* approbatie *of* goedkeuring geven; met *iemands wil of verlangen* in overeenstemming zijn.— [illegible] *S*. [illegible] *B*. voorstel, propositie, raad.- [illegible] [illegible] *een zaak* bespreken, over *iets* beraadslagen *of* raadhouden. — [illegible] *S*. [illegible] *B*. raadhouden, overleggen. — [illegible] *S*. [illegible] *B*. (*a*) *een zaak* bespreken, ten einde daarover rempoeg te worden; (*b*) *een stuk grond* bewerken, met ngarempoeg. — [illegible] *en* [illegible] *nevens* [illegible] *en* [illegible] *in gebruik als Pass. van* [illegible] (*a*).— [illegible] *S*. [illegible] *B*. vergadering, zitting *van een collegie*.— *Verg*. [illegible] [illegible] *zoomede* [illegible]

[illegible] *SB*. tenger, *van het lichaam*.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB*. geheel *of* gedeeltelijk er af, *bv. van de tuit of het oor van een ketel, van de ooren van een hond, wien de ooren werden afgesneden; enz*. — [illegible] *van iets, iets* geheel *of* gedeeltelijk afsnijden, afbreken, *enz*.

[illegible] *SB*. *van wapens:* met een stukje *of* stukjes er uit; met schaarden.

[illegible] [illegible] *zva*. [illegible] [illegible] de handen wringen.

[illegible] *SB*. de eindjes draad, die, als een stuk, *bv. een saroeng*, is afgeweven en van het weefgetouw is genomen, aan dat toestel overblijven. *Zie ook* [illegible] — [illegible] het strookje tegalgrond naast een sawah, *dat die scheidt van het bosch of van de lemboer, en dat of opzettelijk niet tot sawah werd gemaakt of wel daarvoor ongeschikt was*.

[illegible] *zva*. [illegible] *Jav. wdbk*. — [illegible] boek, inhoudende tooverformulieren en tooverbeden, de voorschriften voor het berekenen van de goede en slechte dagen, *enz*.

[illegible] *SB. I. zva*. [illegible] *en zooals men*

zegt het echt Soendasche woord. II. zie . *en*

SB. de bloem van de *Rg.* — *van de voeten: van onderen* gescheurd en gebarsten, heelemaal stuk.

— *SB. iets* toedekken, bedekken, *zoodat het aan het gezigt is onttrokken; een meubelstuk met een kleed, laken of derg. bv. om het te bewaren voor het stof, dat van den zolder valt*, bedekken. — toegedekt, bedekt, aan het gezigt onttrokken, *doordien het is toegedekt.* — zich heelemaal, *ook het hoofd*, hebben bedekt, toegedekt, *met iets zoo als een sprei, een saroeng of derg.*

SB. dood *van een boom.* (*Volgens Reg. Tj. ook plat vaor* *van een mensch*). — *een uitdrukking, waarvan men zich wel bedient om op verbloemde wijze te zeggen:* als te avond of te morgen uw vader sterft, verkoop dan dit stuk niet aan anderen, (*dan zal ik de kooper zijn*).

— *SB.* opklimmen, kruipen, opklimmen *van klim- en slingerplanten.* — de reep bamboe, die bij een buiten op de djadjalon gelegd is en de eurih tegen de laatste klemt. — *Zie ook* *en*

zie — *naam van een vruchtsoort* (*Nephelium lappaceum*). — *Verg.* *en*

— *SB. een sawah* wieden. *Het geschiedt door het onkruid bij een handvol te gelijk in zijdelingsche rigting uit den grond te trekken.*

SB. digt *van een bosch.*

SB. soort muskiet. *Mal. agas. Jav.*

SB. van een dam: water doorlaten; *van een* *en derg. op de naden of waar gesoldeerd is*, vocht doorlaten; *voorts van het water:* sijpelen *uit een tjadas of kleilaag; ook door metselwerk* heensijpelen.

SB. dissel, *het timmergereedschap van dien naam.* — *zie bij* *Zie ook* *waarvan volgens sommigen* *dat op Soemedang onbekend is, een synoniem zou zijn.*

[Jav.] *SB.* langs de wangen rollen, biggelen *van tranen;* nat *van tranen.*

[Jav.] *SB. van vruchten, die groeijen aan en tegen den stam van den boom, bv. van* [Jav.] zoo talrijk zijn, dat de boom gezaaid vol zit, dat hij een en al vrucht is; *voorts van het lichaam:* volzitten met bloedzuigers, *ook* met puisten en zweren; *en van bloedzuigers:* in massa zich gehecht hebben *aan iemands lichaam.*

[Jav.] — [Jav.] *SB. bij het* [Jav.] *de rijst* vermengen *met gadoeng, djagoeng of derg. opdat men genoeg zal hebben.*

[Jav.] *Kw. zva.* [Jav.] vorm. *Jav. wdbk.* — [Jav.] *SB.* gelijk *of* bijna gelijk van vorm, *bv. van twee rijtuigen.* [Jav.] *zie bij* [Jav.] — [Jav.] *of zooals men gemeenlijk schrijft* [Jav.] *de inlandsche* tabak-kerfmachine.

[Jav.] *SB.* een afgedankte heurap *ergens gespannen, bv. om kippen verwijderd te houden.* [Jav.] span *van paarden, ook* stel (*twee of drie spannen, dus vier of zes paarden*). [Jav.] [Jav.] *enz.*

[Jav.] *SB.* gescheurd, met een gat *of* gaten er in *bv. van een njiroe.*

[Jav.] *SB.* een gezelschap *van* [Jav.] *of* [Jav.] *ook* stel *van bekkeninstrumenten.*

[Jav.] — [Jav.] *SB.* schemerend, onduidelijk *van het gezien worden van iemand of iets;* schemerachtig, schemeren.

[Jav.] — [Jav.] *SB.* in de verte zich onduidelijk vertoonen, schemeren in de verte.

[Jav.] *wordt verklaard met* [Jav.]

[Jav.] *ong.* [Jav.] *of* [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* (*van een aanzienlijke*) vallen *uit de hoogte, bv. uit een boom, van een paard, van een schip in zee;* naar beneden storten; *voorts* [Jav.] *SB.* vallen, *bv. van een haarnaald uit het kapsel; ook* uitspreken, *t. w. een talak over een vrouw, en* geven, *t. w. een bevel; verg.* [Jav.] *Zie ook* [Jav.] [Jav.] *mvdsv.* herhaaldelijk vallen, bij herhaling vallen, *bv. van aren uit de bos parè, die men transporteert; voorts van tranen:* bij herhaling door iemand gestort worden; *en van iets:* stuksgewijze afvallen. — [Jav.] *op of in iets iets* laten vallen. — [Jav.] *iets* doen *of* laten vallen *uit de hoogte, uit de hand op den*

grond, enz. Verder van een paard: zijn ruiter afwerpen; *is de ruiter een aanzienlijke, dan* [Javanese] *B. eindelijk* [Javanese] *ook een talak* uitspreken, *en een bevel* geven; *verg.* [Javanese] *boven.* — [Javanese] *zie ben.*

[Javanese] *redewoord voor* [Javanese] *ons* bof.

[Javanese] *Kw.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] *van een boom, huis en derg.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *I. Kw.* lichaam, lijf. — *II.* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zeker mengsel dat bij wijze van gist wordt gebruikt, *o. a. om* [Javanese] *te maken;* gist, gest.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* de geldswaarde *van iets;* het kostende *of* de prijs *van iets (Skr. arga).*

[Javanese] *SB.* schade, verlies, nadeel; verlies lijden, *in tegenstelling met winnen; ook:* veel last en moeite hebben met *iets bv. met het behandelen van iemands zaken;* moeijelijk te krijgen zijn, *van iemand, die ontboden wordt, bv. terwijl hij aan het werk is.* — [Javanese] schade, verlies, nadeel. — [Javanese] *iemand* schade *of* verlies veroorzaken; *aan iemand* last en moeite veroorzaken. — [Javanese] kosten *of* onkosten, die er op komen; *bv. de kosten, die boven den koopprijs komen op iets, dat men op een vendutie koopt.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* blijven staan *van iemand die een sprong wilde nemen; fig.* niet voort kunnen *met iets;* staan blijven *voor iets.* — [Javanese] *of* [Javanese] er voor staan; er niet mee teregt kunnen. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* hijgen, naar den adem snakken, *van een aamborstige.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand, in zijn slaap iets, bv. zijn hoofddoek,* ontfutselen, ontnemen; *een vrouw in haar slaap* overvallen om haar te onteeren.

[Javanese] *of* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* vast, stevig, *bv. van een tafel, die stevig staat.*

[Javanese] *(van den grondv.* [Javanese] *); ong.? of zva.* [Javanese] *? dit laatste SB.* instorten *van een zieke, tengevolge van vermoeijenis. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bij troepen *of* hoops-

gewijze staan, *van menschen, die naar iemand of iets zien of kijken, iemand of iets aangapen.* — [Sundanese] bij troepen *iemand of iets* aangapen.

[Sundanese] *zva.* [Sundanese] — [Sundanese] *zvr.* [Sundanese] — [Sundanese] gretig en in groote hoeveelheid *drinken.*

[Sundanese] *SB.* geraamte, als een geraamte, *zoo mager.*

[Sundanese] *SB.* bros, broos; *ook van tabak als die* zeer droog *is; van touw:* onsterk. *Verg.* [Sundanese] [Sundanese] *zie* [Sundanese]

[Sundanese] — [Sundanese] *zva.* [Sundanese] *I. en III.* — [Sundanese] *zva.* [Sundanese] *en* [Sundanese] — [Sundanese] *zva.* [Sundanese]

[Sundanese] *SB.* geheel verdwenen *van het gebladerte, zoodat de boomen kaal zijn; en voorts het Preanger woord voor* [Sundanese] *Verg.* [Sundanese]

[Sundanese] *zva.* [Sundanese]

[Sundanese] *Holl.* regel *schrift of druk.* — [Sundanese] *zie* [Sundanese] *IV.*

[Sundanese] *I. SB. zva.* [Sundanese] *maar in hoogen graad.* — *II. SB.* [Sundanese] alle drie uitgesproken zijn, nam. de talaks; *ook:* gescheiden, omdat de drie talaks werden uitgesproken. *Verg. bij* [Sundanese]

[Sundanese] — [Sundanese] *zva.* [Sundanese]

[Sundanese] — [Sundanese] *SB.* met lust en ingenomenheid *of* met hart en ziel *iets doen;* met lust, *ook* lustig *iets doen.* — [Sundanese] *iets doen* niet met ingenomenheid *of* niet met hart en ziel. — [Sundanese] met belangstelling luisteren naar *iets;* met ingespannen aandacht het oor leenen aan *iets, zooals aan lessen en vermaningen.* (*Jav.* [Sundanese] zeer ingenomen met *iemand of iets,* veel belang stellend in *iemand of iets.* — [Sundanese] *of* [Sundanese] vlijtig, ijverig; iets met lust verrigten. *Jav. wdbk.*)

[Sundanese] *SB.* vuil, smerig, morsig; *van het hart:* vuil, onrein.

[Sundanese] *of* [Sundanese] *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* [Sundanese] *iemand binden en ook voor* [Sundanese] *opbossen van brandhout.*

[Sundanese] *SB.* zaag (*Skr. krakatji*). [Sundanese] zagen.

[illegible] *I. zva.* [illegible] *Voorts* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] — *II. van de personen, die zich ergens bevinden:* talrijk, veel. — [illegible] in groot aantal komen aanzetten *ergens, van menschen.*

[illegible] — [illegible] *SB.* voor *iemand, bv. voor het nog niet volwassen kind, in het algemeen voor iemand, die geacht wordt de niat niet te kunnen hebben,* de pitrah betalen, als ware hij een deel van ons zelf, *en wat aan hem die de pitrah ontvangt duidelijk moet worden medegedeeld.*

[illegible] *I. SB. kunstterm voor: het* kort, half jankend aanslaan *van een veelheid van honden, achter het wild.* — *II. SB. van het praten of spreken van een veelheid van personen:* tegelijk en door elkaar; *en van zoo'n veelheid van personen:* tegelijk *of* door elkaar praten *of* spreken.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zich draaijen en wenden *als iemand die tandakt;* drentelen, staan te drentelen, *ergens bij* omdrentelen, om staan te draaijen.

[illegible] *SB.* gekapte struiken en takken.— [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *Jav.* vrouw *van een man.* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Ar. rabboe,* heer. — [illegible] Heer der heerlijkheid.— [illegible] de Heer aller werelden.

[illegible] 2 *Ar. arbo'ā, naam van den vierden dag van de week:* Woensdag.

[illegible] — [illegible] *SB.* de geschenken *groot of klein: naar ieders vermogen en verkiezing,* die men als blijk van erkentelijkheid *of* als belooning voor genoten onderwijs *of* diensten geeft aan een goeroe, een paradji *en derg. Voorts iets* geven zóó, dat het geven het karakter draagt van poging tot omkooping; omkoopen; *ook* wat men geeft om een geldschuld uit de wereld te maken *of* wat door den schuldeischer wordt genomen, om, *daar hij geen geld krijgt,* aan het zijne te komen. [illegible] *een goeroe, een paradji en derg.* een geschenk *of* geschenken geven, als blijk *enz. Ook iemand* omkoopen. — [illegible] een geldschuld uit de wereld maken, door aan den schuldeischer meubelen, voorwerpen van waarde *en derg.* aftestaan.

[illegible] *SB.* duizendtal. [illegible] duizend. [illegible] *hetz.*- [illegible] drieduizend.— [illegible] *of* [illegible] bij duizenden, duizenden en duizenden. *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* van onder tot boven beladen zijn; overstelpt zijn met allerlei soort van zaken, die men gekregen heeft, bij wijze van geschenken *of* goede gaven, *hetzij in een zeker tijdsverloop, hetzij bij scheiden; en van daar ook:* er warmpjes inzitten. — *In de spreekwijs* [illegible] *heeft* [illegible] *den zin van ons:* geld en goed, *of* hebben en houden.

[illegible] *SB. van iets dat breed is, zooals bv. een deur:* er uit vallen, er uit liggen plat op den grond; *van een schutting of muur:* omvallen, omliggen. — [illegible] *mvdsv.* omvallen, omliggen, *bv. van groepjes boomen, verspreid staande bamboestoelen enz.*

[illegible] *SB.* op den grond storten, ter aarde vallen, omvallen, omstorten; *en van een huis:* instorten. — [illegible] *mvdsv.* omvallen, *bv. van een veelheid van hier en daar staande boomen.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand uit zijn betrekking* ontslaan, *omdat die betrekking wordt opgeheven; een regeling geheel of gedeeltelijk* wijzigen; in *een geschreven stuk* veranderingen aanbrengen, *zekere of sommige* gedeelten wijzigen.

[illegible] *SB.* langharig *van honden.— Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* breed, ruim; *en de* breedte *van iets, bv. van een tapijt in tegenstelling met de lengte.*

[illegible] — [illegible] *SB.* uit den grond rukken, uittrekken. [illegible] *mvdsv.*

[illegible] (*grondv.* [illegible]) [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* met geweld nemen, met geweld vermeesteren; *iets* ontrukken, met geweld ontnemen aan *iemand; iets* rukken, *uit de handen van iemand.* — [illegible] elkander *iets* betwisten, met elkaar twisten *of* vechten om *iets.* — [illegible] twisten of kibbelen om gelijk te hebben, *in zake of ter zake van iets.* — [illegible] volksspelen, waarbij men om strijd iets tracht meester te worden, *bv. de voorwerpen, die ergens aangehangen zijn.* —

[illegible] *benaming op Buitenzorg van* het Chinesche feest (*tjìdkhau*), waarbij op een stellage ([illegible]) geplaatste spijzen en lekkernijen op een gegeven sein te grabbel worden gegooid. — [illegible] *iets* aan elkaar betwisten, over *iets* met elkaar twisten.

[illegible] *I. SB.* storm, stormen; regenen en waaijen. *II. SB.* het erg volhandig hebben, *zoodat het werk bijna over de hand loopt.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* met gaten; aan flarden *van kleeren.* — [illegible] *hetz.*

[illegible] *SB.* komen opzetten, *ook:* uit hun huizen komen, *van velen, om te kijken naar iemand of iets;* terugkeeren *of* terugkomen, *van velen, die zich ergens hadden verzameld;* hoopsgewijze *of* bij troepen *iets gaan halen of gaan kappen, bv. bamboe uit het bosch; en van personen die* [illegible] talrijk zijn; met hun velen zijn.

[illegible] *zoomede* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Ar.* ربيع الآخر, *naam van de* 4e *maand van het Moh. jaar, ook* [illegible] *wordt genoemd.*

[illegible] *Ar.* ربيع الاول *naam van de* 3e *maand van het Moh. jaar, ook* [illegible] *genoemd.*

[illegible] *SB.* lang, hangend, *van de mammen van een zogende teef; zeer plat voor:* hangen, hangend, *van de borsten eener vrouw.* — [illegible] aan flarden hangen, er bij hangen *van iemands kleeren.*

[illegible] *dorpswoord voor* [illegible] baadje, buisje.

[illegible] — [illegible] *SB. ergens, bv. in een loods* tijdelijk zijn intrek nemen, *in afwachting dat het huis zal zijn bv. gerepareerd.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* groot *van iemands ooren;* breed, *van iemands (bovenlijf of borst) lijf.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* omgeven, omstuwen; om *iemand* heen zitten. *Verg.* [illegible]

[illegible] *en gew.* [illegible] *SB.* de lat *of* latten, waar de dakpannen aan hangen en op rusten *of* de sirappen aan vastgemaakt worden. — *II.* [illegible] *zie ben.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* grienen. — [Javanese] grienen en snotteren; janken en grienen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *SB. van velen:* kijken *of* uitkijken *naar iemand of iets over iets heen, bv. over een schutting of over de verschansing van een schip; ook uit iets, bv. uit de vensters en deuren van de huizen, uit de masten van een vaartuig, enz.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *SB.* diep ademhalen *van verbazing, ontsteltenis, verontwaardiging, enz. ook van een drenkeling, die bijkomt.* — [Javanese] *mvdsv. (van velen).* [Javanese] herhaaldelijk diep ademhalen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* ontbladerd, bladerloos; *ook* doode takken, *die weggekapt worden.* — [Javanese] zijn blaren alle laten vallen.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* inwonen, zijn intrek hebben genomen *bij iemand.* — [Javanese] bij *iemand* voor korter of langer tijd inwonen; door *iemand* gehuisvest worden.

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] *maar weinig meer in gebruik.* — *II.* [Javanese] *SB.* bijzitters, assessoren *van een regterlijk beambte of van een voornaam geestelijke, die een straf mag opleggen;* lid, leden *van een regterlijk collegie, bv. van den landraad.* — [Javanese] zitting *van zoo'n collegie. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *(zva.* [Javanese] *maar enkel van menschen. K.); voorts zva.* [Javanese] *van vechten of strijden; en zva.* [Javanese] *of* [Javanese] — [Javanese] *ook zva.* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* met los om het hoofd hangende haren; met loshangend haar; de haren los om het hoofd hebben hangen. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* met opgetrokken knieën ineengedoken liggen, *van menschen; en van dieren:* in elkaar gerold liggen, liggen met de vier pooten bij elkaar.

[Javanese] *SB.* rottingslag, rottingslagen, *als straf door een regter opgelegd.* — [Javanese] *iemand* rottingslagen geven op het achterste; *ook: iemand* slaan, slagen toebrengen.

[Javanese] *SB.* vaneengespleten, *bv. van*

het oog van een naald, van den neus van een buffel; enz.

[Javanese script] *I. SB. van goed:* niet groot van volume, niet veel plaats beslaan *of* vorderen *en daardoor gemakkelijk meê te voeren, te bergen of in te pakken; voorts: van een verhaal of brief:* beknopt, zonder omhaal, met zoo weinig mogelijk woorden. — [Javanese script] beknopt zijn, *bij het schrijven van een brief of derg.* — *II. SB.* bij nacht uit een huis stelen; *iemand* bij nacht in zijn huis bestelen. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* de beenen binden; *een beest* de pooten binden.— [Javanese script] *van een beest:* met een poot verward in het touw, *waaraan het staat of wordt geleid;* dat touw gewonden hebben om een poot.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* de armen om *iemand* heenslaan; *iemand* omarmen, omhelzen. — [Javanese script] elkaar omarmen, omhelzen; de armen om den hals slaan *van iemand, die van zijn kant ons hetzelfde doet.* — [Javanese script] *hetz.*

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] [Javanese script] *van menschen: zva.* [Javanese script] *voorts van een weg en een stroom:* met kronkels en bogten, zich kronkelen, gekronkeld; *en van een slang:* gekronkeld; zich kronkelende *voortbewegen.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* dubbel, over *of* op elkander, voud, voudig, tegen elkaar aan. — [Javanese script] *iets* dubbel nemen *of* maken; op *of* tegen elkaar aan staan, *bv. van twee sigarenkistjes; t. w. zóó, dat het boven of benedenvlak van het eene zich bevindt tegen een van die vlakken van het andere kistje; van twee dingen, zooals twee bankbriefjes:* tegen elkaar aan *of* op elkaar zitten; *van iets en dat waarmee het is overtrokken:* over elkaar heen zitten. — [Javanese script] *van een kleedingstuk:* een ander als dat men aanheeft; *van iemands kleeren:* een ander pak als dat men (hij) aanheeft. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* achterdocht, achterdochtige gedachten. — [Javanese script] *iets* voeren; *iets* overtrekken. — [Javanese script] *twee dingen, bv. twee kistjes zóó* plaatsen *of* zetten, dat ze [Javanese script]

Voorts twee personen, die men met een hand grijpt of vasthoudt, tegen elkaar aanhouden, *zóó dat borst of rug van den een zich bevindt tegen borst of rug, of omgekeerd, van den ander.* — *van meer dan twee baadjes: die aan hebben*, het een over het ander; *van eenige in een ledikant op elkaar gelegde matrassen:* laagsgewijze liggen; *enz.*

— *of* SB. *visch* met een werpnet (*heurap*) vangen; naar *visch* met een werpnet visschen. *Voorts* *een insekt, bv. een vlinder, met behulp van iets zooals een ajakkan* vangen; *en* *ook iets* bedekken, toedekken *met iets zooals een zakdoek of derg.*

SB. ontworteld.— ontwortelen, rooijen. — *Verg.*

SB. geraamte *van een huis, schuur, stoel, njiroe, ajakkan en derg.* — nog onder handen.— onder handen zijnde njiroe. *enz.*

SB. bamboe, waarin op sommige plaatsen gaten zijn aangebragt, en die men bezigt als draagstok bij het transporteren van parè. *Onder het gaan beweegt men de heen en weer, waardoor ze, tengevolge van het schuren van de touwen, waaraan de parè hangt, over en langs de bamboe, geluid geeft.*

— SB. aankomen, komen aanzetten, komen. — *ergens* staan te draaijen *of* heen en weer te draaijen, *ergens* heen en weer loopen, *zoodat iemands licht wordt betimmerd, of de boel dreunt en schudt.*

zie

— SB. zich bukken, *bv. om iets op te nemen; voorts: terwijl men zit*, het bovenlijf vooroverbuigen *of* zich vooroverbuigen, *bv. om iets te nemen of te grijpen.*

— SB. zich langs *een stam of touw of mast* naar boven hijschen; zich hijschen op *een ongezadeld paard, op een buffel of rund.*

Holl. rantsoen; *iemands, bv. dagelijksch*, rantsoen eten en drinken, *dat hem wordt verstrekt.*— *iemand een zeker* rantsoen geven, verstrekken.— *Verg. bij*

[illegible] *SB. van dorens of stekels, ook van de stekels van een stekelvarken:* veel, talrijk.

[illegible] *SB. van visch:* graterig, veel graten hebben; *en van een weg:* zijn met uitstekende steenen, blootliggende boomwortels *en derg.*

[illegible] — [illegible] *I. SB. van de zon:* reeds hoog staan, bijna de middaghoogte bereikt hebben. [illegible] *hetz.* — *II. en dan gew.* [illegible] krabben, *van een aap, ook van menschen, bv. van een vrouw.*

[illegible] *SB.* titel, *die door de Regering, als blijk van tevredenheid, wordt verleend, aan een inlandsch ambtenaar. (Skr. warângga,* hoofd). [illegible] *wordt gevoegd voor den ambtstitel; bv.* [illegible] — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB. van kippen:* wit en zwart gespikkeld. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* gewei, *ook* met gewei *of* met getakte hoornen *van een hert; en volgens sommigen ook:* getakt *van de hoornen van een hert.* [illegible] een mannetjes hert. *Verg.* [illegible] *en het Mal. wdbk. op* اغك

[illegible] *SB.* [illegible] die zoo hoog van den grond is, dat men er met een ladder in moet klimmen. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zich aan den horizon vertoonen, zich voordoende als een donkere massa, *van hoog geboomte.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *maar van struikgewas, kreupelhout en derg.*

[illegible] *SB. naam van een inlandsch gebak.*

[illegible] *SB.* veel en scherp *van de slagtanden van een wild zwijn, hond enz. ook van een boeta.*

[illegible] *SB.* van bamboe gemaakte, komvormige, groote mand, *om gevogelte onder te houden of te bewaren.*

[illegible] *SB.* aar, halm, padiaar; tros, tak met trossen er aan, *van alle vruchten die aan trossen groeijen, uitgezonderd echter* [illegible] *en klappervruchten, waarvan een tros* [illegible] *heet, van de* [illegible] *waarvan een tros* [illegible] *of* [illegible] *en van de pisang, waarvan die* [illegible] *wordt genoemd.* — [illegible] vruchttros, de tros waar de vruchten aan zitten.— [illegible] *van*

parè: nog in trosjes aan de aar zitten. — ꦔꦒꦿꦺꦴꦫꦺꦴꦁꦔꦺꦴꦁ *van vruchten:* trossen vormen, aan trossen zitten.

ꦒꦿꦺꦴꦫꦺꦴꦁ — ꦔꦒꦿꦺꦴꦫꦺꦴꦁ *SB. van vogels als de* ꦮꦶꦫꦶꦁ ꦲꦼꦭꦁꦲꦼꦭꦁ *en derg: iets* met de klauwen pakken *of* grijpen en vasthouden.

ꦒꦒꦿꦺꦴꦁ *SB. naam van een gamelan melodie af air, bep. voor het* ꦗꦶꦒꦿꦺꦴꦁ *van paarden.* ꦲꦼꦭꦁꦲꦼꦭꦁꦒꦒꦿꦺꦴꦁ *zie bij* ꦗꦶꦒꦿꦺꦴꦁ

ꦫꦺꦴꦁꦒꦺꦁ *SB.* danseres van beroep, dansmeid. — ꦔꦫꦺꦴꦁꦒꦺꦁ ronggeng zijn, het beroep van dansmeid uitoefenen, optreden als ronggeng. — ꦔꦫꦺꦴꦁꦒꦺꦁꦔꦺꦴꦁ doen als een dansmeid, *bep. door* ꦫꦺꦴꦁꦒꦺꦁ *liedjes te zingen.*

ꦒꦿꦺꦴꦥꦺꦴꦁ *SB.* bros, broos, ligt breekbaar; *en van koekjes of ander eten:* croquant zijn.

ꦒꦿꦸꦫꦸꦠ꧀ ꦔꦒꦿꦸꦫꦸꦠ꧀ *zie bij* ꦒꦿꦸꦒꦸꦠ꧀

ꦒꦿꦸꦥꦸꦁ ꦔꦒꦿꦸꦥꦸꦁ *zie bij* ꦒꦿꦸꦒꦸꦥ꧀

ꦒꦿꦺꦴꦕꦺꦴꦏ꧀ *SB.* scherpe punt, punten *aan een trens. Zie ook* ꦲꦼꦤ꧀ꦢꦩ꧀ꦒꦿꦺꦴꦕꦺꦴꦏ꧀ *bij* ꦲꦼꦤ꧀ꦢꦩ꧀ *Verg.* ꦒꦿꦺꦴꦕꦺꦴꦏ꧀

ꦒꦿꦸꦥꦸꦏ꧀ꦒꦿꦸꦤ꧀ꦢꦸꦏ꧀ *SB.* naar alle kanten rondkijken, *zooals bv. iemand doet, die onverwacht wordt aangesproken, zonder dat hij den spreker ziet.*

ꦒꦿꦸꦠꦸꦁ *of* ꦒꦿꦸꦭꦸꦁ *SB.* barst; met een barst zijn, gebarsten, *van aardewerk, porcelein en derg. Verg.* ꦠꦶꦫꦏ꧀

ꦒꦿꦸꦩꦸꦁ *SB.* muskiet.

ꦔ

ꦔꦁ *I. SB. een soort* lijm. — *II. SB.* naar; gaan *of* zijn naar; aan; bij; in (*behagen scheppen* in *iemand; vertrouwen stellen* in *iemand; een echtgenoot hebben* in *iemand; enz.*); op; van (*borgen of leenen* van *iemand; enz.*); voor (*verschijnen* voor *iemand*); over (over *land of* over *een plaats gaan*); jegens, aangaande, in verband met, in betrekking tot; tot. *Zie ook de gramm.*

ꦔꦶ *I. dikwijls voor* ꦲꦼꦁꦏꦁ *als de spreker de meerdere is. — II. voor* ꦲꦶꦏꦸ *in sommige zamengestelde benamingen van boomen en planten. III. zva.* ꦲꦶꦏꦸ *voorzetsel tot vereerende betiteling, dat gevoegd wordt voor namen en benamingen van knapen, jongelingen en mannen. IV. voorzetsel voor namen en benamingen van mannelijke personen, als men*

[illegible] *wenscht te vermijden, als al te onhoffelijk.*

[illegible] *I. SB.* door, wegens, van wege; in, met; voor, *bv. in: zich schamen voor iemand; voorts: woordje, om met* [illegible] *of* [illegible] *te beteekenen, wat wij uitdrukken met:* meer dan; *bv:* [illegible] [illegible] *en derg. Ook bezigt men wel kortweg* [illegible] *voor* [illegible] *gevolgd door* [illegible] *of* [illegible] *gevolgd door* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *zie bij* [illegible] *Eindelijk zva.* hoe; nota bene, als of; *in spraakwendingen als bv. de volgende:* [illegible] *en* hoe zou ik jou dan willen nemen! — *of wel:* [illegible] [illegible] [illegible] nota bene, als of ze een tjamat zou willen nemen, een wadana, die haar vroeg, heeft ze ook wel geweigerd. *II.* [illegible] *ong.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* bekennen, belijden, erkennen; zeggen: ik heb het gedaan *of* het is het mijne; beweren; *iemand* aannemen, behandelen als, verklaren te zijn *bv. zijn eigen zoon;* zich bekommeren om *en daardoor* zich bemoeijen met *iemand;* zich *iemand* aantrekken, *iemand die een bezoek komt brengen* goed ontvangen. — [illegible] omtrent *iets, iets* voorgeven, voorwenden — [illegible] zich interesseren *voor iemand;* innemend, minzaam, belangstellend, belangstelling betoonen, *bv. door iemand nopens het een of ander, belangrijk voor hem, te ondervragen.* — [illegible] duidelijk *of* volmondig bekennen, een volmondige bekentenis afleggen. — [illegible] het zich interesseren, *enz.* het (*goed, vriendelijk of voorkomend*) ontvangen *van een gast.*

[illegible] *zva.* [illegible] *maar het wordt slechts gebezigd door vrouwen, en wel als antwoord, als een meerdere ze roept. — Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. uitgehold langwerpig blok hout, waarop, terwijl het hangt, met een korten dikken knuppel wordt geslagen, en zulks als alarmsein of wel om den tijd aan te geven. In ieder gardoeh en ook bij de moskee vindt men zoo'n* [illegible] *Een dergelijk instrument in het klein en doorgaans gemaakt van bamboe, wordt door rondgaand wachtvolk 's nachts gebruikt, zooals bij ons vroeger de ratel.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

SB. jonge, nog niet volwassen. kraai *of* raaf. *Verg.*

zie

- *SB. iets geheel of gedeeltelijk* in het water *of een ander vloeistof* leggen *of* plaatsen; *bv. hout, alvorens het te gebruiken als bouwmateriaal, gedurende eenigen tijd in de rivier leggen.* — *zie bij* — *iets* in het water zetten, *bv. vuil goed om uittetrekken of schoon te worden; een sawah* onder water zetten; *iets* in het water zetten, *om het week of zacht te doen worden.* — *zva.* *zoo bv. de mand, waarin men visch heeft, die men in het leven wil houden, in een of ander stroompje, in een waterleiding of derg. plaatsen.*

SB. zich verlaten gevoelen; een gevoel van verlatenheid hebben *of* van leegte, *bv. omdat iemand met wien men altijd zamen was, vertrok; ook* een angstig gevoel hebben, angstig zijn, *omdat men alleen is.*

I. SB. hout, boom. *Verg.* *II. en zie ook* — tak. — geboomte; het kleinere hout *in een woud of bosch;* kreupelhout. — *II. zie* *III.*

S. *B.* pissen, wateren. — *SB. iets* bepissen, tegen *of* op *iets* wateren. — *S.* *B.* pis, urine. — *SB.* pisblaas. — bloed wateren, bloed pissen.

en gew. *SB.* haak; *voorts* *van een patjoel:* den vorm hebben van een haak. — haken, gehaakt zijn *of* vasthaken *aan iets.* — *van iets:* vastgehaakt raken *aan of door iets.* — blijven haken *aan iets.* — *iets, bv. een doedoekoej,* ophangen *aan een haak; het ijzer, waaraan een lamp hangt,* haken, vasthaken *aan een in den zolder aangebragten haak; enz.* — *van menschen:* een lijn trekken, gemeene zaak maken, *hetzij ten goede hetzij ten kwade; voorts in sommige streken de* benaming van een hoeveelheid van 12 kati's parè (*gewoonlijk aan een unster afgewogen*); — *maar meer algemeen* de benaming voor de hoeveelheid parè, waar men bij rekent, *op Soemedang een halve pikoel.*

[Javanese script] *SB.* tijd hebben tot *iets.* — [Javanese script] geen tijd *of* gelegenheid hebben voor *iets. Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] maar niet aan den gang kunnen komen, *bv. met schrijven, omdat men steeds iets anders moet doen.*

[Javanese script] *naam van een dikke, ongeveer een vinger lange worm, die na verpopt te zijn, in een groote zwarte tor* ([Javanese script]) *verandert.*

[Javanese script] *I. of* [Javanese script] *SB.* gelofte, uitgesproken gelofte (*Ar.* قول). *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *II. verkorting van* [Javanese script] *maar wordt slechts gebezigd door mannen en wel om antwoord te geven, als ze door een meerdere worden geroepen. — Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *Als antwoord wanneer men door een meerdere wordt geroepen bezigt men ook* [Javanese script] *het is alsdan een verkorting van* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script] *Voorts:* [Javanese script] *dikwijls in plaats van* [Javanese script] *of* [Javanese script] *zie dat bij* [Javanese script] *Zie ook* [Javanese script] *onder* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* de plaats *of* wijk, waar de priesters en geestelijke beambten wonen; priesterwijk; de geestelijkheid (*Ar.* قوم). — [Javanese script] iemand te huis behoorend in *of* afkomstig uit den kaoem; geestelijk persoon; de geestelijkheid.

[Javanese script] (*Mal. kaïn*) *SB.* geweven stof, katoenen stoffen. — [Javanese script] allerlei soort *of* diverse soorten van geweven stoffen *of* katoenen.

[Javanese script] *of* [Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB. met hand, voet, een of ander gereedschap of wat ook, iets, bv. losgepatjoelde aarde of losgepatjoeld onkruid, een afgevallen klapper, die voor de voeten ligt, en derg.* op zijde schuiven *of* stuwen, zijdelings af, uit den weg brengen.

[Javanese script] *of* [Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* krabben *van menschen en dieren.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zijn arm slaan, *om den hals of* het been slaan, *om het been van een ander; in het laatste geval, zooals men dat doet, als men, bij het worstelen, iemand tracht beentje te ligten. — Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

ꦒꦏꦔ꧀ *SB.* schraal *van grond;* mager *van een mensch of dier.*

ꦏꦲꦸꦱ꧀ *Holl.* kous; *SB.* kous, sok.

ꦏꦲꦸꦮꦸꦱ꧀ *SB.* ꦏꦶꦫꦶꦏꦲꦸꦮꦸꦱ꧀ *ergens* niet tegen kunnen, *iets* niet kunnen hebben; *ook van iets: ergens* er anders mee gaan, anders behandeld worden, zoo niet gaan, *als hier. Verg.* ꦏꦶꦫꦶꦲꦲꦤ꧀ — ꦏꦶꦫꦶꦏꦲꦸꦮꦤꦏꦤ꧀ niets kunnen hebben; een kruidje roer mij niet zijn; *maar volgens den Reg. van Tj.* ꦏꦶꦫꦶꦏꦲꦸꦮꦤꦏꦤ꧀ *S.* ꦏꦶꦫꦶꦲꦲꦤꦺꦤ꧀ *B. ergens* niet tegen kunnen.

ꦏꦲꦸꦮꦸꦱ꧀ *SB.* drietandige houten hark, waarvan de tanden gebogen staan. *K. Mij van elders onbekend.*

ꦏꦭꦸꦮꦏꦸ *SB.* ꦔꦭꦸꦏꦭꦸꦮꦏꦸ een elmoe, *waar tooverij bij te pas komt en* die *daarom* verboden *of* ongeoorloofd is. — ꦏꦼꦩ꧀ꦧꦸꦱꦸꦏꦭꦸ ꦮꦏꦸ *zie bij* ꦏꦼꦩ꧀ꦧꦸꦱꦸ

ꦏꦮꦏꦮꦏꦭ꧀ *I. klanknabootsend woord voor het geluid van een pauw. II. SB.* met een gat er in, en wel door en door. *Vooral gebruikt men* ꦏꦮꦏꦮꦏꦭ꧀ *als het gat het voorwerp onbruikbaar maakt. Verg.* ꦏꦺꦴꦫꦺꦴꦏ꧀ *en* ꦏꦺꦴꦫꦺꦴꦏꦺꦴꦫꦺꦴꦏ꧀

ꦏꦮꦏꦺꦴꦤ꧀ *SB. van iets zooals bv. een stoel:* oud, *i. d. z. van: reeds jaren geleden vervaardigd en ook reeds jaren lang in gebruik; voorts* gevorderd, *van iemands leeftijd of ouderdom.* — (ꦏꦮꦏꦺꦴꦤ꧀ꦏꦺꦴꦤ꧀ stokoud. *K.*)

ꦏꦶꦫꦶꦏꦶꦫꦶꦭꦸ *SB.* ontevreden, gemelijk, knorrig; *van iets als zitten wachten: iemand* vervelen, *zoodat men ongeduldig wordt; van iets doen: iemand* vervelen *om het nog langer te doen, bv. omdat het toch niet helpt. Verg.* ꦏꦶꦫꦶꦭꦸ

ꦒꦏꦒꦭꦭꦸ *of* ꦒꦏꦒꦭꦭꦸ *plat woord voor het mannelijk schaamdeel.*

ꦏꦭꦠꦤꦠꦱꦏꦭ꧀ *zie* ꦭꦶꦏꦸꦏꦸꦭ꧀

ꦏꦶꦏꦭ꧀ *zie* ꦕꦶꦏꦶꦏꦭ꧀

ꦏꦏ꧀ *SB. een woordje, tot verbinding van complement en hoofdwoord. Als aanwijzend voorzetsel van plaats:* aan, bij, op, in. *Verg.* ꦏ꧀ *II, en zie voor de gevallen, waarin naar verkiezing* ꦏ꧀ *of* ꦏꦏ꧀ *kan gebezigd worden, de gramm.*

Eindelijk is wel eens te vertalen met: wat aangaat, wat betreft. *Verg.* ꦭꦶꦏ꧀

ꦏꦶꦏ꧀ *SB.* raak, geraakt, getroffen; raken; getroffen zijn, getroffen worden *door een boete;* geraakt zijn *in iets, zooals een val; en van een djampè:* effekt sorteren,

doel treffen. — [illegible] *S.* [illegible] *B. zva.* [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *iemand of iets met iets* raken *of* treffen; *een boete* opleggen *aan iemand; iemand of iets met iets zooals den kogel, waarmee men schiet, of een steen, waarmee men werpt,* willen raken; *een djampè over of op iemand of iets* uitspreken.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* steunen *of* zich beroepen *op iemand of iets. Verg.* [illegible] *en* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *SB.* nog, nog steeds, voortdurend; insgelijks. — [illegible] daar is het evenzoo mee gelegen. — [illegible] dienzelfden dag nog.

[illegible] *naam van een zangwijze. K.*

[illegible] *SB.* kameraad; collega, ambtgenoot.

[illegible] *SB.* pootlijn; lijn, zooals de metselaars gebruiken; lijn, zooals men spant bij het aanleggen van een weg. — [illegible] bij *iets, bv. het pooten van het een of ander* de [illegible] gebruiken.

[illegible] *SB.* sleutel; *ook wel voor het* slot (*Skr. koentjikâ* sleutel. *Jav. Wdbk.*). — [illegible] rijtuigsleutel. — [illegible] *iets* sluiten, *bv. een deur, met behulp van hetgeen daaraan zich bevindt tot sluiting; iets* op slot doen; *iemand* opsluiten, *bv. in een kamer; voorts:* gesloten zijn, op slot. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* links, ter linkerzijde. [illegible] *S.* [illegible] *B.* naar de linker en naar de regterkant; links en regts; *en van* [illegible] *iemand* van links en regts komen toestroomen. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* links en regts. — [illegible] het linker oog. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* links *of* aan de linkerkant *van iemand of iets.*

[illegible] *SB.* groote ijzeren pot *of* ketel, *zooals men o. a. bezigt bij het koken van de lahang.*

[illegible] *SB.* goud, gouden ([illegible] *of* [illegible] *Kw. en K. I. zva.* [illegible] goud. — *Skr. kântjana. Jav. Wdbk.*).

[illegible] *SB. naam van een smakelijke zoetwatervisch.* — [illegible] *zie* [illegible]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* losloopen, vrij rondloopen, in het vrije rondloopen; *iemand* laten doen wat hem behaagt. — [Javanese script] *een dier* loslaten, vrij laten rondloopen; vrij laten.

[Javanese script] *SB.* spinnewiel. *Rg.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een paard, dat aan een touw geleid wordt,* vrij in zijn bewegingen laten, *door het touw niet digt bij het hoofd van het paard, maar bv. bij het uiteinde vast te houden.*

[Javanese script] *SB.* vallen, *van geldstukken op iets zooals een planken vloer, zoodat het gehoord wordt;* rammelend neêrkomen; *ook zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* blind, *aan een of beide oogen, door uitzwering of uitsteking van het oog of de oogen. — Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie het voorgaande woord.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* in het water storten, tuimelen, vallen. — [Javanese script] zich in het water werpen; zich werpen *of* storten, *bv. in een vijver.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *SB.* druk in de weer zijn; met haast nu hierheen dan daarheen loopen, *bv. van een bediende die regts en links wordt uitgestuurd, om iets, wat men spoedig moet hebben, te halen of te zoeken. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* niet op zijn gemak zijn, er in zitten. — [Javanese script] *I. zva.* [Javanese script] — *II. zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* knoop *bv. aan een kleedingstuk;* houten nagel, pegge. — [Javanese script] met een houten nagel *of* pegge in *of* aan elkaar doen sluiten, in *of* aan elkaar voegen, *t. w. houtwerken; voorts:* met behulp van een *of* meer knoopen *of* knoopjes *iets* digtmaken, sluiten; *iets* door toeknoopen sluiten; *een jas of derg.* toeknoopen. — [Javanese script] *iets bv. een kleedingstuk* voorzien van knoopen *of* knoopjes. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* vlug, gezwind, met spoed, haastig; *SB. van een touw:* strak, gespannen, stijf gespannen; *fig.* streng de hand houden, *aan bevelen, door ze onophoudelijk weêr intescherpen en de overtreders te straffen.* — [Javanese script] *S.* [Javanese script]

B. met allen spoed, in allerijl. — [illegible] *SB.* er op aandringen dat *iets* spoedig gebeure.

[illegible] *SB. zva.* [illegible]

[illegible] *Jav. zva.* [illegible] *II.*

[illegible] *naam van een boom en van zijn vruchten of nooten. Ze leveren de kanari olie.*

[illegible] *SB.* zijn *of* omgaan *met iemand;* kameraad; gepaard *met iets.*

[illegible] (*wordt verklaard met* [illegible]) *zva.* [illegible] *SB.* een aan zwangere en barende vrouwen vijandig spooksel. — *De koenti anak is de geest van een tijdens haar bevalling overleden vrouw.* — [illegible] *uitdrukking, die men bezigt van de vrouw, die altijd slechts één kind houdt, omdat het kind dat ze heeft, steeds sterft, als ze van een ander zwanger is.* -

[illegible] *SB.* garen. — [illegible] garen maken, spinnen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *ong.* — [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* kontant; *ook:* op staanden voet, *van het betalen van een schuld.* *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. Holl.* kantoor; studeervertrek, schrijfvertrek, *bep. ook* het bureau *van het hoofd van gewestelijk of plaatselijk bestuur.*— [illegible] postkantoor. – [illegible] telegraafkantoor.

[illegible] *I. Holl.* kontrakt. — *II.* algemeen bekend *van iets, bv. iemands gedrag, zoodat een ieder er van afweet of het weet;* officieel bekend zijn bij het bestuur; van bestuurswege erkend *of* bevestigd zijn *in zijn betrekking of kwaliteit, en mitsdien houder van een akte van erkenning of bevestiging. Een* [illegible] *bv.* [illegible] *als zijnde niet opgenomen onder de dorpen, in het register; ook de loerah van zoo'n dorp* [illegible] *omdat hij geen akte van erkenning of bevestiging heeft.*

[illegible] *Holl.* kontroleur.

[illegible] *I. klanknabootsend woord voor het geluid dat o. a. wordt gehoord, als men met een ledigen bamboezen koker* ([illegible]) *op den grond stampt.* — [illegible] het geluid, dat men met [illegible] afbeeldt, voortbrengen *of* laten hooren. — [illegible] *van ie-*

mands spreken: niets anders zijn als een ijdel gesnap. *II. naam van een lagoe* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. trossen pisang* ([illegible]), *bossen gras, katjang of derg.* zamenbinden tot bundels, *bv. ten einde het transporteren gemakkelijker te maken; de afleveringen of stukken van een boek of wel diverse stukken (geschreven of gedrukte) tot een boek* innaaijen; (*het aanbrengen van een band of omslag maakt geen deel uit van het* [illegible]). *Voorts: de letters* verbinden, *zooals dat geschiedt in ons en in het Arab. schrift.* — [illegible] een zeker aantal trossen *of* bossen tot één verbonden. — [illegible] *enz.*

[illegible] (*van* [illegible]) *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* klepel *in een klok of bel; de* houten klepel *in een* [illegible]

[illegible] *Jav. zva.* [illegible]

[illegible] *een soort van* witte reiger, *die zich ophoudt in de rijstvelden.* — [illegible] bij de dieren ook houdt de koentoel zich niet op *of* leeft niet met de gagak.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* de zaadballen. — [illegible] *bezigt men als een fatsoenlijke benaming voor die deelen.*

[illegible] — [illegible] *SB. van touw, ijzerdraad enz.: ergens over of langs* gespannen zijn. [illegible] *iets zooals een touw, een ijzerdraad of telegraafdraad, enz. over of langs iets, bijv. langs een weg,* spannen.

[illegible] *SB.* tasch, *die aan een koord of riem over den schouder wordt gedragen, en heel veel overeenkomst heeft in vorm, met onze reis- of spoorwegtasch. Ook naar het schijnt in sommige streken wel voor:* zak *of* buidel. — [illegible] *naam van een speciaal soort kantong.* — [illegible] *iets* in een kantong steken *of* doen. — *Verg.* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB. In het dagelijksch leven dikwijls de benaming voor onzen* aardappel. *Maar* [illegible] *of* [illegible] *schijnt, en zoo o. a. op Bandoeng en Soemedang, eigenlijk de benamiug te zijn van een soort aardaker, die elders weêr* [illegible] *wordt genoemd.*

[illegible] *SB.* dakpan.

[illegible] — [illegible] *SB.* de alleruitstekendste, *bv. in dapperheid of geleerdheid of wat ook.*

[illegible] *SB*. een eindje sigaar.

[illegible] *Buitenz.* (*Rg.*) *en Bant.* (*K.*) *voor* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB*. *Holl.* knaap; tafeltje op één poot, knaapje.

[illegible] *S*. [illegible] *of* [illegible] *B*. aarden waterkan met wijden hals; *de vorm is verschillend en sommige hebben een tuit, andere niet.*

[illegible] *maar strikt genomen zóó, op zich zelf, geen Soendasch. SB*. knoop, achter tegen het hoofd aan, van het zamengerolde, *door het om de hand te hebben gewonden*, haar. — *Verg.* [illegible] *en zie aldaar ook* [illegible] — [illegible] haarnaald, *naald die als sieraad in de* [illegible] *wordt gedragen.*

[illegible] — [illegible] *SB*. over den grond achter na slepen *van het touw, waaraan een beest, bv. een paard stond gebonden; terwijl het eene eind om den hals van het dier bleef vastzitten, raakte het ander eind los of werd los gemaakt van dat, waaraan het was bevestigd;* over den grond slepen, *van de vleugels van een vogel; en* blijven staan *van een gedeelte van den koopprijs van iets, dat men gedeeltelijk kontant heeft betaald.* — [illegible] een gedeelte van den modal, *dien men ontving*, nog terug te betalen *of* een gedeelte van den koopprijs, *waarvoor men iets kocht*, nog te betalen hebben. — [illegible] *van een paard:* met een lang touw, waarvan het eene eind om den hals van het dier is bevestigd, in de weide gejaagd zijn; *het touw dient om het paard gemakkelijk in handen te kunnen krijgen.*

[illegible] *SB*. langzaam *van iemands gang of loopen; ook* dof, zacht *van de stem, in beide gevallen als een aangeboren iets; voorts van een horologie:* achterloopen, *en fig. van iemand:* weinig voortvarend.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB*. *titel, die door de Regering bij wijze van belooning soms verleend wordt aan inlandsche beambten en ook wel aan dessahoofden.*

[illegible] *I. SB.* tot een touw *of* koord gedraaid zwart garen, dat door vrouwen, en vooral door zwangere, op het bloote lijf, om het midden, wordt gedragen, *als*

een middel om de koenti anak van zich verwijderd te houden. — *Maar zoo'n* [Javanese script] *wordt ook wel gedragen, eenvoudig omdat zulks goed is en zonder dat men eigentlijk weet waarom.* — 2. *SB.* streep van een ander kleur rondom het lijf, *zooals paarden en geiten soms hebben; ook:* zoo'n streep hebben.

[Javanese script] *SB.* vastraken aan den grond, aan den grond geraakt, *van een vaartuig, bv. bij laag water.*

[Javanese script] *SB.* dik, *van een plank, van papier, van een jas; enz. Ook* groot *van iemands dapperheid of moed.*

[Javanese script] *naam van een boomsoort.*

[Javanese script] *SB.* kraal, *voor beesten.* — [Javanese script] *hetz.* — [Javanese script] buffelkraal.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iets* bergen in den bovenrand van het kleedje; *iets* dragen, bij zich hebben, geborgen, in het kleedje onder den buikband; *fig.* [Javanese script] *enz.* met zich omdragen, hebben. — [Javanese script] *hetgeen iemand gezegd heeft van iemand of iets, of de bewoordingen waarin iemand zich heeft uitgelaten,* in zijn hart bewaren, in het oor knoopen. — [Javanese script] *een uitdrukking, die men bv. twee personen, die zamen zitten te fluisteren, toevoegt en waarmeê men beteekent:* ik heb jullie in den zak; *of* ik weet heel wel, waarover jullie het hebben.

[Javanese script] *SB. I. een soort van* langwerpige trom, *een inlandsch muziekinstrument.* — *II. een* hoeveelheid van 14 haloe haloe garen ([Javanese script]); *ook een* riem *papier.* — [Javanese script] *enz.*

[Javanese script] *naam van een boom; Ficus subracemosa. Rg.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* zak, buidel, *waarin men kleeren, geld enz. doet; ook een* klein langwerpig zakje, met een schuif, *dat o. a. dient tot berging van de instrumenten, benoodigd om vuur te kunnen maken, of wel tot berging van de ingrediënten voor een sirihpruim; enz.* — [Javanese script] *S. met* [Javanese script] *als een fatsoenlijke beuaming:* de balzak.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* aap, de gewone bruine aap.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zuigen aan *of* op *iets;* lurken; een trek doen aan *een sigaar.* — [Javanese script] *mvdsv.*

bij herhaling [illegible]).— [illegible] *zva.* [illegible] *maar van meer dan een persoon.*

[illegible] *naam van een gewas* (*Pennisetum macrochaeton. Hasskarl*), *waarvan de vruchtkorreltjes, de stengel is er meê bezet, worden gegeten.*

[illegible] — [illegible] *SB. aan een touw of koord, dat men bv. in de hand houdt,* een rukje geven; *aan de teugels* een rukje geven, *om het paard zijn gang te doen versnellen of om het te doen tellen.*— [illegible] trillende krampachtige beweging van de zenuwen *aan een lichaamsdeel, als aankondiging dat iets zal gebeuren of het geval zal zijn; voorts in no.* 4 *van de spreekwijzen onder* [illegible] *opgegeven zva.* [illegible] — [illegible] *ook* [illegible] onwillekeurig zich trillend bewegen *van een lichaamsdeel; en van het vischtuig waarmee men hengelt:* zich rukken, zich rukkend bewegen, trillen *in de hand van den visscher, doordien er een visch bijt. – Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* met rimpels, gerimpeld, *van de huid.*

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* de hiel, de hielen.

[illegible] — [illegible] *daarn.* [illegible] *SB. bruidegom, bruid, ook iemand, die besneden zal worden,* den omtrek van de wenkbrauwen gladscheren. — [illegible] *of* [illegible] zich den omtrek van de wenkbrauwen gladscheren; zich het gezigt overal gladscheren.

[illegible] *SB. naam van een instrument, dat behoort bij de gamelan, t. w. bij de* [illegible] *en bij de* [illegible]

[illegible] *Jav.* [illegible] vuurvlieg. — [illegible] *spreekw. zva.* [illegible] *Zie bij* [illegible]

[illegible] *Jav.* geel. — [illegible] geel koper.

[illegible] *I. SB.* geel; *en van daar, doelende op de huidskleur,* [illegible] *in het Tjiandjoersche, in gebruik als een lief naampje;— voorts* [illegible] *fig. van lachen:* witjes; niet van harte; als een boer, die kiespijn heeft; *ook kunstterm voor het te velde staand padigewàs:* beginnen te geelen. - *II. SB.* kurkema.

[illegible] *naam van een boom en van zijn geurige bloemen.*

ꦏꦕ꧈ *SB.* glasruit, *ook wel:* spiegel (*Skr.* *kâtja*, glas *of* kristal. *Jav. wdbk.*). ꦱꦏꦕ꧈ twee naast elkaar liggende pagina's *van een opengeslagen boek.* — ꦏꦕꦏꦕ꧈ eerepoort; *ook* de poorten, *gemeenlijk slechts twee of vier pilaren, waarvan een of twee aan ieder kant van den weg,* aan de ingangan van de hoofdplaatsen. *Verg.* ꦥꦕꦸꦤ꧀ ꦏꦸꦠ꧉ — ꦏꦕꦥꦶꦫꦶꦁ꧈ *naam van een heester met zeer aangenaam riekende witte bloemen.*— ꦏꦕꦥꦸꦁꦒꦸꦁ꧈ wortel van een tand *of* kies; *ook:* hetgeen men overhoudt, als men van een hoorn, *een buffelhoorn bv.*, de bekleeding verwijdert. — ꦥꦕ꧈ *zva.* ꦥꦺꦴꦁꦒꦺꦴꦁ꧈ *of, zooals de Reg. v. Tj. opgeeft, daarvoor een mooijer woord.* — *Verg.* ꦏꦶꦤꦺꦴꦁꦒꦺꦴꦁ꧈ *en* ꦱꦸꦏꦸ꧉

ꦏꦕꦸ꧉ — ꦏꦏꦕꦸ *SB. ook wel* ꦥꦸꦁꦒꦸꦏꦏꦕꦸ꧈ zeker soort mand, een soort soemboel met bol deksel.

ꦏꦶꦕꦶꦱ꧀꧈ ꦏꦶꦕꦶꦱ꧀ꦏꦶꦕꦶꦱ꧀꧈ *en* ꦏꦶꦕꦶꦱꦤ꧀꧈ *zie* ꦏꦶꦱꦶꦁ꧉

ꦏꦸꦕꦸꦂ꧉ — ꦔꦸꦕꦸꦂ꧈ *SB. van water:* er uitloopen, er uitstroomen; *van bloed of tranen:* stroomen; *en van zweet:* stroomen, *hem* uitbreken.— ꦔꦸꦕꦸꦫꦤ꧀꧈ *iets* besproeijen *of* bevochtigen *met iets, bv. met het sap, dat men uit een djeroek drukt.* — ꦔꦸꦕꦸꦫꦏꦼꦤ꧀꧈ *water of een ander vocht* doen loopen *of* doen stroomen *op of in iets.* — *Zie ook* ꦕꦸꦂ꧉

ꦏꦺꦴ꧒ꦕꦺꦴꦂ꧒꧉ — ꦔꦺꦴꦕꦺꦴꦂ꧈ *SB.* stroomen, vloeijen, *van het water in een leiding; zoomede tengevolge van het maken van kòkòtjorrans.* — ꦔꦺꦴꦕꦺꦴꦫꦤ꧀꧈ *op een sawah* water laten stroomen, *door kòkòtjorrans.* — ꦔꦺꦴꦕꦺꦴꦫꦏꦼꦤ꧀꧈ *water ergens heen* leiden, *water* afvoeren, afleiden, *door middel van kòkòtjorrans.* — ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦕꦺꦴꦫꦤ꧀꧈ opening, openingen, *die men maakt* in de dijkjes der rijstvelden, tot af- *en* aanvoer van water. — *Zie ook bij* ꦕꦺꦴꦂ꧈ *en verg. bij* ꦏꦸꦕꦸꦂ꧉

ꦏꦶꦫꦶꦕꦶꦏꦼꦤ꧀꧉ — ꦔꦶꦫꦶꦕꦶꦏꦼꦤ꧀꧈ *SB. van den regen:* zonder ophouden vallen; *en van regenen:* aan een stuk door; van 's morgens tot 's avonds.

ꦏꦸꦫꦸꦕꦸꦏꦼꦤ꧀꧉ — ꦥꦔꦸꦫꦸꦕꦸꦏꦼꦤ꧀꧈ *SB.* overstelpt zijn *met werk.* — *Bv.* ꦏꦸꦥꦏꦼꦤ꧀ꦏꦸꦥꦶꦤꦺꦴꦤꦺꦴ ꦏꦼꦤ꧀ ꦥ ꦤꦺꦴꦏꦶꦁꦥꦏꦸꦫꦸꦕꦸꦏꦶꦁꦏꦸꦥꦥꦥꦶꦒꦮꦺꦏꦼꦤ꧀꧉

ꦏꦠꦕꦏꦼꦤ꧀꧈ *1. SB.* onderscheid, verschil; verschillen. ꦏꦶꦁꦒꦏꦠꦕꦏꦸꦤꦒꦺꦴꦏꦼꦤ꧀꧈ het verschilt geen haar. — *2. SB.* het *tegen iemand* verliezen *of* afleggen *ergens in.*

ꦏꦶꦕꦶꦏꦼꦤ꧀꧈ *of* ꦏꦶꦕꦶꦏꦶꦕꦶꦏꦼꦤ꧀꧈ *zva.* ꦏꦶꦒꦶꦏꦼꦤ꧀ *of* ꦏꦶꦒꦶꦏꦶꦒꦶꦏꦼꦤ꧀꧉

[Jav.] [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] — *I.* [Jav.] *SB. speelkaarten* schudden. — *II.* [Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] *Jav. en zelden gebruikt:* onvolkomen, gebrekkig, niet voldoende door een gebrek *of* onvolkomenheid; *enz. Jav. wdbk.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB. van kleeren, boeken en derg.* de sporen dragen van langdurig gebuik *of* dikwijls gebruikt worden, *ook, en dit ook van bloemen:* verfomfaaid. — [Jav.] in de hand zitten met *iets;* met de hand zitten, *bv.* aan *baard of knevels; een dier, zooals een paard,* ieder oogenblik poetsen *of* wrijven (*niet bepaald schoonmaken*), *zoodat men er steeds met de hand of handen aanzit.* — [Jav.] al maar door, met de hand *of* handen zitten aan *iets of* met *iets* in de handen zitten, *zoodat men er letterlijk niet afblijft.*

[Jav.] — [Jav.] *SB. van honden en menschen:* gaan *of* loopen achter *iemand* aan, *uit eigen beweging of ingevolge bekomen bevel.* — [Jav.] *iemand* als zijn schim volgen.

[Jav.] — [Jav.] *SB. iets (ook geld)* leenen, voor heel korten tijd, *en om in voorwerpen van dezelfde soort terugtegeven. K.*

[Jav.] *SB.* klokken, *bv. van een oude klappervrucht, als men die schudt.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* betelnoot-schaar.

[Jav.] *SB* syllabe, lettergreep; woord.- [Jav.] een syllabe; een woord. — [Jav.] een enkel woord. — [Jav.] *iemand iets* voorzeggen, dicteren.

[Jav.] *SB.* lonk, oogwenk.- [Jav.] knipoogen. — [Jav.] een wenk met de oogen geven, een oogje geven *aan iemand.* — [Jav.] een oogwenk; *fig.* eventjes maar, in een oogwenk. *Verg.* [Jav.] — [Jav.] zijn oogen rusteloos heen en weer laten zwerven; *ook:* flikkeren *of* flonkeren *van een edelgesteente.* — [Jav.] flikkeren, flonkeren *van de sterren;* flikkeren, *van een veelheid van lichten;* flonkeren, *van een veelheid van edelgesteenten. Verg.* [Jav.] [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *SB.* soja.

ꦏꦕ꧈ꦕꦧ꧀ꦭꦏ꧀ zie ꦕꦧ꧀ꦭꦏ꧀꧉

ꦏꦕꦥꦶ *I. SB. naam van een muziekinstrument*, een soort van cither *of* guitar (*Skr. kattjapî*, een soort van luit. *Jav. wdbk.*). *II. naam van een boom, Sandoricum nervosum Rg.*

ꦏꦕꦥꦶꦫꦶꦁ꧈ꦧꦏ꧀ zie ꦕꦥꦶꦫꦶꦁꦧꦏ꧀꧉

ꦏꦕꦶꦏ꧀ *SB.* zeer, erg, hevig, bij uitstek, uitermate, grootelijks. — ꦏꦕꦶꦏ꧀ꦏꦕꦶꦏ꧀ al te zeer, al te, overdreven. *Zie ook bij* ꦧꦁꦒꦼꦠ꧀꧉

ꦏꦕ꧈ꦥꦕꦧꦏ꧀ — ꦥꦕ꧈ꦥꦕꦧꦏ꧀ *zva.* ꦥꦶꦕꦏ꧀꧉ ꦥꦶꦏꦕꦥꦕꦧꦏ꧀ *zva.* ꦥꦶꦕꦧꦏ꧀꧉

ꦏꦕꦼꦲꦼꦁ *SB.* zuur, onvriendelijk, *van iemands uiterlijk of wezen.*

ꦏꦕ꧈ꦥꦼꦫꦼꦁꦏꦤ꧀ *of* ꦏꦕ꧈ꦥꦼꦫꦼꦁꦏꦤ꧀ *ook* ꦏꦤ꧈ꦥꦼꦫꦼꦁꦏꦤ꧀ *of* ꦏꦤ꧈ꦥꦼꦫꦼꦁꦏꦤ꧀ *SB.* de ondiepe kuil onder een huis, die ontstond, doordien men dagelijks op die hoogte het water, *dat men niet meer kon of wilde gebruiken*, uitstortte; *ook:* de plek bij een put, waar gemeenlijk het water, *dat men in de nabijheid van de put gebruikte*, wordt uitgestort.

ꦏꦕꦶꦕꦶꦥꦿꦸꦏ꧀ *zie* ꦕꦶꦥꦿꦸꦏ꧀꧉

ꦏꦕꦁ *SB.* peulvrucht, boon, erwt. *Van katjang zijn tal van soorten; zoo bv.* ꦏꦕꦁ ꦲꦶꦗꦺꦴ꧈ ꦏꦕꦁꦕꦶꦥꦿꦸꦏ꧀꧈ ꦏꦕꦁꦏꦼꦢꦼꦭꦺ꧈ ꦏꦕꦁꦥꦫꦁ꧈ ꦏꦕꦁꦥꦤ꧀ꦗꦁ꧈ ꦏꦕꦁꦲꦶꦗꦺꦴ꧈ ꦏꦕꦁ ꦥꦶꦕꦶꦁ꧈ ꦏꦕꦁꦥꦤ꧀ꦗꦁ꧈ *enz. Zie ook* ꦏꦼꦝꦼꦭꦺ *en* ꦥꦤ꧀ꦗꦁ꧉

ꦥꦏꦥꦕꦁ *SB* het eene oog nagenoeg digt hebben *of* gesloten houden *ook tengevolge van een ziekelijken toestand van dat lichaamsdeel.* — ꦥꦶꦥꦕꦁ met het eene oog toegeknepen, langs *iets* zien, *bv. langs een lineaal, om te zien of het regt is;* mikken, door daar langs te zien, met *een geweer, blaaspijp of* ꦧꦤꦏ꧀꧉ *Ook* kijken door *een kijker.*

ꦏꦕꦶꦁꦕꦸꦁ *SB. van een ei, dat werd bebroed, maar waar geen kuiken uitkwam:* vuil.

ꦏꦺꦴ *klanknabootsend* redewoord *voor* (*het zwaar ademen wordt er meê afgebeeld*) ꦥꦼꦁꦲꦼꦁꦏꦼꦭ꧀꧉

ꦏꦺꦴ꧈ *I. of* ꦏꦺꦴꦏꦺꦴ *SB.* juist, terwijl juist, juist aan *iets* zijn, onderwijl, terwijl; op dit pas, op dat pas. — ꦏꦺꦴꦧꦼꦤ꧀ꦗꦶꦁꦩꦔꦤꦺ op dat tijdstip, op dat moment, te dier tijd, toen ter tijd. — ꦏꦺꦴꦥꦶꦱꦤ꧀ *zie bij* ꦥꦶꦱꦤ꧀꧉ *II.* ꦏꦺꦴ *S.* ꦏꦁꦒꦺ *B.* voor, bestemd voor, om te, tot; ten behoeve van; om te dienen

of te strekken tot. *Als het den zin heeft van:* voor *iemand of* bestemd voor *iemand, is* ꦲꦏꦫꦺꦴꦩ꧀ *ook een B. vorm.*

ꦏꦫꦶ *I. S.* ꦏꦤ꧀ꦠꦸꦤ꧀ *B.* overblijven, resteren, resten, achterblijven, nog te doen overblijven, rest nog, er rest nog; *voorts,* ꦏꦫꦶꦏꦫꦶ *en dit gew. SB.* ten slotte, ten laatsten, bij slot van rekening. — *II SB.* kerrie, kerriesaus.

ꦏꦫ 2 *Jav.* met *of* bij iets anders *of* een ander tot twee vereenigd; met.

ꦏꦺꦫꦶ *of* ꦏꦼꦫꦶ *SB.* niet voortwillen; armoedig staan, *van boomen en planten; ook naar het schijnt, wel eens voor ons:* verarmd, *van grond,* door verlies van de beste deelen, door wegspoeling.

ꦏꦶꦫ *S.* ꦏꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ *B.* naar gissing; naar ik zou denken; ten naasten bij. — ꦔꦶꦫ *S.* ꦔꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ *B.* het als denkelijk achten, vermoedelijk achten; *iets, bv. schadelijk,* achten *of* meenen te zijn, oordeelen, schatten. — ꦔꦶꦏꦶꦫ *ook:* naar ik gis, naar gissing. *Verg.* ꦏꦶꦫꦏꦶꦫ *hieronder.* ꦔꦶꦫꦔꦶꦫ *S.* ꦔꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ꦔꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ *B. aangaande iemand of iets,* iets gissen, vermoeden *of* onderstellen; bij onderstelling iets bepalen *of* zeggen *van iets;* oordeelen, zich een oordeel vormen. — ꦥꦶꦤꦶꦫ *S.* ꦥꦶꦤꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ *B.* meening, vermoeden, gissing, gedachte, opvatting. — ꦏꦶꦫꦏꦶꦫ *S.* ꦏꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ꦏꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ *B.* overleg, nadenken; *ook* denkelijk, naar gissing; *en zoo ook* ꦏꦶꦫꦏꦶꦫꦤꦺ *enz.* naar gezoudt meenen of denken *of wel dergelijke uitdrukking.* — ꦏꦶꦫꦏꦶꦫꦮꦺꦴꦁꦱꦥ *zie bij* ꦮꦺꦴꦁꦱꦥ. — ꦲꦺꦴꦫꦔꦁꦒꦺꦴꦏꦶꦫꦏꦶꦫ *ook:* onredelijk, *en* ondoordacht, blind, *bv. van vertrouwen.* — ꦲꦺꦴꦫꦏꦶꦫꦏꦶꦫ *enz.* niet om te bepalen, buitengemeen; *ook zva.* ꦲꦺꦴꦫꦔꦁꦒꦺꦴꦏꦶꦫꦏꦶꦫ. — ꦱꦏꦶꦫ *S.* ꦱꦏꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ *B.* iets of wat, iet of wat; zou men zeggen. — ꦱꦏꦶꦫꦏꦶꦫ *enz. en* ꦱꦏꦶꦫꦏꦶꦫꦏꦸ *enz.* naar mijn bescheiden meening, *of* zooals ik met bescheidenheid meen te mogen zeggen *of* aannemen; *ook:* naar behooren *of* voldoende, wel te verstaan naar mijn bescheiden meening.

ꦏꦸꦫꦸ *SB.* door en door mager, mager. *Verg.* ꦲꦏꦫꦺꦴꦩ꧀ *en zie ook* ꦥꦶꦱꦤ꧀. — ꦏꦸꦫꦸ ꦠꦶꦤ꧀ꦒꦭ꧀ꦏꦸꦭꦶꦠ꧀ꦏꦺꦭꦺꦤ꧀ꦧꦺꦴꦭꦁ vel en been zijn. ꦏꦫꦶꦏꦸ ꦥꦶꦤꦸꦁꦏꦸꦫꦸꦥꦶꦱꦤ꧀ *hetz.*

ꦏꦿꦏꦿ — ꦏꦿꦏꦿꦤ꧀ *SB.* doodarm; bedelaar. *Verg.* ꦏꦺꦫꦺꦏꦺꦫꦺ.

[Jav.] — *I.* [Jav.] *zva.* [Jav.] *ook: naam van een plant. Verg.* [Jav.] — *II.* ([Jav.] *naam van een zeevisch. K.*).

[Jav.] *SB. redewoord om in een vraag of half vragenderwijs gebruikt, verbazing of twijfel of wel beide uittedrukken:* och wat, och kom, hé! ah zoo; wat! — [Jav.] *zva.* [Jav.] *Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB. de rijst, als ze half gaar is, en nadat ze van het vuur werd genomen en in een doelang werd gedaan,* omroeren. — [Jav.] spaan, waarmee de rijst wordt omgeroerd. — *Verg.* [Jav.] *en zie ook* [Jav.]

[Jav.] *ong.* — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* zeker, stellig, gewis, bepaald; bekend. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* drabbig, troebel. — [Jav.] troebel maken.

[Jav.] *Kw.* — [Jav.] *SB. iets bv. een flesch of kan* uitspoelen *of* afspoelen met water, *om die zoo doende schoon te maken.*

[Jav.] — [Jav.] *SB.* krabben, wroeten, *van een dier zooals een kip, bv. in het zand.* [Jav.] omwroeten, omkrabben, *van kippen en derg. voorts:* alles onderst boven halen, *om iets te zoeken, van menschen.* — [Jav.] *iets bv. een boek,* geheel *of* gedeeltelijk opligten, *om er onder te kijken; iets zooals* [Jav.] van elkaar doen, *om er tusschen te kijken, naar iets.*

[Jav.] *Arab.* قرآن de koran.

[Jav.] *zva.* [Jav.] *Bv.* [Jav.] om Godswil.

[Jav.] *SB.* steenen vuurpot, aarden komfoor.

[Jav.] *Kw. SB.* paar, *een* man en *zijn* vrouw; echtpaar; en *van dieren: een* mannetje en wijfje, paar. — [Jav.] een paar, een echt paar. — [Jav.] een paar zijn, man en vrouw zijn. — [Jav.] *of* [Jav.] de tatakrama, die gehuwden over en weer hebben te observeren *of* waarnaar zij zich hebben te gedragen.

[Jav.] *of* [Jav.] *SB. of S. met* [Jav.] *B.* om reden, omdat, want, doordien; oorzaak, om de wil van; ter wille van. — [Jav.] *zie* [Jav.] — [Jav.] *ook:* zonder. (*Skr. karana en kârana,* middel *of* wijze van handeling; daad, handeling; oorzaak, rede, beweegrede. *Jav. wdbk.*).

SB. misleiding, komediespel; er op uit zijn om te misleiden *of* beettenemen *als een karakertrek.* — beetnemen, verschalken, misleiden. — *het een of ander* zeggen, met de bedoeling *of* intentie om beet te nemen. — maar het was niets als komedie.

zie

zie

Holl. kolonel. *Eig. voor kornel? immers zoo wordt de kolonel door de soldaten genoemd.*

— *SB.* kruipen, rond kruipen, kruipen op handen en knieën.

SB. van kawoenghout gemaakte mondharp. *Het instrumentje heeft in gedaante veel overeenkomst met een knoopnaald; aan een van de uiteinden, zoomede in het midden op het voorwerpje en ook daar, waar de tong eindigt, zijn drie verhevenheden aangebragt. Om het te bespelen, neemt men het zóó, dat het op een' kant staat, tusschen de lippen, en klopt vervolgens met den vinger,* **tegen het** *eind,* **waar** *zich de verhevenheid bevindt.*

SB. zva. iemand uit het volk. — een kind uit het volk.

zie

SB. aan den boom verdord pisangblad.

en *zie*

— *SB.* afschrapen, schrapen; uitkrabben; *fig. van iemands hart of gemoed:* pijnlijk aangedaan, gekwetst; *van iemands denken of gedachten:* pijnlijk, pijnlijk zijn. *Verg.*

SB. lucifer, luciferhoutje. *Verg.* *en het Jav. wdbk. op*

SB. roskam. — roskammen. *Verg.*

of *SB.* een jonge hond. — *Het eerste woord bezigt men ook om het dier tot zich te roepen. Verg.*

naam van zekeren vogel, een soort spreeuw; *dikwijls zet hij zich op den rug van een buffel. — Verg.*

SB. I. snorken. - doen als iemand, die snorkt. —

Verg. [Javanese] *en zie ook bij* [Javanese] — *II.* [Javanese] katrol.

[Javanese] *SB. onder het tellen of optellen*, in de war raken; in de war; niet zeker zijn van het cijfer, van de eindsom, *bij een telling of optelling, omdat men onder het tellen in de war raakte.*

[Javanese] *SB.* speelkaart, speelkaarten, kaart *Port. carta.* — [Javanese] kaartspelen. [Javanese] briefkaart.

[Javanese] *SB. naam van een boom, de ficus elastica. Rg. ook:* gomelastiek.

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* bindbalk *van een huis of brug. Zie ook het Jav. wdbk. op* [Javanese] *daarbij vergelijkende het hieronder volgende woord.*

[Javanese] *SB.* afgesneden stuk *bv. van een brood of van een stuk vleesch of wel van een* [Javanese] *vrucht, enz.* schijf, snede, snee, plak, plakje; kerf, insnijding. — [Javanese] *iets zooals vleesch, een brood enz.* snijden; in *iets* een kerf *of* insnijding maken; *tabak* kerven; *een jongen* besnijden.— [Javanese] *mvdsv. en visch* kerven, *ook: een naad* lostornen.— [Javanese] voor *iemand* een stuk afsnijden.— [Javanese] voor *meer dan een persoon* stukken afsnijden. *Zie ook het voorgaande woord.*

[Javanese] *of* [Javanese] *klanknabootsing van het knagen van een rat of muis.* [Javanese] *SB.* knagen, aan *iets* knagen; *iets* door knagen; knagende *bijten* op *of* in *iets.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* knarsen, *bv. van een deur.* — [Javanese] herhaaldelijk knarsen; knersen en knarsen *van de tanden.* [Javanese] knarsen *van de tanden.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gierig, schraapzuchtig, vrekkig. — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* rijtuig, wagen *op vier wielen* (*Port. carreto*). — [Javanese] huurrijtuig, huurwagen *op vier wielen.*

[Javanese] *SB.* rustig, veilig. — [Javanese] tijd *of* tijdperk van vrede.

[Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] *II.*— (*Jav.* [Javanese] *kw.* de zin *of* beteekenis *van een woord of uitdrukking; en een van een ander woord* afgeleid woord).

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB. Europ. en Chin.* papier (*Ar.* كرطاس). — [Javanese script] een recepis. — [Javanese script] vloeipapier. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] flikkeren, *van een licht en van een ster;* schitteren, glanzen, blinken, *van passement en borduursel.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *zoomede* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* stoel, zetel (*Ar.* كرسي). — [Javanese script] schommelstoel. - [Javanese script] luijerstoel.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* de inlandsche dolk, kris.

[Javanese script] *SB.* de kinderpokken. — [Javanese script] *iemand* vaccineren. — [Javanese script] *een vorm van* [Javanese script] *Verg. bij* [Javanese script] *II.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* katern, *gewoonlijk zes vellen, post papier; ook* katern, *gewoonlijk twaalf vellen, schrijfpapier* (*Ar. korrâs, boekdeelen*).

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. van een mensch of dier:* heen en weer loopen, zich bewegen tusschen en door ruigte *of* struiken. — [Javanese script] *I. zva.* [Javanese script] — *II. iets, wat men desverkiezende zou kunnen poffen of braden of wel roosteren; zoomaar zonder omslag* in het vuur leggen *of* plaatsen, *om het gaar te maken.* — ([Javanese script] *de parè oogsten,* met *omdat ze gedeeltelijk nog niet rijp is,* niet voor den voet weg snijden, maar door het veld heenloopend, *al naar gelang men rijpe aren vindt. K.*)

[Javanese script] *of* [Javanese script] *ook wel* [Javanese script] gedruisch *van kreupelhout, struikgewas of bamboestoelen, waar een mensch of dier zich tusschen beweegt.* — [Javanese script] het gedruisch, dat met korosok wordt afgebeeld, maken. — [Javanese script] dat gedruisch maken, *van velen.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *maar voor een minder hard gedruisch, bv. zooals een kat dat maakt, die over een dak van* [Javanese script] *loopt, of zooals een mensch maakt, die door de ruigte loopt.* [Javanese script] zijn weg nemen *door struiken of ruigte bv. door de parè.*

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor iemand grijpen of vatten* ([illegible]), *zoo-mede voor iemand binden, aangrijpen en binden* ([illegible]).

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *I. SB.* met de hand *den buik van een beest* ledigen, ontdoen van de ingewanden. — *II. SB.* een opening maken in *den wal van een waterleiding, om het water zijdelings afteleiden.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I. SB.* volzitten *met openingen of gaten bv. van een schutsel of scherm* ([illegible]); *ook van* [illegible] *en dan, volgens Reg. Tj. en K.* [illegible] *er nevens in gebruik als hetz.* — *II. naam van een rivier en een residentie op Java.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* borrelen, *bv. van het vocht, dat zich in den waterzak van een pijp heeft verzameld, onder het rooken.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* rond, in 't rond, in de rondte; omgang, rondgang, *een* maal rond. — [illegible] rondgaan, *ergens* rondgaan, rond loopen. — [illegible] *ergens bv. voor een huis, waar men niet durft binnengaan,* heen en weer loopen, heen en weer draaijen. [illegible] *om iets, bv. om een huis,* heen loopen; *een tuin of aanplant* rondgaan; *van een mug of derg. om een licht* rondvliegen. — [illegible] rondom, aan alle zijden. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* digt *van een pager en vlechtwerk;* digt opeen, digt op elkander, *van plantsoen;* dikwijls, dikwerf, *van iemands komen ergens.* — [illegible] *een pager of vlechtwerk digter maken, door er tusschen te voegen.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* fladderen en vliegen, *bv. van een nog wilden vogel in zijn kooi als men daarbij komt;* fladderen en spartelen *van een aangeschoten vogel, ook van een kip die gekeeld werd, maar waar het leven nog niet uit is.*

[illegible] *SB. naam van een lekkernij van* [illegible] [illegible] [illegible] *of* [illegible] *Zoo heeft men* [illegible] [illegible] [illegible] *enz.*

[Javanese] *SB.* [Javanese] *loopende, bv. op een dijkje van een sawah, dat zich bevindt naast een waterleiding*, tengevolge van het uitgelijden *of* uitslieren van een voet, in het water vallen. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* hol *van boomen. K. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* hoofddeksel, *een soort kalotje met een verlengstuk van achteren, tot bescherming van den nek*, voor kleine kinderen van de hoogere standen (*Port. carapuça*). — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* omheining, *zooals wordt gemaakt rondom een graf om losloopena vee daar af te weren.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* het halstuk van een geslagt beest, *dat afgestaan wordt aan den priester.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* alle dienstpligtigen oproepen. — [Javanese] in massa uitkomen (*dienstpligtigen en niet dienstpligtigen*), *ook: van de ambtenaren bv. in een residentie*, alle opkomen, *bv. naar de hoofdplaats, ingevolge een oproeping.* - [Javanese] in massa oproepen, *jong en oud, dienstpligtigen en niet dienstpligtigen.* — [Javanese] met doen uitkomen van jong en oud, dienstpligtigen en niet dienstpligtigen, *bv. van het verzamelen van manschappen.* — [Javanese] de opgeroepenen.

[Javanese] *SB. soort* kleine tijger.

[Javanese] — [Javanese] *SB. suiker* schrapen; *ook den baard of knevels of beide* afschrapen, afscheren; *voor dit laatste bezigt men ook* [Javanese] — [Javanese] *mvdsv.*

[Javanese] *SB. soort* groot treknet. [Javanese] met een kèrèd visschen.

[Javanese] *SB.* handhak. — [Javanese] met de handhak werken; *een tuin of aanplant* met behulp van de handhak zuiveren van het onkruid. — [Javanese] *van iemands voeten:* met de teenen krom binnenwaarts staande; — voeten hebben, die [Javanese] zijn.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met lidteekens, naden en derg. *tengevolge van een hevige nu genezen huidziekte, bv. van bòròk.*

[Javanese] *naam van een boom, behoorende tot het geslacht van de palmen.*

ꦏꦫꦶꦪ SB. groot feest, bij gelegenheid van een besnijdenis, een huwelijk *of* het vijlen van de tanden (*Skr. krijâ*, werk. *Jav. Wdbk.*); *ook:* zoo'n feest geven *of* aanrigten. — ꦏꦫꦶꦪꦏꦼꦈꦤ꧀ een karija geven. ꦔꦃꦩꦏꦫꦶꦪ *en* ꦩꦤ꧀ꦃꦏꦫꦶꦪ *hetz.* — ꦔꦫꦶꦪꦲꦏꦶꦃꦏꦤ꧀ voor *een kind* een karija aanrigten *of* geven. — ꦥꦏꦿꦶꦪ dat doen, dat gedeelte van het programma van een karija doen plaats hebben, waarmee zoo'n feest geopend wordt; *o. a. het lossen van kanon- of geweerschoten.*

ꦏꦼꦃꦭꦸꦃꦭꦼꦃꦏ꧀ — ꦔꦼꦃꦭꦸꦃꦭꦼꦃꦏ꧀ SB. volharden al gaat het ook langzaam; onverdroten ijverig zijn; met onverdroten ijver *of* zonder verflauwen aan *iets* werken *of iets* doen; *iets* langzaam aan doen; *iets, zooals een huis bouwen*, doen langzaam aan, mèt weinig helpers en niet bij ngarempoeg.

ꦏꦼꦭꦸꦭꦼꦏꦤ꧀ — ꦔꦼꦭꦸꦭꦼꦏꦤ꧀ SB. *iemand, na hem overmeesterd en onder den voet gehaald te hebben, met zijn velen*, met handen en voeten toetakelen.

ꦏꦫꦶꦪꦏꦤ꧀ *I.* SB. ligt kan (kon) het gebeuren. — *II.* ꦏꦏꦫꦶꦪꦏꦤ꧀ SB. werk van *of* voor den timmerman; timmermanswerk.

ꦏꦃꦔꦫꦪꦏꦤ꧀ — ꦏꦃꦏꦃꦔꦫꦪꦏꦤ꧀ SB. hard schreeuwen, *van een aap, die bijv. geplaagd wordt en zich boos maakt; ook kunstterm voor:* schreeuwen, *van een kind, en* zich laten hooren, *van de koentianak. Verg.* ꦔꦏꦤ꧀ꦔꦏꦤ꧀

ꦏꦫꦶꦪꦲꦤ꧀ *zie* ꦏꦫꦶꦪꦲꦤ꧀

ꦏꦿꦸꦮꦸꦔꦫꦪꦮꦤ꧀ *zie* ꦫꦪꦮꦤ꧀

ꦏꦫꦸꦤ *Kw. SB.* deernis, medelijden, ontferming; *als uitroep:* dat gaat mij aan het hart! (*Skr. karoena of kâroenja*, tederheid, deernis, *enz. en* droefheid, bedroefdheid. *Jav. Wdbk.*). ꦏꦫꦸꦤꦏꦠꦶꦮꦤ꧀ dat zou mij ontzettend leed doen *of* gedaan hebben. — ꦏꦫꦸꦤꦲꦶꦃꦲꦸꦁ *hetz. bv.* 't zou mij ontzettend zeer *of* leed doen. — ꦔꦏꦫꦸꦤ met *iemand (een bepaald persoon)* deernis *of* medelijden hebben; *iemand (een bepaald persoon)* ontferming betoonen *of* zich over *hem* ontfermen. — *Pass.* ꦢꦶꦢꦶꦏꦫꦸꦤ

ꦏꦭꦸꦤꦃꦮꦤ꧀ *zie* ꦏꦶꦤꦃꦮꦤ꧀

ꦏꦼꦭꦸꦤꦶꦮꦤ꧀ *zie* ꦏꦶꦤꦶꦮꦤ꧀

ꦏꦫꦫꦫꦸꦤ꧀ *zva.* ꦩꦫꦫꦫꦺꦴꦏꦤ꧀ *zie bij* ꦫꦩꦫꦺꦴꦏꦤ꧀

[Javanese] *zie* [Javanese] *onder* [Javanese] *I.*

[Javanese] *SB.* dadel (*Pers.* خرما).

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] (*Ar.* كريم).

[Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zenden, sturen. — [Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* elkander over en weer *iets* zenden. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* *aan iemand, iemand of iets,* zenden; *iemand, bv. een arrestant,* opzenden. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* wat gezonden wordt; het door *iemand* gezondene; de gevangene *of* gevangenen, die men *iemand* toezendt. [Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* bezending, *als geschenk.*

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] — [Javanese] karaman zijn. — *II. SB. a. uitroep:* dat is waar ook! *zoowel in zijn spottenden zin of beteekenis, als wanneer het gebruikt wordt door iemand, die, zich iets herinnerend, zich hervat. b. zva.* [Javanese] en toch.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* heilig graf; heilig *van een graf of begraafplaats; ook:* mirakel, wonder (*Ar:* كرامة). — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B. ook* ([Javanese] *B. volg. Reg. Tj.*) lange smalle sjaal, *die door de vrouwen alsze uitgaan, als een deel van haar toilet, wordt gedragen, waarin ze ook, als ze op de pasar inkoopen doen, het ingekochte, veelal gedaan in een kleine bòbòkò, meedragen, en waarin eindelijk ook een kind wordt gedragen.*

[Javanese] *SB. naam van een* [Javanese] *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* uitschudden, uitkloppen, *bv. kleeren, boeken, matten, of onkruid, om er het zand uit te verwijderen.* — [Javanese] *iets* uitschudden, uitkloppen, *om het vuil te verwijderen.*

[Javanese] — [Javanese] *B. een lijk* aan de aarde toevertrouwen, begraven. *Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] zich volkomen onderwerpen *aan iemands bevelen;* geheel, in allen deele onderdanig zijn *aan iemand; en van* [Javanese] met volkomen toewijding en opregtheid des harten.

ꦏꦸꦫꦏ꧀ *S.* ꦏꦸꦤ꧀ꦝꦶꦭ꧀ ook ꦱꦶꦱꦶꦫꦤ꧀ꦏꦸꦥꦶꦁ *B.* oorkrab, oorsieraad.

ꦏꦸꦂꦧꦤ꧀ *of* ꦏꦸꦂꦧꦤ꧀ ook ꦏꦸꦂꦧꦤ꧀ ꦏꦸꦂꦧꦤ꧀ hadjat, die gegeven wordt in de 12de maand (ꦧꦏ꧀ꦢꦤ꧀). — *Men zendt een buffel met de noodige rijst aan de geestelijkheid, de* ꦏꦸꦂꦧꦤ꧀ *deze bereddert dan den offermaaltijd. In den oordeelsdag, zoo meent men, zal men den geofferden buffel terugvinden, om dien alsdan als rijdier te gebruiken. In het geheel kunnen zeven personen deelhebben* (ꦥꦶꦠꦸꦏꦸꦠꦸ) *aan een* ꦏꦸꦂꦧꦤ꧀ *dwz. voor zeven personen is één zoo'n hadjat voldoende.* (*Ar.* قربان) *Verg.* ꦏꦸꦂꦧꦤ꧀꧉

ꦏꦫ꧀ꦏꦺꦧꦼꦤ꧀ ꦏꦫ꧀ꦏꦺꦧꦼꦤ꧀ en ꦏꦫ꧀ꦏꦺꦧꦼꦤ꧀ zie ꦏꦫ꧀ꦏꦺꦧꦼꦤ꧀꧉

ꦏꦫꦁ *SB.* 1. koraal, rif, klip, rots.- 2. doodvlek, moedervlek. - 3. stuk grond, beplant met iets anders als parè, en ompaggerd; aanleg. *Verg.* ꦏꦺꦧꦺꦴꦤ꧀꧉ — ꦥꦏꦫꦔꦤ꧀ *S.* ꦥꦏꦫꦔꦤ꧀ *B.* erf *van een huis;* ompaggerd en beplant stuk grond. *Verg.* ꦥꦏꦸ ꦮꦺꦴꦤ꧀ *bij* ꦏꦸꦮꦸ꧉ — 4. ꦏꦫꦁ *SB. een letterarbeid, bv. een verzameling van sprookjes, ook wel iets zooals een handleiding, bv. voor het planten van koffij,* te zamen brengen, zamenstellen. — ꦔꦫꦁꦧꦱꦱꦸꦤ꧀ꦢ de Soendasche taal navorschen, bestuderen, *bep.* met het bij elkaar voegen, verzamelen van zijn bevindingen, *bv. tot een woordenboek.* — ꦏꦫꦔꦤ꧀ *de* letterkundige arbeid *van iemand;* opstel, letterarbeid.

ꦏꦫꦸꦁ *Mal. SB.* zak, groote zak. — ꦔꦫꦸꦁꦔꦺ *iets zooals rijst, koffij, zout, enz.* in zakken doen, zakken. — *Verg.* ꦏꦤ꧀ꦢꦶ꧉

ꦏꦼꦫꦼꦁ *SB.* bar, onvriendelijk in het spreken; *en van een horologieveer:* strak, *zoodat het horologie moeijelijk op te winden is.* — ꦥꦏꦼꦫꦼꦁꦏꦼꦫꦼꦁ in levendige *of* warme woordwisseling, waarbij harde woorden vallen, zijn *of* treden. *Verg.* ꦥꦼꦔꦸꦁꦥꦼꦔꦸꦁ꧉

ꦏꦼꦫꦸꦁ *SB.* hol, komvormig; *fig.* een stuursch *of* boos gezigt zetten, *bv. omdat er iets is dat niet bevalt. Verg.* ꦔꦼꦔꦼꦁ꧉

ꦏꦺꦴꦫꦁ zie ꦏꦸꦫꦁ꧉

ꦏꦸꦫꦁ *S.* ꦏꦶꦫꦁ *B.* te weinig, te min, minder, minder zijn; ontbreken *aan iets,* gebrek hebben aan *iets:* van *iets* te weinig hebben; te kort schieten in *iets bv. in eerbied.* — ꦔꦸꦫꦔꦶ *S.* ꦔꦶꦫꦔꦶ *B.* van *iets iets* afhouden, afdoen, *zoodat er aan ontbreekt;* van *een verhaal iets* afdoen; in aan-

tal minderen, minder in getal worden; iets, *bv. iemands maandelijksch loon*, verminderen; *ook een enkele maal zva.* [Javanese] [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* niet in gebreke blijven om *iets te doen*, niet te kort schieten in *iets*. — [Javanese] *enz.* op zijn minst. — [Javanese] *enz.* gebrek, mangel. — [Javanese] *enz.* gebrek hebben *of* lijden aan *iets;* gebrek, behoefte; in gebreke blijven *of* zijn *iets te doen.* — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *I. SB.* geringe, mindere, dienaar, onderhoorige; gering; *ook of* [Javanese] de mindere, de kleine man, *tegenover de mènaks.* — [Javanese] koering zijn. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — *II. nederig voornaamwoord v. d. e. persoon. Verg.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kooi. — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *een paard* op stal houden en voeden, zonder het ooit te laten weiden. — [Javanese] het paard, dat zóó gehouden wordt. — [Javanese] *een dier* in een kooi doen, in een kooi er op na houden. — [Javanese] in de kooi geraakt zijn; *van daar:* gevangen.

[Javanese] — [Javanese] *SB. een visch* aan een tali rijgen (*door die tali achter een kieuw in te steken en in den bek weer te doen uitkomen*), *om die zoo te transporteeren.* — [Javanese] *I.* de tali, waaraan een visch *of* visschen worden geregen; *deze tali is soms vooraan voorzien van een puntig houtje of pennetje, om het insteken of doorsteken te vergemakkelijken; ook de* pen, *die men soms gebruikt*, om, *voor de tali in te steken*, eerst een opening te boren. — *II. zva.* [Javanese] — *III.* de lange bamboezen *of* houten verbindingsmiddelen van de oesoeks of wel van de talahab.

[Javanese] *SB.* vischkorf, mand met wijden buik en nauwen hals, *waarin men de gevangen visch doet, om ze daarin naar huis te transporteeren.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zich storten *op zijn prooi* en *die* grijpen, *van een roofvogel; voorts onvertaalbaar* redewoord *voor* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *beleefder of vriendelijker sprekend:* [Javanese] *en* [Javanese] *terwijl* [Javanese] *het onder de hoogere staanden gebruikelijke*

woord is: ouder broeder. — [aksara] *een B. woord; men bezigt dit in brieven, en dan ook* [aksara] *Voorts gebruikt men nog* [aksara] *I. sprekende tot iemand van zijn ouderen broeder of oudere zuster* ([aksara] *waar de duidelijkheid het vordert*), *of wel van iemand, die als zoodanig wordt betiteld. Zie ook* [aksara] *en* [aksara] 2. *sprekende tot een vrouw van haar man.* 3. *sprekende van den man in tegenstelling met of hem noemende nevens zijn vrouw. — Iemand van zich zelf sprekende tot een jongere, ook tot zijn vrouw, noemt zich* [aksara] [aksara] [aksara] *en, in brieven, ook wel* [aksara] *En een vrouw kan haar man aanspreken met* [aksara] [aksara] *of* [aksara] *als ze hem niet, om de een of ander reden, anders moet of wil betitelen, bv. met* [aksara] *Eindelijk bezigt men waar een andere titelatuur niet verpligtend is, gaarne* [aksara] [aksara] [aksara] *ook wel* [aksara] *of* [aksara] *en voorts* [aksara] *als men een oudere of iemand, dien men als zoodanig wil betitelen, beleefd wil aanspreken.*

[aksara] *I. SB.* voet, *als lengtemaat. — II.* [aksara] *zie aldaar.*

[aksara] *SB.* stijf, onbevallig, moeijelijk, *van spreken, bv. van het Soendasch spreken, van iemand, die gewend is Javaansch te spreken; ook:* er mee inzitten *hoe iets te doen, omdat men verschillende niet met elkaar in overeenstemming zijnde bevelen ontving. — Verg.* [aksara]

[aksara] *S.* [aksara] *B.* nagel *van een vinger of teen; SB.* nagel *van een klauw, bv. van een tijger of van een vogel.*

[aksara] *SB. Holl.* kok, kokkin.

[aksara] *SB.* vasthoudend, dringend; blijven staan op *iets;* bij *iets, bv. een beschuldiging,* blijven, *in weerwil van hetgeen er tegen wordt aangevoerd;* volstrekt *of* met alle geweld *verlangen of begeeren,* persisteren bij *iets. —* [aksara] *iemands* dringend zijn *of* vasthoudend zijn *in iets of met iets.—* [aksara] koppig, niet willen toegeven; *ook zva.* [aksara] stijfkop! jij stijfkop!

[aksara] *I. zva.* [aksara] *Verg.* [aksara] *II. SB.* het binnenwaarts omgeslagen gedeelte van een heurap, *dat als het ware een zak vormt. T. w. de heurap is rond van vorm; in de rondte zitten aan den buitenrand looden kogeltjes, waarvan een gedeelte voorzien van*

gaatjes, door die gaatjes loopen koorden, ꦥꦸꦤ꧀ꦕꦸ ꦏꦸꦏꦸꦂ *geheeten; — als nu het net zal worden uitgeworpen* (ꦤꦚꦿꦶꦁꦏꦏꦼ), *worden al die koorden, met gedeeltelijk omslaan van het net binnenwaarts, vastgemaakt aan een daarvoor aanwezig punt in het net* (ꦱꦺꦤꦺ ꦤꦱꦏꦼꦤ꧀), *en wordt zoodoende de* ꦏꦸꦏꦸꦂ *gevormd.*

ꦏꦶꦏꦶꦂ SB. vijl. — ꦔꦶꦏꦶꦂ vijlen, afvijlen. ꦔꦶꦏꦶꦂꦫꦏꦺ *iets* bevijlen, afvijlen.

ꦏꦸꦏꦸꦂ — ꦔꦸꦏꦸꦂ *SB. een klappervrucht of jonge gedang* raspen. ꦏꦸꦏꦸꦂꦫꦤ꧀ de rasp, *een speciaal soort, die men gebruikt* voor het raspen van de twee genoemde vrucht-soorten.

ꦤꦏꦏꦺꦂ *en* ꦤꦺꦴꦏꦺꦂ *zie* ꦤꦏꦤꦏꦺꦂ

ꦤꦏꦤꦏꦺꦂ *Holl. SB.* kijker, verrekijker. ꦤꦏꦏꦺꦂ *hetz.* — ꦤꦺꦴꦤꦏꦺꦂ *of* ꦤꦺꦴꦏꦺꦂ door een kijker naar *iemand of iets* zien.

ꦏꦏꦫ *SB.* pas, dan eerst; daar pas, zoo even, net zoo even, juist een oogen-blik te voren. ꦏꦤꦫꦏꦼꦤ꧀ *en* ꦏꦏꦤꦫꦏꦼꦤ꧀ *hetz.*

ꦏꦸ(ꦏꦸ)ꦏꦸꦤ꧀ *naam van een groen gevederden vogel, een soort ekster? en die van vruchten, in gevangen staat althans, leeft.*

ꦏꦸꦏꦸꦏꦸꦤ꧀ *naam van een soort pompoen. Reg. Tj. Behoort tot de familie van de* ꦱꦸꦏꦸꦂ

ꦏꦸꦏꦸꦥꦿꦸꦏꦸꦏꦸꦤ꧀ *SB.* uil, nachtuil.

ꦏꦏꦺꦴꦤ꧀ — ꦔꦏꦏꦺꦴꦤ꧀ *I. SB. een veelheid van voorwerpen ergens* uitnemen *of* uitha-len; *bv. de borden en derg. die, in een mand zijn opelkaargestapeld,* uit *die mand* nemen; *de goederen, waarmeé een schip is geladen,* op den wal brengen; *ook een veelheid van zich ergens bevindende dingen* wegnemen, *bv. om te zien of iets er onder ligt; pannen* van het dak nemen, *of* wegnemen; *enz. — II. zva.* ꦔꦸꦱꦏꦺꦴꦤ꧀ *Verg.* ꦔꦤꦏꦸꦏꦺꦴꦤ꧀ *en* ꦔꦸꦏꦸꦏꦺꦴꦤ꧀

ꦏꦸꦏꦺꦴꦤ꧀ — ꦔꦸꦏꦸꦏꦺꦴꦤ꧀ *SB. een kind* aan-nemen en verzorgen, als ware het een eigen kind; *het jong van een dier* groot-brengen, van de moeder af, *bv. omdat die dood is.* — ꦥꦔꦏꦸꦏꦸꦏꦺꦴꦤ꧀ *S.* ꦥꦸꦠꦿꦏꦸꦏꦸꦏꦺꦴꦤ꧀ aangenomen kind, voedsterling.

ꦏꦏꦸꦱ꧀ *Holl.* kakhuis; *SB.* sekreet. *Verg.* ꦥꦶꦕꦶꦱꦺꦴꦤ꧀ *en* ꦥꦶꦕꦶꦱꦶꦱꦺꦴꦤ꧀

ꦏꦶꦏꦶꦱ꧀ (*Kw. zva.* ꦥꦶꦕꦶꦂ *en* ꦥꦕꦶꦂ *Jav. wdbk.*) *of* ꦥꦕꦶꦂꦏꦶꦏꦶꦱ꧀ *SB.* heining van gevlochten bamboelatten. — ꦔꦶꦏꦶꦱ꧀ een kikis aanbrengen *ergens.*

ꦏꦸꦏꦸꦱ꧀ *SB*. rook, damp *van wierook; ook zva.* ꦩꦔꦸꦏꦸꦱꦶ꧉ — ꦔꦸꦏꦸꦱ꧀ wierook branden. — ꦔꦸꦏꦸꦱꦶ *iets* met wierook berooken. — ꦥꦼꦢꦸꦏꦸꦏꦸꦱ꧀ *of* ꦥꦼꦢꦸꦏꦸ ꦔꦸꦏꦸꦱ꧀ *zie bij* ꦥꦼꦢꦸ꧉

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦱ꧀ *een soort* eekhorentje. *Rg*. — ꦔꦺꦴꦏꦺꦴꦱ꧀ *SB*. afgevallen koffijvruchten *of* moentjangvruchten opzoeken, inzamelen; in *een tuin* de afgevallen of gevallen koffijvruchten opzoeken. — ꦏꦺꦴꦥꦶ ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦱꦤ꧀ opgezochte koffij.

ꦏꦺꦴꦱ꧀ꦏꦺꦴꦱ꧀꧉ — ꦔꦺꦴꦱ꧀ꦏꦺꦴꦱ꧀ *SB*. op *iets* bijten om het te verbreken; *iets, bv. een saninten, een been of derg.* doorbijten. — ꦏꦺꦴꦱ꧀ꦏꦺꦴꦱꦤ꧀ *naam van een soort* ꦥꦶꦱꦁ꧉ — ꦏꦺꦴꦱ꧀ꦏꦺꦴꦱꦤ꧀ ... *ook genoemd* ... *naam van een boom, waarvan het hout geschikt is voor huis en brugbouw; zijn vruchten worden gegeten.*

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦠꦶꦏ꧀ *zie* ꦠꦶꦏ꧀ *en* ꦠꦺꦴꦏ꧀꧉

ꦏꦸꦏꦸꦤꦸ *naam van een manggasoort (Rg); klein van stuk en met een nagenoeg zwarte schil.*

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦤ꧉ — ꦔꦺꦴꦏꦺꦴꦤꦏꦺ *SB*. *eetwaren* op een bepaalde *of* bijzonder smakelijke wijze bereiden, *bv. door het bezigen van sommige ingredienten, die men zoo dagelijks niet gebruikt; voorts grond* op zekere wijze bewerken en behandelen, ten einde dien beter en voor allerlei aanplantingen geschikt te maken.

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦥꦤ꧀ *zie* ꦏꦺꦴꦥ꧀ *III.*

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦩ꧀ *naam van een bekende, zeer goede soort zeevisch.*

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦩ꧀꧉ — ꦔꦺꦴꦏꦺꦴꦩꦏꦺ *SB. naast iemand liggende, hem* omvatten, in den arm sluiten, door de hand over zijn borst heen te slaan.

ꦏꦸꦏꦸꦩ꧀꧉ — ꦔꦸꦏꦸꦩꦏꦺ *in het Buitenzorgsche zva.* ꦔꦸꦏꦸꦱꦏꦺ꧉ *Rg. K.*

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦩ꧀꧉ — ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦩꦏꦺ *SB. de* etensbak *in een paardestal.*

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦩꦶ *SB*. geleibiljet, geleibriefje, dat men bij de verzending *of* het laten afhalen van goederen, door middel van koeli's, meegeeft; het briefje, *dat de personen, die koffij aanbrengen bij 's lands pakhuizen, somtijds bij zich hebben, en* dat, afgegeven door het dorpshoofd, inhoudt naam van eigenaar of brenger van de koffij, het aantal pikoels *of* ponden, *enz.*

ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦥ꧀ *zeer plat voor* ꦔꦺꦴꦏꦺꦴꦥ꧀꧉ ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦥ꧀ *zeer plat voor* ꦔꦸꦏꦸꦱ꧀ *en*

voor [...] *als dat den zin heeft van meenemen. Rg. K.*

[...] *SB.* [...] op beloets jagtmaken, beloets vangen, door ze uittegraven. — [...] van *de rijst in de aseuppan van boven* een schep afnemen; *die, er afgenomen, soms nog niet goed gare rijst, kookt men dan later weer op.* — [...] de schep rijst, van boven uit de aseuppan genomen; de grond, die, bij het maken van een put of vijver, wordt uitgegraven; de grond, die een beest, bij het graven van zijn hol *of* kuil, aan den kant uitwerpt. *Rg. K.*

[...] *SB.* het stuk indjoek, zooals dat van den boom wordt genomen. *Rg.* [...] *van indjoek:* een stuk.

[...] *SB.* aarden deksel *op een pot of pan.* — [...] *iets* overdekken *of* toedekken met een kekeb *of* wel met iets anders, *bv. een bòbòkò,* dat men bijwijze van deksel bezigt.

[...] *zie* [...]

[...] *SB.* kati, *benaming voor het gewigt van* 1¼ *Amsterdamsch pond of* 1/100 *pikoel.* [...] *zie bij* [...]

[...] *SB.* dwerg. *Verg.* [...] — [...] krielkip. — [...] dwergpaard.

[...] *SB.* honderdduizendtal (*Skr. kôti,* tien millioen. *Jav. wdbk.*). [...] honderdduizend. [...] *zie* [...]

[...] *zva.* [...] *Maar in sommige streken schijnt bedoeld hoofddeksel, als het door een jongetje wordt gedragen, bep.* [...] *te worden genoemd, elders weêr juist omgekeerd.*

[...] *SB.* zooals dat, zooals gene, zoo, alzoo, dat; ei zóo; is het er zóo mee gelegen? — [...] *mvdsv.* — [...] op die wijze; zooals dat. — [...] kijk, zoo gaat het; kijk, dat; kijk, zoo is 't gelegen. — [...] *zie bij* [...] — [...] evenzoo, eveneens, desgelijks, zoo ook. — [...] zóó, in die mate, in dier voege, zooveel als dat. — [...] het een of ander, dit of dat, zus of zoo. — [...] hij zei geen boe of ba; hij sprak geen woord; er kwam niets. — *Voorts* [...] *ook en dan S. met* [...] *B.* er is (was) volstrekt

niets dat hem deerde; hem deerde hoegenaamd niets. — [Javanese] *of* [Javanese] er zal je niets gedaan worden *of* er zal je niets gebeuren. [Javanese] de oorzaak *of* reden nu, dat hij ze zoo behandelde. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] laten we het er nu maar bij laten. — [Javanese] het (hem, haar, hun) alzoo zijn *of* alzoo handelen. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. I. zva.* [Javanese] hoofdplaats, *ook* stad, *t. w. het gedeelte binnen de katja katja; (Verg.* [Javanese]). *Voorts* [Javanese] muur *om een gebouw, bv. de* muur *om een gevangenis*; *en* dijkje langs den weg (*Skr. koeta*). *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *en volg. Reg. Tj. ook* [Javanese] *B.* hoofdluis. — [Javanese] vloo. — [Javanese] *spreekwijs, om te beteekenen:* alles, groot en klein; alles, zonder eenige uitzondering.

[Javanese] *zva.* [Javanese] hoofdplaats; stad.

[Javanese] *SB.* toast, toasten; *ook maar dan gewoonlijk* [Javanese] een *of* den toast uitbrengen; toasten uitbrengen. [Javanese] *het Mal. woord* kata? *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *hetz. als* [Javanese] *en dikwijls terug te geven met:* zoo is het; zoo geschiedde het, zoo zij het. *Maar ook niet zelden is het niet meer dan een stopwoord en onvertaalbaar.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *ook geschreven* [Javanese] ([Javanese] waarsch. *voor* [Javanese] *van* [Javanese] (*Jansz, Jav. wdbk.*) — [Javanese] hechten, houden, vast blijven zitten, *van iets dat ergens op geplakt of gesmeerd wordt bv. kalk op een muur enz. Jav. wdbk.*) *SB.* een soort van rijst. Gekookt is ze bijzonder kleverig.- [Javanese] roode ketan. — [Javanese] *spreekwijs van een land of plaats waar groote welvaart heerscht: Bv.* [Javanese] *d. i......* er was veel rijst en er was veel geld en de kleeding zoomede het voedsel waren er goedkoop.

[Javanese] *SB. redewoord om, in een vraag of uitroep in den vorm van een vraag, zijn verwondering of bevreemding, door een persoon of omstandigheid gewekt, uittedrukken.*

Soms kan men het teruggeven met: hoe! wat! wel, wel! *Zie de gramm.*

[Javanese] *Holl.* ducaton.

[Javanese] *SB.* koriander.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* aandoening, aangedaan zijn; *en* angst, ongerustheid *in hart of gemoed;* angstig, ongerust, bezorgd *in hart of gemoed.*

[Javanese] *SB.* ranzig van smaak, naar de olie smaken, *bv. van gebak;* bitterachtig sterk van smaak, *bv. van een jonge nona-vrucht.*

[Javanese] *Mal. SB.* vuil, smerig; verontreinigd. — [Javanese] *mvdsv.*

[Javanese] *I. SB.* uitgeloopen kokosnoot. — [Javanese] *en* [Javanese] *Pass.* [Javanese] *een kokosnoot* te kiemen leggen. *II. (Bant. zva.* [Javanese] *K.)*

[Javanese] *SB.* hut op een schip, scheepshut.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* merkbaar, te zien, zigtbaar.

[Javanese] *van* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* kloppen *met de hand, bv. tegen een deur.* — [Javanese] trommelen *met de hand, bv. voor zich op den grond, terwijl men zit.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* tegen elkaar stooten, tegen elkaar aanslaan, tegen elkaar komen, zoodat het geluid geeft, *van flesschen, kannen, borden schotels en derg.;* met de boveneinden tegen elkaar komen, *van twee rijststampers, bij het gezamenlijk in hetzelfde blok stampen.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* met, er bij, daarbij, bij zich hebben. — [Javanese] hun saléndrò kost hun een panajagan. — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] zijn hersens pijnigen, zich half gek denken, *bv. om het verlangen of de bedoeling van iemand te raden; ook* ([Javanese] koken van binnen. *K.)*

[Javanese] [Javanese] (*ketok*, to strike gently, to tap. *Rg) in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *K. En Mal. ketok*, het kloppen, tikken op de deur: *mengetok pintoe. P. Voorts Jav.* [Javanese] afsnijding *of* afkapping *van ledematen, bv. van een hand wegens*

diefstal. — [Javanese] *iets* afsnijden, afhouwen, afhakken, *enz.*) — [Javanese] *SB.* strafplaats; plaats waar een vonnis ten uitvoer wordt gelegd.

[Javanese] *I.* [Javanese] *en gew.* [Javanese] *SB.* mopperen, pruttelen, *bv bij het ontvangen van een last.* — *II.* [Javanese] *naam van* een roofvogel, *een soort heulang.*

[Javanese] *SB.* *I.* laadje *bijv. in een schrijftafel.* — 2. van hout, in vakjes afgedeeld, langwerpig vierkant, vrij hoog bakje, voor de ingredienten van den sirihpruim. 3. *wel eens de benaming voor de* brievenbus. 4. [Javanese] *en* [Javanese] vak van een sawah. *Verg.* [Javanese] — *II. SB.* [Javanese] kakelen *van een kip.* — [Javanese] *klanknabootsing van dat kakelen.*

[Javanese] *SB.* kip. *Slechts in* [Javanese] ?

[Javanese] — [Javanese] *SB.* *iets* overal, in alle hoekjes en gaatjes, zoeken. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* niet willen trekken *van een sigaar.*

[Javanese] *SB.* achterlijk zijn, *van menschen en dieren, ook wel van planten. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* [Javanese] *of* [Javanese] *en van velen* [Javanese] *SB.* *iets* overal, *dwz. waar het zich maar zou kunnen bevinden,* zoeken.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* slaapkoets, ledikant, slaapstede.

[Javanese] *SB.* ijzeren pan, braadpan.

[Javanese] *SB.* wrat. — [Javanese] wratten hebben, met wratten zijn. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *Holl.* ketel; waterkookketel, bouilloire. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zonneblind en daarbij duizelig met neiging tot braken; *een en ander door te lang buiten te zijn geweest, terwijl de zon fel scheen. Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *naam van een boom en van zijn vruchten, een soort noten, die in smaak veel overeenkomst hebben met onze walnoten.*

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] (*Ar.* ختم *chatm*, het geheel lezen, *bv. van den koran. Jav. wdbk.*) [Javanese] het [Javanese] het [Javanese] achter den rug hebben. — [Javanese] voor *iemand, bv. voor zijn kind,* een offer-maaltijd geven, omdat zijn [Javanese] is afgeloopen. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *wordt, als Arabisch, door den schrijver van de geschiedenis van Abdoerahman en Abdoerahim verklaard met* [Javanese]

[Javanese] *SB.* regenboog, *die in het oosten wordt waargenomen. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met paschen en pinksteren bloot, *van iemand, wiens samping, bv. in den slaap, is afgezakt.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *SB.* pols. — [Javanese] de pols is al weg. — [Javanese] voorgevoelen *van iets;* iets, *in het gemoed of hart,* dat zegt dat iets zal gebeuren *of* het geval zal zijn.

[Javanese] *zva.* [Javanese] plank in een graf.

[Javanese] *en bij de priesters ook wel* [Javanese] *benaming van sommige priesters, ondergechikten van den Hoofd-penghoeloe, die ze verschillende werkzaamheden opdraagt* (*Ar:* خطيب).

[Javanese] *SB.* boekwerk, boek, *vooral* dat handelt over zaken van godsdienstigen aard (*Ar.* كتاب). — [Javanese] tot het laatste stukje toe op, *van iemands hebben en houden.*

[Javanese] *naam van een vischsoort. Rg.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* lijfje, *voor vrouwen;* kamizool *of* vest zonder mouwen, *ook* een kamizool *of* vest met mouwen, dat onder het baadje wordt gedragen, *voor mannen.*

[Javanese] *SB.* [Javanese] kort baadje *of* buisje, met zeer korte mouwen en zonder kraag. — *Verg. Jav. wdbk. op* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* een groote kist, *maar niet zoo groot als een* [Javanese] *zie ook op dat woord.* (*Port. caxa of caixa? Jav. wdbk.*)

[Javanese] *SB.* het lange rietgras *onder den naam van* glagah *algemeen bekend.* — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de klos aan het spinnewiel, waar het garen zich omwindt. — [Javanese]

benaming van een tijdperk van den parè groei; men bezigt die van het gewas, als de aren op het uitkomen staan.

ꦏꦺꦴꦱꦺꦤ꧀ *zva.* ꦏꦱꦶꦩ꧀ꦥꦶꦁ *maar het woord wordt zeldzaam gebruikt. Wel is het dikwijls een eigennaam.* (*kôsen*, dapper, moedig. *Aanh. Batav. woorden. Mal. wdbk. P.*)

ꦏꦱꦶꦠꦸ *een soort* boschhoen; *de haan heeft een getande kam en twee lellen. Jav.* [illegible] — *Verg.* [illegible]

ꦏꦱꦂ *SB.* grof *van lijnwaad en derg. en* plat *of* zonder pligtplegingen, niet hoffelijk *van woorden of taal. Verg.* [illegible] — ꦏꦱꦂꦏꦱꦂ zeer plat *of* zeer ruw, *van hetzelfde.*

ꦏꦱꦶꦂ *SB. soort* groote krekel, die zich in den grond ophoudt. *Verg.* ꦒꦁꦱꦶꦂ *en* [illegible]

ꦏꦱꦸꦂ *SB.* matras, bultzak.

ꦏꦸꦱꦶꦂ *Holl. SB.* koetsier. — ꦏꦸꦱꦶꦂ koetsier zijn. — [illegible] koetsier zijn van *een rijtuig.*

ꦔꦏꦔꦱꦶꦂ — [illegible] *SB.* wijken, uitwijken, zich verplaatsen, *om plaats te maken voor iemand of iets;* opschuiven met zijn stoel; *van een meubel:* van zijn plaats geweken zijn. — [illegible] *ook B. uitdrukking voor* verstooten *van een vrouw.* — [illegible] *iets* doen wijken, uitwijken; *iets* verplaatsen, *om plaats te maken voor iemand of iets anders; iemand* doen opschuiven. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

ꦏꦺꦴꦱꦺꦴꦁ *SB.* dik touw van in elkaar gedraaide reepen buffelleer; *maar ook wel voor elk* dik touw.

ꦏꦺꦴꦱꦺꦴꦠ꧀ ruw voor het gevoel, *bv. van een djatiblad.*

ꦏꦸꦱꦿꦸꦏ꧀ — [illegible] *SB. iemand* voorover op den grond werpen, zoodat zijn gelaat daarmeê in aanraking komt. — [illegible] voorovervallen, vooroverslaan, *ook over iets heen*, zoodat het gelaat met den grond in aanraking komt. *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *zoomede* [illegible]

ꦏꦺꦴꦱꦶꦏ꧀ *SB.* grint, kiezel, kiezelsteen. — [illegible] *een weg of pad* begrinten. *Verg. het volgende woord.*

ꦏꦶꦱꦶꦏ꧀ — [illegible] *SB.* het zand *of* duin, waaruit soms de zeeoever bestaat.

ꦏꦺꦴꦱꦺꦴꦏ꧀ — [illegible] *SB. iets* wrijven, inwrijven *met iets; iets* wrijven *met een schuur- of wrijfmiddel; voorts iets* afwrijven, *om het schoon of droog te maken, met iets*

zoaals een lap, een doek of derg. En *ook wel, maar minder goed, voor* [Javanese] *zie dat bij* [Javanese] 2.

[Javanese] *SB.* dor, droog, *van vleesch of visch. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. van een dier zooals een paard:* vurig, vlug, niet slaperig; *van menschen:* kort aangebonden, streng, zoodat men van geen vertraging, dralen of uitvlugten wil weten, *als men iemand heeft gezegd iets te doen.*— [Javanese] tegenover *iemand* kort aangebonden zijn; *iemand* streng *(in bovenst. zin)* behandelen. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* in de war, *van het hoofdhaar, van touw, garen en derg; ook van dienstboeken, bv. van pakhuisboeken; voorts:* duister, verward, *van een zaak, en* verward *van hetgeen iemand voorbrengt of aanvoert, ook nog zva.* [Javanese] *als iemand het hoofd omloopt.* [Javanese] erg nonchalant, bijna haveloos gekleed zijn *of* er uitzien. — [Javanese] op allerlei wijzen zich toetakelen, *zoodat men er ten slotte meer dan haveloos uitziet.*— [Javanese] *iets bv. touw,* in de war maken.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* strijken over *(bespelen) een viool of rebab.* — [Javanese] strijkstok.

[Javanese] *SB.* het muskusdier, de civetkat *(Skr. kastoérí,* muskus. *Jav. wdbk.).* [Javanese] *of* [Javanese] zekere parfumerie.

[Javanese] of [Javanese] *SB.* castor-olie.

[Javanese] *SB.* doodstraf *(Ar.* قصاص). [Javanese] *iemand* met den dood straffen.

[Javanese] *SB.* moê, lam, *van het dragen van iets; ook zva.* [Javanese] *en (zva.* [Javanese] *K.)*

[Javanese] *SB.* goed er uitzien, fraai, sierlijk *van gestalte of voorkomen, van een knaap, jongeling of man.* [Javanese] *mvdsv.* - [Javanese] de schoonste, het fraaiste. — [Javanese] nademaal er niemand was schooner als hij. — [Javanese] zich aanstellen als of men kasep was.— *II. maar dan vervormd tot* [Javanese] een titel. Zie [Javanese]

[Javanese] *SB.* wrang, zamentrekkend van smaak. *Rg.*

[Javanese] *Zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* toegerust met de voor-

wetenschap van hetgeen zal gebeuren *of* zal zijn; *ook zva.* [illegible] *en een eigennaam.* (*Skr. koesoema*, bloem. *Jav. wdbk.*) — [illegible] zich aanstellen als iemand *of* zich uitgeven voor iemand, die koesoemah is.— [illegible] een elmoe, die den bezitter koesoemah zou doen zijn.

[illegible] *SB.* kachemier.

[illegible] *naam van een vruchtboom:* de dadelpruim.

[illegible] *SB.* krenten (*Pers.* كشمش).

[illegible] *naam van een boom* (*Mal. koesambi*, een soort van ijzerhoutboom, *stadmia sideroxylon. P*).

[illegible] *SB.* werk, daad, verrigting, werken, wat uitvoeren *of* bij de hand nemen, voor den kost (*Ar.* كسب). — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] kostwinning; dat waarmee iemand zich erneert. — [illegible] volstrekt niets uitvoeren *of* bij de hand nemen voor den kost.

[illegible] *I. SB.* de draperie, veelal van sits, waarmeê de meervermogende inlander de binnenwanden van zijn woning behangt. *Rg. K. II.* [illegible] (*Jav.* [illegible]) *zva.* [illegible] — ***Het woord is aan de Soendanezen slechts*** *bekend uit de geschiedenis van Rangganis. Oemar maja bezat een kakasang met wonderbaarlijke eigenschappen.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* zweet. — [illegible] *SB.* zweeten. *Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* ledig, leeg, onbezet. *Voorts van iemands woorden of spreken:* niets om het lijf hebben; *van grond:* niet geoccupeerd; onbenut (*verg.* [illegible]); *van een paard:* met niemand er op, zonder ruiter. — [illegible] zonder missen, zonder dat het mist, ongetwijfeld *iets, zooals bv. een belooning krijgen; ook:* niet ijdel zijn, niet zonder belooning blijven, *van een verrigting of handeling.*

[illegible] *SB. van vrouwen:* manziek, maar niet in den smaak vallen; *van mannen:* niet buiten den coïtus kunnen, *ook:* iedere vrouw begeeren, maar niet in den smaak vallen.

[illegible] *SB. benaming van de taal der oude Javaansche dichters, ook van de woorden, die tot die taal behooren.* — [illegible] kawi, kawitaal; *ook wel benaming van de woorden, die beter met de benamingen* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *worden onder-*

scheiden van de overige woorden. (*Skr. kawi*, geleerd, wijs; een dichter. *Jav. wdbk.*).

ꦏꦮꦶꦮ꧀ *en* ꦏꦶꦮ꧀ *zie* ꦔꦏꦶꦮ꧀꧉

ꦏꦸꦮꦏꦮꦶꦮꦶ2 *zva.* ꦏꦮꦶꦏꦸꦮꦶꦮꦶ2꧉

ꦏꦸꦮꦸ *zva.* ꦔꦸꦫꦃ dorpshoofd. — ꦥꦏꦸꦮꦸꦤ꧀ huis met bij behoorend erf van een hoofd *of* van een voornaam persoon, *en zoo een B. woord voor* ꦢꦸꦭꦸꦂ *en* ꦥꦏꦫꦁꦔꦤ꧀꧉ *Voorts:* het huis met grooter *of* kleiner erf, dat de distriktshoofden er op na houden op de hoofdplaats, *om een onderkomen te hebben, als zij opgeroepen of met verlof zich aldaar bevinden.* — ꦥꦔꦏꦸꦮꦸꦤꦤ꧀ *mvdsv.* — ꦩꦏꦸꦮꦸꦤꦤ꧀ een pakoewon maken.

ꦏꦮꦃ *SB.* krater *van een vulcaan.*

ꦏꦮꦶꦃ *SB.* liedje, gezang. — ꦔꦮꦶꦃ *en* ꦏꦏꦮꦶꦃꦥꦤ꧀ zingen, een liedje zingen.

ꦏꦸꦮꦃ *SB.* rijst met sop of groentesop. ꦔꦸꦮꦃ de rijst doen in *het sop.* — ꦔꦸꦮꦃꦏꦼꦤ꧀ *de rijst* doen in het sop. — ꦮꦶꦮꦶꦔꦏꦸꦮꦃ *zva.* ꦮꦶꦏꦸꦮꦃꦏꦼꦤ꧀꧉

ꦏꦸꦔꦮꦃ *SB.* gebak.

ꦏꦮꦶꦤ꧀ *SB.* huwelijk, een huwelijk aangaan (*Pers. kâwîn of kâbîn. Jav. wdbk*). — ꦔꦮꦶꦤ꧀ *een vrouw of meisje* trouwen. — ꦔꦮꦶꦤꦏꦼꦤ꧀ *iemand, zoon, dochter of iemand anders* doen trouwen, laten trouwen; *een paar, ook iemand* trouwen, in het huwelijk verbinden, *van den priester gezegd.* — ꦥꦔꦮꦶꦤ꧀ het geld, *bij de lagere standen tegenwoordig veelal f* 5.00, *maar bij de aanzienlijken is het meer*, dat door iemand, die trouwt aan zijn vrouw wordt gegeven *of* dat hij verklaart wettig aan haar schuldig te zijn, en dat dan door haar, bij verstooting, kan worden geëischt. *Maar dikwijls wordt het door de vrouw cadeau gegeven* ꦮꦶꦮꦶꦮꦶꦏꦃꦏꦼꦤ꧀ *aan den man, of wel bij verstooting niet geëischt.*

ꦏꦮꦸ2ꦏꦤ꧀ *zie* ꦏꦏꦮꦸꦃ *en* ꦔꦏꦮꦸꦃ꧉

ꦏꦔꦮꦶ *naam van de vrucht van den* ꦮꦶꦏꦔꦔꦮꦶ *een boom, behoorende tot het manggageslacht.*

ꦏꦮꦼꦂ2 *SB.* het zoo druk hebben *of* het zoo volhandig hebben, dat men niet weet wat het eerst en wat het laatst te doen, wie, *bv. op een groot kantoor, waar veel aanloop is,* het eerst of wel het laatst te helpen en te woord te staan.

ꦏꦸꦮꦼꦂ *SB.* jonge *of* kleine hoofdluis. *K. Verg.* ꦏꦸꦮꦸ *en* ꦏꦶꦮ꧀꧉

ꦏ2ꦔꦮꦼꦂ *en* ꦔꦔꦮꦼꦂꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦏꦼꦂ꧉

ꦏꦮꦶꦫꦶ *SB.* thans, nu, op dit moment,

n dezen stond. — ꦱꦶꦏꦶꦭꦲꦶ van nu af aan. — ꦭꦩꦸꦤ꧀ꦏꦶꦭꦲꦶ op dit uur, op dit uur van den dag.

ꦒꦏꦿꦸꦮꦠ꧀ *geeft de Reg. van Tj. als een mooi woord voor* ꦲꦒꦼꦁ꧉ *Op Soem. is het onbekend.*

ꦏꦸꦮꦒꦏꦿꦮꦏꦠ꧀ *zie* ꦒꦏꦩꦸꦁꦏꦠ꧀꧉

ꦏꦶꦮꦸꦏꦠ꧀ *SB.* zekere zeeschelp.

ꦏꦮꦠ꧀ *SB. metaal* draad, telegraaf-draad; telegraaf.— ꦏꦮꦠ꧀ꦩꦱ꧀ goud-draad.— ꦏꦤ꧀ꦠꦺꦴꦂꦏꦮꦠ꧀ telegraafkantoor.— ꦕꦒꦏꦮꦠ꧀ telegraafpaal.

ꦏꦸꦮꦠ꧀ *S. I.* ꦏꦶꦪꦠ꧀ *B.* krachten, kracht, sterkte, krachtig, sterk; *voorts van een beschuldiger:* niet uit het veld zijn te slaan. (ꦏꦒꦮꦠ꧀ *en* ꦏꦶꦪꦠ꧀ *mvdsv.*).

2. ꦏꦸꦮꦠ꧀ *of* ꦏꦏꦸꦮꦠ꧀ *P. en B.* in staat *of* de krachten hebben om *iets te doen;* de middelen hebben om *iets te koopen of zich aan te schaffen.* — ꦏꦏꦸꦮꦠꦤ꧀ *S. enz.* kracht, sterkte, krachten. — ꦱꦏꦸꦮꦠ꧀ꦏꦸꦮꦠꦺ *S. enz.* uit alle magt; zoo hard mogelijk. — ꦱꦏꦸꦮꦠꦺ *S. enz.* zoo-veel hij dragen kan. — ꦔꦸꦮꦠꦏꦏꦺ *S.* ꦔꦶꦪꦠꦏꦏꦺ *B.* sterkte *of* krachten geven *aan iets; iets* sterk maken. — ꦔꦸꦮꦠ꧀ꦏꦏꦏꦺꦤ꧀ꦒꦮꦺ *S.* ꦔꦶꦪꦠ꧀ꦏꦏꦏꦺꦤ꧀ꦒꦮꦺ *P.* ꦔꦸꦮꦠꦏꦏꦺꦏꦶꦫꦶꦁꦏꦿꦶꦪꦤ꧀ *en* ꦔꦶꦪꦠꦏꦏꦺꦏꦿꦶꦪꦤ꧀ *B.* zich bovenmenschelijke inspanning getroosten; van zijn krachten het alleruiterste vergen; *ook;* al het mogelijke doen, alles in het werk stellen om het geld te krijgen, benoo-digd voor *iets. Enz.*

ꦏ꧇꧒꧇ꦒꦮꦠ꧀ ꦏꦼꦒꦮꦠ꧀ *zie* ꦏꦼꦒꦮꦠ꧀꧉

ꦏꦮꦠꦶꦂ *S.* ꦏꦮꦠꦺꦴꦱ꧀ *B.* beducht, be-duchtheid, ongerustheid, zich ongerust maken (*Ar.* خاطر *coll. mv.* خواطر *chăwătdir*, bij iemand opkomende gedach-ten. *Jav. wdbk.*). — ꦏꦮꦠꦶꦂ *en gew.* ꦏꦮꦠꦶꦂ *S.* ꦏꦮꦠꦺꦴꦱ꧀ *B.* er mee te doen hebben; medelijden, deernis; deernis hebben *of* te doen hebben *met iemand.*

ꦏꦮꦠ꧇꧒꧇ꦲꦤ꧀ *zie* ꦏꦮꦠꦶꦂ꧉

ꦏꦮꦲꦤ꧀ *SB.* gelijk, gelijk als, evenals, zooals, als, het is alsof, alsof, het lijkt.

ꦏꦮꦱ *SB.* magt, magtig, vermogend; bevoegd; autoriteit *of* gezag hebben.— ꦥꦔꦮꦱ magt, vermogen. — ꦥꦔꦮꦱꦤ꧀ ꦏꦸꦮꦱ *zie* ꦥꦔꦮꦱꦤ꧀꧉

ꦏꦮꦶꦱꦼ *naam van een boom, die een zekere gom levert, die tot het maken van inkt wordt gebruikt. Verg.* ꦏꦼꦩꦶꦱꦶꦤ꧀꧉

ꦏꦮꦮ꧈ *SB.* de middelen er voor bezitten, er toe bij magte zijn, *bv. om meer dan één vrouw behoorlijk te onderhouden.* — ꦏꦠꦶꦁꦒꦭ꧀ꦏꦮꦮ꧈ bezwijken *van vermoeijenis;* sterven (*fig.*) *van schaamte*; *enz.*

ꦏ꧀ꦮ꧀ꦮꦸ꧈ ꦏꦮꦮꦸ꧈ *SB.* janken, huilen *van een hond.* — ꦏꦏꦮꦮꦸꦏꦤ꧀꧈ herhaaldelijk of aanhoudend huilen *of* janken.

ꦏꦮꦸꦭꦸꦁ꧈ *I. SB.* de zwam, die men van den kawoeng verkrijgt. — *II. zie* ꦏꦮꦸꦁꦭꦸꦁ꧉

ꦏꦮꦸꦭ꧈ *SB.* dienaar; *en hoffelijk voornaamwoord van den eersten persoon als men spreekt tot een gelijke; ook bezigt men het tot een mindere, aan wien men eerbied verschuldigd is of wel wien men beleefd wil toespreken.* ꦔꦮꦸꦭ꧈ *S.* ꦔꦺꦴꦮꦺꦴꦠ꧀꧈ *B.* dienen; in dienst zijn *bij iemand;* onderdaan zijn *van een vorst, in iets* onderdanig en gehoorzaam zijn *aan iemand*; onderdanig en gehoorzaam zijn *aan iets, bv. aan iemands bevelen, voorts SB. kunstterm voor het, ten einde vrijgesteld te zijn van heer- en cultuurdiensten,* zonder loon te ontvangen, in dienst zijn, *vooral als handwerksman,* bij een inlandsch hoofd; *maar de regelingen van Gouvernements wege, van bovengenoemde diensten, hebben aan dit* ꦔꦮꦸꦭ꧈ *een einde gemaakt.* — ꦔꦮꦸꦭꦤꦶꦏꦏꦤ꧀꧈ *iemand* tot kawoela, tot dienaar zijn, *iemand* dienen *of* onderdanig zijn; *iemand* (*als meerdere of meester*) respecteren en gehoorzamen. — ꦱꦶꦭꦶꦁꦏꦮꦸꦭꦤꦶꦏꦏꦤ꧀꧈ over en weêr elkaar dienen, *van man en vrouw.* — ꦔꦮꦸꦭꦱꦶꦁꦲꦫꦶꦏꦏꦤ꧀꧈ daglooner moeten zijn *of* moeten werken, om zijn vrouw te kunnen onderhouden; *ook voor:* heer- en cultuurdiensten moeten presteren *of* daarbij ingedeeld zijn, omdat men hoofd van een huisgezin is, *wat in de administratie eenig grondbezit insluit.* — ꦱꦥꦥꦏꦮꦸꦭ꧈ medemenschen. — ꦥꦔꦮꦸꦭꦤꦶꦏꦏꦤ꧀꧈ voorwerp van ꦔꦮꦸꦭ꧈ *of* hij die ꦱꦶꦏꦮꦸꦭꦤꦶꦏꦏꦤ꧀꧈ *een betiteling van den regent.* ꦥꦔꦮꦸꦭ꧈ *zva.* ꦔꦮꦸꦭ꧈ *ook van een land:* onderworpen zijn *aan een ander of aan een vorst of volk, waardoor het wordt overheerscht. Verg.* ꦏꦸꦮꦸꦭ꧈ ꦏꦸꦮꦸꦭ꧈ zoomede ꦏꦮꦸꦭꦸꦁ꧉ ꦏꦮꦸꦭꦲꦁꦏꦏ꧀꧈ *zie bij* ꦲꦸꦮꦸꦏꦁ꧉

ꦏꦮꦭ꧈ꦲꦁ꧈ *zie bij* ꦲꦔꦲꦁ꧉

ꦏꦶꦮꦶꦮꦁ꧈ *SB.* lidteeken, waarbij zamenschrompeling van de opperhuid onder het digtgroeijen heeft plaats gehad, zoodat het voelbaar is. — ꦏꦶꦮꦶꦮꦔꦤ꧀꧈ *mvdsv.*

ꦏꦮꦮꦁ꧈ *zie* ꦏꦮꦸ꧉

[illegible] *SB.* lever, milt.

[illegible] *SB.* de aren palm, de aren boom.

[illegible] *SB.* bol, diep, komvormig, *zooals bv. een soepbord.*

[illegible] *ong.* (*Jav.* glans, heldere, stralende glans, *zooals van een diamant. Jav. wdbk.*) [illegible] *SB. van het bloed:* er door schijnen, *bv. op een plaats, waar het lichaam beleedigd werd.* — [illegible] regenboog, *en wel die, welke* in het westen *soms wordt waargenomen; poët:* de ladder waar langs de poetri's (*nimfen uit de swargaloka, hemelsche nimfen*) afstijgen, als zij zich willen gaan baden en opstijgen, na zich gebaad te hebben. *Verg.* [illegible] — [illegible] *van edelgesteenten:* met duizend kleuren flikkeren, glanzen en stralen; *poët:* wonderschoon glanzen, *van het gelaat of van een gedeelte daarvan.*

[illegible] *SB. naam van een schaaldiertje, dat in rivieren en van daar ook op sawahs wordt gevonden. Het wordt gegeten.*

[illegible] *klanknabootsing van het geluid van een gans.*

[illegible] *Holl. SB.* kool, *onze witte of savoije kool. Verg.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* tijd (*Skr. kâla*). — [illegible] tijdens. — [illegible] *zie* [illegible]

II. SB. schorpioen *en zva.* [illegible] heilloos *of* noodlottig tijdstip (*Skr. khala,* slecht, kwaad).

[illegible] *I. SB.* maal, keer.— [illegible] eenmaal, een keer; te eenenmale, tegelijkertijd; in eens, *om er af te wezen*; in eens, *zoodat het geheel is afgemaakt of de zaak geheel is afgedaan, en men er niet meer op behoeft terug te komen.* — [illegible] eens om de twee *of* drie dagen. — [illegible] nu dit maal, nu deze keer, deze keer.- [illegible] nog een maal, nog een keer.- [illegible] deze keer, voor dit maal. [illegible] tegelijkertijd, ter zelfder tijd, met een, bij deze gelegenheid, bij dezelfde gelegenheid. — [illegible] zoo af en toe, nog al eens een enkele maal, een paar maal, *maar niet dikwijls.* — [illegible] een enkele keer, eenmaal, voor een maal. — [illegible] nog geen enkele keer. — [illegible] tegelijk, in eens, *bv. van het afgevuurd worden van een aantal geweren of kanonnen.*

II [illegible] *SB.* graven, delven; rooijen.

ꦔꦭꦶ *mvdsv.* — ꦔꦭꦶꦲꦏꦼꦤ꧀ een graf graven.

III ꦏꦭꦶ *Jav.* rivier. — ꦏꦏꦭꦶꦤ꧀ *SB.* leiding waardoor het water *bv. van een erf*, wordt afgevoerd; sloot, goot voor een dergelijk doel.

ꦏꦸꦭ *voornaamwoord van den eersten persoon, dat geacht kan worden op een lijn te staan met* ꦏꦮꦸꦭ꧉

ꦏꦸꦭꦶ *I Mal. SB.* koeli, daglooner, sjouwer. ꦏꦥꦭ꧀ꦏꦸꦭꦶ vrachtschip. — ꦔꦸꦭꦶꦏꦏꦼꦤ꧀ *iets* door daglooners doen uitvoeren *of* verrigten, *iets* laten doen door koeli's. — *Verg.* ꦲꦸꦤ꧀ꦢꦒꦶ *en* ꦧꦸꦫꦸꦃ꧉ — *II SB.* lans, speer; werpspies zooals men wel gebruikt op de wilde zwijnenjagt.— ꦔꦸꦭꦶ met zoo'n speer of lans steken.

ꦏꦸꦏꦸꦭ *SB.* bamboezen koker tot watervat, slechts een roewas lang, aan de uiteinden gesloten, maar voorzien van een er in gekapte of gesneden opening, digt bij een dier uiteinden. *Verg.* ꦭꦺꦴꦁ꧉

ꦏꦭꦃ *S.* ꦏꦱꦺꦴꦂ *B.* 't verliezen; verslagen, overwonnen.

ꦏꦭꦶꦃ *Jav. B.* met, benevens, *in opschriften van brieven.*

ꦏꦭꦸꦃ — ꦏꦭꦸꦃꦲꦤ꧀ *SB.* het touw, dat een buffel door den neus wordt gedaan. *zie ook bij* ꦲꦶꦫꦸꦁ꧉ — ꦔꦭꦸꦃꦲꦏꦼꦤ꧀ *een buffel* een touw door den neus doen. — *Verg.* ꦏꦼꦭꦶꦁ *II.*

ꦏꦸꦭꦃ *zva.* ꦏꦺꦴꦭꦃ (*Skr. koëla*, vijver. *Mal. en Tamil koelam*). ꦥꦏꦸꦭꦲꦤ꧀ de met water gevulde, gegraven kuil, waarin men de voeten afspoelt, *voor een huis.* — *Verg.* ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦭꦃ *en zie ook* ꦏꦸꦭꦶꦤ꧀ ꦏꦭꦺ ꦥꦺꦴꦤ꧀ *zoomede* ꦥꦏꦸꦮꦺꦤ꧀꧉

ꦏꦸꦭꦮ *SB.* een misrekening maken, *bv. men dacht een cadeau te krijgen en een ander ontvangt het, of wel men loopt een vrouw, die passeert, achterna, denkende dat ze mooi is, maar als men haar heeft ingehaald blijkt het dat ze leelijk is. Enz.*

ꦏꦭꦤꦼꦁꦲꦤ꧀ *zie* ꦏꦶꦱꦶ꧉

ꦏꦸꦭꦺꦴꦤ꧀ *SB.* het westen. — ꦔꦸꦭꦺꦴꦤ꧀ naar het westen, westwaarts.

ꦏꦼꦭꦶꦚ꧀ꦕꦶ *Holl.* konijntje. *SB.* konijn.

ꦏꦸꦭꦶꦩ꧀ꦥꦶ *ong.* — ꦥꦏꦸꦭꦶꦩ꧀ꦥꦶꦤ꧀ *SB.* de teekens *goede of slechte*, in het haar *van dieren of menschen.*

ꦏꦭꦤ꧀ꦠꦏ *of* ꦏꦭꦤ꧀ꦠꦏ *SB.* kanonnen van zeer klein kaliber, *gelijk de regenten*

die er op na houden, om bij feestelijke gelegenheden te worden afgevuurd. Rg. K.

[Javanese] *SB. ergens, bv. in een dorp*, ronddwalen, *bv. om te zien of er wat valt te kapen.*

[Javanese] *of* [Javanese] *ook* [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* slenteren, aan komen drentelen, ronddrentelen. — [Javanese] hetz. — [Javanese] wandelen, omwandelen, aan komen wandelen, *in sommige spreekwijzen, bv. in* [Javanese] *zoomede in* [Javanese] *(zie beide spreekwijzen bij* [Javanese]*)* — *voorts in* [Javanese] *of* [Javanese] leven op aarde, leven. — [Javanese] *hetz.*

[Javanese] *SB.* windmolentje *als kinderspeelgoed of als vogelverschrikker op de sawahs.* — [Javanese] *van iemand:* als een tol in de rondte draaijen. *Bv.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* het noorden. — [Javanese] benoorden. — [Javanese] naar het noorden, noordwaarts. — [Javanese] *fig. van twee personen;* niet zijn van één zin, niet harmoniëren. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* houtskool. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* schut *of* scherm om het inkijken *ergens, bv. in een kamer*, te beletten; horretje *voor een raam.*

[Javanese] *SB.* de beurt geven *aan een van zijn vrouwen.* — [Javanese] beurt, die een man aan een van zijn vrouwen geeft door een dag en een nacht, *maar gewoonlijk* twee dagen en twee nachten bij haar door te brengen.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* draad, waarmeê men naait, onverschillig waarvan gemaakt.

[Javanese] *Holl.* kelder; *SB.* stopflesch — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *naam van een boom, waarvan de bladen als groente worden gegeten* ([Javanese]) *vooral door zogende vrouwen als een het zog vermeêrderend middel. — De wortels en bast worden in de geneeskunde gebruikt.*

[Javanese] *SB.* cholera.

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* elke niet van klapperdop

gemaakte maat voor rijst. — [script] (*zva.* [script]), *benaming voor* de hoeveelheid, die aan het einde van de vasten, aan rijst, aan den priester wordt gegeven. *Zie bij* [script] [script] *zva* [script] het is toegekomen aan *of* geschied is hetgeen God had bepaald dat zou zijn *of* zou gebeuren.

[script] *Jav.* de, bij het costuum van Javaansche ambtenaren, hoofden en beambten, zoomede bij de feestkleeding van een Javaanschen bruidegom behoorende, hoed zonder rand, *wat den vorm aangaat, te vergelijken met een schako zonder klep. — In de Preanger wordt de koeloek niet gedragen, men vergenoegt zich met den hoofddoek; maar het woord is er bekend.*

[script] *S.* [script] *en volg Reg. Tj. ook* [script] *B.* de oksel.— [script] *SB.* onder den arm dragen.— [script] *of* [script] *SB* het vierkante stukje, dat in een baadje veelal onder het armsgat wordt ingevoegd.

[script] *SB.* te kort van boven *of* te kort van pijpen, *van een broek.*

[script] *SB.* vruchten, gestoofd met kokosmelk (*of* water) en suiker. [script] zoo gestoofde pisang. — [script] *vruchten* zoo stoven. *Verg.* [script]

[script] (*volgens Dr. van der Tuuk waarschijnlijk het Mal.* بلاك) *SB.* niet anders dan; enkel, enkel en altijd.

[script] *naam van de djaraksoort, waarvan de ricinus of castorolie wordt verkregen.*

[script] *SB.* afgevallen en dorre bladeren. *Verg.* [script]

[script] *SB.* de milt hebben *of* krijgen, een steek in de zijde hebben, *tengevolge van hard loopen of paardrijden.*

[script] — [script] *SB. de kooi, waarin een titiran of perkoetoet zit,* ophijschen aan de [script] *Ook iets, zooals bv. een matras* ophangen midden in de kamer, *bv. opdat de muizen er niet aan zullen komen.* [script] de lange staak, waaraan de kooi, met een titiran *of* perkoetoet er in, wordt opgeheschen.

[script] *SB.* weerlicht, bliksem. *Verg.* [script] — [script] *verb. van het Jav.* [script] een armband om den bovenarm.

ꦏꦸꦭꦠ꧀ *SB.* smegma.— ꦏꦸꦭꦠ꧀ꦥꦸꦠꦸ het vuil op de tanden. *Verg bij* ꦠꦲꦶ 2.

ꦏꦸꦭꦶꦠ꧀ *SB.* vel, huid; leer, leêren; bast *van een boom;* buitenste bekleedsel *of* schil *van vruchten, zooals bv. de saninten; voorts* dop *van een ei. Verg.* ꦲꦶꦏꦶꦃ — ꦏꦸꦭꦶꦠ꧀ꦕꦻ waterspiegel. — ꦲꦺꦤꦏ꧀ꦲꦶꦏꦸꦭꦶꦠ꧀ꦲꦶꦠꦺꦏꦶ *spreekw. voor:* het smaakt mij overheerlijk, *van hetgeen men eet.— Zie ook op* ꦲꦶꦏꦶꦃ

ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ *S.* ꦱꦼꦥꦸꦃ *B.* ꦱꦼꦥꦸꦃ *BL.* oud, bejaard, ouder; bejaarde bloedverwant; *iemands* vader *(zie ook ben.* ꦏꦱꦼꦥꦸꦃꦲꦤ꧀ꦏꦺꦴꦠ꧀); *SB. van* ꦲꦤꦏ꧀ ꦤꦏꦺꦴꦤ꧀ *en* ꦤꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ *zva.* ꦤꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ op; *voorts van een gulden:* zilver, zilveren; *van goud:* van goed allooi, ook blijkbaar aan de donkere kleur; *van vruchten:* zoover rijp, dat ze kunnen geplukt worden, *om vervolgens weggeborgen, geheel rijp te worden; en eindelijk:* dik geworden *van de suikerstroop, door voortgezette koking.* - ꦲꦲꦺꦴꦤ꧀ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ wat een bejaard man, zegt, bij wijze van les, vermaning *of* voorschrift, *ook* wat vader *of* ouders, zóó zeggen. — ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ꦔꦺꦴꦫꦺꦴꦠ꧀ oud en jong. — ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ de ouden, *van dieren; iemands* ouders *of* oude lui. — ꦥꦁꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ꦤ *S. enz.* de (het) oudste. – ꦏꦱꦼꦥꦸꦃꦲꦤ꧀ꦏꦺꦴꦠ꧀ *B. iemands* schoonvader *of* schoonouders, *ook wel voor iemands* vader *of* ouders. *Zie ook* ꦩꦶꦠꦸꦮꦶ *en* ꦩꦶꦏꦶꦏꦶꦏꦶ — ꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ *S.* ꦱꦼꦱꦼꦥꦸꦃ *B. van een zeker aantal personen, die bv. ergens voor gedesigneerd zijn:* het hoofd, de chef; de om de anderen te bevelen, het regt hebbende; de mandoor, *bv. in een logement.* — ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *S.* ꦱꦼꦥꦸꦃ ꦏꦼꦤ꧀ *B. van iemand, die nog jong is:* de bezadigdheid en het overleg van rijper leeftijd bezitten.— ꦔꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *SB. kunstterm voor* ꦔꦸꦠꦸꦠꦸꦮꦺꦴꦠ꧀ *van garen (kantèh); ook stroop en derg.* dik (ꦏꦶꦤꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀) maken, door ze op het vuur te houden en te roeren. — ꦔꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ꦏꦼꦤ꧀ꦲꦶꦠꦺꦴꦠ꧀ *als handelaar,* van zijn geld, van een gulden koper een gulden zilver, maken. — ꦱꦏꦺꦴꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ꦲꦤ꧀ *of* ꦱꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠ꧀ꦏꦼꦤ꧀ꦲꦤ꧀ nagenoeg van denzelfden leeftijd; *dwz. zoo ongeveer een maand in leeftijd verschillende.*

ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠꦺꦏ꧀ *zie* ꦏꦺꦴꦠꦺꦏ꧀

ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦠꦿꦶꦏꦶꦠꦶꦏ꧀ *zie* ꦏꦶꦠꦶꦏ꧀

ꦏꦺꦴꦭꦾꦺꦴꦏ꧀ — ꦔꦭꦾꦺꦴꦏ꧀ *I. SB.* in-

wendig branden van verlangen, *bv. om iets te bezitten of iets te beproeven; ook, als een gevolg van vrees of angst*, popelen *van iemands hart;* (inwendig koken. *K.*) — [illegible] vruchtbaar zijn in goede denkbeelden en niet ligt verlegen staan, *van iemand, die zonder veel geleerd te hebben er zich altijd en dat goed weet door te slaan. II.* [illegible] *SB. van een kind:* voortdurend *in huis of bij huis* blijven rondloopen en spelen, zonder weg te loopen of zich te verwijderen; *en van een dier, dat losloopt, bv. van een geit:* hokken, steeds bij huis blijven.

[illegible] — [illegible] *SB.* [illegible] achternagaan *om in te halen of weêr te vinden, van een mensch of dier.* — [illegible] mij, hem *enz.* op den voet volgen. — [illegible] *van een kind, dat begint te loopen,* al spelende, in huis van den een naar den ander drentelen, nadrentelen, omdrentelen, achternadrentelen.

[illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* houten bel, die men speciaal buffels aan den hals hangt. [illegible] *een buffel of rund* zoo'n houten bel omhangen. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* matroos *Perz.* (*chalasj*).

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zich laten afglijden, zich neerlaten, zich langzaam neerlaten, *of* langzaam laten afglijden. — *Bv.* [illegible] *enz.*

[illegible] *SB.* confijt, geconfijte vruchten (*Ar.* حلوى, *halwā. Jav. Wdbk.*). — [illegible] *vruchten* confijten, *iets* confijten. — *Verg.* [illegible]

[illegible] (*blijkens het Jav. wdbk. van* [illegible] asch) *SB.* aschkleurig, grauw, grijs *van een kip.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *naam van een boom, die voor het uiterlijke veel overeenkomst heeft met den soekoen, en waaraan smakelijke vruchten, een soort broodvruchten, groeijen.*

[illegible] titel van een bij de reorganisatie der Preanger, afgeschaft beambte, *hij had te zorgen voor de transport-*

middelen, benoodigd voor gouvernements reizigers en gouvernements goederen (geen produkten).

[Javanese script] [Javanese script] *SB. van een zachten luchtstroom of wind:* waaijen, zich doen voelen.

[Javanese script] *SB.* grafkuil. *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *iemand* ter aarde bestellen. (*Ar.* خلوة afzondering, een plaats van stille afzondering. *Jav. Wdbk.*).

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* in een gedrukte gemoedsstemming verkeeren, bedrukt zijn; geen pleizier hebben in zijn leven; niet meê doen.

[Javanese script] *ook wel geschreven* [Javanese script] *Holl. SB.* klagt; *voorts:* klagen, een klagt indienen *bij iemand.* — [Javanese script] omtrent *iemand* een klagt *of* klagten indienen. — [Javanese script] *ook* [Javanese script] *of* [Javanese script] aangeklaagd worden *of* zijn.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *Kw. zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] (*Kw. zva.* [Javanese script] vuurvlieg.— [Javanese script] wat flikkert *voor* wat leven heeft. *Jav. Wdbk.*) — [Javanese script] al wat leven heeft.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* de oogen half sluiten en het hoofd een weinig op zijde wenden; lonken, toelonken. — [Javanese script] *mvdsv. (van meer aldan een pers.).* — [Javanese script] lonken, lonken regts en links werpen.

[Javanese script] *SB.* klappervrucht, kokosnoot. [Javanese script] klapperboom.

[Javanese script] *SB. titel van een geestelijke op de hoofdplaatsen bescheiden en onmiddelijk ondergeschikt aan den hoofdpanghoeloe* (*Ar.* خليفة, plaatsbekleeder, stedehouder. — *Jav. Wdbk.*).

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* sterk beven, trillen *van een lichaamsdeel, bv. van de hand; ook* beven, rillen *van het lichaam.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* naar beneden hangen, langs den stam hangen, *van een tak aan den boom en van een djantoeng (de bloemknop van den pisangboom).*

[Javanese script] *SB.* uitgeslagen, beschimmeld *van eetwaren, bv. van brood; ook van kleeren en derg.* — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* ezel.

[illegible] — [illegible] *I. SB.* doorzakken *van het gewricht omdat het te zwak is, in den poot van een viervoetig dier.* — [illegible] zwikken, achterover zwikken, *van een kind dat in een karèmbong wordt gedragen, maar dat men de karèmbong niet hoog genoeg tegen den rug heeft opgetrokken; voorts* [illegible] *van het kindje, welks hoofdje op zij valt, omdat men dat niet steunt, bij het opnemen van het kindje.* — *II. SB.* kwijlen, *van een kind en van oude menschen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zich uitrekken, zich rekken; *voorts:* zich krommen, zich wringen, *van pijn; en* trekken, werken, kromgetrokken, *van houtwerken.* — [illegible] zich herhaaldelijk *of* al maar door uitrekken, *zooals iemand wel doet, die moeite heeft om uit bed te komen.*

[illegible] — [illegible] *SB.* geen rust *of* duur in huis hebben, maar er steeds op uit willen; *'s avonds* er op uit zijn *of* gaan om voor dien nacht een vrouw te zoeken, *of wel* om te stelen. — [illegible] onophoudelijk er op zinnen en op allerlei wijzen proberen *om iets gedaan te krijgen, bv. een stuk slechten grond te verbeteren.* — [illegible] niet rustig zijn, omdat men haakt naar iets *of* een wensch koestert, *gezegd van iemands hart of gemoed.*

[illegible] *SB.* weggaan, zich wegpakken, *omdat men iets niet langer kan of wil aanzien of wel omdat men niet langer wil wachten.* — [illegible] *mvdsv. (van meer dan een persoon).*

[illegible] *Jav.* scorpioen. *Zie ook* [illegible] *II. en* [illegible] *II. bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] Eau de Cologne.

[illegible] *SB.* schrijfpen, pen (*Ar.* [illegible].)

[illegible] *SB.* zinken, gezonken, onder water; *niet van dieren, vaartuigen (wel van een gedeelte, bv. een boord) en menschen. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *spreekw. van menschen bv. van iemands bedienden:* als de een *of* een er is, dan is de ander er niet, nog niet *of* al weer weg; altijd is er een onder water *of* op stok.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* zoom. — [illegible] *of* [illegible] zoomen.

ꦏꦸꦭꦼꦩ꧀ *I. zie* ꦤꦺꦴꦤꦺꦴꦩ꧀꧈ — *II. soms B. voor* ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦩ꧀꧈ ꦏꦸꦭꦼꦩꦼꦩ꧀ *zie ook dat bij* ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦩ꧀꧈

ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦩ꧀ *SB. Holl.* kolom.

ꦏꦭꦶꦩꦃ *SB.* gezegde, spreuk, zin, volzin (*Ar.* كلمة). — ꦏꦭꦶꦩꦃꦱꦃꦢꦠ꧀ de twee zinnen, waarin de geloofsbelijdenis der Mohammedanen is vervat, *t. w.* Er is geen god dan Allah en Mohammed is de gezant van Allah. — ꦏꦭꦶꦩꦃꦒꦺꦴꦒꦺꦴ *hetz.*

ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦩꦼꦂꦏꦶ *naam van een boom, waarvan de gom tot het maken van inkt wordt gebezigd. — Zie ook* ꦏꦺꦴꦤꦭꦺꦁ *I.*

ꦏꦸꦭꦸꦏꦸꦠ꧀ *SB.* de binnenschil, die de pit omgeeft *in vruchten zooals de* ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦩ꧀꧈ ꦤꦁꦏ꧈ ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦩ꧀꧈ ꦒꦼꦭꦸꦭꦸꦁ *enz.* — ꦏꦸꦭꦸꦏꦸ ꦏꦭꦶꦭꦶ *zva.* ꦏꦶꦭꦼꦭꦶꦭꦶ꧈

ꦏꦸꦭꦩ꧀ꦧꦸ *Mal. SB.* gordijn, venstergordijn, ledikantgordijn.

ꦏꦺꦴꦤꦭꦺꦁ꧈ — ꦏꦺꦴꦤꦭꦺꦁ *SB. van iemands gedachten:* rondzwerven, ronddwalen, zwervende zijn; *voorts van visch:* spelen en dartelen; *en van doode visch:* rond drijven. ꦏꦺꦴꦤꦭꦺꦁꦏꦺꦤ꧀ *een visch, die flauw werd, om die weer bij te brengen, of een visch, om zich te overtuigen of die werkelijk dood is,* in het water doen *of* plaatsen.

ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦔꦭꦶꦁꦒꦤ꧀ *zie* ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦔꦭꦶꦁꦒꦤ꧀꧈

ꦏꦭꦶꦫꦏ꧀ *SB. naam van een huidaandoening, zich openbarende in kleine jeukende puisten, verspreid over het geheele lijf, maar die gewoonlijk heel spoedig weer verdwijnen.* — (*Mal. gelegata,* kippenvel van de koude. *P.*)

ꦏꦸꦭꦸꦏꦸꦩ꧀ *SB.* in water gekookt, *maar altijd verbonden met de benaming van hetgeen werd gekookt, anders* ꦏꦼꦩ꧀ꦧꦸꦱ꧀ꦠꦸꦭꦸꦏꦸꦩ꧀꧈ *Bv:* ꦏꦸꦭꦸꦏꦕꦁ in water gekookte katjang. — ꦔꦸꦭꦸꦏꦸꦩ꧀ in water koken.

ꦏꦭ꧀ꦧꦸ *SB.* het hart (*Ar.* قلب).

ꦏꦺꦴꦩꦺꦴꦏ꧀ *en* ꦏꦺꦴꦩꦺꦴꦏꦺ *zie* ꦩꦺꦴꦏꦺ *II.*

ꦏꦶꦩꦶꦏꦶꦩ꧀ *SB.* ꦏꦶꦩꦶꦏꦶꦩꦶꦏꦶꦩ꧀ *zva.* ꦏꦶꦩꦶꦏꦶꦩꦶꦏꦶꦩ꧀꧈ — ꦏꦶꦩꦶꦏꦶꦩꦶꦏꦶꦩꦼꦤ꧀ nu eens heelemaal onder water, dan weer zigtbaar; af en toe zigtbaar, *van iemand die in het water ligt en aan 't zinken toe is.*

ꦤꦏꦭꦶꦏꦩ꧀ (*Holl. schildwacht?*) *SB.* schilderhuis.

ꦤꦏꦤꦭꦤꦏꦏꦶꦩ꧀ *SB.* iets, dat men, na het aan een stok *of* paal bevestigd te hebben, laat heen en weer waaijen, wap-

peren; het verlengstuk, *doorgaans van wit katoen*, aan het overtrek *of wel* het kapje over een pet, en dat dient tot bescherming van den nek. — ꦏꦼꦭꦺꦧꦺꦠ꧀ꦏꦼꦭꦺꦧꦺꦠ꧀ wapperen, *vnn een vlag of iets derg.* — ꦩꦼꦭꦺꦧꦺꦠ꧀ꦏꦼꦭꦺꦧꦺꦠ꧀ *mvdsv. (van een veelheid).* — ꦏꦼꦭꦺꦧꦺꦠꦏꦺꦏꦼꦤ꧀ *iets* laten wapperen.

ꦏꦭꦁ *SB.* kring *om de maan.* — ꦩꦏꦭꦁ met een kring er om heen, *van de maan.* — ꦏꦭꦁꦏꦭꦁꦔꦤ꧀ *zva.* ꦏꦭꦁꦔꦤ꧀ *van het wegraken of weggeraakt zijn van iets; ook van iemands* ꦏꦭꦁꦔꦤ꧀ *wordt het gebezigd.* — ꦥꦏꦭꦁꦔꦤ꧀ slagveld, strijdperk; kring, door de toeschouwers gevormd *om dansende ronggèngs of vertooners van het een of ander.*

ꦏꦭꦸꦁ *SB.* in het hok, *van pluimvee dat losliep en van ander vee;* de witte ringkraag, die bij dieren soms, door een speling der natuur, den hals omgeeft; *voorts* leêren *of* van iets anders als leêr vervaardigden halsband, *bv. van een hond.* — ꦏꦏꦭꦸꦁ aam *van een paard; en* halssieraad, collier, *bep. ook* een halssieraad voor kinderen, bestaande in drie of vier, ieder den vorm van een halven maan hebbende, gouden platen van ongelijke grootte, die met kettingjes, zóó dat de grootste plaat het hoogst hangt, onderling zijn verbonden, terwijl het geheel aan een gouden ketting aan den hals wordt gedragen. — *Verg.* ꦏꦭꦸꦁꦏꦭꦸꦁ *waarvan* ꦏꦏꦭꦸꦁ *volgens sommigen het B. woord zou zijn.* — ꦏꦭꦸꦁꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦏꦭꦸꦁ *II. bij* ꦏꦭꦸꦁ

ꦏꦭꦼꦁ *I. SB.* blik. — ꦥꦤ꧀ꦢꦺꦏꦭꦼꦁ blikslager.— *II.* ꦏꦭꦼꦁ *SB. iemand* een arm geven; den arm slaan om den hals van *iemand.* — ꦩꦁꦏꦭꦼꦁ *gaan of staan* aan den arm *van iemand, die zijn arm gaf.* — ꦥꦏꦭꦼꦁꦏꦭꦼꦁ *daarnevens* ꦥꦏꦼꦭꦼꦁ hand aan hand *of liever:* elkaar bij de hand houdende *loopen; ook gaan, loopen,* elkaar vast houdende met de aan elkaar gehaakte pinken; gearmd, arm in arm *gaan of loopen.*

ꦏꦭꦺꦴꦁ *SB. de groote van vruchten levende vleermuis:* de vliegende hond. (*Pterops Javanicus. Rg.*)

ꦏꦭꦺꦠ꧀ *SB.* stuk, stukje, brokje. — ꦱꦏꦭꦺꦠ꧀ een stuk *of* stukje *bv. suikerriet, zooals iu de waroengs wordt verkocht, of* een stuk, *bv.* $^1/_8$ *gedeelte, van een djagoeng; enz.*

[Javanese script] *verk. van* [Javanese script] *zie ald.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* de bamboe waar het touw is doorgehaald *of* de stok, aangebragt lángs het touw, waaraan een hond wordt geleid; *de bamboe of stok zijn met een uiteinde aan den halsband van den hond vastgemaakt; voorts:* de korte stok, die soms bevestigd is aan de gebitten van twee naast elkaar gespannen paarden, en die ze belet elkaar te bijten. — [Javanese script] het touw, waaraan een hond, met gebruikmaking van een koengkoeloeng, wordt geleid.

[Javanese script] *SB.* de ruimte *ergens* onder, *bv. onder een tafel, een huis, rijtuig enz.* — [Javanese script] de ruimte onder het huis. — [Javanese script] in de kòlong gaan, onder het huis gaan. — [Javanese script] de aarde, de aardbodem. [Javanese script] *fig.* 's lands dienst; *maar de volgende uitdrukking, gebezigd door den regent van Soemedang in een toespraak tot de hoofden:* [Javanese script] werd mij verklaard met: [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* schaduw, schaduwbeeld; beeld *van iemand of iets in een spiegel of in het water.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* omtrent *iets* onwetenheid, er niet van afweten voorwenden; zeggen (*in strijd met de waarheid*) dat *iemand* niet te huis is.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *Holl.* kap; *SB. de* kap *van een rijtuig.*

[Javanese script] *SB. I. onvertaalbaar* redewoord, *voor eten, opeten, t. w. om het nemen en het in den mond brengen van het eten aftebeelden. II. voor* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script] *Waar de duidelijkheid er niet onder lijdt, vervangt* [Javanese script] *ook wel de zegwoorden* eten *of* nemen; *ook, met betrekking tot iets dat men reeds heeft, bv. te leen kreeg,* voor zich nemen *of* houden.

[Javanese script] *mij onb. maar volgens den Reg. van Tj.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zie dat laatste bij* [Javanese script]

[Javanese script] *en gew.* [Javanese script] *SB.* kapel, vlinder, uiltje.

[Javanese script] *Holl. SB.* koffij. — [Javanese script]

koffijboom.— [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* koffijdrinken, *waarbij men doorgaans een versnapering gebruikt.* [Jav.] *en* [Jav.] *mvdsv.*

[Jav.] (*Holl. kopij?*) *SB.* minuut *van een brief of ander geschrift;* het stuk, dat door den ambtenaar in zijn archief wordt bewaard, en waarvan een of meer afschriften als origineele stukken worden verzonden.

[Jav.] *SB. van menschen ook van dieren, zooals een paard:* kromme beenen hebben, in dier voege, dat de knieën bijna elkaar raken. [Jav.] *hetz.*— ([Jav.] krom, binnenwaarts staan *van iemands voeten;* kromme binnenwaarts staande voeten hebben. *K.*)

[Jav.] *I. zva.* [Jav.] *I.*— *II. SB.* glimlachen *of* meesmuilen bij het weêr in de gedachte komen van iets grappigs, dat men heeft gehoord *of* waarvan men getuige was. *Zooals men zegt, van* [Jav.] *en dit voor* [Jav.] *het grondwoord van* [Jav.]

[Jav.] *of beter:* [Jav.] *zie bij* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *naam van een zvaluwsoort. Verg.* [Jav.]

[Jav.] *naam van een, in het wild groeijende, met stekels bezette, heester, met groote blaren; ook van zijn eetbare kleine ronde vruchten.*

[Jav.] *naam van een boom. Epicharis Altissima. Rg.*

[Jav.] *Ar.* كافر ongeloovige, *dwz. ieder, die geen Mohammedaan is;* ongeloovig zijn, de Mohammedaansche godsdienst niet belijden.

[Jav.] *Mal. SB.* kalk. - [Jav.] kamfer. [Jav.] witten, met kalk overstrijken.

[Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] *Holl.* koffer.

[Jav.] *SB.* verlamd, niet te gebruiken *van een arm of been, tengevolge van* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *I. SB.* (a) *vruchten* afslaan met een stok *of* derg.; (b) *de kluiten aarde, na den grond met de patjoel te hebben bewerkt,* fijn slaan, kleinmaken.— [Jav.] *mvdsv. Verg. bij* [Jav.] —*II.* [Jav.]

ꦒꦿꦺꦏ꧀ *zie* ꦏꦼꦒꦿꦺꦏ꧀꧉ — *III.* ꦏꦼꦥꦿꦺꦏ꧀ꦥꦿꦺꦏ꧀ *zie* ꦏꦼꦥꦿꦺꦏ꧀꧉

ꦏꦼꦥꦿꦶꦏ꧀꧉ — ꦔꦼꦥꦿꦶꦏ꧀ *SB. een anders of eigen gang* versnellen, verhaasten; *een paard* aanzetten; *een rijtuig* harder *of* sneller doen rijden.

ꦏꦼꦥꦿꦸꦏ꧀꧉ — ꦔꦼꦥꦿꦸꦏ꧀ꦏꦏꦺ *SB. iets zooals kleêren, boeken enz.* uitslaan, afkloppen, uitkloppen. — ꦏꦼꦥꦿꦸꦏ꧀ꦥꦿꦸꦏ꧀ kloppen en slaan, uitkloppen, afkloppen.

ꦏꦼꦒꦿꦺꦏ꧀꧉ ꦔꦼꦒꦿꦺꦏ꧀ *zva.* ꦔꦿꦺꦏ꧀ b. — ꦏꦼꦒꦿꦺꦏ꧀ꦒꦿꦺꦏ꧀ fijnmaken, fijnwrijven, *bv. de ingredienten voor een geneesmiddel.*

ꦒꦏꦒꦿꦺꦏ꧀꧉ — ꦒꦔꦒꦿꦺꦏ꧀ꦏꦏꦺ *SB. iets* met de hand, *zooals men bv. doet bij het vochten van goed, of* met behulp van iets, zooals bv. een in het water gedoopte bezem *of* veger, besprenkelen. *Het water of ander vloeistof* ꦢꦶꦒꦏꦒꦿꦺꦏ꧀ꦏꦺꦏ꧀꧉ — ꦒꦔꦒꦿꦺꦏ꧀ꦏꦺꦏ꧀ *enz.*

ꦏꦼꦥꦿꦸꦭ꧀꧉ — ꦔꦼꦥꦿꦸꦭ꧀ *SB.* mul, fijn, *van aarde of zand.*

ꦏꦢꦶꦥꦸꦠ꧀ꦥꦸꦠ꧀ꦢꦶꦥꦸꦠ꧀ꦥꦸꦠ꧀ꦲꦤ꧀ *of* ꦏꦢꦶꦥꦸꦠ꧀ꦢꦶꦥꦸꦠ꧀ꦲꦤ꧀ *SB.* iets in het oog hebben gekregen, *bv. een korreltje stuifzand.*

ꦏꦥꦏ꧀꧉ — ꦔꦥꦏ꧀ *SB.* met de vleugels klappen, klapwieken, *ook om vervolgens weg te vliegen, van daar ook* wegvliegen; *iemand of iets* al fladderende raken, *hetzij met de vleugels, hetzij met de pooten, hetzij met het lijf.* (*Mal. kepak*, vleugel, vlerk. *P.*).

ꦏꦥꦸꦏ꧀꧉ *SB. de kortvezelige in de vrucht van den randoe groeijende katoen, die door de Europeanen ook* kapok *wordt genoemd.*

ꦏꦥꦺꦴꦏ꧀꧉ *SB.* afgeschrikt *van iets, zoodat men het niet weêr wil doen of zijn;* er den schrik voor gekregen hebben; er een afschrik van hebben en het niet weêr willen doen, *omdat men de kwade gevolgen of het onaangename er van heeft ondervonden.*

ꦏꦼꦥꦸꦏ꧀꧉ — ꦔꦼꦥꦸꦏ꧀ *SB. iemand met iets, bv. met den zakdoek of tip van den karèmbong*, een tikje geven, *hetzij stoeijenderwijze, hetzij om dien persoon te doen opkijken of omkijken;* slaan *met iets, naar een rondvliegend insekt of naar een vleermuis.* — ꦢꦶꦥꦺꦴꦏꦼꦥꦸꦏ꧀ elkaar stoeijenderwijze slaan, tikjes geven, *door vrouwen bv. met de tippen van hun karèmbongs.* — ꦥꦏꦼꦥꦸꦏ꧀ in aller ijl, met allen spoed, in agitatie *iets doen. Verg. bij* ꦏꦼꦥꦸꦏ꧀꧉

[Javanese] *SB.* bamboezen mand met deksel, *voor kleeren en reisbenoodigdheden.*

[Javanese] *naam van een pisang* ([Javanese]) *soort.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* naaijen, *iets* naaijen. – [Javanese] naaiwerk (*nog onder handen*). — [Javanese] kleermaker; naaister.

[Javanese] *SB.* waaijer. — [Javanese] *iemand of zich zelf* verkoelen met een waaijer.

[Javanese] *SB.* met de armen zwaaijen *onder het loopen.*— [Javanese] *iets dat men in de hand heeft*, zwaaijen, heen en weer zwaaijen, door onder het loopen met de armen te zwaaijen langs het lijf.

[Javanese] *SB.* rijst, gekookt in een zakje, gevlochten van tot reepen gescheurde *of* gesneden bladen, *veelal klapperbladen.*

[Javanese] *SB.* schuddend *of* slingerend heen en weer gaan. – [Javanese] *iets bv. een wapen* zwaaijen; *een tali api* schudden *om de asch te verwijderen; enz.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kwispelen *van den staart van een hond of tijger.* — [Javanese] kwispelstaarten, *van een hond.*

[Javanese] — [Javanese] *en gew.* [Javanese] — [Javanese] *SB.* zich overgeven aan praktijken, die door den godsdienst zijn verboden en de ziel doen verloren gaan, maar die, zooals het volk gelooft, groote rijkdommen doen verwerven; zijn ziel aan den duivel verkocht hebben.

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB.* zich na een ontlasting niet wasschen. *II. zie het voorg. woord.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kapitein (*Port. capitano Jav. wdbk.*)— [Javanese] *verb. van het Holl. woord, wordt ook gebezigd.*

[Javanese] een soort zeekrab.

[Javanese] *SB.* katoen *van den katoenheester*, kapas. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* van zich afgooijen, afslingeren; *een dier, dat zich bijv. op de hand heeft geplaatst, door een krachtige schudding van de hand, half zijdelings half benedenwaarts,* er af schudden; *eeu zaak* van zich afwerpen, *bv. door te ontkennen of te loochenen, dat men er last toe gaf; ook iemand, wien men beval iets te doen, en die over hetgeen hij zoo deed*

aangevallen, *zich op den last dien hij ontving beroept*, verloochenen.

[Javanese] *Chin.* kipsjau *of* kipsijau, aarden potje met deksel, van Chineesch maaksel. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *Mal. SB.* vaartuig, schip.

[Javanese] *I.* kardamom. — *II. zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zooveel van iets, zooals bijv. gekookte rijst of konfijt, als men houden kan in de gebalde hand. — [Javanese] gebald zijn, *van de hand; iets* in de gebalde *of* gesloten hand houden.— [Javanese] *de hand* ballen; *ook* niet slaan *aan een werk of arbeid.*— [Javanese] een bal gekookte rijst in de hand *of* vuist zamengedrukt; een greep *of* handvol van iets, *zoo als bv. confijt*, in de hand zamengedrukt.

[Javanese] *SB.* hoofd, chef, overste, hoofdman (*Skr. kapâla*, de schedel. *Jav. wdkb*).— [Javanese] als hoofd, chef *of* bevelhebber staan *of* gesteld zijn over *iets*, *zooals bv. een legerafdeeling.*

[Javanese] *SB.* benaming van een spel. *Het wordt gespeeld met vier centen, aan de muntzijde met kalk bestreken, en die men opgooit. De opgooijer wint, als bij het neervallen twee van de vier, hij verliest als er een of drie met de muntzijde boven komen te liggen. Zoo ze alle vier, hetzij met de muntzijde, hetzij met de kruiszijde, boven komen te liggen, is hij eveneens winner.*— *Zie ook* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* klapwieken, klappen met de vleugels, *zooals een haan doet, die wil gaan kraaijen.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* liggen, overhangen *van de kam van een kapoen;* verlamd er bij hangen, *van een arm.* — [Javanese] heen en weer gaan, wabberen, *van de ooren van een buffel.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* golven, *van de vloeistof in een kom, emmer of bak, terwijl men dien bv. draagt.*

[Javanese] hangen, *van de ooren van een Europeschen hond.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* [Javanese] niet weten wat nu te beginnen, *bv. van een bediende, die zijn ontslag verzocht om bij een ander*

waar de dienst open was, te gaan dienen, maar die, als hij zich aanmeldt, den dienst vervuld vindt of niet wordt aangenomen.

[illegible] *SB.* het noodige om van te leven, geld om van te leven, geld om zich te voeden en te kleeden, huishoudgeld, levensonderhoud. — [illegible] *iemand* kipajah geven *of* verstrekken. — *Verg.* [illegible] en [illegible]

[illegible] *SB.* kalot, gewoonlijk van rood laken en voorzien van een lange kwast. *Zoo'n muts wordt door de* [illegible] *en ook wel door Europeanen in Indie gedragen, maar het is meer bepaald de dragt van den hadji, die, door een shawl om het hoofd te winden na, eerst de* [illegible] *te hebben opgezet, de laatste in een tulband vervormt (Ar.* كوفية *koëphíah, Ital. cuffia. Jav. wdbk.).*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* geheimzinnige kracht, bovennatuurlijk vermogen, *ook wel* geneeskracht *van iets, bv. van een wapen, van een ring waarin zekere steenen zijn gevat; enz.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible]...... [illegible] *of* [illegible] [illegible]...... [illegible] de eene maal...... de ander maal; nu eens..... dan eens. [illegible] nu en dan eens, van tijd tot tijd, *iets doen.*

[illegible] *SB.* hetgeen men bezigt om zich te dekken *of* te beschutten *tegen iets, fig. ook tegen iemand;* beschutsel, schut; schild. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand, een dier, ook een stad of vesting* omsingelen, insluiten; in het rond om *de tafel* zitten. *Verg.* [illegible] — [illegible] met de blaaspijp jagtmaken op bèkèrs (*een vogel die zich op de sawahs ophoudt*); *te dien einde wordt een stuk sawah aan drie kanten afgezet, terwijl aan den vierden kant de opjagers er in gaan.*

[illegible] — [illegible] *SB.* schijfwiel *van een padati.*

[illegible] *SB.* overal loopen, *zoeken of zoekende naar iets dat weggeraakt is.*

[illegible] *SB.* oor. *Verg.* [illegible] [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* des duivels zijn, *op iemand, tegenover wien men lang geduld oefende, bv. op een kind, dat, hoe dikwijls ook met zachtheid bestraft, niet wil luisteren.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] *I. maar niet van* [Javanese]

[Javanese] *zamentrekking van* [Javanese] *zie dat bij* [Javanese]

[Javanese] *naam van een vrucht, algemeen bekend onder den Maleischen naam* doerian (*Durio Zibethinus. Rg*).

[Javanese] *Kw.* paard.— [Javanese] merrie. [Javanese] merrie, die reeds geworpen heeft. *Verg.* [Javanese] – [Javanese] *of* [Javanese] hengst. – [Javanese] dekhengst. — [Javanese] rijpaard *van een voornaam persoon.* — [Javanese] roodschimmel, met witte beenen en kol. — [Javanese] ruin. — [Javanese] heerenpaard. — [Javanese] bediendenpaard. – [Javanese] schraag; bok; twee, onder den nok van het huis verbonden balken, die, rustende op een hanebalk, daarmeê een driehoek vormen.

[Javanese] *I. SB.* in knop staan, nog niet ontloken zijn, *van bloemen.* — *II. S.* [Javanese] *B.* moeten *of* behooren *iets te zijn of te doen, omdat zulks noodig is of noodig wordt geacht;* behooren te geschieden, *gezegd van iets;* niet kunnen missen het geval te zijn, *ook* behooren *te hebben of te bezitten, als voren, gezegd van iets. Verg.* [Javanese] — [Javanese] het is niet bepaald noodzakelijk; het is geen moeten.

[Javanese] *SB.* twintigtal. — [Javanese] een twintig stuks *van gebatikt en sits;* vier en twintig vellen *van schrijfpapier.* – [Javanese] kodi'gewijze *bv. verkoopen.* — [Javanese] slecht in zijn soort, *van lijnwaden in den handel.*

[Javanese] *SB.* [Javanese] *of* [Javanese] alle mogelijke hulpmidddelen aangrijpen, die men bij de hand heeft, *om een doel te bereiken; ook* zich trachten te redden, *ter zake van het een of ander.* (*Jv.* [Javanese] wat iemand aanvangt, om een doel te bereiken; doel, bedoeling. *Jav. wdbk.*).

[Javanese] *naam van een groot soort boschduiven; columba aenea. Rg. K.*

[Javanese] *SB.* vermogen, hoeveelheid, maat (*Ar.* [Arabic]). — [Javanese] *SB.* naar vermogen; zooveel als mogelijk *of* doenlijk is; zooveel als waartoe in staat *of* bij magte.— [Javanese] voldoende *of* genoeg, maar ook niets meer. *Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] *SB.* alleenlijk; hoog-

stens. (*Van* [Javanese] *en dit voor* [Javanese] *en* [Javanese])

[Javanese] *Ar.* قوة, *SB.* magt, almagt, *van God.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* houwen, een hak geven; *met iets, zooals bv. een zwaard* een hak *of* houw geven op *iets, bijv. op iemands hoofd.* — [Javanese] houwen en hakken.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets, bv. een vijver,* uitgraven, uithalen; (*iets, zooals bv. asch, de hier en daar liggende mest in een paardenstal, ook wel modder of slijk, bv. om een droog paadje te krijgen, met behulp van een werktuig, bv. een patjoel, of wel met de hand* bij elkaar halen *of* naar zich toe halen. *Rg*); *ook, maar zeldzaam zóó gebruikt, zva.* [Javanese] — [Javanese] *de mvdsv. het spraakgebruik eischt dien in sommige gevallen. Zie de Gramm.* — [Javanese] van ongeduld, met de voorbeenen, krabben *of* woelen in het zand, *van een paard.*

[Javanese] *SB.* mom, masker, mombakkes, momaangezigt. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* tasten *in een zak, pot of opening, bv. in een door muizen gemaakte opening; iets* krijgen *of* nemen *uit een zak of tasch.* — [Javanese] *mvdsv.* [Javanese] *onder het* loopen de handen gestoken houden in de zakken van het buisje. — [Javanese] een armslengte. — *II. Jav.* kikvorsch. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zakkenlinnen; zak, gemaakt van [Javanese]

[Javanese] *het Jav.* [Javanese] *en dit zva.* [Javanese] *zie dat bij* [Javanese] *Ong.* — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* groote groene hagedis, *die zich in het gras zoomede in aanplantingen en derg. ophoudt.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* onwillig om te werken; *en van een kind:* ongezeggelijk.

[Javanese] *SB.* zuid, het zuiden. — [Javanese] *of* [Javanese] naar het zuiden; naar het zuiden gaan. — [Javanese] bezuiden.

[Javanese] *SB.* trens, gebit *voor een paard; ook voor het geheele* hoofdstel. — [Javanese] trens, bezet met scherpe punten,

zooals de inlanders veelal bezigen bij wijze van gebit voor een rijpaard. - *Verg.* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *SB. een wapen* schoonmaken en scherpen *of* in dien staat brengen dat men het kan gebruiken.— *II.* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Jav.* (knipping van de oogen; blik; lonk. *Jav. wdbk*). — [illegible] *of* [illegible] *SB.* een oogenblik.

[illegible] ([illegible] *Kw. Jav. wdbk.*) *SB.* als, evenals, gelijk.

[illegible] *wordt, als Arabisch, door den schrijver van de Gesch. van Abdoerahman en Abdoerahim verklaard met* [illegible]

[illegible] *I. SB.* [illegible] *zooals men zegt een verouderd woord, dat nog in vertellingen en derg. wordt gebruikt:* broer, broertje, vriend, sinjeur. — [illegible] *zva.* [illegible] *Verg. Jav. wdbk. op* [illegible] —*II.* [illegible] *SB.* somtijds, somwijlen, soms, mogelijk, best mogelijk. - [illegible] soms, welligt.— ([illegible] nu en dan, somtijds. *Rg. Reg. Tj.*)

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* ([illegible] *en* [illegible] *en* [illegible] *mvdsr.*) liggen; zich neerleggen *bv. om te gaan slapen. Van dieren is* [illegible] *SB.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich op *iets* neerleggen; *van dieren als bov.*— [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* neerleggen, *bv. op een tapijt of mat; en SB. iets, dat lang is, bv. een degen, ergens* neerleggen.

[illegible] *ong.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* een oogenblik, een moment; voor een oogenblik, voor een uiterst korten tijd.— [illegible] *ook* [illegible] *en* [illegible] ieder oogenblik.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* voor eenige oogenblikken, voor een oogenblik.

[illegible] *SB.* pakhuis, magazijn; *ook zva.* [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* dan pas; eerst dan, nu; dan; nu (*nu het niet te pas komt*).

[illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* gekookte rijst. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* rijstkoken.- [illegible] de persoon die de rijst, de pot, kookt; kokkin. — [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] duur van tijd gelijk aan den tijd, dien een pot met rijst noodig heeft om gaar te worden. — *Verg.* [illegible]

[illegible] en [illegible] — [illegible] rijst, die van de laatste maal rijstkoken en rijsteten overschoot. — [illegible] *spreekw. van iemands lakoe-lampah, in het algemeen van iets, dat men ter hand neemt, en is, zóó gebezigd de zin:* in het begin goed, maar gaandeweg al slechter en slechter; *voorts gebruikt men de spreekwijs ook van iemand, die na een of ander arbeid op zich te hebben genomen, al heel spoedig verzoekt daarvan te worden ontheven.— Maar* [illegible] *vond ik gebruikt in den zin van:* als ge iemand een teregtwijzing hebt gegeven en gezegd hebt wat ge hadt te zeggen, dan moet ge het er bij laten, niet langer boos op hem zijn, maar hem weêr met een vriendelijk woord te gemoet komen.

[illegible] *I. SB.* een soort van buidel, gewoonlijk gemaakt van touw en met groote mazen gewerkt. *De* [illegible] *men draagt dien zooals wij onze reistasschen dragen, wordt als een eenigzins verre togt moet gemaakt worden, meê genomen, tot berging van allerlei zaken, die men onder weg noodig heeft of zou kunnen noodig hebben.*

II. [illegible] (*Perz.* خواجه). — [illegible] *benaming voor sommige overwalsche vreemdelingen, gemeenlijk handelaren. Maar de Palembangers worden niet gerekend tot de* [illegible] *Wel betitelt men de laatsten ook met* [illegible]

[illegible] *SB.* het maakt niet uit; laat maar blijven; soit: laat het (dat) zijn; ongeacht. — [illegible] het maakt hoegenaamd niets uit; dat (het) is mij te eenenmale onverschillig. — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *iemand* stil laten zitten en zich niet met hem bemoeijen; *iemand* stil den gang laten gaan; van *iemand of iets* geen notitie nemen; zich omtrent *iemand of iets* onverschillig betoonen; *iets* stil laten zooals *of* zooals en waar het is; *eten* onaangeroerd laten staan; *werk* onaangeroerd laten liggen. — [illegible] *mvdsv.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I. zeer plat woord voor* [illegible] je zal wel kreperen. — *II.* ([illegible] *SB.* een hoeveelheid van vijf pakjes *arensuiker. Rg. K.*)— *Verg.* [illegible] *bij* [illegible]

Jav. klopping *van het hart.* *Verg.* — *spreekw. die men bezigt van iemand, wien ten huize van hem, bij wien hij inwoont of verblijf houdt, iets onaangenaams wedervaart, en die nu, ongeacht alle tegen zijn voornemen ingebragte bedenkingen of pogingen om hem daarvan terug te brengen, weg wil.*

ong. — *en* *zva.*

zie

— *SB.* zwemmen. naar *iemand of iets* toezwemmen.

— *zie*

SB. mat van aaneengeregen *of* op andere wijze zaamgevoegde nerven van drooge kiraj *of* andere palmboombladen, ook wel van pandanbladen, *tot bekleeding in een huis of schuur, ook wel voor emballage en derg.* — *zie* *Voorts (in het Buitenzorgsche* *zva.* *K.).*

zva. *zva.* *zva.*

SB. een soort hakmes, met zoo gebogen lemmet dat het altijd twee wonden tegelijk toebrengt, hetgeen, zooals men zegt, den tijger doet vreezen voor dit wapen. — van twee kanten er aan verdienen.

I. zva. zooals; bij voorbeeld; te weten; als daar zijn. — *II. SB.* bemiddeld, rijk. — *a.* *iemands* bouwgronden (*sawah*, *hoema of kebon*); *b.* de vrucht van (eigen) vlijt. — den grond bearbeiden, bebouwen; landbouwen (*of*); *ook zva.* — *zva.* *b.* — voorzien in het levensonderhoud van *iemand;* voor *iemand* den kost verdienen.

wel voor boom, *ook wel voor* hout. *Verg.* *en* *zoo'nede de Jav. en Mal. lexica op kajoe.* — een lowaboom, een lowa. — luciferhoutje.

SB. aldus, alzoo, zoodanig, dit; als volgt, op deze wijze; in dezen toestand *of* in zoo'n toestand als deze (*van zich zelf, maar ook wel met insluiting van den toegesprokene*); *voorts:* *ook:* in

die mate als ik dat ben. *Zie de Gramm.* [illegible] zoo; in zoo'n mate.- [illegible] bij uitstek, buitengemeen, erg, zeer. — [illegible] hem werd niets gedaan. — [illegible] *zva.* [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] zoo *of* op zoo'n wijze behandeld worden; (*altijd doelende op een niet goede of volgens spreker niet goede wijze*). — [illegible] alzoo *of* op deze wijze behandeld (*gepijnigd, mishandeld of derg. wijze*) worden.

[illegible] *SB.* rivierschildpad.

[illegible] *SB.* stuk sits lang zes el, soms ook acht el *en voldoende voor een baadje en een broek of voor twee baadjes en twee broeken.* [illegible] *enz.* — *Bl.* 32 *van de* »*Vertellingen vertaald uit het Maleisch in het Soendasch, door Raden hadji Mohamad Moesa*", *vindt men ook* [illegible] *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB. betiteling in de Preanger van een geestelijke van lager rang, bv. van een dorpspriester, maar ook betitelt men wel zóó iemand, die hoewel niet behoorende tot de geestelijkheid, toch te huis is en studeert in allerlei zaken, die betrekking hebben of behooren tot de ugama.*

[illegible] *SB.* last, *t. w. dertig pikoels, ten minste gewoonlijk. Scheepsruimte drukt men in kojan uit; ook het zout wordt er meê gemeten. Zie ook* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *naam van een boomsoort, behoorende tot het geslacht der vijgeboomen.*

[illegible] *of* [illegible] *klanknabootsing van het geschreeuw van een kip, die gebeten of gegrepen wordt, waar achter gejaagd wordt; enz.* — [illegible] schreeuwen *van een kip.* — [illegible] een keel opzetten, schreeuwen, *van een kip, die bijv. gegrepen wordt.* — [illegible] *of* [illegible] schreeuwen, af en toe schreeuwen. — [illegible] *van personen:* schreeuwen, als *enz.* — [illegible] schreeuwen voordat men geslagen wordt.

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *1. SB.* [illegible] *of* [illegible] *iets bv. zekere gegevens* ontleenen *aan iets, zooals een of ander geschrift of werk; iets* aannemen te zijn *als iets*

anders, bv. de hoogte van een plaats gelijk aan de bekende of gemeten hoogte van een andere plaats. (*Ar.* قياس redenering, betoog uit de analogie, vergelding volgens de analogie. *Jav. wdbk.*)— *II.* [illegible] *SB.* de een of andere handeling, ten doel hebbende een huwelijk dat niet voorspoedig is, *bep. doordien man of vrouw of beide steeds met ziekte hebben te kampen,* voorspoediger, meer gezegend te maken. — [illegible] den tot dusver steeds op *de echtverbindtenis, het* [illegible] gerust hebbende onspoed trachten aftewenden, door zekere handelwijze, *bv.* [illegible] *of ook wel, zonder voorafgaande scheiding, op nieuw trouwen.* — *III* ([illegible] het strikt noodzakelijke; dat waar het op aankomt en dat niet kan worden nagelaten *of* weggelaten. *Bv.* [illegible] [illegible] *K. Mij van elders onb.*) *Verg.* [illegible] *I.*

[illegible] *SB. een soort* kleine landkrab.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* kwijnende blikken rondwerpen *of* toewerpen; lonken. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* fladderen, voortfladderen, wegfladderen, *van een vogel, die bv. werd aangeschoten.* — [illegible] fladderen, liggen te fladderen, *bv. van een niet watervogel, die in het water viel.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Kw.* lust, liefde, begeerte, verlangen. [illegible] *Kw.* naar lust, naar verkiezing. *Jav. wdbk.*

[illegible] *voornaamwoord van den eersten persoon. Het wordt gebezigd sprekende tot iemand, die veel lager in rang is; het is vriendelijker als* [illegible] *Voorts gebruikt de man het wel sprekende tot zijn vrouw; ook door kinderen onder elkaar zoomede als men bij zich zelf spreekt wordt het gebezigd. — En een Europeaan sprekende tot zijn bediende kan het ook gevoegelijk gebruiken.*

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* den mond spoelen.

[illegible] *of* [illegible] *ook wel* [illegible] *SB.* hoe moet *of* zal..... dan wel zijn; hoezeer moet (moest) dat het geval zijn, bij, met, toen, als, *enz. Ook....* wat dan wel. *Zie de gramm. en verg. ook* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] (*Skr. kâma,* het man-

nelijk zaad). *Verg.* [illegible] [illegible] en [illegible]

[illegible] en [illegible] zie [illegible]

[illegible] *SB.* hoe? hoedanig? hoe is het er mee gelegen? hoe staat het er mee? wat zal het zijn? zooals; overeenkomstig.— [illegible] hoeveel; hoe lang; hoe groot; overeenkomstig; in voege, als.— [illegible] het maakt niets uit, het is er hetzelfde om.— [illegible] dat zal niets geven, dat zal mij geen ongeluk bezorgen. — [illegible] niet bijzonder, niet heel erg.— [illegible] al heel spoedig; het duurde niet lang; weldra.— [illegible] wat is (wordt) er met *iemand of iets* uitgevoerd; *en zva.* [illegible] — [illegible] het zij zoo; wat er aan te doen. — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *een B. of mooi woord voor* [illegible] hulp, bijstand *in een bepaald geval.*

[illegible] *Holl.* kommandant.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *naam van een boom met witte bloemen, en welks hout o. a. voor handvatten van wapens, bv. voor een gòbang wordt gebezigd.* (*Jav.* [illegible] *of* [illegible] *van* [illegible] geel).

[illegible] *Holl.* kamer.

[illegible] *SB.* gister.— [illegible] een dag of wat, *bv. drie of vier dagen*, geleden.

[illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* zoo vol als een padde, *van het vele eten;* zich overeten hebben.

[illegible] *een soort* wesp.

[illegible] *zva.* [illegible]— [illegible] een syllabe, een woord.—*Bv.* [illegible]

[illegible] *SB.* verwaand, waanwijs, trotsch, hoogmoedig; verwaand *of* hoogmoedig zijn. (*Van* [illegible] *Jav.* een oud man.)— [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *SB.* een toovergebed (*het toovergebed* [illegible]) uitspreken, tegen *een afwezende*, opdat hij kome. *Verg.* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *SB.* iemand, die als waker *of* nachtwacht op wacht is; de wacht houden (*na zonsondergang*) *ergens, bv. bij een pakhuis.* [illegible] *mvdsv.* — [illegible] de wijk *van een distrikts hoofd-*

plaats, waar de wadana zoomede de andere inlandsche ambtenaren en beambten wonen; de distrikts hoofdplaats.

[illegible] *Bant. zva.* [illegible] *K. Verg. Jav. Wdbk. op* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* het lange witte hemd, dat door hadji's en priesters wordt gedragen. [illegible] *hetz. — Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* donderdag (*Ar.* خميس).

[illegible] *S.* [illegible] *B.* knevel, snor.

[illegible] *I. Holl.* commissie; *en, gevoegd achter een ambtstitel, ter onderscheiding van den ambtenaar van zijn collega's:* in commissie gesteld. — [illegible] een onderzoek instellen naar *iets, bv. naar hetgeen ergens voorviel; ergens* gaan informeren hoe het met *iets* gesteld is. — *II. zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* ziekelijk, ongesteld, ongesteld worden, *van een kindje, omdat de moeder het aanlegt met een anderen man. Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *maar omdat de vader het aanlegt met een andere vrouw; ook* (ziekelijk, ongesteld worden, *van een kindje, ten gevolge van het voor den tijd spenen. K.) Verg.* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* olie persen; uit *soeoek* olie persen. — [illegible] *of* [illegible] de inlandsche oliepers. *Rg.*

[illegible] (*Holl.* pomp. *Jav.* [illegible]) *SB.* brandspuit. — [illegible] de kleine wegen *of* bijwegen *op een hoofdplaats.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* compagnie, de *voormalige* O. I. Compagnie, *en van daar ook nu nog een benaming voor* het N. I. Gouvernement. [illegible] gouvernements postpaarden.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* bijl, *waarvan het fatsoen hetzelfde is als dat van den Europeschen bijl. Verg.* [illegible] — [illegible] patjoel geheel van ijzer, *dwz. zonder bawak.*

[illegible] *SB.* kuiltje, *bv. in de*

wang, als iets dat achterbleef uit een huidziekte; en, gezegd van een of beide wangen: met kuiltjes, met kuiltjes zijn, *als voren. Bv.* [illegible] *of* [illegible] — *Maar* [illegible] kuiltjes in de wangen hebben *of* krijgen, *bv. als men lacht, dus als een natuurlijk schoon. — Voorts* [illegible] *nog* het kuiltje *in een matras, waar die doorgestikt is, en van daar ook wel voor* het doorgestikte *van een matras, en derg.*

[illegible] *SB.* blaas van een buffel, *soms ook* van een rund, *waarin de olie aan de markt komt.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* scherp ondervragen.

[illegible] *SB.* zak, *houdende een pikoel, voor rijst; ook* zak *voor geld en meer bep. voor kopergeld. Bij de landskassen, houdt een kampil* 20 *of* 25 *gulden koper. Verg. Jav. Wdbk. op* [illegible]

[illegible] *SB.* stijf, dik, *van pap en derg. Ook:* gestold. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* van leêr gemaakte reistasch met klep; *de brievenbestellers zijn wel voorzien van zoo'n tasch.*— [illegible] een dergelijke tasch, maar van blik gemaakt, *deze wordt evenzoo als de gewone kimpoel aan een riem gedragen, op de wijze zooals men bij ons een weitasch draagt.*

[illegible] *SB.* bij een, bij elkaar, verzameld, vereenigd. — [illegible] *hetz.* [illegible] op last *of* naar aanleiding van een invitatie, zijn verzameld; vergadering, verzameling, feest. [illegible] *soms als mooijer woord. Verg.* [illegible] - [illegible] speelpartij.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* [illegible] *BL.* maaltijd, waaraan naar aanleiding van invitaties, velen deelnemen.— [illegible] naar een vergadering *of* bijeenkomst, *als antwoord op een vraag als deze: waar gaat ge naar toe?*— [illegible] willen *of* van plan zijn een diner te geven. — [illegible] verzameld, bij elkaar zijn, niet op last *of* naar aanleiding van een uitnoodiging; herhaaldelijk vergaderen *of* zamenkomsten houden, *bv. om een zaak te bespreken.* — [illegible] van alle kanten bijeengebragt; *ook:* van allerlei menschen *of* regts en links geleend, *bv.*

van den grooten voorraad borden, dien iemand bij een gelegenheid voor den dag brengt. — [Javanese script] stuk voor stuk *of* bij beetjes verkregen — [Javanese script] geld, dat men bij kleine beetjes heeft verzameld, en waar dien ten gevolge alles onder loopt, groot en klein geld, koper en zilver; geld, dat men zoetjes aan, aan dit en aan dat, verdiende. — [Javanese script] bij elkaar trachten te brengen, bij elkaar brengen, *bv. van het geld, benoodigd voor een reis.* — [Javanese script] *iets* verzamelen, zamengaren, bij elkaar brengen; *troepen* verzamelen; *personen* zich doen vergaderen *of* bijeenkomen; *iemand* voegen *bij anderen.* — [Javanese script] *de mvdsr. van* [Javanese script] *is daarnevens in gebruik.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] 2 — [Javanese script] *SB. of S. met* [Javanese script] *B.* de zijde van het lichaam, *en bep. onder de ribben; voorts SB.* de zijde *en dan bep. achter de ribben, van een dier zooals bv. een buffel.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *1. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. een woekerplant, die boven in de boomen groeit en die door vrouwen wel in den haarwrong wordt gedragen, meenende dat het haar daardoor lang wordt.* (*Lycopodium. Hasskarl*).

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] dorp.

[Javanese script] *SB.* uitvaren *tegen iemand,* het hebben *tegen iemand, bv. omdat men hem verdenkt iets te hebben gekaapt.*

[Javanese script] *SB.* hemd, *ook* overhemd (*Port. camisa*). *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* niet ferm; niet spreken als men behoort te spreken; den mond houden, als men behoorde te rapporteren. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB. een soort* vogelknip, *die men, voorzien van een lokvogel, in een boom hangt.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* wasschen, met water schoon maken. *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* (*van een meerdere*) de voeten wasschen. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. hetz. maar bep. van iemand gezegd; voorts iemand* de voeten wasschen, met water begieten *of* besproeijen, *hetgeen ook de pasgehuwde*

vrouw haar echtgenoot doet, en wat strikt genomen ieder vrouw haar man behoort te doen, als deze na eenigen tijd afwezig te zijn geweest, de woning weêr zal betreden.

zamentrekking van *en*

ong. *zie*

SB. tweeling, tweelingen; *en van het bevallen gezegd:* van tweelingen. *Verg.* *en* — (*op Bandoeng voor* tweelingen van het mannelijk geslacht. *K.*).

zva. *Het is een pantoen woord.* — (*Bij de, door de Badoej in het Bantamsche vereerde* *dit is de kollektiefnaam, onderscheidt men drie hoopen: t. w. de kombara ratoe, de kombara moending en de kombara koeda. In het midden van ieder der drie hoopen is een steen, die bij den eersten hoop ongeveer het fatsoen van een mensch heeft, bij den tweeden van een buffel en bij den derden van een paard. K.*).

SB. harig, ruigbehaard *van het lijf, ook van de handen;* langharig, ruigharig, *van paarden. Verg. SB.*

— *SB.* drijven, drijvende zijn; zwemmende, zich gedeeltelijk boven water vertoonen, *van een kikvorsch, een kaaiman enz. Voorts* zich lijdelijk overgeven *aan iemands wil of welbehagen;* zich volkomen *of* in allen deele voegen *naar iemands begeerte of verlangen.* — *iets bv. een plant* laten drijven; *en zva.* *fig.*

Mal. geit. *Verg.*

SB. bloem, bloemen. — met bloemen; bloeijen. *mvdsv.* — bloemen *in algem. zin;* het gebloemte. — een hoofdsieraad van dansmeiden; *het zijn van zilver vervaardigde bloemen, met heel dunne steelen, zoodat de bloemen, — ze worden in het kapsel gedragen, — onder het dansen steeds in beweging zijn. Verg.* — *S.* *B.* bloemen *enz.* brengen, op de graven van voorouders *of* afgestorven betrekkingen. — *Het geschiedt o. a. voor de besnijdenis, na het trouwen, voor de aanvaarding van de bedevaart, met lebaran, enz. Verg.* *en zie ook*

— *ook* *SB. een kòtak, een kòtakkan sawah* onder water zetten. — *mvdsv. (meer dan een kòttak of kòtakkan).*

[script] *I. SB.* gezwollen, opgeloopen, *van den nek van een buffel, daar waar het juk drukt; voorts* blaar, geblaard. *Verg.* [script] *en* [script] — *II.* bol staan *van de wangen, en* bol uitstaan *van een met lucht gevulde blaas. III.* (*naam van een zeevisch. Rg.*) *Zie ook* [script] *en verg. P. bij kemboeng.* — *IV.* [script] *SB.* een kleine sitoe; een kleine vijver door afdamming verkregen.

[script] — [script] 1. *SB.* al trekkende vasthouden; trekken, *zooals men bv. iemand doet, dien men, terwijl hij wil voortgaan, bij de kleeren vasthoudt;* aan *den patjoel* rukken, *om zoo, nadat men het werktuig in den grond heeft geslagen of gehakt, de aarde, die zich bevindt voor het ijzer van den patjoel, lostetrekken of te verplaatsen.* [script] *hetz.* — 2. *zva.* [script] — 3. *met* [script] *er nevens in gebruik:* zich *met behulp van het een of ander, dat men vastgrijpt en vasthoudt, uit een zittende houding* optrekken, *zoodat men komt te staan.* — [script] ring, haak, knop *of derg.* waaraan men *iets* optrekt *of bv. de stores van een venster,* digttrekt.

[script] *I. SB.* [script] door menschen daargestelden, de grootte van een vijver hebbenden inham van een rivier; *gevuld met takken en struiken* ([script]) *verzamelt zich daar weldra visch, die door den* [script] *aftesluiten, gemakkelijk kan worden gevangen.* — *Verg.* [script] *en* [script] — *II. misschien voor* [script] (*zie aldaar*) *in de spreekwijs:* [script] (Kombong, *a bed chamber, a place of retirement. Rg.*)

[script] *naam van een wilde manggasoort.* (*Mangifera foetida. Rg.*)

[script] *SB.* tegengehouden worden *door iets, in zijn loop, vaart of sprong, enz. ook* weêrhouden worden *iets te doen; en van lezen:* met horten en stooten, *bv. van het Javaansch lezen door een Soendanees; zoo ook* moeijelijk en niet vlug, *bv. van het Soendasch schrijven met de Soendasche letter, van iem. die gewend is het te schrijven met de Holl. letter; eindelijk van de taal die ergens gesproken wordt, bv. in het Madjalengkasche,* onzuiver, vermengd met niet Soendasche woorden. — [script] *of* [script] *iemand* stuiten, tegenhouden *in zijn loop, sprong, enz.; iemand* in de rede vallen, interromperen, storen in het tellen, *enz.*

[illegible] *SB.* schrikken, verschrikt worden, ontstellen; verrast worden; verbaasd, verwonderd: versteld; gefrappeerd *door iets.* (*De grondv. is* [illegible] *Jav. wdbk.*) [illegible] *iemand* doen schrikken, verschrikt maken.

[illegible] *van den grondv.* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *het laatste is in de Preanger het gebruikelijke woord.*

[illegible] *SB.* naam van een spel; *een soort knikkeren, met een pot. Als knikkers gebruikt men steentjes, moentjang vruchten of derg.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* de tempel in de groote moskee te Mekka. *Ar.* كعبة

[illegible] *S.* [illegible] *B.* alle, allen, alles, geheel, geheel en al. — [illegible] alle, allen, *zonder uitzondering.* — [illegible] *daarn. of als wat hooger:* [illegible] *of* [illegible] *spreekwijs, om te betuigen, dat men zich onderwerpt of zal onderwerpen aan alles, wat hem, dien men toespreekt zal behagen; en zoo bv.* U kan met mij doen wat U goed vindt, ik onderwerp mij aan alles; *of:* ik wacht met blinde onderwerping af wat Uw welbehagen zal zijn; *of:* terwijl ik mij geheel onderwerp aan Uw welbehagen in dezen; *enz.* — [illegible] allen, alle, *die tegenwoordig zijn* (*waren*) *of* alle, allen, *die van de zaak afweten of kunnen afweten.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* stuk grond, beplant met iets anders als parè; tuin. — [illegible] een kebon aanleggen. — [illegible] een koffijtuin aanleggen. — [illegible] van *een stuk grond* een kebon maken. [illegible] aanplant van moeskruiden *of* groenten; groententuin. — [illegible] opzigter over een kebon *of* kebons. — [illegible] tuinman, tuinjongen.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* graf (*Ar.* [illegible]). — [illegible] *SB. iemand* begraven. — [illegible] *zva.* [illegible] *Zie ook* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* gelubd. ontmand. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] lubben, ontmannen, *een dier* snijden, *bv. een hengst tot ruin maken;* aan *sommige gewassen, zooals bv. tabak,* den top *of* de kruin ontnemen.

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* (*wordt gevolgd door* [Javanese]) *iets* in den keel hebben, *zooals een beentje of graat. Rg.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* kleine glazen *of bij de inlanders ook wel* metalen kom, *waarin water wordt gedaan, en waarin men dan, voor* [illegible]*ten, de vingers nat maakt, opdat de* [illegible] *niet daaraan zal blijven kleven, en vo*[illegible]*s, onder en na het eten, hand of vi*[illegible] *afspoelt.* — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] *of* [Javanese] het water in *of* afkomstig uit zoo'n kom. — [Javanese] in *water of andere vloeistof ook* in [Javanese] *bv. er van nemende,* de hand steken, *in het laatste geval in tegenstelling met er van nemen, met behulp van een lepel.* — [Javanese] *maar de act. vorm schijnt zelden gebruikt te worden:* indompelen, er in steken, *t. w. hand of voet, bv. in tegenstelling met de vloeistof daarop of daarover te gieten of te laten loopen.*

[Javanese] *SB.* slaperig, slof, *zoodat men iets wat men terstond behoorde te doen, bv. als loerah het rapporteren dat er een misdrijf werd gepleegd, niet onmiddelijk doet;* slaperig *in zijn spreken of antwoorden.* — [Javanese] jij slaapmuts!

[Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *ong.* — [Javanese] gedruisch, *zooals ruigte en derg. dat kan maken als mensch of dier er door loopt.* — [Javanese] (*of* [Javanese]) [Javanese] zóó dat gedruisch maken, *van velen.* — [Javanese] loopen *door ruigte, parè en derg.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. zva.* [Javanese] regt toe, regt aan; *ook* (blazen *uit een streek, van den wind. K.*) [Javanese] van *iets* de stof afslaan. *Rg. K.* — [Javanese] *iets, bv. een zakdoek, die op den grond heeft gelegen,* uitschudden, uitslaan.

[Javanese] *SB.* vel *folio of schrijfpapier, ook wel voor* blad *van een boek.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kool, *de groente van dien naam, en wel de soorten die niet kroppen, niet* [Javanese] *zijn.* — *Volg. het Jav. wdbk. het Port. couve; maar Prof. Pijnappel gist dat het Mal. koebis is het Engelsche cabbage.* — *Verg.* [Javanese]

ꦏꦧꦸꦭ꧀ *Ar.* قبول — [Javanese script] *SB.* verhoord, toegestaan, met welgevallen aangenomen, *door God.* — ([Javanese script] de handvol gekookte rijst, die door ieder, die er aan deelnam, wordt genomen na het amen van zeker gebed, waarin het woord [Javanese script] voorkomt en dat in de maand Moeloed, en wel na den 12den *t. w.* bij het sidekah moeloed wordt gebeden. *Rg. K.) Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* lang, lang van duur *van duiken en van slapen. Buiten de Preanger ook (o. a. in het Zuid-Bantamsche, (K.) zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

ꦏꦼꦧꦸꦭ꧀ *I. SB.* stof, stof op een weg. [Javanese script] bestoven, met stof. — *II. SB.* rook, wasem. — [Javanese script] dampen, *van warme spijzen;* rooken *van een vuur;* opstijgen, *van rook of damp.* — [Javanese script] *iemand* den rook van een sigaar in het gezigt blazen. — [Javanese script] iemand, die de dingen uit zijn duim zuigt, hetgeen hij vertelt vermeerdert en verbetert; leugenaar.

[Javanese script] *SB.* ten achteren zijn bij anderen *met zijn werk of met eenig werk; (Rg.) voorts van iets, zooals bv.* **iemands sawah:** nog niet zoo ver bewerkt zijn, als bij de anderen het geval is.

[Javanese script] *I. SB. zva.* [Javanese script] *van menschen en van dieren, en zoo van een paard:* er niets om geven of men er op ranselt en er niet harder om loopen. — *II. SB.* een slaapkop zijn, *in eig. zin; ook:* niet wakker zijn te krijgen; niet wakker zijn te roepen *of* te schreeuwen. *Verg.* [Javanese script] [Javanese script] *I. bij* [Javanese script] *zoomede* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

ꦏꦧꦪ꧀ *of* [Javanese script] *SB.* kabaai, *een soort lang jak dat door mannen en vrouwen wordt gedragen; de vrouwen kabaai is wat langer dan de kabaai voor een man, en wordt met behulp van een speld of van knoopjes gesloten.* — [Javanese script] een kabaai, die niet geheel tot aan de knieën reikt.

ꦏꦧꦪꦤ꧀ *SB.* mannelijke helper, om bij een feest de gasten te bedienen; *en in de dorpen:* de bode van den loerah. *In vertellingen en derg. noemt de schoonvader zijn schoonzoon ook dikwijls kabajan.*

[Javanese script] *wordt verkl.*

met: [Javanese script] *Rg. K.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* al ontlasting hebben, terwijl men zich rept om te komen waar men moet wezen.

[Javanese script] *SB.* door de natuur gevormde poel. *Mal.* (*koebang*, modder, modderpoel. *P.*)

[Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *Jav. o. a.* slaapsteê met gordijnen, *en in dezen zin soms in Soend. geschriften. — Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *I. zie* [Javanese script] — *II. Jav. en dan ook wel* [Javanese script] *in opschriften van brieven, waar het soms B. is voor het Soendasche* [Javanese script] die. *Maar* [Javanese script] *als het eerste woord van het opschrift, het is dan een aanw. voornaamwoord, moet onvertaald blijven. Voorts wordt* [Javanese script] *beleefd sprekende gevoegd voor de woorden:* [Javanese script] *en* [Javanese script] — *Zie de gramm. en verg. de Jav. gramm.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] (*van den grondv.* [Javanese script]) *en* [Javanese script] *daarn.* [Javanese script] *en* [Javanese script] *SB.* bestellen, laten maken, een bestelling doen, *met levering van de grondstof door den besteller. —* [Javanese script] *of* [Javanese script] een bestelling hebben *of* krijgen, *van den werkman. De act. vorm is ong. —* [Javanese script] *of* [Javanese script] *iets* bestellen *of* laten maken *bij iemand, terwijl men zelf de grondstof levert. —* [Javanese script] *of* [Javanese script] hetgeen wordt gemaakt (*als het nog onder handen is*) *ook* hetgeen werd gemaakt op last van iemand, die *enz. —* [Javanese script] *of* [Javanese script] besteld goed, waarvan de grondstof *enz.*

[Javanese script] (*of* [Javanese script]) *SB.* het sleutelbeen, het schouderbeen. *Rg.*

[Javanese script] *SB.* halssieraad, collier; *ook volgens sommigen zva.* [Javanese script] *maar dan een S. woord. Anderen benoemen met* [Javanese script] *SB.* iets, zooals een rijksdaalder *of* goudstuk, dat aan een koordje geregen, wordt gedragen.— [Javanese script] *iets iemand* bij wijze van kongkòròng omdoen.

[Javanese script] *SB.* gekraai, kraaijen *van een haan. — Zie ook* [Javanese script]

[Jav.] *SB.* partje, vakje *van een vrucht zooals de djeroek; volgens sommigen bep. van die vrucht. Verg.* [Jav.]

[Jav.] *naam van een insekt, dat vooral bij aanraking een zeer onaangename lucht van zich geeft, en dat schade toebrengt aan de parè.*

[Jav.] *S.* [Jav.] *B.* tot aan toe; tot .....toe. [Jav.] het duurde niet lang, *of.*

[Jav.] *Chin. SB. wel benaming voor den* beheerder, *den* administrateur *van een onderneming, bv. tot opkoop van tabak; voorts:* onderneming, landelijke onderneming. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* meêdoen *met iemand, in iets wat strafbaar is of is af te keuren; ook zva.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* ie*mand* aanzetten om het er niet bij te laten, er geen genoegen meê te nemen; *iemand* warm maken, aanhitsen.

[Jav.] *SB.* [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* oogholte.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *voorzetsel, dat dikwijls gevoegd wordt voor de woorden:* [Jav.] [Jav.] [Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *maar, doordien de Soendanezen het voorzetsel niet verstaan, bepalen zij zich er niet toe het te voegen voor den titel van een persoon die betrekkelijk het hoogste in rang is, en gebruiken zij het, bep. waar zij het voegen voor* [Jav.] *en* [Jav.] *dikwijls als ware het een bloot vereerende toevoeging aan den titel. Nog wordt het gevoegd voor* [Jav.] *sprekende van den profeet, en men bezigt ook wel kortweg* [Jav.] *tot betiteling van den regent, maar de inlanders doen het slechts van hem sprekende.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] ([Jav.] *Kw. zie het Jav. wdbk. op* [Jav.]) *SB.* bekend, alom bekend, beroemd. — [Jav.] *iemand of iets* allerwege vermelden *of* noemen; van *iemand of iets* overal spreken.

[Jav.] *zie* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *SB.* geregtigd, geregtigd zijn tot *iets;* het regt hebben tot *iets; iemand* wettelijk vrijstaan, *van iets. Rg. K.*

ꦠ

ꦠ꧀ *S. zva.* ꦱꦼꦠꦠ꧉

ꦠꦺꦴ꧀ *zie* ꦲꦠꦺꦴꦁ꧉

ꦠꦶ *I. SB.* van, uit, van af, afkomstig van, van daan, uitgaande van, komen *of* komende van, aan, in, uit, jegens, tegenover; dan, als, *in een vergelijking. Voorts* ꦠꦶꦤ om reden, omdat, door, door middel van; wat aangaat, wat betreft; *ook* als, bij wijze van. — ꦠꦶꦤꦏꦤꦼꦠꦃ *en* ꦠꦶꦤꦠꦤꦼꦠꦶꦥꦤ꧀ ter oorzake van, doordien, uit.— ꦠꦶꦤꦲꦸ uit. *II.* ꦠꦶ voorvoegsel, *tot vorming van een zegwoord, om van een persoon of zaak iets te zeggen, dat daaraan of daarmeé toevalligerwijze, onafhankelijk van eigen wil of van dien van anderen geschiedt.*

III. ꦠꦶ *een voorzetsel, waarover men zie de grammatica.* — ꦠꦶꦧꦼꦫꦁ over dag. — ꦠꦶꦥꦼꦠꦶꦁ 's nachts, 's avonds. — ꦠꦶꦏꦠꦸꦲꦸ regts, regter. — ꦠꦶꦏꦺꦤ꧀ꦕ links, linker. *Maar in plaats van* ꦠꦶꦏꦠꦸꦲꦸꦤ꧀ *en* ꦠꦶꦏꦺꦤ꧀ꦕꦤ꧀ *ook goed* ꦠꦶꦤꦏꦠꦸꦲꦸꦤ꧀ *en* ꦠꦶꦤꦏꦺꦤ꧀ꦕꦤ꧀꧉

ꦠꦃ *SB.* zie! kijk! *I. als een uitroep; 2 als een toeroep, om iemand op iets attent te maken of te wijzen; is hetgeen men wil doen opmerkèn, — hetzij een persoon, dier of voorwerp, — digtbij, dan gebruikt men bijna zonder uitzondering* ꦠꦃ꧉ *Bevindt het zich op eenigen afstand, dan gewoonlijk* ꦠꦸꦃ꧉

ꦠꦸꦃ *zie* ꦠꦃ 2. — ꦠꦸꦃꦏꦶꦠꦶ *zie bij* ꦏꦶꦠꦶ꧉

ꦠꦺꦃ *I. Chin. SB.* thee. — ꦠꦺꦃ *of* ꦲꦶꦠꦺꦃ de drank van dien naam. — *II. een redewoordje, waarover men zie de grammatica.*

ꦠꦃꦱꦼꦠꦠꦤ꧀ *zie* ꦱꦼꦠꦃ꧉

ꦠꦸꦃꦠꦸꦤ꧀ *zie* ꦠꦸꦠꦸꦤ꧀꧉

ꦠꦃꦠꦸꦤ꧀ꦏꦤ꧀ *zie* ꦠꦠꦸꦤ꧀ꦏꦤ꧀꧉

ꦠꦃꦭꦶꦭ꧀ (*Ar.* تهليل, God prijzen door te zeggen: er is geen god dan Allah. *P.*).

ꦠꦃꦩꦶꦢ꧀ (*Ar.* تحميد zeggen الحمد لله, *d. i.* lof zij God! *P.*).

ꦠꦠꦃꦠꦺ *en* ꦲꦠꦃꦠꦺ *zie* ꦠꦠꦺ꧉

ꦠꦼꦏ꧀ *zie* ꦠꦼꦏ꧀꧉

ꦠꦺꦴꦱꦼꦠꦤ꧀ *SB.* hard *bv. van grond, van de schil van een vrucht, van hout; enz.*

ꦠꦼꦏꦭꦶꦠꦤ꧀ *zie* ꦠꦏꦭꦶꦠꦤ꧀꧉

ꦠꦼꦏꦠꦸꦭ꧀ *zie* ꦠꦸꦭ꧀꧉

ꦠꦺꦴꦏꦼꦠꦺꦴꦤ꧀꧉ — ꦲꦶꦏꦺꦴꦠꦤ꧀ *SB.* liggen *of* rusten *op iets, bv. van den elleboog*

op het boek, waar men met den elleboog op ligt; voorts iemand vast er voor houden, *bv. voor den dief.* — [Javanese] op *iets* drukken; *iemand* neêrdrukken; met de hand leunen op *iemands schouder of knie.*

[Javanese] *SB. maar volg. Reg. Tj. S. met* [Javanese] *B.* drek, excrementen *van mensch of dier;* roest. — [Javanese] kippedrek. — [Javanese] roest. — [Javanese] verroest, roestig. — [Javanese] *1.* het luchtverschijnsel, dat wij een vallende *of* verschietende ster noemen; 2. een soort kleine rups, met een groot aantal pooten. — [Javanese] aarde, met behulp van den patjoel losgemaakt *of* losgewerkt. — [Javanese] kopergroen.— [Javanese] hamerslag, afval van het ijzer bij het smeden, *waaraan men de eigenschap toeschrijft, om, in een kolk geworpen, dien droog te doen worden; ook (een oebar sawah. K.).* — [Javanese] *S* [Javanese] *B.* het vuil onder de nagels. — [Javanese] zaagsel. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* het vuil, dat zich, bij niet voldoende reiniging van het lijf, wel eens zet of verzamelt op den navel. — [Javanese] *wel voor:* [Javanese] en [Javanese] *ons:* voedsel voor de visschen; *in een uitdrukking als deze: hij strekte tot voedsel voor de visschen. — Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* doorboren, doorsteken; een steek geven, door en door, in *iets, dat men bv. wil aanrijgen.* — [Javanese] rist, *bv. van aan een tali geregen visschen. Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* koel, koud, *bv. van water, of van iets, dat men koud heeft gemaakt of koud heeft laten worden; voorts van geld:* op zijde gelegd. — [Javanese] vochtig, zoodat het vloeit, *van papier.* — [Javanese] onbekommerd, zonder zorgen, *bv. van een handelaar die zijn modal heeft terugbetaald, of van een landbouwer, bv. in tegenstelling met een vorst.* — [Javanese] *van een woning:* als uitgestorven; *van een plaats of stad:* doodsch, stil. — [Javanese] *spreekwijs, waarvan de zin is:* als zijn toorn bedaard is, breng dan voor wat ge hebt te zeggen, opregt en naar

waarheid, opdat hij niet toornig worde en ge moogt krijgen wat ge vraagt.

[Javanese script] *SB. de zwaarte van twee* [Javanese script] *om een gewigt aan zilver uit te drukken. Voorts het gewigt van* $15^5/_8$ *centen of* $^1/_8$ *kati. Bij den goudsmid naar het schijnt ook benaming voor het gewigt van een oude duit* + *een gedeelte van een in vieren gesneden halve cent.* — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] 2 [Javanese script] *SB. I.* te, al te, bovenmate, overmatig, al te zeer, zeer veel.— 2e hulpwoord, om iets, in een gezegde, te doen uitkomen. *Zie de gramm.* — [Javanese script] *dikwijls nog gevolgd door* [Javanese script] erg plagen, kwellen, leed aandoen, hartzeer veroorzaken. — [Javanese script] gekweld, hartzeer veroorzaakt worden *door iemand. De act. vorm ontbreekt.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een schuld* betalen, afdoen; op *een schuld* afbetalen. — [Javanese script] *ook fig. bv. van de onkosten, verbonden aan het bemesten van een stuk grond:* terug betaald worden *of* vergoed worden, *door het meerdere van de opbrengst.* — [Javanese script] *mvdsv. een veelheid van schulden* afdoen; *een schuld* afdoen bij gedeelten, op *een schuld* bij herhaling afbetalen, *tot dat die geheel is aangezuiverd.*

[Javanese script] *S.* [Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script] *B.* knie. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *I. SB.* niet langer druipnat; pas beginnen droog te worden; nog door en door vochtig, *bv. van hout, gewasschen kleêren en derg.; ook (zva.* [Javanese script] *Rg. K.)* — [Javanese script] *een sawah* niet besproeijen, op *een sawah* geen water brengen; *gras, dat een zeker gewigt moet hebben, voor het te wegen, op de soendoeng* te droogen zetten. — *II. SB. of B.* afgedaan, afgeloopen; *het wordt verklaard met* [Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] 2 [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* klimmen *op of in iets; tegen iets* opklouteren; opklimmen in rang; omhoog gaan, rijzen *van den prijs van iets, van een vlieger, enz.* — [Javanese script] *mvdsv.* — [Javanese script] opklimmen, opklouteren naar *iemand of iets;* naar *iemand of iets* toe klouteren; *iets, zooals een berg of steilte,* beklimmen; over *iets* heen klimmen.— [Javanese script] *van een*

djampè of dowa: zva. [illegible] *en van iemand:* bedreven *in of* geheel vertrouwd *met de djampè's;* ze meester zijn, zoodat ze altijd effekt sorteren. *Voorts van handel en handel drijven: zva.* [illegible] *en van iemand, die handel drijft:* geluk hebben met *zijn handel.* — [illegible] *een prijs* (*het kostende van iets*) verhoogen; *de belasting of regten die van iets moeten betaald worden* opvoeren.

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *SB.* geen rust hebben, ongedurig zijn, *zoodat men het nergens kan uithouden;* ieder oogenblik van zijn post loopen.

[illegible] — [illegible] *SB.* naar *iemand of iets* gluren, *door een opening, bv. in de bilik, door een jalousie, enz.* — [illegible] gluren en loeren *door een opening.*

[illegible] *I. zva.* [illegible] *en* [illegible] *i. d. z. bv. van* [illegible] [illegible] *ook zva.* [illegible] — *II.* [illegible] (right, righthand. *Rg.*) *ong.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* aan den regterkant, regts. — [illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* regter, regts. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* regts, naar den regterkant *bv. kijken.* — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* regts, aan den regterkant *van iemand of iets. Zie ook* [illegible] *III.* — *In plaats van* [illegible] *schrijft men ook wel* [illegible]

[illegible] *I. S.* [illegible] *B.* kunnen uithouden, kunnen hebben of verdragen, kunnen volhouden, kunnen uitstaan. — [illegible] *ook:* dat kan ik niet volhouden, dat wordt mij te duur.

II [illegible] *SB.* zich weêrhouden *iets te doen,* zich goed houden *bv. om niet te schreijen; van iets, zooals de poot van een tafel, het blad van de tafel* dragen; *iets* tegenhouden *in zijn vaart, bv. een wagen, die van een hoogte afdaalt, zulks opdat het dalen langzaam geschiede.* — [illegible] zich geweld aandoen, zich bedwingen. — [illegible] aanbeeld. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. zva.* [illegible] *zie hieronder.* [illegible] een toestel zetten, plaatsen, *enz.* om een dier er in te vangen. — [illegible] voor *een dier, om het er in te vangen,* een [illegible] plaatsen, zetten, *enz. ook iemand* een strik spannen,

een kuil graven. — [illegible] enz., al wie een kuil graaft voor een ander, *enz.* — [illegible] een [illegible] *stap, val, enz.* zetten *of* plaatsen; *een vogelknip ergens* hangen; *van een spin: haar web* spannen. — [illegible] toestel *of* werktuig om een dier in te vangen; val, knip, stap, fuik, *enz.*

[illegible] [illegible] *of* [illegible] *SB.* jaar.— [illegible] *slechts in* [illegible] dit jaar *of* in dit jaar *bv. sterven er heel veel menschen.*

[illegible] *Mal.*— [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. water, suikerrietsap, peujeumsap, ook lood* koken. *Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* droog; verdroogd. — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] droog *van de keel.* — [illegible] *iets, dat bijna droog is,* geheel en al droog maken; *bv. een uitgespoelde flesch, waarin nog eenige druppels hangen, bv. door die op den kop te zetten en eenigen tijd te laten staan, of wel iets zooals een zakdoek, die nat werd, maar reeds weer zoo goed als droog is, — door dien bv. voor het vuur te houden. Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible] — *Voorts* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *I. zva.* [illegible] *I. — II. SB.* een soort werpspies, *waarmeê o. a. wel op herten wordt gejaagd.*

[illegible] *SB.* uitsluitend gerigt zijn op *iets, van iemands gedachten of gemoed; ook (zva.* [illegible] *K.). Het is het Arab. woord:* تَوحِيد

[illegible] *SB.* vaatje *grooter als een pipah en zonder buik. — Verg.* [illegible] *en* [illegible] *Batav. Mal. tahang,* emmer.

[illegible] *SB.* stijl, paal, mast. *Verg.* [illegible] [illegible] vlaggemast. — [illegible] mast *van een schip.* — [illegible] de stijlen, die het afdak van een huis schragen. — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Kw.* niet, neen. [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Kw.* — [illegible] *Kw.* zien. — [illegible] *Kw. zie* [illegible] *en aldaar ook* [illegible] *zoomede* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B.* zien *naar iets, zooals een vertooning of naar iets dat in het openbaar te zien is.* — [illegible] paardententoonstelling.

[Javanese] *SB.* landbouwen, den grond bebouwen; *ook* huiselijk, *bep. in dezen zin dat men er van houdt te huis te zijn en wat uittevoeren en er niet van houdt rond te slenteren en niets uit te voeren.* — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] landbouwer, boer. — [Javanese] *of* [Javanese] iemand, die zich met den landbouw erneert; de landbouwers, de landlieden.— [Javanese] toovergebed om aanplantingen te doen slagen.

[Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] *Kw. zva.* [Javanese] *en zva.* [Javanese] *waar dat den zin heeft van* schade, verlies, *enz.* (*Skr. toenna*, gebroken, beschadigd, *enz.* — *Jav. wdbk.*)

[Javanese] *SB.* land, landstreek, gewest. — [Javanese] een land *of* het land aan de overzijde van de zee; de overwal, een ander eiland. — *Zie ook* [Javanese] *II. en verg. het volgende woord.*

[Javanese] *SB.* aarde, grond; aarden, van aarde. — [Javanese] aardewerk. — *Verg. het voorgaande woord.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* nog onder handen, nog niet afgewerkt weefsel. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* weven.

[Javanese] het den voet of de voeten neêrzetten. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* (*van een aanzienlijke*) op *iets* den voet *of* de voeten zetten *of* plaatsen; op *iets* trappen; op *iets* staan, *bv. op een tak van den boom, waar men inklom.* — [Javanese] *mvdsv.* (*herhaaldelijk* op *iets enz.*) — [Javanese] niet ferm *of* flink de voeten neêrzetten, maar loopen, zooals iemand, die niet op zijn gemak is, *omdat hij bv. vreest onverhoeds te worden aangevallen.* — [Javanese] *fig.:* twee posten tegelijk bekleeden; *ook:* twee heeren dienen (*niet in den afkeurenden zin van onze spreekwijze*). — [Javanese] alles wat men gebruikt, om door er op te stappen *of* op te gaan staan, bij iets, over iets *of* in iets te komen; *van daar ook wel voor* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* steken, gestoken zijn *bv. van een paal of stok in den grond, van een naald of speld in het speldenkussen, van een wig in het hout, enz.* — [Javanese] *iets bv. een paal of stok* in den grond steken, *een naald of speld op of in het speldenkussen steken; enz.*

[Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *B. zamengesteld uit* [Javanese script] *en* [Javanese script] *Zie voor het laatste het Jav. wdbk.* — [Javanese script] *wordt door den Soendanees gebruikt in den zin van* [Javanese script] *Bv.* [Javanese script] (*Jav.* [Javanese script] onafgebroken, onophoudelijk, gedurig, bestendig, steeds).

[Javanese script] *Jav.* zonder; *slechts in verbinding gebruikelijk.* [Javanese script] onschuldig, zonder schuld.— [Javanese script] talloos, ontelbaar veel.— [Javanese script] spoorloos weggeraakt *of* zoek geraakt. (*Het* [Javanese script] *is het Mal. lebih,* meer.) [Javanese script] *zie* [Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* teeken, blijk, zigtbaar bewijs; handteekening. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* (*v. e. aanz.*) *iets* teekenen, voorzien van zijn handteekening. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. mvdsv.* (*meer dan een stuk of, maar dan* [Javanese script] *ook goed, een stuk op meer dan een plaats*). — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* blijken geven van *iets*, doen blijken van *iets;* ten blijke van. — [Javanese script] *S. en* [Javanese script] *B. slechts gebr. aan den voet van een brief: zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script] — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* getuigschrift, attest. — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* draagstoel.— [Javanese script] *hetz.* — [Javanese script] een tandoe dragen; *iemand* in een tandoe dragen. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* klaarstaan *met iets, ook met de handen,* om *iets* op te vangen, te vangen *enz.* — [Javanese script] *iets ergens in, ook in de hand of handen* opvangen. [Javanese script] *iets, ook de hand of de handen* klaar houden *of* ophouden om *enz. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* hetgeen men ergens tijdelijk laat, neêrzet *of* neêrlegt, om het naderhand te gaan halen.— [Javanese script] *iets* tijdelijk ergens neêrzetten of neêrleggen om het later weêr terug te halen; *eenige verrigting* tijdelijk laten rusten, tijdelijk staken; *iemand, van wien men in een verhaal spreekt of vertelt,* tijdelijk *of* voorloopig verlaten, om naderhand tot hem terug te keeren. *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] als dienstplichtige, en zonder betaling een last transporteren, van het eene station naar het andere. — [Javanese script] *iemand bv. een zieke, of iets*

met dragers, die in heerendienst uitkomen en bij ieder station verwisseld worden, transporteren.

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] liggen op *iets*, *bv. van de steenen op het deksel van de mand of pot, daar men ze op legde, om het opgeligt worden van dat deksel te beletten.*— [Javanese script] *zva.* [Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *d. i.* onder een bergval bedolven. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* slaperig.

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* degeen *of* hetgeen, als onderpand voor de nakoming van een verbindtenis, in iemands handen gelaten wordt; onderpand. — [Javanese script] voor *iemand of iets* als onderpand dienen; *ook:* (*goed* op krediet koopen, tegen onderpand. *K.*) — [Javanese script] *iemand of iets* als onderpand stellen *of* geven.— [Javanese script] noodbrug. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* zondagsch, zondagsche, niet voor ieder dag, op gewone dagen weggeborgen en niet gedragen, *van een of ander kleedingstuk*, *bv. een baadje*, *samping enz. of wel van een stel kleêren.* — [Javanese script] *iets ergens* leggen, neêrleggen, plaatsen, deponeeren; *ook zva.* [Javanese script] *en dan ook S. met* [Javanese script] *B.* — [Javanese script] *SB.* verdenking koesteren, achterdocht voeden. — [Javanese script] (*of* [Javanese script]) [Javanese script] [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] het weggelegde, iets, dat *of* hetgeen werd weggelegd *voor iemand.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van een vruchtsoort, die tot het ramboetan geslacht behoort. In het westelijk gedeelte van de Soendalanden wordt ze* [Javanese script] *ook wel* [Javanese script] *genoemd, en verstaat men onder* [Javanese script] *de vruchtsoort, die oostelijker* [Javanese script] *heet. Rg. K.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* planten, *t. w. de parè plantjes op de sawah planten.*— [Javanese script] *de parèplantjes* uitplanten.-[Javanese script] *Jav. zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *Slechts Soend. indien verbonden met de benaming van een wijze van tandakken. Bv.* [Javanese script]

[Javanese script] *I. SB.* hoorn *van een buffel, hert, geit enz.* — [Javanese script] hoornen hebben.—

II. [illegible] (*maar* [illegible] *hier het Jav.* [illegible] wijze van handelen, *iemands* manieren, wijze van zich voor te doen in den omgang; wellevendheid, wellevend).— de door de wellevendheid voorgeschreven manieren *of* wijze van zich uittedrukken en te gedragen tegenover hoogeren, gelijken en lageren. — [illegible] *hetz. — en hierin is* [illegible] *waarschijnlijk het Jav.* [illegible] rangorde *van hooger en lager. In het Jav. is* [illegible] *zva.* manier en wijze van zich voor te doen.

[illegible] *B. voor* [illegible] *ook voor* [illegible] *Reg. Tj. Verg. het Jav. Wdbk. op* [illegible]— [illegible] *dat in de Preanger ong. is, — in het Buitenzorgsche* (*Rg. K.*) *zva.* [illegible] *Bv.* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *B. en BL.* de gouden naald, die de aanzienlijken bezigen voor het doorboren van de ooren van een meisje. *De kleine man gebruikt een gewone naald.*— [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *en op Tjiandjoer* [illegible] *B. de ooren* doorboren, *ten einde oorsieraden te kunnen dragen. Zie ook* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een buffel of rund* den neus doorboren, *om er vervolgens een touw door te doen. Zie ook* [illegible] — [illegible] priem *of* pen, waarmeê de neus van een buffel *of* rund wordt doorboord.— *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een buisje of kabaai* korter maken, door er van onderen een stuk aftenemen; gedeeltelijk ingezakt *van een graf;* korter geworden *hetzij door in den grond te zijn gedrongen, hetzij door van onderen te zijn afgerot, van een of meer stijlen onder een huis; voorts: van het voorzien van een bedog of derg. van het handvat, dat* doen door de bedog *of* het lemmet in het handvat te drijven *dwz. zonder vooraf een gat te boren.*— [illegible] *een kind of iets* met kracht neêrzetten; *bij het lezen of spreken sommige woorden of gedeelten van woorden* sterk accentuëren *of* er den klemtoon opleggen; *het hecht of handvat van een bedog, mes of derg, met de onderpunt ergens op* kloppen, *ten einde de bedog of het lemmet er in te doen glijden.* —

[Balinese script] *bij het gaan zitten* zich met een smak laten neervallen. — [Balinese script] *vallende* op het achterste teregtkomen.

[Balinese script] — [Balinese script] *SB een vloo, luis of derg.* doodknippen met de nagels.

[Balinese script] *of* [Balinese script] *I. SB.* wijze, waarop iemand zich gedraagt *of* die hij volgt *bij het bestrijden van een vijand; iemands* houding en bewegingen *bv. terwijl hij te paard zit.* — 2. [Balinese script] *zie* [Balinese script]

[Balinese script] *SB. iemands* partij, *dwz. iemand die tegen hem is opgewassen of waartegen hij is opgewassen;* de wedergade zijn *van iemand of iets.* — [Balinese script] *iemand of iets* vergelijken *met of* in de weegschaal leggen *tegen iemand of iets anders.* — [Balinese script] *iemands* gelijke zijn *of iemand* evenaren; de vergelijking kunnen doorstaan *met hem of haar;* de wedergade zijn *van iemand of iets.* — [Balinese script] *bv. de twee hanen, die men met elkaar wil laten vechten,* met elkaar vergelijken, om te zien of ze gelijk staan. [Balinese script] *of* [Balinese script] tweegevecht, duel; *vechten* man tegen man. [Balinese script] *personen, dieren of zaken* onderling vergelijken, om te bepalen welke tegen elkaar opwegen, elkaar staan *of* gelijk staan.

[Balinese script] — [Balinese script] *SB. iemand* op staanden voet de deur wijzen; uit den dienst zetten *of* jagen; *iemand* uit het gezelschap stooten *of* verdrijven, uitstooten.

[Balinese script] *SB. collectief naam voor* Europesche muziek, *strijk- en blaasinstrumenten. Het is een afkorting van het Jav.* ([Balinese script] *Port. tangedor*, speler, muziekant voor Europesche muziek. *Jav. wdbk.*)

[Balinese script] 2 — [Balinese script] *S.* [Balinese script] *en* [Balinese script] *P.* [Balinese script] *B.* het iets zien *van iemand.* — [Balinese script] *S.* [Balinese script] *P. en wel van zich zelf sprekende tot een meerdere, ook in geschriften van een mindere, dan beleefdheidshalve tegenover hoorder of lezer.* — [Balinese script] *(in de dorpen soms het B. woord) is ook P. en wel niet van zich zelf, maar van een ander als men* [Balinese script] *niet mag gebruiken en* [Balinese script] *te hoog is. (Maar het schijnt dat dit onderscheid tusschen* [Balinese script] *en* [Balinese script] *niet altijd en overal wordt geobserveerd, en dat de twee P. vormen door elkander worden gebruikt; terwijl* [Balinese script] *ook somtijds gebezigd wordt eenvoudig als een wat minder hoog woord dan* [Balinese script]) — [Balinese script] *B. (sprekende van een aanzienlijk persoon)* zien,

iemand of iets zien, naar *iets* zien, op *iets* zien. — [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *P.* (*als boven*) *en* [illegible] *B.*— [illegible] onzigtbaar, *zoo in geschriften.* — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *ook geschreven* [illegible] *B.* zijn blikken zoekend *naar iemand of iets* laten rondgaan, *ergens of in een rigting of wel over iets. Een ander* [illegible] *het B. voor* [illegible] *zie dat bij* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B. iets* aanzien, naar *iemand of iets* kijken. — [illegible] *en* [illegible] ten behoeve van *iemand*, voor *iemand* naar *iets* kijken. *Een ander* [illegible] *het B. voor* [illegible] *zie dat bij* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *of* [illegible] *B.* hetgeen men voor oogen heeft; vreemde vertooning, vreemd ding *of* voorwerp. — *Verg. bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van een paard:* steigeren, op de achterbeenen gaan staan; *ook, bv. van een kunstenmaker:* op het hoofd gaan staan; met de beenen omhoog, op de handen gaan loopen. — [illegible] *een lange stok, bamboe of paal, bv. een vlaggemast* oprigten *of* planten. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] menschen, die geen trekvogels zijn, maar blijven waar ze zich eenmaal vestigden. *Tegenover de* [illegible] *staan de* [illegible] *of* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* klimmen, stijgen *bv.* op *een heuvel; en van een weg of pad:* klimmen. — [illegible] plaats waar het klimt; een pad dat klimt.

[illegible] *I. SB.* zegen, fortuin *of* geluk, *dat iemand heeft of niet heeft met iets.*— 2. *zva.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* [illegible] een span, zooveel als men met duim en voorvinger kan overspannen.—*Verg.* [illegible] *en* [illegible] — *II. Mal.* [illegible] *ergens* op wijzen, met den vinger wijzen op *iemand of iets.* — [illegible] elkaar wijzen *op iets.*

[illegible] [illegible] *zva.* [illegible] met de vuist slaan. — [illegible] *mvdsv.* (*herh.*)- [illegible] *zva.* [illegible] *voorts* [illegible] *nog:* schoppen met de voorbeenen *van een paard; en* stooten *of* steken

met een bajonet of speer. — [Javanese] *een bajonet of speer* steken *bv. in iemands borst.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* alles, wat men plaatst op een ingeslagen spijker, een [Javanese] *en derg.*, om die, door middel van slaan op de panoendjel, diep in te drijven.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* hard naar buiten loopen *bv. uit de kamer;* vooruitschieten, voortrennen, het op een loopen zetten, *terwijl men het bestijgt of er zich opslingert, van een paard; ook* (*van een paard:* door over den ondersten boom, (*de bovenste was weggetrokken*) *van het vak, waarin hij staat,* heen te springen, ontsnappen *uit den stal. K.*) — [Javanese] opvliegen tegen de tralies van de kooi, *om er uit te komen, van een vogel. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *naam van een boom met langwerpige bladen, kleine eikelvormige vruchten en welriekende bloemen* (*Mimusops elengi. Rg.*).

[Javanese] — [Javanese] *SB.* [Javanese] *hetz. of wat mooijer woord:* met de voeten *bv. naar het zuiden, van iemand, die ligt.* — [Javanese] liggen, met de voeten naar elkaar toegekeerd; *voorts* [Javanese] *SB.* vloeijen *of* stroomen *bv. noordwaarts, van een rivier; en* een gevoel van wrevel en wangunst voeden *jegens iemand, omdat men voor den een of ander arbeid, waaraan ook hij moest deelnemen, alleen moet opkomen.* — [Javanese] *naam van een onderdeel van het inl. weefgetouw.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. voeteneind van een bed, rustbank of derg. ook van iets:* zich bevinden aan het voeteneind van *iemand.*

[Javanese] *naam van een waterbloem, die slechts in sommige streken wordt gevonden; ze gelijkt op de tjampaka.*

[Javanese] *Kw.* [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* (*van een aanzienlijke*) vragen, een vraag doen, *iemand* een vraag doen. — [Javanese] *iets* vragen *of* informeren, naar *iets* vragen *of* vernemen, *aan iemand iets* vragen. — [Javanese] *P.* vragen, een vraag doen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* vraag. — [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* vragen doen, naar allerlei dingen vragen, vragen *aan velen.* — [Javanese] *SB. een vrouw of meisje* ten huwelijk vragen; een huwelijksaanzoek rigten tot *een vrouw of meisje. Verg.* [Javanese] — [Javanese] wat

tot onderpand gegeven wordt bij een huwelijksaanvraag, *bv. een karembong. Verg.* [Sundanese script] *en* [Sundanese script] — [Sundanese script] *of* [Sundanese script] *S.* [Sundanese script] *of* [Sundanese script] *B. (van een aanzienlijke) iemand of iets* door overal navraag doen, zoeken; *iemand* herhaaldelijk vragen naar *iemand of iets.*

[Sundanese script] — [Sundanese script] *SB. iets* aanmengen *met water, wijn of welke vloeistof ook.*

[Sundanese script] *ong.* [Sundanese script] *SB.* Gouvernements aanplant.— [Sundanese script] de Gouvernements koffijaanplantingen.

[Sundanese script] *SB.* kracht, sterkte, lichaamskrachten.

[Sundanese script] *Jav.* tooverij, betoovering. *Jav. wdbk.* — [Sundanese script] tooverkunst.

[Sundanese script] 2 — [Sundanese script] *SB. iemand bv. een afgetreden wadana,* niet kunnen vergeten, *zoo groot waren zijn goedheid en braafheid; voorts: iemand* niet uit de gedachten kunnen zetten; *zoo'n indruk maakte zijn (haar) schoonheid.*

[Sundanese script] 2 *en gew.* [Sundanese script] *SB.* van bamboe gemaakte mand, met een deksel en doorgaans op een voet.

[Sundanese script] *en* [Sundanese script] *zie* [Sundanese script]

[Sundanese script] *zie* [Sundanese script]

[Sundanese script] *SB.* daarbij, en daarbij, terwijl, en dat terwijl; *ook zva.* [Sundanese script]

[Sundanese script] *I. SB.* een nagenoeg vlak, bijna horizontaal loopend of niet voldoend hellend dak hebben, *van een gaanderij, een stal en derg. — II. SB.* niet, nimmer, nooit. — [Sundanese script] nooit van zijn leven.— *III. Kw. o. a. (zva.* [Sundanese script] — *Skr. târa,* helderstralend; zuiver; hoog, *van een toon in muziek;* een ster. *Jav. Wdbk.)*

[Sundanese script] [Sundanese script] *Jav.* — [Sundanese script] *iemand iets* voorstellen, proponeren, in overweging *of* in de keus geven. *Voor zoover mij bekend, in het Soendasch slechts gebruikelijk in de spreekwijs:* [Sundanese script] *SB. iemand* totaal verwaarloozen, naar *iemand* hoegenaamd niet omkijken.

[Sundanese script] — [Sundanese script] *SB. iets* navolgen; *den naam* ontleenen *aan iemand of iets; en van een naam:* die zijn *van iemand of iets.* — [Sundanese script] gelijk doen *of* even zoo doen als *een ander; iets* nadoen; in zijn kleeding *iemand, bv. een handelaar,* nabootsen, *dwz. zich kleeden, zooals een handelaar doorgaans gekleed is.* — [Sundanese script] *zva.* [Sundanese script] *en ook wel*

zva. [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] ([illegible] *B. voor* [illegible] *Reg. Tj.)* — [illegible] navolging, nabootsing.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* — [illegible] *S.* — [illegible] *B.* stiefvader. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* stiefmoeder. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* stiefkind. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* stiefbroeder, stiefzuster. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* stiefgrootvader. — [illegible] zij, die nog [illegible] nog [illegible] zijnde, enkel door het huwelijk van hun wederzijdschen vader en moeder in de betrekking van halve broeders of zusters tot elkaar gekomen zijn. — *Van* [illegible] *die aan elkaar getrouwd zijn, zegt men met een spreekw.* [illegible]

[illegible] *SB. of* [illegible] *een soort van* lange kiel, *zooals o. a. gedragen wordt door de mannelijke bedienden van Europeanen en ook wel van regenten. Buikband of gordel worden over de tòrò niet gedragen.* (*Toro, Port.* tronk. *Jav. Wdbk.*)

[illegible] — [illegible] *SB.* aftrekken, *een getal* verminderen *met een ander.*

[illegible] *SB.* inzet. *Mal. petaroeh.* — [illegible] wedden. — [illegible] het leven er aan wagen, het leven op het spel zetten.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* spoedig, welhaast, gauw, met spoed.

[illegible] — [illegible] *SB.* in *iets* snijden met de punt van het mes, die men er inzet en doorheen trekt; *een visch, dwz. den buik van een visch* zóó opensnijden.

[illegible] — [illegible] *SB.* waarzeggen omtrent de toekomst; *iemand iets* voorspellen, *iemand* waarzeggen. — [illegible] zeggen zoo *of* zoo zal het zijn, terwijl men er nog niets van weet, omdat het nog moet gebeuren. *Verg.* [illegible]

[illegible] *naam van een insekt, dat zich vooral dan laat hooren als de Oostmoesson aan het doorkomen is.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* naar beneden komen, afdalen, afklimmen, afstijgen; neêrkomen; *uit huis* komen; uitstappen *uit een rijtuig;* even naar buiten gaan, ten einde te voldoen aan een natuurlijke behoefte. — [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.* — *Voorts* [illegible] *SB. van een prijs:* dalen, lager

geworden zijn.— [Javanese] *kunstterm voor het* omstreeks halfvijf in den morgen verlaten van het huis, om zich met den persoon, die besneden moet worden, te begeven naar de rivier. — *Zie ook* [Javanese] *en bij* [Javanese] — [Javanese] berg op, berg af. — [Javanese] uit en in *het huis of ander gebouw*, loopen.— [Javanese] *SB. van den vorm of het fatsoen van iets:* een nabootsing zijn van *een derg. voorwerp. Voorts* aarden naar *iemand; en iets* afschrijven, copiëren. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *SB. kunstterm voor het* beginnen te snijden *op een rijstveld; ook:* uit huis komen, buiten komen; *en* op *iemand iets, zooals* [Javanese] doen afdalen, *dit van God gezegd.* — [Javanese] *SB. iets* omlaag brengen, omlaag halen; *den prijs van iets* lager stellen; *den regen* doen vallen, *dit laatste van God gezegd. Voorts:* *een boot* aflaten; *en S. met* [Javanese] *B. kunstterm voor* het, *gemeenlijk* op den zevenden, negenden *of* veertienden dag na de geboorte, buiten brengen van een kindje, om er vijf *of* zevenmaal *of* het voorerf meê op en neêr *of wel* meê om het huis heen te loopen; *eindelijk nog: een kind ergens van* aftillen, *bv. van een paard; iemand* aflaten, *bv. van een schip in zee.* — [Javanese] *SB. of S.* [Javanese] *B.* afstammeling, afstammen van; *voorts SB.* afschrift, copij, *maar gewoonlijk zegt men* [Javanese] — [Javanese] *SB.* een pad dat daalt; een pad, waarlangs men afdaalt, *bv. in de rivier. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *slechts in de vervloeking, waarmee men iets bezweert:* [Javanese] *d. i.....* tot in het zevende geslacht. [Javanese] *SB. of S. met* [Javanese] *B.* van ouder tot voorouder. — [Javanese] de voorvaderlijke taal.— [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* [Javanese] *of* [Javanese] naakt, geheel naakt, moedernaakt.— [Javanese] *iemand* ontkleeden, naakt uitkleeden; *fig. een onderhoorige* bij zijn vertrek, al de hem ten gebruike gegeven kleedingstukken weêr afnemen.

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

SB. hard *van loopen;* snel, met snelheid *van vliegen; van het water in een stroom of rivier:* een sterken stroom hebben, met kracht stroomen; *voorts:* luid *door uitzetting van de stem; en* met een vaart *van het met een aanloop stooten met de horens, van het schieten van een vogel door de lucht; enz.* — een enorme vaart hebben, *bv. van een schip.* — het anker winden. — *iemand of iets* trekken, slepen *meê of ergens heen;* aan *iets* trekken, *een zwaard* trekken. — *fig.:* ondergeschikt gemaakt *aan of* zich moeten voegen *naar iets;* er ingetrokken, er bij ingesleept. — *de stem* uitzetten, ho g uithalen. — *Verg.* *en*

— *iets zooals een bloem of blad* afknijpen met den nagel.

— *SB. iets bv. een klapper of bamboe* klieven, splijten; *iemand het hoofd, een dier den kop* splijten.

SB, er in gaan, een kwetsuur toebrengen, *van een houw- snijdend of steekwapen, ook van een pijl en kogel;* kwetsbaar, te kwetsen.

SB. steek *met een naald of derg.* — *zva.* *ook* een gaatje boren *of* steken in *het leêr, zooals bv. de zadelmaker doet, of in bilik om die te kunnen aanbinden.* — *mvdsv.* — *den naald waarmee men naait of dat waarmee men wil niroek,* steken *door of in het goed, het leêr, enz. Verg.*

SB. doof, hardhoorig. — suizingen in de ooren hebben *of* krijgen, zoodat men niet meer hoort.

SB. vermoeden, verdenking. (*Skr. tarka,* vermeenen, vermoeden. *Prof. Kern. Jav. wdbk.*) *of* *iemand* verdenken, betichten, beschuldigen. — vermoeden, verdenking.

SB. iemands wijze van doen *of* handelen *in een gegeven omstandigheid;* wijze, waarop iets moet worden gedaan; handelwijze; wijze van doen, die wordt voorgeslagen *of* aan de hand gedaan; hetgeen men, *om tot iets te geraken,* verzint en in het werk stelt *of* uitdenkt en toepast. (*Ar.* طريقة)

klanknabootsing voor het tikken *van een klok.*

[illegible] *onvertaalbaar* redewoord *voor een volgend* [illegible] *waar dat laatste beteekent klimmen of klauteren in of op iets, van menschen en ook van dieren, zooals katten, apen en derg. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* terrein waar men vroeger een dorp vond; het dorp in een distrikt, dat eertijds de distrikts hoofdplaats was; *volgens sommigens ook:* plantsoen, *veelal van vruchtboomen,* dat, toen het dorp aldaar ophield te bestaan, aan zich zelf werd overgelaten en van lieverlede uitstierf. — *Volgens den heer Holle is* [illegible] *een zamentrekking van* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *van een hoofdplaats:* beroofd van handel en vertier.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *redewoordje voor* [illegible] *en dat vertaald kan worden met:* beginnen met te *schrijven*, aan den slag gaan met *schrijven. In plaats van* [illegible] *bezigt men ook wel* [illegible]

[illegible] *SB.* langs; volgen. [illegible] *ook:* de buitenste strook van een aanplant, *en* de strook grond langs een buitenpager. — [illegible] volgen, gehoorzamen, meêgaan; doen, hetgeen wordt gezegd, handelen *overeenkomstig een bevel.* — [illegible] meêleven met *iemand, dwz. van hem hetgeen men noodig heeft om te leven, krijgen.* — [illegible] meêrijden. — [illegible] met *iemand* meegaan, meêrijden *enz.; iemand of iets* navolgen; ook doen, *zooals iemand iets deed of zooals iets werd gedaan; iemands wijze van handelen* volgen *of* navolgen; *iets* naleven; *van iets, bv. van een kleedingstuk,* gemaakt op *een zekere wijze.* — [illegible] op de Hollandsche manier. — [illegible] *hetgeen iemand zegt of naar iemands woorden* doen; *een les, onderrigting of vermaning* volgen; ten spel strekken van de *golven; een weg* volgen; *iemands wenschen of begeerten* inwilligen; zich regelen *naar iets.* — [illegible] navolgenswaardig; *ook* de aangewezen persoon, *om iemand te helpen i. d. z. van aan den kost te helpen, bij te staan.* — [illegible] als een aap, *d. w. z. zoo maar, zonder er bij te denken, het nadoende, iets doen;* als een papegaai napratende *spreken.* [illegible] *van een kindje* net zoo oud, dat het nadoet hetgeen het ziet doen.

[Javanese script] *SB.* en toch, toch. *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van een waterlelie met rozeroode bloem (Nelumbiam speciosum. Rg.); ook benaming van* een soort fluweelen *of* zijden hemdje *of* chemisette zonder mouwen en reikende slechts halverwege den rug en de borst, *dat gedragen wordt bij die gelegenheden dat men getooid is met een siger.*

[Javanese script] *grondv.* [Javanese script] — [Javanese script] *SB. bosch* openkappen; het bosch openkappen *ergens. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* vooraf zorgvuldig en ordelijk het noodige doen; de noodige preparativen maken, *alvorens iets te doen;* alles, hetgeen noodig is, men noodig heeft *of* noodig kan hebben, vooruit doen, vooruit klaar leggen *of* beredderen, *bv. van iemand die op reis wil gaan, van iemand die het gebed wil gaan verrigten, van iemand die wil gaan schrijven; enz.* (*Ar.* ترتيب)

[Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *I. Holl.* terras. *Zie bij* [Javanese script] *II. Mal. zva.* [Javanese script] *II. K.* — *III.* [Javanese script] *in het Buitenzorgsche* (*Rg. K.*) *zva.* [Javanese script] — *IV.* [Javanese script] *fatsoenlijke uitdrukking voor een meisje* ontmaagden. — [Javanese script] [Javanese script] grond, waarop voor de eerste maal wordt verbouwd.

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* door, regt door doorheen, door en door; aan een stuk door; waar, juist, zonder afwijking, overeenkomstig de waarheid, *van hetgeen iemand zegt of vertelt;* overeenstemmend *op een of meer of alle punten van iemands verklaring met die van een ander.* — [Javanese script] komen uit het hart, van harten gemeend.— [Javanese script] regt toe regt aan loopen. — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] in alle opregtheid; zonder iets te verzwijgen *of* te verbloemen; regt voor de vuist; *ook zva.* [Javanese script]

[Javanese script] koud, het koud hebbeu. — [Javanese script] de koude koorts hebben.

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* spits toeloopen.—[Javanese script] *iets* zóó bewerken dat het spits toeloopt.

[Javanese script] *en gew.* [Javanese script] *SB.* staak *of* stok, *zooals men bijv. bij erwten plaatst, opdat de plant daartegen zal opgroeijen;* boonenstaak. — [Javanese script]

staken *of* stokken plaatsen bij *planten, opdat deze daartegen zullen opgroeijen of niet zullen neêrslaan.* — *Verg.* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *bij* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* kopergroen, Spaansch groen. — *Men wendt het aan tegen* [illegible]

[illegible] *SB. een zeer onwelriekend maar even wel smakelijk en bijna onmisbaar ingredient voor de Indische keuken. Het zijn* garnalen *of* vischjes, met zout behandeld en half gedroogd, die in den vorm van koekjes in den handel worden gebragt.

[illegible] *SB.* bidden, met zijn velen en zoo luidruchtig mogelijk, in de vastenmaand, na het gebed Isa. *Ook kinderen nemen er aan deel.* (*Ar.* قراويح)

[illegible] — [illegible] *in het Buitenzorgsche: in bosch grond* een plekje wegkappen, ten teeken dat men dien grond in bezit neemt om daar een hoema te maken. *Rg. K.*)

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *naam van een muziekinstrument, een soort van groote katjapi.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* dravend tellen, *van een paard.* — [illegible] *een paard* laten tellen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. collectieve benaming voor een zeker getal dorpen, onder een* [illegible] *vereenigd, die zoo het hoofd was van de loerahs van die dorpen. Zie ook* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *SB.* aanbrengen, plaatsen, insteken, inzetten, toepassen, *enz. Voorts:* wijze van iets te gebruiken, toepassing, *ook zva.* [illegible] — [illegible] *iemand straf* opleggen; *ergens iets* plaatsen, aanbrengen, insteken, inzetten *enz.*— [illegible] *iets* aanbrengen, plaatsen *enz.; ook* leggen, *bv. matten; een straf* opleggen; *een magt* toeschrijven *aan iemand; een raad of voorschrift, bv. van een geneesheer* opvolgen, toepassen.— [illegible] uitwijzen, vonnis slaan, *enz.* — [illegible] het aanbrengen, *enz. ook* vonnis, uitwijzing.

[illegible] *SB.* klaar, gereed, geheel in orde.

[illegible] *SB.* [illegible] bezet *met edelgesteenten. Verg.* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *maar het laatste in de Preanger minder gebruikelijk, SB.* weversspoel. – [illegible] een manggasoort.

[Javanese] *SB.* kort, te kort, *van de mouwen van een baadje en (van de pijpen) van een broek. Verg.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *I. SB.* weegschaal, schaal. *Port. tarázoe.* — [Javanese] *fig.* wikken en wegen. *II. zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* ladder. *In het Buitenzorgsche ook* stoep, trap.

[Javanese] *SB.* met haastigen tred *ergens uit of* voor den dag komen; *uit iets, zooals een gat of holte,* naar buiten komen loopen, *van een muis of derg.* — [Javanese] hard naar buiten loopen; hard *naar de deur* loopen, *om zich naar buiten te begeven.* — [Javanese] hard heen en weêr loopen, *bv. van een vogel in de kooi, als men het dier in de hand wil nemen. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* regtstreeks, regelregt. — [Javanese] regelregt zich begeven *of* regelregt zijn weg nemen naar *iemand of naar de plaats, waar iemand zich bevindt, d. w. z. zonder zich te laten aandienen, of hetgeen men te zeggen heeft of brengt door iemand, bv. een daar geposteerden gandèk, doen voordragen of brengen.* — [Javanese] *van ngawoela* regtstreeks, *d. w. z. zonder een derde als tusschenpersoon, die de bevelen van den heer aan hem, die ngawoela, of de verzoeken van laatstgenoemden aan den heer overbrengt.* — [Javanese] overstelpt, bestormd *door personen, die bestellingen doen, die komen vragen of leenen, enz.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* aanvallen, aantasten; *ergens* inloopen *of* invliegen *of* overheen loopen. — [Javanese] overvallen *of* getroffen door *iets;* vervallen tot *of* in *iets.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. maar volg. Reg. Tj. S. met* [Javanese] *B.* slikken, inslikken, doorslikken. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] *Mal.* (تلن *telan,* het in eens doorslikken, opslikken. *P.*)

[Javanese] *SB.* vruchttros *van den pisang boom.* [Javanese] een zoo'n tros. — *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* uitloopers van gesneden parè. *Rg. K.*

[Javanese] *in het Buitenzorgsche:* [Javanese] *zva.* [Javanese] *waar dat gebezigd wordt* [Javanese] [Javanese] *Rg. K.* — [Javanese] *SB.* beginnen afteweten *van iets;* beginnen er

iets van te kennen *of* er meê teregt te kunnen; er nog niet door en door bedreven in zijn.

SB. de indigoplant. *Indigofera tinctoria.* *Rg.* — *Verg.*

SB. oester, oesters.

Kw. SB. dank zeggen; dankbaar zijn; dankbaarheid, erkentelijkheid. — *I. S* *B.* erkennen, belijden. — *II.* *SB.* er in berusten; verhooren *(een gebed);* dankbaar zijn, danken, dankzeggen, erkentelijk zijn.— *III.* *S.* *B.* *(van een aanzienlijke)* met *iets* instemmen. — *S.* *B.* *hetz. of wat hooger*, aangenomen worden; met welgevallen aangenomen en geapprecieerd. — *IV.* *zva.* ontvangen. *Het B. dan* *SB.* dankzeggen *aan iemand of voor iets; iets* dankzeggend ontvangen. — *S.* *B.* erkennen. — dankbaarheid, erkentelijkheid; blijk *of* teeken van dankbaarheid; iets waardoor men van zijn dankbaarheid doet blijken.— *iemand* het goede, *dat hij bewees*, vergelden. — dankbaarheid, erkentelijkheid.

SB. een soort sandalen; *t. w. dikke leêren zolen, die aan de voeten worden gehouden, door een vrij breeden, soms fraai gewerkten leêren of ander band, aangebragt over de breedte en nagenoeg in het midden van de taroempah. Twee riempjes, loopende van het midden van genoemden band naar twee plaatsen voor aan de zool, scheiden den grooten en tweeden zoomede den tweeden en derden teen. Voorts:* dunne leêren zolen, met een insgelijks leêren oogje vooraan, waar men den grooten teen insteekt. *Met riempjes of touwtjes worden deze soort taroempah aan de voeten bevestigd of gebonden.*

zie

Holl. trompet.

Holl. trommel.

— *SB.* toegeven, *bij een ruilhandel; en van een vrouw:* om hem op haar verliefd te maken *of* te doen blijven geld of goed geven *aan een man. Verg.*

zva. *(Port trigo,* tarwe.)

SB. daarbij, daaren-

boven, daar kwam nog bij, de zaak (*of* het) werd nog erger, door (doordien).

[Javanese] — [Javanese] *SB. van een veelheid van geweren in den strijd:* knetteren. *Voorts: iem.* bestoken *met geweren (geweerschoten), ook met steenen (steenworpen). Maar ook is het een* redewoord, *klanknabootsend, voor* [Javanese] *(te gelijk of successievelijk) van een aantal voorwerpen, bv. van klappers uit den boom, enz. en een* redewoord, *om gevolgd door* [Javanese] *het geluid van het vallen bv. van de steenen af te beelden.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* knappen *van zwermen; ook iem.* bestoken *met geweren (geweerschoten); minder goed voor* bestoken *met ander wapens zoo als lansen en derg.*

[Javanese] *SB.* zonder complimenten *of* pligtplegingen; zonder omslag *(van woorden);* zonder voorafspraak *of* inleiding; regt toe regt aan. — [Javanese] *iemand* zonder voorafspraak *of* inleiding op het lijf vallen, *met hetgeen men heeft te zeggen of wil zeggen;* regt toe regt aan op *een vijand, mensch of dier, bv. op een wild varken, dat men wil bestrijden,* aanloopen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *I. gew.* [Javanese] *SB.* tent, *bv. van mota* die men ergens opslaat, om onder dak te zijn. — *II zva.* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand of een dier ook iets* onderdompelen; *een mensch of dier zóó* verdrinken.

[Javanese] *SB.* boeren, *zooals de gast doet uit beleefdheid, na afloop van het maal;* oprispen; hikken, *als gevolg van te veel eten. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* deksel, alles waarmeê men iets toedekt *of* overdekt. — [Javanese] tafelkleed. — [Javanese] met het deksel er op, gesloten, *van een wadah.* — [Javanese] *iets* dekken, toedekken *of* overdekken *met een toeroeb.*

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] in het water springen. — [Javanese] in zee springen.

[Javanese] *naam van een heester, die ook voor een zoogenaamde levende pager wordt gebezigd.*

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *de roode Arabische muts, de* [Javanese script] *door den kleinen man in zijn onwetendheid dikwijls* [Javanese script] *genoemd. Zoo luidt een aanteekening van K. — maar het woord* [Javanese script] *is mij niet voorgekomen. Verg.* [Javanese script] *zoomede* [Javanese script] *en zie ook de Mal. wdbk.*

[Javanese script] *SB.* tamboerijn, slechts aan een kant met trommelvel overtrokken.— [Javanese script] de tarebang bespelen.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* voorhoofd.— [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] *en gemeenlijk in de Preanger,* [Javanese script] het plat van het fornuis rond een kookgat.

[Javanese script] *SB.* vechten, strijden, kampen.

[Javanese script] *ook* [Javanese script] *SB.* helder, klaar; helder, helder zijn, *in den zin van niet regenen;* droog, *in den zin van opgehouden hebben met regenen; ook:* duidelijk, bewezen; *en van een berigt of tijding:* uit goede bron; zeker, volkomen vertrouwbaar, omdat het uit goede bron werd geput; *voorts* op last *of* met voorkennis *van iemand;* zekerheid hebben *aangaande iets.* — [Javanese script] *ook:* ik begrijp het nog niet goed; het is mij nog niet duidelijk. *En derg.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] opheldering, inlichting, toelichting. — [Javanese script] het goed vinden; er niet op tegen hebben *van een meerdere of aanzienlijke.* — [Javanese script] kennis geven *aan iemand van iets, van een meerdere.* — [Javanese script] *hetz. en dit gebruikt de regent ook wel van zich zelf schrijvende bv. aan een distrikts hoofd.* — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* zich bekend maken.

[Javanese script] *een soort klimplant waarvan tal van soorten en met eetbare vruchten (Solanum melongena).*

[Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *SB.* opspelen, geducht aangaan, *maar zonder bepaald platte of ruwe woorden te bezigen; — ook benoemt men met* [Javanese script] *het* zich verontschuldigen door tegenwerpingen maken *of* redenen optegeven, *het* raisonneeren, *van een mindere, die door zijn meester of een meerdere over iets de les wordt gelezen.* [Javanese script] elkaar geducht de waarheid zeggen; tegen elkaar opspelen.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[script] *SB. van groote steenen: ergens* gezaaid liggen; *van een weg:* vol liggen, *of* bezaaid liggen *met groote steenen.*

[script] *zie* [script]

[script] *SB.* niet effen, ongelijk, met hier en daar kleine verhevenheden *of* hoogten, *van een weg of plein.*

[script] *zie* [script]

[script] *zie* [script] *bij* [script]

[script] *zie* [script]

[script] [script] *zie* [script]

[script] *ong. Jav.* komen. *enz.* — [script] *SB. een verbindtenis of belofte* nakomen. — [script] *S.* [script] *B.* verhoord, toegestaan, *van een verzoek of bede.*

[script] *naam van een grassoort. Rg.*

[script] *zie* [script] *en zie aldaar ook* [script] *dit laatste zie ook bij* [script] 3.

[script] *SB.* trekpot, waterkookketel. — *Verg.* [script] [script] [script] [script] [script] *en* [script] ([script] *in het Buitenzorgsche*, Chinesche panjawah van een Chinees, *ook noemt men zoo* elken landbouwenden Chinees. *Rg. K.*)

[script] *SB. de groote huishagedis, de* gekko. — *Jav.* [script] *Mal. tokek. Platydactylus guttalus.* — [script] *naam van een goede houtsoort, o. a. voor meubelen geschikt.*

[script] *SB.* winkel, gehouden door een Europeaan *of* Chinees.— *De winkel van een inlander, als men er allerhande artikelen en bep. ook Europesche artikelen kan krijgen, wordt ook wel tòkò genoemd. Verg.* [script]

[script] *SB.* niet aftebrengen van hetgeen nu eenmaal de gewoonte is; slaafsch gehecht aan gewoonten, regels als anderzins en daarvan geen de minste afwijking gedoogend.

[script] *Jav.* vragen, een vraag doen, door vragen naar *iets of iemand* vernemen.— [script] *SB. iemand* ondervragen, een vraag doen, tot *iemand* een vraag rigten. [script] *zie bij* [script]

[script] *en in de Preanger* [script] *zie* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *SB.* maat, *zva.* [script] *voorts* de maat, *dwz.* de hoegrootheid *of* hoeveelheid *van iemands krachten; ook* de maat,

dwz. de geheele kracht *van de stem.* — *iets bijv. zout, rijst, koffij enderg.* meten. — maat, inhoudsmaat, *bv. een zout* maat.

SB. een, in den vorm van een schuitje gevouwen en met een dun bamboetje aan weêrskanten vastgespeld, stuk pisangblad *of* waarin, bij wijze van kommetje vloeistoffen *of* vloeibare spijzen worden gedaan. — *Verg.*

— *SB.* ruilen, wisselen.— van *iets* wisselen, ruilen van *iets, bv. van werkzaamheden.* *mvdsv. (van meer dan een persoon).* — *iets, bv. geld* wisselen, inwisselen; *iets* verwisselen. *enz.*

— *SB. met iets, bv. met een steen,* slaan, kloppen tegen *iets, bv. een kommetje of kopje.* — *Ook:* vuurslaan. — vuurslag (*steen, staal en lont*). *Verg.* *zoomede* *en*

— *SB. iets* op zijde schuiven met den voet. — achteruit schoppen, *van ongeduld, van een paard en van een boeta.* — *Verg.*

SB. strot, keelgat, luchtpijp.

zie

SB. eerbetoon, respect (*Ar.* تكريم).

— *SB. een mensch* den nek breken; *zijn prooi* den nek breken, *van een roofdier zooals de tijger.*

SB. een klapperdop, gemaakt tot trekpot. — *hetz.*

zie bij

torteldduif.— *Columba tigrina. Rg.*

— *SB. een hond* roepen, *met het een of ander eigenaardig geluid of bij zijn naam.*

SB. maar volgens den Reg. van Tj. S. met *B. en volg. anderen met* *B.* schouder. — benedenwaarts uitgezakte schouders hebben.

SB. het telwoord voor stukken bamboe, brandhout of suikerriet: stuk, stuks. *Verg. bij* *en* — *1. iets* afsnijden, afhouwen, afkappen, *enz.* — *een vogel* kortwieken, de vleugels korten. —

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* het haar knippen, *dwz. van het lange haar een zekere lengte afsnijden, afknippen, zooals de vrouwen doen en de inlanders. Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] *spreekw. ongeveer zva.* zich zelf in den vinger snijden, bij het bewerken van een andermans ongeluk. *Zie ook bij* [Javanese] — *II.* (*zva.* [Javanese] *Rg. Tj.*

[Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *Bant. zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *K.*

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* op zijn hoede, op zijn hoede zijn.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* pareren, afwenden. — [Javanese] het pareren, het afweren; *enz.*

[Javanese] *I. SB.* nalatig zijn, te kòrt komen; *ook zva.* [Javanese] (*Ar.* تقصير). — *II. SB.* taxeren, schatten, waarderen, bevroeden; vooruit zeggen; van *iemand of iets iets* meenen *of iets* er voor houden; *iemand of iets* meenen, oordeelen *of* gissen *iets* te zijn, *bv. iemand* te zijn *arm.* — [Javanese] taxering, taxatie, opinie, oordeel, meening. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* vooruit kunnen schatten, voorspellen. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* baadje met lange mouwen en lapellen.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* op *iets* kloppen *of* slaan *met iets hards, bv. met een stuk hout of bamboe;* — slaan op *een bekken,* op *de goöng, de bedoeg, enz.* — [Javanese] de bedoegslaan, *t. w. drie zware slagen met of zonder volgend* [Javanese] *Verg. dat laatste bij* [Javanese] — [Javanese] hetgeen men bezigt om te nakol. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* dubbeld. — [Javanese] driedubbeld. — [Javanese] een sòmah met een van zijn mannelijke onderhoorigen, *een* [Javanese] *iemand anders van de zijnen.* [Javanese] *I. naam van een plant,* (*a variety of Euphorbia Tirucalli. Rg.*). — *II. zie onder* [Javanese] *II.* — [Javanese] het dubbelde zijn, dubbel zijn; *ook:* verdubbeld zijn, zich verdubbelen, *van het kapitaal waarmeê men handelt, en ook van een hoeveelheid; voorts:* omgebogen zijn, zich ombuigen, *bv. van de punt van*

een kris, en omgevouwen zijn, *bv van een blad in een boek.* — [illegible] *iets* omvouwen, omslaan. — [illegible] drievoudig. *Verg. bij* [illegible] — [illegible] *van arm of been, onder het vallen,* heelemaal omgevouwen raken.

[illegible] *SB.* streng *van garen. Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets* overnemen *uit een boek of geschrift.*- [illegible] hetgeen werd overgenomen; het overgenomene *uit een boek of geschrift.*

[illegible] [illegible] [illegible] *of* [illegible] *SB.* hoogachting, betuiging van respect (*Ar.* تعظيم). — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *I. zva.* [illegible] — [illegible] *SB. iemand* afvragen of hij plegtig wil beloven en er voor instaan, dat hij de fouten en verkeerdheden, die hij beging, niet andermaal zal begaan. — *II.* (*Ar.* اثخان). — [illegible] *SB. syn. met het Jav.* ([illegible] iets gewaagds *of* wanhopigs ondernemen, een gewaagd *of* wanhopig besluit nemen; het wagen *of* bestaan. *Jav. Wdbk.*)

[illegible] *SB.* beschikking, voorbeschikking; vooruitbeschikken, vooruitbepalen *door God* (*Ar.* تقدير). — [illegible] voorbeschikt. — [illegible] *iets* voorbeschikken, vooruitbepalen *door God.*

[illegible] *SB.* aanplant, aanplantingen *van het een of ander, op sawah, hoema of kebon. Zoo zegt men bv.* [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* God verheerlijken door uit te roepen: God is groot (*Ar.* تكبير). *Bij wijze van gezamenlijke Godsverheerlijking ook met zijn velen.*

[illegible] *SB. I.* zwetsen, snoeven; hoovaardig, verwaand; *van hart of gemoed:* hoovaardig (*Ar.* تكبر). *Verg.* [illegible] *II. zva.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* ambachtsman. *Met* [illegible] *in zamenstelling tot de benaming voor een persoon, wordt beteekend: iemand, die werkt in of met, wiens beroep of werk is, die vervaardigt of wien de zorg is opgedragen, voor dat, waarmee* [illegible] *tot een zamengestelde benaming is verbonden.* — [illegible] schoenmaker. — [illegible] iemand, die er zijn bedrijf van maakt brandhout te verzamelen, om dat te verkoopen.

[illegible] visscher. — [illegible] iemand, belast met den verkoop, (*uitventen, rondventen*) *van een artikel.* - [illegible] timmerman (*baas of knecht*). - [illegible] iemand, die in hout werkt, *bv.* een meubelmaker. — *Verg.* [illegible]

II. [illegible] *S.* [illegible] *B.* [illegible] *BL.* achter. - [illegible] *S.* [illegible] *B.* [illegible] *BL.* voorheen, vroeger, te voren. — [illegible] *enz.* achter, achteraan, naderhand; te zijnent achtergelaten hebben. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* [illegible] *BL.* den rug toekeeren *aan iemand of iets; ook bv. van een huis:* staan, met het achterste gedeelte gekeerd *naar bv. de rivier.* [illegible] *SB. van huizen:* staan, met het front van elkaar afgewend; *van menschen:* in verschillende rigtingen *uit een gaan of van elkaar gaan; voorts:* met den rug naar elkaar toegewend, *maar in de laatste beteekenis gebezigd wordende van zitten, gebruikt men wel als B.* [illegible] *en als BL.* [illegible] — [illegible] dat we daar straks lieten rusten, *van het verhaal van iemand of iets; zóó vertellenderwijs.* — [illegible] *SB. of S. met* [illegible] *B. zva.* [illegible] — [illegible] (*of* [illegible] [illegible]) na het geschrevene; *t. w. na het opschrift; zóó aan het begin van een brief.*

[illegible] *SB.* [illegible] een bolstaart, een bolstaartkip. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *I. ong.—Jav. zva.* [illegible] *SB.* volgen met volkomen onderwerping, *zoo als bv. de vrouw haar man behoort te doen;* volgeling zijn *van een profeet;* belijder zijn *van een godsdienst; ook:* goed met elkaar kunnen, het goed met elkaar kunnen vinden, *van menschen en ook van dieren.* [illegible] er bij, met, zoomede, met er bij. — [illegible] voorganger, leidsman, *ook zva.* [illegible] *ter betiteling van een vorst; en iemand* tot voorganger hebben. — *II zva.* [illegible]

[illegible] *Kw.* (*Skr. tata,* uitgespreid). *SB.* orde, regel, zeden, manier, manieren, gedrag; vorm, vormen, *geboden door de wellevendheid.* [illegible] niet in de vormen. — [illegible] *syn. met het Jav.* [illegible] orde en beleefdheid, wellevendheid; *ook zva.* [illegible] — [illegible] geen boe of ba zeggen; verder niets zeggen; zonder een woord te zeggen. — [illegible] *iets* opsommen; *menschen* plaatsen, doen

neêrzitten, plaatsen in de orde voorgeschreven door het een of ander. — [illegible] *iets* in orde *of* zooals dat behoort plaatsen; *iets* klaarzetten, schikken, rangschikken, ordenen; *troepen* opstellen, in orde scharen. — [illegible] klaarzetten, klaarleggen, in orde *of* naar behooren plaatsen. — [illegible] wijze van leven, wijze van doen, zeden. *Verg.* [illegible]

ꦠꦠꦸ *SB.* wond; geblesseerd, gewond. — *Verg.* [illegible]

ꦠꦶꦠꦶ *ong.* (*Jav.* nauwkeurig.) — [illegible] *SB.* nauwkeurig acht geven, nauwkeurig letten *op iets*. — [illegible] *iets* nauwkeurig waarnemen, op *iets* letten, *iets* met zorg observeren, zich op de hoogte stellen *van een arbeid of werk*, door nauwkeurig achtgeven.

ꦠꦸꦠꦸ — [illegible] *SB.* parè stampen in het rijstblok. — [illegible] geraakt met den parè stamper. — [illegible] *iets*, *bv. koffij*, stampen. — [illegible] *1.* rijststampster. — 2. *zva.* [illegible] — [illegible] er aan toe zijn als de kip, die *enz. dwz. terwijl men reeds onder een slag gebukt gaat, nog erger bezocht worden.*

[illegible] — [illegible] *SB.* klimmen, gaan staan *of* stappen *op iets*, *om ergens bij te kunnen reiken;* den voet plaatsen *in den stijgbeugel*, *willende het paard*, *— ook in de*, *in een boom gemaakte inkapping*, *willende den boom, bestijgen; voorts:* zich van den stijgbeugel bedienen, *om een paard te bestijgen; en* den voet plaatsen tegen den schouder, *dwz. tegen de verbinding van den voorpoot met den romp*, *— van een buffel*, *ten einde dien te kunnen bestijgen of dien willende bestijgen.* — *Verg.* [illegible]

ꦠꦠꦃ *SB.* beitel. — [illegible] *ook geschreven* [illegible] *een* met een beitel *in een houtwerk*, *bv. in een stijl*, gemaakt gat, *noodzakelijk*, *bv. om dien stijl te kunnen verbinden met een ander houtwerk; voorts:* beitelwerk; *en eindelijk nog* ciseleerwerk *op gouden of zilveren voorwerpen. Verg.* [illegible]

ꦠꦶꦠꦃ — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B. iemand iets* gelasten *of* zeggen te doen; lastgeven tot *iets*. — [illegible] [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *S.* [illegible] *maar gew.* [illegible] *P.* [illegible] *B.* een bode, berigt *of* tijding (*door een bode*), een plaatsvervanger, *ook* iemand voorzien van instructies zenden;

iemand zenden als plaatsvervanger; *iemand* zenden *ergens heen, om daar het een of ander te verrigten.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* zendeling, bode, afgezant. [Javanese] *ook zva.* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* ten behoeve van *iemand iets* gelasten *aan iemand anders.*

[Javanese] *I. SB.* voorzigtig, op zijn hoede, niet onbesuisd.— [Javanese] niet voorzigtig en niet behoedzaam genoeg.— *II.* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *maar gew.* [Javanese] *SB.* takken kappen van *een boom, bv. doode takken, geschikt voor brandhout; een boom* snoeijen.

[Javanese] *met* [Javanese] *er nevens als het woord dat onder de hoogere standen gemeenlijk wordt gebezigd:* oudere zuster.— *Met* [Javanese] *spreekt men wel een vrouw uit het volk aan, ook mag men het bezigen van zich zelf sprekende tot een jongere, en een kind gebruikt het wel tot de moeder.* — [Javanese] *en* [Javanese] *zijn B. Zie voor het gebruik bij* [Javanese] *aldaar* [Javanese] *I. en voorts bij* [Javanese] *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* stampvoeten van boosheid *of* toorn.

[Javanese] *naam van een zeker heestergewas.*

[Javanese] *en gew.* [Javanese] *SB.* sein *op de bedoeg, die slaande, zoooals bij* [Javanese] *zie dat hieronder, - is vermeld.* - [Javanese] telkens weêr komen *om iemand te manen, ook ergens, om te zien of er wat valt te stelen.* — [Javanese] na één zwaren slag, een aantal snel opeenvolgende al zachter en zachter wordende slagen geven, op *de bedoeg. Het geschiedt 's middags om twaalf uur, gemeenlijk drie maal achter elkaar, op Donderdag echter ook nog, insgelijks drie maal, en wel bij de aankondiging van het namiddaggebed, — ter aankondiging van den Vrijdag; voorts: de klok* kleppen. - *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB. den voet of het spoor van een mensch of dier* volgen; *iemand, die hardop leest,* volgen, *ten einde hem zoo noodig te kunnen verbeteren, bv. bij het koranlezen of wel van hem te leeren, hoe men lezen moet; ook:* volgt, nu volgt, *bv. het* 15e *hoofdstuk.* —

[Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand, die vooruitging*, achternagaan; *iets, dat vooruit is, in zijn gang of loop* volgen; *iemand als een leidsman of als een gezaghebbend en regelend hoofd*, volgen en gehoorzamen. — [Javanese] *iemand* achteropvolgen. — [Javanese] *iemand* overal achterna gaan, overal volgen, waar hij zijn schreden wendt; achter *een dier, dat men weidt of hoedt*, loopen. — [Javanese] tot in den dood getrouw blijven; in leven en sterven getrouw blijven *aan iemand*.

II. (*Jav.* zeggen *of* mededeelen *aan iemand;* wat door *iemand aan iemand* gezegd *of* meêgedeeld wordt; *grondv.* [Javanese]) — *Dit* [Javanese] *in het Soend. ong. — Verg.* [Javanese]. — [Javanese] *SB.* hetgeen men iemand zegt, bij wijze van vermaning *of* onderrigting; vermaning, inzegging, onderrigting. — [Javanese] vermanenderwijs *of* om te onderrigten spreken *tot iemand.*

III. [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* een gevoel hebben, alsof men den strijd niet zal kunnen volhouden, maar het onderspit zal moeten delven; ontmoedigd zijn, ontmoedigd worden, *van strijdenden.*

[Javanese] 2 [Javanese] 2 *of* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* drinken, niet met behulp van de handen, *uit een rivier, een beek, enz. ook: iets* drinken uit de flesch, *in plaats van het eerst te schenken in een glas; iets* drinken uit den theepot. *Volgens sommigen ook gebr. voor het* slurpen met den snoet *of* bek in het water, het drinken *van dieren, zoo als paarden, honden enz. doen.*

[Javanese] *SB.* raadsel.

[Javanese] (*Kw.* doorgebroken, doorgesneden, doorgekapt; afgesneden, *enz. Jav. Wdbk.) ong.* — [Javanese] *volgens anderen* (*o. a. den Rg. van Tj.*) [Javanese] *SB.* steil op *of* afloopen, *van een terrein, een weg, enz.* — [Javanese] *hetz. Rg. Tj. — Dit laatste mij van elders onb. — Verg.* [Javanese] *II. en* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB. benaming van het teeken* [Javanese]; *bv.* 2 7 *bahoe.* — (*Jav.* teeken, spoor, *dat dienen kan om iets na te gaan of te ontdekken of waaruit iets afgeleid kan worden. Jav. Wdbk.*) — [Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] ontdekt, aan 't licht gebragt, gevonden.

[Javanese] — [Javanese] *SB. van*

koopen of verkoopen: in het klein, bij het stuk. — [Javanese] *iets* in het klein *of* bij het stuk verkoopen.

[Javanese] *SB.* metalen, gewoonlijk gouden *of* zilveren plaat, vóór op een buikband. (*Volg Rg. is totok* a lampstand, *maar volg K.* een soort schelp, die wel als bakje van een palita wordt gebruikt. — *Jav.* [Javanese] *naam van een zeeschelp, en van het dier, dat er in leeft.*

[Javanese] *SB.* ten tijde dat; tijdens, toen.— (*Skr. tatkâla, zamengesteld uit tat*, dat, *en kâla. Jav. Wdbk.*)

[Javanese] *SB.* jong van een eend.

[Javanese] (*of volgens sommigen* [Javanese] *SB.* alikruik *K.*

[Javanese] *zie het voorgaande woord.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* in *iets zooals een pager, een wand van bilik of derg.* een opening kappen *of* snijden *om zich een doortogt te banen. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *Kw. zva.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] (*ook wel* [Javanese]) toegekomen aan hetgeen stond geschreven; toegekomen aan hetgeen werd geschreven dat zou zijn *of* geschieden. — [Javanese] *SB.* suikerstroop doen in de vormpjes. — *De stroop* [Javanese]

[Javanese] *SB.* drup, druppel. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] bezet *of* ingelegd *met edelgesteenten.* — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *spreekwijze:* ook het kleinste vergrijp blijft niet zonder straf *of* brengt zijn straf meê.- [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met een gat er in, *van een lòdòng, een aarden of porceleinen schotel en derg.* — [Javanese] *van een weg: een berg of heuvel* doorsnijden. — [Javanese] *iets, bv. een lòdòng, t. w. de boekoe,* doorstooten. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* spaander, spaanders.

[Javanese] *SB.* gevlekt, gespikkeld. — [Javanese] gespikkelde rotting. — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. een stuk, bv. een pas,* voorzien van een stempel, stempelen. — [Javanese] zijn pas laten afteekennen en stempelen.

ꦤꦠꦤꦠꦥꦃ *SB. naam van een epidemische ziekte (sasalad) onder kippen, eenden en derg. — Het dier, dat door* ꦤꦠꦤꦠꦥꦃ *wordt aangetast, sterft heel spoedig, soms nagenoeg onmiddelijk.*

ꦠꦼꦠꦼꦥ꧀ꦤꦥꦏ꧀ *S.* ongevraagd zich in een gesprek mengen; er zijn mond insteken.

ꦠꦼꦠꦼꦥ꧀ *SB.* vast, zeker, stellig, vaststaan; blijven, voor goed blijven; bij voortduring. — ꦤꦼꦠꦼꦥ꧀ꦏꦺ *iets* vaststellen, *iemand* bevestigen *in iets; van iets* het bewezen zijn aannemen, *iets* gestand doen. — ꦏꦼꦠꦼꦥ꧀ꦥꦤ꧀ *I. zie* ꦥꦿꦤꦠꦤ꧀ — *II. mooijer woord als* ꦠꦸꦫꦸꦠꦤ꧀ *iets zooals een piwoeroek* nakomen, naleven.

ꦠꦶꦠꦶꦥ꧀ *SB.* in bewaring geven, meêgeven *aan iemand, bv. als men er op uit gaat, iets, dat men niet kan of wil meënemen, geld, met opdragt om daarvoor iets te koopen, enz.* — ꦤꦶꦠꦶꦥ꧀ꦏꦺ *iemand, bv. een kind,* stellen onder de hoede *van iemand; iets* in bewaring geven *aan iemand.* — ꦠꦶꦠꦶꦥꦤ꧀ het in bewaring gegevene; het aan iemands zorg toevertrouwde; wat aan iemand wordt meêgegeven. — ꦏꦠꦶꦠꦶꦥꦤ꧀ *van den persoon, wien iets in bewaring werd gegeven.*

ꦠꦸꦠꦸꦥ꧀ *SB.* omslag, overtrek, enveloppe; de bovenste laag *van tabak; ook soms voor* deksel, *maar het is dan een Javanisme of Maleicisme. Verg.* ꦠꦸꦤꦠꦸꦥ꧀ — *Voorts:* uit, gedaan hebben met *spreken,* gedaan zijn, afgeloopen zijn *van iets, zooals de voorlezing van een brief of derg.* - *ook:* toegekomen aan *iets, bv. aan een bepaalde hoeveelheid, en* vervuld, bereikt, *van den levenstijd.* — ꦤꦸꦠꦸꦥ꧀ *een brief* sluiten, *maar beter hiervoor* ꦔꦺꦭꦶꦩ꧀ *Voorts: iemand* opsluiten, in arrest zetten, gevangen zetten; *iets bv. een glas met de hand, met een bord of iets derg.* bedekken. — ꦤꦸꦠꦸꦥ꧀ꦥꦿꦤꦃ *S.* ꦤꦸꦠꦸꦥ꧀ ꦤꦼꦏꦼꦩ꧀ *B. (van een aanzienlijke)* zich opsluiten. — ꦤꦸꦠꦸꦥꦶ *iets* bedekt *of* digt houden. — ꦤꦸꦠꦸꦥꦶꦏꦸꦥꦶꦁ zich de ooren digt houden. — ꦠꦸꦠꦸꦥ꧀ꦭꦸꦧꦁꦔꦺꦴꦏꦺꦴꦩ꧀ꦠꦸꦤ꧀ *spreekw:* het eene gat met het ander stoppen. — ꦥꦿꦤꦸꦠꦸꦥ꧀ de laatste van de profeten, *d. i. Moehammed.*

ꦠꦼꦠꦥꦶ *ook wel afgekort tot* ꦠꦥꦶ *S.* ꦤꦔꦶꦁ ꦤꦶꦁ *of* ꦤꦔꦶꦁ *B.* evenwel, maar, doch, echter. — ꦤꦠꦼꦠꦥꦶꦏꦸꦠꦸꦥ꧀ *ook:* als, gesteld dat. — (*Skr. tatâpi,* evenwel, echter. *Prof Kern. Jav. Wdbk.*)

[Javanese] 2 *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* vaststaan *bv. van een tafel; voorts* onversaagd, onverschrokken, niet angstig *van hart of gemoed.* — [Javanese] *een geweer of pistool* laden. — [Javanese] geladen. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] einde, slot. [Javanese] de voet van het gebergte *of* van den berg. — [Javanese] *a. SB.* 't onderst boven staan, *bv. van een lòdòng, van een vlieger in de lucht, enz. — en van menschen:* met het hoofd omlaag. — [Javanese] *iets bv. een lòdòng* 't onderst boven zetten. — [Javanese] met het hoofd naar beneden en de beenen in de lucht neêrkomen; *ook zva.* [Javanese] — [Javanese] *b. SB. van een regenboog:* gerigt zijn *naar of* staan *in, bv. het noorden; voorts* neêrstralen, uitstroomen, *bv. op een huis, van een licht, een schijnsel uit den hoogen. — II.* [Javanese] *SB. benaming van een zeker geregt, bestaande in rijst* ([Javanese]) *met zout zoomede* [Javanese] *of wel* [Javanese] — [Javanese] toetoeg maken.

[Javanese] *SB.* plank, planken, waar het paard op staat, bevloering, *in een paardenstal. — Van* [Javanese]? *men schrijft ook wel* [Javanese]

[Javanese] 2 [Javanese]? *(K.) en* [Javanese] *SB.* niet op zijn beenen kunnen staan *gedurende eenige oogenblikken, van iemand, die lang met gekruiste beenen heeft gezeten en wil gaan staan; ook:* niet kunnen staan, *als ze bevrijd wordt,- van een kip, wier pooten geruimen tijd waren gebonden* ([Javanese]) *of die langen tijd in een* [Javanese] *zat.*

[Javanese] *SB.* duizendpoot.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en gew.* [Javanese] *SB.* daar zoo-even, zoo pas, daar pas. — [Javanese] van af dat pas; van af het oogenblik. — [Javanese] waar komt ge van daan? waar van daan keert ge terug? — [Javanese] pas, zoo pas. zoo even; *ook zva.* [Javanese] *en* aan wal komen *van een schip, maar dit laatste is een Javanisme.* — [Javanese] pas gewerkt hebben, komen van het werk. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *Zie ook* [Javanese] *bij* [Javanese] *de grondv. is ook* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] 2 [Javanese] 2 [Javanese] 2 [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *ong. (Mal.* het met iets fijns en

puntigs in of door iets steken, zooals met een naald of met een draad door de naald. *P.*) — [Sundanese script] *SB.* naald *of* pen, *bv. van goud en* met een knop, die in het kapsel wordt gestoken tot sieraad. — [Sundanese script] ijzeren schopje, *dat men o. a. gebruikt om een stuk vleesch, dat men braadt, in de pan om te keeren.*

[Sundanese script] *zie* [Sundanese script]

[Sundanese script] *zie* [Sundanese script]

[Sundanese script] [Sundanese script] *benaming van het Arab. teeken* (ـِ), *dat in Soendasch geschreven met Arab. karakters wordt gebezigd.*

[Sundanese script] *SB.* bril (*Pers. tjasjmah. Jav. Wdbk.*).

[Sundanese script] *SB.* rozekrans (*Ar.* تسبيح.)— [Sundanese script] den rozekrans aflezen.

[Sundanese script] — [Sundanese script] *SB. iets, zooals een put,* leêg scheppen, leêghoozen. — [Sundanese script] *het water* hoozen, scheppen, *bv.* uit *een boot of een put.*

[Sundanese script] *SB.* suikerriet. — ([Sundanese script] naam van een soort daarvan. *Rg.*)

[Sundanese script] *I. SB. naam van een plant, waarvan het wortelsap in een water geworpen, de zich daarin bevindende visch bedwelmt, die dan gemakkelijk wordt gevangen.*— [Sundanese script] *visch* zóó bedwelmen om ze gemakkelijk te kunnen vangen. *Verg. bij* [Sundanese script] — *II.* [Sundanese script] *Jav. en Mal.* oud, bejaard. *Verg.* [Sundanese script] — [Sundanese script] (*beter* [Sundanese script]) *spreekw.:* die men moet eeren, dat zijn: zijn goeroe, zijn vorst en zijn ouders *of in alg. zin:* zijn ouderen. — [Sundanese script] *of* [Sundanese script] (*Jav.* [Sundanese script]) *zie* [Sundanese script]

[Sundanese script] *I. zva.* [Sundanese script] — [Sundanese script] *volg. somm. zva.* [Sundanese script] *en* [Sundanese script] *maar bep. is het ook een benaming, waarmee men zijn* [Sundanese script] *of* [Sundanese script] *aan- of toespreekt.* — 2. [Sundanese script] *SB.* uitslag hebben aan de kin, *of* aan de hoeken van den mond.

[Sundanese script] *Jav.* groeijen, wassen, *enz. slechts gebruikelijk in de uitdrukking:* [Sundanese script] halverwege de levensbaan; van middelbaren leeftijd, *d. i. bij den Soendanees, die den gemiddelden levensduur stelt op zestig jaar,* een goede dertiger; *en gebezigd van een paard beteekent de uitdrukking:* de haken zijn goed uit.

[Sundanese script] *naam van een honig voortbrengende bijensoort. K.*

[Sundanese script] *zva.* [Sundanese script] altijd; het kan niet missen. (*In Zuid Bantam zva.* [Sundanese script] *K.*)

ꦠꦸꦮꦤ꧀ (*van* ꦠꦸꦮ oud, bejaard.). *SB.* titel, *ook als voornw. v. d.* 2 *persoon, dien men geeft aan Europeanen, Arabieren en hadji's, ook aan een regent, maar dan gemeenlijk gevolgd door zijn ambtstitel. Zoo betitelt de Europeaan een regent, die bv.* ꦏꦚ꧀ꦗꦼꦁ ꦥꦠꦶ *is, veelal met* ꦠꦸꦮꦤ꧀ꦏꦚ꧀ꦗꦼꦁꦥꦠꦶ꧉ *Inlanders doen zulks slechts, van hem sprekende, en dan doorgaans ook nog slechts, als ze Maleisch spreken. — En een Europeaan, sprekende tot een Arabier of hadji vermijdt gewoonlijk het gebruik van* ꦠꦸꦮꦤ꧀꧉ — *Eindelijk zegt men van de Godheid sprekende in plaats van* ꦒꦸꦱ꧀ꦠꦶꦄꦭ꧀ꦭꦃ *wel* ꦠꦸꦮꦤ꧀ꦄꦭ꧀ꦭꦃ *ook wel eens* ꦠꦸꦮꦤ꧀ꦄꦭ꧀ꦭꦃ꧉

ꦠꦮꦏ꧀ *I. zva.* ꦥꦢꦸ *of* ꦥꦼꦭꦸ꧉ *Reg. Tj.* — *II.* ꦤꦮꦏ꧀ *SB.* (ꦤꦤꦮꦏ꧀ *mvdsv.*) bieden, er op bieden, op *iets* een bod doen; om een tweede vragen, *bv. een tweede sigaar, na een te hebben gekregen; ook:* vragen *aan iemand* het nogmaals te doen. — ꦤꦮꦏ꧀ꦏꦏꦼ *iemand* het aanbod doen *van iets;* tot *hem* aanbiedenderwijze zeggen. — ꦤꦮꦏ꧀ꦏꦏꦼ *iets* presenteren *of* aanbieden *aan iemand; iets* te koop aanbieden. — ꦥꦤꦮꦏ꧀ bod, *dat emand ergens op doet of heeft gedaan.*

ꦠꦸꦮꦏ꧀꧉ — ꦤꦸꦮꦏ꧀ *I. SB. een boom of een bamboe* omhakken, vellen. — ꦤꦤꦸꦮꦏ꧀ ꦤꦸꦮꦏ꧀ꦏꦏꦼ *en* ꦤꦤꦸꦮꦏ꧀ꦏꦏꦼ *mvdsv. — de eerste van meer dan een persoon, die een of meer stuks vellen; de tweede van een persoon, die een veelheid velt, de derde van meer dan een persoon, die ieder meer dan een boom of bamboe vellen.* — *II.* ꦤꦸꦮꦏ꧀ *SB. kantèh* behandelen met ꦥꦠꦸꦮꦏ꧀꧉ — ꦩꦠꦸꦮꦏ꧀ꦏꦏꦼ *hetz.* — ꦥꦠꦸꦮꦏ꧀ *zie* ꦥꦠꦸꦮꦏ꧀ *bij* ꦠꦸꦮꦏ꧀꧉ — *III.* ꦠꦸꦮꦏ꧀ꦒꦸꦤꦸꦁ *of* ꦠꦸꦮꦏ꧀ꦒꦸꦤꦸꦁ *zie bij* ꦒꦸꦤꦸꦁ꧉

ꦠꦸꦮꦼꦏ꧀꧉ — ꦤꦸꦮꦼꦏ꧀ *SB.* steken, een steek geven *met een wapen.* — ꦤꦤꦸꦮꦼꦏ꧀ꦏꦏꦼ *mvdsv. (herh.)* — ꦤꦸꦮꦼꦏ꧀ꦏꦏꦼ met *een wapen naar iemand* steken.

ꦒꦸꦠꦸꦮꦏ꧀꧉ — ꦒꦸꦤꦸꦮꦏ꧀ *SB. iemand of iets* grijpen, pakken, beetpakken.

ꦠꦮꦏꦭ꧀ *SB.* berusten, berusting in hetgeen God over ons beschikt. — ꦠꦠꦮꦏꦭ꧀ een valsche berusting, die de handen in den schoot doet leggen. — *Voorts* ꦠꦮꦏꦭ꧀ *ook:* zich zelf kunnen en weten te redden; buiten andermans hulp kunnen; zonder hulp van anderen in zijn behoeften kunnen voorzien; energie hebben. — (*Ar.* توكل, *tawakkoel*, zijn toe-

vertrouwen stellen; zich verlaten. *Jav. wdbk.*)

[illegible] [illegible] *enz. zie* [illegible]

[illegible] *naam van een zoetwater visch. K.*

[illegible] *SB.* ramp, tegenspoed, ongeluk, onheil; *ook:* een ongeluk krijgen, omkomen. — [illegible] ongeluk, ramp, *enz. en* in het ongeluk geraakt zijn, ongelukkig *of* rampspoedig zijn. — [illegible] een ongeluk, ramp *of* onheil bezorgen *of* toebrengen *aan iemand.*

[illegible] *naam van een honig voortbrengende bijensoort. Rg. K.*

[illegible] — [illegible] *ook wel* [illegible] *SB. iemand of iets* met den vinger, met de hand *of* met iets, *bv. een stok, een boek of wat ook,* beroeren, aanstooten.

[illegible] *I.* [illegible] [illegible] *enz. zie* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — *II.* [illegible] *bez. voornaamwoord v. d. 2 pers. dat soms als P. soms als B. of BL. woord wordt gebezigd.*

[illegible] *SB.* kom *van verglaasd aardewerk.* — [illegible] *vond ik voor* nap. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* missen, ophouden, stilstaan; *ook* een uitzondering maken op den regel, *bv. van een (den) nacht, waarin niet, zooals anders altijd geschiedt, de wacht ergens wordt betrokken.* — ([illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] (*K.*) *voorts* [illegible] *volg. Rg.* slop *in een bosch ook in het gebergte.*) — [illegible] niet ophouden *of* niet uitscheiden met *iets;* steeds maar door, zonder ophouden. — [illegible] immer en altijd, zonder dat het mist, geregeld, vast. ([illegible] *zva.* [illegible] *K.*)

[illegible] *SB.* alles, wat bij wijze van touw, om iets meê te binden *of* meê vast-digt *of* aan te binden wordt gebezigd; touw, koord, *enz. ook:* pees *van een boog.* — [illegible] *iemand* binden; *iets* digtbinden; *iets, door het er aan te binden,* voorzien *van een touw of derg., zoo bv. den poot van een vogel, om hem het wegvliegen te beletten.* — [illegible] *een veroordeelde* den strop om den hals doen. — [illegible] *een pager of bilik* aanbinden, *dwz. binden aan de stijlen; iets* vastbinden *aan iets anders, ergens* aan vastbinden. — [illegible] *S.* [illegible]

B. gebruik, gewoonte, de gewone manier van doen; hetgeen van ouds gebruikelijk is.— [illegible] de koordjes, die achter van een [illegible] afhangen, en die als het hard waait, wel aan den keelband worden gebonden, om het hoofddeksel nog steviger te bevestigen.— [illegible] het halssnoer, met een *of* meer kwasten, dat een deel uitmaakt van de officiers montering; fouragères; *ook wel voor een* horologiekoordje, dat om den hals wordt gedragen.— [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] een kwart gulden; kwartje. [illegible] *of* [illegible] *hetz.*

[illegible] *Jav. zva.* [illegible] drie.— *Slechts in gebruik, verbonden met* [illegible] *zie op dat laatste woord.*

[illegible] *SB.* drie.— [illegible] drietal; met hun drieën.— [illegible] de derde; ten derde; in de derde plaats; *ook* met (*namelijk met twee anderen*). [illegible] dertien.

[illegible] *ong.* [illegible] *SB.* duidelijk, blijkbaar, openbaar; het blijkt duidelijk; het is aan geen twijfel onderhevig.— [illegible] zeer duidelijk; duidelijk en klaar.— [illegible] *iets* opgeven, duidelijk maken; van *iets* doen blijken; van *iets* nauwkeurig berigt inwinnen.— [illegible] *maar gew.* [illegible] aantooning, opgave.

[illegible] *Kw. ong.*— [illegible] *of* [illegible] *SB. van een naam of bijnaam:* de gebruikelijke worden *of* zijn.— [illegible] *van een naam of bijnaam:* gegeven worden; *van iemand:* genoemd worden met *dezen of genen naam of bijnaam.— De Act. vorm schijnt niet gebruikt te worden.*— [illegible] *van iemand of iets, zooals een land of rijk:* genoemd worden *zoo of zoo;* bekend onder den naam van.— [illegible] genoemd naar zijn kind.— [illegible] *of* [illegible] *of* [illegible] hoe is je naam?

[illegible] 1. *SB. de* krop *van een vogel.*— 2. [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] (*Jav.* booze geest, die ziekten en plagen te weeg brengt; toovenaar, behekser.) *ong.*— [illegible] *of* [illegible] iemand, die heksen kan, toovenaar, *vooral een* boosaardige toovenaar.— *Het volk*

zegt, dat de […] *kan vliegen en dat hij dit doet in de gedaante van een* […] — (*In het Bandoengsche* […] *zva.* […] *K.*)

[…] (*Jav.* een door God beschikt onheil tot vergelding of straf van een vergrijp tegen een pligt of een verbod.) *ong.* — […] *zva.* […]

[…] *SB.* in tweeën gespleten bamboe's *tot dakbedekking.* — *Verg.* […]

[…] *SB.* boomgaard. — […] *hetz.* — *Verg.* […] *II.*

[…] […] *zie op* […]

[…] *SB.* iets, zooals een plank *of* blok, waarop men iets fijn hakt; hakblok, slagtblok; *voorts* het een of ander, *bijv. eenige in elkaar liggende vellen papier*, dat men legt onder het papier, dat men wil beschrijven.

[…] *SB.* […] te ver drijven, te ver gaan; te ver gedreven, overijld. *Verg.* […]

[…] *ong.* […] *SB. van het loopen van iemand, die langs een glad bergpad afdaalt*, nu met dit, dan met dat been vooruitglijdende; *ook* (*van het loopen van een beschonkene*, heen en weer zwaaijende. *K.*)

[…] — […] *SB.* van buiten kennen; van buiten, *van* […] *en* […] — […] *P.* opinie, idee, intentie *ter zake van iets.* — […] de persoonlijke opinie *van een persoon of van meer, nog niet getoetst aan de bestaande uitspraken of voorschriften.*

[…] *ong.* — […] *SB.* niet bebouwde, slechts met gras en derg. begroeide gronden.

[…] *plat voor* […] *Het woord wordt door den toekang pantoen dikwijls gebruikt.*

[…] (*Jav. iemand of iets* verlaten, achterlaten; *enz.*) *SB. zijn* (*mooije*) *stem* kwijt zijn, *van een tortelduif; voorts gebr. in* […] *een sierlijke of hoffelijke uitdrukking voor* sterven. *Verg.* […] — […] door *iemand* bij zijn verscheiden nagelaten goederen.

[…] — […] *SB.* aarden *naar iemand;* overgaan, overerven *op iemand;* denzelfden aard *of* dezelfde lichamelijke schoonheden *of wel* gebreken hebben, *door overerving.*

[…] *maar gewoonlijk en ook beter, ten minste in proza,* […] *zva.* […] — […]

ook wel: [Javanese] dingen, die door iemand, die er niet meer is, werden gemaakt, aangelegd *of* daargesteld; het gewrocht van ouders *of* ouderen.

[Javanese] *SB.* verstooting, in den bepaalden vorm uitgesproken door een man over zijn vrouw (*Ar.* طلاق). — [Javanese] *of* [Javanese] de verstooting uitspreken *over een vrouw* — [Javanese] *ook* [Javanese] *ook wel* [Javanese] de drie talaks (*ze alle drie begrijpende in de uitgesproken wordende verstooting*) uitspreken *over een vrouw.— Dit kan natuurlijk niet, maar men zegt zoo wel, willende pertinent verklaren, dat men er niet àan denken zal haar terug te nemen.*

[Javanese] *SB.* zich onderwerpen, zich overgeven; onderworpen zijn (*Ar.* تَعْلُق).

[Javanese] *Jav. zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. zva.* [Javanese] *ook iets, zooals een aanplant* gaan zien, gaan inspecteren; *voorts een kwaliteit van iemand of iets* opmerken, zien. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* (*van een meerdere*) zich bekijken, *bv. om te zien of alles goed en netjes zit.* — [Javanese] *iets* in de bijzonderheden inspecteren, nazien, nagaan.

[Javanese] *SB.* stut, schoor; *en* de houten schuif, waarmeê in een inlandsch huis de deur wordt gesloten. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *een deur* met de toelak sluiten; [Javanese] *ook:* gesloten zijn, met behulp van de toelak, *van een deur.* — [Javanese] *de toelak, waarmeê een deur is gesloten,* terugschuiven, wegschuiven. — [Javanese] *iets* stutten; *ook iets* afweren, terugwijzen. — [Javanese] *ook* [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* de handen in de zijden zetten; met de handen in de zijden staan. — [Javanese] middel *of* wat men bezigt tot afwering; voorbehoedmiddel; *fig.* schild, *waarmeê men iets afweert.* — [Javanese] toovergebed om rampen en gevaren van zich verwijderd te houden.

[Javanese] *SB.* groote van bamboe gemaakte mand, met los deksel. — *Rijst, aardappelen enz. worden gewoonlijk in twee zulke manden, aan een draagstok gedragen, langs de huizen verkocht.*

[Javanese] *SB.* zorgen, waken *voor iemand of iets. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* het ongeveer een

voet lange bekleedsel van het bamboeriet, dat zich bevindt onmiddelijk boven een geleding; *en dat van het riet afgenomen den vorm heeft van den kop van een garnaal; van daar ook voor* het hoornachtige bekleedsel *van den kop van een garnaal.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* met een arm *of* de armen leunen, *bv. op de leuning van den stoel waar men achter staat.* — [Javanese] op *iets* met de armen liggen *of* leunen, *bv. uit het raam kijkende, op de vensterbank of naast iemand staande, met den arm op zijn schouder.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. een vogel, bv. een kip,* de vleugels kruiselings over elkaâr binden; *iemand* de armen kruiselings over elkaâr op den rug binden.

[Javanese] *I. SB.* bidsluijer *voor vrouwen.*

II. Volgens Rg. en K. in het Buitenzorgsche, en volgens laatstgen. ook in het Bantamsche zva. [Javanese]

[Javanese] *SB.* nauwkeurig, tot in de kleinste bijzonderheden *van vragen.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *ook* [Javanese] *B. (van een meerdere) B.* opdragt, verzoek, bestelling, last, *en, maar dan* [Javanese] *B.* opdragen, verzoeken, bestellen, gelasten. *Nevens* [Javanese] *bezigt men* [Javanese] *maar dit laatste veelal P. en zoo* [Javanese] [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* een opdragt *of* bestelling hebben *van iemand;* gelast zijn *door iemand.*

[Javanese] *SB. maar (S.* [Javanese] *B. Reg. Tj.)* in alle opzigten zorgen *voor iemand;* uiterst zorgzaam zijn oog laten gaan *over iemand of iets.* — [Javanese] voor *iemand* zorgen, niet slechts voor zijn lichamelijke beboeften, maar ook dat zijn geest zich ontwikkelt; voor *iets* in allen deele zorgen, zorg dragen, oppassen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de loodregt in den grond gedreven palen *of* bamboezen stijlen van een pager. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *naam van een eetbare aardvrucht,* (*Arum Esculentum, also Colocasia Vera of botany. Rg.) In de spreekwijs* [Javanese] *wordt met* [Javanese] *de* [Javanese] *bedoeld; van alle* [Javanese] *soorten is deze namelijk het meest* [Javanese]

[Javanese] (*Jav.* ten einde, op, uit; *enz. ong.* — [Javanese] *zie* [Javanese]

[illegible] *SB.* [illegible] boosaardig, slecht van hart, genegen om zijn naasten ongelukkig te maken.

[illegible] *naam van een soort zwarte mier.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets, zooals bv. een rozestruik* in eens afkappen.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* schrift, geschreven *of* geteekende figuren, *hetzij letters, hetzij, zooals op een samping grillige figuren of afbeeldingen van het een of ander;* het geschrevene. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* schrijven, een brief schrijven. — [illegible] figuren teekenen op een samping *of* sampings. — [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* opschrijven *of* noteren; van *iets* aanteekening houden. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* schrijven, het schrijven *als de kunst van schrijven.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* schrijfcassette.— [illegible] *SB.* op *iets letters, figuren, een merk enz.* teekenen; *iets* beschrijven, *bv. een muur.* — [illegible] *of* [illegible] geschreven, *zóó in datums van brieven.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* doorgaan *van iets dat zou gebeuren;* er toe komen, gebeuren.

[illegible] *wordt niet verstaan en slechts gebruikt in* [illegible] *dat men dan zegt te zijn zva.* [illegible] *Kan het hier het Ar:* ذلك *zijn, als een stopwoord gebezigd?*

[illegible] *SB.* stuk *of* scherf van een [illegible] *of aarden* [illegible]

[illegible] *SB.* toestel, waarop men iets te droogen hangt *of* aan de lucht blootstelt, *bv. een* rek, *bestaande uit een bamboe, rustende of liggende op twee andere in den grond gestoken bamboe's.* — [illegible] *zva.* [illegible] — *Verg. het Jav. Wdbk. op* [illegible] — [illegible] *en* [illegible] *aldaar voor:* piekerek; wapenrek.

[illegible] — [illegible] *SB. een brief* vouwen, digtvouwen. — [illegible] *kleêren en derg.* opvouwen.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. uit een boom* klauteren *of* zich slingeren *in een ander, om zich de moeite van het naar beneden komen en weêr opklauteren te besparen.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* de hoef van een paard.

— SB. een trap geven, door den eenen voet voor het ander been langs te brengen. *K.*

— zva. SB. exempel, voorbeeld; *ook fig.* — *Verg.*

SB. onverschillig omtrent zijn werk *of* ambtsverrigtingen, in die mate dat het pligt verzaken wordt; een slaapkop zijn en den boedel maar laten waaijen. *Het woord is oorspronkelijk Maleisch en gevormd van tidoer, slapen.*

zva. en

S. *ook wel* B. vervolgens, daarop, voorts; voortgaan, zijn weg vervolgen, doorreizen; doorgaan; bij voortduring. - mvdsv. - zva. en SB. met der tijd. — S. B. het vervolg *van iets, bv. van een verhaal.* — S. *ook* B. *iets* voortzetten; *zijn verhaal, gang of togt, ook een weg* vervolgen; voortgaan met *iets;* aan *iets* gevolg geven; *iemands werk of bedrijf* opvatten, *zoodat men dezelfde werkzaamheden verrigt of hetzelfde bedrijf uitoefent, als hij uitoefende.* — het van zijn ouders geërfde goed bij elkaâr houden.

ong. — SB. door elkander neêrliggen *van slapenden, ook van lijken op een slagveld; voorts van kopjes, borden, schotels, enz. op een tafel; enz.* — *Verg.*

SB. een *(rond blad)* van koper, *maar ook wel* van zilver *of* goud.

zie

SB. duiken. — *een stuk goed* verven, door doopen in indigo, *of wel, als men verlangt dat het een zwarte kleur zal krijgen,* door het te behandelen met een zekere kleisoort. *In beide gevallen wordt de stof vooraf gekookt in een vloeistof, tot welker bereiding de schors en bladen van den malaka, ook wel de schors van den djamboe- en djarakboom worden gebezigd* ().— naar *iemand of iets* duiken. — *een mensch of dier* verdrinken; *iemand* om hem te verdrinken in het water werpen. — S. B. zich verdrinken. — naar de diep-

te gaan, zinken *onbedoeld, van menschen en dieren; ook* verdrinken.

[illegible] *SB.* alles wat men bezigt om iets anders daarop te leggen, te vlijen, te spreiden, *enz. — zoo bv. de bladen, waarop men in een mand de visch legt, het papier waarop men zaden droogt, enz. — Verg.* [illegible] — [illegible] onder *iets iets als tilam* leggen. — [illegible] onder den bultzak een mat leggen. — [illegible] de mat die *soms* onder een bultzak wordt gelegd; *ook* de mat die *in de dorpen dikwijls* boven op den bultzak wordt gelegd *en die dan tilam is tegenover het laken, de* [illegible] *die er over heên wordt gelegd, of als men geen laken gebruikt, tegenover den persoon, die op de matras ligt.* — [illegible] hetgeen men geeft als men om iets verzoekt, *zulks, ten einde hem, tot wien het verzoek wordt gerigt, door het cadeautje gunstig voor het verzoek te stemmen.* — [illegible] *hetz.* — [illegible] zigtbaar, tastbaar blijk *of* bewijs van [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* meer (*Skr. tadâga* vijver, gemaakt waterbekken; *talaka*, een groote vijver. *Jav. Wdbk.*). — [illegible] *naam van een zwavelmeer in de Preanger, regentschap Limbangan.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* met voet *of* stok poolshoogte nemen, voor dat men den voet neêrzet, *bv. zooals een blinde doet of iemand, die in het donker loopt en vreest van den weg te raken.*

[illegible] *zva.* [illegible] *maar volg. den Reg. v. Tj. daarvoor een B. woord. (Ar.).*

[illegible] *SB.* buis, pijp *of* goot, van bamboe, hout *of* zink, waarmeê men water van de eene plaats naar de ander leidt; dakgoot. — *Verg.* [illegible] — [illegible] *iemand* vervangen *bv. bij heerendienst.* — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] regent *in Europ. zin.* — ([illegible] *iemand uit of van ellende verlossen, samengesteld uit talang, stam van nalang, voor iemand iets doen of ondergaan, en sangsara, lijden. — Coolsma Tijdschrift Bat. Gen. Deel XXIII. Afl.* 3. *bl.* 289. *Mij van elders onb.*) — [illegible] rampspoedig, arm en ellendig, ongelukkig. — *Verg.* [illegible] — [illegible]

water door middel van een talang verplaatsen; voor *iemand of iets* strekken tot plaatsvervanger; de vervanger zijn in *iets* voor *iemand;* voor *iemand*, het geld hem voorschietende, *iets* betalen, voldoen, *ook* koopen. — [Javanese] het dopje, tevens maatje van een kruidhoorn *of* kogeltasch.

[Javanese] *SB.* loensch, scheel. *K.*

[Javanese] *SB.* been, knok, beenderen.

[Javanese] [Javanese] *SB. naam van het schrijfteeken* [Javanese] *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* hulp, bijstand, assistentie; helpen, hulp verleenen, bijstaan; help!— [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar niet in den zin van* redden, uithelpen. — [Javanese] *iemand* helpen, bijstand verleenen, bijstaan, hulp bieden, redden, uithelpen. [Javanese] voor *iemand* in den dood gaan opdat hij vrij loope. — [Javanese] helpen *in alg. zin.* — [Javanese] *SB. of S. met* [Javanese] *B. maar volgens anderen* [Javanese] *zva.* [Javanese] *waar dat geen lichamelijke hulp of bijstand is:* hulp, bijstand *in een bepaald geval;* uitredding. — [Javanese] hulp, bijstand *enz.* — [Javanese] *Maleicisme, zva.* [Javanese] — [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] *ook* [Javanese] wederkeêrig elkaar helpen, over en weêr elkaar bijstaan. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *SB. naam van het schrijfteeken* [Javanese] — *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* talmen, dralen, treuzelen; lang werk hebben, *bv. om te komen, als men wordt geroepen.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* naar *een persoon of iets*, zich bevindende op de plaats van waar iemand overkwam, bij dezen informeren.

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* smart, droefheid, hartzeer; droevig, treurig; hartzeer hebben.

[Javanese] *SB.* voelen dat men gestoken wordt *door een mier of derg. of wel* dat men zich brandt.

[Javanese] redewoord *voor nemen, aannemen, in ontvangst nemen, ontnemen of met geweld nemen, wegnemen enz. Ook, terwijl men iets geeft of ter hand stelt aan een mindere of jongere, zva.* neem aan, zie hier, *enz.* — [Javanese] *zie ook* [Javanese] *bij* [Javanese] *En zie ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zich onthouden van het een *of*

ander levensgenot *of* wel van sommige levensbehoeften, bij wijze van verdienstelijke handeling, ten einde de Godheid te bewegen tot het verleenen van de een of ander gunst, aardsch voordeel daaronder begrepen; een kluizenaars leven leiden, zelfkwelling door onthouding van een genot *of* een levensbehoefte (*Skr. tapah. Jav. Wdbk.*). — [script] plaats waar men tapa doet; kluizenaarsverblijf. — [script] ten behoeve van *iemand*, opdat *hij een zeker geluk, voordeel of zegen deelachtig worde*, tapa doen.

[script] *1. zie* [script] — *II.* [script] *SB. rijst* wannen. *Verg.* [script]

[script] [script] *zie op* [script]

[script] *of* [script] *S.* [script] *B.* tot aan; tot aan toe; tot......toe. — [script] *ook* niet lang genoeg, *bv. van een bamboe; voorts een tijdstip* niet beleven; *en* onderdoen *voor*, *bij vergelijking.* — [script] *zie bij* [script] — [script] *S.* [script] *P. en B. maar P. met* [script] *B.* (*v. e. meerdere*) *waar de zin is: doen geworden: iets zooals een brief, een pakje of derg.* doen geworden, doen toekomen *aan iemand; iets, zooals een stuk laken, dat men op* (*over*) *een tafel spijkert*, doen reiken, zich doen uitstrekken, *bv. tot aan den rand van de tafel.*

[script] — [script] *SB.* werken met den hamer, *van een smid, een koperslager en een goudsmid.*

[script] *SB.* besmettelijk.

[script] *SB.* pet, hoed (*Port. chapéo.*).

[script] *SB.* zakdoek, handdoek.— *Maar de inlander gebruikt den vierkanten lap, dien men in het Hollandsch gevoegelijk met „zakdoek" kan benoemen ook wel als gordel, voorts bezigt hij dien om er het een of ander in te knoopen of in te pakken, ook wel eens als bidkleedje en eindelijk als hij uitgaat ook nog als een deel van zijn opschik, t. w. men slaat den* [script] *dan over den schouder, zoodat één punt voor en de tegenovergestelde achter hangt. Zie ook* [script]

[script] *SB.* de bamboezen tali om een [script]

[script] *naam van een houtsoort.*

[script] *SB.* rijstveld en wel een sawah, *om de een of ander reden, bv. omdat er niet genoeg water s of wel omdat de grond slecht*

is, als hoema behandeld. *Maar anderen onderscheiden een tipar en een hoema slechts in zooverre van elkander, dat ze beweren dat op de tipar geen gewassen als djagoeng en derg. tusschen de parè zouden worden geplant.*— *Inderdaad schijnt men* [illegible] *en* [illegible] *te mogen beschouwen als twee benamingen voor een en dezelfde zaak.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* spoor, voetspoor, indruksel van den voet van mensch *of* dier; spoor, sporen van in der tijd toegebragte slagen *of* wonden; lidteeken; afkomstig van, door. — [illegible] (*Rg.*), *zva.* [illegible] *dat in de Preanger het gebruikelijke woord is.*— [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] *SB. of S. met* [illegible] *B.* knielen, geknield liggen. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] zonder den grond te raken zich voortbewegen; zweven, *van boeta's en derg.* — [illegible] *een soort* wipstrik.

[illegible] — [illegible] *I. SB. van bijen, wespen, rupsen en derg.:* in massa bij elkaar zijn *ergens; voorts: van rupsen:* hoopsgewijze *ergens* zijn; *van bijen: iemand of een dier* in groot aantal omgeven en aanvallen; *van edelgesteenten en derg.: iemands kleeding of een kleedingstuk* letterlijk bedekken. *II.* [illegible] *SB* een touw aan hebben, dat over de breedte van het voorhoofd, digt onder de horens, is aangelegd, terwijl de uiteinden boven op den kop achter de horens zijn zaamgeknoopt, *van een buffel.*

[illegible] *SB.* de korst, die op een wond komt. *K. Ook volg. somm. zva.* [illegible] *maar dan bep. v. de djambè.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets of* op *iets* met de vlakke hand slaan; *een dier, zooals een vlieg, kakkerlak, enz.* met de vlakke hand *of met iets vlaks, bv. een breed liniaal,* slaan; *iemand* met de vlakke hand een klapje geven, *bv. op den schouder.* [illegible] zich op de borst slaan. — [illegible] *mvdsv.* (*bij herh.*).

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *K.*

[illegible] — [illegible] *SB.* *de wederzijdsche kinderen* een huwelijk doen aangaan.

[illegible] *SB.* peinzen, bidden en mediteren, in stilte bidden; mediterende en

biddende zich ophouden *in de moskee* (*Ar.* تفكر, *taphakkoer*).

ꦠꦼꦥꦼꦠꦼꦏꦸꦂ zie ꦥꦼꦠꦼꦏꦸꦂ꧉

ꦠꦥꦱ꧀ *SB.* de schilvezels van de klappernoot. *K.*— *Verg.* ꦠꦥꦼꦤ꧀꧉

ꦠꦼꦥꦱ꧀ *SB.* gaanderij.

ꦠꦼꦥꦸꦱ꧀ *I. naam van een heestergewas. Geanthus coccineus. Rg.*— *II.* ꦤꦼꦥꦸꦱ꧀ *SB. iemand, een dier of een wapen, vooral een kris,* meten, om tot de wetenschap te komen of zekere eigenschap of hoedanigheid *of* wel zekere eigenschappen en hoedanigheden, dien persoon, dat wapen *of* dat dier eigen zijn. — *Wil men bv. dat onderzoek instellen omtrent een kris, dan handelt men veelal als volgt. Men neemt de helft van den afstand van af de punt van het wapen, tot aan de uiterste punt van het zijwaarts uitstekende gedeelte van het* ꦒꦤ꧀ꦗ꧉ *Vervolgens zet men dien halven afstand uit van reeds genoemd punt van het* ꦒꦤ꧀ꦗ *naar het midden van het lemmet. Op de hoogte, alwaar het lemmet bereikt wordt, neemt men van dat laatste de breedte en zet die vervolgens uit op meer genoemden halven afstand, terwijl men voor ieder maal, dat men uitzet, een woord telt van zekere reeks woorden, t. w. van deze:* ꦱꦿꦶ꧈ ꦏꦿꦶ꧈ ꦏꦺꦿꦧꦶ꧈ ꦒꦺꦴꦭꦺꦴꦂ꧈ *maar volgens anderen:* ꦱꦿꦶ꧈ ꦱꦿꦶ꧈ ꦥꦤ꧀ꦝꦶꦠ꧈ ꦒꦺꦴꦭꦺꦴꦂ꧉ *En ook wel van deze reeks* (*verg.* ꦥꦚꦕꦧꦪ): ꦱꦿꦶ꧈ ꦱꦤ꧀ꦢꦁ꧈ ꦮꦺꦴꦱꦂ꧈ ꦮꦺꦴꦏꦫ꧈ ꦫꦶꦱ꧀ꦏꦶ꧉ *Zoo telt dan de eerste maal uitzetten voor* ꦱꦿꦶ *of* ꦱꦿꦶ꧈ *de tweede maal voor* ꦏꦿꦶ꧈ ꦏꦿꦶ *of* ꦱꦤ꧀ꦢꦁ꧈ *enz.*— *beginnende men weêr van voren af aan als men* ꦒꦺꦴꦭꦺꦴꦂ꧈ ꦒꦺꦴꦭꦺꦴꦂ꧈ *of* ꦫꦶꦱ꧀ꦏꦶ꧈ *heeft gehad.*— *Gesteld dat de breedte, gebruik makende van de reeksen, die met* ꦱꦿꦶ *beginnen, achtmaal in de lengte is begrepen, dan zegt men dat zoo'n kris ressorteert onder* ꦒꦺꦴꦭꦺꦴꦂ *of* ꦒꦺꦴꦭꦺꦴꦂ꧈ *en dat het wapen de eigenschap heeft zijn bezitter te vrijwaren tegen alle mogelijke* ꦏꦺꦴꦕꦭꦶꦱꦸꦤ꧀꧈ *als hij* ꦏꦺꦴꦕꦭꦶꦱꦸꦤ꧀ꦝꦺꦴꦤ꧀꧉ *Van dieren wordt gewoonlijk slechts een hond, volgens sommigen ook wel een paard op een wijze, met* ꦤꦼꦥꦸꦱ꧀ *benoemd, gemeten. Men zet dan den afstand van neus tot oog, bij het dier, uit op de lengte (genomen van neus tot uiteinde staart). Eindelijk* ꦤꦼꦥꦸꦱ꧀ *ook iemand, die als pradjoerit wenscht dienst te nemen,* meten of hij de maat heeft.

ꦠꦥꦼꦭ꧀꧉ — ꦤꦥꦼꦭ꧀ *SB.* aan *of* op

iets zitten; tegen *iets* aanzitten; aan *iets* zich hechten *of* gehecht hebben, *bv. van een stukje van de vrucht, die men sneed, aan het mes.* — ꦏꦥꦼꦛꦏ꧀ꦏꦺꦤ꧀ *op- aan- of tegen iets, iets* bevestigen, *bv. op een flesch een etiket.* — ꦏꦥꦼꦛꦏ꧀ꦏꦺꦤ꧀ *iets* bevestigen *tegen- aan- of op iets anders, maar dat laatste moet grooter zijn of grooter oppervlak hebben als dat, wat men er tegen- aan of op bevestigt; een brief, bekendmaking, prent enz.* plakken *tegen den muur; een etiket* plakken, zich doen hechten *op een flesch; ook iets, zooals bv. een Amerikaansche klok, met schroeven* bevestigen *aan den wand.* ꦥꦥꦼꦛꦏ꧀ꦏꦤ꧀ grens, grensscheiding *van een land.*

ꦒꦺꦴꦠꦤ꧀ꦝꦤ꧀ꦱꦶꦁ *naam van een soort zwarte mier. Rg.*

ꦥꦼꦛꦥꦒꦺꦴꦤ꧀ zie ꦥꦒꦺꦴꦤ꧀.

ꦥꦼꦛꦸꦁ zie ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ en ꦥꦥꦼꦛꦏ꧀.

ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ *S.* ꦥꦼꦛꦸꦁ *B.* zamentreffen op weg; een ontmoeting hebben *met iemand;* in aanraking komen *met iemand, door hem ergens te ontmoeten; iemand ergens* aantreffen; *en van een stuk grond of een erf:* liggen *of* grenzen *aan een ander.* — ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ *van een buikband of iets derg.* te kort zijn, *omdat de beide einden elkaâr niet raken of niet aan elkaar sluiten, als men dien omdoet.* — ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ꦮꦶꦤ꧀ꦝꦸꦤꦺ acht jaar (een windoe) geleden. — ꦏꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ꦱꦼꦤꦺꦤ꧀ heden, zondag, (*ook:* heden, maandag,) is het reeds een week, *bv. dat ik hier ben. De spreker kwam een week geleden wel zondags.* — ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ꦱꦱꦤꦺ deze maand is de maand van de bevalling; *dwz. in deze maand is of zal hij (zij) juist een jaar oud zijn;* — *en met betrekking tot het hersteld zijn van* ꦒꦸꦩꦼꦛꦸꦏ꧀ *beteekent* ꦏꦸꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ꦱꦱꦤꦺ daarvoor is een tijdsverloop van vier en twintig uur noodig. — ꦩꦼꦛꦸꦏ꧀ *S.* ꦩꦼꦛꦸꦁ *B.* gaan, om een ontmoeting te hebben met *iemand;* een visite gaan brengen aan *iemand, vooral bij aankomst ergens of zullen vertrekken naar elders.* — ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ *S.* ꦥꦼꦛꦸꦁ *B.* elkaar ontmoeten; *en van twee erven of stukken grond:* aan elkaar grenzen. — ꦩꦼꦛꦸꦏ꧀ꦏꦺꦤ꧀ *S.* ꦩꦼꦛꦸꦁꦏꦺꦤ꧀ *B. iemand* een ontmoeting doen hebben *of* doen zamenkomen *met iemand.*

ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ *SB.* meel *van rijst of kassave.* ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ꦒꦤ꧀ꦝꦸꦩ꧀ *of* ꦒꦤ꧀ꦝꦸꦩ꧀ tarwemeel. — ꦩꦼꦛꦸꦏ꧀ van *rijst of kassave* meel maken.

[Javanese script] *SB. zva.* [Javanese script] *en* persoon, die, bij wijze van kostwinning, gemaskerd voorstellingen geeft; vertooner, geassisteerd door een *of* meer bòdors, van zekere kluchten, waarbij de spelers gemaskerd zijn.

[Javanese script] *ong.* [Javanese script] *S. daarnevens* [Javanese script] *(in het Bantamsche ook* [Javanese script] *en* [Javanese script] *K.)*— [Javanese script] *B.* hoofddoek. *Zie ook* [Javanese script] *II.*— [Javanese script] met een hoofddoek op.— *Voorts* [Javanese script] *ook* een, *voor die stoffen dan als maat gebezigd*, door omslaan van een tip, afgemeten vierkant stuk *van katoen en van gebatikt. Zie ook* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] hoe; wat; hoe groot zal (zou) zijn, *bv. zijn vreugde;* wat moet het wel zijn met; *enz. Men vindt ook* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* daar straks, zoo even, eenige oogenblikken geleden.— [Javanese script] *soms zva.* [Javanese script] *voorts:* te voren, vooraf, voorheen, vroeger, eerst.— [Javanese script] eerst, vroeger. [Javanese script] verleden (gepasseerde) nacht, gister avond; [Javanese script] *hetz.*— [Javanese script] [Javanese script] van morgen.— [Javanese script] in vroeger tijd, voorheen, vroeger.

[Javanese script] [Javanese script] *I. zie* [Javanese script] *II. zie* [Javanese script]

[Javanese script] (*Jav.* iets dat dient om *iets* op te vangen, *bv. een pot of vat om regenwater op te vangen;* opvangen, staan om op te vangen; *enz.*) *SB.* [Javanese script] rijstveld, sawah, van regen afhankelijk.— [Javanese script] *van de horens van een buffel:* bijna regt op staan, terwijl de punten naar voren zijn gekeerd.— *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* gedekte lucht, betrokken lucht.

[Javanese script] *SB.* uitlegging *van een toovergebed of tooverformulier*, als aanwijzing of uiteenzetting van het effect; *voorts:* wijzen, aanwijzen, aanwijzing geven.— [Javanese script] *iemand of iets* wijzen *of* aanwijzen; *iemand* aanwijzing doen van *iets; iemand op iets* wijzen; van *iets* doen blijken, *iets* toonen.— [Javanese script] aanduiding, aanwijzing, teregtwijzing.— [Javanese script] den weg wijzen; gids, wegwijzer.

[Javanese script] *SB.* koran lezen met zijn velen; *t. w. een leest hardop, terwijl de anderen, die ook een koran voor zich hebben,*

hem volgen, controleren en zoo noodig verbeteren. Zie ook [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zegt men van een kris, met zeker eigenaardig pamor.* — [illegible] *zegt men van zeker soort* [illegible] *deze soort heeft roode pooten en blijft in gevangen staat altijd wild. Men zegt hetzelfde van een buffel, die, met uitzondering van een witten kring om den hals, geheel zwart is.*

[illegible] 2 *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* betichten, beschuldigen; *tegen iemand* de beschuldiging inbrengen *van iets.* — [illegible] zijn beschuldiging *of* aantijging volhouden; blijven bij zijn beschuldiging; die niet laten varen.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *ong. Het is Jav. en zva.* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *(Rg.) maar volg. K.* [illegible] *benaming in het Buitenzorgsche van den regenboog, als die in het westen zich vertoont. (Jav.* het onderste gedeelte van een onvolledigen regenboog; een hemelsche lichtglans, luister. *Skr. tedjah,* glans, licht, luister. — *Jav. Wdbk.) Verg.* [illegible] *en* [illegible] [illegible] *is een uitdrukking, die men niet verstaat; men verklaart namelijk* [illegible] *met* [illegible] *en* [illegible] *met* [illegible] *Blijkens het Jav. Wdbk. is in het Jav.* [illegible] *een poëtische formule van verwelkoming van een aanzienlijken gast.* — ([illegible] *of* [illegible] *Kw. zva.* [illegible] *en* [illegible] *(van* [illegible] *en* [illegible] *Skr. soelaxana,* bepalend, vaststellend; *ook* met goede kenteekens, goed voorspellend. *Prof. Kern Jav. Wdbk.)* [illegible] *ook Kw. zva.* [illegible] *Skr. jauwana,* jeugd.)

[illegible] *ong.* — [illegible] *SB.* het treft, het trof. — [illegible] met een goede duidelijke uitspraak en lettende op de scheidteekens, zoodat men rust waar dat behoort, *van iemands ngadji of nembang.* — [illegible] *naam van een ongesteldheid, bestaande in pijnen in den buik en maagstreek, zoomede neiging tot braken. — Als geneesmiddel wendt men aan inwrijving met den fijngestooten kop van een* [illegible] — [illegible] met welgevallen en

instemming *iets aanhooren of aanzien; ook:* in alle opzigten onberispelijk zijn, *van iemand.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* gooijen, werpen naar *iets als doel; bij het* [Javanese] *de* [Javanese] *van zijn batoer* raken; *voorts van zon, maan, een damar en een* [Javanese] afstralen, een straal afzenden *of* laten vallen *op iemand of iets.* — [Javanese] met *iets* werpen *naar een doel, bv. met de* [Javanese] *naar het doel; de djampè, terwijl men die prevelt,* dirigeren *naar iemand.* — [Javanese] *ook* [Javanese] het steentje *of* iets derg. *waarmeê men bij zekere spelen, die met ons knikkeren zijn te vergelijken, werpt naar het doel.* — [Javanese] getroffen *door een straal van een lichtend of licht van zich gevend iets;* bestraald worden *door een* [Javanese] *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *I. zvx.* [Javanese] *(Rg. K.) II. mvdsv. van* [Javanese] *(bij herh.)*

[Javanese] *SB.* zeven.— [Javanese] zevental; *en zva.* [Javanese] met hun zevenen. — [Javanese] duizelig zijn in hevigen graad.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* achteruit *of* op zij uit schoppen *van een buffel, ook wel van een paard; ook:* een trap geven achteruit *of* op zij uit, *van menschen.* — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *Jav. zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* stijfsel. — [Javanese] rijstwater, het water waarin rijst ([Javanese]) werd gekookt. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *I. SB.* den voet *of* de voeten zetten tegen *iets* aan, opdat de voet een steunpunt zal hebben. — [Javanese] een onderdeel van het weefgetouw. *II. zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand of iets voor iets* bestemmen *of* aanwijzen, *tot iets* designeren. — [Javanese] brief, bestemd voor velen, en waarvan ieder, die met den inhoud in kennis moet worden gesteld, een exemplaar ontvangt; circulaire.— *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese] — [Javanese] een onvolledig adres hebben, *van een brief.*

[Javanese] (*Mal. tadjam,* scherp.) *SB.* [Javanese] roode loop, dysenterie; daaraan lijden.

[Javanese] *Kw.* — [Javanese] *SB. benaming van het mes, dat men na de besnijdenis aan den paradji geeft. Zie ook* [Javanese]

[Jav.] *Kw. SB.* bidhuisje, kapel. *Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* een schop geven *aan iemand* (*met vooruitbrengen van den voet*), *iemand* zoo schoppen; *iets* vooruitschoppen.- [Jav.] *mvdsv.* (*bij herh.*). — [Jav.] met den voet stooten, *of* schoppen tegen iets (*niet opzettelijk*). — *Verg.* [Jav.] *zoomede* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zamentrekking van* [Jav.] *en* [Jav.] *zie dat bij* [Jav.]

[Jav.] *SB. redewoordje, dat men in veel gevallen kan teruggeven met:* die, dat, zoo-even *of* te voren genoemd, bewust, bewuste; *maar ook niet zelden kan zulks niet en moet men zich behelpen met het leggen van den nadruk.* — *Zie de gramm.*

[Jav.] *of* [Jav.] *SB.* naar het schijnt, naar het scheen, naar men zou zeggen, naar allen schijn; schijnt het, scheen het.— [Jav.] *zie bij* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB. iemand, die bv. op een sawahdijkje of op een glibberigen weg loopt,* bij de hand houden en leiden, *opdat hij niet zal vallen.*

[Jav.] *I. SB.* krek, afgepast, afgemeten, precies. — [Jav.] op zijn best; *zus of zoo* en niets meer *of* en niet meer. — *Verg.* [Jav.] *en zie ook bij* [Jav.]—*II. SB.* [Jav.] telkens, telkenmale.

[Jav.] *of* [Jav.] — [Jav.] *of* [Jav.] *SB.* blazen, *op of in iets* blazen, *vuur* aanblazen. — [Jav.] *mvdsv.* (*bij herhaling blazen*).—[Jav.] *een djampè, na dien gepreveld te hebben, door in de rigting van den persoon, wien het geldt, te blazen, als het ware naar hem* toe *of hem* aan blazen; *de over een wond of derg. gepreveld tooverspreuk of djampè door ten slotte te blazen, als het ware op de wond of op de ziekelijke plaats* blazen.

[Jav.] — [Jav.] *SB.* zich vereenigen om te tandakken met dansmeiden, om een tandakpartij te houden.

[Jav.] *SB.* alles wat men over het hoofd slaat *of* waarmeê men het hoofd bedekt, om het te beschutten tegen zon *of* regen; *ook* de doek, dien de [Jav.] over het hoofd draagt in plaats van de [Jav.] *die ze gemeenlijk een drie maanden na haar terugkomst van Arabie aflegt.* — [Jav.] gedekt zijn met een [Jav.]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand, die reeds lijdt aan een verdriet of hartzeer, of wel, en in dezen zin ook van een dier, iemand, wien reeds lichamelijk leed werd toegebragt, bv. werd geslagen,* op nieuw verdriet, smart *of* hartzeer veroorzaken *of wel* nogmaals lichamelijk leed aandoen; *iemand, die reeds bingoeng is,* nog erger bingoeng maken.

[illegible] — [illegible] *SB.* zich begeven, gaan naar *iemand, om hem te ontmoeten;* gaan kijken naar *iemand of iets, om te zien hoe de stand van zaken is, of om zich op de hoogte te stellen; iets* naslaan, opzoeken *in een boek, om te weten wat het boek dienaangaande zegt.* — [illegible] *mvdsv.* — *Voorts met* [illegible] *als B. of eenvoudig als mooijer woord: een kraamvrouw of een zieke* een bezoek brengen; *iemand* gaan *of* komen geluk wenschen, *of wel* deelneming betuigen. — [illegible] *SB. iemand of iets* zoeken, opzoeken, opsporen. — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] ten behoeve van *iemand, iemand of iets* zoeken *of* opsporen.

[illegible] *SB.* [illegible] gast, bezoeker, vreemde; gasten; iemand van een ander plaats. — [illegible] *of* [illegible] vreemde handelaar. — [illegible] *ergens* zijn als gast *of* bezoeker. *Verg.* [illegible]

[illegible] *Jav. ong.* — [illegible] *SB. zva.* [illegible] zijn opwachting komen *of* gaan maken, *van iemand die werd ontboden.*

[illegible] *SB.* vondst, vinding; gevonden, vinden; vatten, begrijpen, bij iets kunnen. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *iets* vinden, aantreffen. — [illegible] zich spoedig iets kunnen eigen maken; zeer begrijpelijk zijn. — [illegible] iets dat werd gevonden; een vondst. — [illegible] *iets dat te zoek is,* terug brengen, terug bezorgen; *iets, door zoeken,* uitvinden, oplossen; *iets bv. de wijze waarop iets wordt gedaan,* zich eigen maken.

[illegible] — [illegible] *SB. iets dat wordt toegestoken of toegereikt* aannemen; *in een optogt* op *iemand of iets* volgen; *iets* afwisselen, *bv. van kanonschoten, de geweerschoten afwisselen.* — [illegible] *en gew.* [illegible] elkaars handen aanraken; met de hand raken *aan die van een ander; ook:* hem (haar) eigenhandig iets *(een geschenk)* geven:

[illegible] *SB.* aarden pot, van gelijk fatsoen als de [illegible] *Ook naam van een distrikts hoofdplaats in het Soemedangsche (van het distrikt* [illegible]*); vooral aldaar werden bedoelde aarden potten vroeger gemaakt.*

[illegible] *of* [illegible] *zamentrekking van* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *zie* [illegible] — *II.* [illegible] *SB.* gevolg, daar iets op uitloopt, resultaat; het loopt er op uit; *ook zva.* [illegible] *en dit zva.* [illegible] *of* [illegible] — [illegible] met het gevolg dat. — [illegible] *van een ongeluk of ramp:* komen *over iemand, als een gevolg van iets.* — [illegible] beloopen; de gevolgen voelen *van iets; ook zva.* [illegible] *of* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] hetgeen het gevolg er van zal zijn.

[illegible] *SB.* lood, tin. — [illegible] timah, *om het hard te doen zijn,* vermengd met radjasa. — [illegible] timah niet vermengd met radjasa.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* lusthof. — *II.* [illegible] *naam van een soort roode mier.*

[illegible] *SB.* ernstig, opregt, in ernst, met ernst; nauwgezet, braaf; in waarheid, inderdaad. — [illegible] conscientieus *in zijn werk of in het werken;* nauwgezet en ijverig; braaf en naarstig. — [illegible] braafheid, eerlijkheid, nauwgezetheid. — [illegible] opregt en welgemeend. — [illegible] *met* [illegible] *als B. of als wat mooijer:* volkomen naar waarheid. — [illegible] *met* [illegible] *of* [illegible] *als B. of als wat mooijer:* in werkelijkheid, in waarheid, in allen ernst, geheel naar waarheid. — [illegible] *met* [illegible] *als B. of als wat mooijer:* naar waarheid en in werkelijkheid; in alle opregtheid. — *In plaats van* [illegible] *zegt men in de geloofsbelijdenis, zie die bij* [illegible] *ook wel* [illegible] — [illegible] er mee ernst *of* ernst van maken, het ernstig meenen; *voorts, met betrekking tot eten, fig. zva.* [illegible] — [illegible] *iets* met ernst doen; met *iets* het ernstig meenen.

[illegible] *SB. en gew.* [illegible] komkommer. — [illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *SB.* gewend zijn, er aan gewend zijn, er aan gewoon. *Verg.* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* rustig, kalm, bedaard, op zijn gemak.— [illegible] rustig zijn, het rustig hebben.— (*Ar.* مطمئنة *moetmaïnnah*, rust, kalmte. *Jav. wdbk.*)— *Verg.* [illegible]

[illegible] *Mal.* het oosten.— [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* einde, *van een boek, van een verhaal, enz. ook:* ten einde zijn *van iemands vertellen, enz. en* gedaan hebben met *het lezen, schrijven of vertellen van iets* (*Ar.* قصّة). — [illegible] *iets bv. een boek of verhaal* ten einde brengen; *een boek* uitlezen; *een verhaal, waarvan nog een gedeelte bleef te vertellen*, uitvertellen.

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible] *I.*

[illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* opvatting, opvatten; *en S.* [illegible] *B.* ontvangen, krijgen.— [illegible] [illegible] ([illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*) *iets* ontvangen, opvatten *zus of zoo; iemand* aannemen, accepteren, *bv. als echtgenoot of als leerling.*— [illegible] *SB. iets* in ontvangst nemen.— [illegible] *mvdsv.*— [illegible] verkeerd opvatten, verkeerd inzien.— [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] (*In het Tjirebonsche* [illegible] *B. voor* [illegible] *K.*)

[illegible] — [illegible] *SB. van iets zooals een huis of derg.* liggen, zich bevinden in de nabijheid *van een ander, van den grooten weg, enz.* - *Verg.* [illegible] — [illegible] *een huis of derg.* overbrengen in de nabijheid *van bv. den grooten weg.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. uit iets, bv. uit een raam, door iets, bv. door een traliewerk, achter iets, onder iets, ook in iets, bv. in het struikgewas*, kijken *naar iem. of iets.*— [illegible] zijn blikken werpen, rondblikken, zoekende blikken werpen *in iets, achter iets, enz.*— *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* tijd, tijdstip van *of voor iets;* tijdruimte, waar binnen iets kan *of* mag plaats hebben; tijd van beraad, uitstel; rust, *dwz. tijd om te bekomen of te rusten* (*Port. tempo*, tijd). — [illegible] *iemand* uitstel verleenen, tijd geven.

[illegible] — [illegible] *SB. den mond* drukken *tegen iets, zooals men doet tegen dat, waardoor men als door een roeper wil spreken; ook: terwijl men spreekt met iemand die hardhoorend is, den mond* houden *aan zijn oor.*

[illegible] *SB.* handbreedte.— [illegible] een handbreedte. — [illegible] *iets* meten met handbreedten.

[illegible] — [illegible] *SB.* aan komen stuiven, zich storten *of* aanstuiven *op iemand of iets; voorts: iets* tot mikpunt kiezen *of* nemen, *van den wind.* - [illegible] *iets* verhalen *op iemand, iets* doen vergoeden *door iemand.*— [illegible] aansprakelijk gesteld worden *voor iets;* aangesproken worden *voor iets;* het moeten vergoeden.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* nog te veld staand gewas koopen. — *Pass.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *van een vrouw; maar het woord wordt gemeenlijk slechts in wawatjans gebezigd.*

[illegible] (*Rg.*) *ong. in de Preanger, zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] het bezinksel; *van koffij:* het zaksel. — [illegible] bezinken. — [illegible] *iets* laten bezinken.

[illegible] *SB.* een groot soort njiroe. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *SB.* uitgestorven *van een familie;* vernield, vernietigd *van aanplantingen;* gestorven en te niet gegaan *van een boom of plant;* schoon op, tot de laatste toe weg, *van beesten, die men er op nahield.* — [illegible] moge mijn familie geheel uitsterven, *bv. als ik dat paard gestolen heb.* — [illegible] *fig.* geen bejaarden meer in dienst, maar allen vervangen door jonge menschen.— [illegible] *planten of dieren* uitroeijen.

[illegible] — [illegible] *SB.* roerloos op de legerstede liggen uitgestrekt, *van een zieke. (K.) Voorts:* plat uitgestrekt *van de hand.* — [illegible] *de hand* plat uitsteken; *kleeren of derg., bv. om ze te droogen, goed, om het te bezigtigen, enz.* plat op den grond uitspreiden. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* mazelen. *Verg.* [illegible]

— *SB. iets* afslaan, weigeren; *zijn schuld* niet willen erkennen *of* belijden; weigeren om schuld te belijden; ontkennen, loochenen; *iemand* verloochenen, *bv. als zijn bediende; iemand* een blauwtje laten loopen; *iets* loochenen. — *van een vrouw of meisje:* veel blauwtjes laten loopen, moeijelijk zijn in haar keuze.

zie *en* (*dit laatste bij*)

S. *B.* *BL.*— *mvdsv.* — zitten, rijden op *een rijdier of voertuig*, varen in *een vaartuig;* stijgen op *een rijdier, enz. Voorts:* schrijlings *op iets* zitten *of* zich plaatsen. — in een rijtuig zitten *of* stijgen, *ook* er op zitten *als koetsier.* — te paard zitten *of* stijgen. — in een bootje zitten, zich daarin plaatsen, er in gaan.— *S.* *B.* *BL. een rijdier* bestijgen, berijden; op *of* in *een rijtuig* zitten; *en van schipbreukelingen:* op *iets, bv. op een plank,* schrijlings *of op andere wijze* zich plaatsen, zitten. — *S.* *B. en BL. iemand doen* plaats nemen, doen zitten *op of in een rijtuig enz. SB. goederen* laden *op een lastdier of in een vaartuig of voertuig.* — *S.* *B. en BL.* (*van een aanzienlijke*) rijpaard. — *S.* *B.* *BL.* rijdier, voertuig, vaartuig. — het vaartuig waarop zich de vorst bevindt (bevond).— om te berijden. — op de bergen zitten, *van de zon, omstreeks 5 uur 's avonds.* — *spreekw.* oud van dagen, maar nog jong van hart.

SB. *of* *iets* opstapelen, *maar van parè gebruikt men gewoonlijk het eerste; en dit voorts:* opgestapeld zijn, *ook: fig. van schulden of bezigheden:* zich opstapelen, zich opgestapeld hebben.— aan een hoop liggen. — hoop, stapel.

Mal. plaats, verblijfplaats; *ook zva.* — *zie*

SB. de breede rand aan een of aan beide uiteinden van een

samping, *en die, als men van de samping een saroeng maakt, in het midden komt te zitten. Jav. id. Mal. kapala.*

— *SB. hout* klein hakken, kleinmaken, tot brandhout hakken.

naam van een vischsoort.

SB. nu en dan; van tijd tot tijd. — *Verg.*

SB. uitgestort. — iets uitstorten. — *of* het over den balk gooijen; buitensporig roijaal *tegenover zich zelf of tegenover anderen;* al te ruim *of* al te kwistig er meê omgaan *of* iets doen, *bv. iets uitdeelen, zoodat men, hetzij voor zich zelf, hetzij voor iemand, die later komt, niet genoeg of niets meer heeft. — Verg.*

— *SB. iemand* met de vlakke hand tegen het oor, de wang, of den slaap slaan.

Bant. hoofddoek. *K. Verg.*

S. *ook wel* *B.* kwispeldoor.

SB. de plaats in een rivier, waar gewoonlijk wordt gebaad, waar men goed uitwascht, *enz.*

— *zva.* *Rg. K. In de Preanger ong.*

SB. wegkapping van den grond, *zooals bij terrasgewijzen aanleg van bergterrein, om het terras gelijk te maken. Holle.* — *de dijkjes* ( ) *met den patjoel* afhakken *of* afkappen, *om ze zoo in orde brengen.*

SB. inzet. — liggen *of* staan *van iets op iets anders, dat even groot of grooter is;* meêrijden, meêvaren. — op *iemand of iets, bv. op een vechthaan,* wedden. — meêspelen, deelende in de winst *of* het verlies van hem, met wien men meêspeelt, *bv. kaart speelt.* — *iets* leggen *of* zetten *op iets anders.* — een weddingschap aangaan, wedden. — *van zitten:* zoo digt naast elkaâr dat de knie van den een rust op (tegen) de knie van den ander. — op elkaâr gestapeld, opeengestapeld.

[illegible] *SB. zva.* [illegible] *maar opgevuld met vleesch.* — [illegible] toempeng maken.

[illegible] 2 — [illegible] *SB. een boot of schuit*, door in dien zin te boomen, een zijdelingsche rigting geven, zijwaarts wenden.

[illegible] *naam van een dunne bamboesoort, waarvan men o. a. wel blaaspijpen maakt (Bambusa Tabacaria or Tenuis Rg.)* — [illegible] *spreekw.* zich zelf in den vinger snijden; zich zelf in 't ongeluk helpen.

[illegible] *SB.* middel tegen *iets; ook fig.* — [illegible] geschenk tot souvenir. — [illegible] versnapering. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] het goede, dat men van iemand ontving *of* genoot *aan hem* vergelden. *Voorts* [illegible] *S.* [illegible] *B.* geneesmiddel, medicijn. — [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* een geneesmiddel toedienen, medicineren. — [illegible] *SB.* hulp vragen aan een dokter *of* doekoen; de geneeskunde te hulp roepen. (*Jav.* [illegible] medicineren.)

[illegible] *ong.* [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] *gewoonlijk geschreven* [illegible] *(de uitspraak ligt tusschen mitembèijan en mitembeeijan), SB.* een begin maken met *iets; een sawah of hoema* onder handen nemen, *dwz. beginnen te planten, te wieden, enz. De wijze van bewerking wordt dikwijls niet genoemd, vooreerst, als zulks door het voorgaande onnoodig is, en ten anderen, als spreker zulks onnoodig acht, daar toch ieder weet wat aan een sawah of hoema wordt verrigt, op het tijdstip van zijn spreken. Voorts is* [illegible] *met betrekking tot vlechtwerk een kunstterm, die beteekent:* het ruwe geraamte *van zoo'n vlechtwerk* opzetten.

[illegible] *SB.* emmer van hout, blik, oepih of wat ook, om water te putten. *Verg.* [illegible] — [illegible] met een timba water putten.

[illegible] *SB. zva.* [illegible] *en* knoop, aanknooping. *Verg.* [illegible] — [illegible] *iets* lasschen, zamenlasschen, aaneenhechten, knoopen; (*fig. iets bv. een aangesproken som gelds* aanvullen *met ander geld. K.*) - [illegible] aan *iets een stuk* aanlasschen, aanzetten, aanknoopen. — [illegible] *dingen* aan elkaar lasschen, aan elkaar zetten, aan elkaar knoopen. — [illegible] *hem* het leven

verlengen, *bv. door in zijn plaats in den dood te gaan; hem* voor omkomen bewaren. — [Javanese] precies zooveel eten, *hetzij dat men niet meer heeft of kan krijgen, hetzij uit verkiezing*, als noodig is om niet van honger te sterven. — [Javanese] *iets ergens* aanlasschen, *enz.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bijvoeging, vermeerdering, bijpassing; vermeerderen, toenemen in *iets.* — [Javanese] aanhoudend *of* steeds toenemen; nog daarenboven, ten overvloede. — [Javanese] al meer en meer worden, steeds meerder worden. — [Javanese] met steeds toenemend voordeel. — [Javanese] aan *iets* toevoegen, *iets* vermeerderen. — [Javanese] wat wordt bijgevoegd *of* bijgedaan; bijvoegsel, het bijgevoegde *of* bijgepaste; *ook:* wat op den koop toe wordt gegeven *van de waar, waarvan men koopt.*

[Javanese] *I. SB.* [Javanese] zonder nut, nutteloos; nutteloos uitgeven van *geld.* [Javanese] *iets* vermorsen, nutteloos verbruiken. — ([Javanese] *zva.* [Javanese] *waar dat den zin heeft van* [Javanese] *Reg. Tj.*) [Javanese] *of* [Javanese] iemand, die, zonder een behoorlijk bedrijf uit te oefenen, het land afloopt; een landlooper. — *II.* [Javanese] *Jav.* niet weten, *in* [Javanese] niet weten waarheen men zijn schreden wendt; in den blinde voortloopen. — *Zie ook het op deze uitdrukking gewoonlijk volgende* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de een paar vingers breede band *boven aan een broek;* de rand, *die wel boven aan een kleedje wordt gezet, ook* de rand *aan een bultzak; voorts* de plank, die *om meer te kunnen laden* geplaatst wordt op het boord van een schuit.

[Javanese] (*Holl. tamboer*) *SB.* trom. — [Javanese] de trom roeren. — [Javanese] een compagnie soldaten.

[Javanese] *zva.* [Javanese] *maar het wordt niet gebruikt in den zin van steil.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* tegen den grond slaan, op den grond ploffen, neêrstorten, *van een mensch bv. tengevolge van uitputting, ook van een groot dier, dat bv. werd aangeschoten; voorts:* tegen den grond liggen, heelemaal uit elkaar *van een kast, van een rijtuig en derg.;* ingestort *van een huis; ook:* aan een plas lig-

gen *van vloeistoffen of van iets in breiachtigen toestand; en eindelijk:* zoo maar liggen *ergens*, als het ware neêrgesmeten, *van een kleedingstuk of derg.* — [Javanese script] *iets zooals bv. een natte samping*, zoo maar neêrleggen (*wij zouden zeggen neêrsmijten*) en laten liggen.

[Javanese script] *of en zoo gew.* [Javanese script] *SB.* argwaan, achterdocht. — [Javanese script] *hetz.* [Javanese script] *of* [Javanese script] achterdochtig; jaloersch. — [Javanese script] *ook:* niet blind vertrouwen.

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] een dam leggen, aanbrengen, stellen; *en een* [Javanese script] afdammen. — [Javanese script] dam, schutsweer.

[Javanese script] *SB.* piek, speer, lans; *ook benaming voor een* lengte, gelijk aan een Rijnlandsche roede. — [Javanese script] met een piek, lans *of* speer steken. — [Javanese script] zoo'n wapen op schouder hebben *of* dragen.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* met de vuist slaan, stompen. — [Javanese script] tastbaar ongelijk hebben.

[Javanese script] *SB.* gemetseld, steenen, van steen, *en, verbonden met* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] metselen, in steen optrekken. [Javanese script] metselwerk; gepleisterde (steenen) vloer. — [Javanese script] metselaar. — [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* de twee zitbanken, *een voor en een achter*, voor de roeijers, in een van een uitgeholden boomstam gemaakte prauw; *zoo'n zitbank is niet los aangebragt, maar een stuk van den boomstam, dat men bij het uithollen heeft laten zitten.* — [Javanese script] zulke met de zijwanden een geheel vormende zitbanken hebben, *van een prauw. K.*

[Javanese script] [Javanese script] *enz. zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* lap *ergens op of in gezet.* — [Javanese script] lappen, verstellen; *een muur* bijpleisteren, bij werken. — [Javanese script] overal gelapt.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iets, dat men gewoonlijk eet of dat men behoort te eten met iets anders*, eten zoo maar *zonder dat er bij, of* alleen eten.

[Javanese script] *I.* [Javanese script] [Javanese script] *zoomede* [Javanese script] *zie* [Javanese script] — *II.* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *I. zva.* [Javanese script] *en SB.* opko-

men *van iets dat werd gezaaid, ook van een godsdienst*; *voorts:* ter sprake komen, *van een zaak die werd geheim gehouden of die men als afgedaan beschouwde, en zva.* [Javanese] *of* [Javanese] *van de vruchten aan een boom, die er stijf vol meê zit, zoodat men nagenoeg geen blad meer, maar slechts vruchten ziet; ook nog:* weêr in het gebruik komen *van een oud woord.* — [Javanese] *in tembang soms voor* [Javanese]

II. [Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *enz.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* antwoord, het antwoorden.- [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* antwoorden; *iemand, die iets zeide*, een antwoord geven.— [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand, die iets vraagt of roept*, antwoorden, antwoord geven. — [Javanese] *S.* antwoord geven. — [Javanese] *SB.* elkaâr beantwoorden; *ook van het afschieten van geweren en derg. voorts:* beurt om beurt een woord zeggen, *zoo dat men elkaâr niet laat uitspreken. Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* wandluis.

[Javanese] *SB.* negligeren; niet de noodige attentie wijden; niet voldoende doen, wat men verpligt is te doen *tegenover iemand, bv. hem niet voldoende of niet genoegzaam bijstaan. — Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* als een blok blijven liggen, en niet voortrollen, *van de* [Javanese] *waar men meê gooit.* — [Javanese] plat blijven zitten, als of men er was vastgeplakt, *van iemands zitten gezegd.*

[Javanese] *SB.* houten (*volg. Rg. ook bamboezen*) machine, die men bezigt bij wijze van handboeijen. — [Javanese] ijzeren handboeijen. — [Javanese] *iemand* handboeijen aandoen.

[Javanese] *SB.* rood koper. (*Prâkret tambaka, Skr. tâmraka. – Jav. Wdbk.*). – [Javanese] kopergeld.— [Javanese] een gulden koper, *t. w.* 100 *duiten of ƒ* 0,84⁵ *ook wel ƒ* 0,83⁵.– [Javanese] *guldens zilver* herleiden tot guldens koper, *dwz. uitdrukken in guldens van* 100 *duiten, met duiten als onderdeelen.*

[Javanese] *I. Kw. SB.* een touw. — 2. [Javanese] *SB.* veergeld; wat men moet betalen aan een overvaart, *hetzij om zelf te worden overgezet, hetzij om iets overgezet te krijgen.*

ꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁ *SB.* dichtmaat, zanwijze.— ꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁ *S.* ꦱꦼꦱꦼꦏꦂꦫꦤ꧀ *B.* een in dichtmaat geschreven stuk, zingende lezen.— ꦠꦼꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀ zingen, bezingen, wat zoo in de gedachten komt *of* wat men, *bv. wandelende of marcherende*, zoo achtereenvolgens ziet.— ꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁꦏꦏꦏꦺꦤ꧀ *iets* in tembang brengen.

ꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁ *SB.* steil; *en* op den rand *of* op den kant *(bv. van de tafel) van het liggen, leggen, zetten, staan, enz. van iets. Verg.* ꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁ꧉

ꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁ *SB. benaming voor* een gewigt van 50 kati's aan parè. — *Zie ook* ꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀꧉ ꦤꦶꦩ꧀ꦧꦁ *iets* wegen; *iets* vergelijken *met*, in de schaal leggen *tegenover iets anders; iets* overwegen, in overweging *of* in aanmerking nemen; rekening houden *met iets, zoodat men er zich naar gedraagt.* — ꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀ geëvenredigd zijn *aan*, in overeenstemming zijn *met iets.* — ꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁ wikken en wegen; *ook iets, bv. het zich kleeden en voeden* met het meeste overleg *of* zoo zuinig mogelijk aanleggen, doen.— ꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀ weegschaal; overweging, consideratie.— ꦔꦒꦼꦩ꧀ꦥꦸꦭ꧀ꦠꦶꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀ *van iemand:* veel consideratie gebruiken.

ꦠꦼꦩ꧀ꦧꦸꦁ *SB.* de vrouwelijkheid, *maar gemeenlijk slechts voor bedoeld deel van een meisje, dat nog kind is.*

ꦏꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁ꧇꧒ *SB.* zigtbaar, in 't zigt, te zien; zich vertoonen, zich laten zien.— ꦏꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁ gez en worden.— ꦏꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀ *iemand iets* laten zien, vertoonen.— ꦏꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁꦏꦏꦏꦺꦤ꧀ *iets* toonen, laten zien *(indien aan een meerdere, dan* ꦩꦶꦂꦱꦤꦏꦏꦏꦺꦤ꧀ *B.); voorts iets* ten toon spreiden, *en fig. iets* luchten. — ꦠꦶꦤꦼꦏꦏꦠꦼꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀ zich achteraf houden en zich niet willen vertoonen, *bv. zijnde op een feest, in een vergadering en derg.*

ꦠꦩꦺꦁ *SB.* schild, beukelaar.— ꦠꦩꦺꦁ ꦒꦼꦭꦂ lijfwachten *van een vorst; ook wel voor* oppasser, de oppassers *van den regent.*

ꦠꦶꦩꦁ *I.* ꦏꦠꦶꦩꦁ *SB.* gesp.— *II.* ꦠꦶꦩꦁ *SB. iets en bep. ook een kindje dat reeds regtop kan zitten,* op de vlakte van de binnenhand zetten en het langzaam op en neêr laten gaan.

ꦠꦸꦩꦼꦁꦒꦸꦁ *SB. titel, die aan een regent bij zijn aanstelling door de Regering wordt verleend.— Verg.* ꦢꦶꦥꦠꦶ꧉

ꦠꦸꦩꦸꦏ꧀ *grondv. van* ꦠꦸꦩꦸꦏꦤ꧀ *zie ald.*

ꦠꦼꦩꦸꦏ꧀ *en* ꦠꦼꦩꦼꦠꦼꦩꦸꦏꦤ꧀ *ong.* ꦤꦼꦠꦼꦩꦸꦏꦤ꧀

SB. met het uiteinde *van iets*, *dat langwerpig van vorm is*, *bv. een ladder* stooten tegen *iets*, *in* aanraking komen met *iets*, *bv. met de lamp die aan den zolder hangt;* met het ondereinde van de [illegible] steken naar *de kippen*, *en wel bij het* [illegible] *als ze in de nabijheid komen; ook een dollen hond* op dergelijke wijze en met dergelijk voorwerp te lijf gaan; *voorts een water* uitmonden; *en* werpen naar *iem. of iets*, *met iets dat langwerpig is*, *bv. met een stok; eindelijk in het Buitenzorgsche ook zva.* [illegible] — [illegible] *iets*, *dat langwerpig is van vorm*, werpen, en wel zóó dat een uiteinde naar voren is gerigt, *bv. in het water; iemand* met het hoofd vooruit *naar beneden* werpen. ([illegible] naam van een onderdeel van het weefgetouw. *Rg.* — *zva.* [illegible] *K.*) *Verg. bij* [illegible]

ꦠꦶꦒ꧈ *Jav.* drie.— [illegible] droog, *in den zin dat geen regen valt.* — [illegible] de oostmousson, het drooge jaargetijde.— [illegible] *spreekw.* een jaren lang goed gedrag vergeten en slechts den huidigen misslag doen wegen.

ꦠꦺꦒ꧈ *SB.* als maar in de zaak berustend, zich gedragen *tegenover iemand*, *bv. i. d. z. dat men hem niet te hulp komt*, *in den steek laat; voorts:* hardvochtig, ongevoelig *van hart of gemoed;* hardvochtig zijn *jegens iemand.* [illegible] het niet van zich kunnen verkrijgen *om iets te doen;* niet gelaten kunnen berusten *in iets;* zich niet met onderworpenheid aan den wil van God kunnen schikken *in iets. Verg. het Jav. Wdbk. op* [illegible] *en zie ook Bijdragen Kon. Inst.* 1877. 1e *dl.* 1e *stuk. bl.* 144, *alwaar Prof. Kern dat Jav.* [illegible] *bespreekt*, *en zegt dat in 't Skr. tijâga ligt het begrip zoowel van in den steek laten*, *aan zijn lot overlaten*, *als van onverschilligheid voor de wereld*, *voor lief en leed*, *voor banden des bloeds en der liefde.*

ꦠꦒꦶꦃ — [illegible] *SB. iemand* manen *om een schuld of om het geven van iets dat hij beloofde te zullen geven.* — [illegible] den smaak weghebben van iets (*drank*, *spijs*, *opium*); den smaak er van weghebben, en het bij voortduring *bv. dagelijks*, verlangen; verslaafd zijn aan *iets.* — *Verg.* [illegible] [illegible] — [illegible] vordering, pretentie.

I. ong. Mal. sterk; *Jav. ook* onkwetsbaar. — *naam van* een elmoe, die onkwetsbaarheid schenkt — *naam van* een elmoe, die in staat stelt een groote overmagt met goeden uitslag alleen te bevechten. — *II.* *SB.* raden, wedden. *Verg.*

zva. — *SB.* op het vuur staan *van potten en pannen; en van iemand:* liggen als een bandrekel *in de deur of op den weg.* — *een wild dier* afwachten *of* staan aftewachten, om *het, als het zich vertoont of als het aanvalt* te bestrijden. — *ook zva.* *zie bij* — *een pot of pan* op het vuur zetten, *ook* (*zva.* *van een* *en van een* *K.*) — *Verg.* *en*

zva.

zva. *ook zva.*

SB. smart, smartelijke aandoening; *ook* onverstandig, zot, *bv. omdat men van iets het eenige stuk dat men er van heeft, bv. zijn eenigste baadje, zonder geldig motief, zoo maar weggeeft of verkoopt.*

— *SB.* aan het eene uiteinde van een stok, waarvan het ander uiteinde met geen last bezwaard is, *iets* over den schouder dragen.

I. SB. hard, *door goed droog te zijn,* mooi, *van kawoengsuiker.* — (*Volg. Rg. hard, bad to cut. Tough. Maar hierbij teekent K. aan: slechts van sommige bamboesoorten, waarvan het een eigenaardigheid is, dat ze bijzonder hard, moeijelijk te splijten enz. zijn.*) — *Verg. de Mal. Wdbk.* — *II.* (*zva.* *K.*) *SB. een paard* berijden, om het te dresseren. — rijden, om zijn rijpaard te dresseren; *en, maar dan een Javanisme,* los door het veld draven, *van een paard.*

SB. regt op, regtopstaande, niet overhellende, *van een pager, bilik enz.* stut, die men bij een pager, die dreigt om te vallen *of* die overhangt, aanbrengt. — (*van menschen zva.* *Rg. K. In dezen zin in de Preanger ong.*)

— *zva.* maar met den hengel stok in den wal gestoken,

in plaats van dien in de hand te houden. [Javaans] *het hengeltuig, d. w. z. den stok*, in den wal steken.

[Javaans] — [Javaans] *of* [Javaans] *SB. iets* uitgraven, *ook den grond* losmaken *en zout, dat lang in het pakhuis heeft gelegen*, losbreken met een panoegar; *steenen* losbreken met een [Javaans] — [Javaans] houten koevoet, maar de punt is soms ijzer.

[Javaans] *SB.* uitgekomen zijn, dienst presteeren als [Javaans] — [Javaans] *of* [Javaans] *zva.* [Javaans] *Verg.* [Javaans]

[Javaans] — [Javaans] *zva.* [Javaans] *of nog platter.— Verg.* [Javaans]

[Javaans] *SB.* inderdaad, werkelijk, vast; echt, echte, eigen; uitlegging, beteekenis; geconstateerd, deugdelijk aangetoond. [Javaans] *S.* [Javaans] *B.* de werkelijke waarheid, inderdaad.— [Javaans] *en* [Javaans] *S.* [Javaans] *en* [Javaans] *B.* in de werkelijkheid, inderdaad, in waarheid.— [Javaans] *SB. iets* goed bekijken; *iemand* goed bekijken, eens goed aankijken, *om te zien of men zich herinneren kan wie het is;* goed letten *op of* goed toekijken *naar hetgeen iemand bezig is te doen of uitvoert;* goed toekijken, uitkijken naar *iets;* goed luisteren naar *iets, zoodat men het goed verstaat; iets, waaromtrent men in het onzekere is of dat men niet goed verstond*, navragen. — [Javaans] *en* [Javaans] *hetz.*

[Javaans] *SB.* in opschudding; in rep en roer zijn; roezemoezig, niet wel geregeld, *bv. van een feest. Verg.* [Javaans] *en* [Javaans]

[Javaans] *SB.* vlak terrein van eenige uitgestrektheid, slechts met gras, hier en daar ook met struikgewas en derg. begroeid, en veelal gebruikt als gemeene weide. — [Javaans] *hetz. Wordt van een tegal een gedeelte ontgonnen tot hoema of kebon, dan gebruikt men, sprekende van zoo'n hoema of kebon, daarvoor wel eens het woord* [Javaans] — [Javaans] te paard, met den gòbang gewapend, op herten jagen; herten kappen.

[Javaans] — [Javaans] *zie* [Javaans] *bij* [Javaans]

[Javaans] *SB. kollektief woord voor hetgeen door* [Javaans] *en* [Javaans] *voor ieder der beide seksen afzonderlijk wordt uitgedrukt:* schoon, welgeschapen, hupsch,

knap; *voorts:* in de puntjes, net, sierlijk, geheel zooals het behoort, *van kleeding, ook van gekleed of uitgerust zijn; en* lief, mooi, netjes *van een stof.* — wel-bespraakt. — wedijveren in schoonheid *of* sierlijkheid.

SB. post, (*a.*) *i. d. z. van poststation;* (*b.*) *voor den afstand van een post-station tot een voorgaand of tot een volgend, en wel als een benaming van lengtemaat, waarin men een afstand uitdrukt.* — *zva.* *fig. en ook* aan den grooten weg zitten met *waren.*

— *zva.*

slechts gebr. in *zie* *bij* (*Jav.* *eigenn. van een bediende of panakawan van Salja en zijn zoon Boerisrawa, van een der korawa's of van een buitenlandschen Vorst of Prins, gelijk Semar van de Pandawa's.* — *Jav. Wdbk.*)

SB. het hulsel van een jonge klap-pervrucht, van een *of* — *hetz.*

Jav. zva. — *zie bij*

I. SB. even, eventjes. — *hetz. en* maar eventjes; te nauwernood. — *II.* (*Jav.* val; vallen; *enz.*) *SB.* uitspre-ken *van een talak over een vrouw.* — *een talak* uitspreken *over een vrouw.*

SB. er aan gewend en daardoor er meê vertrouwd; vertrouwd zijn *met iets, zoodat men er goed meê teregt kan; ergens* t'huis zijn, goed den weg weten.

ong. (*Kw.* hamer, waar-meê op een Jav. muziekinstrument gesla-gen wordt. *Jav. Wdbk.*) *SB. een muziekinstrument, muziekinstrumenten* bespe-len, op *een trom of bekken* slaan, *met de zweep* klappen, *zooals bij een kromming van den weg, om den koetsier van een van den anderen kant komend rijtuig te waarschuwen; enz.* — stel muziekinstrumenten; *en in algemeenen zin het woord voor* muziekin-strumenten, daaronder begrepen ook die, waarvan het bespelen in het Soendasch niet wordt genoemd; *dus niet slechts de bekkeninstrumenten van bv.* *en* *of instrumenten als bv. de* *maar ook de* *de viool.* —

[Javanese script] *iemand, die bv. danst,* begeleiden *of* accompagneren *met* [Javanese script].

[Javanese script] *ong.* [Javanese script] *SB.* het benoodigde brengen en alles klaarmaken *in een huis, kamer of derg. — zooals dat gevorderd wordt, opdat zoo'n huis of kamer kunne betrokken worden ; ook, met* [Javanese script] *er nevens in gebruik,* dat benoodigde, het benoodigde voor huisvesting, de benoodigdheden. — [Javanese script] *een kamer, huis enz.* in gereedheid brengen, *dwz. daarin brengen, plaatsen, aanbrengen al het benoodigde voor huisvesting; ook: een* [Javanese script] voorzien *van de benoodigdheden.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script].

[Javanese script] *ook wel* [Javanese script] *SB.* de kant van, de rigting van *bv. het noorden.* — [Javanese script] aan de zij *of* kant naar buiten; vooraan.

[Javanese script] *SB.* uitlegging, verklaring, beduidenis, beteekenis (*Ar.* تعبير).

[Javanese script] *ong. in de Preanger, zva.* [Javanese script].

[Javanese script] *SB.* het in den grond leggen op de kweekbedding *van de parè.* — [Javanese script] *parè* ter ontkieming op de kweekbedding in den grond leggen.

[Javanese script] *SB.* voldaan, tevreden, tevredengesteld *van hart of gemoed; ook* rustig, vast, *van slapen of iemands slaap.* — [Javanese script] tevreden; niets meer verlangend.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script].

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* op *iemand of iets* toespringen, met een sprong zich werpen op *iemand of iets. Verg.* [Javanese script].

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* breken door, zich een doorgang banen door een *pager of derg.*

[Javanese script] *ong.* [Javanese script] *SB.* getroffen, geraakt, gevat worden, opgeligt, er afgeligt (*bv. de pannen van het dak*) door *den wind; ook het water of een vloed* ([Javanese script]) tegen zich aan krijgen.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. bilik en een plank of planken* repareren door inzetting, opspijkering en derg. van een stukje; *pleisterwerk* bijpleisteren. *Verg.* [Javanese script].

[Javanese script] *SB.* vergeving; vergeving vragen; om vergiffenis smeeken; *ook en dan ook wel* [Javanese script] [Javanese script] *uitroep:* God sta mij bij! godloos! *enz.* — *voorts nog:* ik bezweer het; ik wil er op ster-

ven (*Ar.* توبة). — [illegible] om vergiffenis smeeken; excuses maken. — [illegible] vergiffenis afsmeeken voor hetgeen men misdreef, willens *of* onwillens.

[illegible] — [illegible] *SB.* van *iets* de geheele massa die gepresenteerd wordt koopen; *iets* en bloc koopen.— [illegible] massa'sgewijze, en bloc, *van koopen.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een pand* lossen; *iemand of iets* loskoopen, vrijkoopen.— [illegible] *hetz.*— [illegible] zich loskoopen, vrijkoopen.— [illegible] losprijs; losgeld *van hetgeen verpand is.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] (*Rg. K.*); *maar in de Preauger* [illegible] *ong.*

[illegible] *SB.* met een gat er in, stuk, *van een gòt of duiker, waardoor gedeeltelijke of geheele instorting van den beganen grond, boven dien duiker of gòt.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] *het* spatbord, *waar de koetsier de voeten tegen aan zet; ook het* spatbord *boven een wiel.*— (*Het* [illegible] *van Rg. moet zijn volg. K.* [illegible] *en dit laatste dan zva.* [illegible] *maar zoo niet in de Preanger.*) — *Verg. Jav. Wdbk. op* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *Gevolgd door* [illegible] *is het een redewoord, vertaalbaar met ons* zetten, *in „het zetten op een loopen".— Verg.* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *een voorvoegsel. Zie de grammatica.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *van* [illegible] *Dit laatste vergat ik intevullen, zie nu* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* vuurhaard, bestaande uit drie stukken steen *of* drie stukken pisangstam, *waar het vuur tusschen ligt en de pot of ketel wordt opgezet. Verg.* [illegible] — [illegible] *van de kinderen in een huisgezin:* met hun drieën zijn.— [illegible] *of* [illegible] *van twee of drie personen:* elkaar omarmen, omvatten, *staande of met gekruiste beenen zittende, en voorts* zóó dat hun hoofden, *doordien de een zijn hoofd legt*

op den schouder van een ander, elkaâr raken *of* nagenoeg raken.

[Javanese script] *Kw. SB.* wijze, waarop iemand zich aanstelt, zich gedraagt *of* handelt; manieren; kuur, kuren, nuk.— [Javanese script] de handen ineenslaan; te zamen en in overleg met elkander handelen.— [Javanese script] wijze van doen *van iemand*, handelwijze; *ook* nuk, kuur, gril.

[Javanese script] *SB.* borstbeen *van een buffel of derg. dier.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* op den rug liggen; op den rug gaan liggen *van iemand die ligt of zich op den grond wierp;* op den rug komen te liggen *van iemand die valt.* — [Javanese script] *iemand* op den rug leggen.

[Javanese script] *zeer plat voor* hoofd.— *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script] — [Javanese script] *gebruikt men scheldenderwijze; bv.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* knoop *in een zakdoek, tip van een baadje of derg. (een knoop, zooals wij dien leggen in een zakdoek, om iets niet te vergeten) ook bep.* knoop, met geld *of* iets anders dat niet groot van stuk is, *bv. een ring*, er in besloten. — [Javanese script] *een zakdoek, een karèmbong of een baadje dwz. een punt of tip er van*, voorzien van een knoop.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* bij den voet grijpen om hem te doen vallen, *bv. bij het worstelen;— (zva.* [Javanese script] *Rg. K. maar in dezen zin in de Preanger ongebruikelijk.)*

[Javanese script] 1 *SB.* een op stam groeijend gewas, plant, boom; stam.— [Javanese script] *zva.* [Javanese script] boom.— [Javanese script] djatiboom.- [Javanese script] manggaboom.— [Javanese script] boomen *in onb. zin;* geboomte; boomen, planten en gewassen.— 2. *SB.* hoofdsom, kapitaal.— *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van een boom, waarvan de bladen bij wijze van lalab worden gegeten.— (Gnetum gnemon. Rg.)*

[Javanese script] *SB.* het hoofd buigen; voor zich' kijken; met den top neêrgebogen

van een parèaar; ook kunstterm voor een tijdperk van den parègroei *en voor het* den kop niet ophouden *van een paard. Verg.* [illegible] — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] geheel verdiept in *of* bezig gehouden door *iets, zoodat men op niets anders let.* — [illegible] present zijn, tegenwoordig zijn *bij het besnijden, het trouwen of het sterven van een kind of bloedverwant.* — [illegible] over *de (den) echtgenoot* zekere djampè uitspreken, die haar (hem) huisvast doen zijn en gehecht aan haar (zijn) wederhelft, *van den man of van de vrouw.* [illegible] *zegt men van hem of haar, die zóó door de wederhelft werd betooverd.*

[illegible] *naam van een boom; het fraai gevlekte hout is zeer gezocht voor krisscheden. (Rg. tangkélé.- Kleinhovia Hospita).— Zie ook* [illegible] *II.*

[illegible] *naam van een boom en van zijn vruchten, waarvan een soort olie wordt verkregen, waarvan men kaarsen maakt. (Litsœa Sebifera. Rg.)*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* vatten, arresteren, in hechtenis nemen; *een dier, bv. een losloopend paard,* vatten, opvangen, *bij wijze van politie maatregel. Verg. het volgende woord.*

II. [illegible] *SB.* [illegible] een kopje met het er bij behoorende schoteltje. — [illegible] kopje en schoteltje.

[illegible] *SB.* omvademing, omvatting met de armen, zoodat de handen elkaar raken, *en zoo ook als maat, waarin men de dikte van iets, zooals een boom, uitdrukt.* — [illegible] *iemand of iets* omvatten; de armen slaan om den hals van *iemand.* — [illegible] de armen om elkaars hals slaan; met de armen om elkaars hals geslagen. *Verg.* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zitten met opgetrokken knieën en de armen er om heen geslagen. — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* de komvormig gebogen hand plaatsen op den mond van *iemand, die stervende is, om te onderzoeken of hij nog ademt en het leven hem nog niet verliet.* — [illegible] *iets* met de komvormig gebogen hand bedekken.

[illegible] — [illegible] *SB. het*

slaan op een bendè en derg., ook het bespelen van een piano slepend doen.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* met armen en beenen *zijn drager* omklemmen; zich klemmen, met armen en beenen zich houden *op iets, bv. op de plank, waarop men drijft;* — met voor en achterpooten *de moeder* omklemmen, *van een jonge aap;* — de armen slaan *of* geslagen houden om den hals *van iemand; ook nog:* op zijde aangebouwd, *bv. van een kamer tegen het huis.*- [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* takje [Javanese script] — [Javanese script] een takje.

[Javanese script] *ong.*— [Javanese script] *SB.* vast luik, van hout *of* van, tot een mat gevlochten, reepen bamboe, *aan een waroeng, en dat over dag, rustende op een stok, wordt opgeligt gehouden.* — [Javanese script] knip, waarin men vogels levend vangt; *ook* soort muizenval; *en in het Buitenzorgsche ook* val, waarin men wilde beesten levend vangt. — *Verg.* [Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script] — [Javanese script] *een* [Javanese script] *of de* [Javanese script] *van een waroeng,* neêrlaten, *waardoor die dan wordt gesloten.*

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] zoover het uitspansel zich welft en de aarde reikt. — [Javanese script] met den bollen kant naar boven gekeerd, liggen *van een* [Javanese script] *een* [Javanese script] *het deksel van een groenteschaaltje enz.; voorts:* met de kiel omhoog liggen, onderst boven liggen *van een boot.*— [Javanese script] op den buik liggen; op den buik gaan liggen *van iemand die ligt of zich op den grond wierp;* op den buik komen te liggen *van iemand die valt.* [Javanese script] in de periode zijn, dat het zich zelf op den buik kan wentelen en niet langer magteloos op den rug moet blijven liggen, *van een ƀrok. Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *iets zooals bv. het deksel van een groenteschaaltje* leggen met den bollen kant naar boven gekeerd. [Javanese script] *iemand* op den buik leggen. [Javanese script] *d. w. z.* [Javanese script] *een berg op de grens van de Preanger (regentschap Bandoeng) en Krawang. Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *Rg. K. — In de Preanger ong.*

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* gewis, zonder twijfel,

zeker, voorzeker, zonder kwestie.— en *hetz.* — *S.* *B.* zekerheid. — *S.* *B.* *iets* vaststellen, bepalen, besluiten, bestemmen; zich verzekerd houden van *iets;* vast op *iets* rekenen; omtrent *iets* een bepaling maken.

zie

— *SB.* leiden, voeren; *een mensch of dier* leiden; *ook en dan* *er nevens in gebruik:* voeren, leiden tot *iets of* in *iets*, *bv. in het verderf; voorts* gaande maken, veroorzaken. — *zva.* — ververvoerd door drift. — *iem. of iets* omleiden, omvoeren, rondleiden *ergens.* — *hetz.*

zie

SB. bevredigd, tevreden, rustig; geen loopschuit zijn, *van een vrouw of meisje.*

— *I. zva.* *van* — *II. SB.* terwijl het er bijna aan toe is; op het nippertje, *van het berigt geven van iets, bv. van het zullen gegeven wordt van een feest.*

— *SB.* eventjes boven den grond komen, *van alles wat uit pitten opkomt. — Verg.*

— *SB. van iemand: met het hoofd* steken *bv. uit het raam; van den kop van een jongen vogel in het nest* er boven uitsteken, er uitsteken; *dit laatste ook van den kop van de kip, die in een zit.* — met den kop er uitsteken, *van de kip en van den jongen vogel. — Voorts* een ferm eind boven den grond uitsteken, *van alles wat uit pitten opkomt.— Verg.* — *het hoofd* steken, *bijv. uit het raam.*

zie

SB. de van de nangka.

— *SB. een dier, bv. een hert, dat men wil schieten,* bekruipen.

— *SB.* uitdagen, ten strijde dagen. — brief van uitdaging.

— *S.* *B.* staan, gaan staan, opstaan. — *en*

[illegible] en [illegible] *mvdsv.* — [illegible] [illegible] *S.* [illegible] *B.* staan bij *iemand of iets;* er bijstaan. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* *iets* regt overeind zetten; *een kind, dat nog niet kan loopen,* even laten staan. [illegible] *zie ook bij* [illegible].

[illegible] *SB.* talrijk en in allerlei rigtingen loopend; zich uitstrekken in allerlei rigtingen, *van de wegen of van de boom- of plantenwortels ergens.*

[illegible] *SB. of S. met* [illegible] *als mooijer of B. woord,* einde, uiteinde, afloop. — [illegible] *SB.* ten slotte, eindelijk. *Vergelijk* [illegible] *bij* [illegible]. — [illegible] [illegible] een gezigt ver. — [illegible] [illegible] zoo groot als het uiteinde van een hoofdhaar, *fig. voor* het allerminste, het allerkleinste. — [illegible] *SB. iets* eindigen, besluiten *met iets.* — [illegible] *SB.* wat met iets beoogd wordt en het einddoel is *van iets;* de eindtoestand, *waarin iets zal verkeeren.* — [illegible] *SB.* de eindpaal; het einde; *ook:* het was het besluit; het was voor de laatste maal; *t. w. dat iemand iets deed, omdat hij weldra daarop kwam te sterven, of wel (om dezelfde reden) dat men hem ontmoette, zoo ook dat men uitging met iemand, met wien men geregeld uitging, bv. ter vischvangst: enz.*

[illegible] *naam van een lekkernij van ketan en Jav. suiker.*

[illegible] *SB.* caserne.

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *naam van een Arab. klankteeken (" ; „ ; ‘’), dat de Soendanezen kennen, maar dat ze, Soendasch met Arabische letters schrijvende, niet gebruiken.* — [illegible] voorzien van een " *of* „ *of* ‘’.

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *I. Mal. SB.* ladder, *bep. ook de* ladder die bij den koffijpluk wordt gebruikt; *voorts voor* kajuitstrap *en ook* stoep, *in Europeschen vorm en gemetseld, voor een huis.* — *Verg.* [illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible]. — [illegible] *zie* [illegible]. — *II.* [illegible] *SB.* buur, buurman, buurvrouw; buren.

[illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *Kw. zva.* [illegible] *Jav. Wdbk.* — [illegible] *SB. titel van een troepshoofd. Zie ook*

[illegible] — [illegible] *titel van een beambte in de* [illegible]: hoofdintendant. — [illegible] patinggi zijn, het patinggischap bekleeden. *Bij de Reorganisatie van de Preanger werden de troepshoofden afgeschaft.*

[illegible] *I.* [illegible] *zie* [illegible] — *II.* [illegible] *S.* [illegible] *B.* passen op *iets, bv. op het huis;* de wacht houden bij *iets, opdat het niet aan zich zelf zal overgelaten zijn.* — [illegible] op *iemand of iets* passen; *iemand* surveilleren, *bv. een werkman, zoodat deze genoodzaakt is door te werken en niet kan luijeren; een zieke* oppassen. — [illegible] de huisbewaarder, de huisbewaardster.

[illegible] *SB.* het hoofd opgeheven houden; omhoog zien; *ook:* den top niet laten hangen, *van een parè aar. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *mvds.* — [illegible] opzien ten hemel. — [illegible] in de lucht kijken; naar den zolder kijken, *bv. in plaats van voor zich te zien.* [illegible] naar *iets, dat zich in de hoogte bevindt,* kijken. — [illegible] *iemand* het hoofd achterover buigen, *door hem bij de kin te vatten en die naar boven te drukken; iemand* omhoog doen zien.

[illegible] — [illegible] *SB.* staan *tegen iets, van een stok, een ladder en al dergelijke, die men schuins ergens tegen aan moet zetten, zullen ze blijven staan;* aanstaan *tegen iets.* — [illegible] *iets zooals bv. een stok,* zetten, plaatsen *tegen iets, bv. tegen den wand.*

[illegible] *SB.* een punt *of* terreingedeelte hooger gelegen *als dat waar men zich bevindt of dat men aanneemt als basis van een vergelijking. Met* [illegible] *beteekent men een* lager gelegen punt *of* terreingedeelte.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* vlug, rap, knaphandig; *ook* ('s morgens vroeg bij de hand. *K.*)

[illegible] — [illegible] *SB. een* [illegible] planten. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* een stoot geven met het hoofd, *ook* stooten, *van een bok, een rund, enz. en* stooten op *een rots, rif, of derg., van een vaartuig. — Men hoort ook wel* [illegible]

[illegible] *ong.* — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *Kw.* — [illegible] *SB.* geweer; *volg. somm. bep.* een geweer met een vuursteen. [illegible] jager, met een geweer tot wa-

pen. — [Jav.] *spreekw.* ongevoelig zijn voor straf of harde woorden, *vooral van kinderen, wier karakter is bedorven, doordien men ze ruw heeft opgevoed en op al te harde wijze heeft gecorrigeerd.*

[Jav.] — [Jav.] *SB. een* [Jav.] *als voorbereiding voor het aftappen*, met een hout, *gemeenlijk een stuk* [Jav.] *hout, daar dit zeer hard is*, kloppen, *welk kloppen al naar gelang de* [Jav.] *dikker of dunner is, meer of minder malen, telkens met een tusschenruimte van twee of drie dagen, wordt herhaald. K.*

[Jav.] *SB.* staartbeen *van vogels. Verg.* [Jav.]

[Jav.] [Jav.] *SB.* op het vallen staan, *van een boom, waarvan de wortels bv. door een overstrooming, grootendeels werden ontbloot en uit de aarde gerukt; en van iemands zitten, bv. op een stoel:* op den rand, zoodat men dreigt te vallen.

[Jav.] — [Jav.] *SB.* met iets gooijen *of* smijten, gooijen, *ook* smijten *met iets naar iemand of iets.* — [Jav.] *iets* werpen *of* gooijen *enz. iets* wegslingeren.

[Jav.] *SB.* een *of* meer van de boventanden zoo gegroeid hebben, dat ze krom naar boven in de bovenlip staan, die er door wordt opgeligt (*K.*) of wel dat ze vooruitsteken.

[Jav.] *zva.* [Jav.] *ook zva.* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* blootliggen, open en bloot liggen, *bv. van de steenen in een bergstroom, als het water laag is, of van iets zooals een stuk geld, dat op den weg ligt; enz.*

[Jav.] *naam van een insekt, een soort kever.*

[Jav.] *SB.* een strontje hebben op het oog; *en van het oog (ooglid):* zijn met een klein puistje, een zoogenaamd strontje.

[Jav.] — [Jav.] *SB.* komen aan de oppervlakte van het water, *om te happen of happende naar iets, dat op het water drijft, van een visch.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[illegible] *zva.* [illegible] *en SB.* boom, die een eindwegs door den stroom werd meêgevoerd, maar toen met een uiteinde in den modder dringende, zich in de rivier vastzette, in dier voege, dat zijn ander uiteinde òf boven den waterspiegel uitsteekt òf een à twee voet daaronder blijft; *voorts van een schuld:* onaangezuiverd zijn tot een bedrag van. — [illegible] geraakt zijn, stooten op een toenggak. — [illegible] laten staan, o betaald laten *(een schuld).* [illegible] wat nog te betalen blijft, wat nog niet betaald werd *van een schuld.*

[illegible] *SB.* zigtbaar, *van de maan, voor het eerst na donkere maan;* de, den, *(de zooveelste of zooveelste dag van de maan of van een maand);* datum. — [illegible] aanstaande maand; *ook* de eerste dagen van de maand, het begin van de maand.

[illegible] *I. SB.* lang duren *voordat het zoover is of voordat het ergens aan toe is, ook voordat men het zoover heeft gebragt of voordat iets af is; en van een boom of gewas:* een langen tijd noodig hebben, *bv. om vrucht te dragen; voorts: omdat er nog zoo'n langen tijd voordat zulks mogelijk is, moet verloopen*, geen kans op slagen hebben, *van iets; en* nagenoeg zeker niet vervuld zullen worden, *van een begeerte of verlangen. — Ook (zva.* [illegible] *maar niet in de Preanger. K.) — II.* [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* dijk, waterkeering, waardoor, als een rivier buiten hare oevers is getreden, het water belet wordt in de dorpen te komen; stuw *of* dam in een waterleiding, *waardoor men het water dat slechts door één arm zou stroomen, dwingt ook in een ander arm te stroomen.* — ([illegible] *zva.* [illegible] *K.)* — [illegible] in *een waterleiding* een [illegible] aanbrengen, leggen.

[illegible] — [illegible]. *SB.* door niets getemperd met kracht neêrkomen, *van de stralen der zon;* met kracht, zoodat het hard aankomt, *van het gegooid of gesmeten worden, bv. met een steen; ook: iemand* vlak in het gezigt het zeggen. — [illegible] zijn verlangen te kennen geven, het vragen, niet regtstreeksch, maar

verbloemd. — *Verg. het volgende woord.* *II* [illegible] (*klemtoon op 2e lettergreep*) *SB. van een voet of de voeten:* van onderen aangedaan met een pijnlijke, materie houdende blaar *of* zwelling.

[illegible] — [illegible] *SB. iemand of een dier* slaan, een slag toebrengen. — [illegible] iets, waarmeê men slaat *of* slagen toebrengt, *bv. een* knuppel; *ook* zweep. — [illegible] [illegible] *en* [illegible] *mvdsv. de eerste, waar het is slaan, eenmaal, maar door meer dan een persoon; de tweede, waar het is bij herhaling slaan; de derde, waar dit laatste geschiedt door meer dan een persoon.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* achter blijven, terugblijven, overblijven; blijven *in een toestand;* verlaten, verzaken, veronachtzamen, nalaten (*niet langer doen*); alleen laten. — [illegible] *of* [illegible] achtergelaten worden, *door iemand die sterft.* — [illegible] [illegible] [illegible] de troepen *of* de soldaten, die nog leefden. — [illegible] [illegible] [illegible] .... daar moet men verstand van hebben. — [illegible] *een deftig woord voor* [illegible] *verg. ald.* — [illegible] bij het overlijden *of* bij het sterven, *bv. van den vader.* — [illegible] *SB. of S.* [illegible] *B. van iemand die vertrekt of weggaat:* aan *iemand iets* achterlaten, *bv. geld, hetzij als geschenk, hetzij opdat de achterblijvende daarvan kunne leven, hetzij opdat de achterblijvende in staat zij, iets in gereedheid te hebben, als de gever terugkomt.* — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *SB. soms S. en dan* [illegible] *B.* wat iemand achterlaat bij zijn sterven, *iemands* nalatenschap; wat een vertrekkend persoon, *bv. als geschenk*, aan de achterblijvenden laat. — [illegible] *SB.* achteruitraken, bij ongeluk achterblijven; niet opzettelijk achtergelaten. [illegible] *SB. iemand of iets* achterlaten, *iemand* verlaten, alleen laten; *iets, bv. een stuk grond,* verlaten, aan zich zelf overlaten, er aan geven, laten varen. [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *en sprekende van zich zelf of van een mindere, tot een meerdere, ook wel* [illegible] *terwijl* [illegible] [illegible] *van een meerdere:* achterblijven, *uit eigen beweging.*

[illegible] *SB.* een, een en dezelfde, van een en dezelfde; *iets* gemeen hebben *met een ander.* — [illegible] *van twee aanzienlijken:* met hun beiden, zonder eenig gevolg, *ergens* komen, heengaan *of* ergens heen op weg zijn, *ook van het vechten of worstelen van iemand met een ander:* alleen, zonder door een derde te worden geholpen.— [illegible] slechts een, *van het jongen krijgen van dieren, die in den regel meer dan een jong werpen; van dat jong, ook van het kind in een huisgezin, zoomede van de eenigste vrucht aan een boom, waaraan gemeenlijk meer vruchten komen,* het (de) eenigste zijn. *En van de kinderen van iemand:* zich bepalen tot een. — ([illegible] *zva.* [illegible] *Reg. Tj.*)

[illegible] *SB.* stomp, stobbe van een gevelden boom.— [illegible] van een toenggoel brandhout hakken.— [illegible] de twee verticaal geplaatste plankjes, een aan het hoofd en een aan het voeteneinde, van een inlandsch graf. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *S. iemand, een kunstenmaker, danser van beroep, en derg,* een voorstelling laten geven, laten spelen *of* dansen; *de wajang* laten vertoonen. *Voor* [illegible] *als het geschiedt door een aanzienlijke, is* [illegible] *B. maar van* [illegible] *is nevens* [illegible] *ook* [illegible] *B. En van* [illegible] *of* [illegible] de badaja's laten dansen, *is geen S., omdat slechts de regent badaja's er op nahoudt. Voorts* [illegible] *SB. iemand* laten vertellen, *ook* laten [illegible] *ten aanhoore van velen; iets zoo* laten vertellen, *en van velen: een of ander werk* met de armen over elkaâr maar blijven zitten aankijken, *in plaats van er aan te beginnen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* op het binnenvlak van de hand dragen. — [illegible] de kin in de hand laten rusten.— [illegible] *bij het aannemen of aangeven van iets aan een meerdere* den regterarm aan *of* iets beneden den elleboog laten rusten op het komvormig gebogen binnenvlak van de linkerhand.

[illegible] *SB.* aan één stuk door, onafgebroken, pal *ergens* blijven; zijn en blijven, *bv. gebroken.*— [illegible] van geen scheiden *of* van geen weggaan *van iets, waar men bijv. naar staat te kijken,* weten.

[illegible] *SB.* oploopen, waar ze zou moeten dalen *of* lager worden *van een waterleiding, zoodat het water wordt opgestopt; voorts fig.* trotsch, hooghartig *in slechten zin.*

[illegible] *I.* [illegible] *SB.* aan de twee uiteinden van een draagstok over den schouder dragen; *een vracht zóó* dragen; *en van iemands knevels:* regts en links regt uitstaan.— [illegible] iemand, die iets transporteert met [illegible] *bep. ook* de persoon, die den langs de huizen verkoopenden koopman vergezelt en de goederen draagt ([illegible]).— [illegible] de vracht van iemand die [illegible]—[illegible] *ook* een paar manden *of* derg. aan een draagstok te dragen. 2. [illegible] *SB. benaming als* kunstterm voor een hoeveelheid van 50 bossen parè.— [illegible] 50 bossen parè.—[illegible] honderd bossen parè *of* 1/2 [illegible] *Verg.* [illegible]

II. [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* borg staan *voor iets; iets* voor zijn rekening nemen. [illegible] borg zijn, borg blijven. *III.* [illegible] *S.* [illegible] *B.* verhinderd worden; het niet brengen tot daar waar men moet wezen *of* plan had heen te gaan.— [illegible] verhinderd worden zijn togt voort te zetten.

[illegible] — [illegible] *SB.* goed in het gezigt zijn, goed te zien zijn, *van dezen of dien kant;* (eenzaam, geheel geïsoleerd, staan *van een boom of* [illegible] *K.*)— [illegible] *iemand bv. een beklaagde, die zal worden ondervraagd,* zoo plaatsen, dat men hem goed in het gezigt heeft, *bv. in het midden en een weinig verwijderd van de anderen.*

[illegible] — [illegible] ([illegible] *mvdsv.*). *SB.* neêrkomen, teregt komen *van boven naar beneden op iemand of iets, ook in iets; een veld* besproeijen; *voorts van een zeker bedrag:* ten goede komen *aan iemand; ook nog:* digtslaan, neêrslaan *van een* [illegible] *voor* vallen, neêrslaan *van de plank er van; ene indelijk zva.* [illegible] zamentreffen met *een tijd of tijdstip.* — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] ongelijk krijgen, in het ongelijk

gesteld worden. — [illegible] *van iets dat men doet of te doen krijgt:* overeenstemmen *of* in overeenstemming zijn met de positie, die men inneemt; *en van hoofdletters, sommige woorden of uitdrukkingen enz. in een geschrift of brief:* geplaatst *of* gebruikt worden daar waar het behoort; *eindelijk:* (doen, krijgen, te doen krijgen wat hem past in zijn positie. *K.*) — [illegible] geraakt, getroffen door *iets dat neêrkomt.* — [illegible] *iets of iemand* naar beneden werpen, neêrwerpen uit de hoogte. — [illegible] zich neêrwerpen *op of in iets, van een hoogte.* — [illegible] *of* [illegible] *hetz. van velen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* gebogen staan *of* liggen met het achterste omhoog; staan, *zooals men staat bij het parêplanten, namelijk* geheel gebukt; *voorts:* op den kop staan *van een flesch, lòdòng, waterkan en derg. om uittelekken.* — [illegible] *aan iemand* het achterste toekeeren. *Zoo wel eens, berispenderwijze, van de wijze van hurken met toekeering van den rug, dat de boersche dessabewoner, meenende zich zeer eerbiedig te gedragen, wel doet, als hij een aanzienlijke laat voorbijgaan. — Iemand, die zijn wereld kent, hurkt, als hij een aanzienlijke wil laten passeren, in dier voege, dat hij eenigzins afgewend zit van den aankomende; op het oogenblik dat deze hem voorbij gaat, wendt hij daarenboven het gelaat af of ziet voor zich. — Voorts fig.* den rug toekeeren *aan iemand, als een blijk of teeken dat men met hem niet te doen wil hebben.*

[illegible] *SB.* rug. *Zie ook* [illegible] — [illegible] *kunstterm van een weg, voor:* in het m dden opgehoogd en afloopend naar de kanten. — [illegible] met den rug gekeerd *naar iemand of iets.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *mvdsv.* [illegible] *SB.* bekend zijn, in wetenschap zijn met *iets; ook van de politie:* het oog houden *op iemand.* — [illegible] ontdekt, gemerkt.

[illegible] *SB.* rans, sterk, stinkend *van boter, olie en derg; ook zva.* [illegible] *van kleêren en derg.*

[illegible] *SB. naam van een uiterst klein insekt, licht rood van kleur, dat men vindt bij vuilnis hoopen, ook op boomen en op vogels.*

[Javanese script] *SB.* lang duren, een heele poos duren, lang aanhouden, *bv. voor iets plaats heeft of het geval is. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* midden, het midden. - [Javanese script] [Javanese script] in *of* op zoo ongeveer het midden; in *of* op het midden. — [Javanese script] halverwege. — [Javanese script] een half, een halve; de helft van *iets.* — [Javanese script] midden onder weg, onder weg. — [Javanese script] de middelste *van drie, bv. van drie broeders of zusters; ook benaming voor de taalsoort, die het midden houdt tusschen de* [Javanese script] *en de* [Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] halve gulden stuk. — [Javanese script] middernacht. — [Javanese script] middag, des middags. — [Javanese script] naar het midden gaan, *bv. naar het midden van de rivier, waarin men zich bevindt; en kunstterm voor* iets voor iemand doen, *bv. klappers plukken*, tegen afstand door dezen van de helft van hetgeen wordt verkregen; *bep. ook* een stuk grond voor iemand bewerken *of* het benoodigde ploegvee aan iemand leenen, tegen afstand door dezen van de helft van de opbrengst *van dat stuk grond.*

[Javanese script] Jav. hand *en de* benedenarm met de hand. — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] leuning *van een brug, ook de* zijleuningen *van een stoel.* — [Javanese script] krachteloos, zijn krachten kwijt zijn tengevolge van ouderdom of ziekte. *Verg. bij* [Javanese script] — [Javanese script] krachteloos zijn, geen krachten hebben, uitgeput zijn. — [Javanese script] zich geweld aandoen *bv. om iets vol te houden of te doen;* zich vermannen.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. I.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script] *daarn.* [Javanese script] zich schandvlekken door het plegen van bedrog *of* ontrouw. — *II.* [Javanese script] *SB.* staren *van een stervende; ook benaming voor een kindje, als het drie maanden oud is.*

[Javanese script] *SB.* sein, *dat geslagen wordt; bv. op een lekken.*

[Javanese script] *zie op* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *maar in de Preanger is het woord ongebruikelijk.*

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script] — [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *zie ook* [Javanese script] — [Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script] *voorts* [Javanese script] *en* [Javanese script] *bij* [Javanese script] *en zie ook* [Javanese script] *en* [Javanese script] [Javanese script] *ook zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *Jav.* — *op Soemedang zva.* [Javanese script] *maar volg Reg. Tj. zva.* [Javanese script] *Zie beide bij* [Javanese script]

[Javanese script] *ook* ([Javanese script] *K.*) *SB.* midden op den dag, het midden van den dag. — *als benaming van dat gedeelte van den dag.* — *Verg. Jav.* [Javanese script] *dit laatste, volg Prof. Kern. van* [Javanese script] *en* [Javanese script] *of* [Javanese script] *Kw.* daglicht, dag, zon.

[Javanese script]

[Javanese script] *een voorvoegsel. Zie de grammatica.*

[Javanese script] *1. S.* ([Javanese script] *is B. Zie voor het gebruik, hieronder.*) *een voorzetsel voor eigennamen en voor benamingen van personen; ook, maar dan SB. voor namen van dieren. — Zoo wordt* [Javanese script] *gevoegd voor eigennamen en benamingen van personen,* 1e *in de plaats van den een of anderen titel, hetzij omdat die personen geen titel hebben, hetzij omdat men dien niet wil geven;* 2e *voor iemands naam, als men met minachting of met afkeer van hem spreekt;* 3e *voor de benaming die men als scheldwoord, een mensch of dier scheldende, bezigt;* 4e *plaatst men dit voorzetsel, schrijvende aan of sprekende tot een kind of kleinkind, en eens gekheid willende maken, voor de benaming van bloedverwantschap, waarmeé men zich noemt, en eindelijk* 5e *wordt het in de dorpen of in het algemeen onder de lagere standen ook gevoegd voor* [Javanese script] *en* [Javanese script] *liefkozend sprekend van of tot een kind. Voor namen van dieren, zooals paarden, honden, katten enz. voegt men slechts* [Javanese script] *sprekende van het dier.* — [Javanese script] *wordt gevoegd, sprekende tot een meerdere van iemand, vooreerst voor de eigennamen van hen die geen titel hebben. Voorts gebruikt men het, schrijvende of sprekende tot een meerdere en zich zelf of een mindere (minder in rang als de persoon aan wien men schrijft of tot wien men spreekt) noemende, (a.) in plaats van den titel, die gevoerd wordt krachtens geboorte of stand, (b.) voegt men het voorzetsel voor de bena-*

ming van bloedverwantschap of door huwelijk geboren betrekking, waarmede men zich of zoo'n mindere noemt of aanduidt. — [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] —

II. [illegible] toeroep, *scheldenderwijze, om zijn afkeuring, ontevredenheid, afkeer enz. uit te drukken; ook is het de toeroep, waarmeê men een hond wegjaagt. — Dit* [illegible] *wordt dikwijls tsjie of chie uitgesproken.*

III. [illegible] *voorvoegsel, met behulp waarvan wordt gevormd een werkwoord met subjectief-objectieven zin. Zie de grammatica.*

[illegible] *I. SB.* wettig, omdat aan geen der religieuse voorschriften werd te kort gedaan, *van het gebed, van vasten, trouwen enz. ook* wettig afgedaan, *van een koop; en* niet half gedwongen, maar uit vrijen wil, *van geven (Ar.* صح*).*— [illegible] *Pass.* [illegible] *iets* wettig *of* geoorloofd maken; *een man of een vrouw* geoorloofd maken door de ceremonie van het huwelijk, *van den priester gezegd.*

II. Kw. zva. [illegible]

[illegible] *SB.* gunst, genade, liefde. — [illegible] genegenheid *of* liefde koesteren *voor iemand,* liefderijk *of* goedgunstig gezind zijn *jegens iemand; hem* gunstig genegen zijn; *ook* liefderijk, genadig, *van God.* [illegible] *en* [illegible] *Pass.* — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *I.* begunstigde lieveling, gunsteling.— *II. zie* [illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *iemand, een bepaald persoon of bepaalde personen* lieven, liefhebben; met *iemand* begaan zijn, te doen hebben. — [illegible] naam van een toovergebed om verliefd te maken.— [illegible] naam van een toovergebed, om iemand goedgunstig gestemd te doen zijn. — [illegible] (*of* [illegible]) [illegible] het toovergebed [illegible] over *iets bv. een spijs,* uitspreken. — [illegible] *hetz.* — [illegible] stank voor dank krijgen.

[illegible] *Ar.* شيخ *titel van een aanzienlijk Arabier, maar in de Preanger geeft men dezen titel gemeenlijk aan ieder Arabier, terwijl men het woord* [illegible] *er voor voegt.*

[illegible] — [illegible] *SB.* aanaarden, digtwerpen, ophoogen, dempen. [illegible] *hetz.*

[illegible] *zva.* [illegible] *van* [illegible] *en* [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* droog *van een rivierbedding of terrein;* niet meer vloeijen, niet langer naar buiten komen, *van bloed.* [illegible] *een sawah* drooglеggen; *een vijver* laten leêgloopen, droogmaken. [illegible] *het water* geheel doen wegloopen; [illegible] nog niet geheel weggeloopen, *van het water.* — [illegible] en die uw tranen droogt, *van God gezegd.*— [illegible] zeer dorstig zijn, vergaan van dorst. *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *dit laatste bij ook* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *ook zva.* [illegible] *Verg.* [illegible] [illegible] pijn *of* een benauwd onaangenaam gevoel in de maagstreek hebben, *bv. door het eten van onrijpe vruchten.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I. SB.* gedicht *Ar.* شعر. — *II. SB.* schepnet, *waarbij men onderscheidt de* [illegible] *de* [illegible] *en de* [illegible] *Met de eerstgenoemde soort wordt veelal gevischt door vrouwen, de tweede gebruikt men visschende in een diepte, en deze heeft tot dat einde een* 10 *of* 15 *voet langen steel; de derde wordt gebruikt, terwijl men vischt, gezeten in een bootje.*— [illegible] vischvangen, visschen met een saïr, *ook* met een ajakkan.

[illegible] — [illegible] *SB.* weêr opgewekt zijn, *van een kwaal of ziekte, die men kwijt was. — Verg.* [illegible] *Verb. en Bijv.*

[illegible] *een soort* [illegible] (*Jav.* [illegible] *Mal. pelesit Rg. Tj.*); *maar volgens anderen is het een zeer schuwe woudvogel. Men meent dat de* [illegible] *de metamorphose is van een als maagd gestorven huwbaar meisje, en dat nu steeds roept* [illegible] *Dit laatste voor* [illegible]

[illegible] *I.* getuige, bloedgetuige *Ar.* شهيد. — [illegible] *SB.* echtscheiding gaan vragen, wegens kwaadwillige verlating, *van een vrouw. Maar de man moet* 7 *maanden weggeweest zijn, voor dat zij den eisch kan instellen; als hij op zee ging, een jaar.*— *Verg.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] 1e het geld, *op zijn hoogst een gulden koper*, dat de vrouw die [illegible]

bij de kaoem, bij wijze van kosten, moet betalen. *Verg.* [Javanese script] — 2e het geld, *op zijn hoogst drie gulden koper*, dat hij die iemand had geslagen, *of* uitgescholden, *vroeger*, bij wijze van boete, *door het inl. bestuur opgelegd*, moest betalen, als vergoeding *of wel* tot betering van schade in eer en goeden naam geleden; *ook werden zoo genoemd* de 50 duiten, die de klager moest betalen, bij het instellen van zijn eisch. — 3e de 50 duiten, die *vroeger*, bij verkoop van paarden, buffels en runderen, kooper en verkooper, ieder voor de helft, als belasting bij den djaksa *of* zijn vertegenwoordiger moesten brengen. *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script] — 4e de kosten van een procedure. — [Javanese script] *iemand* aangeven, *omdat hij (den klager) schold of sloeg.* — [Javanese script] daar zal men mij niets om maken, *in een uitdrukking, zooals bijv. deze:* [Javanese script]

II. SB. een soort groote bamboezen mand, van boven rond en van onderen vierkant. *Vier onderling verbonden en aan de mand bevestigde planktjes dienen als voet.*

[Javanese script] *I.* [Javanese script] *zie* [Javanese script] *bij* [Javanese script] — *II.* [Javanese script] *enz. zie* [Javanese script] *zie* [Javanese script] *bij* [Javanese script] — *III.* [Javanese script] *SB.* het eten in de vasten tegen drie ure 's nachts. *Jav.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *Ar.* سحور — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* het bulsel van matwerk, waarin de soeoek die in de kampa wordt uitgeperst, is besloten. *Rg.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iets zooals water, koffij, rijst enz.* scheppen *uit een wadah.* [Javanese script] water scheppen, *van een vaartuig.*

[Javanese script] *naam van een katjangsoort, waarvan de boonen in den grond zitten. Men maakt er olie van, ook worden ze geroost of gebraden gegeten. — Zie ook* [Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* hutje op een sawah *of* hoema. *Rust het op vier bamboezen stijlen, en is het zoo hoog van den grond, dat men een ladder noodig heeft, om er in te komen, dan noemt men zoo'n hutje wel* [Javanese script] *Een* [Javanese script] *dient als wachthuis, terwijl het gewas te veld staat, en gedurende het oogsten, als bergplaats voor de parè.* — [Javanese script] iets dat den vorm heeft van een saoeng; *ook*

de tent *over een reiswagen. Zie ook* [Javanese] [Javanese].

[Javanese] *SB.* paddestoel, die uit den grond opschiet. *Verg.* [Javanese].

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese].

[Javanese] *naam van eeu boomsoort uit welks bast de inlander o. a. papier bereidt.*

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese].

[Javanese] *SB.* [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] gezamenlijk, te zamen, met elkaar; *met betrekking tot het bestrijden van de onkosten van het een of ander of van het bewerken van iets, sluit het in, dat ieders aandeel niet vooruit wordt bepaald.*

[Javanese] *SB.* hooge koperen pot, waarin de in de [Javanese] besloten rijst wordt gestoomd.

[Javanese] *klanknabootsend woordje voor* het vallen, neêrvallen *van rijst* ([Javanese]), *katjang en derg. die gestort of uitgestort worden.* — [Javanese] met het geluid van [Javanese] vallen.

[Javanese] *zie* [Javanese].

[Javanese] *I. SB. vragend voornaamwoord van personen:* wie? *ook zva.* [Javanese]. — [Javanese] al wie. — [Javanese] al wie mensch is; *d. i.* ieder mensch.— [Javanese] oome, wie is oome, wat oome's naam aangaat? *d. i.* oome, hoe is oome's naam. — [Javanese] wie is dat? *ook, en dan dikwijls zamengetrokken tot* [Javanese] wie is daar? *voor* wie is dat daar? — [Javanese] *voor* [Javanese] hoe is je naam? — *II. Jav.* met, alsmede, *in opschriften van brieven.*

[Javanese] [Javanese] *SB.* op het hoofd dragen. — [Javanese] hooge waarde hechten aan *iets.* — [Javanese] *fig. een piwoeroek* hoogelijk appreciëren; *ook zva.* [Javanese] *met betr. tot een bevel.* — [Javanese] *fig.* in eerbiedigen dank en ze op hoogen prijs stellend geaccepteerd worden, *van een gift.* [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]. — [Javanese] nokbalk. — [Javanese] *of* [Javanese] (*voor het ongebr.* [Javanese]) *betiteling van iemand, die tot de wali's* (*zie* [Javanese]) *geacht wordt te behooren:* Zijn Heiligheid. — [Javanese] *zie* [Javanese] *ook zva.* [Javanese] *a en b zoomede* [Javanese]. — [Javanese] *BL.* in eerbiedige beantwoording van Uw vraag moge dienen. — [Javanese] *zva.*

[Jav.] *maar nog wat hooger.* [Jav.] *BL.* Uw toorn treffe mij, ik beken dien te hebben verdiend; *eig.* ik zeg soemoehoen op Uw toornen. — [Jav.] *zva.* [Jav.] *en* [Jav.] *in antwoord op den mondelingen last van een zeer aanzienlijk persoon.* — [Jav.] soemoehoen zeggen op *iets;* zooals U beveelt zeggen op *een last;* genoegen nemen met *iets, dat wordt gezegd, voorgesteld, bepaald enz. door een meerdere.* — [Jav.] *B. voor* [Jav.] *zie dit bij* [Jav.]

ꦱꦶꦲꦶꦂ *SB.* [Jav.] tooverkunst. — [Jav.] *of* [Jav.] toovenaar, duivelskunstenaar, *ook wel voor* goochelaar. — (*Ar. sihr.*)

ꦱ2ꦲꦸꦂ2 *of* [Jav.] *SB.* alombekend, vermaard. — *Verg.* [Jav.]

ꦱꦶꦲꦔ꧀2ꦒꦿ *zie* [Jav.]

ꦱꦸꦲꦸꦢ꧀ *SB.* geheel toegewijd zijn, met toewijding; geheel leven voor *iets* (*Ar.* زهد *zoehd*, devotie, toewijding *Jav. Wabk.*)

ꦱꦲꦢꦠ꧀ *SB.* getuigenis, belijdenis *Ar.* شهادة. — [Jav.] *zie bij* [Jav.]

ꦱꦲꦧꦠ꧀ *SB.* vriend; de vrienden *van den profeet. Ar.* صحابة

ꦱꦒꦸꦂ *SB.* razen, *van water.* — *Verg.* [Jav.] [Jav.] *en* [Jav.]

ꦱꦶꦲꦸꦁ *SB.* slagtand, *van een varken, tijger, hond, enz. ook van een boeta; ook* de haken *van een paard.* — [Jav.] *kunstterm van de parè op de kweekbedding, als ze begint te ontkiemen. Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

ꦱꦺꦤ꧀ *SB. Holl.* cent. — [Jav.] *van onkosten op het een of ander:* gerekend worden bij centen, *d. i.* te zamen nog geen gulden bedragen; *voorts van het koopen of verkoopen van iets:* bij de cent.

ꦱꦺꦴ2ꦤ꧀2 *SB.* vuur. — [Jav.] [Jav.] *spreekw. voor:* boos, boos zijn, vergramd zijn.

ꦱꦶꦤ꧀ *zie* [Jav.] *I.*

ꦱꦸꦤꦶ *SB.* onbezocht, schaarsch bezocht, eenzaam *van een plaats.* — *Verg.* [Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] — [Jav.] in (uit) een hoekje en uit het gezigt.

ꦱ2ꦤ꧀ *Kw.* hond. (*Skr. soena,* een hond.)

ꦱ2ꦤ꧀2 *SB.* bezield zijn met een warm reikhalzend verlangen om hem (haar) terug te zien; niet kunnen scheiden *van*

een geliefd voorwerp: zich niet kunnen verzadigen aan het gezigt *van een geliefd persoon* bij het wederzien; zich verlustigen in het elkander aanschouwen, *na gescheiden te zijn geweest*; naar het bezit smachtend, dweepen *met iets.* — [illegible] zich verlustigen in het zien *of* in het bijzijn *van een of meer geliefde voorwerpen; ook, van twee of meer personen:* in elkander te zien *of* in elkanders bijzijn. — [illegible] *een geliefd persoon, ook een kind*, aanhalen. — [illegible] niet willen weten *van iemand.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* maandag (*Ar.* اثنين). [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] tapa doen door 's maandags en des donderdags te vasten. — [illegible] over de tong gaan, *van iemand.*

[illegible] *of* [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *naam van een boom, een soort kastanje (Castanea Argentea Rg.).* — [illegible] kastanje. — [illegible] *naam van een pisangsoort.*

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *eigenn.* ([illegible] *of* [illegible] *en verb.* [illegible] *eig. van den zoon van Satyadjid, neef, zwager en bestendige medgezel van Kresna (Skr. Sâtyaki. Jav. Wdbk.)*

[illegible] *SB. het zoogenaamde* haasje *van een geslagt beest.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* anders nooit; dat gebeurt anders nooit.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] (*zamentrekking van* [illegible] *en* [illegible]), *SB.* bloedverwant; *in den vocatief ook* vriend! *maar dan gew.* [illegible] — [illegible] bloedverwanten en vrienden; stamgenoten; *in den vocatief ook* vrienden!

[illegible] *naam van een onbekend dier.* — *Volg. het Jav. Wdbk. zou het misschien de tapir zijn. Mal. tanoeq.*

[illegible] *SB.* goed *of* verdienstelijk om te doen, maar het nalaten is niet strafbaar; niet strikt noodzakelijk; *ook* voor eigen genoegen *van een handeling of verrigting, van een of ander werk of werkzaamheden;* geoorloofd, met het oog op het goede doel, dat er meê wordt beoogd of er door wordt bereikt, *van een overigens ongeoorloofde handeling, bv. als men daardoor*

vrede kan stichten, van het zich bedienen van een leugen ([illegible]). — [illegible] *S.* [illegible] en [illegible] *B. iemand* besnijden. *Verg.* [illegible] — [illegible] het mes, dat bij de besnijdenis wordt gebruikt.

[illegible] *I. zva.* [illegible] placenta.— *II. SB.* bruin, terwijl het bloed door de huid heen schijnend aan de bruine kleur een rose tint geeft, *van iemand.* [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] ([illegible] *een varieteit van kurkema. Rg*).

[illegible] *SB.* aanzienlijke in een dorp; *t. w. iem. die, strikt genomen behoort tot de volksklasse, maar om de een of ander reden geacht wordt daarboven te staan. Een zeker aantal van dergelijke personen vindt men in ieder dorp* (*Skr. santâna,* familie, geslacht. *Jav. Wbdk.*).

[illegible] *SB.* gebarsten, gespleten *van iets, zooals bv. een draagstok.*

[illegible] *SB. naam van een* spel, *dat gespeeld wordt met een cent of duit, aan de muntzijde met kalk bestreken en die men laat ronddraaijen. Onderwijl het aan het ronddraaijen is, dekt men het muntstuk met een kom of iets dergelijks digt, waarna wordt geraden wat boven zal komen te liggen. Ook* [illegible] *de benaming van een soort* kleine tol, voorzien van cijfers, *waarmeê zeker hazardspel wordt gespeeld.* — [illegible] iets wat een nabootsing is en gebruikt wordt bij wijze van sintir; *zoo maken kinderen wel van een djambè- of moentjang vrucht een soort sintir, met welke sisintirran ze vervolgens spelen.*

[illegible] *SB.* priesterleerling; *ook:* iemand, die al de godsdienstige verrigtingen, die de Islam voorschrijft, met nauwgezetheid vervult, bidt, vast, *enz.*, in 't kort, die uit eigen beweging alles doet, wat de priester gehouden is te doen; *van daar ook voor:* een fijne, een vrome. — [illegible] priesterschool. — [illegible] de priesterschool bezoeken.

[illegible] — [illegible] *SB. iets* wegknippen, door een knip met den vinger doen wegvliegen *of* verwijderen; *iemand* een knip met den vinger geven, *bv. op de hand; dit laatste doet men wel, bij wijze van spelletje, elkander beurt om beurt.*

[illegible] — [illegible] *SB. zva.* [illegible] *K.* (*nyontrol,* to fight at, to

spring towards, to bustle up to. *Rg.*) — [Javanese script] met den snoet *of* bek aanstooten, om het te kennen te geven, *van een hond, een makke geit en derg., bv. als het dier eten wil hebben.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* happen, ophappen, *van een visch; en* bijten *van een slang. Rg.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* aanloeijen, *van een badak;* aanbrullen *van een tijger;* een grom geven *van een wild varken; fig. iemand* toegrauwen, toesnauwen; *hem* toebijten.— [Javanese script] bij herhaling toegrauwen, *enz.* grauwen en snauwen. – [Javanese script] over en weêr elkaâr *enz.* — [Javanese script] *spreekw.:* bij het werk *of* als je het een of ander verrigt, moet je niet te hard van stal loopen, anders mogt het eens gaan zooals met den badak, die met een vervaarlijk geloei aan komt zetten, maar gauw afgemat is.

[Javanese script] *naam van een boom, waarvan de bast, met waroe en djamboe blaren tot een thee afgetrokken, wordt aangewend tegen buikziekte. (Laurus Malabarus).*

[Javanese script] *SB.* een overvloed bezitten van have en goed; *en van iemands handel of handeldrijven:* op groote schaal, *bep. omdat zijn handelsgoederen veel zijn. Voorts van het Gouvernement:* magtig en sterk, *omdat het beschikt over magt van soldaten, schepen, goederen enz. Verder van menschen:* forsch van uitzigt; *maar ook* stevig, hecht, sterk, *van iets, zoo als de poot van een ronde tafel, van een dam, van een pager en derg.* — *Eindelijk nog: soms zva.* [Javanese script] (*Skr. santósa* genoegen, vermaak; *maar santósana ook* sterkend, vertroostend. *Jav. Wdbk.*). — [Javanese script] *of* [Javanese script] zekerheid, securiteit.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] *I.*

[Javanese script] *SB.* ijzeren knip *of* stap, waarmeê men ratten en muizen vangt.

[Javanese script] *SB. soort* buisje, *het wordt van voren, op de wijze van een overhemd, met een rij knoopjes gesloten.*

[Javanese script] *SB.* het bekleedsel, het hulsel van de klapperbloem; *men maakt er lonten (Mal. tali api) van; voorts:* het hulsel van de zich pas gezet hebbende klappervrucht.

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *en* [Javanese script]

en *zie*

in Zuid Tjiandjoer zva. K.

— *SB.* tegen iets, zooals een kussen, rustende of zittende, en met de beenen regt uitgestrekt en aaneengesloten, *van het slapen van een kraamvrouw gedurende de eerste* 40 *dagen na haar bevalling.* — benaming van een speciaal soort bank, namelijk van zoo een waarop men slaapt met njanda; *maar zulke banken zijn slechts bij de hoogere standen in gebruik.*

I. SB. gewricht, *van het lichaam. Verg.* — *II.* *ook genoemd naar het schijnt* *benaming van zekere slechts voor de ingewijden verstaanbare taal, en waarvan het geheim bestaat in het op een bepaalde wijze verwissselen der letters.* — *Kw. Jav.* geheim.

SB. naam van het westelijk gedeelte van het eiland Java; Soendasch.— de Soendalanden, *dwz. dat gedeelte van Java, waar het Soendasch de landstaal is; ook zóó in onderscheiding van de Javaansche landen.* *hetz.* — Soendanees. *Verg.* *bij* — de Soendasche taal. — *iets* in het Soendasch overbrengen, vertalen.

— *SB.* zonder ophouden bestormd worden, *bv. door gasten; ook* onophoudelijk bezocht worden *door ziekten, kwalen, rampen, enz.*

— *SB.* op *iemand* afkomen, aanrennen *of* afstuiven *om aantevallen, van een hond, een varken enz. Verg.*

SB. uitdrukking *of* gezegde, om, op min of meer bedekte wijze, iemand *of* iets te beteekenen *of* op iemand *of* iets te wijzen; zinspeling, toespeling; steek onder water. — brommen, pruttelen, steken onder water geven, enz. daarbij het woord niet rigtende tot hem tegen wien men het heeft, maar tot een derde daar tegenwoordig. - een toespeling *of* zinspeling maken; zinspelen, een steek geven; een sindir zijn *op iemand of iets;* met een sindir iets zeggen *van iemand of iets.* — *zva.* *ook* sindirs bezigen; zingen, daarbij zich bedienende van sindirs, *en van zingen:* met het bezigen van sindirs.

SB. een lange bamboe, waarin

hier en daar openingen zijn gemaakt, en die, als de wind er in speelt, geluid geeft. (ꦱꦸꦤ꧀ꦝꦫꦶ *en* ꦱꦺꦴꦤ꧀ꦝꦫꦶ *Kw. Jav. Wdbk.)* ꦕꦶꦱꦺꦴꦤ꧀ꦝꦫꦶ *naam van een distrikt in het Bandoengsche.*

ꦱꦺꦴꦤ꧀ꦝꦺꦴꦏ꧀ *SB.* pollepel. - *Verg.* ꦱꦺꦤ꧀ꦝꦺꦴꦏ꧀

ꦱꦸꦤ꧀ꦝꦼꦏ꧀ *SB.* te laag, *van iets, zoodat men er tegen stoot, bv. van een zolder, of wel van een deuropening, omdat men tegen den boven drempel soort; enz.*

ꦱꦺꦤ꧀ꦝꦺꦴꦏ꧀ *SB.* eetlepel. — ꦱꦺꦤ꧀ꦝꦺꦴꦏ꧀ꦏꦥꦸꦂ troffel. -- *Verg.* ꦱꦺꦴꦤ꧀ꦝꦺꦴꦏ꧀

ꦱꦤ꧀ꦝꦺꦏꦭ *SB.* het tijdstip waarop de booze geesten beginnen rond te waren; *t.w. omstreeks zonsondergang of even daarna. Verg.* ꦱꦫꦺꦪꦥ꧀ *bij* ꦫꦺꦪꦥ꧀ 4.

ꦱꦼꦤ꧀ꦝꦼꦏ꧀ *SB.* ꦥꦱꦼꦤ꧀ꦝꦼꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀ꦝꦼꦏ꧀ *ook wel* ꦥꦱꦼꦤ꧀ꦝꦼꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀ꦝꦼꦏ꧀ slechte verstandhouding, onaangenaamheden, bisbilles.

ꦱꦸꦤ꧀ꦝꦸꦠ꧀ — ꦚꦸꦤ꧀ꦝꦸꦠ꧀ *SB.* in brand steken, branden; *ook een kanon of lontgeweer* afvuren.

ꦱꦸꦤ꧀ꦝꦼꦭ꧀ *SB.* ontuchtige vrouw, hoer.— ꦱꦸꦤ꧀ꦝꦼꦭ꧀ꦩꦭꦼꦩ꧀ *naam van een bloem, Polijanthes tuberosa.*

ꦱꦸꦤ꧀ꦝꦸꦭ꧀ *SB.* met het hoofd raken aan dat, waar men zich onder bevindt *of* waar men onder door moet; *voorts van iets, dat men bezwaarlijk een ander stand kan geven:* in aanraking komen zoodat het niet vooruit kan (*wel achteruit*) met dat, waar het onder *of* onder door moet; *bv. van een rijtuig, met het dak van de loods, waar men het onder wil schuiven.* — ꦚꦸꦤ꧀ꦝꦸꦭ꧀ met het hoofd stooten *tegen iets, dat te laag is of te laag hangt; van iets, dat gedragen wordt:* stooten *tegen dat, bijv. een hanglamp, waar men het onder door draagt; van een rijtuig:* met de kap in aanraking komen *met iets, bv. met de dakbedekking van de schuur, waar het rijtuig langs gaat; en* ꦚꦸꦤ꧀ꦝꦸꦭ꧀ *fig. iemand, vooral een meerdere,* herinneren wat hij vroeger beloofde *of* zeide te zullen doen, *bv. door op eerbiedige wijze te vragen: gaat het door, dat U enz.*— ꦚꦸꦤ꧀ꦝꦸꦭ꧀ꦱꦶꦭꦶꦁꦠꦂ tusschen beide komen met een opmerking *of* vraag, *rakende iets dat reeds werd genoemd of besproken.*

ꦱꦤ꧀ꦝꦁ (*Jav.* ꦱꦤ꧀ꦝꦁ kleeding *in een algemeenen zin) SB.* ꦱꦤ꧀ꦝꦁꦥꦔꦤ꧀ deksel en voedsel, kost en kleêren. — ꦏꦱꦤ꧀ꦝꦁ *iets* te dragen hebben, lijden, ondergaan *enz.* — ꦏꦱꦤ꧀ꦝꦁꦔꦶ

[Javanese script] zich moeten schamen, *omdat men deed wat niet goed is.* — [Javanese script] *met betrekking tot menschen: zva.* [Javanese script] *Voorts: een losloopend dier, zooals bv. een paard,* opvangen, *als politiemaatregel.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* liggen *of* staan *aan iemands zijde, van iets.* — [Javanese script] *iets* naast zich hebben staan *of* liggen; *en van een stuk grond:* liggen aan *een water.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *en* [Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* een handje helpen met dragen, *door een gedeelte overtenemen.*

[Javanese script] *SB.* het toestel waarin de grassnijder zijn gras pakt en transporteert; *twee van bamboelatten vervaardigde, en door middel van een insgelijks bamboezen draagstok verbonden, geraamten, bestaande zoo'n geraamte uit twee, van boven tegen den draagstok aangebonden, maar van onderen van elkaar staande, een latje houdt ze van elkaar, — omgekeerde gelijkbeenige driehoeken. Binnen die geraamten wordt het gras opgestapeld, in dier voege, dat ze van onderen, dwz. van af de toppen der driehoeken, waarop het geheel staat, tot boven aan toe volgepakt zijn.*

[Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *en gew.* [Javanese script] *SB. 1. betiteling van het zoontje van een Europeaan:* jonge heer; 2. inlandsch kind, liplap.

[Javanese script] *naam van een zangwijze.*

[Javanese script] naam van een palmboomsoort. Pinanga coronata. *Rg.*

[Javanese script] *SB.* gepast vrijmoedig; onbeschroomd.

[Javanese script] *SB.* tevreden, vergenoegd, welbehagelijk; redelijk, *omdat beterschap intrad, van een zieke; van werk, vooral van dienstwerk:* matig zijn, *zoodat iemand niet steeds overkropt met werk is.* — [Javanese script] welgemoed. — [Javanese script] genoegen, tevredenheid, voldoening van begeerten, welbehagen; gemak. — (*Het* [Javanese script] *in* [Javanese script] *bl.* 173. *Gesch. van Abdoerahman en Abdoerahim, is daar gebruikt, zooals het dikwijls gebezigd wordt door een aanzienlijk inlander, bv. een regent, in het opschrift van een Maleischen brief, gerigt aan een Europeaan, lager in rang als hij.*) — [Javanese script] *aan iemand* [Javanese script]

toebrengen, veroorzaken, *bv. van een zoon aan den vader, door hem te assisteren in het werk.*

\ *zie* *I.*

\ *zie*

\ *SB.* rein, zuiver; *en van God:* heilig.— (*Kw.* *Skr. sjoetji. — Jav. Wdbk.*)

2 \ *zie* *en zie aldaar ook* *zoomede dat laatste bij*

\ *I.* (*Jav.* *Kw.* schoon, schoonheid, luister; Zijn (*of* Haar) Doorluchtigheid; *en eig. van de gemalin van Batara - Wisnoe. Skr. sjrî. — Jav. Wdbk.*) *eigenn. van de Javaansche Ceres; ieder Soendanees kent haar onder den naam van* *of* *en de Javaan noemt haar* *— Maar ook* 2. (*naar het schijnt in zamenstellingen zva.* gedachte *die men* op *iets heeft; ook* oogmerk, doel. *Jav. Wdbk.*) *SB.* het huis waar de regent dagelijks zit, en waar hij de personen die bij hem komen, ontvangt, maar wat niet zijn eigenlijk woonhuis is. *Verg.* *en zie ook* *— II.* *SB.* kamp, gelijk op, onbeslist.

\ *en* *ong. —* *in het Buitenzorgsche zva.* *K. —* *SB. de pit van een palita* ophalen; *een lamp* opdraaijen; *een stuk hout, dat gedeeltelijk reeds is verbrand, maar waarvan het onverbrande gedeelte door de vlammen niet kan worden bereikt*, verder in het vuur schuiven. — *Verg.* *dat volg. K. in het Buitenzorgsche ook nog gebezigd wordt voor: een slapend kind, dat van het kussentje afzakte, hooger op* schuiven.

2 \ *I. Kw.* onder, onderdoen.— *SB. kunstterm voor* verliezende zijn, het onderspit beginnen te delven, *van een haan in het gevecht.— Het tegenovergestelde is* *maar slechts in geschriften gebr. is zva.*

II. *SB.* voor den dag komen, voor den dag gebragt worden om vervolgens te worden gepresenteerd, *ook* toegeschoven worden *van dat, waarop men iemand onthaalt; eetwaren, rookgerij enz. Voorts, maar dan gewoonlijk onvertaalbaar:* redewoordje *voor het aangeboden worden, en wel om* het toeschuiven *af te beelden, van dat, waarop men iemand onthaalt. Ook bevelenderwijze wordt*

[illegible] *gebezigd, en gewoonlijk* [illegible] *als hetgeen aangegeven of toegehouden moet worden of wel wat voor den dag gebragt en gepresenteerd moet worden een veelheid is. Nog bezigt men* [illegible] *als* redewoord *voor* [illegible] *het is dan onvertaalbaar. — Eindelijk, en het is zoo gebruikt een afkorting van* [illegible] *bezigt men* [illegible] *vooral bevelenderwijze, voor* vooruitschuiven, voortduwen, *enz. ook voor* vooruithelpen *van een rijtuig, waarvan de paarden onwillig zijn, of wel dat tegen een hoogte op moet, waar de paardeu het niet tegen op kunnen trekken; enz.*

[illegible] *SB. en gen.* [illegible] *zva.* [illegible] *Ar. sjara'.*

[illegible] *SB.* smaak *i. d. z. van dat woord als men zegt; dat geeft den smaak er aan of daar is geen smaak aan, en derg. En in sommige streken ook zva.* [illegible] *II.* smaak. *Voorts zva.* [illegible] *I. —* [illegible] amis — haseum — *of* kesed achtig van smaak. — [illegible] *naam van een djampè, waarvan de tooverkracht of bepaalde eigenschap* ([illegible]) *is, op gemakkelijke wijze vervulling te doen erlangen van allerlei wenschen of begeerten, ook vlug te doen arbeiden of werken. — Volg. het Jav. Wdbk.* [illegible] *Kw. en o. a. zva.* [illegible] (*Skr. sâra,* het beste, de essence *van iets).*

[illegible] *SB.* nagenoeg gelijk, bijna niet verschillen, *bv. van iemands stem en die van een ander, of van twee letters, bv. van de* [illegible] *en* [illegible] *die iemand schreef, enz.*

[illegible] *zie* [illegible] *zie* [illegible] *I. Zie onder* [illegible] *2. is het een mooi woord voor* [illegible] begraafplaats.

[illegible] *S. en P.* [illegible] *B. (van een meerdere)* lachen. *Om te beteekenen van een meerdere,* schik hebben; lang en smakelijk lachen, *omdat hij er zoo'n pleizier in heeft, bezigt men* [illegible] *of* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* lachende, al lachende, lachen. — [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* uitlachen, om *iemand* lachen. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* belachelijk. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* om te lachen, te lachen. — [illegible] *en* [illegible] *mvdsv. Zie ook bij* [illegible]

[illegible] *I. SB. naam van de eerste maand van het Mohammedaansche jaar (Ar.* [illegible] *de 10de dag van de maand Moeharam).*

II. [illegible] *SB.* geschaafd, geschramd, opengereten, *bv. van de hand door het schuren langs een slecht bewerkt stuk hout. Zva.* [illegible] *maar voor* gekwetst, *door het loopen op slecht gelegde* [illegible] *bezigt men bij voorkeur* [illegible]

[illegible] *(Jav.) ong.* [illegible] *SB.* de manen van een paard.—[illegible] de lange haren op den nek van een bok *of* geit.

[illegible] *I. naam van een ottersoort (Lutra Leptonyx. Rg.— Mal. andjing ajar. Reg. Tj.).* *II. Mal.* zeker toestel van staketsels en netten in het water aangebragt, om visch te vangen.

[illegible] *S.* [illegible] *B. (van een aanzienlijke of meerdere)* geluid, stem. [illegible] geluid kunnen geven, *in* [illegible] *(of* [illegible]*)* [illegible] *en in* [illegible] *van iemand gezegd. — Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* avond, 's avonds. — [illegible] de tijd van circa vier uur na den middag (*of zooals sommigen dien ruimer nemen:* van af na den middag) tot zonsondergang. — [illegible] omstreeks vier *of* vijf uur of wat later; *ook* omstreeks zeven uur *of* half acht 's avonds; laat in den avond. — [illegible] *of* [illegible] morgen avond. — [illegible] zaterdag, omstreeks 4 uur na den middag, *bv. zal hij komen. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *ong.* — [illegible] *daarn.* [illegible] *SB.* zich overgeven aan Gods welbehagen; zich met gelatenheid onderwerpen aan zijn lot *of* aan hetgeen het zal zijn. — [illegible] *voor* iemand, die zóo gezind is. — [illegible] *ook* [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] geef het maar op God vertrouwend Hem over. — [illegible] ik geef de zaak op God vertrouwend, en aan zijn wil mij onderwerpend, Hem over.— [illegible] *zie aldaar.*

[illegible] *I. zva.* [illegible] *van een djampe.* — *II. SB.* iets, zooals een stuk hout *of* takken, die op het water drijven, hetzij door den stroom wordende meêgevoerd, hetzij ergens in den wal vastgeraakt. *Volg. Reg. Tj. ook zva.* [illegible] vuil, vuilnis. *Jav.* [illegible] *ook van* vuiligheid op den grond. *Als het Maleisch geeft de Regent sampah,* (vuilnis; puin; *enz. voorts Bat. Mal.:* vuil dat op het water drijft. *P.).*

SB. bedaard, zacht, zachtmoedig, lankmoedig, zachtaardig. *Grondv.* *en zie ook ald.*

ong. — *SB.* overgeven, overdragen, *en benaming van het geschenk, dat de bruidegom of zijn ouders een paar dagen voor de voltrekking van het huwelijk geven aan de bruid of aan haar ouders.* — *iets of iemand* in handen *of* ter beschikking stellen *van iemand*, overdragen, overgeven *aan iemand; ook, en dan S. een vrouw* verstooten. *is het B. woord, en deze actieve vorm* (*zie*) *wordt ook gebruikt.* — *Verg.* *en* *en ook*

SB. het betel *of* sirihblad. — het steeltje van zoo'n blad. *Verg.*

zie *en aldaar ook* *zie bij*

Kw. en Jav. zva. — sirihbakje, het bakje voor de sirih.

SB. benaming voor de bangsal, *die men soms nog vindt* in *en*

ong. — *SB.* hulp vragen, door iemand goederen aan te bieden te koop *of* in pand; *maar ook en wel zoo gew.* in ruil tegen *of* — *iets*, bij wijze van hulp, die men van hem vraagt, om aan rijst te komen, iemand te koop — in ruil — *of* in pand aanbieden, *in het voor laatste geval, tegen rijst.* — *spreekw.* zich als het ware opzettelijk in het ongeluk storten, door iemand te gaan bestrijden, die verreweg magtiger of sterker is. — *Zie over* *volg. het Jav. Wdbk. Kw.* — *no.* 222, *bl.* 117 *Jav. Zam. II. dl.*

I. of *SB.* de voorschriften *of* instellingen van den godsdienst (*Ar.* شريعة). *Verg.*

II. SB. zva. *en* voorkomen, uiterlijke. — *Voorts* *ook zva.* *Verg.*

zie

SB. aangenaam, pleizierig, omdat alles wat hinderde *of* onaangenaam was, werd te niet gedaan *of* verwijderd; bevrijd van alle zorgen en beslommeringen, een

aangenaam leven hebben (*Skr. sjîrna*, verwoest, verwelkt, vervallen. — *Jav.* [illegible] verdwijnen, verloren gaan; verdwenen, gedelgd, *enz.*) — [illegible] het *iemand* gemakkelijk *of* aangenaam maken. — [illegible] het zich *enz. bv. door het te verrigten werk op een andermans schouders te schuiven.* — [illegible] het verdriet *of* de zorgen verdrijven, verjagen.

[illegible] *naam van een boom* (*Cedrela Febrifuga. Rg.*). *De bast wordt als geneesmiddel aangewend.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* overgeven, overdragen. — [illegible] *iemand iets* overdragen, overgeven, overhandigen; *iem.* de beurt geven. — [illegible] nu is het jouw beurt; *zóo zegt men bijv. bij het nembang. Verg. bij* [illegible] — [illegible] *iemand of iets* overgeven, overdragen *aan iemand*, in handen stellen *van iemand; iemand* plaatsen *of* stellen *in de gevangenis.* — [illegible] overdragt, overgave. — [illegible] van zijn post aftreden; het beheer dat men voert, *of* de betrekking die men vervult, neêrleggen, aan een ander overgeven. — [illegible] *hetz. maar wat hooger, en zoo van een vorst:* de regering neêrleggen. — *Zie ook* [illegible] *en verg.* [illegible]

[illegible] *ong.* — [illegible] *S.* [illegible] *B. een wapen* dragen in den gordel *of* in den buikband. — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *enz. iemand een wapen* steken in gordel *of* buikband. — *Maar de act. vorm wordt zelden gebruikt.*

[illegible] *SB.* Christen, Christelijk, *van het Ar.* نصراني. — *Verg.* [illegible]

[illegible] (*in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *Rg. K.*) *Zie* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* haveloos, door de kleêren slordig aan 't lijf te hebben zitten; *en van iemands* [illegible]: met (*genoemd kleedingstuk*) zoo om hebben, dat het minder laag hangt als ter plaatse gebruikelijk is.

[illegible] *SB.* uitstel *bv. van betaling. Bv.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* de hulp inroepen *van iemand;* assistentie vragen *aan iemand.* [illegible] *Pass.* — [illegible] geen hulp *of* assistentie, als die hem gevraagd wordt, willen verleenen.

ꦱꦺꦤ꧀ꦝꦺ꧉ — ꦚꦺꦤ꧀ꦝꦺ꧈ *SB.* leunen *tegen iets.* — ꦱꦱꦺꦤ꧀ꦝꦺꦪꦤ꧀꧈ leunen, *en de* leuning *van iets, bv. van een stoel.* — ꦚꦺꦤ꧀ꦝꦺꦪꦤ꧀꧈ leunen, staan te leunen tegen *iets.*

ꦏꦱꦺꦤ꧀ꦏꦝꦺꦴꦤ꧀꧈ *naam van een vogelsoort, een soort* ꦏꦤ꧀ꦠꦤ꧀꧈ *maar kleiner; (Psittacus galgulas).*

ꦱꦶꦤꦶꦤ꧀ꦝꦶꦭ꧀꧉ — ꦚꦶꦤꦶꦤ꧀ꦝꦶꦭ꧀꧈ *SB. van een mensch ook van een dier, bv. van een hond:* met een vaart komen toeloopen; afstuiven *op iemand.* — ꦭꦪꦸꦤꦺꦚꦶꦤꦶꦤ꧀ꦝꦶꦭ꧀꧈ uiterst snel loopen, *bv. van een hagedis.* — ꦱꦶꦱꦶꦤꦶꦤ꧀ꦝꦶꦭꦤ꧀꧈ *ergens, bv. in een kamer,* rondloopen *van een dier, zooals een muis.*

ꦱꦤ꧀ꦝꦸꦁ꧉ — ꦥꦱꦤ꧀ꦝꦸꦁꦔꦤ꧀꧈ *SB.* ontmoeten, tegenkomen, *aankomende van tegenovergestelde kanten.*

ꦱꦔꦏꦤ꧀ꦝꦺꦴ꧉ — ꦚꦔꦏꦤ꧀ꦝꦺꦴ꧈ *SB.* over den schouder dragen aan een koord *of* riem, *op de wijze zooals men bv. wel een geweer draagt; d.w.z. altijd zóo, dat hetgeen men draagt regt naar beneden hangt, naast de borst of langs de heup.*

ꦱꦤꦏꦤ꧀꧈ *zie* ꦱꦏꦤ꧀꧉

ꦱꦸꦔꦶꦤ꧀꧈ *zie* ꦱꦶꦔꦶꦤ꧀꧉

ꦱꦶꦤꦶꦁ꧈ *SB.* de vliegende witte mier.

ꦱꦸꦔꦸꦔꦼꦁ꧈ ꦱꦸꦔꦸꦔꦼꦁꦏꦺꦤꦺꦴꦁ꧈ *enz. zie* ꦱꦸꦔꦼꦁ꧉

ꦱꦶꦁꦤꦁꦏꦸꦭ꧀꧉ — ꦚꦶꦁꦤꦁꦏꦸꦭ꧀꧈ *zie* ꦤꦁꦏꦸꦭ꧀꧉

ꦱꦶꦤꦺꦴꦭ꧀꧈ *zie* ꦱꦶꦤꦺꦴꦭ꧀꧈ *bij* ꦱꦺꦴꦭ꧀꧉

ꦱꦏꦤ꧀ꦤꦶ꧈ *zie* ꦏꦤꦶ꧉

ꦱꦿꦺꦴꦠ꧀꧈ *klanknabootsend woordje voor* schuren *van een vaartuig, over den grond of over een steen, die op den bodem van het water ligt.* — ꦱꦿꦺꦴꦠ꧀ꦱꦿꦺꦴꦠ꧀꧈ *of* ꦱꦿꦺꦴꦠ꧀ꦱꦿꦺꦴꦠꦤ꧀꧈ *hetz. herhaaldelijk.*

ꦱꦶꦤ꧀ꦠꦸꦭ꧀꧈ *I. SB.* wangunstig, afgunstig zijn *op iemand.* ꦚꦶꦤ꧀ꦠꦸꦭꦤ꧀꧈ *hetz.* — ꦱꦶꦱꦶꦤ꧀ꦠꦸꦭꦤ꧀꧈ wangunst voeden; ontevreden zijn, *omdat een ander meer krijgt. Verg.* ꦱꦶꦱꦶꦤ꧀ꦠꦸꦭ꧀꧉ — *II. SB.* ꦲꦤꦶꦱꦶꦤ꧀ꦠꦸꦭ꧀ꦲꦶꦁ *of* ꦲꦤꦶꦱꦶꦤ꧀ꦠꦸꦭ꧀ꦲꦶꦁ slechts één ding meed hij, *of* slechts van één zaak onthield hij zich, *en dat was.*

ꦱꦸꦫꦏ꧀꧈ *SB.* juichen, jubelen, luid schreeuwen. — ꦱꦸꦫꦏ꧀ꦱꦸꦫꦏ꧀꧈ *hetz. aanhoudend of bij herhaling.* — ꦲꦤꦶꦱꦸꦫꦏ꧀ꦱꦸꦫꦏ꧀꧈ al juichende, al schreeuwende. — ꦚꦸꦫꦏꦶ꧈ *iemand of iets* toejuichen; juichen om *iemand, bv. omdat hij sneuvelde.*

ꦱꦸꦫꦠ꧀꧈ *zie* ꦱꦸꦫꦠ꧀꧉

ꦱꦶꦤ꧀ꦠꦺꦴꦁ꧈ *SB.* met gelijk op deelen

van den boedel, *van het scheiden van zijn echtgenoot. En* (*in het Buitenzorgsche:* gelijkelijk *van* [illegible] *K.*) *Ar.* شركة

[illegible] *SB.* aangedaan zijn met een gevoel als of er stof *of* steentjes in zitten, *van de oogen.*

[illegible] *of* [illegible] *naam van een vrucht* (*Annonna squamosa. Rg.*).

[illegible] *ook* [illegible] *SB.* en daarbij, met, zoomede, en, en ook.

[illegible] *SB.* begrijpen, begrip hebben *van iets* (*Skr. sjroeti*, gehoor; wat men hoort; nieuws; oor, de Wéda's, heilige schrift. — *Jav.* [illegible] *of* [illegible] behoedzaam, met voorzorg. *Jav. Wdbk.*) — [illegible] *door iemand* doorzien worden, welke de motieven zijn van *iemand of iets of wel* wat de portée is van *iets.* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *I. SB.* middel, hulpmiddel; middelen *benoodigd voor iets;* benoodigde gelden; ter beschikking staande middelen *of* hulpmiddelen, die nevens [illegible] behooren te worden aangewend; *van daar ook wel voor* geneesmiddel. — 2. *SB.* voorwaarde, beding, vereischte, conditie *Ar.* شرط. — 3. *SB.* zwaar geladen, diep geladen. *Verg.* [illegible] *I. en zie ook* [illegible] — 4. *benaming voor ieder, die tot de kaoem behoort, maar niet voor den* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] (2.) *Rg. K.* — [illegible] *SB. iets zooals den verkoop van een zaak* verbieden, door een gebod beperken. — [illegible] knoop, dien men legt in iets, zooals bijv. het touw waaraan een dier met den hals staat gebonden, opdat de lus zich niet zal kunnen digttrekken. — [illegible] in *zoo'ntouw* zoo'n knoop leggen.

[illegible] — [illegible] *daarn.* [illegible] *SB.* opium rooken.

[illegible] *SB.* tuit, *bv. van een trekpot; voorts S. met* [illegible] *en* ([illegible] *Reg. Tj.*) *B. zoomede* [illegible] *als fatsoenlijk woord:* het mannelijk lid, de roede; *ook, maar dan SB. voor dat lid van dieren.* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *I. SB.* hoofdstuk van den koran

Ar. سورة.— *II. S.* [illegible] *B.* een geschreven iets; brief, briefje.— [illegible] *zva.* [illegible] *maar het is verouderd.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* schrijven, een brief schrijven *aan iemand.*— [illegible] *SB.* telegram.— [illegible] *naam van een bamboesoort.*

[illegible] *SB.* straal *van de zon; ook van goud, verguldsel, edelgesteenten en van* [illegible] *voorts fig. van menschen zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets, dat bevuild of verontreinigd werd,* afwasschen, *bv. een bord, dat door een hond werd afgelikt. Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* Manilla sigaar; Europesche sigaar. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]— *Ook benaming van een gebak zooals de semprong, maar tot een dun rolletje opgerold.*

[illegible] 1. *zva.* [illegible] 2. *SB.* (gul, royaal tegenover gasten, zoodat men een bezoeker niet op een droogje laat zitten. *Reg. Tj.) Verg.* [illegible]

[illegible] *Europ. SB.* sergeant.

[illegible] *naam van een* [illegible] *soort.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* afglijden *van de* [illegible] *ook, bv. van een kind: daar uit* glijden, *en van een slapende:* afglijden *van het hoofdkussen. Verg. bij* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *en met* [illegible] *er nevens, SB.* geheel, alles, in allen deele (*Skr sarwa*). [illegible] tot alles gewillig. — [illegible] in allen deele gemeen *of* slecht, *van kleeren, werk enz.*

[illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *B.* gelijk; gelijkelijk; gelijk *van gedaante, soort of kleur.*— [illegible] een vorst is ook een mensch.— [illegible] *iemand* gelijk worden *of* zijn, *ten opzigte van iets.*— [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* gelijkstellen *met of* evenzoo behandelen *als iemand anders; iemand of iets* vergelijken *met iemand of iets anders; de uitgestrektheid van twee stukken grond* gelijkmaken.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* door het water schieten, onder water door schieten, *van een visch;* het water doorklieven *van een prauw, die vaart heeft; ook* (schrokken, binnenzwelgen, *zooals een hond dat kan doen. K.*)

of zva. Ar. سروال. — *Maar in sommige streken benoemt de kleine man met* *een* **korte**, *en met* *een lange broek.*

— SB. zich met geweld een doortogt banen; met niet te weêrstane kracht zich storten *op de vijanden.*

zva. *en zoo ook:* voor ieder een paar woorden ten beste hebben.

SB. juwelier, diamantslijper.

naam van een aapsoort.

SB. dwarslat, dwarslatten, van bamboe, in een ruitvormig gevlochten, bamboezen pager; *ook wel eens nevens* *voor* boom van een paardestal.

naam van een riviervisch. Rg.

— SB. *iemand* een veeg over zijn gezigt geven, *met de hand of met den bal van den voet; in het laatste geval voegt men er* *achter.*

— SB. iets wat men gebruikt om daar iets op te leggen; *ook* iets, *onverschillig wat, een zakdoek, drooge bladen of derg.*, dat men bv. uitspreidt om er vervolgens op te gaan zitten; *voorts* hetgeen men gebruikt *of* nuttigt om zich te ontnuchteren. — onder *iets, bv. onder de kleeren in een koffer, iets bv. een doek,* leggen; *ook* zich ontnuchteren, *bv. met rijst.* — *ook van iemands zitten:* op, *of wel* met, *bv. drooge djatibladen,* onder zich.

— SB. er in dringen, *t. w. in dat waarop ze werd gestort, van een vloeistof; voorts:* in den grond dringen, wegzakken in den grond, *van regenwater of besproeijingswater.*

SB. houten dakpan, *ze is plat en wordt vastgebonden; ook wel* stukje gespleten bamboe, van de lengte van een dakpan, bamboezen dakpan. *Verg.*

SB. het bovennatuurlijk vermogen van iemand om een ander te doen inslapen. — tooverformulier, om iemand te doen in slaap vallen.— de elmoe, die iemand in staat

stelt een ander te doen inslapen, wanneer men dat verlangt. [illegible] *hetz.*

[illegible] *SB.* ondergang, ondergaan *van de zon, ook van de maan.* — [illegible] varen *in iem. van een geest; ook zva.* [illegible] — [illegible] bezeten. *Voorts* [illegible] overeenstemmen, in overeenstemming zijn *met iets;* passen; de geschikte *of* juiste persoon zijn *voor iets;* passen *bij iemand;* harmonieëren. — [illegible] *iets* in overeenstemming brengen *met iets anders;* [illegible] in overeenstemming brengen, met elkaâr doen stemmen; door op te merken waar overeenstemming is, *een fabel* toepassen *op iemands daden of wijze van handelen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *naam van een honing voortbrengende bijensoort Rg. K.*

[illegible] *SB. van iemand of van zijn lijf:* kippevel krijgen *van de koude.*

[illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* baak, baken, *om de rigting van een aan te leggen weg aan te duiden;* merkteeken van in bezitneming tot ontginning, *op een onontgonnen of tot den toestand van* [illegible] *woest, teruggekeerd terrein.* — [illegible] *een weg* uitbakenen; *een nog onontgonnen of tot den toestand van woest teruggekeerd terrein* voorzien van merkteekenen van in bezitneming tot ontginning, *veelal door hier en daar van boven een lus te leggen in de kasò of wel door stokken of bamboe's waar men van boven een bos bladen of gras aan heeft vastgebonden, in den grond te steken.* — *Verg.* [illegible] *I.*

[illegible] — [illegible] *SB. een dier, bv. een paard, dat in de weide loopt,* zonder zich er om te bekreunen of de eigenaar het goed vindt, voor eenig gebruik *of* voor iemand om het tijdelijk te gebruiken, op eigen gezag, nemen; *iemand, die niet werd geïnviteerd,* maar meênemen *naar een feest.* — *Zoo iemand zegt dan tot den gastheer, bij wijze van verontschuldiging omdat hij zoo maar meêkomt:* [illegible] *voorts van iemands sterven:* (*a*) aan de heerschende epidemie; *en* (*b*) terwijl zijn gedachten afgedwaald waren, *d. w. z. dat ze niet bepaald waren bij Allah en*

bij diens profeet. Verg. en

— *SB.* steken *van een bij, een wesp. enz.* — angel. *Zie en verg. bij*

SB. ebbe. *Verg.*

— *SB. iemand of iets* langs den grond slepen; *iets* voorttrekken.

zie

— *SB. op iemand* afstuiven *of* toestuiven *van een mensch, ook van een hond. — Buiten de Preanger ook zva.*

zva.

SB. uitglijden, in dier voege dat de voet een heel eind uitsliert. *Verg.*

of *SB.* soldaat. *Port. soldado. Verg.*

zie bij

een B. woord voor *het staat op een lijn met*

zie

zva.

SB. scheurbuik, spruw; kankerachtige ziektetoestand, *vooral van den neus;* aan sarijawan lijden.

SB. kunsterm voor het geld dat door hem, die zal gaan tandakken, als betaling wordt gegeven aan de dansmeid.

— *SB.* omkijken, omzien, een blik achter zich werpen; het hoofd omwendende zien *naar iemand of iets of in een rigting.* — *fig.* gestadig met zijn gedachten zijn, bij hem (haar) *of* bij hen, die achterbleven.

en *zie* — *SB. iets* begieten; *bloemen of planten* water geven.

SB. mier. — *Men vindt tal van soorten; Rg. geeft de volgende:* *Nog worden opgegeven:* *enz. — Verg.* *en* — slapen *van een lichaamsdeel.*

SB. niet helder schijnen *van de maan, ook van een licht (damar); voorts van een spiegel, ook van een diamant of ander edelge-*

steente: dof, niet helder. *Verg.* [illegible] en [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] verward *met den voet of de voeten in touw of derg. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* nauw, te nauw, *bv. van schoenen, kleêren, een hoed, een ring enz.* — 2. niet naar binnen willen glijden, in den keel blijven zitten *van iets. Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* traverseeren *van een paard; het bestaat op Java meestal in den weg overdwars langs trippelen.* — [illegible] *een paard* doen traverseeren.

[illegible] *I. SB.* de boom *of* boomen in een paardestal, die het paard van achteren den uitgang beletten; *ook:* sleutel. *Verg.* [illegible] — [illegible] uitgetrokken zijn, *ook* ingeschoven zijn *van de sòrogs. Bv.* [illegible] *zegt men wel, de sòrogs vindende bv. uitgetrokken, zoo dat men het niet behoeft te doen. Voorts* [illegible] *iets* met een sleutel sluiten. *Verg. bij* [illegible] — [illegible] *den boom of de boomen* inschuiven, er voor schuiven. — *II.* [illegible] *SB.* om hem uit te noodigen, te zijnent, te zamen te *nembang of* te *spelen*, gaan *naar iemand* (*naar zijn huis*); *ook: kunstterm, voor het door een zeker getal jonge mannen uit een dorp*, gaan *naar een ander dorp*, om *aldaar* een gelijk getal jonge mannen uittenoodigen tot worstelen, *op een terrein, dat aan geen van beide dorpen behoort.*

[illegible] *SB. naam van een soort* [illegible] *die bij* [illegible] *wordt meêgevoerd.*

[illegible] *SB. benaming van zekere fraai* uitgedoste en met geweren gewapende personen, *bij een optogt. — Verg. Jav. Wdbk. op* [illegible]

[illegible] *SB.* hekwerk, traliewerk; de tralies voor een raam; *ook een* vlechtwerk van bamboe, dat men, *soms een heel eind onder de kroon*, aanbrengt om een klapperboom, *om menschen of dieren uit zoo'n boom te houden.* — [illegible] *een klapperboom*, voorzien van een sarigsig; in *een kozijn of derg.* tralies aanbrengen.

zva. *als toestel om visch te vangen.*

\ *SB. naam van een vischtuig, een* totebel. — met een sirib visschen. — *ook* *of* *spreekw. zva.* *en dikwijls te vertalen met* opbreken met man en maag.

\ *SB.* verblind, *door den gloed of glans van iets.* — verblindend.

\ *SB.* tulband, *zooals de Arabieren en hadji's dragen. Perz.* سربند. — *Soorten zijn:* *enz.*

\ *Holl. SB.* servet; *ook* een lap *of* doek om af te vegen *of* af te droogen. — *ook* *iets* met een doek *of* derg. afvegen.

\ *zie* *en* *bij*

\ *SB. I.* veel olie verslinden, *van een palita; en* door het hebben van lossen ondergrond, het water dadelijk inslurpen, *van een sawah.* — *II. SB. benaming van* de smalle latten van gespleten bamboe, die op de liggen. — *III.* *SB. den regen* bezweren niet te vallen, *hetgeen hij, die* *in den regentijd, veeltijds doet; t.w. door buitenshuis, onder het branden van* *een zekere bede uit te spreken. De* *laat men eenigen tijd buiten staan.*

\ *zie* *en* — *en* *zie onder*

— *SB. iets* klenzen, doorzijgen, filtreren. — *of* filter; zeef, *waardoor men iets zijgt.*

\ *I. SB.* zakvormig overtrek *voor iets; van daar* sl.op *voor een kussen; ook dikwijls benaming voor de* *van mannen, en onderscheidt men dan naar de stof:* *en* — handschoenen. — *zie* 2e *SB.* verdwaald, den regten weg kwijt, verdoold.

\ *zie*

\ *SB.* *een brief, goederen, ook een of meer gevangenen* transporteren, met verwisseling van brengers *of* geleide *op ieder distriktshoofdplaats of bij ieder gardoeh.* — *of*

schrijft men buiten op den brief, die zóo getransporteerd moet worden.

[illegible] *SB.* uitspruitsel, nieuw lot, lot. — [illegible] uitloopen.

[illegible] *SB.* [illegible] *naam van een kinderspel; het bestaat hierin dat twee kinderen de voorhoofden tegen elkaar drukken, die het eerst achteruitgaat is de verliezer.* — [illegible] *iets* schuiven, voortschuiven, voortduwen, kruijen. — [illegible] *iets* een eindje vooruit duwen; *iets zooals bv. een kist, die te zwaar is om te kunnen worden opgenomen,* een eindje voortduwen, *terwijl een ander die vooruittrekt.* — [illegible] *naam van* een gereedschap, *een op een zijkant staande plank, voorzien von een steel,* — waarmeê men vuil *of* het los gepatjoelde onkruid wegschuift, of wel den grond gelijkmaakt.

[illegible] *zie* [illegible] *ook naam van de hoofdplaats van de residentie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* met zijn kop over zijde liggen, *van een vlieger.*

[illegible] *SB.* schuin, *van hetgeen schuin afgekapt of afgesneden is; voorts* op onwettige wijze, op een wijze die het licht niet kan lijden, verkregen; gestolen; *en van iemand:* niet deugen; zich inlaten met slechte praktijken.

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B. een weg, grond,* betreden, bewandelen, begaan; gaan, rijden over *een weg;* gaan door *een bosch;* op *of* over *iets, ook* langs *een geschaard leger, en wel van het front naar achteren of van achteren naar het front,* loopen; *verder:* bedrijven, doen, plegen, verrigten, *bv. iets dat afkeuringswaardig is; rampen* ondervinden; *en van een visch:* bijten aan *het aan den hoek geslagen aas.* — [illegible] uitgevoerd, geschied, gebeurd, verrigt; *voorts* vervuld geraakt, *van een wensch of verlangen, ook* overvallen, bezocht worden, getroffen worden, door *smart, verdriet, enz.* — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] voldoening hebben verkregen in het liefdesverlangen, dat men koesterde naar iemand.

[illegible] *zva.* [illegible] *en meer gebruikelijk als dat laatste voor: een rijtuig* voortduwen.

[illegible] *SB.* scheede *van een houw- of steekwapen, maar voor de scheede van een kris,*

is [Javanese] *meer gebruikelijk Verg. ook* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S. I. met* [Javanese] *P. ook wel B. en* [Javanese] *B.* eigen.—2. *met* [Javanese] *er nevens, ook dikwijls als P. en* [Javanese] *B.* zelf, van zelf, uit zich zelf, bij zich zelf. *Voor* [Javanese] *en* [Javanese] zelf, *wordt tot versterking dikwijls* [Javanese] *gevoegd.*

III. met [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* alleen. [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* alleen zijn.

IV. wordt [Javanese] *met* [Javanese] *B. gebezigd voor ons bezittelijk voorn. of bep. lidwoord in bv. zij wrong haar (de) handen.*

[Javanese] *SB.* de zon.

[Javanese] *onvertaalbaar redewoord voor* [Javanese] [Javanese] *waardoor het wordt gevolgd.*

[Javanese] *I. grondv. van* [Javanese] *Zie aldaar.*

II. en dan ook [Javanese] *zva.* [Javanese]

III. klanknabootsend redewoord voor [Javanese] [Javanese] *en als zoodanig onvertaalbaar.—Maar bevelenderwijze sprekend bezigt men het wel in plaats van het werkwoord.*

IV. SB. gaarne er toe overgaan om *iets te doen, als de gelegenheid zich daartoe maar voordoet.*

V. SB. af en toe, soms, soms wel; telkenmale; vaak, steeds.

VI. SB. een dikwijls onvertaalbaar redewoordje, waarvan in sommige gevallen de functie schijnt te zijn een ruimen zin te geven aan het volgende woord.

[Javanese] *SB.* zak, *bv. in een buisje.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *Kw. SB.* kern, pit, korrel, zaadkorrel; stuk, stuks. — [Javanese] de pupil van het oog. — [Javanese] alsmede had hij negen kinderen, allemaal meisjes.

[Javanese] *SB.* elleboog.— [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *iemand* stooten met den elleboog. — [Javanese] *of* [Javanese] *naam van zeker instrument, dat bij een soort schermen wordt gebruikt, men vangt er de slagen van de tegenpartij meê op; het is een ijzeren vork, waarvan de middelste tand uitsteekt boven de beide anderen. Zie ook bij* [Javanese] — [Javanese] haak, winkel haak, *instrumenten van timmerman en metselaar.*

[Javanese] *SB.* genoegen, pleizier, genegen *of* willig zijn tot *iets; iem.* behagen *iets te doen, bv. iets te ontvangen;* houden *van*

iemand of iets; er meê genoegen nemen, er trek *of* lust in hebben; in zijn schik zijn; pleizier hebben (*Skr. soekha*). — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] vrijwillig; uit eigen beweging. — [illegible] de welwillendheid inroepen *of* vergeving vragen *voor de fouten, die men beging of voor hetgeen men misdreef.* — [illegible] *of* [illegible] *of wel* [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* verheugd van zin, verheugd van hart; blij gestemd. — [illegible] van harte lachen, hartelijk lachen. — [illegible] zeer verheugd zijn, .verheugd en blijde zijn, juichen. — [illegible] vreugde, blijdschap, genoegen; *iemands* welgevallen. — [illegible] *zie bij* [illegible] *en men leze aldaar: iemands* welgevallen verdienen *of* trachten te verdienen. — [illegible] vreugde *enz. ook iemands* welbehagen; *en* hetgeen wordt aangerigt op een feest om de feestvreugde te verhoogen, *bv. volksspelen;* amusementen. — [illegible] pret hebben *of* maken; feestvieren.

[illegible] *I. S.* [illegible] *B.* (*van een aanzienlijke*) voet, been; *SB.* voet *van een berg;* poot *van een dier, ook van een meubel. Verg.* [illegible] — [illegible] het pennetje *of* schroefje aan de oorkrab, dat door het oor wordt gestoken, *waarna het moertje er wordt aangeschroefd.* — *II.* [illegible] *SB. naam van het schrijfteeken voor den klinker* œ. — *III.* [illegible] *benaming voor* zes oewang *of* vijftig duiten (*van het Jav.* [illegible] een kwart reaal, een dertiende half).

[illegible] — [illegible] *SB. iets met een doek of lap* afvegen, afdroogen. — *Verg.* [illegible] (*Port. secca*, droog, *seccar*, afdroogen. *Jav. Wdbk.*)

[illegible] 2 [illegible] 2 *SB.* de voet *van een mand, bv. van een bòbòkò;* de houten rand, aangebragt onder tegen het blad *van een ronde tafel of knaapje; voorts van een vierkante tafel:* de vier planken of plankjes waar het blad op ligt, en die, de vier poten verbindende, beletten dat ze van hun plaats wijken.

[illegible] *naam van den broodboom en van zijn vrucht. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* alle, allen. — [illegible] *zie bij* [illegible]

ꦱꦼꦏꦂ (*Jav.* bloem, bloesem) *SB.* de asch *aan een sigaar of oedoed.*— ꦚꦼꦏꦂ *zie bij* ꦏꦼꦢꦸꦁ.

ꦱꦸꦏꦼꦂ *SB.* droevig, mismoedig, verdrietig, bekommerd. — ꦱꦸꦱꦸꦏꦼꦂ ongelegenheid, kommer en verdriet; mismoedigheid. ꦏꦱꦸꦏꦼꦂ *hetz.* — ꦏꦱꦸꦏꦼꦂꦫꦤ꧀ in kommer zijn, in droevige omstandigheid *of* in ongelegenheid verkeeren. *Verg. bij* ꦱꦸꦱꦃ.

ꦱꦸꦏꦸꦂ *SB.* danken, dankzeggen *aan God;* dank; dankzegging; dankbaar en gelukkig ben ik, *bv. als het zoo met de zaak gelegen is; voorts:* Goddank! gelukkig! *ook:* goed zoo! *als een uitroep van leedvermaak; en* nu dat doet mij genoegen, *ironisch gezegd* (*Ar.* شكور). — ꦚꦸꦏꦸꦂꦏꦼꦤ꧀ dank toebrengen *voor iets aan God.*

ꦱꦼꦏꦼꦠꦺꦴꦁ *in het Buitenzorgsche zva.* ꦏꦼꦠꦺꦴꦁ *Rg. K.*

ꦱꦏꦫꦠ꧀ *SB.* met den dood worstelen, zieltogen (*Ar. sakrat en meerv. sakarât. Jav. Wdbk.*).— *Verg.* ꦱꦏꦫꦠꦤ꧀.

ꦱꦼꦏꦿꦸꦥ꧀ *Holl. SB.* schroef. *Verg.* ꦱꦼꦫꦶꦥ꧀.

ꦱꦏ꧀ꦠꦶ *SB.* met bovennatuurlijke of bovenmenschelijke kracht begaafd; *ook van een boom:* heilig, geheiligd, gewijd, *als zijnde het verblijf van een geest of godheid* (*Skr. sjakti*). ꦱꦏ꧀ꦠꦶ *mvdsv.* — ꦚꦏ꧀ꦠꦶ het air aannemen van sakti te zijn. ꦲꦚꦏ꧀ꦠꦶ een elmoe waarvan, maar ten onregte, wordt beweerd, dat ze den bezitter sakti maakt. — ꦲꦚꦏ꧀ꦠꦶꦱꦏ꧀ꦠꦶꦪꦏꦼꦤ꧀ *hetz.* — ꦏꦱꦏ꧀ꦠꦶꦪꦤ꧀ het sakti zijn *van iemand.*

ꦱꦏꦶꦠꦤ꧀ I. *SB.* ꦱꦏꦶꦠ꧀ gelukkigerwijze, gelukkig, *bv. had ik nog een weinig.*— *Verg.* ꦲꦤꦶꦁꦏꦁ ꦱꦏꦶꦠꦤ꧀ uithoofde, nademaal, om reden.

II. ꦏꦱꦏꦶꦠꦤ꧀ *zie onder* ꦱꦏꦶꦠ꧀. — ꦱꦏꦶꦠꦤ꧀ *SB.* gevangene, arrestant; dwangarbeider. — ꦥꦿꦱꦏꦶꦠꦤ꧀ *Mal.* ziekenhuis, hospitaal.

ꦱꦼꦏꦼꦠꦤ꧀ *SB.* scherp. ꦱꦸꦏꦼꦠꦤ꧀ *mvdsv.*

ꦱꦶꦏꦼꦠꦤ꧀ *SB. het woord waarmeê het* onderdeel van ꦱꦏꦼꦠꦤ꧀ *wordt benoemd.* — ꦱꦏꦶꦏꦼꦠꦤ꧀ een gedeelte, een bos *van* ꦱꦏꦼꦠꦤ꧀.

ꦱꦸꦏꦼꦠꦼꦫꦶꦱ꧀ *Holl.* secretaris.

ꦱꦏꦼꦱꦶ *SB.* getuige (*Skr. sâxî*). — ꦚꦏꦼꦱꦶꦪꦤ꧀ van *iets* getuige zijn; de getuige zijn van *iemand, bij een handeling van laatstgenoemden; iets* getuigen, als getuige bevestigen.— ꦚꦏꦼꦱꦶꦏꦼꦤ꧀ *iemand*

als getuige nemen. — [illegible] *of* [illegible] de getuigenis vragen *van de aanwezenden, bij het verklaren van de bedoeling van een hadjat, bij het sluiten van een koop, enz.* — [illegible] *zva.* [illegible] *zie onder* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] *I.* — [illegible] *zva.* [illegible] *III.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* kastijden. [illegible] straf *of* kastijding, *opgelegd door iemand die daartoe bevoegd is.* — (*Skr. sjiksâ,* leering, *les,* tucht.) [illegible] straf krijgen; gekastijd worden. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* naar *iemand of iets* overal *of* in alle hoeken en gaatjes zoeken. — [illegible] rondzwerven, overal ronddwalen; rondloopen *ergens, waar men van daan behoort te blijven, bv. omdat men gevaar loopt er een ongeluk te krijgen: en van iemands baranghakan:* kommerlijk, als moetende regts en links een maal trachten op te loopen.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *van suiker en zva.* [illegible] ***van** een bamboe.* — *Maar ong. in de Preanger.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets* in kleine stukjes snijden, *iets* fijn snijden, *zooals men bv. de bawang wel doet.* — [illegible] *hetz.*

[illegible] *naam van een gewas, waarvan de vruchten, het zijn korreltjes en ze worden gegeten, – aan trosjes groeijen, boven aan den stengel, digt aan en op elkaâr, zoodat ze een peervormigen klomp vormen.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] het alsof zich daar een gezwel bevindt, opgeloopen zijn, *op een plaats in de lies, aan den hals of onder den arm.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* laken. *Vroeger was sakelat het algemeen gebruikelijke woord voor laken, lakensche stof; tegenwoordig zegt men meestal* [illegible] (سقلات *Perz.* scharlaken; Mal. laken. *P.*)

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Kw. ong.* — [illegible] *zva.* [illegible] *en* aan- bij zich- *of* in de hand hebben. *Verg.* [illegible] *Voorts van de voor een zeker getal* [illegible] *bestemde dragers:* verdeeld zijn, *over de* [illegible] naar rato van de zwaarte daarvan. — [illegible] [illegible] zijn drager (dragers) hebben, *van iets dat getransporteerd of in optogt gedragen moet worden.* — [illegible] dienstbuis, costuumbuis.

[illegible] *zie bij* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *Jav.* dan *in een vergelijking.* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* redewoord *voor* [illegible] *ook vervangt het wel* [illegible] *En gebezigd bevelenderwijze:* laat los, laat af.

[illegible] *SB.* [illegible] met kruiderijen behandelde, aan een houten pennetje geregen en zóo geroosterde stukjes vleesch, *om bij de rijst te worden gegeten.*

[illegible] *SB.* beest, dier ([illegible] *Kw.* een wild dier. *Skr. satwa* een dier; een wezen.— *Jav. Wdbk.*).— [illegible] vee. — [illegible] dieren *in onb. zin;* gedierten, beesten; *ook:* iets *bv. van hout of papier gemaakt*, dat de nabootsing is van de gestalte van een dier. *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *dit laatste bij* [illegible]

[illegible] *I. een Jav. kramawoord, dat in het Soendasch, o. a. in brieven, wel eens gebruikt wordt als B. voor* [illegible] (*Skr. xiti,* woonplaats, land.). [illegible] (*zamentrekking van* [illegible] *en het insgelijks Jav. woord* [illegible] hoog), *benaming in het Tjiandj. voor hetgeen elders* [illegible] *heet. Verg.* [illegible]

II. Ar. Mal. en slechts in geschriften, vereerende titel *voor vrouwen:* mevrouw.

[illegible] *SB.* door afdamming verkregen water reservoir, 1e tot aankweeking van visch, 2e in het belang van den rijstbouw; *voorts* vijver verkregen door afdamming.— *Zie ook het volgende woord*; *en verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *Kw. Jav.* (*zva.* [illegible] *Rg.; ook in het Bantamsche. K.*) *Skr. sĕtoe.*

[illegible] *SB. woordje, waarvan men den zin gemeenlijk het best kan teruggeven door den nadruk te leggen op het woord waar het bij behoort*; *soms kan men het vertalen met* wel, wel te verstaan, 't is waar, *ook wel eens met* toch.

ꦱꦶꦠꦿꦸꦏꦸꦠꦸꦏ꧀ *naam van een vogeltje, waarvan het geluid wordt beschouwd te zijn een aankondiging van ziekte of dood.*

ꦱꦠꦿꦸ SB. de vijand, de vijanden *van iemand, van iemands geslacht, ook van een zekere diersoort (Skr. sjatroe). Verg.* ꦗꦒꦱꦠꦿꦸ — ꦱꦱꦠꦿꦸꦮꦤ꧀ in vijandschap leven; elkaar vijandig. ꦱꦱꦠꦿꦸꦮꦤ꧀ *hetz.* — ꦗꦒꦱꦠꦿꦸ *titel van een distrikts-beambte; bij de reorganisatie van de Preanger werd de betrekking van djaga satroe afgeschaft.*

ꦱꦸꦠꦿ SB. zijde (*Skr. soĕtra*, een draad).— ꦧꦼꦤꦁꦱꦸꦠꦿ naaizijde.— ꦱꦸꦠꦿꦱꦸꦠꦿ zijden stoffen, diverse zijden stoffen.

ꦏꦱꦠꦿ *zva.* ꦏꦫꦸꦱꦶꦏ꧀ (*Skr. xĕtra*, een veld; een reine, heilige plaats. *Jav. Wdbk.*)

ꦱꦺꦠꦿꦥ꧀ *Holl. SB.* straf.— ꦣꦶꦱꦺꦠꦿꦥ꧀ gestraft worden.

ꦱꦺꦠꦿꦸꦥ꧀ *Holl. SB.* stroop, *t. w. vanille stroop, tamarinde stroop en al dergelijke, die, met water gemengd, worden gedronken.*

ꦱꦠꦿꦶꦪ *B. wordt in geschriften een enkele maal gebruikt als vereerende titel, waar men iemand meê toespreekt of aanspreekt; en kan zoo gebezigd vergeleken worden met het Fr.* mon gentilhomme *of* Seigneur; *of wel met* Ridder, *als men iemand met dien titel aanspreekt of toespreekt; (Skr. xatrija,* iemand van de kaste der krijgslieden, *waartoe ook de vorst behoort. Jav. Wdbk.).*

ꦱꦺꦒꦿꦺꦁ *Holl. SB.* streng, *onderdeel van een paardentuig.*

ꦱꦺ2ꦠꦶꦥ꧀ *zie bij* ꦲꦺꦱꦺꦠꦶꦥ꧀

ꦱꦺꦠꦠ꧀ *Holl. SB.* staat, *d. w. z.* aantooning *van iets, bv. van het aantal koffijboomen in een distrikt.*

ꦱꦺꦠꦶꦏꦤ꧀ — ꦱꦱꦺꦠꦶꦏꦤ꧀ *SB.* dat, waardoor, als het geraakt, er aan getrokken *of* er op gedrukt wordt, een val *of* dergelijk toestel digtslaat *of* zich sluit.

ꦱꦠꦒꦤꦏ꧀ *zie* ꦠꦤꦶ

ꦱꦶꦱꦶ *SB.* kant, zijde; rand; *ook* het platte land, het land, *in tegenstelling met de hoofdplaatsen.* — ꦕꦫꦏꦩꦶꦱꦶꦱꦶ een woord, dat niet op de hoofdplaatsen gebruikelijk is.— ꦲꦸꦫꦁꦱꦶꦱꦶ een buitenman, dorpeling. — ꦱꦶꦱꦶꦤꦸꦕꦫꦠ꧀ zeeoever, strand. — ꦱꦶꦱꦶꦏ ꦱꦶꦱꦶ *hetz.*— ꦩꦼꦩꦼꦏꦱꦶꦱꦶ veldmuis. — ꦱꦶ ꦱꦶꦭꦼꦩ꧀ꦧꦸꦂ even buiten de lemboer.— ꦚꦶꦱꦶ op zijde gaan; *en* het land naderen, in het gezigt van de kust zeilen, *van een schip*; *ook* naar den kant komen, den oever naderen, *bv.*

van een visch.— [Javanese] bezig zijn aan den rand, *bv. van de mat, die men onder handen heeft.* — [Javanese] *iets* op zijde, naar den kant voeren *of* brengen, *zoodat het niet in den weg is of staat.* — [Javanese] *als toeroep:* op zij! wijk! uit den weg!

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* borst, borsten; (*volg. K. ook voor* tepel, *en dan* [Javanese] *B.*) *voorts SB.* uijer *van een dier; en* schoorsteentje *van een geweer of pistool; maar ook zva.* [Javanese] *in* [Javanese] *zie dat bij* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] melk, zog. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zuigen *van een kind; SB. hetz. van een dier* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. een kind* zogen; *SB. van een dier: een jong* laten zuigen.

[Javanese] *Kw. SB.* rest, overschot, overblijfsel; wat wordt overgelaten (*Skr. sjésa*, overblijfsel, overschot, *van sjisa*, iets overlaten, niet alles gebruiken *Jav. Wdbk.*). [Javanese] resten, overschieten, overblijven.— [Javanese] *iets* doen overschieten, overlaten; *ook iemand, zie de spreekwijs bij* [Javanese] *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* sleutel (*Chin. sosji.*).

[Javanese] *I. wordt verkl. met* [Javanese] *of* [Javanese] [Javanese] [Javanese] *zie bij* [Javanese] *II. naam van een boom. Rg.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* wasschen, uitwasschen (*kleeren en derg.*). — [Javanese] waschman, waschbaas.

[Javanese] *ong.* [Javanese] *SB.* het in de schotels of op de borden gedane eten gezamenlijk plaatsen op een of meer schenkborden ([Javanese]), *om het zoo binnen te brengen.* [Javanese] een [Javanese] waarop allerlei soort spijzen, die bij de rijst worden genuttigd, zijn geplaatst. *Verg. by* [Javanese] *en zie ook* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* treurige of onaangename stemming *van iemands hart of gemoed;* het onaangenaam vinden; er zich niet in kunnen vinden *of* meê kunnen vereenigen; in ongelegenheid verkeeren; in angst en zorg zitten; mismoedig, bedroefd; droefheid, onaangenaamheid, mismoedigheid, ongelegenheid, last en moeite.— [Javanese] *ook* niet behoeven.— [Javanese] *S.* [Javanese]

ꦱꦸꦱꦃꦤꦤ꧀ B. moeite, zorgen, onaangename omstandigheden, verdriet, ongelegenheid, verlegenheid, moeijelijkheden, bezwaren, lasten. — ꦏꦱꦸꦱꦃ hetz. — ꦚꦸꦱꦃꦏꦺꦤ꧀ S. ꦚꦸꦱꦃꦏꦺꦤ꧀ B. last, moeite *of* zorg veroorzaken; bemoeijelijken.

ꦱꦸꦱꦸꦃ *naam van een vischsoort; Mal. belitjoeng of belitjong. Reg. Tj.*

ꦱꦺꦴꦱꦺꦴꦃ — ꦚꦺꦴꦱꦺꦴꦃ SB. *rijst* voor de tweede maal *of* nog eens stampen.

ꦱꦸꦱꦸꦤ꧀ SB. ꦚꦸꦱꦸꦤ꧀ opgestapeld zijn *van borden;* verdiepingen hebben, met lagen zijn, *van een geloeng malang.* — ꦠꦺꦤꦺꦴꦁ ꦱꦸꦱꦸꦤ꧀ een soort tètènong. — ꦱꦶꦱꦶꦂ ꦱꦸꦱꦸꦤ꧀ *benaming van* een soort houten kist, die tot bergplaats van kleêren wordt gebezigd. *Als zoo'n kist gesloten is, wordt er zeker houten sieraad op geplaatst, dat zoo gemaakt is dat het lagen of verdiepingen vertoont.* ꦚꦸꦱꦸꦤ꧀ꦤꦶ *borden* opstapelen.

ꦱꦺꦴꦱꦺꦴꦤ꧀ SB. ꦱꦺꦴꦱꦺꦴꦤ꧀ꦱꦺꦴꦱꦺꦴꦤ꧀ met hart en ziel; met den meesten lust en ijver.

ꦱꦱꦂ SB. in de war praten, ijlen, *van een zieke. Verg.* ꦔꦸꦮꦸꦁ — ꦏꦱꦱꦂ verdwaald, het spoor bijster; *ook* verkeerd, zondig; *en van iemands sterven zva.* ꦏꦱꦱꦂꦤ 2. — ꦏꦱꦱꦂꦱꦶꦩꦂ *fig.* verdoold zijn; op den dwaalweg zijn. — ꦚꦱꦂ *maar gewoonlijk* ꦚꦱꦂꦤ tasten, op den tast voelen in het donker, *naar iets.* — ꦥꦱꦱꦂꦤ *zie aldaar.*

ꦱꦼꦱꦼꦂ SB. het hoofdstel, zonder het gebit, *van een paard. Verg.* ꦏꦼꦤꦼꦁ

ꦱꦶꦱꦶꦂ S. ꦥꦠꦶꦠꦶꦤ꧀ B. kam. — ꦚꦶꦱꦶꦂ S. ꦠꦶꦠꦶꦤꦏꦼ B. (*van een aanzienlijke*) *het haar* kammen.

ꦱꦸꦱꦸꦂ *en* ꦚꦸꦱꦸꦂ *zie* ꦱꦶꦱꦶꦁ ꦏꦼꦠꦸꦱꦸꦂ *zie ook aldaar.*

ꦱꦱꦫꦶ SB. door de bank, gemeenlijk, gewoonlijk, doorgaans, er voor *of* daarvoor gebruikelijk, gewoon, gewone. *Verg. Mal. Wdbk. op hari.*

ꦱꦱꦏ꧀ SB. brug. — ꦱꦱꦏ꧀ꦥꦼꦫꦲꦸ I. pont, van twee *of* meer aan elkaâr verbonden prauwen, waarop men een bamboezen horde heeft gelegd. — 2. *volg. Reg. Tj. benaming van* een zeker soort brug *of* overbrugging. — *Verg.* ꦮꦿꦼꦒꦤ꧀

ꦱꦼꦱꦼꦏ꧀ SB. vol, geheel vol zijn, *ergens, zoodat er geen ruimte meer is om er nog iets in te plaatsen of te zetten;* propvol, benauwd vol, stampend vol *met menschen of*

goed bijv. van een kamer; ook opgepropt *of* op elkaar gedrongen staan *of* zitten *ergens, van menschen. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese].

[Javanese]. — [Javanese] *SB.* een kanaal *of* waterleiding graven. — [Javanese] kanaal, waterleiding. *Verg.* [Javanese].

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB. een zeker bedrag* bijpassen. — [Javanese] met aanspreking van het kapitaal; het kapitaal aanspreken, *in zijn handel.* — [Javanese] er geld bij leggen, *bv. bij een aanneming.* — [Javanese] vierkant gevlochten mandjes, bestaande uit twee helften, beide even hoog en in elkaâr passende.

[Javanese] *SB.* zoo goed als, even goed als, bijkans als, haast *gelijk aan; ook* blijkbaar, duidelijk; *en zva.* [Javanese] (*Skr. sâxât*, in het gezigt, voor het gezigt; blijkbaar, gelijk, als. *Jav. Wdbk.*).

[Javanese] *SB.* stroef, niet glad, niet glibberig; *en fig.* moeijelijk, bezwaarlijk *van verkrijgen of magtig worden.* — [Javanese] slechts met groote inspanning *iets doen, onder de knie gekregen hebben, tot het einde gebragt hebben, of wel gekregen hebben.*

[Javanese] *SB.* schub. — [Javanese] geschubt. — [Javanese] villen, van de huid ontdoen, afvillen. — [Javanese] *meer dan een dier* villen; *en een visch* schubben. — [Javanese] er rest nog maar één laag *t. w. parè in de bergplaats* (*In het Buitenzorgsche daar voor* [Javanese] *K*).

[Javanese] *SB.* [Javanese] *tranen of zweet* afwisschen; *iets, bv. het water, dat op aen tafel werd gestort, en ook, maar dan gew.* [Javanese] *iets, zooals bv. een tafel* afwisschen, afvegen. *Verg. bij* [Javanese]. — [Javanese] *mvdsv.* (*herhaaldelijk*). — [Javanese] *zva.* [Javanese] oneenigheid hebben, *gezegd van beide echtgenooten of van een met de ander.* — [Javanese] [Javanese] *hetz. ook zva.* [Javanese] *bv. door zijn vele werkzaamheden.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese].

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese] *bij* [Javanese].

[Javanese]. — [Javanese] *SB. een parè korrel* uit eten en dan de schil laten vallen, *zooals*

doen de [Javanese] *de* [Javanese] *de aap, en ook wel, spelenderwijze, kinderen; voorts:* knabbelen, knagen, *van een muis of rat.* [Javanese] *mvdsv.* (*bij herh.*)

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *iemand of iets* achterna gaan, achterna volgen; *iemand* achterop komen; *ook* nazitten, achterna gaan, *om hem terug te halen; iemand* inhalen; *gestolen goed* opsporen; *en van iets:* opwegen *tegen iets anders; voorts zva.* [Javanese] de gelijke zijn geworden in *iets van iemand; maar het laatste ook nog: iemand, die van huis ging of er op uit is,* achter na gaan om hem op te zoeken en te doen komen. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] SB. *het zich ergens bevindende* gras, *bv. op den aloen aloen,* met den bedog snijden, afkappen. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese] *Zie ook bij dat laatste* [Javanese] *maar* [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* opzuigen; *het water* opzuigen *van tijd tot tijd, van een drinkende buffel of drinkend rund; voorts. den rook uit een oedoed* opzuigen, inslikken en dan grootendeels door den neus weêr uitblazen. *Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] aan *iets* zuigen, van *iets* opzuigen; *ook:* eten van *de bloesem van boomen, van vogeltjes.* [Javanese] *mvdsv.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] *ook zva.* [Javanese] *of* [Javanese] *En* (*zva.* [Javanese] *van iemand, met betr. tot* [Javanese] *K.*)

[Javanese] — [Javanese] *SB. van iets: ergens onder of tusschen* zitten, *waar het onder of tusschen geschoven werd of wel raakte; voorts ergens in of onder* kruipen, *zich ergens in of onder* verstoppen *van een dier.* — [Javanese] *iets, bijv. het lijk van een vermoorde onder bladen, gras, takken en derg.* verstoppen. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *van een dier.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* snuffelen *van een hond; en, maar dan S.* den adem door den neus ophalen, terwijl men te gelijkertijd het hoofd nu regts dan links wendt, *zooals men wel doet, als men ergens binnenkomende een geur in den neus krijgt, zonder direct te weten waar die van daan komt; voorts.*

fig. op de lucht afkomen *van iets, om er van te koopen of om te vragen.*

[script] *zie* [script]

[script] *SB.* [script] terwijl men afgesproken had denzelfden weg te gaan, een ander weg nemen; *ook* terwijl men afgesproken had te zamen te vertrekken, vroeger *of* later op stap gaan; *voorts nog:* onderweg zijn makker verlaten, *door, ook wel met diens goedkeuring, bv. vooruit te gaan.*— [script] *een spreekw.*

[script] *SB.* horde van bamboe, *waarop men gesneden tabak aan de lucht blootstelt, de vischkuit opvangt, of wel zoo een, die men legt op een brug.*

[script] — [script] *SB. een matras of kussen* stoppen, vullen. — [script] *hetz.*

[script] *S.* [script] *B.* de tabakspruim, waarmeê men, na de sirihpruim in den mond te hebben gestoken, de tanden wrijft. — [script] *S.* [script] *B.* de tabakspruim zoo bezigen.— [script] (*buiten de Preanger ook* [script] *K.*) *naam van een soort hout, dat uit Mekka wordt meêgebragt, en waarmeê priesters en hadji's hun tanden wrijven, welke handeling verdienstelijk wordt geacht.* (*Arak*, a kind of hardwood; *vitex leucoxylon. Rg.*) *Verg.* [script]

[script] *SB.* [script] in 't nauw gebragt, benauwd worden *door de vijanden, van vechtenden; ook:* met den vijand digt op het lijf en daardoor met retireren, *van het strijden.*

[script] *SB.* een van bamboe gemaakt toestel, waarmeê men wilde varkens vangt, en ook visch, *o. a. door het te plaatsen voor de opening van het doorgestoken dijkje van een sawah, waarop visch werd geplant. Verg.* [script]

[script] *SB.* verdwaald. *Verg.* [script] [script] onbedoeld een verkeerden weg kiezen *of* inslaan. — [script] het onderscheid tusschen iets dat goed is en iets dergelijks, maar dat kwaad is, in zijn begrippen niet maken; — in doling zijn. [script] *of* [script] èlmoe, die in strijd is met de [script]; dwaal- *of* ongeoorloofde èlmoe. — *Verg.* [script]

[script] *zva.* [script]

[script] — [script] *SB.* de mostaardplant; *de*

jonge blaadjes worden bij de rijst gegeten. (*Skr. sawi*, de peperplant *of* een soort er van; *soesawi*, een soort van pikant zaad, zwart komijnzaad; *xawa*, een soort van mostaard. *Jav. Wdbk.*)

ꦱꦮꦺꦴ꧈ *naam van een vruchtboom; van het hout worden wel krisscheeden en ook wel voorwerpen als kammen en derg. gemaakt* (*Mimusops Bojeri of family sapotiae. Rg.*). — ꦱꦮꦺꦴꦏꦼꦕꦶꦏ꧀꧈ *naam van een sawò, met zeer smakelijke vruchten.*

ꦱꦺꦴꦮꦺꦴ꧈ *en* ꦚꦺꦴꦮꦺꦴ꧈ *zie bij* ꦥꦤꦤꦤ꧀꧉ — *Voorts* ꦱꦶꦮꦶ꧈ *SB.* het trechtervormige binnenste vlechtwerk *in een* ꦏꦿꦏꦿ꧈ *en* ꦱꦼꦱꦺꦴ꧉ — ꦚꦶꦮꦶꦥꦤꦤꦤ꧀꧈ dat vlechtwerk aanbrengen.

ꦱꦶꦮꦺꦴ꧉ — ꦱꦶꦱꦶꦮꦺꦴ꧈ *zva.* ꦏꦚꦺꦴꦏꦚ꧀ *en* ꦱꦶꦤꦸꦮꦸꦁ꧈ *ook zva.* ꦤꦤꦤꦮꦺꦴꦤ꧉ — ꦚꦶꦱꦶꦮꦺꦴꦥꦤꦤꦤ꧀꧈ *zva.* ꦏꦏꦚꦺꦴꦚꦸꦤꦤ꧀꧉

ꦱꦺꦮ꧈ *SB.* ꦚꦺꦮ꧈ *iets* huren. — ꦚꦺꦮꦥꦤꦤꦤ꧀꧈ *mvdsv. een veelheid van zaken, bv. allerlei dingen voor een feest benoodigd*, huren.— ꦚꦺꦮꦏꦏꦺꦤ꧀꧈ *iets* verhuren, in huur geven. — ꦱꦺꦮꦤ꧀꧈ de huur *voor iets.* — ꦱꦺꦮꦤꦤꦤꦤ꧀꧈ huurschat, huur.

ꦱꦮꦃ꧈ *S.* ꦱꦠꦤ꧀꧈ *B.* (*voor de sawah van een aanzienlijke*) rijstveld, waarop de parè wordt uitgeplant op tusschen dijkjes besloten akkers en dat kunstmatig wordt besproeid. ꦚꦮꦃ꧈ *S.* ꦚꦠꦤ꧀꧈ *B.* (*van een aanz.*) parè bouwen op sawahgronden. — ꦱꦱꦮꦃ꧈ *hetz.* — ꦥꦚꦮꦃ꧈ *S.* ꦥꦚꦠꦤ꧀꧈ *B.* iemand, die als loontrekkende knecht, een sawah bewerkt.— ꦥꦱꦮꦃꦤꦤ꧀꧈ sawahgronden.— ꦱꦮꦃꦏꦿꦮꦁꦤꦤ꧀꧈ *zie onder* ꦏꦿꦮꦁ꧉ *Aldaar ook* ꦱꦮꦃꦱꦶꦏꦤ꧀꧉

ꦱꦮꦏ꧀꧈ ꦱꦤꦮꦏ꧀꧈ ꦚꦮꦏ꧀꧈ ꦚꦮꦏ꧀ ꦚꦮꦏ꧀꧈ ꦚꦱꦮꦏ꧀꧈ *en* ꦚꦮꦏꦏꦺꦤ꧀꧈ *zva.* ꦱꦮꦏꦤ꧀꧈ ꦱꦤꦮꦏꦤ꧀꧈ ꦚꦮꦏꦤ꧀꧈ ꦚꦮꦏꦤꦚꦮꦏꦤ꧀꧈ ꦚꦱꦮꦏꦤ꧀ *en* ꦚꦮꦏꦏꦺꦤ꧀꧉ — ꦱꦮꦏ꧀ꦏꦶꦱꦶꦥꦶꦤ꧀꧈ winkelhaak. *Jav.* ꦱꦶꦏꦸꦮꦏꦤ꧀꧉

ꦱꦮꦤ꧀꧈ *SB.* stuip, stuipen; een stuip krijgen, *van een kind.*— ꦱꦮꦤ꧀ꦮꦤ꧈ *in het Buitenzorgsche zva.* ꦏꦼꦤꦮꦤ꧈ (*beteekenis gegeven door K.*).

ꦱꦺꦮꦤ꧀꧈ *SB. 1. zva.* ꦥꦁꦚꦁ꧉ 2. *benaming van* het teeken, dat men stelt aan ieder van de vier hoeken *of* wel aan twee zijden van het rijstveld, dat men wil gaan oogsten; *het is een soort boog of poort, gemaakt van takken en bladen.* (*Van den grondvorm* ꦱꦶꦮꦶ꧈ *zie het Jav. Wdbk. op*

dat woord.)— [Javanese script] *de te oogsten parè* voorzien van sawèns.— 3. *algemeene benaming, mits een eigen naam ontbreekt, voor* hetgeen men gebruikt om iets toe te dekken; *zoo bv. voor de bladen, waarmeê men de zich in een mand bevindende rijst toedekt; voorts iets, geen dekentje of dergelijke, maar bijv. een* [Javanese script] *waarmeê men een kind toedekt.* — [Javanese script] *iets of een kind* met een sawèn toedekken.

[Javanese script] *SB.* neef, nicht, *en wel het kind van een jonger broeder of zuster. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *op Soemedang ong. maar volg. den Reg. Tj. B. voor* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *bij* [Javanese script] *Jav. Wdbk.*

[Javanese script] *I.* [Javanese script] *SB.* strooijen, te grabbel gooijen; *iemand* bestrooijen *met* en te zijnen behoeve *iets* strooijen *of* te grabbel gooijen; *hetgeen geschiedt* (a) *met het kind dat* [Javanese script]; (b) *met iemand, die besneden zal worden;* (c) *met jonggehuwden, als de man uit de moskee is teruggekeerd en met de vrouw het huis of de balandongon weêr zal binnen gaan.* — *Als een kind wordt bestrooid* (a), *wordt het beschut door een pajoeng.— Om te* [Javanese script] *gebruikt men* 1e. *rijst* ([Javanese script]), 2. [Javanese script] 3. [Javanese script] 4e. [Javanese script] 5e. [Javanese script] *en* 6e. [Javanese script] *Maar dikwijls vergenoegt men zich met* 1, 2 *en* 3.— *De omstanders* [Javanese script]— [Javanese script] *iets* strooijen, te grabbel gooijen. — [Javanese script] de plaats voor het huis *of* voor de balondongan, waar de onder a, b, en c, genoemde personen [Javanese script]

2. [Javanese script] *SB.* terugspatting van het regenwater, *dat bv. van een afdak afstroomt.* [Javanese script] bespat, *door terugspattend regenwater.*— [Javanese script] de plaats onder het afdak *van een huis.*

[Javanese script] *SB.* waterschepper van klapperdop en met een houten steel. *Men gebruikt derg. wel in de badkamers, om zich te begieten.*

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] de casuaris vogel.

[Javanese script] [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* de hemel *i. d. z. van* het paradijs, het verblijf der gelukzaligen. *Skr. swarga.*— [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* scheur; ge- op- uit- *of* ingescheurd. —[Javanese script] *mrdsv.* — [Javanese script]

[Javanese] afnemen, *van een rol of baal goed bv. zooveel als men voor een baadje noodig heeft, hetzij door het afteschenren, hetzij met behulp van een schaar, mes of derg.* — [Javanese] *iets* in stukken scheuren; *ook zijn prooi* verscheuren, *van een wild dier.* [Javanese] *hetz.* — [Javanese] *iets* doen scheuren, verscheuren; *ook zva.* [Javanese] *Verg.* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* de kern in een mangga-vrucht, *meer bep.* van de limoes. — [Javanese] [Javanese] *ook* [Javanese] [Javanese] zoo ver zijn, dat zich reeds een kern heeft gevormd, *van zoo'n vrucht.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. een zweer* doorprikken; *fig.* in *het hart of gemoed van iemand of* bij *iemand* toorn opwekken, door kwaad van hem te vertellen *aan een derde.* [Javanese] *zva.* [Javanese] *fig.* — *Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* boos, toornig, kwaad. — [Javanese] uitvaren, *en zva.* [Javanese] [Javanese] opvliegend, oploopend.

[Javanese] *SB.* een compositie van goud met rood koper.

[Javanese] *SB. naam van de tiende maand van het Mohamedaansche jaar (Ar.* شوال). — [Javanese] *benaming van het* een, drie *of* zeven dagen lang vasten in de maand Sawal, *als een voortzetting van het vasten gedurende de vorige maand, en bij wijze van verdienstelijke zaak.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* vraag, gestelde vraag, vraagstuk (*Ar.* سوال).

[Javanese] *SB.* de lontar vrucht. *Men gebruikt ze wel als* [Javanese] *bij het weven.*

[Javanese] *SB.* de van [Javanese] gemaakte, aan het juk bevestigde, onder den hals van den buffel doorgaande en zoo met het juk tot haam dienende band. — [Javanese] [Javanese] benaming van den tijd, dat men het ploegvee afspant, *t. w. ruim negen uur of een weinig later; fig.* jong, jeugdig *van hart of gemoed.* — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] [Javanese] [Javanese] *een spreekw.*

[Javanese] *SB.* vogelnet. — [Javanese] met een [Javanese] jagtmaken op vogels. — [Javanese] vogelaar.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* [Javanese] *of* [Javanese] met de handen van elkaâr

doen *of* op zijde duwen, *om zich een pad te banen.*

ꦱꦮꦕꦿꦸ꧀ *zva.* ꦱꦕꦕꦿꦸ꧀ *maar* ꦱꦮꦕꦿꦸ꧀ *gemeenlijk slechts in de spreektaal.*

ꦱꦸꦮꦕꦿꦸ꧀ *SB.* ꦱꦸꦮꦕꦿꦸꦁꦔꦸ꧀ *of* ꦱꦸꦮꦕꦿꦸꦁꦔꦸ꧀ ꦧꦺꦴꦠꦺ꧀ groot spreken, bluffen, hoovaardige praat uitslaan.

ꦱꦶꦮꦶ *zie* ꦱꦸꦮꦶ 2.

ꦱꦸꦮꦶ *zie* ꦱꦸꦁꦒꦸꦁ꧉

ꦱꦸꦮꦶꦁ *zva.* ꦱꦼꦒꦶꦁ꧉

ꦱꦸꦮꦸꦁ *I. SB.* woest *van grond;* leêggeloopen, verlaten *van een dorp.* — 2. *S. met* ꦱꦶꦱꦶ *B.* afwezig, niet te huis, er niet zijn. ꦏꦱꦸꦮꦸꦁ *ook zva.* ꦏꦱꦸꦮꦸꦁ꧉ *Verg.* ꦱꦶꦱꦶ꧉

ꦥꦱꦮꦸꦁ *SB.* elk, ieder. — ꦱꦶꦗꦶꦥꦱꦮꦸꦁ een aan ieder; ieder één. — ꦱꦮꦼꦒꦼꦥꦱꦮꦸꦁ *of* ꦱꦮꦥꦒꦼꦥꦱꦮꦸꦁ ieder de helft. — ꦱꦺꦴꦁꦒꦤ꧀ꦥꦱꦮꦸꦁ *hetz. en wel precies afgemeten.*

ꦱꦮꦸꦁ *SB.* gans. — ꦱꦮꦸꦁꦱꦮꦸꦁꦔꦤ꧀ *benaming van een soort vliegers, die zoo gemaakt zijn dat ze (zie* ꦱꦸꦮꦺꦴꦤ꧀ 2.) *in de lucht geluid kunnen geven.*

ꦱꦭ *Kw. zva.* ꦱꦭꦃ꧉ ꦱꦭꦱꦗꦶ *of* ꦱꦭꦃ ꦱꦗꦶ een van beiden, een van allen. — ꦱꦭꦱꦶꦗꦶ *of* ꦱꦭꦃꦱꦶꦗꦶ een van beiden. — ꦱꦭꦧꦸꦱ *zie bij* ꦧꦸꦱ꧉

ꦱꦥꦭ *zie* ꦱꦥꦭꦃ꧉

ꦱꦼꦭ *SB.* ꦱꦼꦭꦱꦼꦭ *of* ꦱꦼꦭꦤꦼꦭ de ruimte *tusschen iets en iets anders of iets dergelijks;* gaping, tusschenruimte; reet, *bv. in een bank;* ruimte *tusschen de rijen van een aanplant;* gave plek, gave plekken *op het lijf van iemand, die met wonden is overdekt.* — ꦱꦼꦭꦱꦼꦭꦤꦶꦁꦥꦒꦮꦺꦪꦤ꧀ *iemands* vrije uren. — ꦚꦼꦭꦭ *iemand* in de rede vallen; *ook: tusschen twee personen, die naast elkander gaan, staan, liggen of zitten,* inkomen. — ꦚꦼꦭꦭ ꦕꦥꦸꦁ met zijn lengte niet liggen in de rigting *N — Z of* in de rigting *W — O.*

ꦱꦼꦥꦭ *I. SB.* stuk, stuks *van bloemen. Ook van dieren en vruchten? II. Holl. SB.* gelei.

ꦱꦶꦭ *SB.* zitten, met de beenen kruiselings onder het lijf geslagen (*Skr. sjóla,* aard, natuur, gedrag; goed gedrag; welgemanierheid, ordentelijkheid. *Jav. Wdbk.*). *Zie ook* ꦧꦺꦴꦱꦺꦴꦤ꧀꧉ — ꦱꦶꦭꦠꦸꦁꦒꦭ꧀ een wijze van ꦱꦶꦭ waarbij slechts één been on der het lijf is geslagen, terwijl op de dij van dat been het ander is gelegd. — ꦱꦶꦭꦱꦶꦗꦶꦤꦺ ꦏꦼꦁꦱꦶꦤ꧀ *zie bij* ꦥꦼꦏꦥꦺꦴꦤ꧀꧉

ꦱꦶꦭꦶ *zie* ꦱꦶꦭꦶꦃ꧉

ꦱꦶꦭꦮ꧀ *SB.* niet kunnen zien, niet van zich af kunnen zien, *omdat men, zelf in het licht zijnde in het donker kijkt.*

ꦱꦺꦭ *I. SB.* zadel.— *II. SB.* ꦱꦺꦭꦏꦼꦩ꧀ꦧꦁ *of* ꦏꦼꦩꦼꦚꦤ꧀ *naam van* een fossiele hars, waarvan men, met behulp van de gom van den kolampis, kawista, nagasari *of* djeroek, de inkt vervaardigt, waarmeê korans en derg. geschreven worden. (*Skr. sjila*, steen, *sjaila*, steenig, steenachtig; storax. *Jav. Wdbk.*)

ꦱꦭꦃ *SB.* verkeerd, niet goed, mis, fout; schuld, misdrijf; schuldig. *En zie ook* ꦱꦭ꧀‌ꦱꦭ꧀ — ꦏꦱꦭꦲꦤ꧀ verkeerdheid, fout, misslag; een misslag, fout *enz.* begaan hebben; *in dezen laatsten zin S. met* ꦏꦭꦸꦥꦠꦤ꧀ *P. of B. en* ꦏꦭꦶꦁꦠꦸ *B. of BL.* — ꦚꦭꦃꦲꦏꦺ *iets* verkeerd doen; missen, zijn slag, worp *of* stoot missen, een verkeerde raken; *ook:* zich *ergens in* vergissen *of* bedriegen, *bv. in den weg.* — ꦏꦼꦱꦼꦏꦚꦭꦃꦲꦏꦺ *zie* ꦏꦼꦱꦼꦏ꧀ — ꦚꦭꦃꦏꦼꦤ꧀ *iemand* de schuld geven *of* toeschrijven; *iets* fout, verkeerd noemen *of* verklaren. — ꦏꦱꦭꦃ ont-wrichten *van een lichaamsdeel.*

ꦱꦭꦺꦃ *of* (ꦱꦭꦺ *Rg.*) *I. SB.* van de schil ontdane, in reepen gesnedene en vervolgens in de zon gedroogde vruchten, *maar bijna uitsluitend wordt de pisangvrucht* (ꦒꦼꦝꦁ) *voor* ꦱꦭꦺꦃ *gebruikt.* — *II. zva.* ꦱꦭꦺꦃ *het is dan het Ar:* صالح. — ꦏꦱꦭꦺꦃꦲꦤ꧀ zachtmoedigheid, geduld, lankmoedigheid.

ꦱꦶꦭꦃ *zva.* ꦏꦤ꧀ꦕꦤꦺ vriend, *maar de met* ꦱꦶꦭꦃ *aangesproken of toegesproken persoon of personen, zijn doorgaans van minder rang als de spreker of schrijver: door* ꦱꦶꦭꦃ *te bezigen, heft hij ze tot zich op. En zoo is het bezigen van dit woord, waar iemand zich rigt tot personen minder in rang als hij, dikwijls een captatio benevolentiae.* — ꦱꦶꦱꦶꦭꦲꦤ꧀ *zie* ꦏꦤ꧀ꦕꦏꦤ꧀ꦕꦤꦺ — ꦱꦶꦭꦲꦤ꧀ *zie aldaar.*

ꦱꦶꦭꦶꦃ ꦱꦶꦭꦶ *ook* ꦱꦶꦭꦶ *SB.* elkaâr, elkander, malkander, over en weer, wederkeerig, *als hulpwoord voor de zamenstelling van dien vorm van werkwoord, die gevoegelijk de reciproque wordt genoemd.* — ꦱꦶꦭꦶꦏꦿꦩꦶ *zie bij* ꦏꦿꦩ *Voorts* ꦱꦶꦭꦶꦃ *zva.* ꦏꦿꦩ *in* ꦏꦺꦴꦭꦸꦏꦱꦶꦭꦶꦃꦏꦸꦫ *of kortweg* ꦱꦶꦭꦶꦃꦏꦸꦫꦤ꧀ *benaming voor de maand Sawal; voorts in* ꦱꦶꦭꦶꦃꦒꦸꦮꦶꦁ *benaming voor de maand* ꦏꦥꦠ꧀ *en ook nog*

in ([Javanese] *benaming van de* 4e *md. van het Mohamm. jaar, anders genoemd:* [Javanese] *Rg.*)— [Javanese] *iemand, die ergens om vraagt,* met iets anders, *bv. omdat men het gevraagde niet heeft* tevreden stellen. *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met twee, als inhammen binnenwaarts loopende onbehaarde plekken boven de slapen, *van iemands* [Javanese] *Ook* die plekken.

[Javanese] *SB.* brandhout. — [Javanese] *een vuur* voorzien van hout; op *een vuur* hout doen. — [Javanese] iemand, die als kostwinning brandhout verzamelt in de bosschen en dat verkoopt. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] (*zamentrekking van* [Javanese] *en* [Javanese]) *voorn. v. d.* 2e *persoon, en zva.* [Javanese] *maar vriendelijker.* — [Javanese] *hetz.*

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese] [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *SB. zva.* [Javanese] verwisselen, veranderen, *van kleeren, naam, enz; ook* veranderen *van iemands uiterlijk of voorkomen, en van de houding, die men tegenover iemand aanneemt, van het gezigt dat men tegen iemand zet.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar S. met* [Javanese] *B. voor: een brief of staat* overschrijven; *voorts SB. als kunstterm voor* het verrigten van de handelingen en plegtigheden, die bij het een begin maken met den parè oogst worden gevorderd, *t. w. het branden van wierook onder de poepoehoenan, gevolgd door het uitspreken van een gebed en besloten met het snijden van een of twee handvollen parè, die door den doekoeu aan den rijstveldbezitter worden overhandigd.* — *Zie ook bij* [Javanese] [Javanese] zich verkleeden, andere kleêren aantrekken. — [Javanese] *iemand* verkleeden. — [Javanese] *iemand* voorzien van andere *kleêren.* — [Javanese] afschrift, copij. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* breede, van bamboe gemaakte bank om op te zitten of te slapen. *Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[illegible] *SB. benaming van* een soort baadje, het reikt tot aan de heupen en heeft vóór een insnijding, van af den hals naar beneden. — [illegible] een dergelijk baadje, maar wat langer, het reikt tot over de heupen.

[illegible] — [illegible] *SB.* zoete broodjes komen bakken; zijn best doen om weer in genade te worden aangenomen, *na een teregtwijzing, knorren enz. te hebben gehad.*

[illegible] *SB. naam van zeker stel muziekinstrumenten. Zie ook* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets en bep. kleedingstukken, bv. een baadje, dat men om de warmte heeft uit gedaan of wel een zakdoek voor de chic,* over den schouder geslagen, dragen.

[illegible] *SB.* [illegible] *zie bij* [illegible] [illegible] zich verschuilen; wegschuilen *ergens, ergens in, onder of achter;* bedekking zoeken *achter of onder iets.* — [illegible] *iemand* verbergen, *zoodat hij niet gezien wordt; iemand* uit het gezigt brengen, voor het oog verbergen, *ook iets, dat groote afmetingen heeft, bv. een wagen.* — [illegible] *spreekw.* een vrouw, hooger in rang dan men zelf is, getrouwd hebben, *en van daar ook:* wat men is aan zijn vrouw te danken hebben. — [illegible] schuilplaats, schuilhoek.

[illegible] *SB* vrijpostig, driest, onbescheiden.

[illegible] *SB.* gestreept *van* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *naam van een kleinen zeevisch. Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* concubine *van een aanzienlijke.* [illegible] *hetz. en* uitverkorene, uitverkorenen; uitgelezen, uitgelezenen, *bv. van een of meer uitstekende* [illegible] *die door den regent in zijn omgeving werden opgenomen.* — [illegible] *iemand* uitkiezen; *een meisje* tot selir nemen, *van een voornaam persoon.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *ook Jav. en* (*Mal.* soort van rottingpalm met eetbare vrucht, *zalacca edulis. P.*)

[illegible] — [illegible] *SB. met velen iemand* aanvallen *of* te lijfgaan.

[Javanese] *SB.* knoopsgat.— ([Javanese] van knoopsgaten voorzien. *K.*) *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zilver, zilveren, van zilver. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* zich heenwringen *door iets, bv. door een pager.* [Javanese] *iemand* zich laten wringen *door iets, zooals bv. door een pager, bv. om hem steelsgewijze te brengen of binnen te brengen op het erf. Verg.* [Javanese] *zoomede bij* [Javanese]

[Javanese] ([Javanese] *of* [Javanese] *Kw. zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *K. N.* een figuurlijke uitdrukking of figuurlijk gezegde, om daarmeê op een min of meer bedekte wijze iemand of iets overdragtelijk, of bij wijze van beeldspraak, te beteekenen. *Skr. sjlóka*, vers, couplet. *Jav. Wdbk.*).

[Javanese] *en* [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *ong.* [Javanese] *SB.* zich luizen.— [Javanese] *iemand* luizen.— [Javanese] *spreekw.* ten koste van zijn onderhoorigen in zijn behoeften voorzien; *ook* hulp vragen aan iemand, die zelf behoeftig *of* arm is.— [Javanese] *hetz.*

[Javanese] *SB.* gebed, bidden (*Ar.* صلوة). [Javanese] bidplaats. *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* het smalle metalen bandje, dat aangebragt onder aan het heft van een wapen *of* van een gereedschap, *zooals bv. een beitel*, en wel vlak bij het lemmet, dat laatste doet stevig zitten in de greep of het handvat. *Rg.*

[Javanese] *Holl.* slot; *SB.* slot *aan een deur;* hangslot.

[Javanese] *SB.* met een kwast er in, kwastig, *van hout; fig.* dubbelhartig, onopregt. — [Javanese] dubbelzinnig, voor verschillenden uitleg vatbaar, onduidelijk.

[Javanese] *ook wel eens geschreven* [Javanese] sultan. *Ar.* سلطان.

[Javanese] *SB.* een razende gelijk zijn, *bv. door de hevige koorts.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* wee worden van den honger.

[Javanese] *SB. ook* [Javanese] dinsdag. (*Ar.* ثلاث).

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* klaar zijn,

afgeloopen zijn *van een werk;* klaar zijn met zijn werk. — *Verg. Mal. selesei.*

(*Jav.* spoor *van iets, zooals van een slang* door een bosch of onbebouwd land.) het spoor willen bijster maken.

naam van een heester, ocimum basilicum; (*Skr. toelasí.*) *De bladen worden o. a. bij het als een der ingredienten daarvoor, gebezigd.*

SB. offer, bestaande in een levende kip, *enz.* dat door den doekoen, ten behoeve van hem die *of* en wel opdat de djoerig den zieke vrijlate, — wordt geplaatst daar waar laatstgenoemde zijn kwaal opdeed. — een plaatsen *ergens; ook* ten behoeve van *iemand* zoo'n offer ter plaatse brengen *of* gaan brengen. — *Verg.*

zie bij

zie bij

zie

— *SB.* maar eventjes, *als het ware slechts in het voorbijgaan,* raken; slechts door de opperhuid, *en bij een boom* slechts door den bast gaan, *van een kogel, of dergelijke.*

— *SB.* zich doorwringen *door een menschenmassa. Verg.* *en het volgende woord.*

zva.

SB. of S. *B.* verkouden, verkouden zijn, verkoudheid. *Mal. selesima. Zij die* *verklaren te zijn SB. geven als beteekenis van* *SB.* verstopt zijn in hoofd en neus, *tengevolge van verkouden zijn.*

SB. in alle rigtingen door elkaar kruisen, *van vogels en visschen, ook van menschen.*

(*Ar.* صلوات *salawât, coll. mv. van* صلاة — *Jav. Wdbk.*) *SB.* het geld, dat bij een sterfgeval gegeven wordt aan de priesters, om te bidden; *ook* het geld, dat bij zoo'n gelegenheid, bij wijze van offergave, wordt uitgedeeld; bidgeld; offergave in geld. *Voor* *zie op het woord.* — *iemand, priester of leek,* salawat geven; voor *een doode* salawat geven. — de Arabische formule, die de Soendanees vertaalt met:

[illegible] opzeggen; *hetgeen men o. a. dort als men een graf of een begraafplaats voorbijgaat, zich te slapen legt, enz.* — [illegible] met begeleiding van de [illegible] verhalen uit den ouden tijd, vertellingen *en derg.* voordragen. *In de maand Moeloed is het njalawat zeer algemeen, en kiest men dan Moehammed, diens leven en werken, tot onderwerp. Zie ook* [illegible] *bij* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *zie dat onder Verb. en Bijv. — Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* misverstaan, verkeerd verstaan, *bv. een bevel, dat wordt gegeven; ook* één naar voren en één naar achteren gekeerd, *van de horens van een buffel. Verg.* [illegible] — [illegible] overtreden, afwijken, niet opvolgen; *en* anders worden, *ten opzigte van iemand of iets, van iemands hart of denkbeelden.* — [illegible] *een bevel of voorschrift* overtreden, niet opvolgen.

[illegible] *SB.* door de lucht vliegende *of* overvliegende vonk.

[illegible] *SB.* [illegible] steken, liggen *of* zitten *ergens in of tusschen in, ook achter iets, bv. van een pen, achter het oor; voorts:* zitten (wonen) *ergens, hetzij* alleen, *hetzij* met zijn vrouw, *maar in beide gevallen* zonder een baraja. — [illegible] nog bij U in herinnering zijnde, door mij tegenover U begane fouten *of* misslagen, *zóo in een bede om vergiffenis.* — [illegible] *iets ergens in, tusschen in* steken, leggen *of* plaatsen; *een pen* steken *achter het oor.* — [illegible] zich *ergens* tusschen in plaatsen, *bv. tusschen de takken van een boom.*

[illegible] *SB.* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *Holl.* slof; *SB.* muil, mu len.

[illegible] *SB.* niet meer te zien zijn; niet meer in het oog vallen; *fig. van een taal opgegaan in een andere, die de heerschende werd.— Verg.* [illegible]

[illegible] *een dorpswoord voor* [illegible]

[illegible] *SB.* negen. [illegible] negentien.

[illegible] *SB.* [illegible] in het nauw zitten; *ook* overhaast, met overhaasting gedaan *of* verrigt; *en* den tijd er niet voor hebben, *nam. voor iets, zooals bv. voor*

het schieten met het geweer, zoodat men van de bajonet moet gebruik maken.— [Javanese] zoo'n nijpend geldgebrek hebben, dat men zijn goed moet verkoopen.

[Javanese] *SB.* [Javanese] het heerschen van een epidemie; heerschen *van een ziekte of kwaal.*— [Javanese] er heerscht een epidemie.— *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *Holl. SB.* salade. — [Javanese] kropsla.

[Javanese] *SB.* [Javanese] uitglijden. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar dan van den voet, het* glijden, uitglijden, afglijden *gedacht. Voorts* [Javanese] afglijden *bv. op den vinger, van het mes, waarmeê men iets hards aan plakjes of schijfjes wil snijden.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *SB. van een vaartuig, vlot en dergelijke:* met goed vast liggen het water doorklieven; *voorts* [Javanese] *van iemand, die tandakt:* zonder zich om te keeren, in het rond; *en S.* zijn weg nemen, koers zetten regt toe regt aan *ergens heen, bv. van iemand, die op het erf komt, naar de* [Javanese] — [Javanese] *van iemand, die tandakt:* nu naar dezen dan naar dien kant zich wenden; *ook:* heen en weêr loopen te draaijen, *van een kip of derg. die bv. met een rijststamper een tik tegen den kop kreeg.*

[Javanese] *I. SB.* heil, vrede, heilgroet (*Ar.* سلام).— [Javanese] *zie bij* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie dat bij* [Javanese] *voorts:* de begroeting verrigten, *bij het gebed.* — [Javanese] *of* [Javanese] heilgroet en respect, respect, *groete van een jongere aan een oudere. Verg.* [Javanese]

II. naam van een boom (Myrtus Cymosa of Syzygia Cymosa. Rg.), welks bladen tot geurigheid bij sommige spijzen worden gekookt; o. a. zijn ze een ingredient voor de [Javanese]

[Javanese] *Kw.*— [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* benaming van een soort goede geesten, die op de bergtoppen huizen en onzigtbaar zijn voor den gewonen sterveling; *ook zva.* [Javanese] *hetz.— Zie ook* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* heil; ongedeerd, behouden, zonder ongeval *of* onheil; het ging

goed; het er goed afbrengen; uitgered; welvarend; behoud, behoudenis, welvaren. *Maar i. d. z. van* zonder ongeval *of* onheil, welvarend, *enz. bezigt men* ꦱꦶꦭꦩꦠ꧀ *als mooijer woord* (*Ar:* سلامة).— ꦏꦱꦭꦩꦼꦠꦤ꧀ *zie bij* ꦱꦭꦩꦼꦠ꧀ ꦏꦺꦱꦭꦩꦼꦠꦤ꧀ heil, welzijn, geluk, behoud, uitredding. — ꦚꦭꦩꦼꦠꦏꦺ *iemand* uitredding geven, behouden, *van God; en* door middel van het geven van een offermaal *of* het doen van een offerhande, zegen *of* hooger hulp en bijstand inroepen *voor iemand of iets;* met dergelijk doel een offermaaltijd houden. ꦥꦔꦤꦶꦥꦸꦤ꧀ꦱꦭꦩꦼꦠ꧀ *S.* ꦏꦮꦸꦭꦸꦔꦶꦱꦭꦩꦼꦠ꧀ *B. wel voor* gelukwenschen, *bv. op nieuwjaarsdag.*

ꦱꦭꦸꦥꦼꦠꦼꦔꦤ꧀ ꦏꦱꦭꦸꦥꦼꦠꦼꦔꦤ꧀ *zva.* ꦏꦱꦭꦸꦥꦼꦠꦤ꧀

ꦱꦭꦸꦥꦼꦠꦸꦤ꧀ *zie* ꦱꦭꦸꦥꦼꦠꦼꦔꦤ꧀

ꦱꦭꦸꦥꦼꦠꦸ *zva.* ꦱꦭꦸꦥꦸ — ꦏꦱꦭꦸꦥꦼꦠꦸ beduchtheid, angst.

ꦱꦭꦮꦺꦱꦭ *zie bij* ꦱꦭ .

ꦱꦶꦭꦶꦏꦶꦠꦶ *zie bij* ꦏꦶꦠꦶ

ꦱꦭꦸꦏꦸꦏꦤ꧀ *zie* ꦱꦭꦸꦏꦸꦏꦤ꧀

ꦱꦸꦭ꧀ꦥꦶꦪꦃ *zie* ꦱꦸꦭ꧀ꦥꦶꦪꦃ (*Pers.* شلفيه, *sjoelfieh*, vulva muliebris. — *Jav. Wdbk.*).

ꦱꦭꦮꦺꦏ꧀ *SB.* ꦥꦮꦺꦫꦱꦭꦮꦺꦏ꧀ *zva.* ꦥꦮꦺꦫꦤ꧀ ꦏꦺꦴꦭꦺꦴꦔꦤ꧀ *bv.* houdende mededeeling van een diefstal, van iemands iets verloren hebben *of dergelijke.* — ꦚꦭꦮꦺꦏ꧀ꦏꦺ *iets, zooals een vondst,* overal bekendmaken, *opdat de regthebbende zich kunne aanmelden.*

ꦱꦶꦭꦸꦮꦺꦏ꧀ *onvertaalbaar* redewoord *voor* ꦩꦭꦸꦗꦸ — ꦱꦶꦭꦸꦮꦺꦏ꧀ *wel voor het* ꦩꦭꦸꦗꦸ *van een veelheid, bv. paarden.* — ꦱꦶꦭꦸꦮꦺꦏ꧀ꦱꦶꦭꦸꦮꦺꦏ꧀ springen, dartelen *van een veelheid van visch.*

ꦱꦮꦶ *1. SB.* draagzeel, de draagzeelen van touw of rotting, waarin aan een draagstok de vracht wordt gedragen.— *II.* ꦱꦮꦶ ꦥꦔꦸꦒꦼ de wijze waarop het wordt gemaakt, is *of* wordt in elkaar gezet, *enz. bv. van een meubel. Verg. Jav. Wdbk.* ꦱꦮꦶ *wordt aldaar opgegeven als Kw. en o. a. zva.* ꦱꦶꦭ

ꦱꦶꦮꦶ (*Jav.* ꦱꦶꦮꦶ *Kw. o. a. zva.* ꦱꦶꦭ *en* ꦮꦼꦏ꧀ꦠꦸ) *of* ꦱꦶꦮꦶꦱꦶꦮꦶ tusschentijd, verpoozing, tusschenuur; *en* tijdstip, waarop men iets niet doet *of* iets niet het geval is. — ꦚꦶꦮꦶ *iets* voor eenige oogenblikken laten rusten *om iets anders te doen.* — ꦚꦶꦮꦶꦏꦏꦺ *iemand* voor eenige oogen-

blikken in het werk vervangen.— [Javanese script] niet naar rang en volgorde, *bijv. gezeten; ook: met. . . . . .* er door heen, *bv. met* [Javanese script] *er door heen, van de* [Javanese script] *waarmeê een huis is gedekt.*— [Javanese script] van tijd tot tijd bewusteloos; af en toe zijn bewustzijn kwijt.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* fluit. — [Javanese script] op de fluit spelen.

[Javanese script] *SB.* genegen tot het verduisteren, verdonkeremanen, heimelijk zoekbrengen, *enz.* van hetgeen voor een zeker doel werd bestemd *of* gegeven; *ook* de zaak *of* sommige omstandigheden gedeeltelijk verzwijgen, verdraaijen. — [Javanese script] *iets* verduisteren, verdonkermanen, heimelijk en ten eigen bate, *terwijl het daarvoor niet werd bestemd of gegeven*, aanwenden.

[Javanese script] *naam van een boompje* (*Lela Sambucina Rg.*). *De bladen worden o. a. gebruikt bij het* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* broeden. — [Javanese script] op *het nest* (*dwz. op de eijeren of op de jongen in het nest*) zitten; op *eijeren* broeden. *Verg.* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] redewoord *voor* [Javanese script] *waarvan het een afkorting is; ook voor* [Javanese script] *Gebr. i. pl. v.* [Javanese script] *dan:* ingaan, inkomen, *enz.*

[Javanese script] *Kw.* (*Skr. sjâpa*, vloek, vervloeking, eed).— [Javanese script] *SB. iemand* vloeken, vervloeken. — [Javanese script] vervloeken, verwenschen, elkaâr vervloeken.

[Javanese script] *SB.* rund. — [Javanese script] stier. — [Javanese script] koe. — [Javanese script] kalf.

[Javanese script] *SB.* bezem.— [Javanese script] penseel; kwast waarmeê men verft.— [Javanese script] bezem, gemaakt van de middelnerven van kawoengbladen. — [Javanese script] *maar minder goed, wel voor* [Javanese script] *voorts zva.* [Javanese script] *iemand* geeselen (*met twee zaâmgebonden* [Javanese script]). *Verg.* [Javanese script]— [Javanese script] *iets* opvegen, *en een plaats* vegen, met den bezem.— [Javanese script] bezemmaker, bezembinder.— [Javanese script] *Mal. SB. of S.* [Javanese script] *B. zva.* [Javanese script] — [Javanese script] de vloeistof, verkregen na doorzijging van water, waarin men gedurende eenigen tijd gebrand parèstroo liet liggen; *ze wordt bij de bereiding van* [Javanese script] *gebruikt.*

Door toevoeging van [script] *en* [script] [script] *gaat de* [script] *over in* [script]

[script] naam van een vogeltje, *een soort kwikstaart*. — [script] *zie bij* [script]

[script] *SB.* stil, niet levendig; zonder iets zijn; niets opleveren, *wat men zou kunnen gebruiken of noodig heeft, bv. van een eiland; ook zva.* [script] 2. — [script] *mvdsv.*

[script] *SB.* paddestoel. *Verg.* [script] — [script] bezet zijn met paddestoelen; met die er op; *en van water:* met schimmel.

[script] *Holl.* zoopje; *SB.* jenever.

[script] — [script] *SB. vechtende of twistende personen* scheiden; *ook een kind* spenen.

[script] *wordt verklaard met* [script] ongemotiveerd royaal *of* ongemotiveerd geefsch.

[script] *en* [script] *zie* [script]

[script] *zie het voorg. woord.*

[script] *SB.* reeds gekauwde, *om de een of ander reden* weêr uit den mond genomen sirihpruim. *Verg.* [script] — [script] *S.* [script] *B.* siriheten, sirihpruimen. — [script] *S.* [script] *B.* de ingredienten *of* benoodigdheden om te kunnen sirihpruimen; een klaar gemaakte sirihpruim. — [script] *S. met* [script] *als B. (voor zoo'n wadah van een aanz.)* bakje *of* ander soort wadah, voor de ingredienten voor het siriheten. — [script] duur van tijd van een maal siriheten. — *Verg. bij* [script] [script] *en* [script]

[script] — [script] *SB. ijzer of staal, ook een wapen* harden; *goud* bruineren; *een zilveren of gouden voorwerp* polijsten. — [script] *een koperen voorwerp* vergulden. — [script] *zoo'n voorwerp* verzilveren. — [script] *kunstterm voor* het, in de maand Moeloed, *om ze* [script] *te maken,* [script] over de ontbloote krissen der aanwezigen. *De wapens worden dan in het midden van den kring neêrgelegd en men plaatst er* [script] *en water naast. — Het water wordt naderhand als geneesmiddel gebruikt en de rijst als djimat.*

[script] — [script] *SB.* iets in de [script] *bv.* [script] gaar stoomen, opstoomen.

[script] *Holl.* spinde; *SB.* provisiekamer. *Verg.* [script]

[script] *Jav.* droom. (*Skr. swapna,* slaap

en droom.). *In de Preanger bekend als de naam van een vorstenzoon, wiens geschiedenis wordt medegedeeld in een naar hem genoemd verhaal.*

[illegible] 2 [illegible] 2 *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* spoor; *SB.* spoor, om een rijpaard aan te zetten.

[illegible] *Holl. SB.* cipier.

[illegible] *Holl.* sprei; *SB.* beddelaken.

[illegible] *Kw.* (*Skr. prati, in den zin van pratimá*, weêrgâ, gelijkenis, *met het voorvoegsel* [illegible] *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*) — *S.* [illegible] *B.* evenals, even zooals; gelijk, gelijk als; *ook zva.* [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] 2 [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *B. zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* achteruitslaan *van een paard of derg. dier; ook: iets,* door de hiel met kracht achteruit te brengen, een schop geven; *iets* achter zich uitschoppen; *en fig. zva.* [illegible] achteruitschoppen en slaan, *zooals een paard wel doet dat ongeduldig is of wordt.*

[illegible] 2 [illegible] — [illegible] *SB.* schuin afsnijden, hakken *of* kappen, *zooals men o. a. de koffijboomen, bij het op stomp kappen, en ook de dadapstekken doet, om ze voor inwateren te vrijwaren. — Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* vermanenderwijze opmerkzaam maken op het onvoegzame, *met het oog op de positie, die hij in de maatschappij inneemt,* van zijn kleeding *of* gedragingen.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* Zaterdag (*Ar.* سبت).

[illegible] *SB.* doorgehakt *met een slag. Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] het houtwerk aan een kris en aan de scheê, *van daar voor* het gevest en de scheê, *ook van een zwaard.* — [illegible] *of* [illegible] met gevest en scheê van goud. — *Volg. het Jav. Wdbk.* [illegible] *Kw. o. a. zva.* [illegible] *en dit o. a.* dek, los dek over iets. [illegible] *iemand, bv. een bediende of aangenomen kind* mooi gekleed doen gaan, mooi uitdossen.

[illegible] *naam van een zoetwater-vischje Trichopus Trichopterus. Rg.*).

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I. SB.* aard, hoedanigheid, kwaliteit; van den aard van; zijn van den aard van; deze *of* die kwaliteit hebbende

of hebben; wat is van den aard van (*Ar.* صفة). — [Jav.] de regtvaardige God. — [Jav.] wat slecht is; het slechte.— [Jav.] *zie bij* [Jav.] — [Jav.] *zie bij* [Jav.]

II. [Jav.] *SB.* een regte lijn trekken met behulp van de sipattan; *een geweer of pijl* brengen in een regte lijn met het doel, op het doel aanleggen; de randen van *de oogen* (*van de beneden oogleden*) verven. [Jav.] het met een zwart smeersel gevulde bakje en aan dat bakje bevestigd koord, waarmeê de timmerman een regte lijn afteekent op het hout; *ook*, *maar dan als een afkorting van* [Jav.] zoo'n afgeteekende regte lijn; *voorts* liniaal.

[Jav.] *SB.* nauw, smal, *van een bergweg of van een punt daarvan;* smal *van de borst van een paard.*

[Jav.] *SB.* schoen, laars; remschoen (*Port. sapato*).— [Jav.] schoenmaker.

[Jav.] *Holl.* September.

[Jav.] *S.* [Jav.] *B.* opdat, ten einde; mits, als slechts, als maar, indien maar; *ook zva.* [Jav.] *en zva.* [Jav.] goed was het, dat. — [Jav.] slechts, maar, evenwel, nochtans.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *wel voor* [Jav.] *Zie aldaar.*

[Jav.] *SB.* overeenstemmend, evenzoo, op dezelfde wijze; *ook* hetzelfde, *van het oordeel van al de leden van een regtbank of ander collegie.*

[Jav.] [Jav.] *een Jav. krama woord, dat wel eens voor het* overnachten *van een voornaam persoon wordt gebezigd.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* geluid, *het* geluid *van iets*, *ook* geluid, *dat een insekt maakt;* stemgeluid, stem, *van menschen en dieren.*- [Jav.] geluid geven; zich laten hooren; zingen, fluiten *van vogels;* afgaan *van een kanon.*— [Jav.] *mvdsv.* — [Jav.] van parèstroo gemaakte fluit, *een soort kinderspeelgoed. Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *SB.* [Jav.] hikken, den hik hebben, *maar niet door te veel te hebben gegeten; volg. Reg. Tj. ook zva.* [Jav.] (*Mal. sedoe*, hik, snik. *P.*) — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

zeer plat, zva. en

ander naam voor de gemalin van Batara-Wisnoe; de gewone naam is Het behelst haar geschiedenis. — (of Kw.— Skr. sadâna, middel om tot iets te geraken, middelen, goederen, rijkdom. Jav. wdbk.).

SB. naam van een metaalmengsel, waarmeê wordt verzilverd. — verzilverd.

de Jav. ben. voor hetgeen men in de Preanger benoemt met t. w. een lans zonder ijzeren punt, tournooilans, zooals gebruikt wordt bij het de benaming voor hetgeen men in de Preanger gemeenlijk noemt: een spiegelgevecht houden met tournooilansen. — in de Preanger: deelnemen aan een steekspel. — uitsteken, op zijde uitsteken van een of meer takken aan een boom; ook uitgestoken van de hand. — iemand iets toereiken, toesteken, toehouden, toeschuiven, aangeven, geven, presenteren. — iets iemand enz.

zie

zie

— SB. met rekenschap vragen van ieder woord, dat men ten antwoord geeft op de vragen, van iemands ondervragen. — door het donker of de duisternis overvallen. — in den gang belemmerd door de lagoe, van een verhaal, vertelling, enz. — zva. iemand drukken of dringen, ook tegen iets aan, bv. tegen den muur; werk schuiven op iemand. — zich verdringen, bv. om iets te zien. — iemand vermanenderwijze beknorren.

SB. waarlijk, werkelijk; duidelijk, zoowel duidelijk zigtbaar als duidelijk, zoodat geen onzekerheid of twijfel meer overblijft; buiten kijf; bekend, van een plaats, wat aangaat de ligging (Ar. صديق siddik, waarachtig getrouw; Mal. سيدق ، مپيدق ، zoeken, onderzoeken. Jav. Wdbk.) — van iets zich vergewissen.

SB. platte houten of ijzeren schop met korten steel,

waarmeê men het ergens liggende vuil, bv. buffelmest uit de voeten brengt. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* vrijwillige gift, aalmoes; een aalmoes geven; vrijwillig beschenken met *iets*; een geschenk geven; *voorts* offermaaltijd, maaltijd, dien men geeft in voldoening aan religieuse voorschriften *of* voorvaderlijke gebruiken *of* wel naar aanleiding van de eene of andere gebeurtenis; zoo'n maaltijd geven. (*Het zijn de Arab. woorden* صدقة, *sadakat, en* هدية, *hadîjat.)* — [Javanese] [Javanese] offermaal op den honderdsten dag na iemands overlijden; zoo'n offermaal geven voor *iemand.* — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand, ook velen* beschenken *met iets. In het laatste geval het Pass. ook wel met den mvdsv.* — [Javanese] [Javanese] *mvdsv.* (*van meer dan een persoon.*) — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iets, geheel of gedeeltelijk, vrijwillig of wel omdat zulks voorgeschreven is,* weggeven. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* geschenk, gegeven met de intentie om te sidekah; *ook:* door den erfgenaam of de erfgenamen weggeschonken iets, behoorende tot de erfenis, en zulks met de intentie dat de handeling worde meêgeteld bij de goede werken van den overledene en dus hem ten goede kome.

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* vervuld zijn met verlangen, verlangen, *van iemands hart of gemoed.*

[Javanese] *een soort van* paling *of* aal.

[Javanese] — [Javanese] *SB. een kawoeng palm* aftappen, het sap aftappen. — ([Javanese] kawoeng palm, die afgetapt wordt. *Rg.*)

[Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *naam van een lelieachtige plant met geurige witte bloemen* (*Polyanthes tuberosa*).

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. of S.* [Javanese] *B.* gereed, in gereedheid, klaar, er meê klaar; in alle opzigten compleet, *zoodat er geen stuk ontbreekt, bv. van iemands huisraad.* — [Javanese] *gew. SB. zeldzaam* [Javanese]

B. voor *iemand of iets iets* in gereedheid brengen *of* houden, in gereedheid brengen *of* houden. — ꦚꦶꦒꦭꦼꦁꦏꦼꦤ꧀ *SB. of S. en* ꦚꦶꦒꦭꦼꦁꦏꦏꦼꦤ꧀ *B. iets* in gereedheid brengen, klaarmaken; *menschen* present doen zijn, *ten behoeve van de een of ander verrigting, bv. lastdragen.* — ꦥꦱꦶꦒꦭꦼꦁꦔꦤ꧀ het noodige klaarmaken, in gereedheid brengen *of* houden; *ook* in gereedheid brengen *of* gereed houden, *bv. troepen.*

ꦱꦶꦒꦭꦼꦁ *zie* ꦱꦶꦒꦒ꧀ *bij* ꦱꦒꦒ꧀.

ꦱꦶꦢꦼꦏꦸ — ꦚꦶꦢꦼꦏꦸ *SB. iets* verzwijgen, achter houden, maar stilletjes voor zich houden. ꦚꦶꦢꦼꦏꦸꦏꦼꦤ꧀ *hetz.*

ꦱꦢꦏ *SB. collectieve benaming voor* de ramboe's. — *Zie* ꦫꦩ꧀ꦧꦸ.

ꦱꦸꦢꦒꦂ *of* ꦱꦺꦴꦢꦒꦂ *SB.* handelaren, koopman, in 't groot (*Perz. saudagar*).

ꦱꦢꦏꦔꦶ *naam van een plant met geel bloempje. De bladen worden, bij gebreke van malam, wel gebruikt om onder het naaijen den draad meê te bestrijken. Van de vezels der plant kan touw gemaakt worden.*

ꦱꦼꦢꦼꦁ *SB. of wel wat mooijer woord als* ꦱꦼꦢꦼꦁꦔꦤ꧀ *zie ook aldaar:* gepast, passend, van pas; goed *of* zooals het behoort te wezen, *van grootte, ruimte, fraaiheid, enz.; voorts* middelmatig, tamelijk, gematigd.— ꦏꦼꦢꦼꦁ er overvloedig zijn, *op dit pas of in dezen tijd, omdat het er de tijd voor is, van een vruchtsoort.*

ꦒꦱꦢꦺꦴ꧇꧒꧇ *SB.* uitholling in een gawir; een kleine goeha.

ꦱꦔꦢꦺꦴꦔ — ꦱꦔꦱꦔ *SB.* de uitholling, waarin het lijk wordt gelegd, *in een graf.*

ꦱꦢꦶꦪ *ong.* (*Jav.* iets dat voor een gast gereed gezet wordt). — ꦏꦼꦏꦼꦥ꧀ꦱꦢꦶꦪ *SB.* van bladen, *bv. van pandan bladen*, gemaakt en veelal geverfd deksel, om de klaarstaande spijzen, in afwachting dat ze worden genuttigd, meê toe te dekken. — ꦥꦱꦒꦢꦶꦪꦤ꧀ *zie bij* ꦥꦔꦢꦼꦏꦤ꧀.

ꦱꦼꦢꦾ *SB.* oogmerk, bedoeling; gezind, van zins *of* voornemens zijn *iets te doen;* met het voornemen *of* de intentie om; om; met het plan te gaan *naar;* wenschen *iets te doen, bv. iets te vragen, een geschenk te geven, enz. (Skr. sâdya.) Voorts* ꦱꦼꦢꦾ (*van iemand sprekende* ꦱꦼꦢꦾꦤ꧀) *met het volgende* ꦒꦱꦏꦼ *of* ꦒꦏꦼ: van plan zijnde; van plan zijnde te gaan *naar; ook* willen; met den wil *of* de zucht bezield zijn om *of* van; *en*

zoo ook [Javanese script] *met het volgende* [Javanese script]: begeeren, verlangen, wenschen *iets te worden of te zijn, van iemand gezegd.* — [Javanese script] dat het doel is (was) van den togt, *gezegd van een plaats, bv. van een dorp.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *maar hoffelijker, en zoo in plaats van dat laatste als men spreekt tot een meerdere.* — [Javanese script] doel, bedoeling, oogmerk, voornemen. — [Javanese script] *hetz.* — *Zie ook* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* pen *van een stekelvarken.* — [Javanese script] bamboezen *of* houten spit; de houten pen van [Javanese script]

[Javanese script] *zie het voorg. woord.*

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* ander, anders, verschillend; een ander; iets anders. *Van den grondvorm* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* door te knielen en het voorhoofd in aanraking te brengen met den grond, aanbiddend zich neêrbuigen *voor God* (*Ar.* [Arabic]); *ook* zeer eerbiedig begroeten, met het drukken van een kus *op hand, knie of voet van hem, dien men groet; of wel, volg. anderen,* met het beroeren van een van genoemde lichaamsdeelen met het voorhoofd. — [Javanese script] bidkleedje; de doek, dien men, als men het gebed wil verrigten, voor zich uitspreidt, ten einde het voorhoofd er op neêr te buigen.

[Javanese script] *een voornd. v. d. 2den persoon; zie* [Javanese script] — [Javanese script] over en weêr sia bezigen, tot elkaar zeggen; elkaâr uitschelden. — [Javanese script] wat zou jij kunnen! — [Javanese script] wat zou jij te huis brengen!

[Javanese script] *SB.* bang, bang zijn, vreezen, duchten, angstig zijn; bang zijn *voor iemand of iets.* - [Javanese script] met angst *of* vrees vervuld zijn. — [Javanese script] vrees, angst, beduchtheid — [Javanese script] *iemand of iets (een bep. pers. of een bep. zaak)* vreezen. — [Javanese script] *iemand* bang *of* angstig maken *of* zoeken te maken.

[Javanese script] *Mal.* groente, moeskruid. *Ong.* — [Javanese script] *Jav.* groenten, moeskruiden. — [Javanese script] *en bij verkorting ook wel* [Javanese script] groentetuin; aanplant van groente en moeskruiden. - *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.*

zoeken, zoeken naar *iets*, *met den zin van* trachten te krijgen, er aan zoeken te komen. [Javanese] *mvdsv.* — *Verg.* [Javanese] [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand* luizen. [Javanese] luizen, luizen zoeken. — [Javanese] elkaâr, beurt om beurt, luizen. [Javanese] *spreekw. voor:* zich met opzet een ongeluk op den hals halen — [Javanese] *of* [Javanese] zoeken, trachten magtig te worden, *bv. de verschillende dingen die men noodig heeft;* er op uit gaan *of* zijn om wat te verdienen.

[Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* schuin afloopen *van een dak; en van een paard, terwijl het loopt:* den hals gestrekt houden naar den grond.

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* schieten *van een vogel door het luchtruim, bv. uit de hoogte naar beneden; ook* schieten, gieren, *van een boot, die vaart heeft, bv. naar den oever; voorts* redewoord *voor het* [Javanese] *het afdrukken of laten wegvliegen van een pijl; en eindelijk zva.* [Javanese] *waar dat een redewoord is voor* [Javanese] *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese]

SB. muziekinstrumenten gelijk, zoodat de toon van allen even hoog *of* even laag is, stemmen; de toonen van de *verschillende instrumenten* in harmonie brengen. *Pass.* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] heer, meester (*Ar.* سيد).

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* grootsch en in allen deele voortreffelijk in orde, uitnemend ingerigt, *bv. van iemands verblijf;* — op groote schaal, op onbekrompen wijze.

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* over dag uit een huis *of* uit de aanhoorigkeid van een huis, *bv. van het erf, iets* stelen.

[Javanese] *SB.* nest, *zooals van een vogel, ook van een muis.* — [Javanese] nesten maken, nestelen. [Javanese] eetbare vogelnestjes. — [Javanese] soort wachthuisje, gemaakt tusschen de takken van een boom; *ook* de mars *op een schip.*

[Javanese] *I. SB.* schittering, schitterend, schitteren, *van een veelheid van bloemen, van kleeren enz. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *spreekw. zva.* [Javanese]

II. Jav. in [illegible] *zva.* [illegible] dag en nacht, over dag en 's nachts, *in den zin van* onophoudelijk, zonder ophouden.

ꦱꦩ꧀ *of* [illegible] *Ar.* شام Syrie.

ꦱꦶꦩ꧀ *afkorting van* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *afkortingen van* [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible]

ꦱꦩ *Kw. (Skr. sama);* [illegible] *S.* [illegible] *B. iemands* gelijke; *en* mede, *bv.* [illegible] medelevenden, medemensch, medemenschen. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* gelijkelijk, gezamenlijk, beide, alle.

ꦱꦩꦶ *1. zie* [illegible] *en aldaar ook* [illegible] 2. *zie* [illegible] — 3. [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

ꦱꦩꦸ *Kw. zva.* [illegible] *Jav. Wdbk.* — [illegible] *SB.* plaats, waar velen zijn zaamgekomen *of* zich vereenigen, *bv. om feest te vieren.*

ꦱꦺꦩꦶ *1. zie* ꦱꦺꦩꦸ — *II. SB. ook* [illegible] *benaming voor de* djagong in dat tijdperk van ontwikkeling, waarin de korrels zich nog niet hebben gevormd. — [illegible] *kunstterm voor het* opkomen *van de parè op de kweekbedding. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] nog zonder korrels zijn, *van te veld staande djagong.* — ([illegible] *Jav.* uitbotten, uitloopen, knop *of* blad krijgen.)

ꦱꦺꦩꦸ *S.* [illegible] *B.* wezen, uiterlijk; uitdrukking *van het gelaat;* door het gelaat den indruk geven dat men is *bv. aangedaan;* het air hebben van; schijnt het wel dat; naar het scheen; schijnen *iets* te zijn; *ook* min of meer; trekken naar; *als eigennaam kan* ꦱꦺꦩꦸ *beteekenen:* er goed uitzien; bevallig, *voor het oog.* — [illegible] er goed uitzien; een goede vertooning maken; *ook* (er opgeruimd uitzien. *K.)* — [illegible] natuurlijk voordragen *of* voorlezen. — [illegible] *iemands* uiterlijk, wezen, gelaat, wezenstrekken.

ꦱꦶꦩꦶ *Jav. zva.* [illegible] *en fig.* vreesverwekkend. — [illegible] met een doodelijke vrees bevangen.

ꦠꦩꦸ *SB. of S. met* [illegible] *B.* gast, bezoeker; vreemde, *iemand van een andere plaats.* — [illegible] *ergens* sèmah zijn.

ꦱ2ꦩꦃ *gevormd van* [illegible] *(Jav. zva.* [illegible]*) en het voorvoegsel* ꦱ; *SB. zva.* [illegible] *ook* huisgezin, *en* hoofd van een huisgezin. — [illegible] koffijplantend huisgezin, huisgezin bij de koffijkultuur ingedeeld; kultuurdienstpligtig koffijplanter.

[illegible] zie bij [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *SB.* Arabische boter; *ze wordt ook op Java gebragt. K.*

[illegible] *SB. benaming voor* [illegible] *zonder bekende oorzaak, ergens op het lijf of van een lichaamsdeel, zooals bv. de hand.*

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] geen gewoon, meer dan gewoon, *als zijnde toegerust met buitengewone, vooral bovennatuurlijke eigenschappen. Zóo bv. van een paard.*

[illegible] *SB. 1.* niet indachtig zijn *aan iemand; ook* dat niet zijn *aan God, bv. als degene die uitredding wil geven.* — [illegible] niet in onzekerheid *of* onwetendheid verkeeren *met betrekking tot iemand of iets;* wèl zien, duidelijk zien; wèl weten; de herinnering hebben bewaard *of* nog wel indachtig zijn *aan iemand of iets.* — [illegible] niet zeker zijn van zijn zaak *met betrekking tot iemand of iets;* in het onzekere zijn *omtrent iets.* — [illegible] in onzekerheid verkeeren, niet weten waaraan zich te houden, *van hart of gemoed;* zich vergissen, zich verzien; in onwetendheid verkeeren *of* niet wetende zijn *aangaande iets, omdat het voor hem bedekt is of bleef. Verg.* [illegible]

II. SB. het laat zich niet aanzien; het zal wel niet zijn; het is niet waarschijnlijk. *Verg.* [illegible] — [illegible] wat betreft *iemand* bijna vertwijfelen aan *iets.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich achten dood *of* overwonnen; zich beschouwen als een verloren *of* overwonnen man; *ook:* de hoop verloren hebben, *op herstelling uit ziekte.*

[illegible] — [illegible] *SB.* zich vermommen, *om niet herkend te worden.*

[illegible] *SB.* put, waterput.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* mat, matje *om op te zitten of om op te slapen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* speld *of* naald van bamboe, *om een blad, waarin iets gepakt is, meê digt te spelden.*

[illegible] *SB.* sprinkhaan. *Verg.* [illegible] *I.* [illegible] *spreekw. van iemand die als zijnde dom en onnadenkend, zich makkelijk laat beet nemen.*

[illegible] zie [illegible]

[illegible] 2 [illegible] of [illegible] *SB.* als ook, alsmede; laat staan; en dan; om niet te spreken van. [illegible] *hetz. maar slechts in tembang.*

[illegible] [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een groot stuk van het een of ander* in eens in den mond stoppen.

[illegible] *of* [illegible] *verb. van* casave. *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* eed; een eed doen, zweren.— [illegible] *iemand* beëedigen, laten zweren. — [illegible] *hetz.*

[illegible] *SB.* boot, sloep; *ook en dan veelal* [illegible] prauw voor afvoer van produkten, *bv. van koffij;* afvoerprauw.

[illegible] [illegible] *zie bij* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *SB.* een potter, een pottersbaas.

[illegible] *SB.* naam van een ziekte aan de geslachtsdeelen; *Reg. Tj. maar volgens anderen:* een besmettelijke huidziekte, *misschien de Javaansche pokken. Voorts:* aan sampar lijden.

[illegible] 2 — [illegible] *SB.* aangaan *bij iemand of ergens, om iemand of iets af te halen.* — [illegible] *iemand of iets* naderen; *op iemand of iets* toegaan *of* afkomen; naderen; naderkomen.— [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *spreekwijze:* èn van mijn goed èn van mijn leven ben ik niet in waarheid de eigenaar, maar het is God. — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *naam van een boom (Colbertia Obovata. Rg.)* — [illegible] als steen zoo hard geworden, *door lang in het water te hebben gelegen*, hout van den kajoe sempoer.

[illegible] *B. zva.* [illegible] ik kan het U niet zeggen; ik weet het niet. *Het is een hoffelijk woord, dat men mag bezigen tot een meerdere en vriendelijk sprekend ook gebruikt tot een mindere. — Verg. Jav.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* volkomen, volledig, volmaakt, *ook van een vorst, in dezen zin dat er*

niets op hem valt aan te merken; geheel overeenkomstig met hetgeen wordt gevorderd (*Skr. sampoérna*).

[Javanese] *SB.* wegrennen *van een paard.*

[Javanese] *SB.* lampeglas; *ook* verrekijker; *en naam van een dun gebak, ongeveer zoo groot als een theeschoteltje.— Men onderscheidt* [Javanese] *en* [Javanese] *de eerste soort wordt tot een kokertje opgerold.* [Javanese] door den (een) verrekijker zien naar *iemand of iets.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. of en zoo gew. S.* [Javanese] *B. iemand of iets* bij aankomst, vinden, aantreffen *of* bevinden *ergens of wel zus of zoo; ook een plaats of plek, bv. een pasangrahan,* bereiken. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* voor *iemand, die op komen is, iets* klaarzetten, gereedhouden. [Javanese] *B.* elkaâr ontmoeten; met elkaâr een ontmoeting hebben. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* blaaspijp, blaasroer, *gemaakt van bamboe* ([Javanese]). — [Javanese] met een blaasroer schieten; op *iets, bv. een vogel of muis,* met een blaasroer schieten.— [Javanese] *mvdsv.* (*bij herh*). — [Javanese] op de jagt gaan (zijn) met de soempit.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* zich verbergen, verschuilen, verstoppen. [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *iets* wegstoppen, verbergen, achterhouden. —[Javanese] schuilplaats, schuilhoek. [Javanese] sluipende; sluipen; sluipenderwijze; *ook* zich achterafhouden; uit het gezigt trachten te blijven.

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* uitgestrekte onontgonnen gronden, waarop zich geen houtgewas bevindt, en waarop men het vee laat grazen. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — ([Javanese] *in het Buitenz. zva.* [Javanese] *vruchten* gaan eten [Javanese] *K. Maar volg. Rg.* to graze as cattle.) [Javanese] *of* [Javanese] *ook* [Javanese] de avondster. (*Rg. heeft* nyampal badak.)

[Javanese] *I. SB.* afscheuren, afgescheurd worden, *van een lid van het lichaam; ook* ontwricht, *bv.* uit het lid gerukt *van een der ledematen.*

II. [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. een streng of de strengen, terwijl een paard reeds*

voor den wagen is gespannen, inkorten, korter maken.

[illegible] *SB.* een dikken, stijven kam hebben, *van een hajam. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* met een stuk er afgebroken, uitgebroken, *enz. bv. v. e. tafel;* afbreken, afscheuren, breken, *bv. van een tak van den boom.* — [illegible] afgebroken stuk, *bv. van een tafel of tak, enz.; ook* het stuk *of* restant van den tak, dat aan den boom bleef zitten.

[illegible] *SB.* met een stukje er af *of* er uit *van een voorwerp, zooals bv. een bord; ook:* met de handen afgebroken stukje van een koekje Javaansche suiker. [illegible] een zoo'n stukje. — [illegible] uit *of* van *bv. den rand van een bord*, gebroken stukje *of* stukjes. — [illegible] *van een koekje Javaansche suiker* met de handen een stukje afbreken.— [illegible] uit *of* van *een broos voorwerp* een stukje breken.

[illegible] — [illegible] *SB.* staan, *ook* op de knieën liggen met het achterste omhoog. — *Verg.* [illegible]

[illegible] [illegible] *SB.* hangen op *of* over een [illegible] *van een kleedingstuk.* [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *iets* hangen *op of over een* [illegible] — [illegible] *I. SB.* (*volg. Reg. Tj. S.* [illegible] *B.*) iets, zooals bv. een gespannen lijn *of* wel een stok *of* bamboe, hangende aan twee touwen, waarop *of* waarover men kleêren hangt. — *II. naam van een rottingsoort.*

[illegible] *SB.* band, hoepel. — [illegible] *iets* van een band *of* hoepel voorzien; om *iets* een band *of* hoepel aanbrengen.

[illegible] *I. zie* [illegible] 2. *beleefd voornaamwoord van den 2en persoon, maar dat men toch tot een aanzienlijke niet mag gebruiken; ook als de toegesprokene veel lager in rang is als men zelf wordt het niet gebezigd. Het wordt gebruikt o. a. door het volk, waar iemand een ander dien hij niet kent, aanspreekt, bv. op straat.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* beklemd, benauwd *van het hart of gemoed.* [illegible] *hetz. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *naam van een rottingsoort.*

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* het kleedingstuk, dat èn door mannen èn door vrouwen gedragen wordt om het benedenlijf. *Soms worden de beide einden van de samping tot een rok aaneengenaaid. Zoo'n samping wordt ook benoemd met* [Javanese script] *en is meer bepaald, maar niet uitsluitend de dragt der mannen. De lengte van een samping bedraagt* 2, $2^1/_4$ *of* $2^1/_2$ [Javanese script] *Niet tot saroeng gemaakt wordt het kleedingstuk om het benedenlijf gewikkeld gedragen, en ook wel tot onderscheiding* [Javanese script] *genoemd.* — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* met een samping aan. — [Javanese script] met de samping zoo hoog omgedaan, dat de borst bedekt is en het kleedingstuk reikt tot even boven, tot aan *of* tot even onder de knieën. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iemand* met een samping bekleeden, een samping aandoen. *Voorts* [Javanese script] *ook benaming van* een maat voor wit katoen, *en wel voor* een lengte van drie [Javanese script] *Zie ook* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *I. SB.* naar den kant van den weg wijken *of* van den weg afgaan, *bv. om iemand of iets te ontwijken of wel te laten passeren; en als toeroep:* wijken! wijk! uit den weg! — **2.** [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. ergens* aangaan. — [Javanese script] zijweg, zijpad; weg, zooals men maakt, als een gedeelte van den gewonen weg onbegaanbaar werd; bijpad. — [Javanese script] onderweg overal aanloopen; *en zva.* [Javanese script] de aangewezen rigting verlaten omzijwegen *of* zijpaden te gaan. — [Javanese script] zijwegen, bijpaden.

[Javanese script] *I. zie* [Javanese script] — *II.* [Javanese script] *SB.* iets wat tot sieraad wordt gedragen boven het oor; oorsieraad, *en bep. ook* het oorsieraad aan een siger.

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] .... [Javanese script] eerder..........dan liever. — *Rg.*

[Javanese script] *SB.* minzaam, voorkomend (*Skr. saumja*, zacht, vreedzaam, bevallig, *van sôma*, de maan. — [Javanese script] *Kw.* — *Jav. Wdbk.*).

[Javanese script] *SB.* zijn een van zin.

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* verduistering van de zon *of* van de maan; eklips.— *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zundgat *van een kanon; volgens anderen* het kruid, dat men in en om het zundgat strooit,

en dat laatste wordt dan ꦥꦤꦼꦩ꧀ꦧꦲꦤ꧀ *genoemd.*

ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃ *SB.* eerbiedige groet, eerbewijs, door het brengen van de tegen elkander zamengevoegde handen naar het voorhoofd, zóo dat de duimen den neus raken, *en wel bij het plaats nemen in of bij het opstaan om te vertrekken, uit de tegenwoordigheid van een meerdere; voorts bij het beginnen te spreken en ook van tijd tot tijd, terwijl men tot hem spreekt; voorts nog, bij het overgeven aan of het in ontvangst nemen van iets van zoo iemand.— Maar gelijken maken ook wel eens beleefdheidshalve de sembah, over en weêr, bv. bij het iets aan of overgeven. Voorts in brieven* ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃ groeten, eerbiedige groeten. — ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃꦲꦁꦧꦏ꧀ꦠꦶ *of* ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃꦥꦁꦧꦏ꧀ꦠꦶ eerbiedige groete en hulde *in een brief van een jongere en mindere aan een meerdere. — Verg.* [illegible]— ꦚꦼꦩ꧀ꦧꦃ de sembah maken. ꦚꦸꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃ *mvdsv.* — ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃꦪꦁ ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃꦪꦁ *of* ꦱꦩ꧀ꦧꦪꦁ *S.* ꦱꦺꦴꦭꦠ꧀ *B.* bidden, het gebed verrigten.

ꦱꦧꦾꦸꦂ — ꦚꦧꦾꦸꦂ *SB. iemand of iets* overstorten, besproeijen met water; *ook iemand, die digt bij staat, met kiezelzand* gooijen, bestrooijen; water op *iets* storten; *en van de golven: iemand of iets* besproeijen.— ꦚꦧꦾꦸꦂꦲꦏꦺ *mvdsv.* (*bij herh.*)- [illegible] elkaâr, *zooals kinderen wel spelenderwijze doen*, met water besproeijen, overstorten, werpen.- ꦚꦧꦾꦸꦂꦏꦺ met *water* gooijen; *het water, dat men bv. met de handen schepte*, van zich afgooijen.

ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃꦪꦁ *en* ꦱꦩ꧀ꦧꦃꦪꦁ *zie onder* ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦃ.

ꦱꦩ꧀ꦧꦼꦂ — ꦚꦩ꧀ꦧꦼꦂ *SB.* schieten door de lucht, op *zijn prooi* aanvliegen, *ook:* zich *op zijn prooi* storten en *die* grijpen, *van een roofvogel; voorts* schieten door het luchtruim, *ook:* slaan in *iets*, *iemand of iets* treffen, *van den bliksem.*— ꦚꦩ꧀ꦧꦼꦂꦤꦶ *mvdsv.* (*herh.*) *ook zva.* ꦚꦩ꧀ꦧꦼꦂ — ꦥꦚꦩ꧀ꦧꦼꦂ het door de lucht schieten, het zich storten op zijn prooi *van een roofvogel; enz.*

ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦸꦂ *of* ꦱꦼꦩ꧀ꦧꦸꦂ *SB.* het bespuiten uit den mond *met iets, dat zóo als geneesmiddel wordt gebezigd.* — ꦚꦼꦩ꧀ꦧꦸꦂ *of* ꦚꦼꦩ꧀ꦧꦸꦂ *zva.* [illegible] *en iemand bv. een barende vrouw, met iets bv.* [illegible] uit den mond bespuiten.— ꦚꦼꦩ꧀ꦧꦸꦂꦤꦶ *of* ꦚꦼꦩ꧀ꦧꦸꦂꦤꦶ *mvdsv.* (*herh.*) *en deze is de gebr. vorm.*

[illegible] *SB.* [illegible] snoeven, zwetsen; uittartende taal voeren.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* collectieve benaming voor de kruiderijen en specerijen van verschillenden aard, die in de keuken worden gebruikt.— [illegible] *zie bij* [illegible]— [illegible] *fig.* veel tirelantijnen, *van den snid en in verband daarmede van het maken van een baadje.*

[illegible] *SB.* nu is het mij duidelijk; nu begrijp ik; *ook* teregt; wel teregt.— *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] het jammeren, smeeken, klagende zeggen, *enz.*— [illegible] roepen *tot God of tot vader of moeder; iemand* tot zich roepen.— [illegible] *ook poët. zva.* [illegible] *van een naam.* — [illegible] *iemand* uitnoodigen om plaats te nemen.— [illegible] *tot iemand* roepen; hulp vragen *aan iemand.* — [illegible] klagen, kermen, jammeren; *ook zva.* [illegible] roepen tot den Heer; *en* in uitroepingen zich uiten, *bv. Gode dank zeggend.*

[illegible] *Kw.* [illegible] *een sawah* bewerken, de sawah *of* de sawahs bewerken. — [illegible] *iemands* sawah. — [illegible] gesneuveld.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* iets, waarmeê men het lichaam dekt tegen de kou, als men slaapt; deken *of derg.* — [illegible] *hetz. maar wordt zeldzaam gebruikt.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* met een deken *of* iets derg. gedekt *of* toegedekt. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *Voorts in het Buitenzorgsche:* het hart verheugen, *van iets, bv. van het mooi staan van zijn parè, den eigenaar. K.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* de voor den inlander bij zijn rijst onmisbare toespijs, gemaakt van fijngewreven Spaansche peper, een weinig tarasi en zout. *Meer zamengestelde sambelsoorten en die alle als toespijs bij de rijst worden gegeten zijn de* [illegible] *de* [illegible] *enz.* — [illegible] voor de helft grijs, half grijs, *van iemands hoofdhaar.*

[illegible] — [illegible] *of* [illegible]

[illegible] *SB. iets* doen tegelijk *met iets anders. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* mand op een voet en met een plat deksel. *Wordt ook wel aan een draagstok gedragen. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. met iets* tegelijk *of* met een *iets anders* doen, *omdat de gelegenheid er voor bestaat;* met een; tevens. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* verlengen, aanzetten, aanknoopen, aanlasschen. — *Verg.* [illegible] [illegible] een bijdrage geven, bijdragen komen brengen, *voor een feest.* [illegible] *hetz.* — [illegible] bijdrage tot het feest, *zooals bv. de wadana's leveren als de regent een feest geeft.* — [illegible] het verband, de lasch; *verg.* [illegible] *Voorts:* vervolg op *een last*, nadere last; *en in dienstbrieven:* ten vervolge op, aansluitende aan, met referte tot. — [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *Verg.* [illegible] *I.*

[illegible] *naam van een plant, die in het wild groeit en wier groene wolachtige bladen denzelfden reuk hebben als onze salie. Kraamvrouwen gebruiken ze als geneesmiddel; ook bij het* [illegible] *worden ze gebruikt.*

[illegible] — *I.* [illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *zva.* [illegible] — *II.* [illegible] *SB.* komen, staan *op een weg, veld, enz. van het water uit een rivier, die buiten de oevers trad.* *III.* [illegible] *SB.* de noodige buiging missen, *van iemands stem;* niet genoeg verschillen in toon; nagenoeg gelijken toon geven, *van twee naast elkaar liggende staven van een gambang.*

[illegible] *SB.* met een spleet er in, *van een lip; ook, maar beter* [illegible] zoo'n lip, een hazenlip hebben. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* watermeloen (*Cicurbita Citrullus. Rg.*).

[illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* goed; 't is goed; 't zal gebeuren; ik zal het doen; *ook is soms B.* [illegible] *en wel als dat den zin heeft van* als het u belieft, gaarne, met genoegen. *II.* [illegible] *zva.* [illegible] *of* [illegible] *Verg.* [illegible] [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *ook zva.* [illegible]

[illegible] *naam van een* [illegible] (*Abrus preca-*

torius), *welker kleine roode boontjes als goudgewigt worden gebruikt; om en bij* 117 *stuks hebben het gewigt van* [illegible]. *Van de blaadjes wordt een thee getrokken, die tegen hoesten, keelziekte en spruw* ([illegible]) *wordt gedronken. — Ook naam van een boom* (*Adenanthera pavonina*), *waaraan insgelijks roode boontjes groeijen, maar wat grooter als de bovengenoemde; ze worden ook als goudgewigt gebezigd, en ongeveer* 90 *maken* [illegible]. *Ter onderscheiding wordt de boom ook wel genoemd* [illegible] *of* [illegible].

[illegible] *SB*. naar het lijkt, leek het wel; er op lijken, er uit zien *of* zich laten aanzien als; dat lijkt wel te zijn; evenals, alsof; den schijn hebben *of* op zich laden *van iets*.— [illegible] er al den schijn van hebben.

ꦱꦸꦒꦸ *SB*. schaaf. — [illegible] schaven. — [illegible] schaafbank. — [illegible] krullen *van hout*.

ꦱꦸꦒꦶꦃ *SB*. rijk. — [illegible] *of* [illegible] *of wel* [illegible] de rijken.— [illegible] rijkdom, overvloed.— [illegible] *zie bij* [illegible]. — *Verg*. [illegible] *II*.

ꦱꦸꦒꦸꦃ *SB*. wat aan een gast wordt voorgezet als onthaal; onthaal. — [illegible] *iemand* onthalen. — [illegible] *iemand* onthalen op *iets; een gast of iemand, die men bij zich krijgt*, onthalen. — [illegible] *en* [illegible] *zva*. [illegible]. *Verg. bij* [illegible] *en* [illegible].

[illegible] *SB*. tijdelijk, met onderling goedvinden gescheiden zijn, *van echtgenooten; bv. omdat het huwelijk niet gelukkig is, zoodat men meent te mogen aannemen, dat het op een ongelukkigen dag werd gesloten. De man moet de vrouw blijven onderhouden* ([illegible]), *blijft hij gedurende drie maanden en tien dagen in gebreke, dan kan de vrouw de echtscheiding langs wettelijken weg vorderen*.— *Verg*. [illegible].

[illegible] *S*. [illegible] *B*. het zou kunnen zijn; misschien; altemet, welligt, misschien wel; ik dacht, ik meende. — [illegible] *zva*. [illegible]. *Verg*. [illegible] *en* [illegible].

ꦱꦼꦒꦼꦂ *SB*. door het gebruik van voedsel *of* drinken, na daar een tijdlang van verstoken te zijn geweest *of* naar te hebben gesmacht, niet langer *of* minder krachteloos *of* zwak; verkwikt, opgeleefd, opge-

frischt; *ook* frisch, nog frisch *van een bloem.* — [illegible] weêr wat krachten krijgen, wat opleven, *door het gebruik van voedsel of drinken.* — [illegible] *iemand* verkwikken, doen herleven, krachten geven, weêr krachten geven, *van voedsel of drinken.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* weêr welgemoed.

[illegible] *SB.* een gouden, *bij minvermogenden*, koperen hoofdsieraad, bestaande in vier, door een metalen band vereenigde stukken. *Zoo'n* [illegible] *wordt gedragen door de badaja's van den regent; voorts bij besnijdenis, door het te besnijden kind, en bij huwelijk, door bruid en bruidegom.* — [illegible] *iemand* met een siger tooijen. — [illegible] *spreekw.* dat moet in gepaste mate en niet overdreven het geval zijn, *van* [illegible] *Zie ook* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] 2 — [illegible] *SB. iemand* toegrauwen, toesnauwen. — [illegible] snuiven *van kwaadheid of toorn, van menschen en dieren; voorts* zwaar snorken, ronken, *van menschen; en* snuiven *van vermoeidheid, van dieren; ook* rochelen, gorgelen, *van een dier, zooals een buffel of rund, dat geslagt werd, maar nog niet geheel dood is.*

[illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *nevens* [illegible] *in gebruik.*

[illegible] *SB.* zee, oceaan (*Skr. sâgara*).

[illegible] *SB.* [illegible] met gesnik uitbarsten in schreijen. — [illegible] al snikkende schreijen. — [illegible] *I.* snikken. [illegible] (*of* [illegible]) [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] (*a*) *zva.* [illegible] *ook* (*b*) *zva.* [illegible] *en* (*c*) zijn met luid snuiven, *van den adem van een boeta.*

2. [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *SB.* snorken, liggen te snorken, *van een of meer slapenden.* — [illegible] *is het in het Holl. niet terug te geven, klanknabootsend redewoord voor* [illegible] *Ook is het een* redewoord *voor* [illegible]

[illegible] 2 [illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *SB.* knorren *van een varken; het laatste zoomede* [illegible] *ook* zwaar *of* zeer luid snorken.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets bv. een kist* openbreken *met een hefboom; iets* opsplijten; naar *iemand of iets* steken *of* porren, *bv. met een speer of derg. — Verg.* [illegible] *en* [illegible] *dit laatste bij* [illegible]

[illegible] *SB. zva.* [illegible] *en* [illegible] *ook (zva.* [illegible] *Reg. Tj.).—* [illegible] [illegible] *een spreekw.*

[illegible] — [illegible] *SB.* een hapje nemen, een stukje afbijten *van iets, zooals een brood; en van een paard, zva.* [illegible] *maar met een kleinen beet of hap.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* schuin afsnijden, afkappen *of* afhakken. — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand of* in *iets, bv. in een boom,* bijten, *van een paard, soms ook wel van een varken. —* [illegible] *mvdsv. (herh.) en van iemand:* zonder zijn handen te gebruiken herhaaldelijk bijten in *iets.* — [illegible] elkaâr bijten, *van paarden.* [illegible] *ook:* geraakt *of* beleedigd *door (de scherpe punten van) een* [illegible] *gezegd bv. van de hand.*

[illegible] *Holl.* zegel; *SB.* een vel papier, zooals gevorderd wordt voor een stuk, dat moet zijn op zegel.

[illegible] *SB.* alle; alle soorten van, allerlei; al die, al de, al het (*Skr. sakala,* geheel, alle deelen zamen. *P.*)

[illegible] *ong.* — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* het laat zich niet denken, *dat;* het is niet mogelijk, *dat;* ik kan het mij niet voorstellen *of* denken, *dat. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* lange dikke bamboe met inkappingen om de voeten in te zetten, dienende als ladder, vooral om een kawoeng palm te beklimmen, tijdens die het aftappingsproces ondergaat. *De sigaj wordt tegen den boom aangebonden.*

[illegible] *SB. in verhalen waar men het vertellen van iemand of iets afbreekt om tot wat anders overtegaan:* nu verlaten we voorloopig; nu laten we ...... vooreerst rusten.— *Verg.* [illegible]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* draai, bogt, kromming *van een weg of water. Rg.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] *Men zegt dat het een verouderd woord is.* — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *benaming van* een zwart torretje, *dat op de rijstvelden wordt gevonden, en van* een soort bunsing.

[Javanese] *Kw. ong.* (*Skr. sabá*, vergadering, bijeenkomst); [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* er op uit gaan; er op uit zijn. — *Verg.* [Javanese] *Men voegt ook wel* [Javanese] *achter* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* er op uitgaan, een uitstapje maken; *ook* uitloopen. — [Javanese] *ook:* geen loopschuit zijn. — [Javanese] plaats, waar men zich, voor langen of korten tijd van huis zijnde, ophoudt; plaats, waar men zich tijdelijk onthoudt. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] zich nog niet op veel plaatsen hebben opgehouden; *van daar ook voor:* nog niet veel ondervinding hebben.

[Javanese] *naam van een heester en van zijn vruchten, die wel voor kralen van rozekransen worden gebruikt. Is het de Mal.* (…, *sebih? een soort van plant, Canna pulchra.* (*C*) *P.*)? *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. maar met* [Javanese] *als wat moöier woord, ook wel* [Javanese] aan een meerdere of aanzienlijke iets aanbieden als geschenk (*Skr. séwá*, dienst, dienstbaarheid; vereering, hulde; *séwí*, dienend, vereerend, huldigend. *Jav. Wdbk.*). — [Javanese] *ook zva.* [Javanese] — [Javanese] *een meerdere of aanzienlijke iets* als geschenk aanbieden. — [Javanese] *iets enz.* — [Javanese] *SB.* benaming van een aan de voorzij geheel open gebouw, in de nabijheid van de regentswoning; *een of meer inlandsche ambtenaren of beambten zijn er gemeenlijk present. De pasèban wordt tot verschillende doeleinden gebezigd; o. a. ondergaat ook aldaar een met arrest gestraft inlandsch ambtenaar of beambte zijn straf; zijn onderscheidingsteekenen worden gedurende den tijd van zijn arrest door den regent bewaard.* — [Javanese] zich op de pasèban bevinden, *ter regeling of afdoening van dienstzaken.*

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* (*slechts sprekende van een meerdere*) verzadigd, verzadigd zijn; genoeg, zoodat men niet meer begeert *hebben gegeten;* tot verzadiging toe; *voorts:* ruim zijn deel gehad hebben *van iets, zooals wederwaardigheden of verdriet; en* lang, lang genoeg, een heele tijd lang, *met betrekking tot slapen en ook tot* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* de tijd van het morgengebed, *circa* $4^1/_2$ *uur in den morgen* (*Ar.* صبح).— [Javanese script] heel vroeg in den ochtend.— [Javanese script] het morgengebed; dat verrigten.

[Javanese script] *SB.* morrend, murmurerend over zijn lot.— *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *I. SB.* elk, ieder; telkens als, ieder keer als.— [Javanese script] *hetz.*

II. Ar. شعبان *naam van de achtste maand van het jaar, anders* [Javanese script] *genoemd.*

[Javanese script] *SB.* zeep (*Ar.* صابون).— [Javanese script] met zeep wrijven *of* bestrijken; inzeepen.

[Javanese script] *SB.* geduld; geduldig, geduld hebben; zachtmoedig, lankmoedig, zacht, bedaard (*Ar.* صبر).— [Javanese script] geduld hebben *of* oefenen met *iemand; iemand* zacht, *of* met zachtmoedigheid behandelen.

[Javanese script] *I.* [Javanese script] *SB. iemand ook iets dat zoek raakte*, met zijn velen zoeken. 2.— [Javanese script] *SB.* de korrel uitzaaijen op de kweekbedding, *waardoor het* [Javanese script] *in den laatsten tijd werd vervangen.*

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* hoeveel? hoe groot?— [Javanese script] o zooveel malen, ik weet niet hoeveel wel.— [Javanese script] o zoo groot is de menigte van dieren, ik weet niet hoeveel wel.— [Javanese script] al heel spoedig.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *Holl. SB.* schabrak.

[Javanese script] *klanknabootsend redewoord voor* [Javanese script] *een wapen uit de scheede trekken, ontblooten, als dat* met een ruk *geschiedt.*

[Javanese script] *I. SB.* [Javanese script] *spreekw. zva.* [Javanese script] *iets* onder de hand wegkapen, ter sluiks wegnemen, *bv. op een pasar; iets* rollen; *iets iemand, bv. in het gedrang,* afhandig maken.— [Javanese script] zóo beroofd, bestolen.

II. [illegible] *SB.* er uit spuiten, *van het bloed.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* [illegible] *naam van de betrekking tusschen broers en zusters kinderen:* volle neef, volle nicht.— [illegible] *zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible] — [illegible] halve neef, halve nicht. — [illegible] *naam van de betrekking tusschen de kinderen van personen, die tot elkander staan in de betrekking van* [illegible] *Zie ook* [illegible]

[illegible] *I. SB.* overkant, overzij, overwal; overwalsch, overzeesch.— [illegible] overwalsch paard. — [illegible] land *of* landstreek buiten Java; een vreemd land.— *II. SB.* Spaansche peper. *Verg.* [illegible]

[illegible] *ong.* — [illegible] *SB.* naar alle kanten *of* regts en links zich verspreiden, *bv. om iemand te zoeken.*

[illegible] *SB.* lei, leitje, waarop men met een griffel of potlood schrijft.

[illegible] (*Arab.*) *S.* [illegible] *ook wel* [illegible] *B.* breede buikband. *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* met een saboek om.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* naar *iemand of iets* slaan *met een sabel*, *ook* met een zwaai steken *met iets, bv. met een kris; met een sabel* een slag toebrengeu op *of* tegen *iets.* — [illegible] *mvdsv.* (*bij herh.*) — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *maar in de Preanger is het laatste woord het gebruikelijke.*

[illegible] *SB.* onderwijl, terwijl; al den tijd, al den duur.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* van *iets, zooals een rol lijnwaad of derg., een stukje* afnemen, afscheuren, afsnijden.— [illegible] *ook, en wel om de gewaarwording van* [illegible] *te beschrijven: een gevoel hebben* alsof de ooren van het hoofd worden gescheurd.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* het luiden, de inhoud *van iets bv. van een brief of versje.*— [illegible] *S.* [illegible] *B.* *iets* uitroepen; van *iemand of iets iets* zeggen; *hem* (*het*) *een hoedanigheid* toeschrijven, noemen *zus of zoo.*— [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*— [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* zeggen *of*

uitspreken; *ook zva.* [Javanese] *iemand of iets* noemen *of* vermelden *zus of zoo.* — [Javanese] den naam des Heeren aanroepen.

[Javanese] *SB.* vriend (*Ar:* صحبة). — [Javanese] vriendschap sluiten; bevriend zijn *met iemand.* — [Javanese] in vriendschap leven *met iemand;* vrienden zijn. [Javanese] vrienden.

[Javanese] *SB.* naar hartelust, volop, naar genoegen; in alle opzigten, in allen deele.

[Javanese] *Ar:* سبيل, weg. — [Javanese] de heilige oorlog; *fig.* de strijd tegen de hartstogten; *ook:* een strijd hebben te voeren in *hart of genoed.*

[Javanese] *SB.* erg misselijk, *zoodat men neiging heeft om te braken.*

[Javanese] *SB.* niet lekker, onsmakelijk, *van tabak.*

[Javanese] *SB.* een bloem *of* bloemen tot hoofdversiersel. *De vrouwen dragen ze in de geloeng, de mannen in den hoofddoek.*

[Javanese] *I. SB.* [Javanese] opspringen *van iemands hart;* als het ware een schok krijgen door *het hart, bv. bij het hooren van iets, bij het in het gezigt krijgen of het wederzien van iemand; enz.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar herh.* — [Javanese] *zva.* [Javanese]

II. [Javanese] *SB.* *een* redewoord *voor* [Javanese] *of* [Javanese] *van een sabel, kris, bedog of gobang. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* belofte van iets te zullen doen *of* om op een bepaalden tijd te zullen komen. — [Javanese] *iemand* beloven, *iets te zullen doen of wel dan of dan te zullen komen. Verg. Jav. Wdbk. op* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* oorzaak, reden, aanleiding; want, dewijl; om die reden; dat; daarom (*Ar.* سبب). — [Javanese] naar aanleiding daarvan; om die reden. — [Javanese] uithoofde, tengevolge, doordien.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *Jav. voorvoegsel tot betiteling vóor benamingen van goden en doorluchtige of heiligv personen.* [Javanese] de boetavorst.

[Javanese] [Javanese] *en ook* [Javanese] *SB. hulpwoorden bij de voluntatieve wijs van*

spreken en dikwijls terug te geven met: wees, weest, doe, laat, laten; *enz. ook met:* laat het zijn, *en* laat het zijn wat ook maar; *voorts* [Javanese] *ook wel met:* dat, opdat. — [Javanese] *ook:* laat (liet) *of* doet (deed) hij ze (hem, haar) *bv. arbeiden. Voorts* [Javanese] *S.* niemendal, nergens van dan, nergens heen, *in antwoord op vragen als de volgende: wat zei je daar? wat moet je? waar ga je naar toe? waar kom je van daan?* — [Javanese] *S.* niets, ook niet het allerminste heb ik genomen. — [Javanese] *S.* al wat, onverschillig wat. — [Javanese] *SB.* als te avond of te morgen. — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* laat het zijn wat ook; het mogt wezen wat het wilde; zonder uitzondering; zoowel het een als het ander; in allen deele. [Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] ieder, elk; ieder afzonderlijk, ieder op zich zelf. [Javanese] *zie aldaar.* (*Luidens het Jav. Wdbk. is* [Javanese] *Kw. en zva.* [Javanese] *ook zva.* [Javanese] alle, alles, wat het ook zijn mag.)

[Javanese] *Holl.* zink.

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *I. SB.* bajonnet. *Verg.* [Javanese]

II. SB. een van een deksel voorzien groenteschaaltje.

[Javanese] *of* [Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *SB. benaming van een hoofddeksel, het heeft veel van een pet, waar men den bol heeft uitgesneden. De klep is breed, met zwart laken overtrokken en soms rijk met gouddraad gestikt.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand of iets* houden *of* steunen, met laten rusten in den arm.

[Javanese] [Javanese] *SB.* wijken, de wijk nemen, zich verwijderen *van een plaats die men inneemt.* — [Javanese] *iets* ontwijken, mijden, vermijden, ontgaan. *Zie ook* [Javanese] — [Javanese] *iets* weg ruimen, wegbrengen, uit den weg brengen, *of* zetten. *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] opdat.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand, die iets vraagt,* het toegooijen *of* toeduwen, alsof hij een hond was.

[Javanese] *SB.* bedreven, ervaren in het [Javanese]

[Javanese] *SB. een onderdeel van het weefgetouw, namelijk een soort weverskam, om het scheeftrekken van het weefsel te beletten.*

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] eventjes weggaan. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en beide ook:* voor *iemand* uit den weg gaan; *en* voor *iemand* de wijk nemen, *bv. om zijn schelden en tieren niet te hooren.* [Javanese] *spreekw.* alles mijden, wat op de een *of* ander wijze gevaarlijk zou kunnen wezen *of* worden. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en beide ook: iemand* verwijderen *ergens van daan; iets zooals slechte handelingen* mijden, vermijden te begaan.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* steken, gestoken zijn, geschoven zijn, *bv. van den poot van een knaapje onder de vloermat, die daardoor opgeligt wordt.* — [Javanese] omwroeten, wroeten, *van een varken.*

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* op de zij liggen, met arm *of* hand onder het hoofd; *of wel en daardoor met het bovenlijf eenigzins opgeligt:* steunende *of* leunende op den arm; *ook* zóo komen te liggen, *en voorts op iets zooals een mat of dergelijke* zóo liggen *of* gaan liggen; *de mat dan* [Javanese] *door den liggende. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* een heel korten hals hebben, *van menschen, ook van dieren, zooals bv. een paard.*

[Javanese] *SB.* een met gouddraad *of* zijde doorweven stof; met gouddraad *of* zijde doorweven, *van een samping.*

[Javanese] [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *I. SB.* zijn saroeng opschorten, zijn goed, *broek en de mouwen van het baadje,* opstroopen, om vrijer in de bewegingen te zijn. — [Javanese] zijn kleêren, zijn boeltje, opgeschort en opgestroopt hebben. — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

II. [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* opligten *met behulp van een hefboom.* — [Javanese] wat men bezigt als hefboom; hefboom. — *II.* [Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] *SB.* ring van touw *of* derg. dien men, in een gladden boom *of* mast willende klimmen, op de hoogte

der enkels, om de beenen doet, ten einde die tegen elkaar te houden.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* elmoe, die den bezitter in staat stelt de plek of den persoon aan te wijzen, waar of bij wien verdwenen *of* gestolen zaken zich bevinden. *Van* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* niettegenstaande, ofschoon. *Het wordt ook wel afgekort tot* [illegible]

[illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* ijzeren schop met houten steel. *K. Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *K.*

[illegible] *SB.* inkapping, inkappingen *in een boom, om dien gemakkelijker te kunnen beklimmen; ook, zoodat als het ware het geheel een trap vormt,* wegkapping, wegkappingen van grond, *bij glooijend terrein, om afspoeling te voorkomen.* — [illegible] voorzien van *of* maken met sèngkèds.

[illegible] *een Jav. woord, maar in brieven gebr. als mooi of hoog woord voor* [illegible] *Bv.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* aan een kant opgeligt; aan een kant opwaaijen *of* opwippen; opgeligt, *bv. van het deksel van een koffer.* — [illegible] *iets* aan den eenen kant opligten, *bv. het losse deksel op een vat of kist.*

[illegible] *SB.* lijden, smart, ellende; ellendig (*Skr. sangsâra,* de existentie van een levend wezen in deze zinnelijke wereld. *Jav. Wdbk*). [illegible] *iemand of een dier* maltraiteren, mishandelen, smartelijk doen lijden, martelen.— [illegible] hoogst rampspoedig, rampzalig, ellendig; in verdriet en nood zitten.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* het merg in de beenderen.

[illegible] — [illegible] *SB.* de samping opnemen *of* opligten, *om te* [illegible] *of te* [illegible] *Ook: onder het loopen,* die aan een zijde een weinig opgeligt houden, zoodat het kleedingstuk sierlijke plooijen vertoont. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] hetgeen men aan heeft, goed gesloten aan het lijf hebben zitten, en niet los hebben hangen. —

[Javanese script] een *doedoekoej of tijoeng* goed bevestigen *op het hoofd, maar* [Javanese script] *is het meer gebruikelijke woord.* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* hangen *aan of over iets, bv. van een lijk, dat door den stroom werd meêgevoerd, aan een in het water hangenden boomtak; fig.* niet zoo maar door de vingers gaan *of* gegaan zijn, maar besteed om iets blijvends, *bv. meubels*, te koopen, *van geld.*— [Javanese script] *iets bv. een baadje over een stoel, tak of derg.* hangen; *het haar* laten afhangen *op de schouders.*— [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *ong.*— [Javanese script] *SB.* scheef. [Javanese script] *iets, bijv. het snijden of knippen van iets, het trekken van een lijn ergens op, enz.* scheef doen.

[Javanese script] 2 [Javanese script] 2 *SB.* blaaspijp, *om het vuur meê aan te blazen; en volg. Rg. ook* lampeglas.— *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zich den neus snuiten. [Javanese script] op *of* in *iets* zich den neus snuiten. *K.*

[Javanese script] *SB* maar éen zaadbal hebben. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iets wat onheil, ziekte, schade aan het gewas, enz. aanbrengt* zoeken te verdrijven, *ook door aanwending van een toovermiddel of tooverformulier.*— [Javanese script] hetgeen zoo wordt aangewend: weermiddel.

[Javanese script] *I. SB. benaming van een hoeveelheid parè van vijf* [Javanese script] — *II.* [Javanese script] *SB. iets dat valt of wordt geworpen*, opvangen, *ook iemand die valt* ([Javanese script]); *iemand die valt* ([Javanese script]) in een arm opvangen; *voorts* bestand zijn *of* zich bestand rekenen *tegen iets, bv. tegen iemands kracht.*— [Javanese script] het niet kunnen uithouden *tegen iemand, in een gevecht.*— [Javanese script] *iets* aanbieden, leveren, indienen, voorstellen, presenteren, *enz. aan een meerdere; ook B. voor* [Javanese script] — [Javanese script] *een aanzienlijke* het toornig zijn presenteren, *voor: erkennen dat men verdient dat hij toornig is.*— [Javanese script] adviseren en zeggen hoe iets gedaan behoort te worden, *in tegenstelling met zelf de handen er aan te slaan.*— [Javanese script] *een spreekwijs, om zijn meest volkomen onderwer-*

ping aan den wil van een ander, een magtiger of meerdere, te betuigen.— [illegible] *en gew.* [illegible] *zie* [illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible] *Voorts wordt met* [illegible] *of* [illegible] *waarop dan dikwijls volgt* [illegible] *een Basa Impe-ratief gevormd.— Zie ook* [illegible] *II. aan het slot. (Aldaar moet nog bijgevoegd worden dat omgekeerd* [illegible] *ook wel eens wordt weggelaten en men zich bepaalt tot het bezigen van* [illegible] *of in B.* [illegible]) — [illegible] *of* [illegible] *tot meerderen en gelijken, tot minderen* [illegible] *of* [illegible] *zegt de verkooper, als hij zijn waar voor den geboden prijs geeft.—* [illegible] op *iets, bv. een uitnoodiging of verzoek, van een aanzien-lijke of meerdere,* soemangga, *d. i.* als het u belieft, gaarne, *of* met genoegen, zeggen; *op een bevel* zeggen: zooals u beveelt. [illegible] *spreekw.* wel [illegible] zeggen, maar niet gaan, *als men ergens werd heen gezonden of* het niet doen *als men werd gelast iets te verrigten.*

[illegible] *SB.* er meê inzitten. *Verg.* [illegible]

[illegible] (*Mal.* سڠڬه werkelijk, in ernst, waar). *ong.* — [illegible] *zva.* [illegible] *ook SB.* dezelfde zijn en blijven, *van iemand. Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *I. SB.* omtrent *iets* verklaren *of* zeggen dat men het verlangt te koopen, wil hebben. — *II.* [illegible] *Jav.* aderlaten, *iemand* aderlaten.

[illegible] *ong.* ([illegible] *Kw.* zamengenomen, collectie, verzameling; te gader; het gros; *en* opname, o tvangst. (*Skr. sanggraha*) *Jav. Wdbk.*).— [illegible] gebouw, opgerigt en onderhouden vroeger door de bevolking, thans door het Gouvernement, en waarin reizigers tegen betaling hun intrek kunnen nemen. *In het gebergte dient de pasangrahan meer bepaald tot verblijf van ambtenaren op tournee.* [illegible] in een pasangrahan zijn intrek nemen; *ook* zich neërslaan *of* tijdelijk vestigen *ergens, in tijdelijke, daartoe opgerigte verblijven, bv. tenten.*

[illegible] — [illegible] *SB.* met den neus *of* op het strand *of* op tjadas zitten; *van een boot Rg. K.* — [illegible] *een boot* op het strand *of op tjadas* zetten.

[illegible] — [illegible] *SB. iets bv. kastanjes,* roosteren in een ijzeren pan;

koffij branden. — [Javanese script] geroosterde katjang.

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand, die danst* toejuichen met het in de maat roepen van ho! ha! daarbij slaande in de handen.

[Javanese script] *ook wel* [Javanese script] *SR.* nauw, smal *van een weg; en* zoo goed als allemaal gesneden *van iemands parè.*— [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] op zijn minst genomen; *ook* in het klein *of* in het kleine, *in tegenstelling met* [Javanese script] *of* [Javanese script] *bv. als men zegt:* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] wip *of* hengel, *zooals men die heeft aan een put.*

[Javanese script] *enz. zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* het eelt onder aan den klauw *van een tijger of kat*, *ook* onder aan den poot *van een hond, enz.*— [Javanese script] een soort paddestoel.— [Javanese script] vereelt, vereelt zijn, *van iemands handen of voeten.*

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van een riviervisch. Rg.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand of iets* opvangen; *ook iemand die* [Javanese script] grijpen.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* aannemen, op zich nemen; er aan durven; durven *iets te doen.* — [Javanese script] *hetz.*— [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iemand iets* toezeggen *of* beloven. — [Javanese script] belofte, waarbij men zich verbindt *iets* te zullen doen *of* te zullen laten.

[Javanese script] *zie bij* [Javanese script] *zoomede, en aldaar ook* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* spinazie.

[Javanese script] *I. zie* [Javanese script] *B. voor* [Javanese script] —*II. zie* [Javanese script] *en ook aldaar voor* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* leeuw. — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] (*Skr. singha*, leeuw. *Jav. Wdbk.*)— [Javanese script] de leeuw, *de koning der dieren.* [Javanese script] *is Jav. zie voor de beteekenis op het woord.*

[Javanese script] *I. zva.* [Javanese script] *II. ook bezigt men het van een plaats of plek, waarvan de bewoners altijd ziek zijn. Voorts, nevens* [Javanese script] *dat het meer gebruikelijke woord is, van een vrouw*

of man, met een zeker wit teeken of plekje op het lijf, waarvan het gevolg is dat de man van zoo'n vrouw of de vrouw van zoo'n man spoedig sterft; ook de kinderen voortgekomen uit het huwelijk van een man en vrouw, die een van beiden [Javanese] *zijn, sterven spoedig.* — *II. (zva.* [Javanese] *K.).*

[Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* onwillig, ongenegen zijn *tot iets;* ik wil niet.

[Javanese] *SB.* schetteren, *van een trompet.*

[Javanese] *I. zie* [Javanese] — *II. SB.* heilig; gewijd; *ook* niet betreden mogen worden, *bv. van een bosch,* als zijnde het verblijf van geesten. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* norsch, stuursch, grommig; streng en kort aangebonden. — [Javanese] zóo zijn *of* zich zóo gedragen *tegenover iemand.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. een licht, de lamp, de kaars* aansteken, ontsteken. [Javanese] *hetz.* — *Voorts* [Javanese] *een stuk geschut* afvuren; *en* [Javanese] *een fakkel* ontsteken, *bv. aan den haard.*

[Javanese] *SB. maar volg. Reg. Tj.* [Javanese] *als B., zie ook aldaar:* geur, geurig, welriekend; *ook* welriekend, lekker, *van den reuk van iets.* — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* mond; *SB.* bek *van een beest.* — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* stijgbeugel. — [Javanese] stijgbeugelriem.

[Javanese] *SB.* het punt, waar het water in *of* uit een leiding stroomt. — [Javanese] *hetz. Het sanggapan van Rg.* »a place to tap off water, or to let it in to the sawahs etc." *is in de Pr. onb.*

[Javanese] *verdicht grondwoord van* [Javanese] *Zie dit laatste zoomede* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] zonder pligtplegingen; zonder basa woorden te gebruiken; onbeleefd, lomp; *en van een woord:* ongepast om te worden gebezigd tot een meerdere *of* aanzienlijke *of* wel als men hoffelijk wil spreken. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese script]

[Javanese script] 2 *uitroep: zva.* [Javanese script]

[Javanese script] 2 *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *I. S.* uitroep, *om iemand aan te roepen of te doen omkijken; ook om zijn onwil te kennen te geven.*

2. *SB.* uitroep *van verrassing, ook wel van niet vertrouwen (Mal. Wdbk. P.* واه *wah en wahi, Arab. uitroep van vreugde, droefheid en verwondering.).*

[Javanese script] *(Kw. en in zamenstelling zva.* [Javanese script] geven, *iets* geven. *Jav. Wdbk.* — [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *I. SB.* openbaring uit den hemel (*Ar.* وحي *wahjoe*). — 2. *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* indachtig worden aan het verledene; *ook zva.* [Javanese script] *en (buiten de Preanger zva.* [Javanese script] *K.).*

[Javanese script] *zegt men ook wel den groet (zie onder* [Javanese script]*), beäntwoordende.* و *Arab.* met; en.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. of* [Javanese script] de bedding *van een rivier;* rivierbed; (de kom *van een sitoe. K.*). — [Javanese script] rivier.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. (De Reg. van Tj. geeft als B.* [Javanese script] *maar in het Soemedangsche wordt dit laatste zoo niet gebruikt; zie op het woord.)* — moed hebben, moedig, dapper, stout; driest; den moed *of* de driestheid hebben, durven *iets te doen; ook* [Javanese script] *SB. zva.* [Javanese script] *en met* [Javanese script] *B.* durven te gaan tot; er voor over hebben. [Javanese script] *of* [Javanese script] [Javanese script] *of* [Javanese script] *mvdsv.* — [Javanese script] *SB.* zich verstouten *of* vermeten, de brutaliteit *of* het hart hebben *iets te doen;* driest. — [Javanese script] *SB.* dapperheid, stoutheid, vermetelheid, *ook iemands* durven te gaan tot, *iemands* er voor over hebben; *in laatstgen. zin bezigt men ook* [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* — [Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* stoutheid, vermetelheid. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *ook* [Javanese script] *B.* zich verstouten *tegenover iemand;* zich onderstaan, de vrijpostigheid hebben *iets te doen.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en gebr. in* [Javanese script] *(Skr. wêni).*

[illegible] *ong.* (*Waarschijnlijk is* [illegible] *zva.* [illegible] *passief van* [illegible] geven, *iets* geven. *Jav. Wdbk.*) — [illegible] *SB.* met een bijzondere gunst vereerd worden door de geesten en wel door de [illegible] *Zoo vindt bv. iem. die* [illegible] *op den* [illegible] *tal van prachtige gebouwen, op den* [illegible] *tal van smeden of wel hoort op den* [illegible] (*in het Soemedangsche*), *allerlei muziekinstrumenten bespelen. Voorts fig.* een ongedacht *of* ongehoopt fortuintje hebben, *bv. door ergens, waar men er niet op rekende, omdat de huisheer een gierigaard is, goed te worden onthaald.*

[illegible] *SB.* tijd van den dag *of* van den nacht *van iets of voor iets; ook* zoo omstreeks om, *in een tijdsbepaling, waarmeê een tijdperk van den dag of den nacht, bv. een gebedstijd of wel het uur wordt genoemd; en* de tijd van, tijdens *bv. het* [illegible] *zijn, het* [illegible] *is.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] uiterst, bij uitstek, *bv. van iemands schoonheid of lieftallig zijn.*

[illegible] [illegible] *of* [illegible] *SB.* dewijl, naardien, omdat, om reden, aangezien, daar toch.

[illegible] *I. zie* [illegible] *Aldaar ook* [illegible] *en* [illegible] — *II.* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* brutaal zijn; geen vrees kennen, *voor iemand;* niemand *of* niets vreezen. — [illegible] *zva.* [illegible] *Zie ook* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *ong.* (*Jav.* algemeen gerucht, dat van *iemand* uitgaat, *iemands* renommée). — [illegible] *SB.* ruchtbaar, ruchtbaar gemaakt *of* geworden, *van een zaak.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* manwijf; hermaphrodiet. — ([illegible] *en buiten de Preauger ook* [illegible] *hetz. K.*) *Beide woorden mij van elders onb.*

[illegible] *en daarn.* [illegible] *B. voor* [illegible] *S.* zonder mankeren; het zal niet missen; het faalt niet; ongetwijfeld; het zal zeker geschieden. [illegible] *zamentrekking van* [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] (*Jav.* [illegible] een tijdkring van acht jaar, *waarvan elk jaar een eigen met een Arabische letter onderscheiden naam heeft*); *SB.*

fig. eeuw, *in een uitdrukking, bv. als deze:* [Javanese script]

[Javanese script] *zie het volg. woord.*

[Javanese script] *ook* [Javanese script] *SB. of met* [Javanese script] *B.* indien, als; *ook* wat aangaat, wat betreft; nu. *Verg. bij* [Javanese script] *en het Jav. Wdbk. bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* goed en nuttig; goed om te worden verrigt, maar het nalaten is niet strafbaar, *van een handeling; iemand* geoorloofd zijn, vrijstaan; regtens, van regtswege; geregtigd zijn *tot iets;* de vrijheid hebben *iets te doen. Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *ook:* geen regt hebben, geen aanspraken kunnen doen gelden; niet verdienen.— [Javanese script] geheel naar welbehagen; zooals dat hem behaagde *of* hij goedvond.

[Javanese script] *ong.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] (*Skr. wâtja,* spreken, lezen; *zooals bv. in wâtja-jati,* hij leest. *Jav. Wdbk.*)— [Javanese script] geschrift *of* boek in gebonden stijl; de geschiedenis, de historie van *iemand of iets,* geschreven in gebonden stijl. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *ong.* ([Javanese script] *of* [Javanese script] *Kw. Jav. o. a.* overal, algemeen; algemeen verbreid, overal ruchtbaar; allen in het rond; *ook* algemeen bevel *of* verordening; gebod; een bevel geven.)— [Javanese script] algemeene uithuwelijking *ergens, uit vrees een of meer randa of wel meisjes te zullen moeten afstaan.* [Javanese script] *SB.* rondvertellen, rondzeggen; mededeelen *of* zeggen *aan velen,* rondbazuinen.— [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] aanzeggen om te komen *of* te vergaderen, *aan velen.* — [Javanese script] *iets* rondzeggen, bekend maken; mededeelen *aan velen.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *SB.* voederen, *kippen en ander pluimgedierte, door ze het eten, gemeenlijk rijst, voortestrooijen of in een wadah voor te zetten.* — [Javanese script] *iemand of iets* bestrooijen; *pluimvee* voederen *bv. met rijst;* naar *iemand* gooijen met handen vol tegelijk, *bv. met steentjes.*— [Javanese script] *iets* strooijen, rondstrooijen, uitstrooijen, te grabbel gooijen. — [Javanese script] strooijen, rondstrooijen. — [Javanese script] gestrooid liggen, *ten gevolge van een accident, bv. van geld, door het scheuren van den zak.*— [Javanese script] strooisel; wat gestrooid wordt; het voeder dat pluimvee wordt voorgestrooid, *ook* hetgeen, door

het ze voor te strooijen *of* in een wadah voor te zetten, wordt gebezigd, om ze te lokken en in handen te krijgen.

[Javanese script] 2 *ong.* — [Javanese script] *SB.* gemengd met, *bv. met een gevoel van smart, van iemands verheugd zijn.* — [Javanese script] *SB.* 1. de lijnen *of* aderen *op een wapen, zooals een kris, en die ontstonden door zekere behandeling van het staal;* het damasceersel *van een pakarang.* — 2. de geheimzinnige kracht, *of* het wonderbaarlijk vermogen, *van een* [Javanese script] *bv. van een kris, vervaardigd, zooals men meent in den ouden tijd, door iemand die sakti was. — Zoo heeft men bv. een* [Javanese script] *waarvan de* [Javanese script] *is, dat de landbouwer wiens wapen dat pamor heeft, voorspoedig is.* — [Javanese script] (*Jav.* [Javanese script] *een streng garen*) *zoomede* [Javanese script] *en* [Javanese script] *zijn vier andere pamorsoorten, met voortreffelijke eigenschappen.*

[Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *en* [Javanese script] *zie onder* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van een boom, dien men veelal langs de wegen vindt; de bladen hebben veel overeenkomst met die van onze linde* (*Mal.* (*baroe.* — *Hibiscus tiliaceus. P.*) — *Jav.* [Javanese script]

[Javanese script] 2 *ong.* — [Javanese script] *SB. iets* niet in den wind slaan; luisteren naar *iets;* zich bekommeren *of* bekreunen om *iemand of iets.* — *Verg.* [Javanese script] *dit laatste gebruikt men, in proza, als een weinig hoffelijker, gemeenlijk in plaats van* [Javanese script] *met betrekking tot een* [Javanese script]

[Javanese script] 2 [Javanese script] 2 *SB.* misselijk, dronken, bedwelmd. [Javanese script] aan niets gebrek hebben; van alles (*eten, kleëren, geld, enz.*) ruim voorzien zijn.

[Javanese script] (*Jav.* plooi.) — [Javanese script] *SB.* plooijen; met plooijen maken. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. of* [Javanese script] *de bloem die door de Europeanen in Indie gewoonlijk* [Javanese script] *wordt genoemd, en die men gebruikt om lederwerk zwart te maken; het door koking uit die bloemen verkregen sap bezigt men tot het rood kleuren van sommige spijzen.* (*Hibiscus Rosa Sinensis Rg.*)

[Javanese script] — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* leeren, te regt wijzen, onderrigten; een inzegging geven, beknorren; *een kind* corrigeren. — [Javanese script] en [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *ong.* [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* een

deel, een gedeelte; gedeeltelijk; sommige, eenige. — ꦱꦮꦺꦴꦁꦫꦸꦁꦱꦮꦺꦴ ieder de helft; *ook* ieder een deel *of* gedeelte, *als er meer dan twee personen zijn.* — ꦱꦮꦺꦴꦁꦫꦸꦁꦏꦺꦃꦏꦺ een groot gedeelte, een groot aantal, *van een zeker getal personen* — ꦥꦮꦺꦴꦁꦫꦸꦁꦥꦤ꧀ SB. gedeeltelijk, ten deele.

ꦮꦶꦫꦸ *zie* ꦮꦸꦭꦤꦺ.

ꦮꦶꦫꦁꦫꦸ *enz. zie* ꦫꦁꦫꦸ.

ꦮꦶꦫꦩ SB. maat; maat en melodie.— (*Skr. wirâma*, pausering, pauze tusschen woorden *of* zinnen.) — ꦔꦺꦴꦮꦶꦫꦩ de maat en melodie observeeren; in de maat zijn *of* blijven.

ꦮꦂꦟ *S.* ꦮꦂꦟꦶ *B.* soort, aard.— ꦮꦂꦟꦮꦂꦟ *S.* ꦮꦂꦟꦶꦮꦂꦟꦶ *B.* allerhande soort; van allerlei soort; allerlei; allerhande.— ꦮꦂꦟ ꦮꦂꦟꦮꦶꦱꦤ꧀ in de hoogste mate verscheiden, *bv. van den inhoud van een boek.*

ꦮꦂꦟꦶ *zie* ꦮꦂꦟ *en* ꦫꦸꦥ. ꦮꦂꦟꦶꦮꦂꦟꦶ *zie* ꦮꦂꦟꦮꦂꦟ.

ꦮꦫꦒꦤꦶ *zie* ꦮꦒꦤꦶ.

ꦮꦂꦤꦺꦴꦩꦺꦤ꧀ *Holl. SB.* waarnemend; plaatsvervanger.— ꦔꦮꦂꦤꦺꦴꦩꦺꦤ꧀ *een betrekking of post* waarnemen, plaatsvervangend vervullen.

ꦮꦫꦒꦁꦱꦤ꧀ *zie* ꦮꦒꦁꦱꦤ꧀.

ꦮꦫꦒꦒꦤꦶ *zie* ꦮꦒꦤꦶ.

ꦮꦫꦒꦒꦁꦱꦤ꧀ *zie* ꦮꦒꦁꦱꦤ꧀.

ꦮꦫꦒꦒꦱꦤ꧀ *zie* ꦮꦒꦱꦤ꧀.

ꦮꦫꦶꦏ *zie* ꦮꦤꦶꦏ.

ꦮꦫꦸꦁꦏꦤ꧀ ꦮꦫꦸꦁꦏꦤ꧀, ꦔꦮꦫꦸꦁꦏꦤ꧀ *en* ꦮꦫꦸ ꦏꦤ꧀ *zoomede* ꦔꦮꦫꦸꦁꦏꦏꦺꦤ꧀ *zie bij* ꦮꦺꦴꦤꦺ *I.* ꦔꦮꦫꦸꦁꦏꦤ꧀ *zie ook bij* ꦮꦤꦺ *en* ꦮꦤꦺ. ꦮꦶꦮꦫꦸ ꦁꦏꦤ꧀ *zie* ꦮꦺꦴꦤꦺ *I. zoomede bij* ꦮꦤꦺ. — ꦥꦮꦫꦸꦁꦏꦤ꧀ *zva.* ꦮꦮꦺꦴꦤꦺ *of daarvoor een wat mooijer woord.*— ꦔꦮꦫꦸꦁꦏꦏꦺꦤ꧀ *zie* ꦮꦺꦴꦤꦺ *I.*

ꦮꦂꦱ *zva.* ꦫꦸꦱꦏ꧀.

ꦮꦶꦫꦠ꧀ SB. zwaar, wegen, gewigt, *van goud of zilver; voorts, met* ꦏꦮꦶꦫꦠ꧀ *er nevens, P. en B. of wel slechts mooijer woorden, voor* ꦏꦸꦮꦠ꧀ in staat zijn *iets te doen, ook voor* ꦏꦮꦱ. — ꦮꦶꦫꦮꦶꦫꦠ꧀ *of* ꦮꦺꦴꦠ꧀ꦏꦮꦶꦫꦠ꧀ *zie* ꦮꦸꦏꦸ. ꦔꦮꦶꦮꦶꦫꦠꦏꦺ *zie* ꦏꦧꦺꦴꦠꦺ *en* ꦮꦺꦴꦫꦸꦱ.

ꦮꦶꦫꦶꦠ꧀ *SB. kunstterm voor:* de tijgers zijn aan het huishouden, *dwz. ze brengen (bragten) menschen of dieren om hals.*

ꦮꦫꦸꦮꦺꦴꦫꦸ *zie* ꦮꦶꦮꦺꦴꦫꦸ.

ꦮꦂꦱꦱꦤ꧀ *zie* ꦫꦸꦱꦏ꧀.

ꦮꦂꦱꦶ *soms als B. of mooi woord voor* ꦏꦮꦸꦭꦤ꧀. (ꦮꦂꦱꦶ *Kw. zva.* ꦮꦂꦱ *Kw. dit laatste ook zva.* ꦏꦮꦸꦭꦤ꧀. — *Skr. warsa.* — *Jav. Wdbk.*)

ꦮꦫꦱ꧀ *en* [illegible] *zie* [illegible]

ꦮꦫꦶꦱ꧀ *SB.* erfenis. (*Ar. wârith*, erfgenaam). — [illegible] erfdeel. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] vermaken; *iets* vermaken. — [illegible] erven; een erfdeel *of* erfportie krijgen. — [illegible] *zijn goed* vermaken, *het goed, dat men zal nalaten*, verdeelen onder zijn erfgenamen, ten overstaan van een oerang kaoem, een geestelijke, maar overigens geheel naar welgevallen. *Voorts: de goederen, die door iemand werden nagelaten*, ten overstaan van een priester, verdeelen onder de erven, volgens de voorschriften van het Moh. erfregt; *en van den priester gezegd:* op den voet van genoemd erfregt, *de goederen, door iemand nagelaten*, verdeelen, onder zijn erfgenamen.

ꦮꦫꦮꦶꦫꦶ *SB.* heen en weer gaan *of* loopen, op en neer gaan, *van komende en gaande personen, bv. langs een weg.* — [illegible] *hetz.*

ꦮꦫꦶꦢ꧀ *zva.* [illegible] *en* [illegible] (*Ar. moewarrid*, tot iemand zeggende. *Jav. Wdbk.*)

ꦮꦂꦒ *ong.* (*Skr. warga*, klasse van gelijksoortige dingen *of* wezens. *Jav. Wdbk.*) — [illegible] *S.* [illegible] *B.* verwante, verwanten, aanverwanten; personen, die men rekent tot zijn familie. — [illegible] *spreekw.*

ꦮꦫꦸꦁꦒꦸ *zie* [illegible] — [illegible] *spreekw. ook bij den kleinen man in gebruik, en waarvan de zin is:* de mensch is nooit te vreden met hetgeen hij heeft of verkreeg, hij wil steeds meer.

ꦮꦫꦔꦤ꧀ *SB.* kosten, onkosten, *bv. van een regtsgeding.* — [illegible] *iets* bekostigen; *ook zva.* [illegible]

ꦮꦫꦺ *en* [illegible] *zie bij* [illegible]

ꦮꦫꦶꦃ (*Jav.* soort sleepnetje om garnalen te vangen) — [illegible] *zie* [illegible] *II.*

ꦮꦫꦸꦁ *SB.* winkel, winkeltje, *gehouden door een inlander, en waarin dikwijls slechts artikelen van inlandschen oorsprong te koop zijn; in sommige bepaalt men zich tot den verkoop van allerlei eetwaren, gebak, snoeperijen enz. Evenwel, vooral op de hoofdplaatsen, zijn er ook, waar men Europesche sitsen en andere stoffen kan krijgen. Verg.* [illegible] — [illegible] waroenghouder, waroenghoudster.—

[Jav.] een waroeng houden. — [Jav.] zonder gehuurd te zijn, ieder avond [Jav.] op dezelfde plaats, waar ze dus ieder avond te vinden zijn, *van dansmeiden.*

[Jav.] *ong.* — *Jav.* een kind *of* afstammeling in het vijfde lid; *en* bet-over-overgrootvader *of* grootmoeder). — [Jav.] *en* [Jav.] *zie bij* [Jav.]

[Jav.] *S.* [Jav.] *B.* schaamte, schande, oneer. — [Jav.] *SB.* toestand van schaamte *of* oneer *van iemand;* schande, beschaming, *die iemand overkomt of wordt aangedaan;* schaamte; zich schamen, zich beleedigd *of* gekrenkt gevoelen. — [Jav.] *of* [Jav.] *of wel* [Jav.] *S.* [Jav.] *of* [Jav.] *B.* (*van een aanz.*) beleedigd worden, gekwetst worden in zijn eergevoel; zich moeten schamen; beschaamd gemaakt worden. — [Jav.] *of* [Jav.] *SB. ook wel en dan S.* [Jav.] *B. hetz. en* beleedigd, *door kwetsing van het eergevoel;* beschaamd, beschaamd gemaakt. — [Jav.] (*zie bov.*) *bezigt men ook van een aanzienlijke, t. w. van hem sprekende, tot een gelijke.* — [Jav.] *S.* [Jav.] *B. iemand* zóo behandelen, dat hij zich moet schamen; *hem* schande *of* oneer aandoen, beleedigen, te schande maken. — [Jav.] geschenk, bij wijze van boete *of* schadeloosstelling, *te geven door hem, die zijn trouwbelofte breekt. zie ook* [Jav.] *bij* [Jav.] *En verg. voorts* [Jav.]

[Jav.] *SB.* gezond en sterk van lijf en leden.

[Jav.] *zie* [Jav.] *II.*

[Jav.] *SB.* rattekruid, arsenicum.

[Jav.] *I. klanknabootsend woordje voor het kwaken van een wijfjeseend.* — [Jav.] *SB.* aan een stuk door, *van* [Jav.] *II.* [Jav.] *klanknabootsend* redewoord *voor het* [Jav.] *het splijten, breken, van iets, zooals een bamboe.*

[Jav.] *klanknabootsend woordje voor het kwaken van een mannetjeseend.*

[Jav.] *of* [Jav.] *SB.* te vroeg; bij voorbaat, te gauw, overhaast, met overhaasting. [Jav.] *of* [Jav.] nu niet; nu nog niet; niet maar zoo haastig; *ook zva.* [Jav.] — [Jav.] *of* [Jav.] niet heel gauw, niet heel gauw er aan toe zijn *om iets te doen;* zich niet haasten, *bv. om*

te doen zooals werd aangeraden. [Javanese] *of* [Javanese] niet, *vooral ook m. d. z. van* nu niet *of* voorshands niet, *zoodat men voor later of voor de toekomst zich niet verklaart of wel de mogelijkheid niet wordt uitgesloten.*

[Javanese] *SB.* ronduit, onbewimpeld, regt voor de vuist. [Javanese] *hetz. Voorts* [Javanese] *ook:* ronduit, onbewimpeld zeggen *of* spreken.— [Javanese] *iets* ronduit vertellen; *zijn schuld* ronduit *of* onbewimpeld belijden. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *S.* tijd, tijdstip (*Ar.* وقت), [Javanese] *B. voorts* [Javanese] *SB.* de tijd *van of voor iets, bep. ook voor het verrigten van een der voorgeschreven gebeden.* — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* toen ter tijd; te dier tijde.— [Javanese] *SB.* op zekeren tijd.

[Javanese] *I.* [Javanese] *zva. ook wel eens B. voor* [Javanese] het einde. *Maar* [Javanese] *SB.* het laatst; de (het) laatste; de sluiter. *Zie ook* [Javanese] — 2. [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* vervanger, *krachtens opdragt of volmagt;* gemagtigde, gevolmagtigde; gebruik maken, zich bedienen van een wakil; een wakil zenden *Ar.* وكيل).— [Javanese] optreden, ageren als wakil; wakil zijn voor *iemand;* als zijn wakil *hem* vervangen. — [Javanese] *iets, hem tot wakil makende of stellende,* opdragen *aan iemand.*

[Javanese] *SB.* met volharding en ernst doen; er ernst van maken, ernstig opvatten, *bv. zijn werk.* — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gift; liefdadige stichting; fonds tot een liefdadig doel. *Voorts:* met afstand van alle regten van eigendom *of* bezit ten algemeenen gebruike gegeven, *bv. van een koran, dien men in de moskee deponeert, van een huis dat men te Mekka kocht, ten behoeve der bedevaartgangers, enz.* (*Ar.* وقف *wakph*). — [Javanese] *iets* wakap maken; op den voet van wakap afstaan *of* geven.

[Javanese] *zva.* [Javanese] *I.*

[Javanese] *ong.*— [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* begin, aanvang, aanleiding. — [Javanese] begin, aanvang; het eerst; de (het) eerste; *en zie ook bij* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] (*Ar.* وطي *watiä*) *ong.* — [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese]

[illegible] *Jav.* steen. *Verg.* [illegible] — [illegible] *SB.* graveelsteen, graveelsteentje. *Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* nieuw, nog niet gebruikt *of* aangebroken, onaangesneden; heel, nog in zijn geheel, gaaf. — [illegible] *mvdsv.* [illegible] *iets* in zijn geheel laten *of* houden; *een paard* een tijd lang niet gebruiken, *opdat het bv. vet en goed in het vleesch worde; ook* van *een boom, bv. een klapperboom*, een tijdlang niet oogsten, *bv. om naderhand in eens veel te krijgen.*

[illegible] *SB.* oost, oostelijk, het oosten. [illegible] oostwaarts op, in oostelijke rigting; oostwaarts gaan.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* nagenoeg, ongeveer, zoo ongeveer, zoo te naasten bij. *In plaats van* [illegible] *ook wel eens* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *SB.* natuur, aard, inborst, geaardheid; het vermogen *of* de bepaalde eigenschap *van een tooverformulier, ook van het pamor van een wapen.* — [illegible] aard en natuur. — [illegible] *of* [illegible] *een tooverformulier of tooverbede* prevelen.

[illegible] *SB.* grens, grensscheiding; *en S.* [illegible] *B.* gedurende, voor den duur van; ......lang; met; voor (*tegen den prijs van*). — [illegible] *of* [illegible] van toen af aan; van dat oogenblik af aan. — [illegible] *SB.* grenspaal, grensteeken; iets wat dient om de grens van iets, bv. van een renbaan, aantewijzen. — [illegible] *iets, zooals zijn wenschen en begeerten, de wijze van zich te kleeden of derg.* binnen zekere grenzen beperken; *een weg, ook een uitgebakende, nog aan te leggen weg,* van teekenen voorzien, *om zoo het aandeel in het onderhouden of den aanleg, van ieder loerah of wel van ieder dienstpligtige, aanteduiden.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I. SB.* de eigenlijke ring, *dwz.* de ring zonder den tjangkok, *van een ring, waarin een steen of diamant is gevat; voorts* de balans *van een weegschaal; zie ook* [illegible] 2. [illegible] *SB.* penhouder. — 3. [illegible] *SB.* iemand, die te paard gezeten en met een [illegible] een [illegible] *of* een [illegible] gewapend, op herten jaagt.

[illegible] *Jav. zva.* [illegible] — [illegible] *SB.*

het nog ongeboren jong *van een dier, zooals een buffel, rund, paard, geit of schaap,* koopen. *De koopprijs wordt dadelijk nadat de koop is gesloten, voldaan. Nauwgezette personen achten het* [illegible] *echter pamali, omdat er bij wordt te kort gedaan ann hetgeen de godsdienstige wetten, in zake van koop en verkoop, vorderen. — Verg.* [illegible]

[illegible] *Kw. ong.* — [illegible] *SB.* scherp, duidelijk, klaar; scherpziende, *ook fig.;* doorziende; zich niet bedriegen *in iets.* — [illegible] scherp naar *iemand of iets* uitkijken; scherp, op hem loerende, *iemand* in het gezigt hebben *of* houden; *en van de zon:* *het gezigtsvermogen* scherpen.

[illegible] *Jav. zva.* [illegible] — [illegible] *naam van een distrikt in het regentschap Soekapoera (Preanger).* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] (*Kw.* rein, zuiver) *ong.* — [illegible] *B. voor* [illegible] *(Reg. Tj.) maar volg. K. B. voor* [illegible]

[illegible] ([illegible] *Kw.* onrust, verstoring van rust en vrede, oneenigheid. — *Skr. wisjoena*, gezwollen, uitgebreid, uitbreiding verkregen hebbende. *Jav. Wdbk.)* — [illegible] *zie bij* [illegible] — *Verg. Jav. Zam.* 2e *dl. bl.* [illegible] *ald. no.* [illegible]

[illegible] *SB.* aambeijen. *Jav.* [illegible] *en* [illegible] (*Ar.* بواسير).

[illegible] — [illegible] *Jav. iemand iets* influisteren.

[illegible] *SB.* vrijmagtig, oppermagtig *Skr. wisjesa*, onderscheiding; uitmuntendheid, voortreffelijkheid. — [illegible] de Vrijmagtige, de Oppermagtige, *betitelingen van God.*

[illegible] *wordt verkl. met* [illegible]

[illegible] *zie het volg. woord.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* niet in twijfel zijn, zeker weten dat hij het is, *met betrekking tot een persoon, en* dat iets het is, *met betrekking tot een zaak;* goed op de hoogte zijn, wèl en deugdelijk weten; duidelijk inzien; *ook* de voorwetenschap hebben, vooruit weten wat het geval zal zijn, *met iemand of iets.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* hetgeen gedaan wordt (werd) om iemand een ongeluk te bezorgen, ongelukkig te maken, en wel op geheime wijze zoomede met inroeping van bovenna-

tuurlijke krachten, *bv. door ongeluk over hem te gaan afsmeeken op een heilig graf.* (*Skr. wisaja*, een voorwerp der zinnen, voorwerp van najaging, *enz.*) — ꦔꦮꦶꦱꦪꦏꦺꦤ꧀ *iemand* op geheime wijze en met inroeping van bovennatuurlijke krachten, een ongeluk bezorgen *of* ongelukkig maken. — *Verg.* ꦱꦶꦠꦶꦤꦏ꧉

ꦮꦱꦶꦪꦠ꧀ *SB.* wat iemand als hij zal sterven, aan een achterblijvende of aan de achterblijvenden zegt te doen of te laten; laatste beschikkingen, uiterste wil; *ook:* zullende sterven, zijn goed verdeelen onder de achterblijvenden; *en* hetgeen zoo wordt geschonken. *Voorts* hetgeen men, *zelf zullende vertrekken of aan iemand, die zal vertrekken*, zegt dat hij moet doen *of* moet laten; opdragt, last, *en zoo ook B. voor* ꦮꦼꦭꦶꦁ꧉ (*Ar.* وصية). — ꦮꦮꦱꦶꦪꦠꦏꦼꦤ꧀ *zullende sterven* (*of heengaan* (*K.*) zijn laatste bevelen *of* wenschen meêdeelen *aan de achterblijvenden.*

ꦮꦮꦸꦃ *SB.* bekend zijn *met iemand, dwz. dat men hem kent.*— ꦥꦮꦮꦸꦃ bekende, kennis. ꦥꦮꦮꦸꦃꦲꦤ꧀ *hetz.* — ꦔꦮꦮꦸꦃꦲꦏꦼꦤ꧀ *iemand* nemen *of* kiezen als een persoon met wien men wil omgaan, *iemand* kiezen tot bekende *of* vriend. — ꦔꦮꦮꦸꦃꦏꦶꦥꦿꦤꦏꦺ zich *met iem.* op den voet van bekende *of* kennis willen plaatsen. — ꦮꦮꦮꦸꦃꦲꦏꦼꦤ꧀ kennis aanknoopen, zich aansluiten *bij iemand.* — ꦮꦮꦸꦃꦲꦏꦼꦤ꧀ dadelijk met ieder, dien men ontmoet, zijn alsof men een bekende van hem is; *als een goede eigenschap.* — *Verg.* ꦏꦼꦤꦭ꧀꧉

ꦮꦸꦮꦸꦃ *SB.* toenemen, aangroeijen, meerder worden; meerder. — ꦮꦸꦮꦸꦃꦮꦸꦮꦸꦃ al meer en meer toenemen *of* aangroeijen.

ꦮꦮꦿꦶꦪꦠ꧀ *SB. kunstterm voor het* op den eerstvolgenden dag (avond), na het afgeloopen zijn van een huwelijks- *of* besnijdenis feest (ꦥꦿꦶꦪꦏꦼꦤ꧀ꦠ꧀), geven van een feestje, *bv. door de wajang te doen vertoonen. Verg.* ꦲꦸꦤ꧀ꦝꦸꦃꦲꦤ꧀꧉

ꦮ 2 ꦮ 2 ꦪꦠ꧀꧉ — ꦔꦮꦼꦭꦮꦼꦭꦪꦠ꧀ *SB. zijn kind* bederven door het in alles den zin te geven en te zwak te zijn als het iets misdoet. *Verg. bij* ꦲꦸꦥꦩ꧀꧉

ꦮꦺꦮꦺꦏꦠ꧀ *zva.* ꦮꦺꦮꦺꦏꦠ꧀꧉

ꦮꦸꦮꦸꦁ *I. SB.* de nokbedekking *van een huis of derg.* ꦔꦮꦸꦮꦸꦁ de nokbedekking aanbrengen.

2. ꦮꦶꦮꦸꦮꦸꦁ *zie* ꦮꦸꦠꦶꦁ꧉

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zeer plat* redewoord *voor ophappen, in den mond steken of brengen* ([illegible]). *Bv.* [illegible] *Voorts, maar niet in de Preanger, zva.* [illegible] *I. Rg. K.*

ꦮꦭꦶ *I. SB.* de mannnelijke nabestaande, wiens toestemming gevorderd wordt, opdat een meisje *of* vrouw kan trouwen.— [illegible] voor *een meisje of vrouw* optreden als wali. *Ar. walí*, vertrouwde vriend. — [illegible] *d. i.* vrienden van God, *worden de personen genoemd, die zelf de eerste predikers van de door Mohammed gestichte godsdienst, als landvoogden (Ar. wâli), de tot het Mohammedanisme gebragte landen op Java regeerden, en die men naderhand als heilige personen is gaan vereeren.— Zie ook* [illegible] *of* [illegible] *bij* [illegible]

II. [illegible] *zie aldaar.*

ꦮꦸꦭꦸ *SB.* de wassching voor het gebed; die voorgeschreven handeling, die wassching, verrigten (*Ar.* [illegible] *woezloe*).

ꦮꦭꦃ *ong.* — [illegible] *SB.* niet sterk genoeg; het niet kunnen uithouden; te zwaar voor mijn krachten; het is te veel voor mij.

ꦮꦭꦸꦃ *SB.* kalebas. (*Cucurbita Hispida. Rg.*)

[illegible] *SB.* rond *of* rondborstig er voor uitkomen.— [illegible] ronduit spreken, ronduit het zeggen. — [illegible] *zva.* [illegible] *en* wat men deed onbewimpeld belijden *of* bekennen; *ook* (zich zelf aangeven, *bij regter of meester, als de dader van iets. K.*)

[illegible] *SB.* roeispaan, riem.

[illegible] *I. SB.* te vergeefs, vruchteloos; *ook* het moede worden, het opgeven, *omdat men de vruchteloosheid of nutteloosheid er van inziet of beseft: en zoo* [illegible] *ook* niet moede worden *iets te doen. Voorts* [illegible] *nog:* bij *hem of wel* bij *bv. het rijtuig* is (was) het alles vergeefsche *of* verloren moeite.

II. [illegible] *SB.* een teregtwijzing geven *aan iemand; iemand* vermanen, vermanenderwijs beknorren. — *Verg.* [illegible]

ꦮꦶꦭꦃ *SB.* bamboelat, bamboelatten van gespleten bamboe, *zooals bijv. voor een* [illegible] *of* [illegible] *worden gebruikt.*

ꦮꦸꦭꦸꦃ *Jav. in het Sd.* [illegible] *SB. de* loop *van een geweer of pistool.*

[illegible] *SB. als een gevolg van ontroering, schrik of ontsteltenis,* geagiteerd *of* in agitatie *iets beweren, zeggen, rapporteren enz.*

[illegible] *Ar: wa-llâhoe a'lam,* God weet het, 't is God bekend.

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] *Zie ook ald.* [illegible] *enz. zoomede bij* [illegible]

[illegible] *SB.* Hollander, Hollandsch, *voor* Nederlander, Nederlandsch; *ook* Nederland.— [illegible] Hollander, *voor* Nederlander; [illegible] Holland, *voor* Nederland.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* zwavel.— [illegible] *hetz.*

[illegible] *naam van een duifsoort, groen gevederd. Rg.*

[illegible] *SB.* ploeg, *zooals op de sawahs wordt gebruikt. Verg.* [illegible] — [illegible] *ook, maar zelden,* [illegible] ploegen; *een veld* ploegen.

[illegible] *SB.* schouderblad, schouderbladen.

[illegible] *(van* [illegible] *en* [illegible]*?) SB. mij slechts voorgekomen in* [illegible] ik kan geen hand uitsteken, *hetzij als een gevolg van elkaâr opvolgende ziekten of ongesteldheden, hetzij door het onophoudelijk gehinderd worden door zijn kinderen, die men niet van zich af kan houden; ook:* niets kunnen doen, ik kan niets beginnen, *omdat de handen worden vastgehouden.*

[illegible] *op Soemedang* [illegible] *naam van een klimplant (walikambing j. Sarcolobus spanoghei miq. Nat. fam. der asclaepiadeae. Filet.) De bast van den stam levert een giftige zelfstandigheid, waarmeê men wilde varkens en tijgers in de wildernis vergiftigt.* — [illegible] *varkens, door* [illegible] *waar men het gift door heen heeft gedaan, hier en daar te leggen, of wel tijgers, door een kreng, bv. dat van een buffel, met het vergift te bestrooijen of in te wrijven,* trachten te vergeven, vergeven met kalikambing.

[illegible] *naam van een zwaluwsoort. Volg. sommigen is het de klipzwaluw, die de eetbare vogelnestjes levert, maar volgens anderen, ook Rg., is dat de* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] *of derg. ook* [illegible] vastgemaakt aan een bamboezen latje *(zie* [illegible]*)* tot dakbedekking.— [illegible]

[Jav.] welits maken; van [Jav.] *of derg.* welits maken.

[Jav.] *SB. benaming van het teeken* [Jav.] *dat gevoegd wordt onder de* [Jav.] *om zoo te vormen het letterteeken* [Jav.] — [Jav.] voorzien van *of* met het teeken [Jav.] *van de* [Jav.]

[Jav.] *SB.* [Jav.] *of* [Jav.] allen zonder uitzondering; allen, zonder iemand te vergeten *of* overteslaan.

[Jav.] *I. zie onder* [Jav.] *II.* [Jav.] *SB.* vergelding, wedervergelding; *verg.* [Jav.] *bij* [Jav.] *Voorts:* veer, *bv. van een horologie; en* springveer, knipveer; *ook* de veerkrachtige *of* buigzame stok, die bij het [Jav.] met het eene uiteinde in de [Jav.] gestoken, de [Jav.] gedrukt houdt tegen de stof, *die men wil glanzen.*

[Jav.] *I. SB.* aangedaan, geroerd *van het hart of gemoed;* medelijden, mededoogen *of* deernis hebben; meêdoogend. — [Jav.] *ook* [Jav.] medelijden, mededoogen, barmhartigheid, deernis. — [Jav.] *hetz. maar wat hooger of mooijer woord.* — [Jav.] *zva.* [Jav.] — [Jav.] *ook wel* [Jav.] *maar Pass. van beide* [Jav.]: over *iemand* zich erbarmen *of* ontfermen; deernis *of* mededoogen hebben met *iemand;* barmhartigheid oefenen tegenover *iemand.* — [Jav.] *of* [Jav.] smeekend, op smeekenden *of* deerniswekkenden toon, *van spreken of zeggen.*

II. hulpwoord voor de zamenstelling van de telwoorden van 11 *tot en met* 19. *Bv.* [Jav.] dertien.

[Jav.] *zie het volg. woord.*

[Jav.] *of* [Jav.] *SB. benaming van een soort taling.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB. een sawah* voor de eerste maal bewerken, *hetzij met den ploeg, hetzij met den patjoel. — Verg.* [Jav.]

[Jav.] *of* [Jav.] *zie* [Jav.] *II.* [Jav.] *en* [Jav.] — [Jav.] *mvdsv.*

[Jav.] *S.* [Jav.] *B. maar SB. van dieren: zva.* [Jav.] *Voorts SB.* (heel en gaaf; zonder dat er iets aan mankeert, *van iets.— Rg. K.)*

[Javanese script] *SB.* mindere, ondergeschikte, dienstbare; *ook een gandèk wordt tot de wilajats gerekend; voorts is* [Javanese script] *een B. of mooije uitdrukking voor* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script] *volg. K. is* [Javanese script] *op Bandoeng er nevens in gebruik.*

[Javanese script] *SB.* gezond; gezond van lijf en leden; zonder lichaamsgebreken. — [Javanese script] *ook:* af en toe ziek. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *I. naam van een bij de inlanders geacht gewas, een plant met aromatische bladen, die o. a. voor* [Javanese script] *worden gebezigd, maar ook bij wijze van specerijen, in het eten. Nevens de* [Javanese script] *heeft men de* [Javanese script] *soms, maar ten onregte* [Javanese script] *en een enkele maal, eveneens verkeerdelijk, ook wel* [Javanese script] *genoemd. De reuk van de bladen van deze twee planten is volkomen dezelfde, maar van de* [Javanese script] *zijn de bladen smal en getand, terwijl ook nog aan den vrij hoog opschietenden, rijk getakten middenstengel der plant kleine stekelige blaadjes zitten. — Rg. heeft: walang, a scitameneous plant, Hedijchium Gracile. — II.* [Javanese script] *Jav. zva.* [Javanese script] *Zie ook* [Javanese script] — [Javanese script] *Jav. zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *Kw. zva.* [Javanese script] *maar slechts gebr. in* [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] (*Kw.* telling, rekening, berekening.— *Jav. Wdbk.) ong.* — [Javanese script] ontelbaar, talloos; onuitsprekelijk.— *Voorts* [Javanese script] *of* [Javanese script] gesteld; aangenomen; gesteld eens, dat.

[Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] school; *maar naar het schijnt slechts voor een santrischool. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* stroom, rivier; beek.— [Javanese script] *of* [Javanese script] stroomen en rivieren. *Verg.* [Javanese script] *bij* [Javanese script] *zoomede* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] *Ar.* عدة *zie* [Javanese script] — [Javanese script] de tijd, die een vrouw, wier man overleed, weduwe moet blijven, voor dat zij mag hertrouwen, *t. w. vier maanden en tien dagen. — Verg. bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *waar dat den zin heeft van* [Javanese script] — [Javanese script] *SB.* immers; immers het behoort; mits; als maar.

ꦮꦶꦢꦶ *I. zva.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]. — *II. (Jav.* [illegible] *kw. zva.* [illegible] *en* [illegible] een bovennatuurlijke magt in de natuur, een godheid; *enz. — Skr. widi,* bepaling, bestemming, noodlot; *ook naam van* Brahmâ *en van* Wisnoe. *Jav. Wdbk.)*— [illegible] God de Albeschikker.

ꦮꦶꦒꦢ *SB.* rasterwerk van bamboe tot om- en afsluiting, om visch te vangen, in een rivier aangebragt; *ook (zva.* [illegible] spalk. *K.) — Verg.* [illegible]

ꦮꦸꦢꦸ *SB.* niet er zijn; niet hebben; onmogelijk, ondoenlijk; onbruikbaar, geen nut hebben, niet kunnen gebruikt worden.— [illegible] *ook* uitermate, buitengemeen, bij uitstek, enorm. *En* [illegible] *zva.* het kan er precies door; net voldoende en meer niet, *bv. van de makelij van hetgeen een timmerman levert.* — [illegible] het woedoe veroorzaken, bewerken, het geval doen zijn. — [illegible] beter iets, al is het dan niet veel bijzonders, als volstrekt niets. *In dezen zin bezigt men het wel als men iets dat niet veel waarde heeft of niet heel mooi is, geeft aan iemand, die iets van dien aard volstrekt niet bezit. Verg.* [illegible] — [illegible] er erger aan toe zijn als te voren, er op verslimmeren, *van iemand, die in een of ander opzigt reeds heel slecht ingespannen of voorzien was, en nu ook nog wie of wat hij had kwijtraakt.*

ꦮꦢꦃ *SB. iets zooals een* bak, mand, zak, doos, kist *enz.; in het algem.* alles, waar iets wordt ingedaan.— [illegible] *iets* doen *enz. in iets.* — [illegible] in; besloten in. — [illegible] diverse soorten van wadahs; allerlei dingen, die als wadah worden gebruikt.

ꦮꦢꦺꦴꦤ꧀ ([illegible] *en* [illegible] *Kw. — Skr. wadoe en wadoê,* een vrouw; een wijfje) — *Jav.* [illegible] vrouwelijk, vrouw; wijfje.— [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] de plaats voor de vrouwen in de moskee.

ꦮꦢꦤ *SB.* de ambtstitel van een distriktshoofd. *Verg.* [illegible] — *(Skr. wadana,* het aangezigt *en* de top *of* spits van een driehoek).

ꦮꦢꦸꦤ꧀ — [illegible] *zeer plat, zva.* [illegible]

ꦮꦺꦢꦸꦤ꧀ *SB.* onkwetsbaar. — [illegible] onkwetsbaarheid.

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* rijst, gekookt met klappermelk, zout en salambladen. *Ze wordt o. a. door hem die een wajangpartij geeft, tegen den morgenstond aan de gasten verstrekt; ook wordt ze bij een besnijdenisfeest genuttigd, alvorens men* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* offer, wie *of* wat wordt opgeofferd *of* prijsgegeven; *bv. de* [Javanese script] *de aap, die door zijn makkers wordt uitgestooten en prijsgegeven aan den tijger. Zooals men meent, offeren de apen zoo ieder jaar een hunner.* — [Javanese script] *iemand of iets* opofferen, prijsgeven, doen strekken tot offer.

[Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *SB.* leugens, onwaarheden opdisschen; liegen; opsnijden; uit den duim gezogen dingen vertellen. — [Javanese script] *hetz.* — [Javanese script] iemand, die zoo doet; leugenaar.

[Javanese script] — [Javanese script] *P.* geboren worden, het daglicht zien. — [Javanese script] *zie* [Javanese script] *bij* [Javanese script] *II.* — [Javanese script] *iemands* dag van geboorte, onafhankelijk van den datum; *bv. de dinsdag voor hem, die op een dinsdag geboren werd. — Sommigen beschouwen bedoelden dag als een ongelukkige, anderen rangschikken hun dag van geboorte onder de heilspellende dagen.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* kliekje rijst van den laatstgehouden maaltijd. — [Javanese script] zijn maal doen met zoo'n kliekje. — [Javanese script] *in sommige streken P. voor* eten, het maal gebruiken.— *Verg.* [Javanese script] *zoomede* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *Rg. In de Preanger is de benaming weinig in gebruik.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een beestenhuid* uitspannen *om dien zoo te droogen.* — [Javanese script] toestel om een beestenhuid, dien men wil droogen, op uit te spannen; *ook* (borduurraam. *Rg. K.*)

[Javanese script] *SB.* benaming van de lahang, tijdens het eerste gedeelte van het kookproces. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* staal.

[Javanese script] *ong.* — (*Skr. widja*, zaad; *widjî* gezaaid hebben.) — [Javanese script] *benaming van een op hoema verbouwd wordende plant; van het daarvan gewonnen zaad wordt o. a. olie gemaakt.* — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

ong. (*Jav.* gewoon, niet bijzonder; zonder toevoeging van iets anders, niet uitgezocht.) — op de gewone *of* algemeen gebruikelijke wijze; *en van nembang, met betrekking tot de lagoe:* zonder fantaiseren; *voorts van iets vertellen:* eenvoudig weg zonder toevoeging van *bv.* aardigheden *of* kwinkslagen.

ong. — *SB.* zoete woordjes geven, bepraten, verlokken, flikflooijen, vleijen. — hetgeen gezegd wordt om iemand te verlokken, te bepraten; mooije bedriegelijke woorden; *fig.* het lokfluitje van den vogelaar.

benaming van een lekkernij van ketanrijst, klapper en suiker.

ong. — *zie* 2. *bij*

SB. pligt, noodzakelijk, verpligtend; verpligt zijn, zedelijk verpligt zijn; regt hebben, geregtigd (*Ar.* واجب).— *zie bij* — reeds pligten en verpligtingen op zich hebben rusten, *of in meer bep. zin: zva.*

ong. — *en* *zva.* *zva.* *zva.* *zva.* *zva.*

zva. achteloos, onachtzaam.

I. SB. uur van den dag, tijd van den dag. (*Skr. wajah*, leeftijd, *en* jeugd). *II. uitroep om iemand te doen opschrikken ook om een dier weg te jagen.* — *III.* *SB.* laat het zijn; zij het dan ook; het moge dan zijn; *zva.* *of* *maar vriendelijk.* — soit; enfin; het zij zoo; *ook:* doe het maar; toe, doe het maar. — *zva.* *of*

— *zie* *en* *zie* *beide bij*

B. zva. — *iets* toevertrouwen *aan iemand opdat hij er voor zorge; een zaak* in *iemands* handen stellen, *opdat hij ze beréddere; iets als een mededeeling, berigt, enz. verzoek enz.* neêrleggen *in een brief.*

en *Jav. woorden, door de Soendanezen aan het begin van brieven gebruikt;* — *Kw.* aan-

vang, begin, *bv. van een brief.* […] beginnen, aanvangen. — […] (*verg. het Jav. Wdbk. op* […]) *gebr. in* […] (*of* […]) […] *zie dat onder* […] *en voorts in* […] *zoomede in* […] *zie beide onder* […]

[…] *Kw.* schaduw; *SB.* de vertooning van dien naam, tw. het met behulp van poppen, die achter een verlicht scherm worden bewogen en wier op dat scherm geworpen schaduwen de acteurs voorstellen, voordragen van een zoogenaamd wajangverhaal. — […] de wajang vertoonen. — […] *Jav.* schaduw, *gebr. in de uitdrukking* […] *d. i.* zijn geheel alleen, moederziel alleen zijn. — […] haan *van een geweer.*

[…] *SB.* geen slag hebben *van*, niet teregt kunnen *met iets;* de handen verkeerd hebben staan, *met betrekking tot iets; ook* het weêr verleerd *of* ontwend zijn, en daardoor er niet goed *of* niet vlug meê teregt kunnen.

[…] *SB. tot iets* den moed missen en er niet aan durven beginnen, *omdat het zoo moeijelijk is;* opzien *tegen een te verrigten arbeid, om die reden;* moedeloos worden, moedeloos zijn.

[…] *Jav. en o. a.* bemoeijelijkt, verlegen, in moeijelijkheid. — *Skr. wigna,* hindernis, beletsel.

[…] *of* […] *SB.* geld, muntstuk. — […] goudgeld. — […] zilvergeld. — […] kopergeld. — […] papieren geld, muntbiljet. — […] *wel benaming voor een dubbeltje koper, tw. tien duiten of* 0,08[5], *verg.* […] — *maar gewoonlijk benaming voor een bedrag van* 8 *duiten of* 6²/₃ *cent, zoodat drie* […] 0,20 *maken.*

[…] 2 *het Jav.* […] mensch, persoon, lieden; *enz. In het Soend. slechts gebr. in* […] *zie bij* […]

[…] *SB.* de gevlochten rand *van een* […] *of derg.* — *Verg.* […] — […] *zoo'n voorwerp* van een gevlochten rand voorzien. — […] regeren, bestuur voeren, heerschen. *Verg.* […] — […] *S.* […] *B.* gebied; het distrikt *van een wadana;* de afdeeling *van een besturend ambtenaar.*

[Javanese] *SB.* enkel, alleen; zonder iets er bij. — [Javanese] slechts bestaan in, *bv. schrijven, van iemands werkzaamheden; ook* bij uitsluiting en nergens anders gevonden worden *of* zijn als *ergens.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *ong.* (*Jav.* van elkander getrokken, gescheurd *of* gebogen; enz.) [Javanese] *wel eens* benaming voor het gebouw, dat meer algemeen de [Javanese] wordt genoemd, *ook wel eens* benaming van de [Javanese] (*Jav.* naam van twee poorten ten oosten en ten westen van de pagelaran.)

[Javanese] *I. Jav.* achter, *in brieven gebr. en zva.* [Javanese] *of* [Javanese] — *II.* [Javanese] *SB.* in en door elkaar zitten als indjoek, *van iemands hoofdhaar.*

[Javanese] *I. ong.* — [Javanese] *SB. iemand* vermanen en waarschuwen voor de heillooze gevolgen. — [Javanese] voor *iets iemand*, hem op de heillooze gevolgen wijzende, vermanend waarschuwen; *iets iemand* tot vermaning en waarschuwing meêdeelen. — *II.* [Javanese] *zva.* [Javanese] *II.* (*Rg. K.*), *maar in de Pr. is het woord in dien zin ong.*

[Javanese] *I. S.* [Javanese] *P. en B.* antwoord; het antwoorden. — [Javanese] [Javanese] antwoorden, antwoord geven; *iemand* antwoorden. — [Javanese] [Javanese] antwoord.

II. [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* welriekend. — *Verg.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* paarsch.

[Javanese]

[Javanese] *SB. uitroep:* kijk! wel!; *ook zva.* [Javanese] 3. — *en als uitroep, bij het ontboezemen van een klagt:* ach! — *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *SB. uitroep, I. van huivering bij het zien van een hoogte naar beneden:* hu! — 2: *van hevig verlangen of groote begeerte naar het een of ander:* he! — 3. *van vervuld zijn met bewondering voor iemand of iets, waarvan het aanschouwen het schoonheidsgevoel streelt:* och! kijk! — 4. [Javanese]

ꦭꦃꦭꦃ zva. ꦭꦃꦭꦃ 3. *en uitroep van bewondering bij het zich voorstellen van de voortreffelijkheid van iets, gesteld dat het geschiedde:* och! och!

ꦭꦲ꧀ꦗꦲ꧀ꦤꦮꦶ *wordt verkl. in de Tjarios Soepena met* ꦤꦒꦫꦶꦏꦁꦠꦸꦩꦺꦴꦠꦺꦴ *van een rijk. Maar blijkens het Jav. Wdbk.* ꦲꦭꦲ꧀ vruchtbaar, *van grond*, door genoegzaam water; *en* ꦗꦲ꧀ꦤꦮꦶ *ook* ꦗꦲ꧀ꦤꦮꦶ *en verb.* ꦗꦲ꧀ꦤꦮꦶ *Kw. zva.* ꦒꦁꦒ ꦤꦢꦶ *en* ꦗꦲ꧀ꦤꦮꦶ (*Skr. Djâhnawî*, de Ganges, *als personificatie, eig. de dochter van Djahnoe* (*Wisnoe*). ꦤꦒꦫꦲꦭꦲ꧀ꦗꦲ꧀ꦤꦮꦶ een rijk met rivieren en stroomen.

ꦭꦺꦴꦏꦂ *ong.* — ꦔꦭꦺꦴꦏꦂ *ook* ꦔꦭꦺꦴꦏꦫꦶ *SB. iets* losmaken, *bv. de touwen, waarmeê iets gebonden is; voorts: den op het hoofd bevestigden* ꦱꦶꦤꦺꦴꦁ afnemen; *ook:* zich ontdoen van *zijn kleeding; en* ꦔꦭꦺꦴꦏꦂ *nog: de toelak waarmeê een deur gesloten is*, wegnemen, terugschuiven. *mvdsv.* — ꦔꦭꦺꦴꦏꦂꦭꦺꦴꦏꦂ *of* ꦔꦭꦺꦴꦏꦂꦭꦺꦴꦏꦂ tornen, lostornen.

ꦭꦺꦴꦏꦤꦠ꧀ *of* ꦭꦏ꧀ꦤꦠ꧀ *Ar.* لعنة *la'nat, SB.* vloek. — ꦏꦼꦤꦭꦏ꧀ꦤꦠ꧀ getroffen worden door den vloek van Allah.

ꦭꦺꦴꦏꦤ꧀ *SB.* bedorven, verslagen, verschaald, muf, *van wijn, inkt, azijn enz.* — *Verg.* ꦲꦭꦺꦴꦏ꧀

ꦭꦸꦚꦸ *SB.* glad, glibberig, *van een visch, een weg, de pit van een nangkavrucht, ook van een klapper- of anderen boom, als het heeft geregend, enz.*

ꦭꦸꦚꦸꦠ꧀ ꦔꦭꦸꦚꦸꦠ꧀ *zie bij* ꦭꦸꦚꦸ *en* ꦱꦶꦭꦸꦚꦸ

ꦭꦆꦤ꧀ *SB.* ander, anders; niet; zóo is het niet; het is anders; het is niet de (het); *iemand of iets* niet zijn. *Over den eigenaardigen maar dikwijls moeijelijk teruggeven zin, dien* ꦭꦆꦤ꧀ *soms heeft, als het is geplaatst aan het hoofd van een gezegde, dat de uitdrukking is van een wensch of verlangen, zie hierover de grammatica. En heeft* ꦭꦆꦤ꧀ *den zin van* ꦲꦶꦪꦲꦶꦪꦤ꧀ *dan is ook* ꦲꦶꦪꦤ꧀ *B.* — ꦭꦆꦤ꧀ꦭꦆꦤ꧀ heel anders, weer anders, anders. — ꦭꦆꦤ꧀ꦏꦶꦠꦤ꧀ dàt is het geval niet; zóo is het niet; zóo moet *of* behoort het niet. — ꦭꦆꦤ꧀ꦏꦶꦠꦤ꧀ *zva.* ꦱꦶꦤꦺꦴꦁꦏꦶꦠꦤ꧀

ꦭꦸꦏꦶꦤ꧀ laatrijpend, *bv. van parè.*

ꦭꦸꦩ꧀ꦧꦸꦁ *SB.* parèschuur, rijstschuur. *Maar voor de* ꦭꦸꦩ꧀ꦧꦸꦁ *van een aanzienlijke*

bezigt men wel [illegible] *als B.* — [illegible] *parè* opschuren, opslaan in een schuur.— [illegible] ik heb geen parè in voorraad.

[illegible] *SB.* arm, behoeftig, armoedig, armelijk, hulpbehoevend; armzalig.—*Maar het is, gebezigd van het goed van een aanzienlijke, bv. van een kleedingstuk, B. voor* [illegible] *en heeft dan den zin van:* versleten, niet goed meer, en daaróm niet meer passend *voor den voornamen eigenaar* (*Ar:* ضعيف *zla'íph*, zwak).

[illegible] *SB.* het zich zachtkens in een kring bewegen, *van het water, waar een kolk is.*

[illegible] *SB.* [illegible] zoetjes aan, allengs, van lieverlede, al met der tijd.— [illegible] langzaam, langzaam aan, zoetjes aan; zacht, *door demping van het aangeboren stemgeluid. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *de stem* doen dalen; van *iets, bv. het rijtuig* de snelheid, de vaart verminderen.

[illegible] *SB.* zee, de zee.— [illegible] *hetz. en in tegenstelling met het vaste land:* het water, water.— [illegible] *moet de man zijn weg geweest, voor dat zijn vrouw een eisch tot echtscheiding wegens kwaadwillige verlating kan instellen.*

[illegible] *SB.* druipen van, bedekt zijn met, zijn in een bad van *zweet.*

[illegible] *SB.* vleesch, visch.— [illegible] visch.

[illegible] *SB.* zacht *of* week geworden, zacht *of* week worden, *van tin, lood, was, enz. ook van broodsuiker, zout en derg., door opneming van waterdeelen uit de lucht.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* laag, laag hangen, *bv. van een lamp; ook* laag *van het iets ophangen, en* lang *van een touw, waaraan een beest staat gebonden.*— [illegible] zakken, van zelf lager komen te hangen, *van iets, dat aan iets, dat op den duur rekt, werd opgehangen; iets, dat aan een touw of derg. hangt,* doen zakken *of* lager hangen. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* heengaan zonder iets te zeggen; stilletjes *of* zonder vooraf permissie te vragen, weggaan;— *voorts van terugkeeren of weggaan:* stilletjes, zonder een woord te zeggen. — [illegible] gaan rondloopen, zich van zijn post

verwijderen, er van door gaan, *in tegenstelling met te blijven, waar men moest blijven of blijven wachten; ook zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets* met kokend water begieten *of* in kokend water dompelen, *bv. een geslagte kip, ten einde de veeren te kunnen verwijderen, zonder dat men zich de moeite behoeft te geven die een voor een uittetrekken.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* spalk *van aan elkaär verbonden dunne awilatjes om een gebroken been of arm;* voorhangsel, *van awi of howė, en opengewerkt, aangebragt voor een gaanderij of derg. om het inkijken te beletten, het licht te temperen enz.* — [illegible] *een arm of been* spalken, bespalken. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* snot. — [illegible] *d. i. nog* [illegible] *van het vleesch van een klappervrucht, als die* [illegible] *is.*

[illegible] *SB.* open, onbenutte ruimte; ruimte *of* plaats *(nog onbeschreven bladen) in een boek;* tot dusver onbenut stuk grond. — [illegible] *fig.* er valt nog wat te doen, de zaak *of* het werk is nog niet afgeloopen; *ook als volgt, bv.* [illegible] gij *(als nog jong)* hebt nog tijd en gelegenheid om u te onwikkelen en vooruit te streven.

[illegible] *ong.* — [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* op den schoot nemen *of* hebben. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* schoot *van een zittend mensch.*

[illegible] *SB.* uitwendig; geboren, geboren worden *(Ar.* ظاهر *dlāhir); voorts* [illegible] *of* [illegible] *in tegenstelling met* [illegible] *of* [illegible] — *ook:* voor zoo veel aangaat het aardsche; in dit leven. — [illegible] uiterlijk en innerlijk; *en van daar ook:* niet slechts met den mond en voor het oog, maar opregt en welgemeend. *Voorts:* voor altijd; hier en hier namaals ([illegible]), *maar ook zva.* [illegible] *d. i.* zoolang we leven. — [illegible] de wetenschap *of* de èlmoe's, wier nut zich tot de aarde bepaalt; de wereldwetenschap. *Verg.* [illegible] — [illegible] de verschillende èlmoe's, die omvat worden door de [illegible] *Ook:* al wat behoort tot de uitwendige

handelingen van den mensch, *d. w. z.* al de verrigtingen van den mensch, — hetzij goede, hetzij kwade, — met betrekking tot zijn aardsche zijn.

2. [Javanese] *of* [Javanese] *B. voor* een zeggen *of* spreken, de woorden *of* het zeggen *van een aanzienlijke.* — [Javanese] *als voren* zeggen, spreken. — [Javanese] [Javanese] *of* [Javanese] *als voren* het zeggen, de woorden. [Javanese] *B. ook slechts van een aanzienlijke te bezigen: iets* uitspreken, *iets* zeggen van *iemand of iets.*

[Javanese] *SB.* hoog, boven; hoogte; hooger in rang. [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] hemel, *van wit katoen gewoonlijk*, van een ledikant; *ook:* het, een zolder van planken of bilik vervangende, uitgespannen wit katoen in een kamer *van een inlandsch huis. Verg.* [Javanese] — [Javanese] op de bank, rustbank *of* canapé *bv. zitten.* — [Javanese] uit de hoogte; boven uit *bv. den boom.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *ook* de meerdere in rang zijn van *iemand;* staan boven *iemand; tot of aan* zijn (een) meerdere. — [Javanese] *iemands* grootheid, verheven positie, hoogheid, roem. — [Javanese] *I. SB. iemand* te boven gaan, overtreffen in *iets; ook iets, bv. de opstap van een inlandsch huis*, hooger maken. — [Javanese] *iemand* hard *of* uit de hoogte aan- *of* toespreken. — *II.* [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* hangen, zich bevinden vlak boven *iemand, gezegd van iets, bv. van een lamp; voorts:* gaan zitten, zich een zitplaats kiezen boven *iemand, bv. aan tafel; ook:* zich stellen boven *iemand of iets* (*de kitab kitab, bv.*), *waaraan men eerbied is verschuldigd.* — [Javanese] *iets* in de hoogte neêrleggen, *bv. op den zolder.*

[Javanese] *SB.* de tijd van het middaggebed om twaalf uur (*Ar.* [Arabic], *dloehr*). — [Javanese] omstreeks een uur in den namiddag. — [Javanese] omstreeks 3 uur of wat later in den namiddag. — [Javanese] benaming voor het tijdsverloop van 12 uur 's middags tot omstreeks een uur.

[Javanese] *SB.* het hoofd herhaaldelijk zijwaarts overbuigen, beurtelings naar regter- en linkerschouder.

[Javanese] *SB.* het sap, dat door aftapping van den kawoengpalm wordt verkregen

[illegible] *SB.* water, waarin men fijngestampte nona- *of* nangkabladen heeft afgekookt. *Het wordt, nadat door middel van doorzijging de vaste deelen, afkomstig van die bladen, zijn verwijderd,* — *nog warm zijnde, gebruikt, om er zich meê te begieten, als een geneesmiddel voor sommige huidziekten.* — *Poklijders, die aan de beter hand zijn, wenden het ook dikwijls aan, om hun genezing te bespoedigen.* — [illegible] *iets* met [illegible] medicineren. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* aardbeving. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *ook fig. K.* — [illegible] *SB.* zwaar in het hoofd, dof, *bv. van te vast of al te lang slapen.*

[illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] *gezegd van* [illegible] *voorts SB.* met gedurige interrupties, met ieder oogenblik uitscheiden *of* afbreken, *van het aan iets werken.*

[illegible] *naam van een heester gewas (Solanum nigrum. Rg.), waarvan de bladen als lalab en ook de vruchten als toespijs bij de rijst worden gegeten.* — [illegible] *wordt gezegd van de parè op de kweekbedding, als ze reeds te hoog is om er nog* [illegible] *van te kunnen bezigen.*

[illegible] *SB.* spin. — [illegible] *naam van een groote en zeer venijnige spin, zwart van kleur.* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] een deel, een draad, *van de deelen of draden, waarvan een touw is gedraaid.* — [illegible] van *een fabel of derg.* vergeten dat het een zinnebeeld *of* beeldspraak is. — [illegible] iemand die van een zinnebeeld *of* van beeldspraak geen begrip heeft. [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* de houten lijst, die bij een bamboezen *of* houten woning, van onderen, aan de buitenzijde om het huis heenloopt; *voorts binnenshuis:* de plint, plinten. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *maar men spreekt iem. niet of zeer zelden met* [illegible] *aan.* — [illegible] *en* [illegible] *(het laatste als de duidelijkheid het vordert), bezigt men, zooals ook reeds onder* [illegible] *is gezegd, in B. sprekende tot iem. van zijn ouderen broeder of oudere zuster. Maar* [illegible] *bezigt men, sprekende tot vader of moeder, van zijn ouderen broeder. En zijn oudere zuster be-*

noemt men in dit laatste geval met [Javanese script] *of met* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* springen, zijn sprong nemen, een sprong nemen. — [Javanese script] over *iemand of iets* heenspringen. — [Javanese script] aanhoudend *of* herhaaldelijk springen; *ook* springen, een sprong nemen, er uit *of* er in springen, *van velen.*

[Javanese script] *SB.* spits, puntig, scherp gepunt, *bv. van een stalen pen. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *ong.* [Javanese script] *en gew.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *SB.* ziekelijk *van de voeten en wel tusschen de teenen, waar de huid werd aangedaan door te lang staan of loopen in het water of in den modder. Bij paarden openbaart de kwaal zich aan de* [Javanese script] *de oorzaak is dezelfde als bij den mensch. Voorts fig.* [Javanese script] *ook wel van parè, die te veel water heeft gehad en dien tengevolge leed.* — [Javanese script] *naam van een vogel, een soort snip, en met uitzondering van den snavel, die minder lang is, gelijk aan onze zoogenaamde „enkele watersnip".*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* voor den dag komen, voor het licht komen, *van iemand die zich (fig. gezegd) had opgesloten; ook* zich laten zien *ergens, bijv. op het werk.*

[Javanese script] *Kw. zva.* [Javanese script] — [Javanese script] al verder en verder, *van het gaan van iemand wiens bedoeling het niet was zich ver weg te begeven; ook zva.* [Javanese script] *En ook* ([Javanese script] *zva.* [Javanese script] *of* [Javanese script] — *Bv.* [Javanese script] *K.*)

[Javanese script] *SB.* vet; dik en vet; welgedaan. — [Javanese script] *mvdsv.*

[Javanese script] *SB.* bloedzuiger. — [Javanese script] *iemand, ook ergens* een bloedzuiger *of* bloedzuigers zetten.

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *ong.* — [Javanese script] *SB.* weg, wijze, middel tot iets, om er te komen; middel, waardoor iets geschiedt *of* om tot iets te geraken; *ook iemands* weg om er te komen, *en* de tusschenpersoon, *door wien iemand er komt. Voorts:* door dat, ter oorzake van, door middel van, van wegen dat, uit. *En zoo ook* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[illegible] *S.* [illegible] *B. (van een aanzienlijke)* visschen met een [illegible] *Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* verschieten, dooreenvloeijen; verschoten, dooreen gevloeid, *van kleuren; voorts:* afspoelen, zich loslaten. [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] (*Jav.* [illegible] verwonnen worden, zich laten verbidden, medelijden krijgen.)

[illegible] (*verb. van* [illegible] *Jav. Wdbk.*) *SB.* het blad van den talboom, *waarop in vroeger tijden werd geschreven.*

[illegible] *ong.* — [illegible] *benaming van een soort gesloten baadje. Opdat men het zal kunnen aantrekken, is het van voren, van af den hals naar beneden, een weinigje ingesneden.*

[illegible] *SB.* overal en egaal bevochtigd, *bv. met olie. — Zie ook de spreekw. onder* [illegible]

[illegible] *SB.* schrander, scherpzinnig.— [illegible] *en* [illegible] met een scherp en juist oordeel begaafd.

[illegible] — [illegible] *SB.* zich zijwaarts ombuigen naar *iets* en het beroeren *of* er aan lekken, *van een vuur, wij zouden zeggen van de vlam of de vlammen.* — [illegible] *van hetgeen zoo beroerd of gelekt wordt.* — [illegible] *of* [illegible] zich zijwaarts ombuigen *van een vuur, dwz. van de vlam van dat vuur.*

[illegible] — [illegible] *SB.* kuijeren, op en neêr loopen, drentelen. — [illegible] heen en weêr drentelen, op en neêr loopen. — [illegible] *zva.* [illegible] zich niet vertoonen *of* laten zien, zich niet vertoond hebben *ergens.*

[illegible] *I.* [illegible] *zie* [illegible] — *II.* [illegible] *en gew.* [illegible] (*zie onder* [illegible]) *zva.* [illegible] *of wat mooijer.* — [illegible] *I. zie* [illegible] *onder* [illegible] — 2. *zva.* [illegible] *en ook benaming van de kleine keeringen (een heel laag aarden dijkje met een bamboe of dunnen boomstam in de lengte er op), die men in de koffijtuinen maakt om het wegspoelen van den grond te beletten.*

[illegible] *I. SB.* een soort kaarsje gemaakt van fijngestampte kaliki of ander oliehoudende vruchten en kapoek. — [illegible] een aangestoken linting. — *II.* [illegible]

SB. om het hoofd gerold, *als een krans, van een hoofddoek, en wel omdat die vol gaten is*; *fig.* bijna geen stuk kleêren meer aan 't lijf hebben, *ons:* bijna geen hemd meer aan 't lijf hebben.

[illegible] *SB.* ziekelijk, ziek, *van een kindje, als een gevolg, naar men meent, van het weer zwanger zijn van de moeder.* — *Ook in sommige streken zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB. of en zoo gew. S. met* [illegible] *B.* aangezuiverd, afbetaald *van een geldschuld. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *naam van een vischsoort. Rg.*

[illegible] *zva.* [illegible] *(Jav.* [illegible]*)* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB. zva.* [illegible] *of* [illegible] *van een sawah en wel in tegenstelling met* [illegible] *Maar slechts zóo in de administratie; in het dagelijksch leven wordt* [illegible] *als een synoniem van* [illegible] *of* [illegible] *gebezigd.* — [illegible] *of* [illegible] *den grond* goed *of* beter maken, *gezegd van de visch, die op een sawah werd geplant.*

[illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemands naam* vervangen door een ander, door hem voortaan te voeren; *de plaats, waar iemand zat, bv. terwijl hij even wegging*, gaan innemen.— [illegible] *en gew.* [illegible] *iemands* nieuwe naam.

[illegible] *ong.* — [illegible] *SB. het* gevest *van een kris.*

[illegible] *Kw.* — [illegible] *SB. iemand* verdringen, van de plaats dringen, *om die plaats in te nemen; ook fig.* — [illegible] *ook:* van de plaats *of* uit de ingenomen stelling gedrongen raken, *in een gevecht;* overmand raken; het gaan verliezen.

[illegible] *SB.* laag, laaggelegen, *bv. van een sawah.*

[illegible] — [illegible] *en* [illegible] *SB. de parè snijdende, de gedeelten van de aren, die op het veld blijven, al voortgaande,* neêrbuigen, neêrdrukken; *en van den badak: het geboomte* omwerpen, neêrwerpen, *in zijn woede.*

[illegible] — [illegible] *SB.* slaapwandelen; *ook* in zijn slaap regtop gaan zitten, *en derg.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *Holl. SB.* landraad, *een inlandsche regtbank, maar met Europeanen tot voorzitter en griffier; ook:* landraadzitting houden; *en* zoo'n zitting bijwonen als lid. [illegible] *een beklaagde* in de landraadzitting beregten; *fig. iemand, bv. een bediende* scherp ondervragen en zoo noodig corrigeren.

[illegible] *SB.* egel, stekelvarken. — [illegible] ondergraven om te stelen; *en bij een huis, dat op neuten staat, wel eens voor:* een gat in den vloer van het huis maken, ten einde daardoor in huis te kunnen komen. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* tam, mak, niet schuw; *en fig. van menschen zva.* [illegible] — [illegible] *een dier* mak maken, zijn schuwheid doen afleggen.

[illegible] *SB.* luwte; nagenoeg geen wind.

[illegible] *SB.* kameleon. — [illegible] zich weten te voegen en te schikken naar de gebruiken, daar waar men komt, *of* naar de personen waarmeê men moet omgaan. — [illegible] de kruin *van een dam.*

[illegible] — [illegible] *SB.* neêrkomen *op iemand of iets;* het werpen *op iemand;* slaan *of* van toepassing zijn *op iemand of iets.* — ([illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *K.— Mij van elders onb.*)

[illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* te lang, langer als het gebruik meebrengt, *van een kleedingstuk, zooals bv. een baadje. — Verg.* [illegible] *volg. K. in het Buitenzorgsche* [illegible] *zva. als* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie onder* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* lang uit liggen; zoolang als men is, liggen. *Rg.*

[illegible] *SB. het telwoord voor* [illegible] *en suikerriet:* stuk, stuks. — [illegible] drie stuks bamboe.— [illegible] men kan *of* er is geen touw aan vast te maken, *van iemands spreken, ook van iemands* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* verschrikkelijk lastig, *van een kind, omdat het steeds*

in de handen wil zijn; ook zva. [illegible] *en* [illegible] *van een kind.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* het kouter van een ploeg.

[illegible] *SB.* jonge dochter. — [illegible] nog jongmeisje. *In het Buitenzorgsche* [illegible] *ook voor* jonggezel, *en zoo* [illegible] *aldaar voor* nog ongetrouwd.

[illegible] *SB.* duizelig, *bv. door zwakte.*

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* de hoogte, *bij een gebouw, gerekend* van een [illegible] tot aan den nokbalk; [illegible] buiten proportie hoog, *gezegd bij een gebouw van de muren of bewanding of wel van den nokbalk.*

[illegible] *zva.* [illegible] *K. Maar niet van menschen.*

[illegible] *SB.* vrijpostig, onbeschoft; ongepast vrij, *tegenover zijn meerderen.*

[illegible] *I.* [illegible] *ook* [illegible] *SB.* popelen *van het hart. Verg.* [illegible]

II. [illegible] *in het Buitenzorgsche een onvertaalbaar* redewoord *voor* [illegible] — (*Lényap*, disappear, to vanish. *Rg.*)

[illegible] *SB.* langwerpig rond.

[illegible] *SB.* kleine duiz ndpoot, die stukgewreven een phosphorachtig licht verspreidt.

[illegible] — [illegible] *SB.* vechtersbaas; nummer een, als het op vechten aankomt.— *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* schoon, niet vuil, *van een erf of aanplant.*— [illegible] *een erf, aanplant, enz.* schoonmaken, van onkruid *enz.* zuiveren.

[illegible] *SB.* mooi en aangenaam voor het oog, zoodat men het er gaarne op laat rusten; *ook zva.* [illegible] *bv. van iemands woorden.* — [illegible] *van iemand:* geliefd worden *door velen of allen. De act. vorm is* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* tegenover *iemand* in gebreke blijven te voldoen aan hetgeen werd overeengekomen *of* afgesproken, *betreffende de betaling van iets.*

[illegible] *SB.* wellusteling, wellustige vrouw; overgegeven aan den wellust.

[illegible] *SB.* spiegelglad, glimmen als een spiegel, *bv. van een paard, nadat het werd schoongemaakt;* het haar spiegelglad hebben zitten, *van een vrouw.* — *Verg.* [illegible]

[…] *zva.* […] *K.*

[…] *SB.* zijn verpligtingen ontduiken *of* verbreken; valschheid plegen *of* oneerlijk zijn *in het werken, door het bij overeenkomst gekregen deel in den arbeid niet te willen verrigten;* valsch *van iemands spelen, ook* geen revanche willen geven *bij het spel.* — […] tegenover *iemand* enz.

[…] *SB.* geschaafd, *van de huid. Rg. K.*

[…] *SB.* los, loslaten, *van een schroef, het hecht van een mes, het ijzer van een patjoel, enz. Rg. K.*

[…] *SB.* snel, gezwind, *van* […]

[…] *SB.* klok, pendule.

[…] *ook wel eens* […] *SB.* redewoord *voor een volgend* […] *of* […] *het is dan onvertaalbaar.* — […] *of* […] ik ben er slechts voorbij en niet aangegaan.

[…] *Kw.* gelijk, zooals, evenals. — *Wordt verklaard met* […]

[…] *ong.* — […] *zva. het Jav.* ([…] *Kw.* effen, vlak; gelijke grond. *Jav. Wdbk).* — […] *een veld (sawah)* voor de laatste maal bewerken, *waarna het gereed zal zijn om te worden beplant.* — […] klaar zijn om te worden beplant, *van een sawah.*

[…] *Jav. zva.* […] *en* […] — […] *SB.* met ziekte bezocht zijn; ziek zijn, *ook zva.* […] *en* […] — […] èn pijn hebben èn zich schamen, *bv. van iemand, die ten aanschouwen van velen van het paard rolt en zich daarenboven nog blesseert; ook* gekwetst zijn (*fig.*) en tegelijker tijd zich schamen.

[…] *SB.* spoor *van een wild, van een vermist, bv. gestolen dier, ook van vermist goed.*

[…] *zie* […]

[…] *ook* […] *SB.* hoofd, chef; dorpshoofd. *Verg.* […] *en* […]

[…] *zie* […]

[…] *daarn.* […] *SB.* grif van de hand gaan, zeer in trek, *van waren. Verg.* […] *en* […]

[…] *zie* […] *en* […] — […] *zie* […] — […] *zie* […]

[…] *zva.* […] *bv. van een werk, ook van een reeks offermaaltijden, die moesten worden gegeven; enz.*

[illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *SB.* poolshoogte gaan nemen *van iets;* een onderzoek instellen naar *bv. de zieken in een dorp of de leerlingen op een school; ook* naar *iets, bv. naar iemands werk, naar een aanplant, enz.*

[illegible] *I. zva.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — *II. zva.* [illegible] *bv. als men vraagt:* [illegible] *(Rg.)* — *Maar in dezen laatsten zin is* [illegible] *in de Preanger ong.*

[illegible] *en* [illegible] *SB.* vermenigvuldigen. (*Ar.* ضرب) *Verg.* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *SB. iets* verbieden; *iemand iets* verbieden. — [illegible] *zva.* [illegible] *(a) zie dit bij* [illegible] *II.* — (*Mal. larang*, verboden).

II. [illegible] *SB.* hoog, *van den prijs van iets;* duur, hoog in prijs. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *I.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *spreekw.* onverschillig wie het is, het er meê aanleggen *of* er meê te doen willen hebben, *van een man of een vrouw.*

[illegible] *SB.* [illegible] weg, straat.

[illegible] *SB.* [illegible] *en* [illegible] *volg. sommigen voor:* tak van een kawoengpalm. *Zie echter* [illegible] *en verg.* [illegible] — (*Jav.* [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] de Arenboom.)

[illegible] *SB.* gestreept, met strepen, *zooals bv. de koningstijger.*

[illegible] *ong.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* man, mannelijk, van het mannelijk geslacht; *SB.* mannetje, van het mannelijk geslacht, *van dieren; ook een* regtstandig aangebragte reep bamboe *in het vlechtwerk van een voorwerp zooals een* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* echtgenoot, man. — [illegible] *zie onder* [illegible] — [illegible] *zie onder* [illegible] — [illegible] man en vrouw, getrouwd. — [illegible] *ook* ([illegible] *K.*) *naam van een beestje, dat de menschen vaak in het oog vliegt.* — [illegible] *SB.* zijn manhaftigheid toonen; de dappere *of* het haantje willen zijn. — [illegible] *een. vrouw of meisje* uittrouwen, doen huwen. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* een man nemen; huwen, *van een vrouw of meisje;* — *SB.* paren, *van een wijfjes dier.* — *Verg.* [illegible]

ꦭꦩ꧀ꦥꦃ *SB. I. daarn.* ꦭꦏꦸ *maar dit laatste toch naar het schijnt, in sommige streken als wat mooijer woord:* gang, togt, reis, marsch; handeling, handelingen, wijze van handelen *of* doen; *iemands* verrigtingen; handel en wandel. — *Voorts* ꦭꦩ꧀ꦥꦃ *ook wel voor* ꦥꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦶꦥꦸꦤ꧀ *en* ꦭꦏꦸ *voor* ꦥꦭꦏꦸꦤꦶꦥꦸꦤ꧀ *terwijl* ꦭꦩ꧀ꦥꦃꦭꦏꦸ *is zva.* ꦭꦩ꧀ꦥꦃ *of* ꦭꦏꦸ *en vooral wordt gebezigd i. d. z. van* handelingen, handel en wandel, *en derg.*— 2. ꦭꦩ꧀ꦥꦃ *SB.* gangbaar *van een betaalmiddel;* van de hand kunnen gezet worden, gewild; verkocht kunnen worden *voor zekeren prijs, van een koopwaar.* — 3. ꦭꦩ꧀ꦥꦃ *maar slechts in sommige streken, zva.* ꦩꦭꦏꦸ *bv. als men zegt:* ꦏꦺꦴꦱꦶ ꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦶꦥꦸꦤ꧀ꦩꦸꦁꦏꦢꦺꦴꦤ꧀ꦲꦤ꧀ — ꦔ꧀ꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦶꦩꦤ꧀ *of* ꦔ꧀ꦭꦏꦸꦤꦶꦥꦸꦤ꧀ *ook maar zeldzaam,* ꦔ꧀ꦭꦩ꧀ꦥꦃ ꦲꦶꦥꦸꦤ꧀ *dit laatste (in het Buitenzorgsche soms i. d. z. van* ꦔꦺꦴꦮꦤꦶꦤ꧀ *K.): iets* doen, bedrijven, begaan, ten uitvoer leggen, verrigten; aan *iets* uitvoering geven; er toe overgaan *of* er toe komen *iets te doen of niet te doen; iets bv. een nuttige les* in praktijk brengen; handelen *overeenkomstig iets.* — ꦔ꧀ꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦶꦩꦤ꧀ *zva.* ꦔꦭꦩꦶ ondervinden, ondergaan. — ꦏꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦤ꧀ geschieden, gebeuren, plaats hebben; geschied, gebeurd; vervuld *van een verlangen of wensch;* er toe overgaan *iets te doen.* — ꦭꦸꦩꦩ꧀ꦥꦃ zijn weg gaan, gaan, wandelen, reizen, op reis *of* weg zijn. — ꦥꦔ꧀ꦭꦸꦩꦩ꧀ꦥꦃ reiziger, wandelaar. — ꦭꦸꦩꦩ꧀ꦥꦃꦲꦶꦁꦥꦤ꧀ꦢꦩꦼꦭ꧀ dienen, in lands dienst zijn. — ꦱꦩ꧀ꦥꦸꦤ꧀ꦭꦸꦩꦩ꧀ꦥꦃ ꦲꦶꦁꦏꦁꦩꦸꦭꦶꦃ deze, de loopende, *van een maand.* — ꦏꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦤ꧀ *of* ꦏꦭꦏꦸꦮꦤ꧀ gedrag, bedrijf, verrigting, werkzaamheden, bezigheid; *iemands* wijze van handelen *of* manier van doen. — ꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦤ꧀ *of* ꦭꦏꦺꦴꦤ꧀ te gaan, gaans; *het eerste ook* onderwerp *van een wajangvertooning; voorts beide ook:* wedervaren, lotgevallen, avonturen, ontmoetingen. — ꦥꦔꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦤ꧀ ver. — ꦏꦼꦠꦼꦩ꧀ꦭꦭꦩ꧀ꦥꦃꦲꦤ꧀ *zie* ꦏꦼꦠꦼꦩ꧀ꦭꦩ꧀ꦥꦃ *bij* ꦏꦼꦠꦼꦩ꧀ — ꦲꦸꦭꦩ꧀ꦥꦃ bode; zendeling, die een brief, last *of* oproeping overbrengt; *in sommige streken bep.* de persoon, die de brieven van de kaoem overbrengt naar de distrikten; *elders weêr zva.* ꦥꦸꦱꦸꦏꦺ — ꦔꦸꦭꦩ꧀ꦥꦃ als zendeling *of* bode een last *of* oproeping overbrengen. — *Zie ook bij* ꦭꦏꦸ

[illegible] — [illegible] *SB.* geen buikband om hebben, maar de samping, eenvoudig, op een prop gewrongen, hebben ingestopt.

[illegible] *Skr. loka;— (Jav.* [illegible] *Kw.* een wereld, een plaats in de wereld *of* het heelal) *ong.* — [illegible] het verblijf van de dèwa's. (*Skr. swargaloka*, de hemel, het paradijs.)

[illegible] *SB. van water met een modderigen ondergrond, bv. door invloed van een overstrooming*, een ware modderbrei *zijn of zoo geworden dat men er van zegt:* het is een modderpoel; — *voorts* dik, gebonden, *van koffij, en* bruin *van thee; ook voor* sterk *van die dranken.— Verg.* [illegible]

[illegible] *Holl. SB.* laken. *Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* met volharding, zonder den moed te verliezen, hoe langzaam ook men vordert; volhouden, al gaat het ook langzaam. — [illegible] met *iets* volhouden, hoe langzaam ook men avanceert. — [illegible] volhardend naarstig; door niets afteschrikken *of* te ontmoedigen, ijverig. — *Verg.* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *dit laatste bij* [illegible]

[illegible] *SB. benaming van een op een eigenaardige wijze, in de lengte opgerolde,* [illegible] *pruim.— Zeven zulke loekoens worden aan den priester, die een maagd in het huwelijk verbindt, door haar ouders gegeven.*

[illegible] *Holl.* luitenant. *Verg.* [illegible]

[illegible] vergaan, *van* [illegible] *Ong. in de Preanger.* — [illegible] *SB.* aan een plas liggen, *van bloed, inkt en derg. Niet van water.*

[illegible] *onvertaalbaar* redewoord *voor* [illegible] — [illegible] *en* [illegible] *hetz.—* [illegible] *een dier* keelen, den hals afsnijden.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* een dikke pap zijn, zijn zaamgepakt, een kleverige massa zijn.— *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] zekere aardsoort. — [illegible] *spreekw.* je mond lijkt wel digt gespijkerd.

[illegible] *SB.* mos, naar mos gelijkend groen. — [illegible] bemost, met mos begroeid.

[illegible] *SB*. vol, volzitten, bedekt *met zweet, bloed, olie, wijn, enz.*, — *ook van iemands zweet:* rijkelijk hem bedekken, zoodat hij in een bad van zweet is.

[illegible] *Dit woord, in het tegenwoordige Soendasch ongebruikelijk, is volgens Dr. van der Tuuk (Tijdschr. Bat. Gen. Dl. XXV. Afl. 2. bl.* 135) *de oud-Javaansche benaming van de kleefrijst en daarvan nog de benaming (laketan) in het Maleisch van Koetej (Borneo).— De onder* [illegible] *gegeven afleiding is dus onjuist en is* [illegible] *een afkorting van* [illegible]

[illegible] *I. SB*. tienduizendtal. (*Skr. laxa*, honderdduizend). — [illegible] tienduizend. — [illegible] tien duizende en tien duizende; bij tien duizenden. — *II. SB*. vermicelli.

[illegible] *SB. zva.* [illegible] *en* [illegible] *ook* vervuld *van een wensch, een* [illegible] *en een* [illegible] *en zva.* [illegible] [illegible] *een bede, wensch,* [illegible] *of* [illegible] vervullen; *iemand, overeenkomstig zijn wensch,* doen geraken *tot iets, ook* doen worden de echtgenoot *van een bepaald persoon.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* stuk hout, bamboe *of* stok, aangebonden *tegen iets, bv. tegen een draagstok of rijtuigveer*, voor de stevigheid; een plank, die de bilik op haar plaats houdt, *bv.* tegen een stijl.— [illegible] tegen *iets* een [illegible] aanbrengen. — *Verg.* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *dit bij* [illegible] *III.*

[illegible] *ook* [illegible] *Holl. SB.* laat, *zoowel i. d. z. van* te laat, over den tijd, *als in dien van* later in den tijd, *bv. van het beginnen te regenen, ergens.*

[illegible] *I. zie onder* [illegible] — *II.* [illegible] *SB.* tusschenruimte; tusschentijd; met overslaan van; (*verg.* [illegible]); *ook:* met een tusschentijd *of* tusschenruimte van; om de; over, na verloop van; *en* grens, scheiding; *ook nog:* de man, met wien een verstooten vrouw trouwt, vóordat zij weêr door den man die haar verstiet, tot vrouw mag genomen worden. — [illegible] zich er tusschen bevinden; *ze* scheiden; *ergens*, aan *of* bij *iets, bv. bij in rijen opgestapelde zakken kopergeld, bij ieder honderd zakken*, afscheidingen aanbrengen; *en* als tusschenman een huwelijk aangaan. —

[Javanese script] *ook* met tusschenpoozen, *bv. van het* [Javanese script] *ergens, zoodat men het parè bouwen, met het verbouwen van iets anders afwisselt.*

[Javanese script] *SB.* genezen, *van een wond; ook* gedempt tot aan den rand toe, *van een vijver, put, waterleiding, enz.*

[Javanese script] *Mal. zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. maar SB. van dieren:* tong.

[Javanese script] *Holl.* luitenant. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* voorplein; het gedeelte van het erf dat zich voor het huis bevindt en open is; *ook* het veld, de grondkleur, de grond *van een, bv. gebatikte, stof. Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] het terrein *van een plaats, d. w. z. het terrein, waarop die hoofdplaats, of dat dorp is gebouwd, zich bevindt.*— [Javanese script] *en het daartegenoverstaande* [Javanese script] *gebezigd van een* [Javanese script] *hebben den zin van* vlak *en* niet vlak *of* heuvelachtig.

[Javanese script] *SB.* nacht. *Kw.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *Skr. râtri.* — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *Holl. SB.* loterij. — [Javanese script] een lot trekken uit de loterij.

[Javanese script] *SB.* modder, slijk, slik. — [Javanese script] beslikt, bemodderd.

[Javanese script] *SB.* klein, gering, onaanzienlijk, van weinig belang, onbeduidend. [Javanese script] *mvdsv.* — [Javanese script] kleinmoedig, ontmoedigd. — [Javanese script] kleinigheid. — [Javanese script] een zaak van weinig belang, geen kapitale zaak. — [Javanese script] *of* [Javanese script] de geringe man, de kleine man. — [Javanese script] van kindsbeen af. — [Javanese script] *iets* kleiner maken, verkleinen; *ook van iemand, ten gevolge van ouderdom:* verschrompelen.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. maar volg. Reg. Tj. S. en* [Javanese script] *B.* met de tong langs *of* over *iets* gaan; *iemand of iets* likken; *een droppel van een of ander vloeistof* oplikken.— [Javanese script] *hetz. maar bij herhaling;* — *iemand* belikken; *iets* oplikken *of* aflikken.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* het ronde stokje, dat men bij het [Javanese script] bezigt, ook wordt er de kantèh, die men wil gaan weven, op gewonden.

[Jav.] *SB.* de zwarte aap (Semnopithecus Maurus. *Rg.*). — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *zva.* [Jav.] *I.*

[Jav.] *SB.* redewoord *voor* [Jav.] *en* [Jav.] *ook voor* [Jav.] *maar voor dit laatste is in sommige streken als redewoord meer gebruikelijk* [Jav.] *Nog* [Jav.] redewoord *voor* [Jav.] — *In al deze gevallen is het onvertaalbaar.* — [Jav.] *of* [Jav.] een voor een *of* beurt om beurt stilletjes wegsluipen, *van eenige personen.* — [Jav.] *van de stem van een zwaar zieke of stervende:* afgebroken, ieder oogenblik haar dienst weigerend.

[Jav.] *SB.* gaan, heengaan, weggaan; *bevelenderwijs:* weg! ga! ga heen! ga weg! *voorts onvertaalbaar* redewoord *voor* [Jav.] zich van *iemand of iets* verwijderen; *ook voor* [Jav.] er op uit gaan *ergens heen.*— *Zie ook* [Jav.] *bij* [Jav.] — [Jav.] zich heimelijk wegmaken; wegvlugten. — [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* krachteloos, zwak, loom, mat, uitgeput; krachteloos *of* uitgeput zijn. [Jav.] *mvdsv. maar ook gebr. van een persoon.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* neet, neeten. *Reg. Tj.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* de schering *van een weefsel.*

[Jav.] — [Jav.] *SB. iets* voor het eerst gebruiken; *een kleedingstuk* voor het eerst aan hebben.

[Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* afgedragen, blijken dragen van lang te zijn gebruikt, *van kleêren.*

[Jav.] *naam van een martersoort.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* tong; taal; woord, woorden (*Ar.* لسان). [Jav.] *hoffelijk voor:* de verstooting uitspreken *over een vrouw.* — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *Holl.* lessenaar; *SB.* lage platte blikken trommel, waarin men kleine voorwerpen, vooral schrijftuig bergt. — [Jav.] een derg. doos maar van hout; cassette.

[Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] *ook wel* [Jav.] *SB.* los, losraken, losgeraakt *van dat waaraan men of iets was gebonden;* zich loslaten, afglijden, afraken *van iets, waarop of waaraan men zich vastklemde; ook: door het openen van den mond,*

bv. om te spreken, zich loslaten, *of* zich verwijderen *van de tanden, van dat, hetgeen men met of tusschen de tanden vasthield; van daar voor* afgebroken, *van het iets met de tanden vasthouden; voorts* bevrijd, ontkomen, verlost *uit een gevaar; en* af, er af, *bv. van een knoop van het buisje.*— [illegible] *ook zva.* [illegible] — [illegible] *iemand (iets) dien (dat) men vasthield of greep*, loslaten. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* zonder tegenspoed *of* ongeval; voorspoedig; met succes; voorspoedig gaan *of* zijn; vervuld worden *van iemands wensch of verlangen; ook* verscheiden, ontbonden, *en zóo BL. voor* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *en gew.* [illegible] *SB. naam van het letterteeken* [illegible] — [illegible] voorzien van *of* zijn met de [illegible] — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* rijstblok, *langwerpig en gootvormig uitgehold stuk boomstam, met twee afzonderlijke ronde gaten, aan ieder uiteinde een, en waarin de in het middenstuk ontbolsterde rijst desverkiezende tot meel kan worden gestampt.*

[illegible] *SB.* glad, gepolijst, *van iets dat gepolitoerd of gepolijst werd, ook van iets, zooals het handvat van een stuk gereedschap, door hantering; voorts* glad *van iets, zooals een met was bestreken draad, en* goed effen *van een weg, in den droogen tijd; eindelijk ook wel voor* glibberig *van een weg, maar beter daarvoor* [illegible]

[illegible] *Jav.* draad, garen, *van katoen of derg. stof. Verg.* [illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *SB.* vijf en twintig. — [illegible] *zie* [illegible] 2. *onder* [illegible]

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *SB.* de lippen trekken *of* een gezigt zetten, zoo als iemand doet, die gaat schreijen.

[illegible] *SB.* kolk; diepe plaats in een rivier. [illegible] plaats *of* plek in een leuwi, zoo ver mogelijk stroomopwaarts. — [illegible] plaats *of* plek in een leuwi, zoo ver mogelijk stroomafwaarts.

[illegible] — [illegible] *SB.* houding, *die iemand, of* air, *dat iemand aanneemt; en met* [illegible] *er nevens;* een air aannemen; een houding aannemen, *bv. als of men is een mènak, dit van een gering persoon; ook* zich aanstellen, *bijv. onder het loopen.* — [illegible] *iemand* op tartende wijze den gek aanscheren, *bv. door den meerdere of*

oudere, van wien men een tereglwijzing of berisping krijgt, met groote oogen onbeschaamd aan te kijken, in plaats van voor zich te zien, terwijl hij spreekt.

ꦊꦭꦊꦮ꧈ — ꦔꦊꦭꦊꦭꦊꦮ꧀ *SB iemand* napraten, *zooals een kind dat wel doet;* er tusschen praten, *om gekheid te maken of aardig willende zijn; ook, om dezelfde reden* op een vraag geen behoorlijk *of* passend antwoord geven, *maar bv. b. antwoorden, ook met een vraag.*

ꦭꦮꦺ꧀ naam van een boomsoort. *Volg. Rg.* een vijgeboomsoort. Ficus lucescens.

ꦭꦮꦸꦃ꧈ — ꦭꦭꦮꦸꦃ꧀ *SB.* toespijs *bij de rijst;* gebak *of* lekkernij *bij de koffij.*

ꦭꦺꦮꦶꦃ꧀ *S.* ꦭꦁꦏꦸꦁ꧀ *B.* te boven gaan, meer; door niemand *of* niets overtroffen worden; allen *of* alles te bovengaande; over, overschieten; zeer, uitstekend; *en ook bezigt men* ꦭꦺꦮꦶꦃ꧀ *en* ꦭꦁꦏꦸꦁ꧀ *bij vergelijking; zoo bv.* ꦭꦺꦮꦶꦃꦧꦼꦕꦶꦏ꧀ ꦭꦁꦏꦸꦁꦱꦺꦮꦺ꧀ beter.— ꦭꦺꦮꦶꦃꦧꦼꦕꦶꦏ꧀ *enz. ook waar wij zeggen* het best.— ꦭꦁꦏꦸꦁꦥꦸꦤ꧀ꦢꦶꦏꦺ꧀ *of* ꦭꦁꦏꦸꦁꦱꦏꦶꦁꦱꦺꦮꦺ꧀ *is B. of B. L. voor* ꦏꦺꦧꦼꦕꦶꦏꦤ꧀ꦝꦶꦏꦺ꧀ *in antwoord op de vraag van een meerdere, bv. deze:* ꦏꦺꦧꦼꦕꦶꦏ꧀ꦭꦤ꧀ꦝꦶꦏꦶꦤ꧀ꦝꦶꦏ꧀ ꦧꦼꦕꦶꦏ꧀ꦥꦸꦤꦶꦏ꧀ ꦧꦼꦕꦶꦏ꧀ꦢꦶꦏ꧀ꦠꦶꦏ꧀ꦤ꧀ *SB.* verwaandheid; niet tevreden zijn met wat men krijgt, maar meer *of* beter willen hebben, *gezegd in ongunstigen zin; ook* de allen te bovengaande zijn *in iets.* — ꦔꦺꦮꦶꦃꦧꦼꦕꦶꦏ꧀ *S.* ꦔꦭꦁꦏꦸꦁꦔꦶ꧀ *B.* aan *iets* toevoegen; er bij doen.— ꦭꦁꦏꦸꦁꦭꦁꦏꦸꦁ *B.* uitermate, bovenmate, bij uitstek. ꦱꦏꦭꦁꦏꦸꦁ꧀ *hetz.* — *Als nog mooijer woorden bezigt men* ꦏꦭꦁꦏꦸꦁꦔꦤ꧀ *en* ꦱꦏꦭꦁꦏꦸꦁꦔꦤ꧀

ꦭꦸꦢꦃ꧀ *S.* ꦭꦸꦢꦃ꧀ *B.* ꦆꦢꦸꦃ speeksel. *Verg.* ꦆꦢꦸꦃ꧈

ꦊꦭꦊꦢꦃ꧀ *zeer plat voor* ꦆꦫꦶꦁꦔꦤ꧀ *en ongeveer zva. ons* snotteren.

ꦭꦮꦤ꧀ *SB.* tegenpartij; *iemands* vijand *of* vijanden *in een gevecht; ook iemands* partij, *die hem staat of aankan.* — ꦭꦮꦤꦺ꧀ *ook* de andere, de er bij behoorende, de wedergade; *en* het (zijn) kampen, vechten. — ꦔꦭꦮꦤ꧀ weerstand bieden; zich verdedigen, zich verzetten tegen *iemand; iemand* bestrijden *of* weerstaan.— ꦔꦗꦏꦭꦮꦤ꧀ uitdagen om met hem te vechten.

ꦭꦮꦺꦴꦤ꧀ *zva.* ꦭꦮꦺ꧈

ꦭꦮꦺꦴꦤ꧀ *SB.* doek, katoen. —ꦭꦮꦺ ꦥꦸꦠꦶꦃ꧀ wit katoen, *zooals o. a. wordt gebruikt voor lijkkleed.* — *Verg.* ꦏꦥꦭꦤ꧀꧈

[Javanese script] *zie* [Javanese script].

[Javanese script] *S.* door achteloosheid *of* onverschilligheid ongehoorzaam; nalatig in het uitvoeren van een bevel dat men ontving; *en gezegd van iemands ooren of wel van zijn oor, terwijl men daaraan trekt:* niet willen hooren. *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script].

[Javanese script] *SB.* buiten.— [Javanese script] even buiten, voor, aan *of* bij de stad. — [Javanese script] buiten.—[Javanese script] buiten, voor *of* aan de deur.— [Javanese script] naar buiten; uitgegeven, besteed, uitgeven; ontslagen, ontslagen worden. — [Javanese script] zullen sterven.— [Javanese script] de uitgifte en inname van het geld.— [Javanese script] *iemand of iets* naar buiten brengen; *iets* uiten, uitspreken; *iemand* ontslaan; *geld* uitgeven, *ook de benoodigde hoeveelheid van iets* uitgeven, *zooals uit de provisiekamer.* — [Javanese script] *ook* uit *of* bevrijd, verlost *van het hartzeer, den kommer of het verdriet, dat kwelde.*— [Javanese script] *of* [Javanese script] over het geheele lijf.— [Javanese script] *hetz.*

[Javanese script] *S.* als een doove zijn; *fig.* geen ooren aan het hoofd hebben.— [Javanese script] doove kwartel!

[Javanese script] *zie* [Javanese script].

[Javanese script] *SB.* op zich zelfstaand, door den eigendom van anderen begrensd stuk bouwland.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* over, meer; na, na verloop *of* ommekomst van.— [Javanese script] *ook, maar gemeenlijk niet in proza,* [Javanese script] *en* [Javanese script] *verder* [Javanese script] (*of wel* [Javanese script]) *gevolgd door* [Javanese script] (*eig. meer dan*) — *maar zeldzaam in B. dan wordt* [Javanese script] *of* [Javanese script] *gebezigd:* buitengemeen, erg, bij uitstek; ontzettend. *Voorts* [Javanese script] *en* [Javanese script] *SB.* voorbijgaan, voorbijkomen, passeren; *iem. of iets* over het hoofd zien, overslaan.— [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iemand* in wijsheid overtreffen; wijzer willen zijn dan *iemand; iemand* in beter oordeel willen overtreffen.— [Javanese script] *en* [Javanese script] *hetz.* — [Javanese script] *SB.* al te zeer.— [Javanese script] *SB.* vlugtig *bv. iets nalezen, over iets nadenken, enz.*— *ook* in het voorbijgaan (*passeerende, zonder stil te houden*) *iets zien.*— [Javanese script] *SB. maar volg. Reg.*

Tj. S. [illegible] *B.* elkaar voorbijloopen zonder groeten *of* stil te houden, *van menschen die elkaar kennen.*

[illegible] *SB.* [illegible] *S.* [illegible] *B.* rijst, gekookt in een aarden pot, (*in plaats van gestoomd in de* [illegible]) — [illegible] *kèdjò liwet* maken.— *Zie ook* [illegible] *II.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* lang (*van tijd*), lang duren, een lange tijd; *ook:* vorig, vroeger, vroegere. — [illegible] nog niet lang, nog niet lang geleden, onlangs.— [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* altijd, voor altijd; levenslang. — [illegible] [illegible] zoo lang ge leeft, levenslang. — [illegible] [illegible] al den duur dat; gedurende.— [illegible] door den langen tijd (*die er verliep.*) — [illegible] [illegible] gaande weg, ten langen laatsten, eindelijk.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. van iemands hoofd* (*doelende op het zitten van zijn haar*): glad en netjes; *voorts gezegd van vogels:* mooi in de veeren; *en van een paard:* mooi glad, glimmen.

[illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *SB. een sawah* voor de tweede maal beploegen. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* opening, die toegang verleent; de opening, die ontstaat als men een deur *of* venster openzet; ingang, *ook van een erf;* deur, poort. — [illegible] de deur *of* het deurtje van het kippehok.— [illegible] opening, *ook van het lichaam.* — [illegible] een deuropening *of derg.*, een toegang, ingang, *ergens* aanbrengen; *fig.* goed spreken, borgspreken *met betrekking tot* [illegible]

[illegible] *SB.* duizelig, duizelig worden, *door het zien in een diepte of van een hoogte, bv. boven uit een klapperboom, naar beneden.* — [illegible] *iemand* er op wijzen wat hem te wachten staat, *om hem zoodoende angst aan te jagen, en bij* [illegible] *om hem een heilzamen afschrik of angst te doen krijgen.*

[illegible] *SB.* bosch; wildernis; *en verbonden met* [illegible] *zva.* veld. (*Kw.* [illegible]) — [illegible] bamboebosch (*wilde bamboe*).— [illegible] woud. — [illegible] kaso-

veld. [Javanese] gaan door wouden en bosschen; dolen, gaan dolen in de bosschen.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* groot en eenzaam, *van een woud of bosch. Verg.* [Javanese] — [Javanese] her- en derwaarts dwalen, zich nu op het eene dan op het andere vestigen, *van de gedachten, die iemand vervullen.*

[Javanese] *I. SB.* ondervinding, ervaring, vaste gewoonte; voor vaste gewoonte hebben; *ook zva.* [Javanese] met overslaan van; *en* [Javanese] *zie dat hieronder.* — *Jav.* [Javanese] *ook:* kuil, gat in den grond. — [Javanese] bij ervaring, proefondervindelijk. — [Javanese] gemeenlijk, doorgaans, door de bank. — [Javanese] zij, die ter zake bij ondervinding kunnen spreken. — [Javanese] zonder dat het mist; zonder mankeren, *iets doen.* — [Javanese] geen nacht gaat er voorbij, zonder. — [Javanese] gegraven en vervolgens overdekten kuil, om een dier er te doen instorten en zoo te vangen; *fig.* kuil, dien men iemand graaft. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] in een piloewang *een dier* vangen, *fig. een mensch* doen storten; *en* [Javanese] *ook: iets* voor vaste gewoonte nemen. — *II.* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* [Javanese] *met het hoofd, en van een dier, zooals bv. een* [Javanese] — *met den kop* steken *uit iets.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] (*Volg. K.* [Javanese] *ook zva.* [Javanese])

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *ook* [Javanese] *B.* lang (*van tijd*), een heele poos; lang duren. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* eindelijk, te langelaatsten, ten slotte; *ook* na een poos, eenigen tijd daarna; *en* lang; lang duren. — [Javanese] laat mij niet lang mij moeten schamen. — [Javanese] voor den duur dat; zoo lang als; gedurende.

[Javanese] — [Javanese] *SB. een te behandelen zaak* maar niet behandelen, steeds maar uitstellen, *bv. omdat men overkropt is met werk.* [Javanese] *ook van iemand:* vergeten worden, *dwz. dat zijn zaak maar niet in behandeling wordt genomen.*

[Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *naam van een zoetwatervisch. Rg.*

[jav.] *SB.* [jav.] te vroeg gespeend zijn. *Verg.* [jav.] *en ook bij* [jav.]

[jav.] *ook geschreven* [jav.] *zie* [jav.]

[jav.] — [jav.] *zva.* [jav.]

[jav.] *I.* [jav.] *wel voor* [jav.] *zie dit bij* [jav.] — *II.* [jav.] *SB. een paard* gehakt gras met parè gemengd en in water gedaan te eten geven; *ook: eén manoek titirran* een zeker gekruid mengsel voeren (*in den bek stoppen*), *om de fraaiheid van zijn stem te verhoogen.*

[jav.] *zie* [jav.]

[jav.] *SB.* kaars, waskaars. — [jav.] waslicht, aangestoken waskaars. [jav.] tangkalakkaars.

[jav.] *Kw. volg 't Jav. Wdbk. en o. a. zva.* [jav.] rol, *van iets dat opgerold is. Ong.* [jav.] *zva.* [jav.] *en* [jav.] *zva.* [jav.] — [jav.] zekere watergeest.

[jav.] *zie* [jav.]

[jav.] *zie* [jav.]

[jav.] *zva.* [jav.] *maar men maakt er ook wel ander dingen in fijn.* — [jav.] *zva.* [jav.] *en in 'talg.: iets* in *enz.* — *Voorts volg. somm.* [jav.] *ook voor* [jav.] gekookte rijstkorrels tot kleefmiddel.

[jav.] *I. Kw. volg 't Jav. Wdbk. en o. a. zva.* [jav.] opsporen, zoeken. — [jav.] *wordt gebezigd i. d. z. van* [jav.] *maar* [jav.] *voor:* zoeken te werken, in een geval, waarin het werken zonder eenig nut *of* onnoodig is. — *Verg. Jav. zamenspraken II. dl. bl.* 40 *en* 122, *aldaar de spreekw.* [jav.] *en* [jav.] *Beide, van het laatste verwijst de heer Winter, omdat het denzelfden zin heeft, naar het eerste,* [jav.] — *II. zie* [jav.]

[jav.] *SB.* vlieg.

[jav.] *SB.* zich herstellen van het proces van overplanten, herleven, *van planten.* [jav.] *ook:* van zijn toorn *of* drift bekomen; weêr bedaard zijn; tot zich zelf zijn gekomen. — [jav.] wakker worden in den slaap; uit zijn droom ontwaken. *Verg.* [jav.]

[jav.] *SB.* mengsel van [jav.] en water, waarmeê iemand, die besneden

zal worden, heelemaal wordt ingesmeerd.— *zoo iemand* met loeloer heelemaal insmeren.

— *en* *zie*

— *zie*

— *SB.* dringend; op den man af, *van iemands vragen.* — *S.* *B.* *iemand* dringend ondervragen; *iemand* op den man af vragen; *iemand* dringen tot openbaren, door vragen. *Verg. bij*

zie

— *zie*

Kw. en o. a. volg het Jav. Wdbk. zva. vastkleven, *fig.* gehecht; *en* liefde, toegenegenheid *enz.* — *SB. naam van een uiterst klein insekt, waarvan altijd duizende bij elkander zijn, ze kruipen of loopen over den grond in lange rijen.* — in onafzienbare rijen gaan *of* zich voortbewegen *ergens heen, van menschen.*— aangehangen worden, *van iemand die tal of stoet van onderhoorigen heeft, die gaarne bij hem dienen. Verg.*

zie *bij*

— *SB.* het gedraaide touw (*gew. loeloeb waroe*) aan een en dat *en* zamenhoudt.

SB. souple, zacht, buigzaam; slap; krachteloos, magteloos; zwak; *voorts van spreken:* zoet, zacht en liefderijk; *en van tabak:* niet bros, niet bij het in de hand nemen tot stof wordend. — *Verg.* — *zva.* *maar slechts gebr. van iemand, van iemands lichaam, ook van een lichaamsdeel.* — tot mosterd *getrapt of geslagen.* — *zie op*

SB. steeds blijven, voortdurend, bestendig; *iemand* het bestendig welgaan; goed gaan; *en van iemands lukoe zva.* — *ook:* daarom gaat het ook goed, *t. w. in weerwil dat iets niet het geval is.* — *ook:* met succes, zonder kleerscheuren. — een van hart en zin; steeds een van hart en zin. — ten heil strekken van *iets;* gunstig influenceren op *iets.*

[illegible] zie [illegible]

[illegible] (van [illegible] en [illegible] Jav. Wdbk.) SB. achteloos, nalatig, slordig; ligtzinnig, mal; in gekheid, gekscherenderwijs; in werkelijkheid dat niet zijn, *van een profeet; voorts* achteloosheid, nalatigheid, slordigheid. — [illegible] met *iemand of iets* den gek steken; met *iets* ligtzinnig, achteloos *of* slordig te werk gaan; *iemand* niet geven wat hem toekomt. — [illegible] *zva.* [illegible] met *iemand* gekheid maken.

[illegible] *SB.* rustig, kalmpjes, *bv. zitten, in de nabijheid van een dringende of golvende menigte, i. d. z. dat men uit het gedrang is. — Verg.* [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* naar beneden zakken, wegzinken *in het water, ook in den modder, bv. van den steen, waar men den voet op zet. Verg.* [illegible] — [illegible] *iets, bv. onkruid, in of onder den modder* stoppen, *iets onder het water* duwen *of* dompelen, *ook een dier, om dat te verdrinken.*

[illegible] — [illegible] *SB.* opgerold *van een mat of derg.* — [illegible] *een mat of derg.* oprollen.

[illegible] *I. naam van een insekt, dat schade toebrengt aan het parè gewas, een soort* [illegible] *II. zie* [illegible] *II.*

[illegible] een kleine vleermuis. (*Rhinolophus vulgaris. Rg.*—) *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* zacht vlietend, *van water;* kalm en bedaard; zoet en kalm, *van spreken;* niet scherp, *van den smaak van tabak; verg.* [illegible] *zoomede* [illegible] — [illegible] met zachtheid behandeld worden *van iemand, vooral met betrekking tot* [illegible] — [illegible] goeje reis! *zoowel als men bij zich zelf denkt „en kom maar niet weêr terug," als dat men vriendschappelijk sprekend en gezind, iemand goede reis en wel t'huis wenscht, terwijl men hem gaarne spoedig zal terug zien. Zoo kan het een afkorting zijn van de volgende spreekwijzen: 1.* [illegible] — 2. [illegible] — 3. [illegible] *en* 4. [illegible]

[illegible] *Als men hem, wien men „goeje reis" wenscht, weldra hoopt terug te zien, zijn het diezelfde spreekwijzen, maar zonder* [illegible] *welk woordje in* 1, 2, *en* 3. *vervangen wordt door* : [illegible]

[illegible] *zie op* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. benaming voor* alle bladen, grassoorten en kruiden, die bij de rijst als toespijs worden gegeten. *Verg.* [illegible]— [illegible] de verschillende soorten van lalab; de lalab.— *Zie ook* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* ernstig, zeer bedenkelijk *van een inwendige kwaal, die dagelijks vorderingen maakt.*— [illegible] hartzeer; hartzeer hebben *ter oorzake van iemand of iets, ook in die mate dat er soms de dood op volgt of krankzinnigheid door ontstaat, bv. door het koesteren van een hopelooze liefde, of wel ten gevolge van het verlies van een dierbaar pand, enz.*— [illegible] sterven van smart *of* hartzeer; gestorven van verdriet.— [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* de in water geweekte vezelbast van den waroeboom; *ze wordt als tali gebezigd. Zie ook* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* vendutie, publieke verkooping; vendutie houden (*Port. leilao*). — [illegible] op vendutie gekocht.— [illegible] *een veelheid van goederen* inkoopen, *bv. op de pasar.* — [illegible] *iets* op vendutie *of* publiek verkoopen; *en van een handelaar: een veelheid van goederen* verkoopen om opruiming te houden; *zijn voorraad* uitverkoopen. *Zie ook op* [illegible]

[illegible] *SB.* blind.— *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* slaapdronken; opgestaan, maar nog niet goed wakker.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* [illegible] *en voor* [illegible]

[illegible] — [illegible] (*ong.*

in de Preanger) iets dat men in den mond heeft, weer uitspuwen, *bv. het stukje schil van een vrucht.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* weg, verdwenen, spoorloos verdwenen, *van iets dat te zoek raakte;* vervallen, verloren, *van verpande en niet op tijd geloste goederen; ook komt het wel eens voor in den zin van* [illegible] *of* [illegible]

[illegible] *Holl.* rapport; *SB.* rapporteren, rapport indienen. — [illegible] *maar beter* [illegible] *hetz.* — [illegible] *iemand* verklagen, *ook* in handen stellen *van de politie; losloopend vee, bijv. een losloopend paard*, vatten en brengen *bij de politie; iets* rapporteren, van *iets* berigt *of* rapport indienen. [illegible] rapport. — [illegible] rapporten en verslagen.

[illegible] — [illegible] *SB.* met *de vleugels* slaan *of* klappen, *van jonge vogels die gevoerd worden of willen gevoerd worden; ook zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* weg, verdwenen, uit den weg geruimd, *van verdriet, zorgen, smart of hartzeer.*

[illegible] *Holl.* looper, *benaming van een bediende, die achter op den wagen, op de zoogenaamde loopersplank, staat en waar noodig den koetsier moet assisteren. Een post- of reiswagen heeft altijd twee loopers of postknechten; ze worden bij ieder post, waar verspannen wordt, verwisseld.*

[illegible] *verb. van* ([illegible] *Port. alferes*, een vaandrik, sous-luitenant. *Jav. Wdbk.*) — *benaming van* een beambte in de [illegible] *die o. a. de chef is van de* [illegible] — *Verg.* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* het langwerpig en van een handvat voorzien plankje, dat bij het pleisteren wordt gebruikt, om het pleister uit en glad te wrijven.

[illegible] — [illegible] *SB.* nevelachtig, in een nevelachtig ver verschiet, *van het iemand of iets zien of van het zigtbaar zijn van iemand of iets.*

[illegible] *SB.* het komen van het water boven *a.* (*het hoofd van*) *iemand, die in het water staat, of wel b.* (*het uiteinde van*) *iets dat lang is, bv. van een bamboe, terwijl*

men dat regtstandig doet rusten op den bodem van het water. Voorts: manslengte, *en* de lengte van *iemand, als benamingen van maat om daarin de diepte van een vijver, put of derg. uittedrukken.* — [Javanese] zoo diep als ik lang ben.

[Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie onder* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* een gereed gemaakte sirihpruim. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *namen van lekkernijen, bereid van rijst en tot kleine pakjes verpakt in klapperblad.*

[Javanese] *SB.* vervoudigd; voudig. — [Javanese] dubbeld, verdubbeld; het dubbelde zijn.

[Javanese] *SB.* heelemaal bedekt, *bv. van een tafel door het tafelkleed;* geheel belegd zijn *met iets, bv. met matten.*— [Javanese] bedekt, *zoodat het niet meer te zien is, bijv. van het geldstuk, dat onder het zand raakte; fig.* verblind, begoocheld; *voorts maar in dezen zin ook* [Javanese] in een ander taal opgaan *of* opgegaan, *van een taal; en* verloren gegaan, aan alle nasporingen onttrokken, *van het oorspronkelijke wezen van een taal, door erge en jaren lange verbastering. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* onnut, van geen nut; *voorts* mis, missen, niet raken. — [Javanese] op zijn minst; *verg.* [Javanese] — [Javanese] en als het heelemaal mogt misloopen. — [Javanese] *of* [Javanese] *S. of P.* [Javanese] *of* [Javanese] *B. of B. L.* schuld, vergrijp, misslag; feilen en misslagen, fouten en verkeerdheden. — *Zie ook* [Javanese] *onder* [Javanese]

[Javanese] *SB.* los, bevrijd *van dat waaraan men of iets was gebonden of bevestigd;* er uit, *bv. van den spijker, die ergens was ingeslagen;* los, *van een naad;* ontslagen *uit zijn betrekking of uit den dienst.*— [Javanese] *den persoon of het dier dat men vasthield* loslaten, in vrijheid stellen, zijn vrijheid geven; *iets dat men vasthield (opzettelijk)* uit de hand laten vallen. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* voudig; voering; de lap die *bij een overigens ongevoerde jas* van binnen tegen de revers is gezet, *om daaraan eenige stevigheid te geven.* — [Javanese] ongevoerd,

enkel, niet dubbel, *bv. van een tafelkleed, een mat, een bilikbewanding enz.* — [illegible] *iets* voeren, van binnen overtrekken *of* bekleeden. — [illegible] gevouwen, opgevouwen zoodat men lagen gekregen heeft, *bv. van een dierenhuid. Verg. bij* [illegible] *en* [illegible].

[illegible] *I. SB.* snel, hard, *van loopen, het eerste ook van vliegen; voorts* ver, *van iemands gooijen en* ver hoorbaar (*omdat spreker zijn stem uitzet*) *van iemands stem; enz. Verg.* [illegible] — [illegible] om het verst schieten (*met pijl en boog*). — [illegible] om het hardst loopen. — [illegible] *beter* [illegible] *een pijl* afdrukken, laten voortsnorren, afschieten. — [illegible] met een vaart, in een vaart. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich vergeten, zich niet meer meester blijven, niet meer weten wat men doet, *zoodat men bv. de handen aan zich zelf slaat. II. Mal. zva.* [illegible] — [illegible] ontslagbriefje.

[illegible] *SB.* los, vrij, in vrijheid, in vrijheid gesteld. — [illegible] *iemand of een dier* loslaten, in vrijheid stellen.

[illegible] *SB.* woord (*Ar.* لفظ). — [illegible] *iemand* in het huwelijk verbinden, *van den priester gezegd.*

[illegible] *Kw.* (*zva.* [illegible] Spaansche peper. *Jav. Wdbk.*) — *SB.* verhittend, heet (*door veel peper*), *van een spijs.* — [illegible] verhit, *door het eten van iets, dat verhittend of te verhittend is.* — [illegible] (*bl.* 137 *Spiegel der Jeugd*) *voor het Jav.* [illegible] *naam van een soort van gekookte groente daar Spaansche peper bij gebruikt wordt.*

[illegible] *I. SB.* door en door zacht, *als zijnde volkomen rijp, bv. van een gedangvrucht.* — *II. benaming van een lekkernij van rijstmeel en suiker.*

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* met een breed front, *van een huis of dergelijke; ook* lang van lijf, *van een hagedis, sommige visschen, enz.*

[illegible] *SB. naam van een zangwijze en van het fatsoen van den kop van een krisschee.*

[illegible] *SB.* opgeblazen, verwaand, brutaal, *met betrekking tot* [illegible] — ([illegible] *zva.* [illegible] *Reg. Tj.*)

[Sundanese script] *SB. als resultaat van bevloeijing en bewerking*, een modderbrei zijn geworden, *van een sawah. Verg.* [Sundanese script] — *Voorts* modderig *van een weg (Rg.); maar i. d. z. ong. in de Preanger?*

[Sundanese script] — [Sundanese script] *SB. zva.* [Sundanese script] *van op een plek verzamelde menschen of dieren, ook van zaken, bv. van* [Sundanese script] *En van een geschaard leger:* digte drommen *of* digte massa's vormen. — *Verg.* [Sundanese script] *en* [Sundanese script]

[Sundanese script] — [Sundanese script] *SB.* bijten, pikken, *van een gans, eend, reiger en derg. Verg.* [Sundanese script] — [Sundanese script] *mvdsv. (bij herh.) en* slobberen in *iets*, opslobberen, eten, *van een gans en eend.* — *II.* [Sundanese script] *zva.* [Sundanese script] — [Sundanese script] *zva.* [Sundanese script]

[Sundanese script] *S. (in sommige streken echter is het zeer plat), zva.* [Sundanese script] schoon op.

[Sundanese script] *Jav. en o. a.* allen weggestorven, *van iemands kinderen en kleinkinderen.* — [Sundanese script] *zie bij* [Sundanese script]

[Sundanese script] — [Sundanese script] *zva.* [Sundanese script]

[Sundanese script] — [Sundanese script] *zeer plat voor* [Sundanese script]

[Sundanese script] *SB.* platgetrapt, platgetreden, *van een plek, waar veel menschen of wel groote viervoetige dieren, zooals buffels, paarden enz. hebben gestaan of rond gedrenteld;* platgedrukt, *van de plek gras, waar bv. twee personen worstelden of vechtende zich rolden.*

[Sundanese script] *SB. van een weg, waar veel passage is,* platgetrapt. (*zva.* [Sundanese script] *K.*)

[Sundanese script] *SB.* de opbrengst *van iets dat men verkocht of waarvan men de opbrengst verkocht;* de goederen, die men in betaling voor iets dat men verkoopt ontvangt. — [Sundanese script] *spreekw.*

[Sundanese script] *SB.* durven, de courage hebben.— [Sundanese script] (*slechts sprekende van een ander*) courageus. *Verg.* [Sundanese script]

[Sundanese script] *SB.* van onderen gesloten bamboezen koker tot watervat, *ook* om het sap uit den kawoengpalm in op te vangen; *verkregen door van een dikke bamboe een stuk af te nemen en terwijl men het middenschot, waaronder het stuk werd afgekapt, behoudt, de zich daarboven bevindende schotten doortestooten.* — [Sundanese script] *zie* [Sundanese script]

[Sundanese script] *S.* [Sundanese script] *B.* voortgang hebben, *van*

iets waarmede een begin werd gemaakt; voortzetten, vervolgen; langer, nog langer, verder *iets doen*, *bv. spreken;* vervolg, voortgang, vooruitgang; *ook zva.* — *S.* *B.* voortgaan met *iets; iets, waar men reeds aan bezig was*, vervolgen; *een zaak* doorzetten; van *iets* nog langer werk maken. — middelerwijl liep vader (ik) al maar voort. — *ook* de verdere loop, *bv. die het met hem nam, was enz.* — *ook* niet vooruitkomen (*in de wereld*); geen promotie maken, *van een ambtenaar.*

2 — *zie* *bij*

2 *Holl.* loge, *SB.* de van steen opgetrokken landswoning van een Europ. ambtenaar bij het binnenl. bestuur, *maar ook wel*, *vooral buiten de hoofdplaatsen*, *voor elke* steenen woning, die wordt bewoond door een Europeaan.

I. *SB. benaming van een hoeveelheid van* 40 *of wel* 20 *bossen parè. Verg. bij* — *II.* *en* *zva.*

— *SB.* aan *een hartstogt* den vrijen teugel vieren; aan *zijn driften of lusten en neigingen* den vrijen loop laten.

naam van een kalebassoort (*Cucurbita idolatrica. Rg.*)

en *zie* *en*

(*uitspraak tusschen leij en laij*) *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* *Ook* zacht, te buigen zijn, *van gegloeid ijzer.* — *van een metaal*, *ook van een koekje Jav. suiker:* aan het smelten zijn, smeltende zijn.

I. Mal. zva. — er flets *of* ziekelijk uitzien. — *van kleêren:* de fraicheur verloren hebben, *doordien ze reeds eenige malen werden gedragen.* — *naam van een boompje, waarvan de vruchten niet worden gegeten, maar welks poetjoeks te zamen met andere ingredienten tot een medicijn voor kraamvrouwen worden aangewend.* — *II.* *Kw. en o. a.* (*zva.* voortgang, voortgaan *en zva.* wegloopen. *Jav. Wdbk.*) *Ong.* — *SB.* *van een huis, een langwerpig vierkante tafel, enz.* de kant *of* zijde, die men meet, als men, *bv. van zoo'n tafel*, de lengte wil kennen; de lange

zijde; in de lengte. *Verg.* [illegible]— [illegible] *zie aldaar.*

[illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *SB.* verschillen, verschillend, niet overeenstemmen, niet hetzelfde zijn.

[illegible] *SB.* steenbakkerij, pannenbakkerij.

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *ook:* zoo maar ruw weg uitgestort liggen, *bv. van de koffij in het pakhuis; en* aan een plas liggen, *van olie, inkt, enz., maar niet van water.* — [illegible] *dingen* zoo maar, ongeregeld *of* door elkaâr neêrleggen, *wij zouden zeggen* neêrsmijten; *koffij of derg.* zoo maar ruw weg uitstorten.

[illegible] *SB.* wederhelft; een van de twee elkaar completerende gedeelten; voorwerp, dat bij een ander behoort, en doormede een geheel *of* compleet iets vormt, *bv. het schoteltje, dat behoort bij een kopje.* — [illegible] *zegt men, met betrekking tot het porceleinen kopje, van het aarden schoteltje, dat bij dat kopje werd gevoegd.* — *Voorts* [illegible] hetgeen zich bevindt aan een uiteinde van een draagstok en dat met hetgeen zich aan het andere uiteinde bevindt, een draagstok vracht vormt; *ook van de twee lastdragers, die iets aan een draagstok transporteren is de een de lajan van den anderen.* — [illegible] een halve draagstok vracht, *duz. een vracht voor of aan een uiteinde van een draagstok.* — [illegible] *iemand* tot wederhelft *of* tot geliefde begeeren; *ook* aan *hetgeen zich bevindt aan of bestemd is voor het eene uiteinde van een draagstok,* een tegenvracht geven. — [illegible] *van iets bijv. van een steen:* gebezigd *of* gebruikt worden *enz.* — [illegible] *iemand* bedienen, *zooals bv. de helper of knecht van den metselaar zijn baas helpt en bedient; iemand* aan tafel bedienen.

[illegible] *SB. of* [illegible] *S.* [illegible] *B.* ander, andere, anders.— [illegible] *SB.* de anderen, anderen.— [illegible] andere als de genoemde *of* vermelde.

[illegible] *SB.* zeil *van een schip;* huiszeil; zeilen, uitzeilen, onder zeil gaan; varen, op zee gaan; een togt over zee doen *of* gaan doen. — [illegible] (*Mal. berlajar*) uitzeilen, onder zeil gaan. — [illegible] de zeilen stellen.— [illegible] mast *op een schip.*— [illegible] varen, *in onbep. zin;*

op zee varen. — [Javanese] de persoon, van wien verliefden zich bedienen, om hun boodschappen *of* presentjes over te brengen; postillon d'amour. *Ook naam van een schrijfteeken.* — ([Javanese] *B. zva.* [Javanese] *Reg. Tj.*)

[Javanese] *SB. van dieren als wilde varkens, badaks, ook van kippen, ratten, muizen enz.* er op uitgaan om den kost te zoeken; *en van vogels:* uitvliegen. — [Javanese] kunstterm *voor* [Javanese] — [Javanese] *de plantjes uit een kweekbedding* uitplanten, overplanten; *een kweekbedding* uitplanten; *fig. de kennis, die men bezit,* meêdeelen aan anderen. — [Javanese] *spreekw.* de bòlang (*zie op* [Javanese]) uitplanten; *voor:* iemand het kwade dat men van hem hoorde vertellen, overbrengen met het doel kwaad te stoken.

[Javanese] 2 *SB.* in dien toestand zijn dat alles voor de oogen draait *of* danst; duizelig zijn.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* over en weêr elkaâr assisteren *in het werken;* assistentie verleenen *in het werken,* onder verpligting van den geassisteerde tot wederhulp.

[Javanese] 2 *I. naam van een kalebassoort* (*Cucurbita villosa. Rg.*), *ze wordt veel gegeten.— II.* [Javanese] *SB.* kruipen, *van een slang.* — [Javanese] heen en weêr kruipen.

[Javanese] 2 [Javanese] 2 *SB.* ongezeggelijk, onverbeterlijk, stijfkoppig, ongevoelig voor vermaning *of* bedreiging; *wordt ook wel gebezigd van dieren, bv. van een kip, die hoe dikwijls ook weggejaagd steeds weêr binnen komt loopen; voorts van een plant of gewas:* overal willen; onder alle onstandigheden willen groeijen. — [Javanese] stijfkop! ongezeggelijk schepsel!

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. de grondstof voor baksteenen* kneden. *Men doet het met de voeten, of het wordt gedaan door buffels en wel door die er in rond te drijven.*

[Javanese] 2 [Javanese] — [Javanese] *SB.* met wenden van het hoofd, kijken *naar iemand of iets.* — [Javanese] *mvdsv.* (*van meer dan een pers.*) — [Javanese] in een ommezien. — [Javanese] herhaaldelijk *of* telkens omkijken, om zich heen zien naar *iemand of iets.* — [Javanese] regts en links kijken, rondkijken, om zich heen zien. — [Javanese] *spreekw.*

alles (*het zoeken*) was te vergeefs, er was niets.

ꦭꦶꦪꦺꦠ꧀ *SB.* taai, *zoodat het niet breekt of scheurt; maar ook i. d. z. van niet malsch.*

ꦭꦪꦶ2ꦠ꧀ *zva.* ꦥꦭꦶꦪꦺꦠ꧀

ꦒꦭꦪ2ꦠ꧀ *zie* ꦒꦭꦪꦺꦠ꧀

ꦭꦶꦪꦸꦠ꧀ — ꦔꦭꦶꦪꦸꦠ꧀ *SB. van menschen:* op een gepakt, met zijn velen staan *ergens.* — ꦏꦭꦶꦪꦸꦠꦤ꧀ *van een of meer personen, in het laatste geval, troepsgewijze:* nu hier dan daar half verbijsterd staan, zitten *of* heen loopen, niet wetende wat te doen *of* aan te vangen; *voorts van iemands pikir:* verward.

ꦭꦪꦁ — ꦔꦭꦪꦁ *SB.* op de wieken in de lucht drijven, in de lucht zweven, *van een vogel; fig.* er op uit zijn, op het pad zijn (*na zonsondergang terwijl men dan behoort te huis te zijn*). ꦭꦪꦁꦭꦪꦔꦤ꧀ vlieger.

ꦭꦪꦸꦁ *SB.* avondrood. — ꦔꦭꦪꦸꦁ buiten zijn *of* kuijeren op den tijd dat het avondrood zich vertoont. — ꦏꦼꦭꦪꦸꦁ *van de manggavrucht* (ꦥꦺꦭꦃ) reeds geelende zijn en bijna rijp; *en van* ꦥꦫꦶ zijn in dat tijdperk van groei, dat onmiddelijk voorafgaat aan het volkomen rijp zijn.

ꦭꦶꦪꦁ *SB.* gat, opening; kuil; gat *of* hol, dat een dier ergens maakt en waar het vervolgens in huist. — ꦔꦭꦶꦪꦁ een gat *of* gaten maken. — ꦭꦶꦪꦁꦠꦶꦏꦸꦱ꧀ muizegat. — ꦭꦶꦪꦁꦲꦶꦫꦸꦁ neusgat, neusgaten. — ꦭꦶꦪꦁꦥꦤ꧀ꦛꦠ꧀ aarsgat, aars. — ꦭꦶꦪꦁꦱꦸꦩꦸꦠ꧀ zundgat *van een geweer of pistool.*

ꦒꦭꦪꦁꦒꦭꦪꦁ *zie* ꦏꦭꦪꦁꦭꦪꦁ *aldaar* ꦏꦭꦪꦁꦒꦭꦪꦁ

ꦒꦭꦪꦁ2 *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* ꦭꦶꦪꦸꦠ꧀ *en wel om het beginnen daarvan aftebeelden.* — ꦔꦒꦭꦪꦁ afdrijven *bijv. stroomafwaarts, van iets dat* ꦭꦶꦪꦸꦠ꧀

ꦭꦩꦶ *zie* ꦥꦩꦶꦂꦱ *en* ꦭꦩꦸꦤ꧀

ꦭꦩ2 *SB.* als het maar, mits het maar.

ꦭꦶꦩ *SB.* vijf. — ꦭꦶꦩꦭꦱ꧀ vijftien. — ꦭꦶꦩꦥꦸꦭꦸꦃ vijftig. — ꦏꦥꦶꦁꦭꦶꦩ de vijfde; op (in) de (het) vijfde.

ꦭ2ꦩ *SB.* intiem, vertrouwelijk, van nabij kennen. — ꦭꦩꦤ꧀ *poët.* milddadig. ꦭꦩꦤ꧀ vertrouwelijk omgaan *met iemand;* van nabij bekend zijn (*door vertrouwelijken omgang*) *met iemand.*

ꦭꦼꦩꦃ *SB.* grond; soort van grond; aarde. ꦥꦭꦼꦩꦃ *zva.* ꦭꦼꦩꦃ soort van grond *ergens.* ꦔꦸꦭꦼꦩꦃ de plek ophoogen, *waar*

men een huis, rijstschuur of derg. wil bouwen of plaatsen.

[illegible] *SB.* lief, zich lief aanstellen, vriendelijk en innemend, vleijend, vleijen; *ook* zoetsappig.

[illegible] *ook wel afgekort tot* [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* als; indien, ingeval; *ook* dat; dat niet. *Verg.* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] als maar; *ook zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *en kunstterm voor* het, *een of twee dagen voor den trouwdag*, overbrengen van de goederen, die de bruidegom aanbrengt, naar het huis van zijn aanstaande schoonouders, *alwaar hij dan ook zelf zijn intrek neemt.* [illegible] door het zenden van een [illegible] dansmeiden voor een bepaalden dag bij voorbaat afhuren, *om zoo zeker te zijn dat ze op dien dag present zullen wezen.* — [illegible] de goederen, die de man aanbrengt, en die een paar dagen voor het trouwen, naar het huis van de bruid worden getransporteerd; de sirih en het gebak, die men bij het [illegible] zendt; — *ook wel zva.* [illegible] (*Jav.* [illegible] aanzoek tot een huwelijk.) — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* zwak, verzwakt *van de oogen;* zwak van gezigt, niet goed meer kunnen zien; — *Jav.* bijziende, *en naar het schijnt i. d. z. ook wel gebruikelijk.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *zoomede* [illegible]

[illegible] *Holl.* roemer; *SB.* kelk, kelkje, glas om uit te drinken. — [illegible] wijnglas. — [illegible] bierglas. — [illegible] bitterglaasje. — [illegible] *voor:* vergiffenis, vergeving.— [illegible] ik smeek om vergeving. [illegible] vergeef het mij; men houde het hem (*dwz. mij, bv. den schrijver*) ten goede.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *en gew.* [illegible] *SB.* gewoon, gebruikelijk; gemeenlijk; een vaste en gewone zaak is het; *en zoo ook* [illegible] gemeenlijk, de gewone regel is; een alledaagsche zaak is het. — [illegible] op alledaagsche wijze; zooals de heele wereld.

[illegible] *I. SB.* lap, die overblijft *of* afvalt bij het knippen *of* sloopen *van bv.*

een baadje; overgehouden, overschietende *of* afvallende lappen. — [illegible] snippers en lappen. — [illegible] lappemand. — *II.* [illegible] *of* [illegible] *SB.* de pens *van een buffel, rund, geit of schaap.*

[illegible] *S. en P.* spreken, zeggen. — *Verg. bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets* afzuigen met de tong, *bv. een pen of den vinger, waarin men zich sneed of prikte.*

[illegible] *SB.* glad, *van iemands pas geschoren hoofd; verder van hout, door hantering of bewerking; ook* zonder puistjes of derg. *van iemands lijf, en van het gelaat ook* glad, *dwz.* zonder baard *of* knevel.

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* een vriendelijk gelaat toonen en vriendelijk toespreken.

[illegible] *SB.* glad, *bv. van iemands wangen, van papier, zooals postpapier; ook van zijde en van een zijdeachtige stof; voorts van hout:* zonder naden, scheuren, oneffenheden *of derg.; en van een woord:* hoog, *dwz. niet* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zva. het Jav.* [illegible] *benaming van een fatsoen van huizen, met wolvedak, niet met opstaande gevels.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *naam van een mangga (boewah) soort.* — *Mangifera foetida. Rg.*

[illegible] *Europ. SB.* lamp.

[illegible] *en* [illegible] *zie onder* [illegible] *zoomede* [illegible] *ook zva.* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *zoomede* [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *zoomede* [illegible] *onder* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] er over nadenken wat nu te doen staat.

[illegible] *SB. benaming van een ziekelijken toestand, zich openbarende in een soort verlamming van de beenen.*

[illegible] *in het Buitenz. zva.* [illegible] *Rg. K.*

[illegible] — [illegible] *naam van een lekkernij, van vleesch en ketan, gewikkeld in een blad en gepoft.*

[illegible] *SB.* vlak, gelijk, niet oneffen, *van grond.* — [illegible] *een losgepatjoeld stuk grond* effen *of* gelijkmaken, *o. a. door de kluiten stuk te slaan, enz.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een vijver of derg.* digten, digtgooijen; *ook:* van *een lekke emmer of derg*, van *een flesch of derg., waarin een barst kwam*, de opening *of* openingen, den barst *of* de scheur digtstoppen.

[Javanese script] *SB.* groote *of* kleine vloermat, gemaakt van rotting. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* hardloopen, rennen, hard wegloopen, het op een loopen zetten. [Javanese script] *en* [Javanese script] *hetz. van velen.* — [Javanese script] heen en weêr rennen; als een razende heen en weêr loopen. — [Javanese script] *een paard* hard doen loopen, doen rennen. — [Javanese script] met *iemand of iets* hard wegloopen.

[Javanese script] *naam van een heestergewas.*

[Javanese script] *SB.* onder het water zijn, onder water staan, *bv. van* [Javanese script] — [Javanese script] stroomen over, een eind staan boven *bv. den dijk, van het water.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en de mvdsv.* — *Verg. bij* [Javanese script] *II.*

[Javanese script] *naam van een soort heester, met roode tulpvormige bloem. De wortel wordt als geneesmiddel gebruikt (Zingiber Zerumbet. Rg.)* — [Javanese script] *naam van een grassoort.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* werpen *met een speer of met iets dat als zoodanig wordt gebruikt* naar *iemand of een dier.* — [Javanese script] *een speer of derg.* werpen naar *iemand of een dier.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *maar in de Preanger is het laatste woord het gebruikelijke.*

[Javanese script] *SB.* hellend, *van terrein; ook* de helling *van een berg of heuvel.* — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* regt, niet krom *of* gebogen, regtlijnig.

[Javanese script] 2 [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* — [Javanese script] *en* [Javanese script] *mvdsv.* — gaan, zich begeven, op weg gaan, op reis gaan, er op uit zijn *ergens heen; ook en dan* [Javanese script] *B.* loopen, te voet gaan. — *Zie ook* [Javanese script] — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* reizende zijn, op reis *of* op het pad zijn; reizen en trekken. — [Javanese script] *SB. voortloopen* zonder doel

of in het wilde, *of wel* waarheen de voeten slechts willen dragen. — [Javanese] *fig. zijn voeten* zetten *of* doen gaan *bv. op den goeden weg.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* vijzel, mortier *van steen of hout. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* pak *tabak, zooals in de waroengs wordt verkocht. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* van niet heel goede kwaliteit, maar toch wel te gebruiken; als is (was) het dan ook niet veel bijzonders; 't is waar, het is niet veel bijzonders, maar welligt te gebruiken, bij gebrek aan ander *of* beter. *Gaarne bezigt men* [Javanese] *van hetgeen men wegschenkt, men doet het dan nederigheidshalve. Is het cadeau bestemd voor een aanzienlijke, dan zegt men* [Javanese] — [Javanese] zich erbarmen *over iemand, i. d. z. van zich zijner aantrekken en voor hem zorgen;* zich behelpen *met iets, ook met iemand; en als een zeer hoffelijke uitdrukking, ook voor: iemand* tot echtgenoot nemen. *Maar de actieve vorm,* [Javanese] *mag men nooit bezigen van zich zelf. Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* een dunnen kam hebben, *zoodat die wabbert, van een hajam (haan of hen). — Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* mannetjes bantèng.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* de tranen in de oogen krijgen *of* hebben. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. naam van een onderdeel van het weefgetouw.*

[Javanese] *SB.* blad [Javanese] *ook* blad, bladen *van zink, koper enz. zoomede van een boek, van dat laatste ook* bladzijde; *voorts* stuk, stuks *van de bladeren van een boom of struik, maar niet van den pisang* ([Javanese]) *Ook nog van dingen zooals kwitanties of derg.; en eindelijk ook nog voor:* enkele *veer of haar,* en vel *papier. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* dorp; erf, bebouwd met een huis.— [Javanese] het land, het dorpsland *of* de dorpslanden, *in tegenstelling met de hoofdplaats; ook zva.* [Javanese] dorp. — [Javanese] dorpeling, dorpsbewoner. — [Javanese] heel het dorp.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* volzitten, druipen

van bloed, bv. van den muil van een roofdier. Verg. [script] *en* [script]

[script] *SB.* golf, golfslag, golvende beweging van het water *in zee. Verg.* [script]

[script] *Jav.* Spaansche peper. — *Verg.* [script]

[script] *SB.* lang, lang van duur, *van den toon of het geluid van een muziekinstrument, zooals bijv. van den* [script]

[script] *SB.* soort schepnet met een langen steel.

[script] *zie* [script]

[script] *SB.* klein; *van schrift:* fijn. *Verg.* [script]

[script] *SB.* blaasbalg, *en volg. somm. bep.* de blaasbalg van den koperslager. *Verg.* [script] — [script] den blaasbalg hanteren; werken met den blaasbalg.

[script] *SB.* het vleesch regts en links van de rugstreng, *bij een dier.*

[script] *Holl. SB.* lijnblad; transparant.

[script] (*uitspraak tusschen lambaij en lambeij*), *zie* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *en* [script] *namen van insekten, die schade toebrengen aan het parè gewas. Rg. K. Verg.* [script]

[script] — [script] *zva.* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *SB.* gat, kuil. — [script] een gat, kuil, gaten *of* kuilen maken, *bv. voor de boomen, die men wil planten.*

[script] *SB.* rijst (*ketan*), gaar gemaakt door ze met toevoeging van een weinig water in een bamboezen koker te doen, welke laatste vervolgens in het vuur wordt gezet. — [script] *rijst* zoo gaar maken; leumeung maken. [script] *volg. sommigen zva.* [script] *maar dan geen ketan rijst; volgens anderen benaming van* in een pisangblad gewikkelde en zoo gekookte rijst (*geen ketan*). — *Die rijst dan* [script]

[script] *S. onvertaalbaar* redewoord *voor* [script] — *Bv.* [script] slik het maar in. — [script] *hetz.*

[script] — [script] *SB.* wat meer is; ja zelfs; ook. — *Verg.* [script] *en* [script] — [script] slapen, liggen te slapen even zoo lekker als te huis op het matje

en terwijl het slapenstijd is, *van iemand, die bv. buiten aan het werk zijnde door den slaap werd overmeesterd.* — [illegible] net zooveel en zoo smakelijk eten, als ware het nu de tijd voor het maal, *van iemand, die ging zitten eten, niet om zijn maal te gebruiken maar eenvoudig om wat te eten. Ook: als gast ergens zijnde*, zonder zich te geneeren, even zooveel eten als of men t'huis is.

[illegible] *SB.* zangwijze, tembangwijze; melodie. (*Skr. lagoe*, ligt, niet zwaar; prosodisch kort; *enz. Jav. Wdbk.*) — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* uitgestrekt, ruim, breed, *bv. van een sawah, een kebon, enz.* — [illegible] de geheele uitgestrektheid van *iets.* — *Gebezigd van iemands* [illegible] *of* [illegible] *beteekent* [illegible] op groote schaal, in 't groot.

[illegible] — [illegible] *SB.* hoofdpersoon, leider, hoofd; de held, hoofdpersoon *van het feest, bv. het besnijdenisfeest, in dat geval het kind; ook* het voornaamste bestanddeel, *bv. van een maal, de* [illegible] *En als een in de spraakkunst gebezigde benaming:* het hoofdwoord.

[illegible] meikever, *melolontha vulgaris. Rg.*) — [illegible] *naam van een kever, een weinig grooter als de* [illegible] *en die gegeten wordt.*

[illegible] *ook* [illegible] *of* [illegible] *SB.* zonder werk loopen.

[illegible] (*Skr. alagna*, onverbonden, onvereenigd, onaangehecht. *Jav. Wdbk.*) — [illegible] zonder [illegible] en zonder [illegible] *van een letter.*

[illegible] — [illegible] *SB.* alles kwijt zijn, *bv. door te zijn bestolen of door verliezen in den handel;* een bedorven man zijn; *en in antwoord op een vraag of verzoek om iets:* niets van dien aard bezitten.

[illegible] *naam van een heester. De bladen worden tot geneeskundige doeleinden gebezigd en ook als weermiddel tegen de tòkò, de klander. — Jav.* [illegible] (*Vitex trifolia en vitex negundo. Skr. nirgoendí, Negundo heester. Prof. Kern. Jav. Wdbk.*)

[illegible] — [illegible] *SB. een paard* berijden zonder zadel *of* dekkleed; *ook, met* [illegible] *er nevens:* zonder zadel *of* dekkleed, *van het berijden van een paard.*

[illegible] *SB.* uitvallen, aan 't uitvallen zijn,

van een bloem. (*In het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *Rg. K.*)— [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *I. zva.* [Javanese] *maar slechts van goed of goederen, bv. van iemands kleêren, van de koffij in zeker pakhuis, enz.— II.* (*in het Buitenz. van iemands vallen:* in de volle lengte. *K.*)

[Javanese] *Holl.* legger; *SB.* groot vat, groote ton, *bijv. een teerton.— Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* ruim, niet sluitend, *ook wel voor* te wijd *van een ring, een hoed enz.;* ruim, ruim zitten, *bv. van een baadje. Voorts:* niet stevig *of* niet vast zitten, *bv. van de kurk in een flesch, omdat die kurk te dun is, even zoo van de in een opening gestoken houten pen; enz.*

[Javanese] *klanknabootsend woord voor het geluid in de keel bij drinken:* klok; *voorts SB.* slok, teug; *en* redewoord *voor* [Javanese] *Bv.* [Javanese] *of* [Javanese] *Maar* [Javanese] *gevolgd door* [Javanese] *zva.* gulzig, in groote hoeveelheid, *Bv.* [Javanese] [Javanese]

[Javanese] *SB.* met een holte, ingedeukt, uitgehold; holte; *ook* zak, *van een biljart.* [Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese] — [Javanese] *iets* voorzien van een [Javanese] *of* zóo maken dat het is [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. van een paard, buffel, geit enz.:* den kop steken *in een wadah, van daar* [Javanese] drinken *uit* ([Javanese]) *een wadah, bv. een gentong, van zoo'n dier.* — [Javanese] achtereenvolgens den kop steken in de verschillende wadah's, *die ergens staan, bv. van een paard; en van een reiger:* al voortwandelend, den snavel steken in de verschillende plassen, kuiltjes en derg. *ergens, bijv. op de sawah.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *een vogel of vogels* met gom, hars *of derg.* vangen.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* openhangen, *van het baadje; ook* open, *van een rijtuig.—* [Javanese] *het baadje* openmaken, zoodat het openhangt; *een rijtuig* openmaken, open doen, *hetzij door de kap neêr te doen, hetzij als het een tentwagen is, door de leêren wanden op te rollen.*

[Javanese script] *SB.* vuil, smerig, *van het lijf, ook van de kleêren.*— [Javanese script] *hetz. en gebr. in het Bandoengsche, maar slechts van menschen.* — *In het Buitenzorgsche wordt* [Javanese script] *slechts gebezigd van de kleêren.*

[Javanese script] *SB.* zich in beweging stellen, opmarcheren, *van een groot aantal personen, bijv. van hen, die aangewezen zijn om te* [Javanese script] — *Als* [Javanese script] *onmiddelijk gevolgd wordt door* [Javanese script] [Javanese script] *of derg. is het daarvan het redewoord en niet altijd te vertalen.*

[Javanese script] *SB.* beul, scherpregter (*Port. algoz*).

[Javanese script] *I. SB. van een slang:* zich regt in de lengte uitstrekken. *K. Verg.* [Javanese script] (*Verb. en Bijv. voor bladz.* 350).— (*In het Buitenz.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *van een lichaamsdeel, zooals bijv. een been of een vinger. Rg. K.*)— [Javanese script] nog geen voet gezet hebben *uit bv. het kantoor.* — [Javanese script] *gedurende een zeker tijdsverloop of van af zeker tijdstip ergens* niet van daan komen, *bv. niet uit de keuken, als er een feest zal worden gegeven.* — [Javanese script] maar ineengekronkeld blijven liggen, en niet wegkruipen, *van een slang. II.* [Javanese script] *SB.* geen baadje aan hebben.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB. van een reiger:* voortstappende, den hals al op en neer bewegend, om zich heen kijken *op den grond, bv. op de sawah, naar iets van zijn gading; en van een paard:* den kop *of* den hals herhaaldelijk uitstekende, rondkijken *ergens, bv. in de schuur, waar het voor staat; voorts fig. maar zeer plat, van menschen:* komen gluren *ergens.*— *Verg.* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* boordevol, *bv. van een tampajan.* — [Javanese script] *hetz.*— *en hierin* [Javanese script] *redewoord om het* tot aan den rand toe *te beteekenen.*

[Javanese script] *I. SB.* asch. — [Javanese script] aschwater. [Javanese script] tot het laatste stuk toe weg, *van iemands goed.* — *II. SB.* [Javanese script] *en gewoonlijk* [Javanese script] zinken, *van een vaartuig, ook van een sasakkambang.*

SB. iemand, die al de godsdienstige verrigtingen stipt observeert, geene daarvan verzuimt, en voorts te huis is in de hal agama. *Verg.* — *wel voor* dorpspriester. — *Verg.*

zva. — *zva.* — *zva.* *zva.* *Enz.*

S. *B.* (*van een aanzienlijke*) vallen, omvallen, op den grond vallen, *als men staat of loopt.* — *SB.* voor anker komen. — ankeren (*Mal. berlaboeh*, geankerd zijn). — zich op den grond laten vallen *of* werpen, *van iemand die loopt of staat.*

SB. plaats *of* plek *waar zich iemand of iets bevindt;* plaats *waar iets staat in een boek;* passage, periode *in een verhaal, brief of derg.;* positie, geval, *waarin iemand zich bevindt.* — *zva.* — *zva.* — op deze plek. — *hetgeen iemand, wiens taal men niet verstaat, zegt,* opmaken *uit zijn gebaren.* — *ook* op de gis, op goed geluk, *van gaan of loopen in het donker.*

naam van een boom, waarvan het hout gebezigd wordt voor huis- en brugbouw, zoomede voor schijfwielen Vitex pubescens. — (*Rg. Vitex leucoxylon*).

zie

SB. gauw versleten, *in een uitdrukking zooals deze: als ge die kleêren dag in dag uit draagt, dan zijn ze gauw versleten.* — het einde van de groote vasten, *benaming van den dag, waarop die omstandigheid wordt gevierd, zoomede benaming van den* 10*en dag van de maand* *insgelijks een feestdag en ook wel* *genoemd.*

SB. vernield, verwoest; smelten, gesmolten *van een metaal, ook van een koekje Javaansche suiker; verg.* *Voorts:* zwaar beleedigd, een en al wond, *van een lichaamsdeel, bv. van het gelaat, door het steken van bijen.* — *een metaal of een metalen voorwerp* smelten. — *is een uitdrukking voor:* ngawoela tot den laatsten ademtogt.

SB. afgeloopen, verstreken, *bv. van de idah, van het oogsten, enz.*

[illegible] *SB.* tot den rand toe gevuld, boordevol, overloopend vol, overloopend. [illegible] *hetz. en van de menschen ergens:* ruim voorzien zijn van *water.*

[illegible] *SB.* vlakte; vlak land, *in tegenstelling met bergland; ook naam van een afdeeling van de Residentie Bantam* ([illegible]).

[illegible] — [illegible] (*mvdsv.* [illegible]) *en* [illegible] *zeer plat voor* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *een soort* lange radijs.

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] [illegible] *zie onder* [illegible] — [illegible] *ook zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *SB. van de vruchten aan een boom:* overvloedig zijn; in groot aantal zitten *of* hangen, *zoodat de boom volzit of volhangt.* — [illegible] *mvdsv.* (*met betrekking tot meer dan een boom*).

[illegible] *SB.* [illegible] *van iemand of iets:* uit armoê genomen worden; genomen worden, goed *of* voldoende geacht worden *door iemand, omdat deze bij een ander niet teregt kon of het hoofd stiet.*

[illegible] *naam van een aalsoort, die zich in rivieren ophoudt.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *Mal. loebang; SB.* gat, kuil. [illegible] *zie bij* [illegible] *Voorts* knoopsgat. *Verg.* [illegible] — [illegible] *een jas of baadje* voorzien van knoopsgaten.

[illegible] *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* [illegible] *en ook voor* [illegible] [illegible] als blind en dol; als 't ware willens blind; buitensporig; de maat te buiten gaande; buitensporig veel, buitensporig streng, buitensporig hard; *enz.*

[illegible] *I. een pantoenwoord voor* [illegible] *K.* (*Long, a cage — word made use of in Pantuns. Rg.*) — *II.* [illegible] *benaming van een soort van geesten, die er vermaak in scheppen iemand in zekere gevallen zijn parè, rijst of geld afhandig te maken.*

[illegible] *SB.* schuw, bevreesd voor den mensch; niet mak, zoodat men het niet in handen kan krijgen, *van een dier; en van iemand:* het schuwen te komen *ergens. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] *benaming van* het regen-

water, hetzij dat het op den grond staan blijft, hetzij dat het langs den grond weêr wegstroomt. — [illegible] *van een plek ergens:* onderstaan, volstaan met regenwater. — *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* zeldzaam, heel zeldzaam, niet dikwijls voorkomen, een rariteit zijn.

[illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* slank, dun van middel.

[illegible] *SB.* schrede, stap. — [illegible] voorschrijden, voortgaan, gaan. — [illegible] *over iemand of iets* heenstappen, heenspringen *of* heenreiken. — [illegible] over *iemand of iets* heen, er overheen, *hetzij gestapt, hetzij gesprongen of gereikt.* — [illegible] het gedeelte, dat men liet en waar men overheen stapt, in een pager, waarin men, door er bovenaan een stuk uit te nemen, een doorgang maakte; (dorpel, drempel. *K.*) [illegible] *kunstterm van een kind dat ongeveer* 11 *maanden oud is:* beginnen te loopen.

[illegible] — [illegible] *SB.* tusschenruimte, ledige *of* opene ruimte *bv. tusschen twee stoelen, die naast elkaar werden geplaatst, voorts tusschen de rijen van een aanplant, enz.*

[illegible] *SB.* klevend, kleverig. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *naam van een palmsoort. Rg.*

[illegible] *SB.* digt, gesloten, *van een boek, van bedgordijnen of derg. ook wel van een deur. Verg.* [illegible] — [illegible] *iets bv. een boek of bedgordijnen* digtdoen, sluiten.

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *maar bep. in een kring; ook iets* omkransen, *bv. met bloemen.* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* de perken te buiten gaande, *van iemands spreken of praten; ook* toch maar in een vaart voortrennen, terwijl het wild reeds zijwaarts afsloeg, *van een hond, die het dreef. Verg. bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* doodzwak; geheel uitgeput.

[illegible] *SB. van de zon: zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* lang uit neêrliggen *van vermoeidheid of krachteloosheid.* — *Verg.* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[Javanese] ([Javanese] *modsv.) zie* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] iets wat werd afgelegd *of* niet meer wordt gebruikt, *door een voornaam persoon, niet altijd juist omdat het versleten is. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *door een aanzienlijke* afgelegde kleeren, makende een gewaad.

[Javanese] *titel van een thans afgeschaft beambte.*

[Javanese] *B. voor* [Javanese] *Reg. Tj. maar volgens anderen wel eens als B. voor* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* op handen en voeten rondkruipen *of* voortkruipen, *bv. van een gewonde of van een kindje.*

[Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* [Javanese] beginnen er goed uit te zien, wat vleesch op het lijf krijgen, *gezegd van een dier zooals een paard; voorts* [Javanese] *van iemand:* beginnen wat in de plunje te komen, *zoodat hij niet meer met gescheurde kleeren loopt.* — ([Javanese] *in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *van* [Javanese] *Rg. K.*)

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *of wel* [Javanese] *als uitvloeisel van een hoovaardig karakter of het niet willende verliezen,* dingen zeggen die ongepast *of* kwetsend zijn, *of wel* maar zeggen wat voor den mond komt; *ook* veel praats hebben, bluffen, grootspreken. *Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* achteloos en onverschillig; onwillig; door zorgeloosheid of onachtzaamheid nalatig, *als iets werd bevolen of gezegd te doen.* — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* uitgehongerd, erg hongeren. — [Javanese] van honger sterven, van honger gestorven.

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* gaan kijken *ergens bv. naar de sawah,* om te zien hoe het er meê gesteld is; *ergens* de ronde doen, *bv. op een erf; iets* rond gaan, om zich op de hoogte te stellen van den toestand *waarin het zich bevindt.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

ꦭꦸꦔ꧀ꦒꦸꦃ [illegible] [illegible] *ook maar zeldzaam* [illegible] *B. of BL. in opschriften van brieven: ergens* resideren *of* gezeteld zijn; [illegible] *ook zva.* [illegible] *of* [illegible] aan. — ([illegible] *Jav.* iets daar men op zit.)

[illegible] — [illegible] *SB. kunstterm voor het* een begin maken *of het* openen *van een besnijdenisfeest, of wel afvijlen van de tanden- of huwelijksfeest* ([illegible])

[illegible] *zie* [illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zoomede bij* [illegible] — [illegible] *mvdsv.*— [illegible] *van een aanzienlijke:* binnengaan, het huis binnentreden. — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* eerzaam, zedig, ingetogen; stil *of* rustig zijn werk doen en niet veel beweging maken; een vijand zijn van ostentatie. — [illegible] *of* [illegible] *spreekw. voor:* eerzaam *of* deugdzaam zijn slechts voor het oog, en niet in de werkelijkheid.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* vaste klant; vaste leverancier. — [illegible] een vaste kooper (leverancier) worden bij (van) *iemand.*

ꦭꦁꦒꦂ *I. SB.* bidhuisje, bidkapel. *In de* ꦭꦁꦒꦂ *worden ook wel gasten gehuisvest en het godsdienstonderwijs gegeven. Verg.* [illegible] — *II.* [illegible] *SB. I.* plank, *van een boekenkast of boekenrak;* 2. het smalle balkje *of derg.* dat wel aangebragt is in de breedte langs den wand in een huis, *in dier voege dat het ongeveer een handbreedte van dien wand is verwijderd. — Men gebruikt het als plank om het een of ander op te zetten of op te leggen; voorwerpen als* [illegible] *en derg. plaatst men tusschen wand en balkje.*

[illegible] *SB.* schorpioen. — [illegible] op den buik liggen, met het hoofd opgeheven, *zooals bijv. hij ligt, die een wawatjan ligt te lezen.* — [illegible] liggen als een langgir. — [illegible] *spreekw. die een moeder wel bezigt tot haar kind, dat op den buik op den grond ligt en dat zij wil doen opstaan.*

[illegible] *Mal. zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* los, loszitten, *bv. van een ergens ingeslagen spijker, van het handvat van een instrument of stuk gereedschap; enz.*

[Javanese] *SB.* de bloesem, *ook* de vruchttros van den kawoeng.

[Javanese] *I.* [Javanese] *zva.* [Javanese] *II.* — *II.* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* met het hoofd achterover; het hoofd achterover buigen.

[Javanese] *een verouderd woord, zva.* [Javanese] *K.* — *volg. anderen zva.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. van een vaartuig:* overhalen; met een boord den waterspiegel naderen, beroeren *of* onder water gaan. — [Javanese] hetz. *en wel* om en om met de boorden; schommelen, *ook van een emmer, die aan een touw hangt, enz.*

[Javanese] *SB.* lange ijzeren roe, *dikwijls gebruikt als breekijzer, bv. om het metselwerk van een huis dat afgebroken wordt uit elkaar te breken of om, bij het maken of herstellen van een weg, de kluiten aarde fijn te slaan; enz.*

[Javanese] *SB.* onveranderlijk dezelfde, standhoudend, standhouden; *ook, maar als Javanismen en niet algemeen verstaan:* onsterflijk *en* eeuwig.

[Javanese] *SB.* hoogte van verdieping *van een gebouw, gerekend van den vloer tot aan de* [Javanese]*; ook* hoogte *van de para.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* onbelast en onbeladen; zonder iets bij zich, *bv. met betrekking tot wapens, of wel tot buit, tot reisgeld, enz.; ook:* platzak, platzak zijn *van een jager; en* met leêge handen, *bv. van iemand die uitgezonden werd om iets te halen, maar het niet meêbrengt; eindelijk nog:* geen vrouw te zijnen laste hebben, ongetrouwd zijn; *in dezen zin nl.* ongetrouwd zijn, *ook van een vrouw.*

[Javanese] *kw.* — [Javanese] *SB.* koepeltje, *bv. in een tuin.* — *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese] *zoomede* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] — *Maar* [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* hand, arm; *SB.* arm *of* mouw *van een kleedingstuk;* arm *van een stoel, ook soms voor* voorpoot *van een viervoetig dier.* — [Javanese] ka-

woengboom-stengel, *daar het sap uitgetapt wordt.* — [illegible] voorpoot zonder het ondereind, *van een viervoetig dier.*

[illegible] *I.* [illegible] *SB.* bezwijmd, bewusteloos; bezwijmen, in zwijm vallen. — *II.* [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* gaan kijken naar *iemand of iets, om te weten te komen hoe het met hem of er meê gelegen is.* — *Verg.* [illegible] *waar dat* [illegible] *heeft als B. of eenvoudig als mooijer woord.* — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] *zva.* [illegible] *en* op kondschap uitgaan. — [illegible] gluren, zoekende *of* onderzoekende blikken werpen *naar iets, in iets, enz.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* het uitspansel; het hemelgewelf. — [illegible] verhemelte; *ook* hemel *van een ledikant, en* plafond. *Verg.* [illegible] — [illegible] *van iets, bv. van een rijstkorrel:* zich gehecht hebben, kleven aan het verhemelte.

[illegible] *SB.* verdwijnen; verloren gaan; in onbruik raken; afdrijven, *van regen,* wegdrijven, *van regenwolken.* — [illegible] zich weg maken, zich uit het gezigt spoeden. — [illegible] *iets* doen verdwijnen *of* verloren gaan, doen ophouden te bestaan, vernietigen; *iemands gemoed* buigen. — [illegible] *iets* kwijtraken *of* kwijtgeraakt zijn; het verlies lijden *of* komen te lijden van *iets of van iemand, bv. van een kind, dat werd gestolen; en van een rijk of land:* in den toestand zijn geraakt, dat, *bv. deugd en braafheid* er uit zijn geweken. — [illegible] verliezen, kwijtraken. — [illegible] *ook* [illegible] iets hebben verloren *of* zijn kwijtgeraakt. — [illegible] *van iets:* telkens *of* bij herhaling zoek raken.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *SB.* biddend, smeekend, *van iemands spreken; en van iemands smeeken of jammeren:* erbarmelijk. — [illegible] *zva.* [illegible] *ook* op kermenden toon, *getuigende van hartzeer of verdriet.*

[illegible] *SB.* mi achtend en uit de hoogte; hoovaardig. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible]

[illegible] *I. zie* [illegible] — *II. een voorvoegsel. Zie de gramm.*

[illegible] *een voorvoegsel. Zie de gramm.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van een hond:* met het achterste schuren *over den grond, over een mat of derg. Grond of mat* [illegible] — *Voorts van menschen: na een ontlasting,* zich den aars reinigen met iets anders als water *bv. met steentjes, zand of dergelijke; ook wel door* met dat deel te schuren *over een grooten steen, een tak enz. Zoo* [illegible] *en ook* [illegible] *Het geen men bezigt* [illegible] — *Verg.* [illegible] *en Jav. Wdbk. bij* [illegible]

[illegible] *SB. de* kolf *van een geweer of pistool.*

[illegible] — [illegible] *SB.* grazen, weiden, afgrazen, afeten, *van een buffel, rund enz.— Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* onmagtig andermaal te gehoorzamen aan den last *of* andermaal te voldoen aan den eisch; onmagtig zijn, onmagtig zich verklaren; *ook, met* [illegible] *er nevens:* op; niet meer sterk genoeg voor den dienst. *Volg. K.* [illegible] *en* [illegible] *hetz. en gebr. in het Buitenzorgsche.* — [illegible] maar weêr moeten; met alle geweld toch maar weêr moeten.

[illegible] *SB. benaming van de* [illegible] al ze stroop geworden is. *Zie ook onder* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *ook* [illegible] *of* [illegible] de stroo-perige vloeistof, de stroop waaruit de suiker werd verkregen; *ook ben. voor de* Hollandsche keukenstroop.

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *iemand* halen, doen komen.

[illegible] *naam van een boom; van het hout worden bogen, wandelstokken; ook stijlen en derg. gemaakt.— Ook (naam van een groente. K.) en buiten de Preanger zva.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* bitter; *ook* de drank van dien naam.— [illegible] het bittere; *fig.* leed; moeijelijkheden.— [illegible]

[illegible] ge moet lief en leed zamen deelen. — [illegible] *hem* bitter smaken.

[illegible] *naam van een vogelsoort, behoorende tot de zoogenaamde rijstvogeltjes.*

[illegible] *SB.* [illegible] *benaming voor een lekkernij van* [illegible] *met een weinig zout en soms nog andere ingredienten, te zamen in een blad gewikkeld en zóo gaar gestoomd.* — [illegible] *iets bv. een ei, vleesch of iets anders* in een blad gewikkeld, in de heete asch braden. — [illegible] een zóo gaargemaakt ei. — [illegible] *spreekw.* ik heb er niets bij geprofiteerd *of* van gekregen en ga slechts meê in het ongeluk. *Zoo zegt bv. de dief, die geen aandeel kreeg van den buit en mede wordt gevangen genomen.* — *Ook:* meê gewerkt hebben, maar niet, zooals dat met de anderen het geval is, beloond worden. — [illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* wantrouwen voeden. — [illegible] *S.* [illegible] *B. ten aanzien van iemand of iets* wantrouwen voeden *of* koesteren.

[illegible] *en* [illegible] *zie het voorgaande woord.*

[illegible] *SB.* 't is niet te verwonderen; 't laat zich hooren; dat zal wel waar wezen. — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* in *de gaten* de korrels doen, *bij het poten met den pootstok.* — [illegible] *de korrels* doen in de gaten.

[illegible] *SB. van een tand of kies:* bijtend pijn doen, *door het in aanraking komen met iets dat zuur is; ook, met den meervdsv.* [illegible] *er nevens, die ook van een persoon wordt gebezigd:* met huivering en angst *of* met huivering en afgrijzen *iets zien of aanzien.*

[illegible] — [illegible] *SB. van bijen: iemand of een dier met zijn veken* aanvallen en steken. — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets, bv. een haar* uittrekken; *iets* trekken, terugtrekken *uit iets anders, waar men het heeft in gestoken, bv. de hand uit de stopflesch, waarin men ze stak.* — [illegible] *mvdsv. (bij herh.)* — [illegible] zich aan de knevels trekken; die opstrijken. — [illegible] hetgeen, bij het tot eundan's binden van de gesneden parè van de stengels wordt afgestroopt; *volg. sommigen ook* hetgeen al dadelijk bij het snijden, van den gesneden halm

wordt verwijderd.— [Javanese] iemand die er bij ingesleept wordt *of* meê moet doen met iets, maar eigenlijk met de zaak niets te maken heeft.— [Javanese] [Javanese] *spreekw.* het duchten meer dan het trekkenderwijze de hand laten gaan langs een hinis, *en dit voor:* het uitermate duchten.

[Javanese] *SB.* hemelsblauw, blauw. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] ([Javanese] *mvdsv.*) *S.* [Javanese] *P. en B.* [Javanese] *BL.* ([Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zijn deftige woorden;* [Javanese] *volg. Reg. Tj. ook BL.— Zie voorts onder* [Javanese] *en verg.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]) — dood, sterven, gestorven; de dood; *SB.* sterven, gestorven, *van een dier; voorts van een uurwerk:* stilstaan, niet loopen; *van een vuursteen:* geen vonken geven, *als men dien met het staal slaat; en ven den prijs van iets:* niet meer rijzen of dalen, vast.— [Javanese] *in sommige streken ook* [Javanese] *benaming van een wijze van sawah verpanden of in pand geven, hetzij tot zekerheid van schuld hetzij om aan geld te komen; t. w. voor ieder jaar dat hij, die de sawah voor een zeker getal jaren in pand nam, het veld had, wordt de som, die de eigenaar van de sawah hem schuldig is, met een zeker bedrag verminderd. Is zoo de geheele schuld aangezuiverd dan keert de sawah tot den eigenaar terug. Maar men bepaalt ook wel dat de eigenaar ten allen tijde de sawah zal kunnen lossen, en wel door terug betaling van het bedrag dat nog onverrekend bleef.* — [Javanese] [Javanese] zijn dood vinden *ergens.* — [Javanese] op sterven liggen.— [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* (*een aanzienlijke*) *iemand* dooden; *SB. een dier* dooden: *ook het einde van een touw, waarmede men, bv. door middel van omwinden, iets aan iets anders heeft verbonden,* vastmaken, bevestigen, *zoodat het, en daardoor het geheele touw, blijft zitten.* — [Javanese] *SB.* (*volg. Reg. Tj.* [Javanese] *als hoog woord in gebruik*) bezwijmd, bewusteloos, flauw, bezwijmen. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *gezegd van God, zva.* [Javanese] *een mensch of een dier* het leven ontnemen, doen sterven. — [Javanese] *zie boven.* — [Javanese] zich van het leven beroo-

ven; *ook* zich zelf den strop om den hals halen; zich willens en wetens in het ongeluk storten; *en* (het lichaam, het vleesch dooden, *van iemand die tapa doet. K.*) — [Sundanese script] *naam van het leesteeken* [Sundanese script] *en van het teeken dat in Soendasch met Arabische letters geschreven, den* [Sundanese script] *vervangt.*

[Sundanese script] *of* [Sundanese script] *SB.* verschrompelen, verschrompeld, *van te jong gekapte bamboe, van onrijp geplukte vruchten en van den huid van oude menschen; van bloemen:* verwelken; *voorts fig.* in elkaar krimpen, zich kleinmaken *van angst. De mvdsv.* [Sundanese script] *of* [Sundanese script] *bezigt men van iemands huid, nevens* [Sundanese script] *Verg.* [Sundanese script]

[Sundanese script] *zva.* [Sundanese script]

[Sundanese script] *naam van het teeken voor de oe-klank* (ʾ), *in Soendasch geschreven met Arabische karakters.* — [Sundanese script] voorzien van dat teeken.

[Sundanese script] — [Sundanese script] *of* [Sundanese script] *zie onder* [Sundanese script]

[Sundanese script] *SB.* beroofd, ontbloot, kwijt. [Sundanese script] beroofd van have en dak (*door brand.*) — [Sundanese script] beroofd van kinderen, *van een vrouw, wier kinderen alle dood zijn of werden gestolen.* — *Spreekw.:* [Sundanese script]

[Sundanese script] *SB.* het benedenste gedeelte *van een boom, van een riet en van een plant;* de voet. *Verg.* [Sundanese script] — [Sundanese script] het onderste gedeelte, dat van een boom, *waarvan men bv. een balk wil kappen,* wordt afgenomen, *maar dat daarom nog niet voor ander doeleinden ook onbruikbaar is;* het dergelijke gedeelte *van een bamboe.* — *Verg.* [Sundanese script] *en* [Sundanese script] — [Sundanese script] dij, bil.

[Sundanese script] *S.* [Sundanese script] *P.* [Sundanese script] *B.* [Sundanese script] *B. of BL.* niet denken *aan iemand of iets;* vergeten; zich vergeten, hetgeen men verschuldigd is vergeten *tegenover iemand;* het bewustzijn verliezen. — [Sundanese script] *SB.* vergeetachtig. — [Sundanese script] *SB.* zoo maar, alles en allen vergetende; ligtvaardig. — [Sundanese script] *S.* [Sundanese script] *B.* (*van een aanz.*) zonder ophouden denken *ook* zonder ophouden *van iemands denken aan iem. of iets.* — [Sundanese script]

S. P. B. vergeten; het vergeten zijn.

— SB. de wadah, in den vorm van een kleine saoeng, waarin de offergaven voor Nji Sri worden gelegd *of* geplaatst, *en die op de plek waar men wil beginnen te snijden wordt neêrgezet, naast een in den grond gestoken* — *De* *blijft op de sawah staan, totdat de aren benoodigd voor de indoeng of indoeng en bapa zijn gesneden, dan brengt men dien naar de saoeng en wordt de inhoud, nu* *genoemd, genuttigd.*

eigenn. en wel ander naam van de godin, gemeenlijk Sri genoemd.

2 2 *of* SB. sterk en wrang van smaak. — *Verg.* *en*

Jav. list *om te misleiden of te bedriegen. Verg.*

(*Rg.*) *SB.* wees; ouderloos.

SB. stokje *of* bamboesje, waarmeê men *bij het* de tali stijf aantrekt *of* aandraait, *wanneer men met de handen alleen geen kracht genoeg kan aanwenden.*

SB. straf; kastijding. *Verg.* — *iemand* eigenmagtig afstraffen *of* kastijden; tegenover *iemand* zijn eigen regter zijn; *ook een dier, bv. het paard van een ander dat men opvangt, omdat het op het erf komt rondspringen*, afranselen. — *Verg.* *en*

— S. B. aan *iemand iemand of iets* toevertrouwen; in de zorg *of* in de hoede van *iemand iemand of iets* overgeven; *iemand iets* meêgeven. — *zva.* — *of* *SB.* onverbreekbare vriendschap sluiten. — *SB.* zich vrienden maken; zich geliefd, geëerd *of* gezien maken.

SB. verstaan, begrijpen; doorkneed in *iets*, goed begrip hebben van *iets* (*Ar:* فهم, het verstaan, verstand.). — verstaan, begrepen.

— *SB.* geld *of* goederen geven aan het meisje *of* de vrouw, aan wie men het hof maakt, *hetzij men haar wil trouwen, hetzij men haar wil verleiden.* — *iets* zóo geven. *Verg.*

[illegible] *SB.* onaangenaam, leelijk van reuk; *ook* onaangenaam, leelijk, *van den reuk van iets.* — [illegible] *de mvdsv.* leelijk, vies, onaangenaam *van een lucht, die men, bv. ergens binnentredende, in den neus krijgt.*

[illegible] *Kw.* — [illegible] *SB.* *ergens zijnde,* verhinderd worden terugtekeeren, *hetzij door iets, zooals bv. regen, hetzij omdat men niet alleen durft gaan, en er niemand is in wiens gezelschap men kan terugkeeren.* — (*Volg. Rg. zva.* [illegible])

[illegible] *I. zie* [illegible] — *II.* (*afkorting van ampoen*), vergiffenis, vergeving. — [illegible] *smeekende uitroep,* (a) *als men ergens passeert waar geesten huizen, bv. door een bosch gaat, dat* [illegible] *is;* (b) *in de ondervolgende aanroeping, die de toekangpantoen uitspreekt, alvorens met zijn voordragt te beginnen, en welke aanroeping luidt als volgt:* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I. Holl.* pond; *SB.* pond; gewigt, gewigten, *zoovals in een pakhuis worden gebruikt.* — *II. SB.* redewoordje voor den nadruk. (*Verg. het Mal.* ڤون). — [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] laat staan; *voorts* [illegible] *of voluit* [illegible] evenzoo, desgelijks. — [illegible] *kan gemeenlijk worden vertaald met* laat staan. *Maar* [illegible] *in bv.* [illegible] *waar het redewoordje overbodig is, is in het Hollandsch niet terug te geven.* — *Verg.* [illegible] 2.

[illegible] *SB.* pijl en boog, *ook wel voor een van die twee voorwerpen. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] met pijl en boog schieten; *iemand of iets* met een pijl treffen; op *of* naar *iemand of iets* met een pijl schieten. — [illegible] met pijl en boog naar een doel schieten. — [illegible] door het onweder getroffen.

[illegible] *in Oost-Soekapoera en in het Tjirebonsche zva.* [illegible] *K.* — [illegible] ieder moment opstaan, om dan weêr te gaan liggen, *zoo als iemand wel doet, die den slaap niet vatten kan.*

[illegible] *SB.* vol, gevuld; vol zijn. — [illegible] *iets, een wadah,* vullen. — [illegible] meer dan dom; de onkunde *of* het onverstand in eigen persoon. — [illegible] diep ongelukkig. — [illegible]

[Javanese] steeds zijn onder den invloed van een boos gesternte *of* van een vijandige magt.

[Javanese] (*Kw. o. a. zva.* [Javanese]) — *SB.* afgedaan, uit de wereld, *van schuld; ook* (*K.*) *maar gew.* [Javanese] weggenomen, *van hetgeen iemand griefde of kwelde*, *van iemands hartzeer; voorts* vervuld, *van een begeerte* (*verg.* [Javanese]), *en* uitgewischt, gedelgd, *nl. door het resultaat*, *van de moeite die men zich moest geven.* — [Javanese] *een schuld* aanzuiveren, uit de wereld maken.

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] (*Jav. van den grondv.* [Javanese]) *SB.* rijstoogst; de rijst oogsten. — *Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *Skr. pantja*, vijf. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie dat bij* [Javanese] (*Jav.* [Javanese] *poët. benaming van* de Pagelaran). — [Javanese] informeren naar afkomst en familie, *bv. bij zijn gast*, *nam. van wien hij afstamt*, *aan wie hij verwant is*, *enz.* (*Jav.* [Javanese] *eig.* de vijf ouden). — [Javanese] *naam van de kris van Djaja Kanagan*, *in de Soepena.*

[Javanese] *I. Holl.* pannetje. — *II.* [Javanese] *SB.* heerendienstpligtige, *en bep. ook* heerendienstpligtige, toegekend aan een inl. ambtenaar *of* beambte. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] wat iemand is toegedeeld *of* opgelegd *door God of door zijn meerdere; iemands* deel. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB. of* [Javanese] benaming van het [Javanese] waarmeê het [Javanese] wordt geaccompagneerd. *Gemeenlijk zijn de muziekanten vier in getal; daarvan bespelen twee de kendang*, *een slaat de bendè en de vierde blaast de tarompèt.* — [Javanese] geaccompagneerd door het [Javanese] schwadronneeren, *of ook wel* batonneeren.

[Javanese] *SB.* in den grond gedreven stok, paal *of derg.*, *waaraan men een beest vastlegt.* — [Javanese] bij wijze van onderpand, dat men de trouwbelofte zal houden, bij het verkrijgen van de toestemming, een cadeau, *bv. een karembong*, geven aan de vrouw *of* het meisje, dat men ten huwelijk vroeg. *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] hetgeen zoo gegeven wordt.

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] en [Javanese] zie [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* penwortel, *van een boom of plant.* — [Javanese] een penwortel maken. — [Javanese] op het pas, dat de zon hoog staat, de middaghoogte heeft bereikt.

[Javanese] *SB.* wig. — [Javanese] *en* [Javanese] kloven, met behulp van een wig; een wig indrijven.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* glippen, vallen, gaan, schieten, glijden *door iets heen; en van menschen of dieren:* den weg nemen, zich een weg banen, kruipen, gaan *door iets heen of onder iets door. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *Ook (in het Buitenzorgsche zra.* [Javanese] *K.)*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* staren, *iemand* aanstaren; oplettend uitkijken *naar iemand of iets. — Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* top *of* kruin *van een berg of boom; bep. ook* de kruin van den [Javanese] — [Javanese] *een boom beklimmende,* naar of tot in den top *of* kruin gaan. — [Javanese] de [Javanese] met het gekookte ei er boven op, die in de [Javanese] wordt gelegd, *ten behoeve van Nji Sri.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. aan land* gaan; *ook:* klimmen tot, *bv. van iemands kippen aantal tot* 30. — [Javanese] *een boot* op den wal halen; *goederen aan wal of aan land* brengen.

[Javanese] *SB.* heuveltje, terreinverhevenheid, te laag om met [Javanese] te worden benoemd.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* met de volle hand *of* tusschen duim en vinger drukkende, knijpen; *een insekt (dood)* drukken; *een zweer of gezwel* uitdrukken. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand of een lichaamsdeel* drukkende knijpen met de vingers *of* met de volle hand, *als een pijnstillend middel of wel de matte leden tot opwekking. — Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. een dier* slagten, *door afsnijding van den hals, zonder kop en romp te scheiden.*

[Javanese] *SB.* heel hoog, tot aan den top, *van het beklimmen van een berg of boom.* —

[Javanese] tot op een groote hoogte *of* tot aan den top gaan. *Maar waar men* [Javanese] *zou moeten bezigen, zegt men ook wel* [Javanese] *en omgekeerd.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* in een punt uitloopend, spits toeloopend. — [Javanese] *iets* zóo maken, snijden.

[Javanese] — *I.* [Javanese] *SB.* op *een paard of een buffel* zich met een sprong werpen; *ook* op *een paard* komen, *bv. als men zegt:* [Javanese] *En zóo gebezigd wordt het gebruiken van den stijgbeugel niet uitgesloten. Maar* [Javanese] *altijd:* niet bestegen kunnen worden door er zich op te slingeren *of* door er zich met een sprong op te werpen, *dwz. zonder den stijgbeugel te gebruiken.* — *II.* [Javanese] *SB.* staan *op,* stroomen *over bv. het veld, van het water.* — *Verg. bij* [Javanese] *en* [Javanese]

III. [Javanese] *SB. van een vrouw, wier man niet wil voldoen aan haar verzoek om echtscheiding:* naar den priester gaan en ze dezen vragen; *volg. sommigen ook voor:* naar haar ouderlijk huis terugkeeren, *in zoo'n geval.*

[Javanese] *en* [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] top *of* kruin *van een berg.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. van den stand of het opgerigt zijn van een stijl, paal of derg.:* onberispelijk, loodregt; *van iemands statuur of lichaamsbouw:* onberispelijk.

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar slechts waar dat is een wijze van bewerken van grond; een kebon* bewerken, met den patjoel bewerken en wel voor de eerste maal.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* opgewipt, opgewipt zijn, *van iemands neus, zoodat hij een wipneus heeft; ook van (de neuzen)* [Javanese] *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kreupel, *ook door een been te hebben verloren.* — *Verg.* [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] gauw maar zonder vrucht; gauw, maar zonder er zich om te bekommeren *of* hetgeen men werkt *of* doet goed wordt.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* de oogen niet afwenden, turen, staren;

de oogen gevestigd houden op *iemand of iets*.

[Javanese] (*vervorming van* [Javanese]) *zva*. [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *Jav. Een vorm van het aanwijzend voornaamwoord en wel een krama vorm. In opschriften van brieven wordt het wel gebezigd.*

[Javanese] [Javanese] [Javanese] *enz. zie* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* volgeling; *iemand behoorende tot de omgeving van een ander, bij wien hij zoo in dienst is, maar gemeenlijk niet tegen een vast loon in geld, slechts tegen verstrekking van kost en kleêren. — De panakawan verrigt ook wel huiswerk, maar staat toch boven het eigenlijke bediendenpersoneel. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] panakawan zijn.

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *SB.* deur. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *in het Tjiandjoersche in gebruik nevens* [Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese] *Zie ald. ook* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B. iets* vragen, verzoeken. *Hij, wien iets gevraagd of verzocht wordt:* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] (*dit laatste wordt zeldzaam gebezigd*) *B. of BL. beide van een aanzienlijke; maar niet sprekende tot iemand nog hooger in rang, of, terwijl de maatschappelijke positie gelijk of nagenoeg gelijk is, ouder dan hij: iets* eischen, vorderen; van *iemand iets* afeischen *of* afvorderen. — [Javanese] *of* [Javanese] 1e *mvdsv.* (*door meer dan een pers.*) — [Javanese] 2e *mvdsv.* (*door een pers. aan meer dan een of bij herhaling aan een pers.*) — [Javanese] *of* [Javanese] 3e *mvdsv.* (*door meer dan een aan meer dan een pers.*). — [Javanese] *SB.* bedelen. — [Javanese] *SB.* smeeken, bidden; *en zie ook onder* [Javanese] — [Javanese] *SB.* het smeeken, het bidden; bede. — [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* verzoek, bede, vraag. — [Javanese] *en* [Javanese] *B. en BL. van een aanzienlijke:* eisch, vordering. — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *als voren, van een aanzienlijke:* vraag *of* verzoek om iets te hebben; eisch om iets te hebben. — [Javanese] iemand om bij te bede-

len *of* te schooijen.— [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* draaijen, *van een* [Javanese] — [Javanese] *zoo'n molentje* met de hand aan den gang breugen.

[Javanese] *SB.* speld (*Port. alfinete of alfenete*).

[Javanese] *SB.* ballade; gedicht, dat een geschiedenis uit den ouden tijd tot onderwerp heeft en door een [Javanese] met begeleiding van de [Javanese] wordt opgezongen.— [Javanese] een pantoen voordragen; toekang pantoen zijn. — [Javanese] iemand, die er zijn beroep van maakt pantoens voor te dragen; bard.

[Javanese] 2 [Javanese] ([Javanese] *waarschijnlijk voor* [Javanese] *van* [Javanese] *Jav. Wdbk.*) — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *afkorting van* [Javanese] *en zva.* pardon, *in ons bv. »pardon, dat ik" enz.*

[Javanese] *SB. iemands* gelijke, evenknie; *ook de* wedergade *van iets, met betrekking tot een hoedanigheid. Voorts:* zooals *hoe, wat, dit of dat, gezegd met betrekking tot iets; ook:* zooals *wie, deze, die of gene.* — [Javanese] de gelijke zijn *van iemand, bv. in rijkdom; en van iets:* gelijk zijn *aan iets dergelijks.* [Javanese] *zva.* [Javanese] gelijke; wedergade.

[Javanese] *SB.* knap, verstandig, vernuftig, slim; bedreven, handig.— [Javanese] knapheid, kunde, verstand, bekwaamheid, vernuft.— [Javanese] zich voordoen als knap, zich voor kundig *of* bekwaam uitgeven.

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *I. en* in de rondte draaijen *als een tol. Verg. Jav. Wdbk. op* [Javanese] — [Javanese] *naam van een inlandsch gebak.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* zich onthouden van een *of* ander drank of spijs, *omdat die schadelijk is voor de gezondheid, of wel in de hoop langs dien weg het verstand te scherpen, een djampè* [Javanese] *te doen zijn of de genezing van de ziekte, waaraan men lijdt, te bevorderen;* zich onthouden van *het eten bv. van visch.* — [Javanese] *van iets:* verboden, *bv. door den geneesheer, den patient, het te eten of te drinken.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand op een openbare plaats* met het gelaat naar het oosten gekeerd te pronk stellen, *als schandstraf.*

[Javanese] 2 [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *SB. iemand* volgen, waar hij zich wendt *of* keert.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* voegzaam, als zijnde in overeenstemming met iets; voegen, gevoegelijk, eigenaardig; verdienen, waardig zijn, behooren; naar behooren, gepast, passend, fatsoenlijk; naar behooren *of* goed staan. — [Javanese] welgemaaktheid, bevalligheid. — [Javanese] (*Pass.* [Javanese]) *iets* doen zijn in harmonie *of* in overeenstemming *met iets anders. Verg.* [Javanese] — [Javanese] zijn naasten opmerkzaam maken op hetgeen voor hem [Javanese] is. — [Javanese] zich gedragen, kleeden *enz.* in overeenstemming met de positie die men inneemt.

[Javanese] *SB.* overzij; overkant *van een water of van een weg.* — [Javanese] *een water* oversteken. — [Javanese] *iemand of iets* overzetten. — [Javanese] *of* [Javanese] plaats waar men een water oversteekt; overvaartplaats. — [Javanese] *of* [Javanese] veerboot, pont. — [Javanese] *loopen* (*fig.*) naar het ander eind van de wereld.

[Javanese] *SB.* [Javanese] *van een vruchtboom:* met eenmaal plukken van al de om ingezameld te worden geschikte vruchten, *of* per oogst, *bv. krijgt men enz.* — *Volg. K.* [Javanese] *hetz. nl.* per oogst, *en ook gebruikelijk* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bloesemknop, die zich tot vrucht heeft gezet. — [Javanese] met jonge nog zeer kleine vruchten, *van een boom of struik.*

[Javanese] *en gew.* [Javanese] *SB.* knop *van een wandelstok, een cachet en derg.*

[Javanese] *SB.* buitengemeen, in hooge mate, zeer. — [Javanese] *hetz.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* stooten *tegen iets, bv. tegen het bruggehoofd, van een vaartuig.* — [Javanese] *een vaartuig* doen stooten *enz.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *naam van een soort wesp.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. een boog* spannen; met *een pijl en boog* ([Javanese]) dat doen wat men doet, als men het wapen wil afschieten.

[Javanese] *I. zie* [Javanese] — *II.* [Javanese] *SB.* hangen, afhangen, *bv. van het net, dat men bezig is*

te knoopen; *ook* hangen, *van de hand van den werkman of fig. van laatstgenoemden, aan dat net, doordien hij half zit te slapen of in slaap viel* (*de werkman zit op den grond, het net hangt voor hem, op eenigen afstand boven den grond*); — *voorts* zich vastklemmen, zich hangen *aan iemand of iets; en fig. zva.* [illegible] smeeken, tot *iemand* roepen, de hulp van *iemand* inroepen. *Pass.* [illegible] — [illegible] *mvdsv. van* [illegible] — [illegible] houvast; iets wat dient om er zich aan vast te houden, *bv. achter aan een wagen, dat hetgeen bestemd is voor de loopers, om er zich aan vast te houden; ook* zich heen en weêr slingeren aan iets, dat men vast houdt; *van een aap bv. aan een gantar.* — [illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *zie bij* [illegible] *II.*

[illegible] *ook* [illegible] *SB.* onder een hoek; schuins afloopend, schuins afloopen; hellend, hellen; *het laatste ook* in een schuine rigting *neêrstrijken, van een vogel.*

[illegible] *SB.* warm, heet; warmte, hitte. *En zie ook* [illegible] — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] koortsig. — [illegible] afgunstig. — [illegible] *fig.* inwendig branden. — [illegible] een ongesteldheid, *gewoonlijk tengevolge van verstoppingen*, waarbij het lichaam van den patient gloeit als had hij de koorts. [illegible] verhit, warm, *bv. van het gelaat.* — [illegible] *fig.* heet worden, zich heet maken en niet willen onderdoen, *bv. van hem die een tweede paard koopt, omdat hij niet verdragen kan, dat een ander er twee en hij slechts een heeft.* — [illegible] *iets* warm maken; *en van God: de zon* warmte doen geven. — [illegible] zich warmen, koesteren in de zon. — [illegible] bij *iemand* het afgunstig verlangen *of* de sterke begeerte doen ontstaan om ook zoo te doen *of wel* om iemand *of* iets ook te hebben. *Verg.* [illegible] — [illegible] loopen *of* spelen in de zon. — [illegible] *bezigt men van iemand, van wien de dieren, die hij er op na houdt, mager zijn en blijven, ook van iemand wiens aanplantingen steeds kwijnend staan.* — [illegible] (*Jav.* [illegible] nijdig, afgunstig, van aard. *Van* [illegible] *en* [illegible] *dit laatste van* [illegible]) [illegible] *of* [illegible] afgunstig zijn, nijdig zijn, met

afgunst bezield zijn. *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.] — [Jav.] afgunstig *of* wangunstig van aard.

ꦥꦤ꧀ꦱꦶꦪꦸꦤ꧀ *Holl. SB.* pensioen; gepensionneerd; *en van inlandsche ambtenaren of beambten ook:* met toekenning van onderstand uit 's lands dienst ontslagen. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie onder* [Jav.]

[Jav.] (*van* [Jav.]) *SB.* een gevoel van onvoldaanheid hebben; er het zijne nog niet van hebben; haken *of* een hevig verlangen koesteren *naar iets, ook naar iemand, om hem (haar) tot geliefde of tot echtgenoot te hebben;* onvoldaan *van iemands hart of gemoed.* — [Jav.] sterven *of* gestorven van onbevredigd verlangen.

ꦥꦤꦺꦭ꧀ (?) *SB.* balustrade. *Rg. en volg. hem welligt het Holl. woord paneel.*

[Jav.] *I. SB.* uiterlijk voorkomen en wijze van zich voor te doen; *iemands* uiterlijk, voorkomen en gestalte; fatsoen en makelij *van iets.* — [Jav.] zoo'n slag van man. — [Jav.] *zva.* [Jav.] [Jav.] *of* [Jav.] *iemand of iets* de (het) gelijke noemen *van iemand of iets anders, naar het schijnt altijd waar dat ongepast, ongeoorloofd of onwaar is.* — [Jav.] *ook* [Jav.] zich zoo de gelijke noemen, op een lijn stellen *enz.* *II.* [Jav.] *zva.* [Jav.]

ꦥꦶꦤ꧀ꦝꦺ (?) *Jav.* [Jav.] *voor* [Jav.] *van* [Jav.] *de oorspronkelijke vorm van* [Jav.] twee. *Jav. Wdbk.* — [Jav.] *SB. iets* voor de tweede maal doen; *iets* herhalen; *kunstterm voor het* voor de tweede maal ploegen; *en van ploegen:* voor de tweede maal. — [Jav.] *zva.* [Jav.] *van een sawah gezegd.* — [Jav.] met *iets* voor de tweede maal het doen, *bv.* met *een kris* andermaal een stoot toebrengen.

ꦥꦶꦤ꧀ꦝꦃ *S.* [Jav.] *B.* veranderen van plaats, verhuizen, zich verplaatsen. [Jav.] *en* [Jav.] *mvdsv.* — [Jav.] van verblijf *of* van plaats van oponthoud verwisselen. — [Jav.] *van een aanzienlijke:* boos *of* toornig worden op den (een) ander. — [Jav.] zijn verblijf overbrengen uit den karaton naar een plaats

daar buiten. — [illegible] *B.* kom hier zitten; *zóo tot iemand, die op eenigen afstand zit.* — [illegible] *S.* [illegible] *B. een* (*ander*) *huis* gaan betrekken; *ergens* naar toe verhuizen. — [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* overbrengen, verplaatsen; *iets* overbrengen *in een andere taal; iemand, bv. een ambtenaar* verplaatsen, overplaatsen. — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *titel van een onmiddelijk aan het dorpshoofd ondergeschikt en door dezen aangesteld beambte, zoo ongeveer een mandoer of opzigter.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* met woorden *in hetgeen hij begeert of verlangt dat zal geschieden* te keer gaan; *iemand* er van trachten af te brengen. — [illegible] wat iemand zoo in het midden brengt *of* aanvoert. — [illegible] zich trachten te bedwingen *of* te keer te gaan *in de begeerte of het verlangen dat men koestert.*

[illegible] *SB. benaming van een* [illegible] *als die bereid is; zie ook* [illegible] *Voorts* reep, reepje, genomen van een hulsel van den pisangstam.

[illegible] pandanus, *waarvan verscheiden soorten — Van de Pandanus latifolius worden de bladen o.a. voor* [illegible] *gebruikt. Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *bestaat niet.* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* [illegible] *BL.* achter, achteraan. — [illegible] heel achteraan. — [illegible] daar achter. [illegible] *SB. iemand of iets* het laatst onder handen nemen; met *iemand of iets* het laatst zich occuperen. — [illegible] *SB.* achteruitblijven (*opzettelijk*), zich achterafhouden *bij loopen of rijden.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* een van zin; gelijk denken *over iets.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zijn staande houding verlaten, neêrhurken, *als een eerbiedsbetoon.*

[illegible] *SB. van iemand:* klein, niet lang; *van een dier zooals een paard, hond, kip of derg.:* niet hoog, laag. — [illegible] zich krommen, zich klein maken, *hetzij staande, hetzij loopende. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* de tweede krisscheê, *dik-*

wijls van zilver of goud, en die over de […] heenzit. — […] *een kris* voorzien van een […] *dwz. over de houten scheê een tweede scheê en wel van metaal aanbrengen.*

[…] (*Jav.* […] schouder.) *Verg.* […] — […] *SB. iets, ook iemand* op den schouder *of wel* op de schouders dragen, *zóo dat de beenen van hem, die wordt gedragen, hangen langs de borst van den drager.* — […] *bij menschen:* de zwelling doorgaans gepaard met eeltvorming, op de schouders en in den nek, *een en ander als gevolgen van het drukken van den draagstok; — ook* zoo'n zwelling *enz.* hebben *voorts bij een rund of luffel:* vleeschknobbels, zittende aan de verbinding van nek en rug; *na het slagten van het dier worden ze als lekkernij gegeten.* — *Verg.* […] *en* […]

[…] *SB.* nek. *Verg.* […] — […] *zie bij* […] — […] *in het Buitenzorgsche, ook op Bandoeng:* eeltknobbels, *ten gevolge van het* […] *K. Op Soemedang zegt men gemeenlijk* […] *Zie het voorg. woord.*

[…] *I. SB.* tijdelijk verblijf; logies. […] *mvdsv.* — […] herberg. — […] *SB. ook wel S.* […] *B.* logeren; overnachten. — […] *SB.* bij *iemand* logeren; op *een veld* tijdelijk verblijf houden, *bv. in den oogsttijd tot bewaking;* in *iets* logeren; *bv. in de* […] — *Voorts S.* […] *B.* een nacht doorbrengen bij *een vrouw, waarmeê men niet gehuwd is.* — […] *SB. iemand* huisvesting verleenen, logies geven. — […] *SB.* plaats waar reizigers gemeenlijk overnachten; plaats daar men logeert.

II. […] *SB.* kort; niet lang; niet uitgebreid. *Verg.* […] — […] het dadelijk op geven bij de eerste mislukte poging; den moed dadelijk laten zakken.

[…] *en* […] *zie* […]

[…] — […] *zie* […] *bij* […]

[…] *SB.* deurtje, luikje *van een val, van een kippenhok of derg. — ook het* deurtje *in de omrastering van een kebon of derg. aanplant.* — […] niet open, digt,

gesloten; gesloten zijn. — [Jav.] *een deur* sluiten. [Jav.] *mvdsv. (van meer dan twee personen, die ieder een of meer deuren of wel luiken, bv. ieder de deur, die hij moet bewaken, sluiten.)* — [Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* kort, te kort, *bv. van het lijf van een baadje; voorts van* [Jav.] *zva.* [Jav.] *En fig. van het hart of gemoed; zóo* [Jav.] *zva.* [Jav.] — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] *SB.* geestelijke, leeraar; predikant (*Skr. pandita*).

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* koperen *of* aarden pot. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* de bloem *of* bloesem van de [Jav.] — [Jav.] *zie onder* [Jav.]

[Jav.] *SB.* smid, ijzersmid. *Verg.* [Jav.] *II.* — [Jav.] smid zijn; het be roep van smid uitoefenen.

[Jav.] *naam van een vruchtsoort, behoorende tot het geslacht van de* [Jav.] *K.*

[Jav.] *I.* [Jav.] *zie* [Jav.] — *II.* [Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB. iets* onder den grond begraven; *ook* misselijk, bedwelmd, dronken, *bv. door* [Jav.] *te hebben gegeten. Verg.* [Jav.] — [Jav.] iets dat onder den grond is begraven, *bv.* een begraven schat.

[Jav.] *of zoals men ook schrijft,* [Jav.] *SB.* van bamboe gemaakt, den vorm van een tafel hebbend, toestel om koffijvruchten *of* iets anders, *bv. gewasschen borden*, op te droogen. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] *SB.* met kruiderijen gestoofde visch, in een saus, *om bij de rijst evenzoo als de kerriesaus te worden gegeten.* — [Jav.] pindang maken; van *visch* pindang maken.

[Jav.] — [Jav.] *SB.* iets wat dient *of* gebezigd wordt om anderen te beletten te zien wat men doet, waar men zit, wie *of* wat men is, *enz.* — horretje; scherm; voorwendsel, dekmantel, masker. — [Jav.] iets, dat men voor een damar plaatst,

hetzij om het licht te temperen, hetzij om den wind afteweren, hetzij om anderen te beletten het licht te zien. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] (*Pass. ook* [illegible]) *iemand of iets* aan het oog onttrekken; *en van een lichtscherm: iemand* beschermen tegen het felle schijnsel. *Enz.* — [illegible] zijn incognito bewaren; niet zeggen *of* doen blijken wie men is.— [illegible] *ook* [illegible] *iemand of iets* bezigen *of* laten dienst doen als pipinding. *Verg.* [illegible] — [illegible] verbloemen, verhelen, bewimpelen.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* (*van een aanzienlijke*) toornig, boos, verstoornd; toorn, verstoordheid. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] beknord *of* bekeven worden *door een aanzienlijke;* zoo iemands toorn op zich laden *of* geladen hebben. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* ieder oogenblik *of* dadelijk, bij het minste wat er is, kwaad zijn; een kruidje-roer-mij-niet zijn. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* slechts een gedeelte van den koopprijs van *iets*, *hetgeen men kocht*, contant *of* bij de levering van het gekochte betalen; *ook* (een gedeelte van den koopprijs van *iets*, *dat men kocht*, vooruitbetalen, *dwz. betalen voor de levering*, *bij wijze van voorschot op den koopprijs. K.*) — *Verg.* [illegible]

II. [illegible] (*in het Buitenzorgsche*) *ook wel in de Preanger*, *ten minste in het Soemedangsche:* (*een vlag* planten. *K.*)

[illegible] *SB.* hok, waar men een krankzinnige in opsluit; *ook* gevangenis. (*Skr. pandjara*, kooi, vogelkooi).

[illegible] *SB.* muziekant, bij een stel *of* gezelschap dansmeiden. *Soms zijn er vier, soms drie muziekanten; in het eerste geval bespeelt een de* [illegible] *het groote hangende bekken, de tweede de* [illegible] *insgelijks een bekken instrument, de derde de* [illegible] *een soort trom, en de vierde de* [illegible] *de viool.* — *In het tweede geval bespeelt een man èn de* [illegible] *èn de* [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] [illegible] *SB.* niet effen, met een oneffenheid; *ook van den hals van een*

man (*met het oog op den keelknobbel of adamsappel.* — [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*

[illegible] *1. S.* [illegible] *B.* plus, daarboven, en. — 2. *SB.* meerder zijn, grooter zijn; uitsteken, uitmunten. — [illegible] *een betiteling voor den profeet Moehammed.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* lang; omstandig. — [illegible] *fig.* lange vingers hebben. — [illegible] *of* [illegible] [illegible] *of* [illegible] *B.* al den duur, al den tijd; onderwijl, terwijl. — [illegible] veel lotwisselingen gehad hebben; allerlei lotgevallen en avonturen gehad hebben. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* ten allen tijde; voor *of* gedurende den geheelen tijd van; *en van een weg:* over de geheele lengte.

[illegible] *ong. Verg. het Jav. wdbk. op* [illegible] [illegible] *I. SB.* ingaan; intreden in een *godsdienst, d. w. z. die omhelzen;* zijn gewigt hebben van; de goede *of* noodzakelijke afmetingen hebben; geschikt zijn voor *iets.* — [illegible] zijn gewigt hebben van 5 kati's, *van een bos parè.* — [illegible] geschikt zijn, *wat grootte enz. betreft,* voor een èkah, *van een geit.* — [illegible] er afvallen, *bv. van het stuk, dat men van een boom, dien men tot een balk wil bekappen, afneemt.* — [illegible] *iets* inbrengen *ergens, bv. een mat in een kamer, om te zien of ze er liggen kan.* — 2. [illegible] *maar niet in de Preanger, zva.* [illegible] *II. aldaar de tweede beteekenis.*

[illegible] ([illegible] *Kw. zva.* [illegible] hoog. — *Jav. Wdbk.*) — [illegible] *SB.* zich begeven naar een gewijde plaats, *zooals een* [illegible] om daar gebeden op te zenden, *bv. ter verkrijging van iets. Verg.* [illegible] — 2. [illegible] *ook wel* [illegible] *zva.* [illegible] *en de Pass. vorm ook* [illegible] — 3. (*in het Buitenzorgsche:* met een kop er op, *bv. van een maat met rijst. K.*) *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] voorwerp *ook* plaats van hulde *of* aanbidding. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zeeschildpad.

[illegible] *SB.* gretig, met graagte *van iemands eten;* hongerig, honger hebben.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] en [illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible] bij [illegible]

[illegible] zie onder [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *voor koffij-vruchten.*

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *naam van een heester met eetbare vruchten. Men maakt er* [illegible] *of* [illegible] *van. (Geanthus minor. Rg.)*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* potje; *SB.* trekpotje.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] 1. *SB. iets* wegwerpen, weggooijen; *een net* uitwerpen; *fig. iets* van zich verwijderen *of* van zich doen; van *iets* zich vrij maken; *een wijze van handelen* vaarwel zeggen. — 2. *P. voor* [illegible] *en* 3. *zeer plat voor: een vrouw* verstooten. *Verg.* [illegible] — [illegible] [illegible] *en* [illegible] *mvdsv. De eerste van meer dan een pers. die ieder eenmaal* [illegible] — *De tweede van een pers. die bij herhaling* [illegible] — *En de derde van meer dan een pers. die ieder bij herhaling* [illegible]

[illegible] *naam van een boomsoort met heele kleine ronde vruchten, ook van een heester.* — [illegible] *naam van de patjarsoort, waarvan de bladen gebruikt worden om de nagels rood te verwen (Lausonia iners. Rg.).* — [illegible] *ook een patjarsoort volgens laatstgenoemden (Balsamina latifolia). Maar op Bandoeng en Soemedang is de benaming onbekend.* — [illegible] [illegible] *ook* [illegible] *SB.* hagel *voor een geweer. Jav.* [illegible] [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie het voorgaande woord.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* een afgeschoten plaats aan den kant van een water, om zijn gevoeg te doen; sekreet. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *SB. van wortels van boomen of planten:* loodregt *of* zijdelings,

maar altijd zoo dat er niets van te zien is, den grond inschieten; *en van* [Javanese script] zich met kleine worteltjes, *zooals een kruipplant dat doet*, hechten aan den grond. 2. [Javanese script] *SB. een hengst een merrie* doen dekken; *een merrie* laten dekken. [Javanese script] dekken. — [Javanese script] dekhengst.

[Javanese script] 2 [Javanese script] — [Javanese script] *SB.* bijten, pikken, *ook iets* in den bek nemen, *van een vogel; voorts* bijten *van een slang en van een hagedis.* — [Javanese script] *mvdsv. (bij herh.) Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *I.* [Javanese script] *SB.* met *of* van *iets* de proef nemen; *iets* beproeven te doen.— [Javanese script] *het, bv. het lezen van een handschrift,* proberen. — [Javanese script] *II. SB. iemands* voet *door hem genomen als lengtemaat. Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van een vogel, zwart van kleur, die zich in de sawahs ophoudt en zich met vischjes voedt.*

[Javanese script] *SB.* top, kruin *van een boom;* bladknop, nieuw uitspruitend blad, jonge spruit; *ook in de spreektaal benaming voor den gebang palm, omdat men van de poetjoeks van dien boom de stof vervaardigt, waarvan zakken* ([Javanese script]) *worden gemaakt.*

[Javanese script] *SB.* eenoogig, een oog kwijt zijn. [Javanese script] *hetz.* — (*Volg. K. zou* [Javanese script] *ook voor* blind *worden gebruikt*). — [Javanese script] *mvdsv.* — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] 2 [Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* tot de dupe maken, opligten. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] (**[Javanese script]**) *naam van een vogeltje, Jav.* [Javanese script] *maar de Soendanezen houden het geluid niet, zooals de Javanen, voor een voorspelling van de komst van een gast. Ze hechten er in het geheel niet aan.* — [Javanese script] *spreekw. waarvan de zin dezelfde is als van* [Javanese script] *zie deze laatste spreekwijze bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* boschbloedzuiger (*Mal. atjih*); *ook* de bij het inschenken in de vormpjes, over de randen gevloeide en vervolgens gestolde suiker.

[Javanese script] *SB.* af, er af.— [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] — [Javanese script] er afvliegen, *bv. van de tent van een rijtuig, door den wind;* er af geslingerd worden, *bv. van*

den koetsier van den bok van het rijtuig dat omvalt. — [illegible] *een buffelgespan* afspannen.— [illegible] *den hengel* omhoog brengen, omhoogslaan, *bij het opslaan. Verg.* [illegible]

ꦥꦶꦕꦸꦠ꧀ *SB.* zweep. — [illegible] met een zweep een slag geven.— [illegible] *mvdsv.* (*bij herh.*).

ꦥꦸꦕꦸꦠ꧀ *I. SB.* er af (*gevallen*), *bv. van het slot dat tegen een deur of derg. was aangebragt;* uit elkaâr, uit elkaâr gevallen, *bv. van een meubel;* er uit gevallen, *bv. van den ergens in geslagen spijker.* — [illegible] *het hoofddeksel* van het hoofd nemen; *een spijker of schoen* uittrekken; *een meubel* uit elkaâr nemen.— [illegible] *mvdsv.* (*bij herh.*), *en zva.* [illegible] — *II.* [illegible] *zva.* [illegible]

ꦥꦺꦴꦕꦺꦴꦠ꧀ *SB.* ontslagen, afgezet, *van een ambtenaar.*— [illegible] *een ambtenaar* afzetten, ontslaan.

ꦥꦶꦕꦸꦠ꧀ — [illegible] *zie* [illegible] *I.*

ꦥꦶꦕꦶꦱ꧀ (*volg. het Jav. Wdbk.: waarschijnlijk het Holl.* pietje, pietjes, *een achtste van een Zeeuwschen rijksdaalder.*) *SB. de oude koperen munt met een gat in het midden en die men aan draden reeg, en nu ook nog wel door kinderen, zoo aangeregen wordt gedragen, bij wijze van* [illegible] — *In sommige streken* [illegible] *ook voor* dubbeltje, tien centstukje, *meer algemeen* [illegible] *genoemd.*

ꦥꦸꦕꦸꦮ꧀ *zva.* [illegible] *volg. somm. ook zva.* [illegible] *van een dier; voorts* scheldender*wijs of zeer plat zva.* [illegible] *en* [illegible]

ꦥꦕꦸꦥꦕꦸ *en* [illegible] *zoomede* [illegible] *zie* [illegible]

ꦥꦕꦸꦭ꧀ *SB. het werktuig dat de inlander èn als spade èn als schoffel gebruikt:* een groote hak met houten steel en een gedeeltelijk ijzeren blad.— [illegible] met den patjoel werken; *een stuk grond* met den patjoel bewerken. *Pass. ook* [illegible] [illegible] *mvdsv.* (*bij herh.*) *ook iets* hier en daar met den patjoel bewerken, *en bep. ook een sawahdijkje* met den patjoel bijwerken.

ꦥꦺꦴꦕꦺꦴꦭ꧀ — [illegible] *SB. een boom, willende dien doen sterven,* ringen.

ꦥꦕꦺꦴꦤ꧀ *en* [illegible] *zie* [illegible]

ꦥꦕꦶꦥꦶꦂꦠꦤ꧀ *zie* [illegible]

ꦥꦕꦺ — [illegible] *SB.* verloofde.

[illegible] *naam van een teêr struikgewas.* — [illegible] *zie* [illegible] *III.*

[illegible] *SB. het* dwerghert, *een hertebeestje ongeveer zoo groot als een haas.*

[illegible] *naam van een boom (Pangium edule. Rg.) en van zijn vruchten.* — [illegible] *naam van een giftige slangsoort, zwart gevlakt van boven, wit van onderen en groen van kleur aan beide zijden van het lijf.* — [illegible] *spreekw. voor* het in het begin goed maken, maar gaandeweg slecht *of* hoe langer hoe slechter; *en van lakoe lampah:* in den beginne mooi en goed, maar van lieverlede slecht.

[illegible] *naam van een zangwijze en van een lagoe angkloeng.*

[illegible] *SB.* halve bos parè. — [illegible] zoo'n halve bos. — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *een voorvoegsel, namelijk waar het niet zva.* [illegible] *is, maar. bijv. in* [illegible] *Zie de grammatica.*

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *voorvoegsels, waarover men zie de gramm.*

[illegible] *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* [illegible] [illegible] *enz.* — [illegible] zonder kost, zonder voeding, *van een bediende, die zijn loon geheel in geld krijgt en zelf in zijn voeding moet voorzien.*

[illegible] *I. SB.* vliering, zolder. — *II. SB. zooals in het Jav. een voorzetsel voor benamingen van standen of rangen, wanneer van een bijzonderen stand of rang collectief gesproken wordt; eig. naar het schijnt, zva.* de divisie. *(Jav. Wdbk.); maar ook voor een benaming van bloedverwantschap, collectief sprekende van de personen, die daarmede worden genoemd.*

[illegible] *SB.* rijst op het veld *of* nog in de aren. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* helft; gedeelte; in tweeën. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* de helft. — [illegible] [illegible] ieder de helft; ieder een deel *of* stuk, *grooter of kleiner naarmate van het aantal personen.* — [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* in tweeën deelen, splitsen, halveren; *iets* met zijn beiden *of* zamen deelen. — *In plaats van den Pass. vorm* [illegible] *ook wel* [illegible] — [illegible] [illegible] *schijnt niet of slechts zeldzaam te worden gebezigd.* — [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* tegen afstand door den eigenaar van het tweede jong, een stuk vee *bv. een buffel*, voor hem onderhouden.— [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *I. SB.* heel vroeg in den avond al slaperig zijn *of* zitten te slapen, *als een hebbelijkheid; volg. anderen zva.* [illegible] — *II. SB.* niet veel noodig hebben; gauw genoeg hebben, om het te besterven, *bv. van een kip, als men die met een stok op den kop slaat of wel van een hert, dat in dier voege een slag krijgt. III. Holl.* vrij; *SB.* vrij, vrij af hebben. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *Jav. zva.* [illegible] *In de Preanger is het ongebr., maar even over de grens, dwz. in het Tjirebonsche, hoort men het reeds bezigen.*— [illegible] niet noemenswaard; dat is al heel weinig; het is ook zooveel als niets; het mag ook geen naam hebben.— [illegible] *hetz.* — [illegible] hiervoor *of* hiermede ben ik al heel dankbaar; al heel dankbaar zal ik zijn. — [illegible] *zva.* [illegible] *ook zva.* [illegible] *met betrekking tot* [illegible] *en tot* [illegible] — [illegible] zeer veel; zeer groot; tal van; in overgroot getal.— [illegible] ô zooveel! *ook* ô zoo groot, *bv. is de menigte enz.*

[illegible] *SB.* stom.

[illegible] *I. Kw. Jav.* rijksstad, residentie *of* paleis van een vorst.— *Skr. poera.— Wordt verklaard met* [illegible] *terwijl in de Samaoen in plaats van* [illegible] *als mooijer woord* [illegible] *wordt gebezigd.— II.* [illegible] *zie ben.*

[illegible] *zie het voorg. woord.*

[illegible] *SB.* overal hetzelfde, *van den prijs van iets.*

[illegible] *maar gew.* [illegible] *en slechts in* [illegible] *waarvoor gem.* [illegible] *zie dat hieronder: SB.* pijn, smart. *Verg.* [illegible] *dat hetzelfde woord is.* — [illegible] *ook* ([illegible] *en* [illegible] *K.*) het zij zoo; het ligt er nu eenmaal toe; er is nu eenmaal niets aan te veranderen.— [illegible] *iemand* (*fig.*) zeer doen *of* zeer willen doen, *ook met een goede bedoeling, t. w. om hem tot ander inzigt of tot ander beschouwing van de zaak te brengen.* — [illegible] zijn kind *of* kinderen

kort houden, streng opvoeden, opdat ze [illegible] — [illegible] er voor gespannen worden, er aan gelooven moeten, er toe verwezen worden.— [illegible] *ook wel* [illegible] *S.* [illegible] *B.* kommer, treurigheid, bedruktheid, droefheid, leed, harteleed; lijden, kommer hebben, bekommerd zijn. — [illegible] leed, kommer. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] gepaard met [illegible] *of* [illegible]

[illegible] *SB.* het giftig vocht dat door de tanden wordt uitgevoerd, het venijn *van een slang.* — [illegible] de eigenschap hebben van venijnig *of* giftig te zijn, als men er zich aan kwetst, *van de doornen of stekels van sommige gewassen.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* water *of* ander vocht dat men bij wijze van geneesmiddel in het oog *of* de oogen druppelt. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich in het oog *of* de oogen iets indruppelen, *bij wijze van geneesmiddel.*— [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand enz.*

[illegible] *SB.* de bijtende pijn, *die iets doet;* bijtend pijn doen. *Verg.* [illegible] — [illegible] [illegible] *S.* (*van een meerdere behoort het niet gebezigd te worden*): honger hebben. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* zijn werk *of* bedrijf maken *van iets;* als werk hebben, er voor aangenomen zijn *iets te doen;* zijn voor *iets.*

[illegible] *SB.* hecht, *bv. van een mes. Verg.* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* praauw, vaartuig, schuit, boot (*Skr. wahitra*). — [illegible] kruisboot. [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *III.*

[illegible] *en* [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zwaar, hevig *van* [illegible] *en van* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *1. SB.* plaats *waar zich iets bevindt;* ligging, *bv. van een stuk grond;* betrekking van bloedverwantschap, *waarin iemand staat tot een ander.* — [illegible] *of*

[Javanese] *ergens* verblijf houden, zijn verblijf hebben opgeslagen, wonen. — [Javanese] moeten zeggen *tot iemand bv. oom.*— [Javanese] *of* [Javanese] *iemand* inkwartieren, logeren *ergens.* — *II.* [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB.* zonder bepaald doel; op goed geluk af; zwervende van de eene plaats naar de andere.— *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]— [Javanese] *SB.* bij *een vrouw* een nacht gaan doorbrengen in haar huis. ([Javanese] *Jav.* een gang, togt, reis, koers *of* rigting, *die gemaakt of genomen wordt* ergens naar toe; *ook* een plaats, daar men naar toegaat. *Enz.*).

[Javanese] *SB.* aanbeeld. *Luidens het Jav. wdbk.* [Javanese] *voor het minder gebr.* [Javanese] *welk laatste van* [Javanese] hamer, ijzeren hamer.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* vuur aanleggen, vuur aanmaken. — [Javanese] branden, *bv. semboengbladen ergens.*

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] — *2.* [Javanese] *zie* [Javanese] *onder* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de onderbuik. *Reg. Tj.*

[Javanese] (*van* [Javanese]) *SB.* (*a*) *van paarden:* van gemengd ras; *en maar i. d. z. ook v. iem. behoorende tot de inl. bevolking:* door afstamming verwant aan het........ ras. *Voorts* (*b*) *van een niet inlander:* door afstamming verwant aan de inlanders. *Ook:*...... maar geen volbloed. *Verg.* [Javanese] *Verb. en Bijv.*

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* last, order, bevel.— [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand iets* gelasten; last geven tot *iets;* bevelen zenden, de noodige bevelen zenden *ergens heen.* [Javanese] *B. van den last door een aanzienlijke gegeven* mededeeling doen, *of dien* overbrengen *aan iemand minder in rang als men zelf.* — [Javanese] *de B. vorm ontbreekt:* bevelen geven *of* uitdeelen; zijn orders geven.— 2. [Javanese] *SB.* gebied.— [Javanese] onderhoorig aan Mesir.

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *I. zie* [Javanese] *en* [Javanese] — *2. B. voor* [Javanese] den

adem hebben uitgeblazen, den geest hebben gegeven. — 3. *zie* … *en* …

… *Holl. SB.* flanel; het gekleurd flanel, waarvan men baadjes maakt.

… *SB.* desniettemin, evenwel. — … nochtans.

… *zie* … *I.*

… — … *of* … *SB.* knipoogen, met de oogen knippen, gedurende eenige oogenblikken *of* ieder moment, *zooals men doet als dat knipoogen een aanwensel is, of wel als men stof of derg. in de oogen kreeg. Verg.* …

… *SB.* hok *voor gevogelte.* — … kippenhok.

… *en* … *zie* …

… *Mal. SB.* vol, *van de maan.* — *Jav.* de volle maan. (*Skr. poërnama*).

… *en* … *zie* …

… *zie* …

… *S.* … *B.* vertrouwen, vertrouwen stellen *op iemand of iets* (*Skr. pratijaja*). — … *S.* … *B. iemand of iets* vertrouwen. — … *S.* … *B.* vertrouwen, dat men in iemand *of* iets stelt.

… *SB. in de distrikten Djampangwetan en Djampangkoelon* (*Regentschap Tjiandjoer*): slede, waarop men brandhout *of* parè transporteert en die ook wel eens met buffels wordt bespannen. *K.* (*Parèrèdan*, a sledge. *Rg.*)

… *zie* …

… … *ook* … *zva.* … — … *zie bij* …

… *of* … *zie* …

… *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* … aandoen *van kleeren of versierselen,* opzetten *van een hoofddeksel of hoofdsieraad. Ook zva.* …

… *SB.* zich neêrzetten *ergens, van een vogel, ook* neêrvallen, *zijnde geschoten met geweer of blaaspijp of met een steen gegooid. Voorts onvertaalbaar* redewoord *voor* … *en* …

… *SB. onvertaalbaar* redewoord *voor* … *en* … *Ook zva.* … … (*in het Buitenzorgsche ook* …

(ꦥꦥꦒꦺꦴꦏ꧀) *SB.* tegenkomen, ontmoeten, een ontmoeting hebben; zamenkomen, *van twee personen, die elkaar in den mond loopen.*

ꦥꦫꦏ꧀ *I.* ꦩꦫꦏ꧀ *SB.* visch vangen, door een stroom over de geheele breedte af te dammen, *of* door van een water, *bv. van een bergstroom,* een arm af te dammen, zoodat het water, den anderen kant uitgeleid wordende, de bedding droog laat. *Verg.* ꦔꦼꦧꦺꦴꦏ꧀ — ꦥꦫꦏꦤ꧀ *zva.* ꦥꦫꦏꦤ꧀ꦩꦫꦏ꧀ plek waar men plegt te marak; *ook* de bij het marak drooggelegde plaats.

II. ꦩꦫꦏꦼꦤ꧀ *in het Buitenzorgsche: (zva.* ꦩꦤꦒꦥꦏꦼꦤ꧀ *menschen* te werk stellen, aan het werk zetten. *Rg. K.)*

ꦥꦉꦏ꧀ *ong.* (*Jav.* kort bij, digt bij; *enz.* naderen) — ꦩꦉꦏ꧀ *zva.* ꦩꦺꦴꦏꦺꦴꦏ꧀ *en wel P. volg. Reg. Tj. Verg.* ꦢꦺꦏꦺꦠ꧀ — ꦥꦉꦏꦤ꧀ bijwijf van den regent.

ꦥꦶꦫꦏ꧀ *zva.* ꦥꦶꦥꦶꦤꦼꦏꦤ꧀ *Reg. Tj.*

ꦩꦸꦫꦏ꧀ — ꦔꦸꦫꦏ꧀ *SB. van een roofdier: een prooi* verscheuren, *om die vervolgens te verslinden; van daar voor die* opeten, verslinden. — *Voorts: iets zooals bv. een vaatje boter* openslaan, openbreken, *om den inhoud te gaan gebruiken; meegebragte* ꦧꦼꦏꦭ꧀ ꦏꦏ꧀ *of den voor de reis meegenomen leeftogt* aanspreken, opeten; *vruchten zooals* ꦥꦤꦱ꧀ ꦲꦤꦺꦴꦤ꧀ ꦏꦺꦴꦭꦏ꧀ ꦏꦼꦩꦁ ꦥꦼꦠꦼꦧꦁ ꦲꦤꦺꦴꦤ꧀ ꦢꦸꦫꦶꦪꦤ꧀ *enz.* in stukken deelen, *om ze vervolgens te eten; van daar voor het* eten *van dergelijke vruchten.*

ꦥꦸꦥꦏ꧀ *SB.* kort, *bv. van het touw waaraan een dier staat gebonden. Verg.* ꦏꦺꦴꦠ꧀ — *Voorts van de vruchttrosjes van sommige parè soorten:* kort, klein. *Verg.* ꦥꦸꦥꦸꦭꦏ꧀ ꦩꦼꦫꦏ꧀ *en* ꦥꦸꦥꦸꦭꦏ꧀

ꦥꦺꦫꦏ꧀ *SB.* zilver, zilveren. — ꦢꦸꦮꦶꦠ꧀ꦥꦺꦫꦏ꧀ zilvergeld. — ꦱꦥꦺꦫꦏ꧀ een gulden zilver; een zilveren gulden. — ꦔꦺꦫꦏꦼꦤ꧀ *guldens koper* herleiden tot guldens zilver. *Verg.* ꦏꦤꦠꦤ꧀ ꦔꦸꦮꦁ *en* ꦩꦺꦴꦏꦼꦤ꧀

ꦥꦫꦏꦺꦴ *SB. de* stookplaats *in een inlandsch huis; dwz. de vierkante, van bamboe of hout zoomede zand geconstrueerde verhevenheid, waarop zich de hawoe bevindt.*

ꦥꦫꦏꦺꦴꦤ꧀ꦏꦤ꧀ *SB.* ieder op zijn eigen houtje, ieder op zijn eigen gelegenheid, *van personen, die bij elkaâr behoorden te blijven, bv. van koelies, die te zamen wer-*

den uitgezonden; voorts: ieder op den tijd dat het hem goeddunkt *of* gelegen komt, *van het bewerken van de sawahs, i. d. z. dat de geheele sawahuitgestrektheid niet op een zelfde tijdstip door de verschillende eigenaars wordt bv. beploegd.*

[illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* zaak, aangelegenheid; regtszaak, actie, kwestie, artikel; wat aangaat, rakende; bewuste (*Skr. prakara,* geval; gelijkheid; soort; wijze, manier. *Jav. Wdbk.*).— [illegible] primo, ten eersten.— [illegible] uit dien hoofde, het is daarom; op grond daarvan; daarom. [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* aangeven; *een zaak* brengen voor den regter *of voor* het hoofd van bestuur.

[illegible] — [illegible] *SB. een begeerte of lust* bedwingen; *die* te keer gaan.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* tortelduif. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* sterk, krijgshaftig (*Skr. prakà'sa,* beroemd. *P.*)

[illegible] *I.* [illegible] *zie* [illegible] — 2 *SB. of S.* [illegible] *B. iemand* ondervragen, verhooren; *iemand* in het verhoor nemen *nopens iets.*— [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *zie* [illegible] *of* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* onderzoek; in schrift gebragte uitkomst *of* bevinding van een verhoor *of* ingesteld onderzoek.— [illegible] procesverbaal boek van verhooren en afgelegde verklaringen.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* percussion, percussiedopje.— *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *enz. zie* [illegible]

[illegible] *in sommige streken zva.* [illegible] *Maar waar zulks niet het geval is, kent men slechts* [illegible] met een tjawet om en die zóo omgedaan dat van voren geen tip hangt. *Verg.* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] —[illegible] *SB.* met digt op elkaâr volgende slagen, met een hagelbui van slagen, *van het slaan naar iemand met een zwaard, stok of derg.*

[illegible] *SB.* het schoteltje, dat

bij het [Javanese] wordt gebruikt, en wel met inbegrip van de asch, het vuur en de [Javanese]

[Javanese] SB. door en door, geheel en al er door heen; doorloopen, *bv. van het graphiet of potlooderts in een potlood.* — [Javanese] *of* [Javanese] den heelen weg over. — [Javanese] *aan den anderen kant van bv. een plank en tegenover een gat dat reeds werd gemaakt of tegenover de plek waar een ander, bv. boort,* een opening maken, *bv. boren,* naar *dat gat of bedoelde plek* toe, *om zoo de plank doorboord te krijgen.* — [Javanese] *een opening, bv. een geboord gat* parat maken.— [Javanese] *spreekw. ongeveer:* gillen en schreijen dat het gaat door merg en been.

[Javanese] *ook wel eens* [Javanese] *klanknabootsend* redewoordje *voor het* [Javanese] *of het* [Javanese] *van een touw of koord.* — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] klanknabootsend woordje *voor het geluid van het op het hout, waarop men een regte lijn wil afteekenen, vallen of neêrkomen van het koord van het* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets, bv. het haar na dat gewasschen te hebben,* uitwringen.

[Javanese] *I. naam van een boom met groote vruchten, gelijkende op die van den nangka (Artocarpus glauca. Rg.).* — [Javanese] *naam van een boompje, waarvan de schil wel voor* [Javanese] *wordt gebezigd en met vruchten, die veel hebben van de poeroetvruchten.* — *II.* [Javanese] *een geurige djeroeksoort, zoo groot als een chinaasappel en met schrompeligen schil.*

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB.* volzitten *met bloed.* — *II.* [Javanese] *zva.* [Javanese] — *III.* [Javanese] *SB.* af, er af, *bv. van een knoop van het buisje.* — [Javanese] niet met de handen afblijven van *iets, i. d. z. dat men er aanhoudend meê in handen of met de handen aan zit; ook* nooit te zien zijn zonder *een kleedingstuk, dwz. dat men dat kleedingstuk altijd aanheeft, nooit uitlaat.* — ([Javanese] niet meer in dienst zijn; den dienst verlaten hebben *Rg.*)— [Javanese] te laat gekomen zijn voor *iets,* te laat voor *iets.* — *Verg.* [Javanese]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* particulier; *SB. maar ook wel eens met* [illegible] *als mooijer woord: 1.* iemand, niet in dienst van het Gouvernement; *verg.* [illegible] *en* [illegible] — 2. particuliere zaken, *iemands* particuliere zaken. — 3. officieus, *niet officieel.*

[illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *SB.* beroofd zijn van een deel van zijn veeren *of* hier en daar van zijn veeren, *ook wel* van zijn staart veeren en groote veeren uit de vleugels, *van een kip, of derg. Voorts van een boom en van een rijtuig zva.* [illegible] *Blijkens het Jav. Wdbk.* [illegible] *van* [illegible] *Verg. ook aldaar.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* de groote loods, die vroeger tijdens den koffijpluk in een tuin werd opgerigt en waarin de vruchten werden gedroogd.

[illegible] *en wel* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* droppelsgewijze vallen, *van den regen. Reg. Tj. — ook* droppelsgewijze er doorheen dringende vallen, *van den regen, door de nieuwe pannen of het niet zwaar genoeg gedekte atappen dak. Verg.* [illegible]

ꦥꦂꦱꦶ *of* [illegible] Perzie, Perzisch.

[illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — ꦩꦼꦫꦺꦱ꧀ *SB.* melken.

[illegible] *SB.* pijn doen, pijnlijk *van iemands kammen, omdat daarbij haren worden uitgetrokken;* snerpend pijn doen *van het riet, de karwats of de zweep waarmeê men slaat.*

ꦥꦶꦫꦸꦱ꧀ *SB.* turkoois (*Perz.* فيروزه).

ꦥꦸꦫꦸꦱ꧀ *Kw.* [illegible] *gekheid makende, benaming voor* het mannelijk lid; *voorts SB.* het wat dunner gemaakte gedeelte van een balk, dat gestoken wordt in het gat dat in een ander balk werd gemaakt, en dan die beide balken verbindt.— *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* met den voet, *ook, op handen en voeten kruipende of wel vooroververvallende,* met *de hand* zakken, schieten *in iets, zooals in een gat bv. van de*

paloepoeh of in de dekplank van een brug; en van een dier: zakken met den poot in een gat *ergens, bv. in de bevloering van den stal.*

[Javanese script] *SB.* geweld, dwang. (*Jav.* [Javanese script] *en van* [Javanese script] krachtig; kracht, sterkte.)— [Javanese script] geweld gebruiken.

[Javanese script] *Holl. SB.* present; geschenk, cadeau. — *II. Holl. SB.* percenten, koffijpercenten.

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] ijzererts, dat de eigenschap bezit ijzer aantetrekken en dit aan zich vast te houden; magneet.— *Wordt verklaard met* [Javanese script] — (*Purasani*, fine tempered steel. The loadstone, probably from being applied to a bit of steel. *Rg.*)

[Javanese script] *SB.* de wadah waarin de verschillende artikelen, die men collectief sprekende met [Javanese script] benoemt, worden bewaard.

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en beide ook:* afglijden, *van de samping of van den broek; voorts:* zich laten glijden *uit iets, bv. van een jongetje it den doek waarin het wordt gedragen.* — [Javanese script] *iets, bv. de samping of den broek* laten afglijden, afstrijken; *enz.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script] .

[Javanese script] *Holl.* Franschman; Fransch, Frankrijk. — [Javanese script] Franschman, Franschen.

[Javanese script] *of* [Javanese script] *tot een bedelaar wien men niets wil geven, maar toch ook niet onvriendelijk wil bejegenen, ongeveer ons:* je moet maar eens voorbijgaan.

[Javanese script] *zie bij* [Javanese script] *en bij* [Javanese script] (*Skr. poërwa en poërba.*) — [Javanese script] verontachtzamen *of* nalaten de (*nog steeds de goede*) oorspronkelijke wijze van het te doen. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* de gave, *eetwaren, tabak en* [Javanese script] die gearrangeerd op een blad *of* op iets wat als zoodanig wordt gebruikt en dat altijd meêgegeven wordt, *o. a. bij het* [Javanese script] *van bruid en bruidegom*, geschonken wordt aan de paradji. — *In plaats van* [Javanese script] *zegt men ook wel* [Javanese script] *en voor* de offer-

spijzen bij de oogstinwijding *schijnt dit laatste woord de meest gebruikelijke benaming te zijn.*

ꦥꦂꦝꦺꦴꦤ꧀ *zie* ꦝꦺꦴꦤ꧀꧈

ꦥꦂꦢꦸ *of* ꦥꦂꦝꦸ *SB.* noodzakelijk, noodig, pligtmatig, volstrekt noodzakelijk, het is volstrekt noodzakelijk; noodzakelijkheid, groot belang (*Ar.* فرض *phazzloe*, noodzakelijke pligt. *Jav. Wdbk.*). — ꦥꦂꦢꦸ ꦏꦸꦥꦂꦢꦸꦏꦏꦺ *iets* als een zaak waar het op aankomt *of* die noodig is beschouwen *of* behandelen; *van iets* zijn eerste werk maken.

ꦥꦠꦸꦭ꧀꧇ — ꦩꦠꦸꦭ꧀ *SB. bladen of vruchten* afristen, afrissen, van den tak stroopen, *door dien in de volle hand te nemen en dan door de hand te laten gaan.* — ꦩꦠꦸꦭ꧀ꦠꦸꦭꦏꦺ *mvdsv.* (*bij herh.*)

ꦥꦶꦭꦶꦠ꧀꧇ — ꦩꦶꦭꦶꦠ꧀ *SB. iets zooals bv. een tali* in elkaar draaijen; *ook wel eens maar niet goed voor: den wijzer van een uurwerk* ronddraaijen. *Verg.* ꦩꦸꦭꦶꦠ꧀꧇ — ꦕꦮꦺꦠ꧀ꦥꦶꦭꦶꦠ꧀ met een tjawet om waarvan het tusschen de beenen door van achteren opgehaalde eind in elkaâr gedraaid is, *zoodat de billen geheel bloot zijn.* ꦕꦮꦺꦠ꧀ ꦥꦶꦭꦶꦠꦤ꧀ *en* ꦕꦮꦺꦠ꧀ꦥꦶꦭꦶꦠꦤ꧀ *hetz.*

ꦥꦿꦠꦠꦤ꧀ *SB.* geleidelijk, duidelijk en sierlijk, in welgekozen bewoordingen, *bv. van iemands spreken; ook* geleidelijk, voor den voet op, *van het den koran lezen, dwz. zonder over te slaan en altijd beginnende waar men de vorige maal uitscheidde; voorts* soort bij soort, in geregelde volgorde, *van het dingen ophangen, plaatsen of zetten; en* voor den voet op, *van het iets deelen of uitdeelen.* — ꦩꦿꦠꦠꦤ꧀ꦏꦏꦺ *zijn woorden* (wel) kiezen. *Enz.*

ꦥꦶꦥꦶꦠꦤ꧀꧇ — ꦩꦶꦥꦶꦠꦤ꧀ *zva.* ꦥꦿꦠꦠꦤ꧀꧇ — ꦥꦶꦥꦶꦠꦤ꧀ *zva.* ꦥꦿꦠꦠꦤ꧀꧇

ꦥꦿꦸꦠꦸꦭ꧀꧇ — ꦩꦿꦸꦠꦸꦭ꧀ *SB.* vallen, *van kalk, stof en derg. van de zoldering of van hetgeen als zoodanig dienst doet;* er valt kalk; er valt stof.

ꦥꦿꦠꦠꦤ꧀꧇ — ꦥꦿꦠꦠꦤ꧀ *SB.* stuksgewijze *of* het (de) een na het (de) ander vallen, *bv. van de knoopjes van een vest, doordien het koordje, dat aan de binnenzij van het vest door de oogen van de knoopjes was geregen, brak of losraakte; ook:* keutel voor keutel, *van het* ꦠꦭꦺꦴꦠꦺꦴ *van sommige dieren; en* korrelsgewijze vallen, *bv. van de rijst uit den zak, waar een*

scheurtje in is. — [illegible] het zóó vallen.

[illegible] *SB.* met geraas neêrvallen *van iets, zooals kleine steentjes of klein geld, waarmede men gooit of strooit.* — [illegible] zoo droog zijn dat men ze niet meer tot een balletje kan zamenknijpen in de hand, *van gekookte rijst.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand of iets* aanstaren; zijn oogen niet afwenden *van iemand of iets.* [illegible] *h.tz.*

[illegible] *SB.* de gebalde vuist.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Kw.* kwanssuis, quasi; veinzen, *bv. iemand niet te zien of iets niet te hebben.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* rasp. — [illegible] *iets, bv. suiker* raspen.

[illegible] — [illegible] *SB.* niet te houden zijn, niet tot staan zijn te brengen, *van een loopend paard, en het eerste ook van iemand, die bv. wenscht terugtekeeren; voorts:* niet tot andere gedachten zijn te brengen. — [illegible] *bv. van iemands hals:* geschuurd *door een gespannen touw of derg., bv. door het touw, waaraan hij een paard laat ronddraven.*

[illegible] *of* [illegible] *I. SB.* verguldsel, klatergoud (*Skr. pârada*, kwikzilver.). [illegible] *of* [illegible] *zie bij* [illegible] — *II.* (*Skr. pradah*, een gever, gul.) — [illegible] *of* [illegible] *SB. iemand* bijstaan *met geld of goed.* — [illegible] *of* [illegible] *bezigt men van iemand, die ongevraagd en onverpligt zijn hulp of tusschenkomst verleent, zoo wel in een geval waar het een verdienstelijke handeling is, bijv. bij een sterfgeval, waar de personen die handelen moesten ontbreken, als (in een geval waar het een zich bemoeijen is met iets, waarmeê men niet heeft te maken. Reg. Tj.* (?)— [illegible] *spreekw. van iemand, die hulp bv. geldelijke hulp verleent, hetzij uit eigen middelen, hetzij door het benoodigde, op zijn verantwoordelijkheid, ten behoeve van den hulpbehoevende, te leenen van een derde.*

[illegible] *of* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *SB. iemand* aanhoudend liggen te zeuren,

of steeds maar door aanhouden *bij iemand, om iets, opdat hij het geve, het make, enz.*— *Ook, maar een Javanisme: iemand* aanzetten *of* dringen *tot het doen van iets.*— [illegible] aanhoudende vermaning en onderrigting *aan een kind, opdat het wijs worde en braaf opgroeije;* tucht.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *Ar.* فرج *phardj*, de schaamdeelen.

ꦥꦫꦗꦶ *SB.* vrouwelijke arts, vroedvrouw; *ook* de persoon, *voor de meisjes een vrouw,* die de besnijdenis verrigt.— *Verg.* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

ꦥꦿꦗꦸꦫꦶꦠ꧀ *of* [illegible] *SB.* strijder; *en bep. ook* inlandsch soldaat behoorende tot een der in de Preanger geworven compagnieën, en waarvan op ieder regentschapshoofdplaats van genoemd gewest een ligt. *Verg.* [illegible] — [illegible] krijgsgewaad, de krijgsmanskleeding.

[illegible] — [illegible] *SB.* zich bevrijden, ontsnappen *uit de* [illegible] *van een kip, ook* ontsnappen *uit de kooi, van een vogel, en wel niet door het deurtje, maar door een andere opening.*

[illegible] *SB.* uit elkaâr vallen, *bv. van gebak of wel van iets zooals* [illegible] *rijst, bv. bij het op den grond vallen.*

[illegible] *SB.* een aarden pot met een buik. *Groentens worden er wel in gekookt.*

[illegible] — [illegible] *SB.* hangen *of* gehouden worden aan de voeten, zoodat het hoofd omlaag hangt; *van een dier, bv. een kip:* aan de pooten hangen *of* gehouden worden, zoodat de kop omlaag hangt; *voorts, maar* [illegible] *dan in de plaats gesteld voor* [illegible] *een dier* zoo nemen *of* houden dat het [illegible] *Ook iemand, bv. een kind voor eenige oogenblikken* zóo nemen *of* houden, *hetgeen aangewend wordt als een middel tegen de hebbelijkheid van in den slaap het water te loozen.* — *Pass.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie bij* [illegible]

ꦥꦿꦪꦠ꧀ꦤ *of* [illegible] *SB.* omzigtig, voorzigtig, op zijn hoede; voorzigtig zijn; omzigtigheid (*Skr. prajatna,* aanhoudende inspanning; omzigtigheid, hoede. *Jav. Wdbk.*).

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* omgedraaid, omgedraaid zijn, *bv. van iemands arm door een val.*— [illegible] *iets bv. den hals van een vogel* omdraaijen.

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* benaming van zekere een aandeel uit de parè tjoekè ontvangende, heerendienstpligtigen, die tot het personeel van den pasèban behoorden en voor allerlei verrigtingen van minder gewigtigen aard werden gebezigd, vooral als postillons voor het brievenvervoer.

[illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B.* in alle opzigten goed en geschikt; passend en behoorlijk; behooren; geschikt; *ook en gew.* [illegible] *of* [illegible] overleg, nadenken; overleg en oordeel; gevoel van hetgeen behoorlijk *of* passend is. — [illegible] *in opschriften van brieven, is Jav. en wordt niet verstaan; het wordt verklaard met* [illegible] (*Skr.prajoga*, gebruik, aanwending. — *Jav. Wdbk.*)

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *ook* [illegible] (*van* [illegible] *II. en* [illegible]) *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* een soort welriekende [illegible] *Van* [illegible]

[illegible] *SB.* uit, gebluscht, *van vuur;* om, uit, *van de maand.— Verg.* [illegible] [illegible] *een vuur of lamp* uitdooven, uitdoen. *Verg. het volg. woord.*

[illegible] *SB.* de oogen digt hebben; met de oogen gesloten. [illegible] *mvdsv.*— [illegible] de oogen gesloten houden, *alsof men sliep.* — [illegible] *de oogen* digtdoen, sluiten. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* vrijman; *SB.* ontslagen uit 's lands dienst, zonder toekenning van onderstand, *van een inl. ambtenaar of beambte;* gewezen, *van een op dien voet ontslagen ambtenaar of beambte, hem noemende met zijn ambtstitel — In geschriften ook wel eens van een vorst en dan zva.* onttroond.— *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Europ.* Vermouth, *de wijn van dien naam.*

[illegible] *SB. of S. en dan* [illegible] *B.*

juweel, edelgesteenten.— [illegible] diamant, diamanten.

[illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *B. Holl.* permissie.

[illegible] *zie* [illegible] — (*Skr. paraméswara*, opperheer; het hoogste wezen; Siwa; *en Paraméswari, ook benaming van* Doerga. *Jav. Wdbk.*)

[illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* gebloemd tapijt, *mooier als een* [illegible]

[illegible] *Kw.* [illegible] *SB. iemand in zijn huis ergens over* gaan aanspreken, onder handen nemen. *Verg.* [illegible] — [illegible] de epidemische ziekte, die soms heerscht onder de buffels; *ook* heerschen van die epidemische ziekte; *en* sterfte *onder dieren, die men er op na houdt, bijv. paarden, kippen enz.* — *Verg.* [illegible] [illegible] *zoomede* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* het oor streelen, *van muziek of een ander aangenaam geluid; ook, maar o. a. op Bandoeng hiervoor* [illegible] *van een of meer paarden, bij feesten tot vier en zes tegelijk:* op de maat, door gamelan *of* angkloeng aangegeven, loopen, dansen en andere bewegingen maken.— *Een op het* [illegible] *of* [illegible] *goed gedresseerd paard noemt men een* [illegible] [illegible] *of een* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *het paard dat men berijdt,* doen *of* laten [illegible] *of* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* vallen, er uitvallen, *bv. van de rijst uit de aar;* uitvallen, *van het haar;* uit de hand vallen, *van iets, bijv. van de speer, waarmede men gewapend was; ook:* zich ontbladeren, *van een bloem.*— [illegible] *mvdsv.*

[illegible] *SB.* stotterend, *van iemands spreken.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* soort net waarvan de rand als een strik werkt en waarmeê men herten vangt. *Het wordt gesteld in of vóór de in een afsluiting gelaten opening.* — [illegible] een porog stellen. *Verg.* [illegible] [illegible] [illegible] *zoomede* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* diepe greppel *of* sloot om een kebon (*Skr. parikha*). — *Verg.* [illegible]

[Javanese] *zra.* [Javanese] — [Javanese] de vrouw *of* vrouwen, die in vroeger tijd uit een *of* meer dorpen moesten uitkomen om de parè van een hoofd, als hij veel in eens wilde gestampt hebben, te stampen; — *ook* zóo als rijststamptster *bij een hoofd* te werk gesteld zijn *of* geweest zijn. — ([Javanese] bij wijze van dienstbetoon, in eigen huis *ten behoeve van iemand, die br. wil sidekah en geen tijd of gelegenheid heeft alles zelf te doen,* rijststampen *of* rijstkoken. — [Javanese] *het rijststampen of rijstkoken* zóo laten doen, zoo overdragen *aan een ander. K.)*

[Javanese] *of* [Javanese] *zeer plat zva.* [Javanese] *van menschen; voorts SB.* af, klaar, afgeloopen, *van een verrigting of wel van een of meer gedeelten daarvnn.* — [Javanese] dood, *van een geslagt dier, als het leven er uit is, als alle zenuwtrekkingen hebben opgehouden.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. een mensch of dier* wreedaardig *of* hevig kastijden; *een dier zooals br. een muis, die door de kamer loopt* doodslaan.

[Javanese] *Holl. SB.* purgatie. [Javanese] een purgatie toedienen *aan iemand.*

[Javanese] bladerloos, kaal, *van een boom of struik;* open, *van een rijtuig, waar men den kap afnam. Zie en verg.* [Javanese] *zoomede het hieronder volgende woord, aldaar I.* — *Verg. ook* [Javanese]

[Javanese] *I. dikwijls voor* [Javanese] — *II. SB.* het niet willen opgeven, hardnekkig zijn streng vasthouden, halsstarrig. — [Javanese] niet aflaten, dwingen; *iemand* willen dwingen; *een vrouw* dwingen, willen dwingen zich overtegeven. — *Pass. ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* vorst (*Skr. praboe,* superieur, opperste, heer, meester. *Jav. Wdbk.*). — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *1.* rijkssieraden. — *2.* gouvernements eigendom, maar ter bewoning gegeven aan een ambtenaar, als een voordeel aan zijn betrekking verbonden, *van een huis; ons* lands *in landswoning.* — [Javanese] sawahgronden, waarvan de opbrengst behoort tot de inkomsten van een aangesteld *of* erkend inlandsch hoofd, *br. van een wadana. Na de reor-*

ganisatie van de Preanger heeft men zulke gronden niet meer. — [illegible] *hetz.* — *De eigenlijke beteekenis van dit laatste kan zijn:* sawah *of* sawahs met een zigtbare grensscheiding, *en dit voor:* sawah *of* sawahs afgescheiden van de overige in het distrikt, *of wel* afgesloten sawah *of* sawahs, *t. w. ten behoeve van een hoofd of de hoofden.*

[illegible] *I. zva.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] de Schepper en Vrijmagtige. — *II. zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* voeder, eten. — [illegible] het (een) maal geven aan *velen*, *bv. aan zijn werkvolk.* — [illegible] voeden, te eten geven *aan vrouw, kinderen en bedienden, gezegd van het hoofd van het huis, dat hij zulks is verpligt; voorts een dier*, *bv. een paard* eten geven.

[illegible] — [illegible] *SB.* opkomen voor de kosten van de begrafenis met ap- en dependenties van *iemand;* de kosten van de begrafenis van *iemand* betalen. — [illegible] *hetz.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* gereedschap, instrumenten, *bv. van hout, ijzer of bamboe;* materialen, *bv. voor den bouw van een huis; ook en dan ook wel* [illegible] meubelen; *voorts:* tuig *van een paard;* iets behoorende tot de uitrusting van een *schip;* gerij, *eet*gerij, *keuken*gerij *enz.* — deelen, gedeelten *van een brug. Enz.* — [illegible] een *of* de verschillende dingen, *bv. kussens, deken, enz.* die tot een slaapplaats behooren. — [illegible] de verschillende artikelen *of* een er van, behoorende tot den dos *of* tot speciaal gebruik van een man. — [illegible] *hetz. van een vrouw.* — [illegible] oorlogsmateriaal. — [illegible] allerlei soorten van prabots, de diverse prabots. — [illegible] *iemand* voorzien van prabots. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. of S.* [illegible] *B.* gezegde, spreuk, les; waarheid, nuttig om te weten en te bedenken, uitgedrukt in een spreekwijs; spreekwoordelijk gezegde. — [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] (*Skr. paribâsâ*, algemeene regel van interpretatie. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*).

ꦥꦿꦶꦪꦤ꧀ꦠꦶ zie [illegible] [illegible] en ꦥꦶꦫꦶꦁ

ꦥꦿꦸꦁ zva. [illegible] *in uitdrukkingen zooals deze:* [illegible] Of *wel:* [illegible] *Antw.* [illegible] *Enz.*

ꦥꦫꦁ *SB.* soort groote arit.

ꦥꦫꦼꦁ *I. SB.* geven, toestaan, vergunnen, goedvinden. — [illegible] *B.* als het mij gegeven wordt. — [illegible] *B.* en als zoo is de wil van Allah.— [illegible] zie [illegible] *bij* [illegible] — [illegible] *van het Godsbestuur: iemand iets* geven, schenken, vergunnen. *Voorts nog* [illegible] *iemand* gegeven worden de vrouw (de man) te worden *van iemand.* — 2. [illegible] *S.* [illegible] *B.* het trof juist; toevallig; juist; geviel het, trof het; het treft.

ꦥꦫꦸꦁ *SB.* plek in een rivier, waar het water een snellen stroom heeft, (terwijl de bodem daar geen zandbodem is, maar vol ligt met steenen. *Rg. Reg. Tj.)*

ꦥꦼꦫꦁ *SB.* strijd, oorlog, gevecht; strijden, vechten. — [illegible] vechten, oorlogen *tegen iemand, iemand* bevechten. — [illegible] vechten; strijd, gevecht. — [illegible] slagveld; plaats *of* tooneel van een strijd; oorlogstooneel. — [illegible] ten tijde dat er gevochten wordt; in den strijd. — [illegible] *of* [illegible] een gevecht, *m. d. z. van een of* ander gevecht.— [illegible] zie [illegible]

ꦥꦼꦫꦁ 2 — [illegible] zva. [illegible]

ꦥꦶꦫꦁꦥꦶꦫꦁ zie ꦥꦶꦫꦁ

ꦥꦶꦫꦶꦁ *SB.* bord, tafelbord. — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] 2 *en* [illegible] *zie* [illegible]

ꦒꦥꦫꦁ *SB.* verdord, verdroogd, *van een blad of de bladen aan een boom of struik;* dor, verdroogd, *van mos, zooals van het mos op een steen.* — *Verg.* [illegible]

ꦒꦥꦫꦁ 2 *zva.* [illegible] *dat toch ook wel van het lijf wordt gezegd. Zoo noodig voegt men* [illegible] *of* [illegible] *achter.* [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible]

ꦥ2ꦁ *I. SB.* [illegible] *naam van een* soort klei *of* leemaarde. — *Men bakt er pannen en potten van, ook wordt deze aarde gebezigd als een soort zeep, alleen of als ingredient van zeker mengsel, waarmeê men het hoofd wascht, om dat te zuiveren.* [illegible] *of* [illegible] *hetz. — Zie ook* [illegible] — *II.* [illegible] *SB.* bamboe *of* hout dat [illegible]

[Jav.] — [Jav.] *bamboe of hout* kappen om het vervolgens te laten liggen tot dat het droog is en geschikt voor brandhout; *ergens* zóo doen.

III. [Jav.] *SB.* ongehoorzaam zijn aan *of* niet luisteren naar *een bevel of bevelen. Verg.* [Jav.] *en ook het Jav. Wdbk.*

[Jav.] *zie* [Jav.] *II.*

[Jav.] *Holl.* franko; *SB.* postzegeltje.

[Jav.] *SB.* stel (12 *stuks*) *knoopen.* [Jav.] een stel knoopen.

[Jav.] — [Jav.] *SB.* stijf, stijf geworden, *van de spieren van een lichaamsdeel, bv. van het been, als dat zich geruimen tijd in dezelfde gebogen positie bevond; ook* voor goed stijf geworden *of* opgetrokken, *van de spieren van zoo'n lichaamsdeel, zoodat men het niet meer kan gebruiken. Voorts:* op de zij, met de beenen opgetrokken, liggen; *ook nog zva.* [Jav.] *en fig.* in kommer en zorgen, verslagen neêrzitten. [Jav.] *een kind, dat men naast zich heeft liggen,* met een arm omvatten, terwijl men met de beenen opgetrokken op een zij ligt. *Verg. bij* [Jav.]

[Jav.] [Jav.] *zva.* [Jav.] *Enz.*

[Jav.] — [Jav.] *zva.* [Jav.] *maar slechts van menschen.* — [Jav.] *mvdsv.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* krimpen, *zooals van goed door wasschen of verven; en fig. zva.* [Jav.] *fig.* — [Jav.] *de hand* terugtrekken, *in plaats van die uitsteken,* die niet uitsteken, *om iets dat toegehouden wordt, aan te nemen.*

[Jav.] *I. SB.* door elkaâr staan, zooals men ze neêrzette, om ze maar uit de handen kwijt te worden, *van allerlei wadahs, bv. na het eten.* — *II. zie* [Jav.] *I.*

[Jav.] *SB.* opening, gat, holte *in een boom;* zoo'n gat in een boom, waarin een vogel zijn verblijf opslaat *of* zijn nest maakt. [Jav.] *ook* [Jav.] een opening, gat *of* holte hebben, zóo hol, *van een boom.* — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] ([Jav.] *Kw.* gevaar, gevaarlijk. *Jav. Wdbk.*) — [Jav.] *naam van de kris van Soepena.*

[Jav.] (*Rg.*) [Jav.] *SB.* iemand die

houten scheeden voor krissen vervaardigt zoomede handvatten voor die wapens maakt en besnijdt.

[Javanese] *SB.* het mengsel van metalen, waarvan sommige [Javanese] worden vervaardigd.

[Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *Holl. SB.* pacht. — [Javanese] *iets* pachten. *Pass.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] pachter, *en bep. ook* pandjeshuishouder.

[Javanese] *SB. I.* de hand slaan, om er een begin meê te maken, aan iets; beginnen uitvoering te geven, uitvoering geven aan iets; beginnen. *Soms echter is* [Javanese] *niet terug te geven. Voorts bevelenderwijs gebezigd:* doe; doe het; begin. — 2. *zva.* [Javanese] *II. of* [Javanese] — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* redewoord *om te beteekenen* het den mond openen *om te gaan spreken*, het beginnen *te spreken; en van daar ook* [Javanese] *voor* spreken, zeggen. — [Javanese] zeggende, luidende, luidde; het luiden, de inhoud *van een brief.* — [Javanese] als volgt. — [Javanese] het lag mij op de tong, *bv. om het te zeggen;* ik was op het punt te spreken.

[Javanese] *SB.* spijker, nagel. — [Javanese] ijzeren kram, *tot verbinding, bv. van twee planken.* — [Javanese] *iets* spijkeren, met spijkers *of* nagels bevestigen; *iets* vastspijkeren *of* aanspijkeren.

[Javanese] *SB.* deksel, kleeding. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* die (hetgeen) hij (zij) gewoon is (was) te dragen; zijn, haar. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* ([Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv.*) *iets* gebruiken, bezigen; gebruik maken *of* zich bedienen van *iemand of iets; iets* doen strekken tot *of* om *iets; iets* aanhebben, dragen, ophebben; *ook* zich kleeden. *Voorts* [Javanese] *en* [Javanese] met; *en* [Javanese] [Javanese] zonder. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zich kleeden en tooijen, *van meer dan een persoon.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *door iemand* als gemalin genomen worden, tot zijn vrouw gemaakt worden. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* den kost voor het eten, de kleêren voor het nemen hebben. — [Javanese] geliefd wor-

den *door iemand.* — [illegible] *SB. het* tuig *van een paard.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* kleeding, gewaad, kleêren. — [illegible] iets (*kleedingstuk, wapen enz.*) dat gedragen wordt door een vorst. [illegible] *SB.* het noodige hebben, kunnen leven. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* loopen met *een kleedingstuk, i. d. z. van dat aanhebben.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* toovermiddel. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* het gebruiken, *enz.* — [illegible] *S.* [illegible] *B. iets* ten gebruiken geven *aan iemand: ook iets* gebruiken *voor of ten behoeve van iemand.*

[illegible] — [illegible] *SB.* pappen; *ook bòròk' waarbij zich maden hebben gevormd,* medicineren met gestampte pitjoengschors, *die er op of in gestrooid wordt en de maden doet sterven.*

[illegible] — [illegible] *naam van een werkje dat handelt over de leer, zoomede over de godsdienstige wetten van den Islam* (*Ar.* فقه *phikh,* regtsgeleerheid. فقيه *phakih,* regtsgeleerde.).

[illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *SB.* het er voor benoodigde geld.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* voor, om te, om te dienen tot.

[illegible] *SB.* suf *van ouderdom.*

[illegible] *SB.* behoeftig, ten minste geen vast inkomen hebbend persoon, die tot den geestelijken stand geacht wordt te behooren; *ook wel eens voor* zoon van een aanzienlijke ([illegible]), die nog niet in dienst is (*Ar.* فقير).

[illegible] *S.* [illegible] *B.* overdenking, gedachte, voorstelling die men zich maakt; hetgeen men zich voorstelt *of* denkt te doen; voorwerp van de gedachten *van iemand;* idée, gevoelen, oordeel; denken, nadenken; gemoed (*Ar.* فكر *phikr*). — [illegible] *S.* [illegible] *B.* (*van een aanz.*) denken, uitdenken, *iets* bedenken, aan; over *of* om *iets* denken. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* (*van een aanz.*) nadenken, peinzen over *iemand of iets; iets* overdenken. [illegible] *SB.* overweging, meening, nadenken, het denken; *enz.* — [illegible] gedachte, denkbeeld, meening, *enz.* — [illegible] ondoordacht. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *iets* verzinnen, uitdenken. — [illegible] denken op de toekomst. —

[illegible] *of* [illegible] regtschapen; regtschapen denken. — [illegible] ernstig nadenken over zich zelf. — [illegible] indachtig zijn aan zijn feilen en tekortkomingen, zoomede aan zijn verpligtingen tegenover zich zelf als mensch. — [illegible] nadenken over zijn toestand en over wat nu aantevangen; nadenken wat hem te doen staat.

[illegible] *SB.* weefgetouw.

[illegible] *SB.* op eerlijke wijze wat trachten te verdienen. — [illegible] dat weten te doen.

[illegible] *ook* [illegible] *Holl. SB.* procureur.

[illegible] *SB.* wapen, wapenen. — [illegible] *spreekw.* al is iemand ook nog zoo gering, bedenk dat hij ook een mensch is en als zoodanig uw gelijke. *Verg.* [illegible]

ꦥꦏꦏꦱ꧀ *SB.* gereedschap, gereedschappen, werktuig (*Mal. perkakas*); *fig. en dan ook wel* [illegible] de werktuigen, *handen*, *voeten*, *oogen*, *ooren enz.* waarvan het lichaam zich bedient voor de een of ander functie *of* waarvan de mensch zich bedient om in zijn levensonderhoud te voorzien.

ꦥꦏꦺꦠ꧀ *Holl.* pakket; *SB.* portefeuille.

ꦥꦶꦏꦠ꧀ — [illegible] *SB.* vogels vangen met behulp van een pamikat. — [illegible] iemand, die daar zijn beroep *of* werk van maakt. — [illegible] lokvogel, *fig.* lokvink; *ook wel voor* de kooi met den lokvogel. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] het kooitje, *of* dat gedeelte van de vogelknip waarin de vogels worden gevangen.

[illegible] — [illegible] *SB.* omslingeren, omwinden. — [illegible] *fig.* verstrikt, onstrikt. — [illegible] elkaar zóo omvat houden dat ze elkaar als het ware omslingeren, *van twee worstelende personen.*

ꦥꦏ꧀ꦱ *SB.* dwang, geweld (*Skr. paxa*, gevoelen dat men verdedigt en volhoudt, assertie; partij, die men kiest *of* omhelst. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*) — [illegible] *spreekw.* — [illegible] *iemand* dwingen, er toe forceeren; bij *iemand* aan blijven

houden; toch maar aanhouden met *iets*, *in weerwil van hetgeen er tegen in wordt gebragt;* met geweld; met alle geweld willen. — of zich forceeren *tot iets*.

zva.

SB. alles wat maar voor den mond komt zeggen; alles maar in het gezigt zeggen. — iemand die zulks doet, die er een handje van heeft dat te doen.

zie

en *zie*

zie

SB. hetgeen men gebruikt om te breeuwen; *ook* stopverf. — breeuwen; *iets* met stopverf digten; *een ruit* met stopverf vastzetten. — *Verg.*

SB. benaming van een gewigt van 100 *kati's of* 125 *Amst. ponden.* — *Jav. zva.* — *zva.* *ook zva.* 2. — architraaf, bindbalk.

zie

— *SB. iets* verbrijzelen, stukslaan, *bv. een moentjangvrucht met een steen, stuk hout of derg.*

zie *II.*

— *SB. iemand* aanhouden, niet toestaan zich te verwijderen *of* naar huis te gaan, *hetzij omdat hij zich aan het een of ander heeft schuldig gemaakt, hetzij omdat men hem iets te doen geeft; voorts* (*in het Bandoengsche: kunstterm voor een wild paard of niet te regeren buffel, om het dier te temmen, ergens* vastbinden en gedurende twee *of* drie dagen zonder eten *of* drinken laten. *K.*).

ong. *of* *SB.* vierde, kwart. — *of* een vierde, een kwart. — *iemand* het haar zóo afscheeren, dat er een kruis blijft zitten. *Het geschiedt bij wijze van straf op de priesterscholen, bv. met hem die een gebed verzuimde of een gebedstijd versliep. En vroeger was het ook een straf voor overspel.* — kruisweg, viersprong.

zie

SB. uit, gedaan zijn *met iets, bv. met het iemand voorzien van het noodige; voorts onvertaalbaar* redewoord *voor*

[illegible] *loslaten; en bevelenderwijs: zva.* laat los! — [illegible] voor goed *of* tijdelijk *van iets* af zijn, *bv. van het rooken; ook* wegblijven, *zoodat men ergens niet meer komt; en* er meê uitgescheiden zijn, *hetzij omdat men genoeg verdiend heeft, hetzij omdat men er geen lust meer in heeft of wel omdat men er te oud voor is geworden.* — [illegible] af en toe het niet doen; niet geregeld, maar zoo dat er tijden zijn dat men het niet doet, *bv. met betrekking tot het eten van rijst in een tijd dat er schaarschte is aan dat voedingsmiddel.*

[illegible] *I. S.* [illegible] *B.* bijzonder, erg, heel *in bv. nog niet heel ver.* ([illegible] *zva.* [illegible] *kw. zva.* [illegible] uitermate, bijzonder, over-, *zooals in overgroot (Skr. ati).* — *Jav. Wdbk.)* — *II.* [illegible] *SB. ook wel S.* [illegible] *B.* de dood; *het woord wordt ook gebezigd, daar waar wij volgens ons spraakgebruik* leven *zeggen.* — *III.* [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *SB.* wijze, waarop iets wordt aangelegd *of* gedaan; wijze van handelen; het doen, wijze waarop het gaat; toepassing, gebruik, aanwending, gelegenheid, occasie; gebaar, gebaren. — [illegible] *ook zva.* [illegible] — [illegible] wat staat ons te doen. — [illegible] God weet het wat er toen in zee met mij gebeurd is *of* hoe het toen in zee met mij gegaan is. — [illegible] *ook:* zich kunnen roeren, zijn handen vrij hebben. [illegible] gebaren maken. — [illegible] *iets* aanwenden, gebruiken, toepassen, bezigen; *volksvermakelijkheden* verordenen; overeenkomstig *een zekere wijze* handelen *of* doen, zóo doen; van *iets* een idee geven, *door vergelijkingen of met behulp van een aanschouwelijk iets;* van *iemand of iets* partij trekken; met *iets* manoeuvreren *of* werken; *soldaten* opstellen. — [illegible] het vonnis ten uitvoer leggen. — [illegible] *bezigt men bv. als volgt:* [illegible] *d. i.* . . . . slechts ontbreken de werklui. — [illegible] hetgeen is te doen *of* in praktijk te brengen. — (*Sp. d. J. bl.* 146, *leze men* [illegible] *i. pl. v.* [illegible]). — [illegible] te werkstelling met de noodige leiding; *ook zva.* [illegible]

ꦥꦺꦠꦶ *SB*. kist, koffer. — [Javanese] doosje, kistje; kistje *voor geld of bijouterien.*

[Javanese] *SB. een soort* luis, *die vee en honden plaagt.* — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

ꦥꦶꦠ *SB.* lint, band. (*Port. fita*).

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *I. ong.* [Javanese] *S.* [Javanese] *B. ook wel eens* [Javanese] *als B. terwijl* [Javanese] *en* [Javanese] *zijn zva.* [Javanese] *of daarvoor mooijer woorden:* les, onderrigting, vermaning, voorschrift, voorschriften, instructie; *voorts* [Javanese] *S.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *B. of slechts wat mooijer woorden:* onderrigt geven, onderrigten; zeggen hoe te handelen, zijn instructies geven *aan iemand.* — [Javanese] *S. met* [Javanese] *en* [Javanese] *als bov.* — vermanen, een vermaning rigten *of* vermanenderwijze spreken *tot iemand; iemand* onderrigten, leeren *iets te zijn of hoe iets te doen.* — [Javanese] *S. met* [Javanese] *als bov.* — *iets* leeren *aan iemand; enz. Verg.* [Javanese]

II. [Javanese] *Kw.* geknakt. *Jav. wdbk..* — [Javanese] *of* [Javanese] gouden *of* zilveren buikband met gelédingen *of wel* zamengesteld uit een aantal, door scharnieren verbonden stukken.

[Javanese] *SB.* verstuikt, ontwricht, verrekt, *van een arm, been enz.; en van een dier:* den poot ontwricht, verrekt *of* verstuikt hebben; *ook* den poot niet ferm neêrzetten, trekken met zijn poot, *bv. van een haan, tengevolge van een steenworp. Maar volg. K.* [Javanese] *zva.* [Javanese] *Rg. heeft:* seriously sprained. Broken as a bone of the body of man or beast.

ꦥꦠꦶꦃ *of* [Javanese] *SB titel van den hoogsten inlandschen ambtenaar onder den regent, wien hij bij verschillende gelegenheden vertegenwoordigt of ter zijde staat:* onderregent. *Volg. Prof. Kern. Jav. wdbk. kan* [Javanese] *hetz. zijn als* [Javanese] *kw.* heer (*Skr. pati, patih*), *maar is het waarschijnlijk een naamwoord van* [Javanese] *grondvorm van* [Javanese] (*kw. zva.* [Javanese]) *zoodat het eig. zva.* [Javanese] (hoofdman, aanvoerder, opzigter) *beteekent.* — [Javanese] *of* [Javanese] het huis, de woonstede van den patih.

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* gewend, gewend zijn; vast, steêvast; steeds maar door; blijvend, voor goed; gebruikelijk, gewoon, *bv.*

van een werkwijze of van een toestel, ook van een naam; blijven, voor goed blijven, *ook* wonen, huizen *ergens, het laatste bv. van een tijger in een zeker bosch.* — [illegible] *iets* altijd en enkel. gebruiken *voor iets; op een plaats iets* bestendigen, *bv. het tabakverbouwen; iemand* bij voortduring doen verblijf houden *ergens.*

[illegible] *Jav. zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* kopje met bij behoorend schoteltje; *maar volg. sommigen het* schoteltje *behoorende bij een kopje, terwijl volg. anderen het een benaming zou zijn voor het* kopje.

[illegible] *en gew.* [illegible] berokkening van kwaad, kwaadstoking, betichting, laster. *Ar. phitna, eig.* tentatie, beproeving. *Jav. wdbk.* — [illegible] *SB. iemand* kwaad berokkenen, betichten, lasteren, beschuldigen. *Verg.* [illegible] — ([illegible] *zva.* [illegible] *Reg. Tj.*)

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *naam van een* [illegible] *soort.*

[illegible] *I. zie* [illegible] — 2. [illegible] *SB. een boom of struik willende dien verplanten* zóo uitgraven dat de wortels besloten blijven in een groote kluit aarde; *voorts* in de rondte gaan, rondrijden; *ook* ronddraaijen, *bv. van de wijzers van een klok.* — [illegible] *iets* ronddraaijen, *bv. het rad van een wagen, de wijzers van een klok enz.; ook een paard* laten rondloopen *in een renbaan.* — [illegible] de wegen, die *in een kebon* den aanplant doorsnijden; *en, maar dan ook wel* [illegible] de kleine wegen *of* binnenwegen *op een hoofdplaats.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* soldeersel (*van* [illegible] *omdat het uit drie bestanddeelen bestaat. Jav. Wdbk.*)

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] meisje van vorstelijke afkomst; prinses; nimf *uit de swarga loka, zie bij* [illegible] (*Skr. poetrí,* dochter, *vr. van poetra.*) — [illegible] de prinses. — [illegible] het verblijf der prinsessen in een karaton. — [illegible] popje, gemaakt van *een of meer* opgerolde lappen, om welk rolletje vervolgens een bandje werd gebonden, in dier voege dat men dat kreeg hetgeen het hoofd moet verbeelden. — [illegible] *naam van een boomsoort, die goed hout levert.* (*Podocarpus bracteata. K.*).

ꦥꦶꦠꦿꦃ *SB*. de gave, die, als de groote vasten ten einde spoedt, aan den priester wordt gegeven; *in de dorpen en door minvermogenden op de hoofdplaats gemeenlijk* ꦧꦼꦫꦱ꧀ꦩꦼꦠꦃ *rauwe rijst zoomede eenige, drie, vijf ook wel tien centen* (*Ar*. فطرة).— ꦩꦶꦥꦶꦠꦿꦃ of ꦔꦶꦥꦶꦠꦿꦃ de pitrah betalen.

ꦥꦠꦿꦺꦴꦭ꧀ꦭꦤ꧀ *zie* ꦥꦠꦿꦺꦴꦭ꧀ꦭꦤ꧀

ꦥꦠꦿꦺꦴꦭ꧀ꦭꦶ *zie* ꦥꦠꦿꦺꦴ

ꦥꦠꦿꦺꦴꦭ꧀ꦭꦶ *Holl.* patrouille; *SB.* wachthuis aan de grens *van een afdeeling of distrikt. Verg.* ꦫꦺꦴꦢꦿꦃ

ꦥꦠ꧀ꦠꦏꦒꦸꦭ꧀ *ook* ꦥꦠꦤ꧀ꦏꦒꦸꦭ꧀— ꦕꦼꦠꦤ꧀ꦏꦒꦸꦭ꧀ꦏꦤ꧀ ook ꦕꦼꦠꦤ꧀ꦏꦒꦸꦭ꧀ꦏꦤ꧀ *SB. van twee of meer personen: iemand* heen en weêr trekken *of* sleuren, *willende hem, ieder voor zich, naar zich toe trekken. En van honden: een dier, bv. een hert dat ze aangrepen,* heen en weêr sleuren.

ꦥꦠꦏꦒꦸꦕꦼꦒꦸꦭ꧀ꦠꦼꦠꦼꦏ꧀ *zie* ꦏꦠꦕ

ꦥꦠꦶꦏ꧀ *SB.* bijl, om hout te behakken.

ꦥꦠꦸꦏ꧀ *Kw.*— ꦥꦥꦠꦸꦏ꧀ *of* ꦥꦕꦠꦸꦏ꧀ *SB.* bek, snavel, neb *van een vogel;* bek *van een schildpad.*

ꦥꦼꦠꦶꦏ꧀ — ꦏꦼꦥꦼꦠꦶꦏ꧀ *SB.* in den modder blijven steken.

ꦥꦼꦛꦶꦏ꧀ — ꦩꦼꦛꦶꦏ꧀ *SB. een blad, een bloem, ook vruchten, bv. koffij vruchten,* plukken, afplukken.

ꦥꦼꦛꦶꦏ꧀ꦛꦶꦏ꧀ een soort horzel. *Rg.*

ꦥꦼꦛꦶꦏ꧀ — ꦏꦼꦤꦥꦶꦥꦼꦛꦶꦏ꧀ *zie onder* ꦏꦼꦏꦼꦤ꧀

ꦏꦥꦠꦏ꧀ *of* ꦏꦥꦠꦏ꧀ꦏꦤ꧀ *SB.* het vak dat vroeger, om wegspoeling van den grond te voorkomen, gemaakt werd om ieder koffijboom, als de tuin was aangelegd op hellend terrein; *voorts* de sawah kweekbeding, waarop wordt uitgezaaid, *en eindelijk wel eens voor* vak van een sawah. *Verg.* ꦏꦺꦠꦏ꧀ꦏꦤ꧀ — ꦏꦕꦠꦏ꧀ pètaks, een pètak maken.

ꦏꦥꦏꦠꦏ꧀ — ꦏꦥꦏꦥꦏꦠꦏ꧀ *naam van een vischsoort.*

ꦥꦼꦛꦼꦛꦼꦃ — ꦏꦼꦛꦼꦃꦏꦼꦛꦼꦃ ꦥꦶꦛꦼꦛꦼꦃ *zie bij* ꦏꦼꦛꦼꦃ

ꦥꦠꦼꦏꦥꦏꦠꦏ꧀ꦠꦼꦏ꧀ *SB.* trippelend, *van het loopen van een dwerg (K.) en van een krielkip.*

ꦥꦠꦸꦠꦏ꧀ *I. SB.* voorkomen, uiterlijk; *zóo* er uitzien.— ꦱꦶꦥꦠꦸꦠꦏ꧀ꦏꦺ zva. ꦱꦶꦥꦠꦸꦠꦏ꧀ — ꦱꦥꦠꦸꦠꦏ꧀ gelijk van uiterlijk, met hetzelfde voor-

komen; *ook zva.* [Javanese script] — *II.* [Javanese script] *SB.* voegzaam, behoorlijk, betamelijk.— *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *en gew.* [Javanese script] *ook wel geschreven* [Javanese script] *SB.* jong boompje uit een pit voortgekomen; uit zaad voortgekomen jonge plant *of* struik.— [Javanese script] jong mangga boompje.

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] *of* [Javanese script] zonder interruptie, al maar door, aanhoudend, steeds.

[Javanese script] *naam van een boom, de Gustavia Valida, volg. Rg., en waarvan de bladen als lalab worden gegeten.*

[Javanese script] *SB.* klein, *van iemands oogen; ook daarvan:* nagenoeg digt zitten en bijna niet te openen, *als gevolg van oogziekte.*

[Javanese script] *SB.* klein gebleven, niet volgroeid, *van vruchten; ook* krom, *bv. van een komkommer, en (van iem. of van iemands gezigt zva.* [Javanese script] *Reg. Tj.)*

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script] *II.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *ong. Volg. het Mal. Wdbk. van Prof. Pijnappel is petas het Eng. petards.*— [Javanese script] *SB.* vuurwerk, zwerm, voetzoeker; voetzoekers, zwermen. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* garnalen of wel andere visch ook wel vleesch, onder toevoeging van zout afgekookt en vervolgens doorgezeefd tot een soort gelei.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *maar van kleine voorwerpen.*— [Javanese script] *iets, bv. een potlood*, breken, in stukken breken.

[Javanese script] *SB.* afgedaan, afgeloopen, beslist; zich er af maken *met bv. (te zeggen)* [Javanese script] *Ook antwoorden* kortaf *met bv. ik heb het niet.*— [Javanese script] *een zaak* uitwijzen, beslissen, afdoen.— [Javanese script] uitspraak, vonnis, decisie.— [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] niet van wijken *of* zich overwonnen geven willen weten, zoolang men nog een lid kan verroeren.

[Javanese script] *wel eens in plaats van* [Javanese script] *maar het is bijna ongebruikelijk.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *(Ar:* فتوي, *phatwâ).*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *ook zva.* [Javanese script]

Bv: [illegible] *zva.* [illegible] *ook zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* scherpe harde stekels *aan weerskanten van den kop van sommige visschen, zooals de* [illegible] *enz.* — [illegible] met die stekels steken.

[illegible] *SB.* bijltje dat het fatsoen heeft van een balioeng.

[illegible] — [illegible] *SB.* spatten, *dwz. dat de kleine stukjes of splinters er afvliegen, van gloeiend ijzer dat gesmeed wordt, van den klapperdop als men de vrucht met behulp van een bedòg ontdoet van de schil; enz.* — [illegible] door zoo'n stukje *of* splinter getroffen worden.

[illegible] — [illegible] *SB.* onkunde, onkundig, *in ruimen zin.* — [illegible] *van iemand:* weet van alles af, kan overal meê te regt.

[illegible] *SB.* geruïneerd, *bv. door het spel.*

[illegible] *ook wel* [illegible] *Holl. SB.* potlood.

[illegible] *naam van een boom en van zijn vruchten, een groot soort stinkboonen, die door de inlanders als toespijs bij de rijst worden gegeten (Parkea speciosa).*

[illegible] *in het Buitenzorgsche betiteling door zijn onderhoorigen, van een Chineeschen landheer of landhuurder (Chin. pow tia).* — [illegible] *waarschijnlijk een verb. van* [illegible] *volg. K. die aanteekent het laatste niet te verstaan, op Bandoeng in gebruik, zoo als wij* nabob, Croesus *bezigen. Bv.* [illegible]

[illegible] *Voor* [illegible] *en* [illegible] *zie de gramm.*

[illegible] *SB.* geleverd door velen aan het Gouvernement, dat nu ook de eigenaar werd, *bv. van het meubilair van een pasangrahan of van transportmiddelen, zooals een koeda aloes of koeda gladag, welke paarden dan ook wel* [illegible] *werden genoemd. Deze wijze van belastingheffing is thans afgeschaft.* — [illegible] *iets* met zijn velen [illegible] *of* [illegible] *Pass.* [illegible] — [illegible] gezamenlijk *iets koopen.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *Jav.* donker, duister. *Mal. petang,* duister, avond. — [illegible] *in de Soepena:* een soort troepen. *Door den schrijver van de Gesch. van Abdoerahman en*

Abdoerahim wordt [illegible] *verklaard met* [illegible] *en met* [illegible] — (*Kapetangan* (*ook kapentangan en kapetingan? hetgeen de afleiding onzeker maakt*) *geheime agenten, die door den vorst op allerlei expedities worden uitgezonden. Ze worden ook pendjoerit geheeten. P. Mal. Wdbk.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* uitzoeken, *bv. uit een mand met vruchten, de rijpe of mooije.*

[illegible] *SB.* een werktuig, *t. w. een boog van bamboe met een koord tot pees, die in trilling kan worden gebragt met een haakje* ([illegible]), om de kapas, nadat ze van de pitten is ontdaan, verder te zuiveren. *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *Ook een boogje van bamboe met een bamboezen pees, dat aan een* [illegible] *wordt bevestigd en dan in de lucht geluid geeft.* — [illegible] *kapas* met de petèng zuiveren.

[illegible] 2 [illegible] *S.* [illegible] *B.* nacht, *en die geacht wordt te zijn begonnen als het na zonsondergang duister wordt, van daar ook voor ons* avond; *voorts* etmaal (*nacht en volgenden dag*).— [illegible] *met betrekking tot een afstand, beteekent, dat men, om dien afstand af te leggen, moet overnachten en eerst den volgenden dag aankomt:* een 24 uur. — [illegible] morgen avond. — [illegible] 's nachts; 's avonds.— [illegible] *ergens* den nacht doorbrengen, overnachten.— [illegible] *op een sawah, hoema of kebon* den nacht doorbrengen om den aanplant te bewaken. *Verg.* [illegible] — [illegible] den geheelen nacht door.

[illegible] 2 [illegible] 2 *SB.* stuk; gebroken. [illegible] *mvdsv.*— [illegible] een stuk; een gedeelte. [illegible] *kunstterm voor* een halve bamboe. *Verg.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *Voorts van het vasthouden van de uiteinden van een touw, door twee personen:* ieder aan een kant.— [illegible] ([illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*) *iets* afsnijden, korten; *iemand de hand of het hoofd* afkappen, afslaan; *een zeker gedeelte* inhouden, korten op *iets, bv. op iemands loon.* — [illegible] *o. a. ook een visch* in mooten snijden. — [illegible] *iets* breken, in stukken breken; *iemand of een dier de tong* uitsnijden. — [illegible] snid, model, fatsoen. — [illegible] de van *N. N.* gescheiden man *of* vrouw; *ook* hetgeen

er afvalt, *bv. van het hout waarvan men een stijl maakt, maar wat dikwijls nog bruikbaar is voor iets anders, dwz. niet altijd is wat wij zouden rekenen tot krullen en spaanders. Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *benaming van* de belasting op het slagten van vee. — [illegible] *benaming van* de belasting die voor de reorganisatie van de Preanger werd opgebragt door den slagter van beroep; *ze bedroeg voor ieder beest, buffel of rund, f* 2.— [illegible] *noemde men* de belasting, die werd opgebragt door ieder, die een buffel slagtte, waarvan het vleesch niet bestemd was voor den verkoop, maar voor eigen gebruik of [illegible] *Ze bedroeg f* 0,40.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *en* [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *I. Holl. SB.* pas, reispas.— *II. in het Buitenzorgsche zva.* [illegible]

[illegible] redewoord *voor* [illegible] *voor het uitgaan of uit zijn van een vuur of licht. Bv.* [illegible]

[illegible] *SB.* partje, *zooals een vierde of derde partje, van een vrucht;* stukje *van een koekje Jav. suiker;* reep, *bv.* 1/4 *van een bamboe, die in de lengte werd gespleten.* — [illegible] een partje; *dikwijls voor* een vierde part *of* een derde part. — [illegible] een pasi nemen *van een vrucht of bamboe.* — [illegible] *een vrucht, een bamboe, ook wel brandhout* in stukken deelen *of* splijten. — [illegible] *poët. van iemands gelaat:* als een part van een in parten gedeelden kadoe, *dwz.* den vorm hebben van een ellips. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* mes. — [illegible] *of* [illegible] mes *of* mesje dat *o. a* door timmerlieden wordt gebruikt om hun arbeid wat bij te werken, *in het algem.* waar men allerlei dingen meê besnijdt en knutselt.— [illegible] *of* [illegible] tafelmes. — [illegible] pennemes, zakmesje. — [illegible] iets dat den vorm heeft, er uitziet als een mes, *bv.* een houten mesje tot kinderspeelgoed.

[illegible] — [illegible] *SB.* met de grootst mogelijke toewijding, geen moeite of inspanning ontziende, *bv.* [illegible] *Ook:*

met ter zijde stelling van alles; zijn uiterste best doen.

[Javanese] — [Javanese] *naam van een djeroeksoort.*

[Javanese] *SB.* gescheiden, gescheiden zijn; scheiding. — [Javanese] scheiden, gescheiden *van iemand of iets; vechtende menschen of dieren* scheiden. — [Javanese] de pasantren, die men met iemand zamen bezocht, verlaten; *ook:* een ander pasantren bezoeken, als hij *of* ik. — [Javanese] afgaan *van iemand, met wien men zamen woonde, ook* niet hetzelfde huis bewonen.— [Javanese] *enz.* — [Javanese] niet langer denzelfden meester hebben. — [Javanese] van elkaâr scheiden, van elkaâr afgaan; scheiden, zich scheiden *van iemand.*— [Javanese] *hoffelijk voor:* gescheiden zijn *van zijn vrouw.* — [Javanese] *iets* afscheiden, afzonderlijk plaatsen, afzonderen; *iemand* van zich verwijderen.

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *SB.* goede uitspraak, met een goede uitspraak, *bv. van iemands* [Javanese] (*Ar.* [Arabic] *phasihat*, eloquentie.— *Jav. Wdbk.*)

[Javanese] *SB.* in allen deele, te eenenmale, volkomen; zeer, uitermate, uiterst; juist, precies; zelfde; en niemand anders, zelf in eigen persoon; maal, keer; *en als* [Javanese] *gevoegd is achter een werkwoord, om de positiviteit van hetgeen daarmeê beteekend wordt uittedrukken, moet men het soms teruggeven in de vertaling, door den nadruk, soms ook door* wel zeker! [Javanese] volstrekt niet, in geenen deele. [Javanese] hartelijk dank! vurig dank! [Javanese] daar ontbreekt het niet aan.— [Javanese] morsdood, in eens dood. — [Javanese] ten eenenmale gebrek komen te lijden, *ook zva.* [Javanese] *en zva.* [Javanese] — [Javanese] aan alle plaatsen te gelijk, in eens overal.

[Javanese] *SB.* schoteltje onder een kopje.— [Javanese] *hetz.* — [Javanese] grof schoteltje voor zout.

[Javanese] *SB.* bespreking, redenering, overlegging; er over spreken *met iemand.*— [Javanese] met *iemand* spreken, *i. d. z. van over een zaak, die men bv. voorstelt, met hem gedetailleerd spreken. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *iets* overleggen, be-

spreken. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* pasar, markt, marktplaats (*Perz.* بازار *bâzâr*). — [Javanese] marktje *of* pasartje spelen, *van kinderen.*

[Javanese] *SB.* pijltje, harpoentje *waarmeê men schiet met behulp van de blaaspijp.*

[Javanese] *SB.* heuvel, bergje.

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* het stukje navelstreng, dat men bij de geboorte aan het kind laat en dat na eenige dagen afvalt; *ook wel voor* navel. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] zich met snelheid in de rondte bewegen, *van het water. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] maalstroom, draaikolk.

[Javanese] *SB.* halve duit, *ook wel voor* halve cent. — [Javanese] *P.* (*van zich zelf of een mindere sprekende tot een meerdere*) koopen, *iets* koopen. *Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* lijkbaar, de baar waarop het lijk naar het graf wordt gebragt.

[Javanese] *zie onder* [Javanese] *en bij* [Javanese]

[Javanese] *ook* ([Javanese] *K.*) *SB.* de wadah, die men gebruikt tot berging van de gereedschappen, *zooals* [Javanese] [Javanese] *enz.* die bij het weven worden gebruikt

[Javanese] *SB.* houten pin. — [Javanese] in *iets* een houten pin slaan *of* drijven.

[Javanese] — [Javanese] *SB. een vrucht* ontdoen van de schil, schillen. — *Ook* (in stukken, reepen *of* snippers scheuren. *K. Rg. heeft pepesék. — Mij van elders onb.*)

[Javanese] *Holl.* vestzak, *SB. voorheen bep. de* binnenzak *van een buisje; maar tegenwoordig voor* zak *van een baadje of vest, onverschillig waar aangebragt. — Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* erfstuk, reliquie; erfdeel, aandeel van 's vaders vermogen, dat een kind ontvangt.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *ook* [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bepaald, vast, zeker. — [Javanese] onvermijdelijk, als zijnde voorbeschikt; zeker, gewis; voorbeschikt, bepaald. — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] lot dat iemand werd toegedeeld *of* hem

voorbeschikt *door God; iemands* bestemming; hetgeen iemand door het lot werd geschonken *of* opgelegd.

[Jav.] *SB.* het een tegenzin hebben *in of* een afkeer hebben *van haar man, van een pasgetrouwde vrouw.*

[Jav.] — [Jav.] *en gew.* [Jav.] *SB. iemand of iets* eeren *of* hulde bewijzen; *iets* vereeren; *iemand of iets* in eere *of* in waarde houden.

[Jav.] *SB.* feest, diner, feestvieren (*Port. festa*).

[Jav.] *I.* [Jav.] *SB. een wapen zooals bv. een zwaard* uit de scheê, *een pistool* uit den gordel *of* holster trekken; *den laadstok* uithalen, uittrekken; *hiervoor ook* [Jav.] — *Voorts* [Jav.] *iemand die ligt de samping* aftrekken, van het lijf trekken; *kleêren of derg. ergens, bv. in de kamer, gehangen, (eenvoudig opdat ze zouden hangen: verg.* [Jav.]), afnemen, wegnemen. — [Jav.] *mvdsv. (bij herh.).* [Jav.] *zva.* [Jav.] — 2e. [Jav.] *SB.* het groeijen, het zich ontwikkelen *van de parè, na het lilir.* — [Jav.] *zegt men van de parè als het* [Jav.] *is afgeloopen en ze geen sporen van te zijn overgeplant meer toont; voorts:* tot zijn grootte zijn gekomen, volgroeid zijn, *van het lichaam van een mensch of dier.* [Jav.] *maar volg. somm. altijd hiervoor* [Jav.] in zijn groei zijn, in den groei zijn, *van menschen en dieren. Verg.* [Jav.] *bij* [Jav.] *en* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] *naam van een vruchtsoort gelijkende op de* [Jav.] — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] ([Jav.] [Jav.] *of* [Jav.] *Kw. Jav. Wdbk.) ong.* — [Jav.] *SB. zva.* [Jav.] *II. en voorts* bezoarsteen; steen, die soms, in den kop van sommige dieren wordt gevonden, *en als djimat wordt gebruikt; voorts fig.* juweel, puik *van iets.*

[Jav.] *Holl. SB.* pistool.

[Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* hoofdstuk, artikel; aangelegenheid, zaak (*Ar.* فصل). — [Jav.] ter zake van, uit hoofde.

[Jav.] — [Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] (*grondv.* [Jav.]) *SB.*

[illegible] een ander weg genomen hebben *of* gevolgd zijn als hij, *zoodat men hem niet ontmoette.— Ook bezigt men* [illegible] *als iemand, meenende dat hij werd geroepen, komt, terwijl inderdaad een ander, maar die denzelfden naam of bijna denzelfden naam draagt als hij, werd geroepen. Bv.* [illegible]

[illegible] *SB.* mondvechten, krakeelen, kibbelen, twisten.— [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — *Volg. K. zegt men in het Buitenzorgsche* [illegible]

[illegible] *SB.* wandelen, toeren (*Port. passear*).

[illegible] —[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* passement.

[illegible] *Holl. SB.* Spaansche mat; *in den lateren tijd voor* rijksdaalder.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* vierkant.— [illegible] iemand van zessen klaar, iemand die van alle markten thuis is, overal meê te regt kan.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* paar, span; opzetten, *van de zee bij vloed.* — [illegible] *ook* gelijk, een van soort en kleur, *bv. van de kleêren van iemands volgelingen.* — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] een proces beginnen, een proces op touw zetten.— [illegible] (*Mal.*) de lamp *of* lampen aansteken.— [illegible] voorkomen, uiterlijk. [illegible] *iemands* gelaatsvorm.— [illegible] hetgeen bij de koffij wordt genuttigd, gebak en derg. op een [illegible] zetten; *en* (*Mal.*) *een rijtuig* inspannen. — [illegible] *een vlag* opsteken, ophijschen; *ook* de [illegible] zetten *of* plaatsen op de talem. — [illegible] juk *van een span buffels; ook* aanvoegletter, *in het Jav. Soend. schrift.* [illegible] blad ([illegible]) met lekkernijen, die bij de koffij worden genuttigd. *Verg.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] de andere, de wedergade, de er bij behoorende.

[illegible] — [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *naam van een dier, een soort* miereneter.

[illegible] *SB.* mismoedig, gemelijk, *iemand* omloopen *of* doen duizelen; moeite er

meê hebben; *voorts en dan ook van iemands hart of gemoed:* verdrietig, onpleizierig *of* onaangenaam gestemd.— [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] bemoeijelijkt; verdriet *of* zorgen hebben; verdriet en zorgen. — [illegible] *ook:* iemand het hoofd doen omloopen.

[illegible] *SB.* soort kleine fuik, waarmeê men naar aal en ook naar [illegible] vischt. *Rg. K.*

[illegible] (*verb. van sanggara,* 3 *pers. sanggirate,* met een gelofte *of* belofte zich tot iets verbinden. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*) *zva.* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I.* het nest van de miersoort, die men met [illegible] *benoemt.— II.* (*Mal. papoewa*) [illegible] *SB.* neger. [illegible] *bezigt men ook voor* neger, *maar meer bepaald voor een Afrikaanschen neger.* — [illegible] er uitzien zoo zwart *of* zoo donker als een neger.

[illegible] *of* [illegible] *SB. of S.* [illegible] *B.* dag. — [illegible] ([illegible]) [illegible] *of kortweg* [illegible] op den dag van.— [illegible] *of* [illegible] *SB. iets* aan de lucht blootstellen, luchten, *ook* droogen, *bv. koffijvruchten.* — [illegible] iets, *bv. een gantar,* waarop men dingen te droogen *of* te luchten hangt, aan de lucht blootstelt. — [illegible] den geheelen dag door, den godganschelijken dag. — [illegible] den heelendag, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat; onafgebroken, al maar door. — [illegible] per dag. — [illegible] iederen dag, dagelijks. — [illegible] op een en denzelfden dag gestorven zijn, *van twee of meer personen.* — ([illegible] het is van daag gloeijend. *Rg. K.*) — [illegible] *benaming van die geestelijke beambten, wier werk het is na bekomen last van den Hoofdpanghoeloe, te zorgen voor het onthaal van door hem aangewezen sèmah. Het onthaal wordt bestreden uit de parè djakat. De* [illegible] *presteren beurt om beurt dienst.*

[illegible] — [illegible] *SB.* in elkaâr gedraaid zijn *of* zitten, *bv. van een tali.* [illegible] *hetz.* — [illegible] *of* [illegible] *een tali, haramaj, enz.* in elkaâr draaijen.

[…] met ([…] en […] *als hooger of mooijer woorden. Reg. Tj.*) gemalin, *dwz.* vrouw van den eersten rang *van een regent, in 't algem. van een mènak. — Volgens sommigen zou* […] *slechts gebezigd worden voor* de oudste vrouw van den eersten rang *van zoo'n aanzienlijke, maar op Soemedang o. a. is zulks het geval niet.* — […] gewaad, kleeding van een vorstin; vorstinnenkleeding.

[…] — […] *zie* […] — *En zie daar ook* […]

[…] — […] tegen *iemand* aan een wind laten.

[…] *SB.* donker, duister; duisternis, het donker. — […] […] *ook* […] stikdonker; zoo donker, dat men geen hand voor oogen kan zien. — […] als razend, *zoodat men niets meer ziet of hoort; ook zva.* […] *(a.) — Dit laatste (a.)* door de duisternis overvallen worden; *en (b.)* niet afweten *van iets.* — […] zonneblind. — *Verg.* […]

[…] *SB.* voldaan, tevreden, bevredigd, vergenoegd, *bv. omdat men een wensch bevredigd ziet, iets nu heeft of wel iets geschiedt zooals men begeert dat het zal geschieden; ook:* voldaan zijn, een gevoel van voldoening hebben, *van iemands hart of gemoed. Verder:* ingenomen zijn *met iets dat men nu heeft of kreeg; ook nog:* leedvermaak hebben, juichen om het leed dat iemand wedervaart. — […] zich verlustigen *in het leed dat iemand wedervoer;* groeijende in zijn leed den draak steken *met iemand.* — […] *hetz. — Verg.* […]

[…] *S.* […] *B.* de vasten, vasten (*Skr. oepawâsa. Jav. Wdbk.*). — […] *of* […] *S.* […] *of* […] *B.* de vasten breken; zich ontnuchteren, *nam. na te hebben gevast.*

[…] *verklaard met* […] verhoogde plaats, estrade *of* verhevenheid, tot zetel. — *Ook (een speciaal soort, wat aangaat de versiering, van* […] *K.) Mal. poewadei,* staatsiebed voor jonggehuwden *of* staatsietroon voor bruid en bruidegom. *P. Mal. Wdbk.*

[…] *I. Holl.* paal; *SB.* mijlpaal, paal, de

afstand tusschen twee op elkaâr volgende mijlpalen, *nam.* 400 *Rhijnl. R.* — *II.* (*Ar.* فال) [Jav.] *of* [Jav.] *een speciaal soort* [Jav.] *en wel zoo een, waardoor men kan te weten komen den naam van den profeet waaronder iemand valt, wij zouden zeggen: staat. Zoo kan men staan bv. onder Adam, Joesoep, Isa enz. Het totaal der letters waaruit iemands kindernaam bestaat, vermeerderd met dat van den kindernaam van zijn vrouw, — van ongetrouwden kan de* [Jav.] *niet worden bepaald, — vormt den grondslag van de berekening, waarbij dan de eerste letter met* [Jav.] *en de laatste met* [Jav.] *worden benoemd. Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* muskaatnoot (*Skr. phala*, vrucht). [Jav.] foelie.

[Jav.] *SB.* hamer. — [Jav.] ijzeren hamer. — [Jav.] met een hamer kloppen. [Jav.] hameren; op *iets* hameren.

[Jav.] *SB.* een soort zwarte cosmetiek.— [Jav.] *de knevels* met palè zwarten.

[Jav.] *Jav. plat woord voor* het mannelijk schaamdeel. — [Jav.] niet gesneden, niet gelubd. — [Jav.] een stier. — [Jav.] een hengst.

[Jav.] *naam van een lekkernij van ketan.*

[Jav.] *SB.* eiland. *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* model *om iets naar te maken. Rg. Verg.* [Jav.]

[Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] [Jav.] [Jav.] [Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.] — [Jav.] *zie ook bij* [Jav.]

[Jav.] *SB.* impotent, *van een man.* — [Jav.] *een zelfvervloeking.*

[Jav.] — [Jav.] *SB.* kiezen, een keus doen; *iets* verkiezen, prefereren; *ook zva.* [Jav.] *iets* uitzoeken.— [Jav.] zoeken naar *iemand, bv. geschikt voor zekere betrekking; ook* zoeken naar *iets, dat voldoet aan zekere vereischten.* — [Jav.] *zva.* [Jav.] — [Jav.] keuze; iets waarop de keuze valt.— [Jav.] uitschot, *dwz. wat bij het uitkiezen al de anderen, bv. al de andere koopers, hebben laten liggen.* — [Jav.] *of* [Jav.] geen aanzien des persoons gebruiken.— [Jav.] niet maar zoo door iedereen zijn te bevechten,

niet ligt zijn partij vinden, *van een sterken held.*

(*blijkens het Jav. Wdbk. is de grondv. oelih*) *SB.* aangezuiverd, *van een schuld.* — wederom zijn zoo als vroeger, *van iemands lijf of van dat van een dier, nadat men* (*het*) *er slecht heeft uitgezien.* *en* *zie* (*in het Buitenzorgsche, een hoema* voor de tweedemaal wieden. *Rg. K.*).

SB. tiental. — tien. — twintig. — tientallen, bij tientallen.

SB. gedragswijze, wijze waarop iem. zich gedraagt *of* aanstelt, manieren; *ook* handelwijze, voortspruitende uit een gril; gril; grillen hebben, daaraan toegeven. *In het Jav. Wdbk. wordt als de grond vorm van* *opgegeven* zich met *iets* bezig houden, werk van *iets* maken, *iets* beoefenen.) *Verg.* *Zie ook ald.* — *den grond* bewerken, bearbeiden; *iets bv. een woordenboek* bewerken. — handelwijze, gedrag, wijze *of* manier van handelen.

Holl. SB. plooi. — plooijen, met plooijen maken.

I. zie — *II.* *SB.* liever, liever willen; *ook* in plaats van, *in een vergelijking.*

zie

SB. van gekookte rijst: zoo zijn dat ze goed en behoorlijk kan *dus* zamenhangend; *ook* zacht, *bv. van een goed gekookten aardappel en van de kern of pit van een vrucht, bv. van een saninten.— Verg.*

SB. ten eenenmale vreemdeling zijn, wildvreemd zijn *ergens.*

— *SB. iets* onder een kruis zamenbinden, digtbinden *met iets;* de pooten *van iets zooals een vierkante tafel, een stoel of derg. en wel twee, drie of alle vier pooten, voor de stevigheid,* onderling verbinden met een touw. — *ook van het iemands knevels afscheren:* in een kruis *met de wenkbrauwen, dwz. dat men regterknevel en linker wenkbrauw afscheert of omgekeerd, zoodat hetgeen blijft zitten zich vertoont in een kruis met de kale plekken.*

ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁ 1. ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁ *SB.* met een blaar *of* blaren, geblaard, *bv. van iemands hand;* zwellen, opbollen. — ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁ *kunstterm, gebezigd van de katjang als die even boven den grond is.* — *Verg.* ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁ — ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁ *zie bij* ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁ — ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁꦏꦺꦏꦺ *een weg* zoo maken dat die aan beide zijden afloopt.

ꦩꦭꦭꦼꦁ — ꦥꦭꦭꦼꦁ *SB.* de persoon, die het ꦥꦸꦕꦁꦏꦼꦤ꧀ leidt, *o. a. de vechtenden scheidt, als ze willen gaan worstelen.*

ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁ — ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁ *SB.* rond uitstaan, bol uitstaan, *bv. van een opgelaten vlieger.* ꦩꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁꦏꦼꦤ꧀ zeepbel. — ꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁꦏꦺꦏꦺ *iets* doen opzwellen, doen uitzetten, opblazen; *de wangen* opblazen. *In tembang vond ik ook* ꦥꦩꦭꦼꦁꦏꦸꦁꦏꦺꦏꦺ

ꦩꦭꦶꦂ — ꦥꦭꦶꦂ *SB. iets* beoogen; beoogende; *ook zva.* ꦏꦸꦩꦭꦩꦤ꧀ opdat, ten einde.

ꦩꦒꦶꦂ *SB.* er over heen zijn, *zoodat men er niet meer onder zucht, er niet langer over tobt en maalt; bv. niet langer tobt over het paard, dat stierf of werd gestolen, over het kind dat men door den dood verloor; enz. Voorts* niet meer geven *om iemand, een vrijer of vrijster die de betrekking afbrak; en* er doorheen zijn, *van een kind, door het gespeend worden, zoodat het nu niet meer om de borst denkt.*

ꦩꦒꦶꦂ *SB.* genieten, zitten te genieten, *bv. van een sigaar of luisterende naar iemands* ꦩꦶꦒꦶꦂ *en wel* met het hoofd half op zijde gebogen en met half gesloten oogen.

ꦩꦶꦭꦶꦂ *verdicht grondwoord van* ꦩꦶꦭꦶꦂ *SB.* de rivier stroomafwaarts volgen, afzakken *met een vaartuig of vlot; ook zva.* ꦩꦶꦭꦶꦂ door de rivier te gaan afzakken.— *Het grondwoord van milir is ilir, hetzelfde woord als het Soend.* ꦩꦶꦭꦶꦂ — ꦩꦶꦭꦶꦂꦏꦺꦏꦺ *een vaartuig* stroomafwaarts brengen *ergens heen; iets bv. de koffij uit het gebergte* afvoeren *naar de stapelplaats of de strandpakhuizen.*

ꦒꦭꦶꦂ 2 *SB.* kogel. *Port. pelouro.*

ꦩꦭꦶꦒꦤ — ꦥꦭꦶꦒꦤ *zva.* ꦩꦤꦺꦒꦤꦤ *of* ꦥꦤꦺꦒꦤꦤ *ook zva.* ꦥꦒꦤ꧀

ꦭꦸꦭꦸꦏ꧀ *SB.* vallen, op den grond vallen, *van iets, zooals een geldstuk of derg.*

ꦭꦸ꧈ꦏ꧀ *onvertaalbaar* redewoord *voor* ꦭꦸꦏ꧀ ꦭꦸꦏ꧀ *ook voor* ꦲꦶꦭꦸꦏ꧀

ꦩꦭꦏ꧀ *Ar.* فلك de dierenriem. — ꦲꦶꦭ꧀ꦩꦸꦥꦭꦏ꧀ de sterrenkunde, astrologie.

[Javanese] *SB.* aanplant, geplant door.— [Javanese] verbouwen, *iets* verbouwen, planten. [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] visch planten *(op sawahs)*.— [Javanese] *iets* beplanten, *een sawah* beplanten met *visch;* [Javanese] *ook* beplant met. — [Javanese] bezig zijn met *iets* te planten *of* te poten. — [Javanese] aanplant; geplante boom *of* plant; het een *of* ander planten.

[Javanese] *SB.* [Javanese] elkaâr omhelzen met het slaan van de armen om elkanders hals. — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *iets, bv. de punt van een speer,* buigen, ombuigen.

[Javanese] *SB. de* pit *van alle vruchten, die tot het* [Javanese] *(mangga) geslacht behooren. Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *(Reg. Tj.) maar gew.* [Javanese] *SB. (echter volg. Rg. Tj. S. met* [Javanese] *B.* (?) zich ontnuchteren met rijst. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] genoten, gegeten; teregtgekomen. — [Javanese] een mondvol, een hap. — [Javanese] een hapje *of* een mondvol zijn, niet meer zijn dan een hapje *of* een mondvol, *in dezen zin ook, zich nederig willende uitdrukken, van den hadjat dien men geeft. — Verg.* [Javanese]

[Javanese] *Europ.* polka; *SB.* benaming van zekeren snid van een baadje.

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *of* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *Holl.* plakkaat; *SB.* algemeen bevel, last aan allen; verordening, *die bij bekkenslag wordt bekend gemaakt, bv. in den choleratijd, omtrent het ten verkoop brengen van onrijpe vruchten op de pasars.*

[Javanese] *Zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* dat onderdeel, *een stukje* [Javanese] van de [Javanese] waar het garen omheen wordt geworden.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bedriegelijk, arglistig, er op uit zijn om te bedriegen, niet te vertrouwen zijn. — [Javanese] *iemand* bedriegen, arglistig beet nemen.

[Javanese] —[Javanese] *SB. kunstterm voor het een heurap* op de eigenaardige wijze uit het waterhalen. *Rg. K.*

[Javanese] *SB.* gevlamd, *van hout.*

ꦥꦭꦶꦠ꧀ *SB.* de inlandsche lamp, *een op een standaard* (ꦢꦺꦩ꧀ꦥꦼꦏ꧀) *geplaatst schoteltje, klapperdop of schelp, gevuld met olie, en waarin een pit is gelegd, die even boven den rand van het schoteltje of derg. uitkomt* (*Perz. palitah*, lamp *of ook* de pit van een lamp *of* kaars.)

ꦥꦭꦠꦸꦏ꧀ *SB.* de man, die als een zeer aanzienlijk persoon zal komen, de wacht houdt aan de poort (ꦏꦺꦴꦠꦏꦺꦴꦠ) van de hoofdplaats, en zoodra het het rijtuig in het gezigt is, naar de pasèban *of* de plaats waar de komende opgewacht wordt galoppeert, om kennis te geven.

ꦥꦭꦠꦼꦏ꧀ *in het Buitenzorgsche zva.* ꦥꦠꦸꦏ꧀ *K.* (*Rg. palatuk*).

ꦥ꦳ꦸꦩꦠꦏ꧀ — ꦩꦿꦸꦩꦠꦏ꧀ *SB.* opkomen, opgaan, *van de zon.* — *Verg.* ꦩꦿꦸꦩꦶꦤꦿ꧀

ꦥꦼꦭꦼꦠꦼꦏ꧀ — ꦩꦼꦭꦼꦠꦼꦏ꧀ *SB.* zóó zijn, dat de huid aan het er afgaan toe is, *bv. van de hand van iemand, die zich dat lichaamsdeel brandde in kokend water; ook* zoo zijn, dat de schors los is *of* op het punt is er af te vallen, *van een boom, bv. nadat een ram tegen dien boom met zijn horens stiet.*

ꦥꦼꦭꦼꦠꦼꦠꦼꦏ꧀ — ꦩꦼꦭꦼꦠꦼꦠꦼꦏ꧀ *SB.* de oogen wijd open sperren, een paar brutale *of* grimmige oogen zetten; *voorts van de oogen:* wijd geopend. — ꦩꦼꦭꦼꦠꦼꦠꦼꦏꦶ *met groote oogen grimmig kijken naar iemand.* — ꦥꦼꦥꦼꦭꦼꦠꦼꦠꦼꦏ꧀ groote, grimmige oogen opzetten, met groote oogen grimmig kijken. — ꦥꦭꦠꦠꦼꦭꦼꦠꦼꦠꦼꦏ꧀ *hetz.*

ꦥ꦳ꦺꦭ꧀ꦱꦺꦏ꧀ *Holl.* flesch; *SB.* kelderflesch, vierkante flesch. — *Verg.* ꦒꦼꦠꦼꦏ꧀

ꦥꦭ꧀ꦱꦸ *SB.* gewaand, zoogenaamd, pseudo, valsch. — ꦩꦭ꧀ꦱꦸ *iemand* bedotten, foppen, *zooals door anders te spreken als men inderdaad meent, zich anders voortedoen als men is, enz.*

ꦥꦭꦶꦠꦸ *I. SB.* overdrijven, overgedreven *van regen;* op het punt zijn uitgewaaid te worden, *van een licht.* — *II. in het Krawangsche:* ꦩꦥꦭꦶꦠꦸ *zva.* ꦩꦿꦠꦼꦏ꧀

ꦩꦶꦭꦶꦠꦸ — ꦩꦶꦩꦶꦩꦶꦭꦶꦠꦸ *SB.* zich de slapen insmeeren, *bv. met een zalf.* — ꦩꦶꦩꦶꦭꦶꦠꦸꦏꦺꦤ꧀ *iemand* de slapen insmeeren. — *Verg.* ꦩꦶꦏꦸ ꦏꦸꦠꦸꦏ꧀

[script] *I.* [script] *of* [script] *naam van een vrucht, behoorende tot het ramboetan geslacht* (*Nephelium globium. Rg.*) — *II.* [script] *SB. iets bv. pilaren* witten, opwitten; *(Jav. iets* verlakken, vernissen).

[script] — [script] *SB.* krampachtig pijnlijk, *van den buik; en, maar voor een oogenblik, van het lichaamsdeel, bv. het scheenbeen dat men stiet.* — [script] kramp in den buik hebben, *maar volg. sommigen daarvoor* [script] *en het eerste:* wee worden, een wee gevoel hebben *doordien men nog nuchter is. — Verg. bij* [script]

[script] *naam van een soort netel, waarvan eenige variëteiten worden onderscheiden.*

[script] *SB.* verzilverd rood- *of* geelkoper. — [script] *een koperen voorwerp* verzilveren. — [script] verzilverde koperen lepel.

[script] *SB.* glad, niet gebeeldhouwd *of* besneden, *van een meubel of een gedeelte daarvan; ook benaming van een wijze van tandakken.* — [script] *of* [script] iemand die vleijerij en pluimstrijkerij voor goede munt aanneemt.

[script] *of* [script] *Holl. SB.* politie; *ook voor* politiedienaar, politieagent. [script] *hetz.* — [script] naar *iemand* op bedekte wijze onderzoek *of* navraag doen, *dwz. naar zijn handelingen of gedrag; iemand* laten *of* doen bespieden. — [script] het politie houden; *ook* bevinding door middel van [script]

[script] *SB.* bedfranje; plint *of* houten lijst *boven aan de bewanding (van binnen); ook* de rand *(boven) van een behangsel. — Verg.* [script] *en* [script]

[script] *of* [script] *Fr. Holl.* plaisir, pleizier, *een mooi woord voor* [script] *ook voor* [script] *maar niet waar dat beteekent* spelen, *zooals kinderen dat doen.*

[script] *ook* [script] *naam van een boom waarvan o. a. de bast als een geneesmiddel wordt gebezigd. Voorts beide ook namen van een berg in het Bantamsche en* [script] *naam van een berg in het Soemedangsche.*

[script] *SB.* afgeloopen, afgedaan, afgemaakt, klaar zijn. (*Jav. Wbdk.* [script] *Kw.*) *Verg. het volg. woord.*

[script] *ook* [script] *slechts gebr. aan den aanhef van een brief.* [script] *of* [script] *zva.* [script]

[illegible] — ([illegible] *Kw. zva.* [illegible] dood.— *Jav. Wdbk.*)

ꦥ꧀ꦭꦺꦱ꧀ꦠꦺꦂ *Holl. SB.* pleister. — [illegible] *iets* pleisteren, bepleisteren. — *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* het kopje koffij *of* thee dat men wel drinkt na het eten; *en* het blaadje waarop een kopje thee *of* koffij wordt gepresenteerd. — [illegible] een kopje koffij *of* thee geven, ronddienen na het eten; *ook: een kopje met bijbehoorend schoteltje* op een blaadje zetten.

ꦥꦭꦮꦶꦗ *SB.* algemeene benaming voor gewassen, andere als parè, die geteeld zijn op hoema's en kebons (*eig.* zaadvruchten, *van* [illegible] *Kw.* vrucht *en* [illegible] *Skr. wîdja*, zaad. *Jav. Wdbk.*).

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *I.*

[illegible] *SB.* wrang en bitter van smaak, *volg. somm. slechts van een jonge of onrijpe djeroek.*

[illegible] *SB.* dat gedeelte van den tak van een kawoeng dat tegen den stam zit, dus het ondereind. *Maar men benoemt ook wel met* [illegible] *den geheelen tak (zonder de bladen). In het eerste geval noemt men het vervolgeind van hetgeen men met palapah bedoelt:* [illegible] *of* [illegible] *Zie ook* [illegible] *En eindelijk wordt* [illegible] *ook nog gebruikt voor den* stengel met hoofdnerf *of wel voor den* hoofdnerf van een gadangblad, *ook* van een pisangblad. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

ꦥꦭꦸꦥꦸꦃ (*van* [illegible] geklop. *Jav. Wdbk.*) *SB.* opengespleten en daarna plat uitgelegde bamboe; een daarvan gemaakte bevloering. — *Ook* vloer, *en wel in* [illegible] (*of* [illegible] *of wel* [illegible]) planken vloer. — [illegible] paloepoeh maken; *fig.* langs den weg dien hij ging terugkeeren, op zijn spoor terugkeeren, *zooals iemand wel doet, als zijn vervolgers, die een anderen weg kozen, hem vooruitraakten; voorts* herhaaldelijk hetzelfde vertellen; *en volg. somm. ook* in het honderd praten (?).

[illegible] *SB.* mooi staan, maar minder uitleveren dan de taxatie was, *van parè; volg. somm. ook zva.* [illegible] *maar slechts van genoemd gewas.*

ꦥꦭꦶꦥꦶꦱ꧀ *Mal. palipis.* — [illegible] *SB.* slaap, de slapen van het hoofd.

ꦥꦭꦶꦢ꧀ *SB.* met den stroom meêdrij-

ven; door den stroom meêgevoerd worden. — het stroomende water, het water zooals het daar stroomt in de rivier, *bv. gezien van den oever.* — *iets, bv. een boot die aan den oever vastlag,* losmaken en met den stroom doen meêdrijven; *iemand of iets* in het water werpen en door den stroom doen meêvoeren.

SB. wolk, wolkje, wolken *zooals van rook.* — rookwolk, rookwolken. — rooken, rookwolken opzenden, *van een vuur; ook* stuiven *ergens;* het stuift er.

SB. iemand die het beroep uit oefent van maker van koperen potten, waarin de rijst wordt gestoomd.

zie *en*

— *zie onder*

of *zva.* *maar B. volg. Reg. Tj.*

I. SB. dat verhoede God! *of wel:* moge ik daarvoor bewaard blijven! — *II.* *naam van een grassoort. Rg.*

SB. lekker, smakelijk; *ook* vet, lekker vet. — zoet en smakelijk, welsmakend, lekker, *bv. van een saninten.* *of* de allerlekkerste.

zva. *Reg. Tj.* — *Kw. o. a. zva.* *iemand iets* vergeven. — *Skr. paramârtha,* in den hoogsten zin van het woord; het *of* de ware en wezentlijke. *Jav. Wdbk.*

zie

zva. *maar met een* *minder. O. a. bij de aankomst of het vertrek met statie, van een aanzienlijk persoon, wordt dit stel wel bespeeld.*

zva.

naam van een lagoe.

of (van) ankerplaats, reede, haven.

en *zie*

SB. dief, dieven. — *zie bij* — stelen. — 1. *mvdsv. (een maal, van meer dan een pers.).* 2. *mvdsv. (van een pers. herh.).* 3. *mvdsv*

(*van meer dan een pers. herh.*).— [Javanese] bestolen, bestolen worden. — [Javanese] gestolen, gestolen zijn. — [Javanese] *enz.*— [Javanese] het (zijn) stelen. — [Javanese] ten behoeve van *iemand*, *iemand of iets* stelen. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] als tusschenpersoon, door principaal *of* meester te bedriegen, er wat aan verdienen, *bv. door aan zijn meester den prijs van iets, dat men voor hem moest koopen, hooger als werkelijk het geval is, opgeven.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] *I. Verg.* [Javanese]

[Javanese] 2 — [Javanese] *SB.* de oogen gevestigd hebben *op iemand;* kijken *naar iemand.*

[Javanese] ([Javanese] *mvdsv.*) *S.* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* ([Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv.*) terugkeeren, teruggaan; [Javanese] *enz. ook iemand iets* geven in vergelding *voor iets, dat hij gaf.* — [Javanese] ([Javanese] *van meer dan een pers.*) *SB.* gaan en terugkeeren, heen en weer gaan, *bv. van zijn woning naar die van een ander of van een punt naar een ander;* heen en terug; *ook* dikwijls aanloopen, komen, aankomen *ergens, zooals bij een buurman.* — [Javanese] *iets* teruggeven, retourneren, terugbetalen. — [Javanese] denzelfden dag waarop men vertrok ook terugkeeren. — [Javanese] hetgeen iemand wordt gegeven in vergelding *voor iets.* — [Javanese] geschenk als dankbetoon *voor iets dat men ontving of genoot.*— [Javanese] cadeautje, *gewoonlijk vruchten*, dat iemand na zijn herstelling wel brengt aan hem, van wien hij gratis geneesmiddelen kreeg. — [Javanese] het leven er bij inschieten, er bij blijven (*zoodat slechts de naam terugkomt*). — [Javanese] *geld* teruggeven, *van het geld dat men als verkooper in betaling voor iets ontving.* — [Javanese] het geld dat men te veel ontving en teruggeeft, *bv. de f* 0,50 *van den rijksdaalder, die in betaling werd ontvangen voor hetgeen f* 2.00 *kost.*

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB.* oprapen, bijeenrapen, *bv. van vruchten, die afgeschud werden of afvielen;* tot zich nemen, oprapen, *hetgeen als onbruikbaar werd weggegooid of ter zijde gelegd; iemand* aannemen als *kind.* — [Javanese] *iemand* beschouwen en zich in alle opzigten tegenover hem gedragen, als ware hij onze vader. — [Javanese] *enz.* —

[Javanese script] *of* [Javanese script] *iemand* een dochter tot vrouw geven; *iemand* nemen tot schoonzoon *of* tot schoondochter. — *II.* [Javanese script] *SB.* het lichtende iets, dat volgens de inlanders in het donker soms waargenomen wordt aan den asemboom, ook aan den [Javanese script] *en dat volgens hen wel eens daaruit kan worden gehaald, waarna het als djimat wordt gebruikt. Een versteening in den boom? Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* geruit; *voorts* katoen, geweven van draad, dat de verfbereiding reeds heeft ondergaan. — [Javanese script] uit de hand geweven gestreept katoen; *hiervoor* (*in het Buitenzorgsche:* [Javanese script] *Rg. K.*)

[Javanese script] *SB.* erwten, doperwten.

[Javanese script] *SB.* perinaeum.

[Javanese script] *SB.* boog *bv. van een kruisnet*; hengsel *van een waterketel, emmer, enz.* [Javanese script] gebogen; een halven cirkel vormen, een boog vormen; ook boogsgewijze hangen *van* [Javanese script] *voorts* een hoogen rug maken, *van een kat; en* zich welven, *van het uitspansel boven de aarde.*— [Javanese script] *mvdsv.*— [Javanese script] gebukt staan, met een gebogen *of* krommen rug staan.

[Javanese script] *SB.* best mogelijk, ligt mogelijk, welligt; wie weet of. — *Verg.* [Javanese script] *en zie ook de gramm.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* naar *iemand of* naar *iets, bv. naar een vrucht aan den boom, om die te doen afvallen*, smijten met een stuk hout, *dus ook met een wandelstok of derg.* — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *II.*

[Javanese script] naam van een stof voor karembongs. — [Javanese script] *of waar de duidelijkheid het toelaat, kortweg* [Javanese script] een karembong gemaakt van die stof.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* open, gapen, openstaan, *bv. van een deur, een kast, enz.* — [Javanese script] *iets zooals een deur* open zetten, open laten staan.

[Javanese script] *SB.* ellende, ongeluk, rampspoed (*Skr. pâpa*, slecht, boos, gemeen; slechtaard; slechtheid. *Jav. Wdbk.*).

[Javanese script] *SB.* wang, wangen.

[Javanese script] *I. zie* [Javanese script] — *II.* [Javanese script] *SB. vruchten, ook koffijvruchten* inzamelen.

[Jav.] [Jav.] *SB.* niet meer voort kunnen, niet meer zóo beladen voort kunnen; op zijn en niet meer kunnen, *door uitputting; en van een trek- of lastdier:* niet meer voort willen, *omdat het uitgeput is.— Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *S.* [Jav.] *B. (van het kind van een aanzienlijke)* alleen (kunnen) loopen.

[Jav.] — [Jav.] *I. SB. iemand of een dier* slaan *met de hand, ook met een stok of derg.* — 2. *zva.* [Jav.]

[Jav.] *Holl.* pijp; *SB.* zoo'n vaatje als waarin de Europ. boter gemeenlijk op Java wordt aangebragt. — [Jav.] een vaatje boter. — *II. Port. pipa, SB.* tabakspijp, sigarenpijpje.

[Jav.] — [Jav.] *SB. een bedog, arit of derg. die* [Jav.] *is,* weer in orde brengen.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* plank. — [Jav.] *en* [Jav.] *zie bij* [Jav.] *II.*— [Jav.] *fig.* geen kans tot ontkomen zien.

[Jav.] *zie* [Jav.] *II.*

[Jav.] — [Jav.] *zie onder* [Jav.]

[Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] -- [Jav.] *zie bij* [Jav.]

[Jav.] *SB.* het gedeelte van een erf *of* stuk grond, regts *of* links *van het daarop staande huis, saoeng of ander gebouw.*— [Jav.] gaan langs *iets, bv. langs den pager van een huis.*— [Jav.] *enz.* — [Jav.] *zva.* [Jav.] — [Jav.] naast elkaâr wonen, *ook* wonen in huizen die achter elkaar staan, *(met de fronten naar tegenovergestelde windstreken).*

[Jav.] *SB.* welriekend rijstmeel tot blanketsel.

[Jav.] *en* [Jav.] *zoomede* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* [Jav.] *en derg.* doen op goed geluk *of* op den bof af. — *Pass.* [Jav.] *en dit ook* er maar een slag in slaande *iets zeggen, bv. zeggen het is elf uur, in antwoord op de vraag: hoe laat is 't?*

[Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

ꦥꦥꦶꦏ꧀ ꦩꦥꦶꦏ꧀ ꦩꦥꦶꦏꦶꦏ꧀ en ꦩꦶꦏꦶꦏ꧀ zie ꦏꦶꦏꦶꦏ꧀ — ꦩꦥꦶꦏꦼꦤ꧀ en ꦩꦶꦏꦼꦤ꧀ zie ꦥꦶꦏꦼꦤ꧀ Zie ook ꦥꦶꦏ꧀ *Verb. en Bijv. voor bl.* 552.

ꦥꦥꦒ꧀2ꦏ꧀ en ꦩꦥꦒ꧀ꦏ꧀ zie *onder* ꦥꦒ꧀

ꦥꦶꦥꦶꦱꦶꦫꦤ꧀ *of* ꦥꦶꦥꦶꦱꦶꦫꦤ꧀ *SB.* een appeltje voor den dorst. — *Verg.* ꦥꦶꦥꦶꦱꦶꦫꦤ꧀ *bij* ꦱꦶꦫ꧀

ꦥꦥꦏ꧀ *SB.* gelijk, vlak, gelijk af; gelijk, *van iemands ouderdom met dien van een ander;* gelijk van lengte, *bv. van iemands vingers, nadat de hand werd verminkt, bv. met een bedog; enz.* — ꦗꦒꦩꦥꦏ꧀ een haan met een staart, zoo als een hen die heeft.— *Verg.* ꦗꦒꦥꦏ꧀ *bij* ꦗꦒ꧀ — ꦩꦥꦏ꧀ *benaming van een tijdstip in den groei van de parè, namelijk voor dat waarop het gewas ongeveer twee maanden oud is.* — ꦩꦥꦏꦏꦺ de gelijke zijn *van iemand, bv. in rijkdom.*— ꦩꦥꦏꦏꦺ zich gelijkstellen *met iemand.*

ꦥꦶꦥꦶꦏ꧀ *SB.* allerlei, van allerlei aard, van alles, *zoodat er niets ontbreekt;* compleet, voltallig, *bv. van de slagpennen van een vogel.*

ꦥꦸꦥꦸꦏ꧀ —ꦩꦸꦥꦸꦏ꧀ *SB.* zich het voorhoofd insmeren *met iets.* — ꦥꦸꦥꦸꦏꦶ *iemand* het voorhoofd insmeren. — *Verg.* ꦥꦶꦥꦶꦥꦶꦭꦤ꧀ *bij* ꦥꦶꦭꦤ꧀

ꦥ2ꦥ2ꦏ꧀ — ꦩꦥꦏ꧀ *SB. de* ꦒꦼꦝꦺꦴꦁ met modder bestrijken *of* besmeren, *om ze stevigheid te geven.*

ꦥꦥꦏ꧀ — ꦩꦥꦏꦼꦤ꧀ *een tooverbede of tooverformulier* prevelen, opzeggen, uitspreken.

ꦥꦼꦥꦼꦏ꧀ *SB.* versperd, gesloten, vol, verstopt; de geheele ruimte vullen *ergens, zoodat het er propvol is.* — ꦥꦥꦼꦏ꧀ *mvdsv. slechts gebr. voor* verstopt, *van den neus.*— ꦩꦼꦥꦼꦏ꧀ *iets* digtspijkeren, *bv. een deur, zoo dat die niet geopend kan worden; ook iets* digtmaken, *bv. een venster door er van buiten planken tegen te spijkeren;* maken dat geen gevolg wordt gegeven *aan een zaak of aan een last; den adem* inhouden *(zie ook bij* ꦩꦥꦏ꧀*); voorts* beginnen te vasten, een begin maken met het vasten. — ꦩꦼꦥꦼꦏꦶ op *iets zooals een weg,* in *iets zooals een waterleiding, een deur, den hals van een flesch enz.* een verstopping *of* versperring aanbrengen; *iets bv. den hals van een flesch* verstoppen, sluiten, *bv. van het stukje kurk dat in dien hals bleef zitten.* — ꦏꦥꦼꦥꦼꦏꦤ꧀ *zva.*

[Javanese] — [Javanese], *naam van het klankteeken* [Javanese] *en van het teeken dat in Soendasch geschreven met de Arab. letter dat klankteeken vervangt.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. kunstterm voor* het snijden van de eerste halmen, *waarvan de* [Javanese] *wordt gemaakt,* op het te oogsten veld; — *voorts van vruchten zva.* [Javanese]

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB.* berooken, *bv. bijen.* — [Javanese] de kleine hawoe met bamboezen pijp, voor het berooken van de lòdongs, bestemd om er de lahang in op te vangen; *ook* blaasbalg, *en volg. somm.* (*bep. de blaasbalg van den* [Javanese] *en van den goudsmid* (?) *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] — *II.* [Javanese] *zva.* [Javanese] *van den navelstreng.* — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* buik- *of* staartvin *van een visch.*

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] *1.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* onverwerkt, maar reeds gezuiverd *of* weêr gesmolten goud, in stukjes *of* klompjes.

[Javanese] *naam van een insekt:* glazenmaker, juffertje. *Soorten zijn:* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. hout* bewerken *of* bekappen met de rimbas *of* de balijoeng.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* zoo goed als uit zijn, op het uitgaan zijn, *van een vuur; voorts* (*Jav. iets* knakken, kneuzen, *ook* in een geknakten toestand zijn) *gebr. in de spreekw.* [Javanese] *zie die bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gebroken, stuk, aan stukken. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *iets* breken, stuk gooijen, *enz.* — [Javanese] herhaaldelijk *dingen, bv. successivelijk iemands borden* breken.

[Javanese] *I. zie* [Javanese] — *2.* [Javanese] *SB. iets* uitvegen, wegvegen, *bv. hetgeen op een lei werd geschreven. Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* in *de suikerstroop om ze spoedig te doen dik worden,* een weinig olie (*moentjang, kaliki of des noods katjang*) doen.

[Javanese] *en* [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *en de ware vormen.*

[Javanese] *SB.* digt **beladen zitten met**

mooije korrels, *van parè*, *djagong enz. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* verschieten, verschoten; met de kleuren dooreengevloeid, *van een stof*, *bv. van sits. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *de landrente*, *in het algemeen alles wat men met* [Javanese] *benoemt*, innen, inzamelen; *contributie* innen; *de gesneden parè*, *de eundans*, verzamelen in de [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *volg. K. gebr. in het Buitenzorgsche en zva.* [Javanese] *(II.) Verg. Mal. wdbk. pepelik.*

[Javanese] *S. met* [Javanese] [Javanese] *of wel* [Javanese] *B.* zeggen, 't zeggen *aan iemand*, *voorts zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* het voedsel benevens de benoodigdheden voor siriheten en rooken verstrekt, *bv. aan een ambachtsman*, *dien men bij zich aan huis aan het werk heeft*, *in het algem.* aan iemand, die niet als gast of bezoeker kwam. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] aan *iemand* poepoeloer verstrekken.

[Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* och kom! och wat! immers, *als uitdrukkingen van twijfel of ongeloof*, *dat iets*, *wat vroeger het geval was*, *nu niet meer het geval zou zijn*, *of wel dat iemand*, *die vroeger iets kon*, *dat nu niet meer zou kunnen*, *ook dat iemand nu niet zou willen*, *als aan een zekere voorwaarde nu ook wordt voldaan.*

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *ook zva.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* met de hand langs pager *of* muur, langs een deur *of derg.* heenstrijken, *zooals een blinde wel doet*, *of zooals men wel doet in een donkere kamer*, *om zich te oriënteeren; een rivier of het strand* volgen. — [Javanese] over heuvelen en dalen. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] leuning *van een*

brug; ook iets, *bv. een gantar*, waar langs een kind leert loopen; *en van een kind, dat leert loopen:* zich met de handjes steunende *tegen een pager of derg.* heen een weêr loopen. — [illegible] *zegt men van een zaak, waarbij de aangeklaagde het schuift op een ander, deze weêr op een derde, enz.* — [illegible] het aaneengeschakeld verhaal van *bv. hetgeen voorviel in zekeren oorlog.*

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *I.* [illegible] *SB. iemand* een eindweg te gemoet gaan om hem in te halen; *de vijanden* te gemoet gaan; tegen *den vijand* optrekken; *iemand die aankomt*, ontvangen, *bv. met kogels.* [illegible] *mvdsv. maar* [illegible] *wordt ook wel gebruikt waarde mvdsv. zou behooren.* — [illegible] het in den wind hebben, *van een schip.* — [illegible] *iemand* afhalen, *ook iemand* tegemoet treden, tegemoet gaan; *iets, bv. een rijtuig*, een eindweg te gemoet gaan, *bv. om het te helpen voortduwen, waar dat noodig zal zijn.* [illegible] een ontmoeting hebben op weg *met* ([illegible] *of* [illegible]) *iemand, die aankomt.* [illegible] *hetz. maar elkaâr tegenkomende.*

II. [illegible] *SB.* (*Rg. heeft ook papag*) *de* bast *of* schors *van een boom, maar niet van den pisang* ([illegible]) *en* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] (*Verb. en Bijv.*)

[illegible] — [illegible] *SB.* omdat ze moest verwisseld worden, van het dak genomen en weggeworpen hateup.

[illegible] *zie* [illegible] *onder* [illegible]

[illegible] *I. S.* [illegible] *B.* alle; beide; gelijkelijk, gezamenlijk; *ook* mede, *bv. in* [illegible] [illegible] *en* [illegible] medemensch.— *Maar ook moet het somtijds in de vertaling door den grammatischen vorm van het meervoud worden teruggegeven, en wel als het is geplaatst voor een gezegde, om daaraan een collectieven zin te geven.*

II. [illegible] *SB.* aan, met. *Verg. Mal.* ڤ — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

III. [illegible] *SB.* couplet, strofe, *van een in gebonden stijl geschreven stuk;* zinsnede, *in proza.* (*Skr. pâda en pada* voet; *en* vers-

afdeeling, dichtregel; *pada*, *ook* plaats, plek, oord. *Jav. Wdbk.*).— [Jav.] *bij het nembang*, naar behooren doen uitkomen als een pada uit is; de pada's goed uit elkaâr houden. *Verg.* [Jav.]

Voorts [Jav.] *of* [Jav.] *SB. naam van het teeken, dat in poëzie aan het begin van een couplet en in proza, maar dan gewoonlijk* [Jav.] *genoemd, aan het begin van het verhaal of derg. wordt geplaatst.— In de vorm en het gebruik van dat teeken heerscht echter groote willekeur.*

[Jav.] *SB.* [Jav.] 'n aap, zoo'n aap, de apen, die apen. — [Jav.] 'n mensch, die persoon, *enz.* — [Jav.] het gelijke, het daarmeê gelijkstaande *of* daaraan gelijke van *iets*. — [Jav.] *iemand of iets* evenaren. — [Jav.] zich aanstellen als of men een mènak is, zich als een mènak kleeden en doen, *van een mindere*.

[Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* gezouten zeevisch, *vooral de* [Jav.] *maar volg. Rg. bep. de* [Jav.]

[Jav.] *SB.* nut, baat, vrucht; voortspruitende uit; *ook zva.* [Jav.] *en* [Jav.] (*Ar.* فائدة). [Jav.] onnut, vruchteloos. — [Jav.] *zva.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *zie het volgende woord.*

[Jav.] *ook wel geschreven* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* pastoor, zendeling (*Port. padre*, priester). — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *in het Buitenzorgsche zva.* [Jav.] *Rg. K. In de Preanger: een veelheid van dingen, bv. iemands baadjes, broeken enz., iemands garderobe* luchten, buiten hangen.

[Jav.] — [Jav.] *zva.* [Jav.], *maar van een mensch is het zeer plat.* [Jav.] *mvdsv.*— [Jav.] *enz.*

[Jav.] *Kw. ong.* [Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* stooten tegen *iets; bv. van iets, dat men draagt tegen de aan den zolder hangende lamp.* — [Jav.] *zva.* [Jav.] — [Jav.] tegen elkaâr aanstooten *of* bonzen.

[Jav.] — [Jav.] *zva.* [Jav.]— *Verg. 't Jav. Wdbk. op* [Jav.]

[Jav.] *zva.* [Jav.] *en* [Jav.] — *Verg.* [Jav.]

[illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] [illegible] *Kw.* — *Skr. pâdoekâ*, schoen *en* muil. — *Jav. vooral in poëzie*, voornaamwoord *van de tweede persoon tot Vorsten en hoog aanzienlijken.— In de Preanger, alwaar men* [illegible] *evenmin als* [illegible] *verstaat, betitelen de inlandsche ambtenaren den kontroleur bij het B. B. veelal met* [illegible] — *Voor den Assistent-resident of Resident vult men de betiteling aan met* [illegible] *tot* [illegible] *of met* [illegible] *en* [illegible] *tot* [illegible]

[illegible] *I. SB. gew.* [illegible] stijf zaâmgepakt zijn, *hetzij van zelf hetzij door zamenpersing, van suiker, meel en derg. bv. in een flesch, voorts ook van grond, door het vele beloopen.*

II. [illegible] *zva.* [illegible] *II.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* schuifkar; *ook* een, *gemeenlijk met buffels bespannen*, kar met schijfwielen.— *Verg.* [illegible] — [illegible] een padati voeren. — [illegible] padativoerder, karvoerder.— [illegible] *benaming voor ieder* weg, die niet behoort tot de groote wegen.

[illegible] *SB.* zwarte peper.— *Verg.* [illegible]

[illegible] *ong. en een verdicht grondwoord, maar van* [illegible] *is* [illegible] *nevens* [illegible] *als de Pass. vorm, in gebruik. Zie* [illegible]

[illegible] *B. voor* [illegible] *1. Reg. Tj. Op Soemedang als zoodanig ongebr.* — *Ald.* [illegible] *SB.* veel houden van slapen, het liefst van alles liggen te slapen.

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *ook* [illegible] *SB.* zich laten gelegen liggen *aan iets*, zich bekommen *om iets, zoodat men er niet onverschillig onder of tegenover is; ook, doordien men* [illegible] *weglaat:* zich niet laten gelegen liggen *aan iets, enz. Zoo:* [illegible] wat kan 't mij verschelen! 't kan mij ook wat verschelen! (*Ar.* فضولي *phozloêlî*, iemand die zich bemoeit met dingen die hem niet aangaan. *Jav. Wdbk.*).— [illegible] *of* [illegible] om *iets* geven, om *iets* zich bekreunen.— [illegible] zich om niet bekommerend; — *maar ook* [illegible] geen belangstellen *in of* niets geven *om iets, een of ander zaak, en zulks als een karaktertrek.*— [illegible] *of* [illegible]

zich niet storen *aan iets, bv. aan hetgeen iemand zegt.*

zie

zie

zie

ook *SB.* terstond, dadelijk, al heel spoedig.

spreek uit padòman, SB. kompas. *Van het Jav.* naald.

Jav. wordt verklaard met *en in fig. zin gebezigd, met*

SB. plank, *en bep. ook voor* plank, planken in een graf. *Verg.*

SB. zwaard, sabel; degen. — met een zwaard *of* sabel slaan, sabelen.

— *SB.* zich mooi maken, zich mooi gemaakt hebben. *mvdsv.* — *iemand* mooi maken, sierlijk uitdossen. *poët. zva.*

verdicht als grondw. van *en* *Zie beide onder*

Skr. poêdjâ.— *SB.* tot *of* bij een gewijd *of* heilig iets, *bv. een heilig graf, ook* ergens, op een heilige plek, *bv. in een gewijde grot,* na voorafgaand een gebed opzenden, om iets te verkrijgen. *mvdsv. (van meer dan een pers.)* — plek *of* voorwerp, waar men gaat *ten einde bv. rijk,* *of* *te worden, een kind te krijgen, enz.* — *hetz. — Het gebed wordt opgezonden tot hem,* *Men zegt* *enz.*

SB. lof, loven, bidden; *ook* vleitaal, vleijerij. — *iemand* prijzen, lof toezwaaijen, loven, dankend loven; den lof van *iemand* verkondigen; *iets* loven. *mvdsv.* — *iets* prijzen en loven, *bv. als schoon enz.* — zich zelf prijzen, zijn eigen lof verkondigen. *Verg.* — dank toebrengen *aan God.* — lof, lofspraak; vleitaal, het vleijen; *en, maar een Javanisme,* het biddend wenschen. — *zva.* — een formuliergebed *of* formule waarmeê men God looft en prijst opzeggen. — ik zeg den Hemel duizend- en duizendmaal dank en ben buiten mij zelf van blijdschap.

zva. II. — zva.

— zie I.

— SB. *woordje voor den nadruk of tot versterking, evenzoo als* *bij een met behulp van* *uitgedrukt verbod.*

en *ong.* — SB. van *iets zooals bv. van den spijsvoorraad,* in de eerste plaats een gedeelte bestemmen *voor iemand; iemand met betrekking tot iets zooals bij het ontvangen van een deel van het eten en drinken* als den hoofdpersoon beschouwen en behandelen.

I. *SB.* het aanbreken van den dag (*Ar.* فجر). — *II.* *SB.* hetgeen wordt gezegd, beweerd *of* voorgegeven *dat het geval is; ook, maar dan ook wel* mij wordt gezegd *of* verteld dat. *Voorts* het zeggen is, er wordt gezegd dat; *en maar dan met* *er nevens:* naar zeggen van; *ook zva.* naar je zeggen. *Al verder:* *en* *S.* *en* *B.* voorgeven, zeggen te zijn; vertellen *dat iets zus of zoo is.* — *ook wel eens* *maar minder goed:* aangaande *iemand of iets, iets* beweren. — *Eindelijk* *ook nog zva.* *of* zichzelf ophemelen: *maar ook:* afgaande op eigen meening *of* opvatting, ligtvaardig zeggen *of* meenen *dat iets het geval is of zal zijn.* — *Verg.* *en*

— *SB.* zijn intrek nemen, logeren *bij iemand.* — *Pass.* — *S.* *P.* *of* *B.* *en* *BL.* echtgenoot, *de* vrouw *van een man; voorts* *ook zva.* de heer des huizes, *en zie ook bij* — *S.* *B. en BL.* trouwen, getrouwd zijn.

SB. ingewanden, darmen. *Men onderscheidt ze bij een geslagt dier in* *en* *in de eerstgenoemde zitten de faeces, de andere worden gegeten.* — *Verg.*

SB. alle vorm verloren hebben; wanvormig geworden en opengebarsten, *bv. van een kikvorsch, waar met den vollen voet op werd getrapt; ook* (*zva.* *Rg. K.*).

[illegible] zie [illegible] *in-der* [illegible]

[illegible] *SB.* landrente, pacht. — *De grondv. is* [illegible] — *Verg.* [illegible] — [illegible] *een dansmeid of een ligt vrouwspersoon* tot bijslaap nemen, *namelijk voor een nacht.* — *Maar ook: kunstterm voor* het jaarlijksch beschenken met het een of ander der eenigste dochter in het huisgezin, door haar volle broeders of wel van den eenigsten zoon in het huisgezin, door zijn volle zusters. *Het geschiedt om dat kind te ontrukken aan Kala, aan wien het als eenigste zoon of eenigste dochter in het huisgezin is vervallen.* — *Zie ook* [illegible] [illegible] de padjeg betalen van *een stuk grond; ook een stuk grond* in de padjeg aanslaan.

[illegible] *ong.* — [illegible] *SB.* de gedrapeerde en versierde lokaliteit met een slaapplaats *voor het kind, bij besnijdenis en vijling der tanden; ook* (gedrapeerd bruidsbed. *K.)* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* niet gehinderd worden *door iets, bijv. door het leven dat er gemaakt wordt terwijl men schrijft.* — [illegible] *of* [illegible] er niet tegen kunnen; niet kunnen tegen *iets, bv. rooken.* — *Verg.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B. van een koopwaar:* verkocht *of* van de hand gezet kunnen worden, genomen worden, gewild zijn; *ook* opbrengen *bv. honderd gulden; voorts* gangbaar, *van een munt.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* erg, zeer, hevig, bedenkelijk, *van ongesteld, ziek of ziek zijn.* [illegible] *S.* [illegible] *B.* hoogst bedenkelijk ziek. — *Maar volgens sommigen mag* [illegible] *niet gevoegd worden achter* [illegible] *wel* [illegible] *of* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* niet heel zwaar, *van iemands gewond zijn.*

[illegible] *SB.* heesch worden, heesch zijn.

[illegible] *ong.* — [illegible] *SB.* bezwijmen, flauw vallen.

[illegible] *SB.* kwartel *en wel het wijfje; men laat het vechten en wedt er dan op, evenzoo als dat geschiedt bij een hanengevecht.* — *Verg.* [illegible] — [illegible] *naam van een vogel, een soort patrijs.*

[illegible] *zie bij* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] *beide bij* [illegible]

[illegible] *1.* [illegible] *SB. van een mensch of dier:* zich koesteren in het zonnetje. — [illegible] *iets zooals bv. een door het lange liggen vochtig geworden kleedingstuk voor eenige oogenblikken* in de zon leggen *of* hangen. — *II.* [illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand, een bediende of derg., ook een huishoudster, voorts een of ander dier of diersoort, ook iets zooals een meubel, een rijtuig enz.* hebben, houden, er op na houden. *Verg. bij* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zich een doortogt banen *door de menigte*, door de menschen links en regts met de handen op zijde te dringen; op dergelijke wijze zich een weg banen door *de struiken, of wel* door *de kasò of derg.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* bespotten, uitlachen; met *iemand* den spot drijven; van *iets* schamper, minachtend *of* verachtend zeggen dat het is *bv. slecht, of* dat het heeft *de een of ander slechte hoedanigheid.* — [illegible] *mvdsv. (door (meer dan een pers.)* — [illegible] spot, honende spot. — [illegible] voorwerp van spot.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* bleek *van het gelaat;* bleek worden, verbleeken. — [illegible] *mvdsv. van meer dan een pers.).* — [illegible] tot aan toe er bleek van te zien.

[illegible] *verdichte grondv. van* [illegible] *B. van* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *SB.* naam van een lekkernij, die o. a. gemaakt wordt van ketan of van [illegible] die men onder toevoeging van [illegible] in een pisangblad heeft gewikkeld *of* gepakt en vervolgens heeft laten gisten.— [illegible] *vruchten, die nog niet geheel rijp zijnde werden geplukt,* wegleggen om ze zóo door liggen rijp te doen worden*; ook pisang vruchten* ([illegible]) kunstmatig doen rijpen, door ze te brengen in de [illegible] — [illegible] *iemands woorden of uitlatingen* in het hart bewaren *of* in het geheugen houden, *voor later.* — [illegible] aar-

den vat *of* gegraven kuil, waarin men pisangvruchten, geplukt terwijl ze nog niet rijp waren kunstmatig doet rijpen, *en wel door het vat of den kuil digt te dekken en vervolgens vuur te plaatsen op het deksel.*

— *SB. met zijn tweeën of velen iemand* opnemen en dragen, *bv. om hem weg te dragen, ook zóó iets* dragen met de handen, *dwz. zonder draagstok; en zóó iemand die zwom, maar bv. zijn krachten verloor,* uit het water nemen, *om hem bv. in te nemen in de boot, waarin men hem tegemoet roeide.*

S. *B.* zonnescherm, regenscherm. *Evenzoo als voor de Jav. ambtenaren behoort ook voor de Soendasche tegenwoordig de pajoeng tot de onderscheidingsteekenen. Verg.* — *S.* *B.* een pajoeng gebruiken, een pajoeng boven zich houden. — *S.* *B. iemand* een pajoeng boven het hoofd houden.

zie

SB. woordje voor den nadruk *of* tot versterking *dat bij een met behulp van een hulpwoord, bv.* *uitgedrukt verbod,* *dikwijls vertaald kan worden met* volstrekt. *Maar zoo verbiedenderwijs sprekende wordt* *ook wel weggelaten, in zoo'n geval voegt men* *achter* *Geroegd voor* *of* *kan men het veelal teruggeven met* toch. — *zva.* *Met betrekking tot om iets vragen of verzoeken zva.* met den meesten nadruk, met den meesten aandrang; *in een dienstbrief wordt het ook wel aan het eind van een zin geplaatst, het slaat dan op het voorgaande, en heeft den zin van:* het moet volstrekt, het is mijn uitdrukkelijk bevel. — *Verg.*

zie

zie

zie

S. *en* *B.* oom, oome, *jonger broeder van vader of moeder, ook als betiteling van iemand van eenigen leeftijd, als men hem aan- of toespreekt, en sprekende tot een jongere noemt men zich ook wel* *of B.* *Maar is in dat geval de toegesprokene hooger in rang als men zelf, dan zegt men* — *Verg.*

zie

zie

[Javanese] — [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] bij [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] 3.

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] *in een* [Javanese] *bl.* 31, *reg* 1 *v. b.* [Javanese] *In proza zou men zeggen* [Javanese] *of* [Javanese]

[Javanese] *zie bij* [Javanese] *II.*

[Javanese] *SB.* ongeoorloofd en strafbaar door andere als de wereldsche magten, *bv. van het al loopende eten.* — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] de maandstonden hebben.

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *ook wel* [Javanese] zie *bij* [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] *bij* [Javanese] — [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] *SB.* doel, oogwit, oogmerk; waarnaar gestreefd wordt; beoogende.— [Javanese] beoogen, bedoelen; streven naar *iets*, *iets* pogen te bewerken. — *Zie ook* [Javanese] — *Jav. Wdbk.:* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *Kw.*

[Javanese] *en* [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] *I.*

[Javanese] zie [Javanese] *bij* [Javanese] *II.*

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] *SB.* laag tafeltje, om, *gezeten op den grond en met de beenen gekruist*, op te schrijven *of* aan te lezen.

[Javanese] *SB.* het Soendasch zoo uitspreken en spreken dat men dadelijk hoort

dat hij geen Soendanees is; *en van iemands (Soendasch) spreken:* met een vreemden *bv. Javaschen*, tongval.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *II.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *of* [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* les, vermaning, onderrigt. — [Javanese script] *of* [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iemand* onderrigten, vermanen, teregtwijzen; lessen en vermaningen geven, zeggen wat te doen en wat te laten aan *iemand;* onderrigt geven in *iets.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zie onder* [Javanese script] *II.*

[Javanese script] *SB.* vast, stevig, hecht; onveranderlijk, niet te bewegen, onverzettelijk; *ook* trouw *van* [Javanese script] *en* vasthoudend, door niets er af te brengen blijven vasthouden *of* gelooven *aan iets.* — [Javanese script] *iets* stevig maken, stevig vastmaken; *iets dat niet goed vast zit of losraakte* vast maken; *iets* stevig bevestigen *op of aan iets; een bediende, die om zijn ontslag vraagt dat niet willen geven, maar hem* houden; *een arrestant na hem voorloopig te hebben ondervraagd,* in hechtenis houden; *een gebruik of gewoonte* bestendigen.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* bepaald, gewis, stellig, zeker, ongetwijfeld, uitgemaakt, uitgemaakt zijn, zonder kwestie; wel en deugdelijk. — [Javanese script] *ook* voorzeker; vast en zeker; het is niet anders te denken of; het is aan geen den minsten twijfel onderhevig. — [Javanese script] *ook* zonder nut, geen nut hebben; slecht op touw gezet en daardoor verkeerd *of* nutteloos; verkeerd, onbehoorlijk, slecht, op onbehoorlijke wijze; *voorts* verward, niet te onderscheiden, een verward gedruisch zijn, *en zva.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *van* [Javanese script] *en* [Javanese script] — [Javanese script] [Javanese script] niet weten wat te antwoorden en er het zwijgen toe doen. — [Javanese script] zonder reden, ongemotiveerd, zonder motief; — *voorts van* [Javanese script] *m. d. z. v.* [Javanese script] niet te omschrijven; zonder juist te kunnen zeggen waardoor en waarom. — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* blijven waar men is; standhouden, blijven staan waar men staat, de eenmaal ingenomen plaats niet verlaten. — [Javanese script] *hetz. en* onveranderlijk, geregeld dezelfde, *van de opbrengst van*

een sawah. Verg. ꦥꦺꦴꦒꦼꦂ — ꦔꦺꦴꦤꦺꦴꦏ꧀ꦏꦏꦺ *iets* bestendigen, *een prijs* houden op dezelfde hoogte. *Verg.* ꦩꦒꦼꦂꦏꦏꦺ — ꦏꦺꦴꦤꦺꦴꦱꦶꦥꦒꦼꦂꦏꦏꦺ *vermanenderwijs tot iemand, bv. tot een vrouw, die van haar man, of tot een kind dat van zijn vader, een verdiende berisping krijgt:* je moet niet als een blok blijven zitten *of* als een paal blijven staan, *maar maken dat je uit het gezigt of uit de voeten komt.* — ꦔꦺꦴꦤꦺꦴꦏꦏꦺ *iets ergens, waar het staat,* laten staan, *bv. omdat het te zwaar is om te verzetten.*

ꦥꦒꦼꦂ zva. ꦥꦒꦺꦂ *II.* ꦔꦒꦼꦂꦔꦒꦼꦂ *zva.* ꦔꦒꦺꦂꦔꦒꦺꦂ

ꦥꦒꦼꦂ *SB.* heining, heg, omtuining. *Verg.* ꦏꦶꦫꦶꦏꦶꦫꦶ — ꦥꦒꦼꦂꦒꦭꦸ pager, gemaakt van hout van den kawoeng.– ꦥꦒꦼꦂꦏꦶꦫꦶꦏꦶꦫꦶ *zie* ꦏꦶꦫꦶꦏꦶꦫꦶ — ꦥꦒꦼꦂꦲꦸꦫꦶꦥ꧀ levende pager, *bv. van djarak of dadap boomen.*— ꦥꦒꦼꦂꦤꦤ꧀ *zva* ꦏꦸꦤꦤ꧀ (*de tweede beteekenis*). — ꦥꦒꦼꦂꦫꦤꦺꦴꦏꦏꦺ *volg. somm. gebr. en zva.* ꦥꦒꦼꦂꦤꦤ꧀ — ꦩꦒꦼꦂ een pager *of* pagers plaatsen; *iets* voorzien van en pager. — ꦥꦔꦒꦼꦂꦱꦫꦶ personen, die op het erf van een inlandsch hoofd wonen, en van wie hij sommige diensten kan vorderen, maar die niet tot zijn bedienden behooren. *Verg.* ꦥꦺꦴꦱꦶꦥꦤꦏꦺ

ꦥꦶꦒꦼꦂ — ꦩꦶꦒꦼꦂ *SB.* uitkomen, *van eijeren;* vervellen, *van een slang;* (zich ontsluiten, *van een bloem. Rg.*) ꦔꦺꦴꦤꦺꦴꦏ꧀ꦒꦼꦂ *mvdsv.* — ꦩꦶꦒꦼꦂꦏꦏꦺ *eijeren* laten uitbroeden; *opgevangen vischkuit in een ander* ꦏꦺꦴꦤꦺꦴꦏꦏꦺ overbrengen om ze te doen uitkomen. — *Verg. Jav. wdbk. op* ꦥꦶꦒꦼꦂ

ꦥꦸꦒꦼꦂ *SB.* kaal, alle bladen kwijt zijn, *van een palm, en bep. van een klapperboom en een kawoeng; ook:* geheel *of* gedeeltelijk er af zijn, *van de horens van een hert, buffel of derg.* — ꦩꦸꦒꦼꦂꦫꦺꦴꦏꦏꦺ zijn horens verliezende *of* wisselende zijn, *van zoo'n beest.*

ꦥꦒ꧀ꦒꦶꦤꦺꦴꦏ꧀ — ꦔꦒꦼꦒꦶꦤꦺꦴꦏꦏꦺ *zie* ꦥꦒꦺꦒꦶꦤꦺꦴꦏ꧀

ꦥꦒꦒꦩꦺ — ꦔꦒꦒꦩꦺ *SB.* zich onwillig betoonen, weigeren, weigerachtig zijn, *bv. om te voldoen aan een last; ook* niet vooruit willen, onwillig zijn, *van een trek- of lastdier; en* niet meer vooruit willen, niet langer willen loopen, *van een wild dat opgejaagd en vervolgens gedreven werd. Verg.* ꦔꦥꦺ *en* ꦔꦒꦩꦺ — ꦥꦔꦒꦩꦺ het

zich onwillig betoonen; onwilligheid, weerspannigheid.

ꦥꦒꦸꦠ꧀꧉ — ꦏꦼꦥꦒꦸꦠ꧀ *SB.* zich stooten, *maar niet voor: het hoofd stooten of den voet stooten. Zie* ꦏꦼꦗꦼꦁꦺꦏꦺ *en* ꦏꦼꦱꦤ꧀ꦝꦸꦁ *en verg.* ꦏꦼꦥꦭꦸꦠ꧀꧉ — ꦥꦒꦸꦠ꧀ *zva.* ꦥꦭꦸꦠ꧀꧉

ꦥꦼꦒꦠ꧀ *SB.* breken, gebroken. ꦥꦸꦒꦠ꧀ *mvdsv.* — ꦠꦤ꧀ꦥꦼꦒꦠ꧀ꦥꦼꦒꦠ꧀ onophoudelijk, onafgebroken, aanhoudend. — ꦲꦗꦥꦼꦒꦠ꧀ꦥꦼꦒꦠ꧀ schei niet uit *of* houd niet op met. — ꦥꦼꦒꦠ꧀ post vatten, den weg versperren *of* afsluiten *ergens, waar iemand langs moet komen; iemand* in den weg komen, den pas afsluiten. — ꦥꦼꦒꦠ꧀ꦤ꧀ *hetz.* — ꦏꦥꦼꦒꦠ꧀ꦲꦸꦗꦤ꧀ door den regen verhinderd zijn *of* worden den togt *of* de reis te vervolgen *of wel* te aanvaarden. — ꦏꦥꦼꦒꦠ꧀ꦱꦼꦒꦫ zich den weg afgesloten zien door de zee. — ꦥꦼꦒꦠ꧀ꦏꦺ *iets bv. het touw waarmeê iets is digtgebonden,* breken, stuk trekken. — ꦥꦼꦥꦼꦒꦠ꧀ꦤ꧀ gescheiden, gescheiden zijn, *nl. van de (den)* (ꦧꦺꦴꦗꦺꦴ) *echtgenoot; en van een man en zijn vrouw:* van elkaâr gescheiden zijn. — *Verg.* ꦥꦼꦥꦼꦱꦃꦤ꧀꧉

ꦥꦒꦺꦴꦤ꧀ 2 *SB.* overmorgen. — ꦥꦒꦺꦴꦤ꧀ꦤꦺ de dag na overmorgen; *ook* de dag, volgende op dien dag. — ꦱꦏꦶꦁꦲꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ꦥꦒꦺꦴꦤ꧀ van daag nog. — *Verg.* ꦲꦼꦤ꧀ꦕꦼꦁꦥꦸꦭꦸꦠ꧀꧉

ꦥꦒꦭ꧀꧉ ꦩꦒꦭ꧀ *SB.* van *een* ꦩꦪꦁ *die men wil gaan aftappen, door afkapping met een bedog,* de bloemtros afnemen. — *Verg.* ꦏꦼꦒꦸ *en* ꦩꦼꦒꦭ꧀꧉

ꦥꦼꦒꦤ꧀ 2 ꦭꦤ꧀ *SB.* zeker toestel, een soort groote val, om tijgers te vangen.

ꦥꦼꦒꦶꦭ꧀ *zie* ꦥꦼꦒꦶꦭ꧀꧉

ꦥ 2 ꦒ 2 ꦭ꧀꧉ — ꦩꦒꦒꦭ꧀ *zva.* ꦩꦒꦒꦭ꧀꧉ ꦥꦩꦒꦒꦭ꧀ *zva.* ꦥꦩꦒꦒꦭ꧀꧉

ꦤꦥꦤꦒꦶꦁ *bestaat niet.* — ꦤꦼꦤꦒꦶꦁ *SB. van een kris:* slechts met de punt in den gordel, *zooals de* ꦠꦼꦤꦥꦶ *dien bij hun vertooningen dragen. Maar ook onvertaalbaar* redewoord *voor* ꦲꦤꦤꦒꦶꦁꦒꦶꦭ꧀꧉ — ꦤꦼꦤꦒꦶꦁꦒꦼꦭ꧀ *het dragen van de kris* doen met ꦤꦼꦤꦒꦶꦁ꧉ *Verg. Jav. Wdbk. bij* ꦤꦥꦤꦒꦶꦁ꧉

ꦥꦸꦒꦒꦭ꧀ *SB.* afgebroken, afgebroken worden, *van een verhaal of mededeeling; ook* niet verder kunnen gaan met *iets; en* niet kunnen *of* niet willen overgaan tot *een verrigting omdat iets ontbreekt.* — (ꦩꦸꦒꦒꦭ꧀ weigeren, *hetgeen iemand vraagt* niet inwil-

ligen *of* weigeren. *K.*) *Verg.* [Jav.] — [Jav.] slechts te tolereeren en te gebruiken, omdat er niemand anders is, die het kan *of* beter kan, *bv. van iemands schrift.*

[Jav.] — [Jav.] *SB.* *den adem* inhouden, *ook de stem bij het* [Jav.] *of* [Jav.] *bv. om een ander niet te hinderen; voorts zijn lachen* bedwingen; *ook de begeerte of het verlangen om iets te bezitten* beteugelen; *en een paard* niet de vrije hand geven maar inhouden, *of het leidende*, korthouden.

[Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.] *enz. bij* [Jav.]

[Jav.] *Holl.* fabriek; *SB.* landelijke onderneming, *bv.* suiker- *of* theeplantage. — [Jav.] *hetz.* — [Jav.] de fabriekant; de administrateur van zoo'n onderneming. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *Holl.* Februarij.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] een voorvoegsel, *1. een wijziging van het voorvoegsel* [Jav.] *waar dit laatste dient om een substantief te vormen; 2e. om den superlatief uitte drukken, en wel door het voor het woord te voegen en* [Jav.] *daar achter.* — [Jav.] *SB.* nummer een, de baas der bazen *in een zeker opzigt.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *en* [Jav.] *in 't Jav. in zamenstelling met telwoorden om* de (*of* het) hoeveelste *en* hoeveel maal te *beteekenen; ook in 't Soend. in gebruik in den datum van een brief, bv.* [Jav.] 4 [Jav.] 1860; — *en voorts in enkele uitdrukkingen, zooals bv.* [Jav.] de zevende hemel.

[Jav.] *I. onvertaalbaar* redewoord *voor* [Jav.] *waarvan het de grondvorm is; en bevelenderwijs bij het oplaten van een vlieger, tot hem die den vlieger ophoudt:* laat gaan! laat los! [Jav.] opvliegen, de lucht in vliegen; opstijgen, *bv. van een zeepbel, ook van een vlieger;* opspringen, in de hoogte springen, *van iets zooals een steen, waarop men met een stok slaat, maar dien men slechts op den kant raakt.* [Jav.] *mvdsv.* — *Verg.* [Jav.] [Jav.] *een vlieger* oplaten. *Pass.* [Jav.] — *II.* [Jav.] *naam van een heester, de Acacia Pedunculata. Rg.* — *In de Preanger onb.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[illegible] — [illegible] *SB.* zich digttrekken, digtgaan, *van een* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] broek, die door middel van een koord *of* band om het midden wordt digtgetrokken.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Kw.*— [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* in de armen nemen *of* sluiten, in dier voege dat zijn voeten van den grond zijn; *een kind* opnemen, in de armen nemen; *ook, maar dit gebruik van* [illegible] *schijnt een Javanisme te zijn zva.* [illegible] — *Voorts nog: iets dat zwaar is, bv. een bak met water* optillen, met optillen verzetten; *en een rijk* besturen, regeren. — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *zie onder* [illegible] *Zie aldaar ook* [illegible] *en dat laatste ook bij* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie onder* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* stevig, hard, niet [illegible] *van met zout behandelde visch, van vleesch, van iemands vleesch, van de borsten van een vrouw, enz.*

[illegible] *en* [illegible] *zie onder* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* aan weerskanten mank; *volg. somm. ook* mank, door dien een voet heelemaal naar binnen omligt.

[illegible] — [illegible] *SB. de gesneden parè* zamenbinden tot eundans, *twee daarvan maken* [illegible] — *Zie ook* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* rang, bediening, post, waardigheid; *en SB.* ambtenaar, beambte, *ook* afdeeling. (*Jav. Wdbk.* [illegible] *Kw. zva.* [illegible] *iets* opheffen, *iemand* verheffen, *enz. en zva.* [illegible] *of* [illegible] vertrekken).— *Verg.* [illegible] — [illegible] *iemand* verheffen tot den rang *of* de waardigheid van.

[illegible] — [illegible] *SB. een boom, bv. een koffijboom, ook een rozenstruik of derg.* op stomp kappen, tot op een zekere hoogte afkappen, *ten einde, de stomp uitloopende, weêr een jongen boom of struik te krijgen.*

[illegible] — [illegible] *SB.* groote kraal, waarin de buffels van velen worden geplaatst, en die zich bevindt even buiten het dorp. *Eenige minuten buiten de hoofdplaats Soemedang was vroeger ook zoo'n kraal, voor de buffels van hen, die op de hoofdplaats*

woonden; *nog de naam van een zich op bedoelde hoogte bevindende* — *Volgens sommigen* *ook voor hetgeen meer algemeen genoemd wordt* — gaan wonen in een pangkallan (*of* saoeng) *op zijn grond, bv. op zijn sawah of hoema, terwijl het gewas te veld staat en bewaking noodig is; maar op Soemedang: komen of heengaan ergens* met opzet om iets te doen wat niet goed of niet geoorloofd is, *bv. dobbelen.*

en gew. *SB. naam van het leesteeken*

zie

SB. enkel vleesch, zonder beenderen er in, *van een stuk vleesch; en van visch, zooals een goudvisch:* vleezig, bijzonder vleezig.

— *SB.* een bogt maken *van een weg of water; ook* op zijde afslaan, *van het voertuig, dat* *Zie ook* *bij* *I.* — *een voertuig, bv. een rijtuig* op zijde afdraaien. — bogt *in een weg of water.* — *Verg. Jav. Wdbk. op* *dat het grondw. is.* — met bogten loopen, *van een weg of water. Verg.* *en*

zie *en* *onder*

SB. kamer, vertrek. — kamer, gemaakt door afschieting van een gedeelte van de achter- *of* voorgallerij.

— *SB.* visch vangen door afdamming van een stroomend water, *bv. van een bergstroom,* maar slechts over een gedeelte van de breedte. *Rg. K.* — *Verg.* — *Het aanbrengen van een zijdam in een parakkan, waarin nog steeds water bleef staan, noemt men ook*

SB. ziltig, zout *van smaak.*

zva. — *Verg.* *en*

SB. uitvallen, uitgevallen zijn, *van een tand.* — *Verg.* *en*

en *zie*

naam van een plant, een knolgewas (Zingiber gramineum. Rg.) — *De* *van de* *wordt o. a. gebezigd om, als er een brok of zieke in huis is, de*

djoerigs verwijderd te houden, en wel door den fijngekauwden knol te spuwen tegen de deur van het huis, in de vier hoeken en tegen den zolder.

[illegible] *SB. iemand of iets* niet herkennen, niet meer herkennen; in het onzekere zijn omtrent *den vorm of het uiterlijk van iets;* niet weten wie *of* wat men voor heeft *in iemand of iets, omdat men hem of het niet herkent.* — [illegible] *iets, zooals een gestolen voorwerp,* een ander uiterlijk geven, opdat men het niet zal herkennen.

[illegible] — [illegible] *SB. de oogen, bv. om iemand of iets niet te zien,* bedekken met de handen, *ook* bedekken *met iets, zooals een zakdoek of derg.* — [illegible] *hetz.*— [illegible] *van de oogen, bv. als de* [illegible] *dien men opheeft, vooroverglijdende, ze komt te bedekken.*

[illegible] *SB.* stelling, steiger *of* daarop gelijkende zit- *of* staanplaats, *bv. voor iemand die* [illegible]. *Voorts, maar zoo niet in de Preanger: zva.* [illegible] — [illegible] *van iets zooals bv. een gantar:* liggen met het eene uiteinde op iets en met het ander uiteinde op iets anders *of* iets dergelijks, *bv. op een stoel en een tafel of op twee kisten.* — [illegible] *iets zooals een gantar of derg.* zóo leggen dat die [illegible]

[illegible] *I. SB. van iets zooals een langwerpig vierkante tafel:* de zijde, die men zou meten, als men de breedte wenschte te kennen; *en van een huis:* de zijde, de zijkant. *Verg.* [illegible] *bij* [illegible] *II.* — [illegible] *van iemand, gezeten aan een langwerpig vierkante tafel:* zitten aan een kant, dien men met [illegible] benoemt.— *II.* [illegible] *SB.* het schroefje *of* plaatje, dat aan de achterzijde van het oor aan de [illegible] geschroefd, het uit het oor vallen van de [illegible] belet.

[illegible] *SB.* zoo goed als digt, nagenoeg heelemaal verstopt, *van een gat of opening.*

[illegible] *SB.* de lies, de liezen.

[illegible] — [illegible] *SB.* gooijen, smijten, er afgooijen *met een stuk hout of iets van hout.* — [illegible] met *iets van dien aard* smijten; *iemand* van zich afgooijen, wegslingeren, *bv. zijn tegenpartij, bij vechten of worstelen.* — [illegible] een afstand gelijk

aan dien, waarop men een stuk hout (*ons* talhout) dat men zoo ver mogelijk wil van zich afgooijen, kan brengen. — *Verg.* ꦥꦥꦼꦥ꧀ꦥꦼꦤ꧀ꦢꦶꦁꦔꦤ꧀꧈ ꦥꦥꦼꦥ꧀ꦥꦼꦤ꧀ꦢꦶꦁꦔꦤ꧀꧈ ꦥꦥꦼ ꦥꦼꦤ꧀ꦢꦸꦔꦤ꧀꧈ en ꦥꦥꦼꦥ꧀ꦥꦼꦤ꧀ꦢꦸꦔꦤ꧀꧉

ꦥꦼꦥꦼ꧉ — ꦥꦼꦥꦼ꧈ *SB.* in vollen gang zijn *van iets, bv. van het parè snijden ergens;* midden in den tijd zijn van *iets, bv. van den koffijpluk.*

ꦥꦼ꧒ꦥꦼ꧒꧉ — ꦥꦼꦥꦼ꧈ *SB.* middelerwijl, terwijl, tijdens.

ꦥꦸꦥꦸ꧈ *S.* ꦮꦼꦤ꧀ꦠꦶꦱ꧀꧈ *B.* de dij, de dijen.

ꦥꦸꦥꦸ꧉ — ꦥꦸꦥꦸ꧈ *SB. iemands lessen, vermaningen enz.* in den wind slaan; zich verzetten *tegen iemands, wil, begeerte of verlangen; hetgeen iemand verlangt of vraagt* niet in willigen.

ꦥꦼꦫꦼ꧒ꦫꦼ꧒ꦤ꧀ꦢꦼ꧒ꦔꦤ꧀꧈ en ꦥꦼꦫꦼꦫꦼꦤ꧀ꦢꦼꦔꦤ꧀꧈ zie ꦫꦼꦫꦼꦤ꧀꧉

ꦥꦼꦏ꧀ꦏ꧀꧒ꦥꦼꦭꦔꦤ꧀꧈ zie ꦥꦼꦭꦔꦤ꧀꧉

ꦥꦼꦭꦼꦏꦼꦏꦼꦏ꧀꧒ꦔꦤ꧀꧈ zie ꦭꦼꦏꦼꦏꦼꦏꦼꦔꦤ꧀꧉

ꦥꦸꦛꦸ꧉ —ꦥꦸꦛꦸ꧈ *SB. iemand* dragen op den schouder en op de tot verbreeding van de zitplaats daarnaast gehouden vlakke hand; *maar volg. and. bep. iemand met zijn beiden* dragen op de zaâmgevoegde handen *of* armen.

ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀꧉ — ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀꧈ *S.* ꦥꦶꦤ꧀ꦒꦶꦃ꧈ *B. iemand of iets, ook een list of den dood* vinden; *iemand of iets* aantreffen; *iemand, mij of hem,* wedervaren, overkomen, gebeuren; *moeijelijkheden, een ramp of ongeluk, zegen, geluk enz.* ondervinden; *voorspoed* hebben; *straf* krijgen. — ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ꦧꦛꦶ꧈ verdienen, winst hebben *met of op iets.* — ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀ ꦮꦂꦠ꧈ vernemen; berigt *of* tijding krijgen. — ꦏꦼꦥꦼꦛꦸꦏ꧀꧈ *S.* ꦏꦥꦶꦤ꧀ꦒꦶꦃ꧈ *B. ook* ontdekt, *van stelen en van den dief van iets; voorts* gevonden, *van iets, zooals bv. de oplossing van een raadsel.*— ꦥꦼꦛꦸꦏꦤ꧀꧈ *S.* ꦥꦶꦤ꧀ꦒꦶꦲꦤ꧀꧈ *B.* bij *iemand* gaan *of* komen, *bv. om kennis met hem te maken; voorts, maar dan ook goed* ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀꧈ *en* ꦥꦶꦤ꧀ꦒꦶꦲꦤ꧀꧈ *of wel* ꦥꦶꦤ꧀ꦒꦶꦃ꧈ *B. iets bv. iemands weggeloopen paard* onder weg zien; *een woord of een spreekwijze* tegen komen, te hooren krijgen; *ook iets dat werd verloren,* vinden, op zijn weg vinden; *iets* toevalligerwijze zien gebeuren, van *iets* toevalligerwijze getuige zijn; *een haven of eiland* aandoen. — ꦥꦼꦛꦸꦏ꧀꧈ *S.* ꦥꦶꦤ꧀ꦒꦶꦃ꧈ *B.* hetgeen iemand heeft bevonden, bevinding, *iemands* bevinding. — ꦥꦼꦥꦼꦛꦸꦏ꧀꧈ *P.* (*van zich zelf tot een meerdere*)

zva. [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* een ontmoeting *of* zamenkomst hebben *met iemand;* elkaâr ontmoeten; zamenkomen, met elkaâr zamenkomen. — [illegible] *ook wel* [illegible] zamengebragt worden *met iemand, door God.* [illegible] *S.* [illegible] *B.* iets hetgeen men aantreft, ontmoet *enz.;* ontmoeting.

[illegible] *SB.* kom, *gemeenlijk* van verglaasd aardewerk *of* porcelein. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van een weg:* een bogt maken; *voorts:* afslaan (*den weg verlaten, dien men ging, om een, die in een ander rigting loopt, te volgen*); *en van de zon:* dalen, dalende *zijn.* — *Verg.* [illegible] *zoomede* [illegible] *en zie ook bij* [illegible] — [illegible] *van iemands gemoed: ten goede of tot hetgeen goed is* geneigd *of* bewogen worden *door God.* — *Verg. Jav. Wdbk. bij* [illegible] *dat het grondw. is.*

[illegible] *SB.* breken, gebroken, *van een tak, een draagstok, een vonder, een gantar en derg.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* rijksgroote, rijksgrooten (*Skr. poengawa*).

[illegible] *SB.* tol, *het kinderspeelgoed van dien naam.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* op een schouder *of* op den nek dragen, *bij een gang ergens heen, het van daar halende of wel om het daar te brengen.* — [illegible] *mvdsv.* (*van meer dan een pers.*) — [illegible] *ook* [illegible] (*Pass.* [illegible]) *iets* als boven dragen *of* transporteren, *maar gezegd van iemand met den zin dat zulks is zijn dag-lijksch werk, zijn gewone doen.; i. d. z. ook sprekende van soldaten of de soldaten, als schildwachten geposteerd: het geweer* op schouder dragen. — [illegible] *een spreekwijze.*

[illegible] — [illegible] *SB. een* [illegible] in vakken deelen, verdeelen, *door het aanbrengen van* [illegible] *En van de* [illegible]: *de kòtakkan* verdeelen, afdeelen. *Voorts: een kamer* afschieten *door middel van een beschot of derg; ook* zich verklaren, opponeren tegen *iets, iets* verbieden.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een* [Javanese script] *of* [Javanese script] *aan het uileinde* wat bijwerken, *bv. door een randje of iets derg. aan te brengen. (Zva.* [Javanese script] *K.)*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* van *een boom of heester* den top uitkappen *of* een gedeelte afkappen.

[Javanese script] *SB.* stuk, stuks *pisang* ([Javanese script]) *bladen.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* aan een houten *of* bamboezen spit *of* speetje geroosterd *of* gebraden; geroosterd. — [Javanese script] hetgeen wordt geroosterd *of* aan een spit gebraden. — [Javanese script] *iets zóo of wel op een rooster* roosteren *of* braden. — [Javanese script] spit *of* speetje *enz.* [Javanese script] *wel voor* ijzeren rooster *om iets op te roosteren.*

[Javanese script] *I.* [Javanese script] *SB.* onaangeroerd staan, *van eten en drinken;* onaangeroerd blijven liggen, *dwz. zonder dat men het aflegt en begraaft, van een lijk.* — [Javanese script] *een lijk zoo* onaangeroerd laten staan *of* liggen. — *II.* [Javanese script] *SB.* hooge stellage, voorzien van een dak en rustende op vier stijlen. *Van af zoo'n in het bosch opgerigte* [Javanese script] *beloert men, ze willende schieten, rhinocerossen en bantengs.* — [Javanese script] een dergelijk gebouwtje, maar minder hoog en dat vergeleken kan worden met een koepel, zooals men wel in een tuin vindt. (*Te Buitenzorg noemt men de* [Javanese script] *en de* [Javanese script] *panggoengs. K.*)

[Javanese script] *zie onder* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *bij* [Javanese script] *II, zoomede bij* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *Jav.* [Javanese script] voedsel, eten. — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *bij* [Javanese script] *en* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie onder* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* de Heer, *voor God.* — [Javanese script] de Heer, die magtig is, *d.i. God.* — *Voorts* [Javanese script] *de hoogste titel die door het Gouvernement aan een regent wordt verleend. — Van zoo'n regent spre-*

kende betitelt de inlander hem ook wel met [Javanese script] (*verg.* [Javanese script]) *ook, en zoo veelal door de Europeanen en deze ook tot hem sprekende met* [Javanese script] — *Grondv.:* ([Javanese script] *zva.* [Javanese script] wachten.— *Jav. Wdbk.*) *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* zaâmgedrukt en onnatuurlijk klein, *van den neus.* — [Javanese script] *den neus* tusschen de vingers knijpen.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *Jav. zva.* [Javanese script] — [Javanese script] (*of* [Javanese script]) [Javanese script] *een sisindirran, waarvan de zin is:* misschien wel ben ik de voorbeschikte echtgenoot van *N. N.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een vrouw of meisje* niet toestaan uit te gaan *of* zich in het openbaar te vertoonen, *hetgeen, volgens de Soendanezen, de Chinezen doen met hun dochters.* — [Javanese script] *of* [Javanese script] vrouw *of* meisje dat zoo opgesloten wordt gehouden; *in stukken aan het Jav. ontleend:* meisjes, die in de harem worden opgevoed *en bestemd zijn tot bij zitten voor den vorst.* — [Javanese script] *zegt men wel van of tot de vrouw, aan wie de man niet toestaat uitttegaan; en* [Javanese script] *zegt men wel tot een kind dat niet wil luisteren, dat, bv. als men het iets zegt doen of te halen, onwillig is.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* kleinmoedig, *zich openbarende in telkens schreijen of tranen storten, bv. om een zieke; ook van een kind en dan verkl. met* [Javanese script]: nadat het geen reden meer heeft om te huilen, toch maar steeds door huilen. — *Van het Jav. alit,* klein.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie onder* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. de* rand *van een hoofddoek.* — *Verg.* [Javanese script] *en zie ook* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese] [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] II.

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] en [Javanese] zie onder [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] III.

[Javanese] — [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] bij [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] zie bij [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie onder [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese]

[Javanese] *SB.* immers, want; doordien; dan toch, zoo.... toch.

[Javanese] *I. SB. voorvoegsel tot vorming van een Passief.* — *II.* [Javanese] *ook wel eens* [Javanese] *SB.* aanwijzend voorzetsel *van plaats, ook voor bepalingen van tijd; voorts, maar in deze gevallen vordert het spraakgebruik dikwijls* [Javanese] wat aangaat, wat betreft, aangaande, met opzigt tot, rakende; uit, door; per. *Verg.* [Javanese] *II.* — [Javanese] in het jaar, in den jare. — [Javanese] *en* als het heelemaal mogt misloopen. — [Javanese] digt bij, in de nabijheid, *bv.* [Javanese]

[Javanese] *SB. uitroep:* kijk! zie zoo!

[Javanese] *afkorting van* [Javanese] *Zie aldaar.*

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] *SB.* de kwijl, die iemand terwijl hij ligt te slapen wel uit den mond vloeit.— [Javanese] stinkend, stinken.

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* nog, nogmaals, andermaal, weêr, wederom; alwêer, nog wat, nog meer; ingelijks, ook; ander, andere; terug.— [Javanese] evenzoo, desgelijks. — [Javanese] anders, een ander. — [Javanese] nogmaals, voor de tweede maal het verlangen, het begeeren te hebben *of* het

te doen; *ook* den smaak er van wegkrijgen *of* weghebben. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* blad *van een boom of plant.* — [Javanese script] de oorschelp. — [Javanese script] gebladerte, bladeren.

[Javanese script] *Ar.* دولة geluk, voorspoed. — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *Ar.* داود *eigenn.* David.

[Javanese script] *hetz. als* [Javanese script] — [Javanese script] *SB.* deelen, verdeelen, uitdeeling houden van *iets.* — [Javanese script] deel, aandeel. — [Javanese script] *iets* verdeelen, uitdeelen, *enz.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zie dat bij* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *B.* willen, *hetgeen een ander wil;* er toe gezind *of* genegen; geneigd zijn, goedvinden, er behagen in scheppen *iets te doen;* de echtgenoot willen worden *van iemand. Maar* [Javanese script] *ook SB.* niet kunnen, *omdat er een beletsel is, of wel* niet willen, *i.d.z. zoo als men zegt: het rijtuig wil niet vooruit.* — [Javanese script] *zie ook* [Javanese script] — [Javanese script] *SB.* arbeidzaam, vlijtig, naarstig; *ook* er van houden *iets te zijn, bv. zindelijk op lijf en kleeren of iets te doen, bv. zich te baden tot reiniging.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] arbeidzaam. — [Javanese script] het zal er nog op uitloopen, *dat enz.*

[Javanese script] *SB.* ondiep, doorwaadbaar. — [Javanese script] plat bord.

[Javanese script] *SB.* gedroogde visch. *Ook zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *benaming van den nipah of moeraspalm, zoomede van zijn blad, waarvan in sommige streken, door er wat tabak in te rollen, de inlandsche cigarettes worden gemaakt.*

[Javanese script] — [Javanese script] *maar niet in de Preanger zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script] *En evenzoo* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script] *Rg. K.*

[Javanese script] 2 [Javanese script] — [Javanese script] *SB., terwijl men zit,* steunen *of* leunen op een regtuitgestoken arm, waarvan de hand plat op den grond ligt; zóo zitten.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* tak, takken *van een boom.* — *In de sisindirran* [Javanese script] *om te beteekenen* [Javanese script] (*Tjarios Soepena*).

[Javanese script] *Jav.* eerst, eerst, eerder, vroeger,

alvast. — [illegible] een *spreekw.*

[illegible] *ook wel geschr.* [illegible] *zie* [illegible] ([illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*) [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] *en zie ook bij* [illegible]

[illegible] *SB.* digt bij, *maar het woord is ong. in de Preanger, en schijnt daar buiten ook te behooren tot de verouderde.* — [illegible] verschijnen, zijn opwachting gaan *of* komen maken *bij een meerdere;* zich begeven, *bv. om een klagt in te dienen, naar iemand zooals een hoofd van bestuur, een regter enz.;* zitten in de tegenwoordigheid *van een meerdere;* in dienst komen *van een ondergeschikte bij zijn chef.* — [illegible] *mvdsv.* (*van meer dan een pers.*)— [illegible] *wordt gezegd van den persoon in wiens tegenwoordigheid zijn ondergeschikten of minderen verschenen of zijn gezeten.*— [illegible] *zoomede* [illegible] *zva.* [illegible] *maar het tweede is wat mooijer of deftiger.* — [illegible] *iemand* brengen in de tegenwoordigheid *van, of* doen verschijnen, stellen *voor een aanzienlijke of meerdere.*

[illegible] *SB.* oudere broeder *of* zuster *van iemands echtgenoot.*

[illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *tot iemand* èhem *of* dèhem zeggen *of* roepen.

[illegible] *I. zie* [illegible] — *II.* [illegible] *SB.* spijtig *of* rouwig zijn; spijt *of* berouw hebben; met grievende smart het bejammeren. *Verg.* [illegible] — (*Kaduhung Jav. kaduwung. In 't Jav. schijnt het alleen van geestelijke aandoening gebruikt te worden; zoo ook in 't Kawi beteekent kaduhung* „gegriefd, door berouw getroffen," *doch met bijvoeging van manah, bv. Bhomak.* 178, 15.— *Prof. Kern. Oud-Jav. eedformulieren. Bijdragen K. I.* 3e *volgreeks,* 9e *deel. bl.* 206).

[illegible] *en* [illegible] *ong.* — [illegible] *slechts in zamenstelling; zie hieronder.* — *Blijkens het Jav. Wdbk.* [illegible] *Kw. I. zva.* [illegible] plaats;— 2. handeling, streven, doel. — [illegible] *SB.* *ergens heen* zich begeven *of daar* komen, *ook naar iemand* zich begeven *om te logeren, te eten, om te stoeijen of gekheid te maken, enz.* [illegible] gaan om zich daar te ves-

tigen *naar een plaats.* — [illegible] ramboetan gaan eten aan den boom. — [illegible] *SB.* uit eigen beweging, uit vrije verkiezing; uit eigen beweging *ergens* zijn *of* zijn gekomen. — [illegible] het is niet aan te nemen dat hij uit eigen beweging zijn strot aan het mes zal komen overleveren, *lett.* dat de strot zal komen *of* zich begeven naar het mes.

ꦢꦶꦤ꧀ *zie* ꦢꦶ *II.*

ꦢꦂ2ꦠ꧀ — [illegible] *SB.* uit alle magt trekken aan *iets, bv. aan een touw, een spijker, om dien uit den muur te krijgen, enz.* — [illegible] over en weer, ieder aan een kant uit alle magt trekken.

ꦢꦶꦤꦂ *Ar.* دينار, een goudstuk, ter waarde van ongeveer zes gulden.

ꦒꦢꦤ꧀2ꦤ꧀ *naampje voor een vrouw of meisje dat welgemaakt en lieftallig is.* [illegible] *en* [illegible] *hetz. of nog wat liever naampjes.*

ꦢꦢꦶꦤꦤ꧀ *SB.* nog niet geworpen hebben; nog geen eijeren gelegd hebben; *ook* wijfjesbuffel, merrie *enz.* die nog niet heeft geworpen; kip, die nog niet heeft gelegd; *enz.*

ꦢꦶꦢꦶꦤꦤ꧀ *zie* [illegible]

ꦢꦤꦱ꧀ *zva.* [illegible]

ꦢꦶꦤꦱ꧀ *Holl.* dienst. — [illegible] dienstbrief.

ꦢꦶꦤꦾ *I. zie* [illegible] — *II.* [illegible] *SB.* hem, haar, ze, hen, het; die, dat. — [illegible] behalve die, behalve dat. — *Verg.* [illegible]

ꦢꦸꦤꦾ *SB.* de wereld, de wereldsche goederen, het aardsche; aardsch, aardsche (*Ar.* دنيا). — [illegible] hier en hier namaals; in dit en 't volgend leven. [illegible] schatten, voorwerpen van waarde. — [illegible] *zie* [illegible]

ꦢꦸꦤꦸꦁꦔꦤ꧀ *SB. iemands* patroon, baas, meester, bazin, meesteres. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *dit laatste bij* [illegible]

ꦢꦕꦶꦤ꧀ *Chin. SB. I.* unster. *Verg.* [illegible] *Het cijfer 2 daarachter is een misstelling; moet zijn I.* — 2. [illegible] *benaming voor* het gewigt van honderd kati's *van iets, bv. van rijst. Verg.* [illegible] — [illegible] een zoo'n hoeveelheid, wegende 100 kati's.

ꦝꦺꦴ *redewoordje dat wel gevoegd wordt voor* [illegible] *en derg. en zoo den zin heeft van* [illegible] *I.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* laatdunkend, verwaand, hoogmoedig. — *Verg.* [illegible] — [illegible] op *iets* zich verhoovaardigen.

[illegible] *1.* afgeschoten worden, *van geweren.*—2. geslagen worden, *van de bedoeg; en* redewoord *voor* [illegible] *ook* (*zva.* [illegible] *van regen. K.*) [illegible] *zva.* [illegible] *van geweren.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *het eerste bij* [illegible] *het tweede bij* [illegible]

[illegible] *SB.* voor de eerste maal, *van het* [illegible] *ook* (*van het* [illegible] *K.*) *van een vrouw; voorts van een dier, bv. van een geit,* voor de eerste maal jongen, voor de eerste maal geworpen hebben; *en van pluimvee, bv. van een kip,* voor het eerst aan 't leggen zijn. — [illegible] zoo'n kip.

[illegible] *SB.* lichaam, lijf, *ook gezegd voor den persoon;* mij, u, hem. *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zeer nederig:* mijn persoon, mij. — [illegible] *hetz. maar nog nederiger.*

[illegible] *ong.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich warmen *bij een vuur.*

[illegible] *SB.* stijfsel. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* kwaadwillig; gaarne een boosaardige poets bakken, *als karaktertrek.* (*Skr. drohí,* verraderlijk, verrader; kwaadwillige. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*)

[illegible] *zva.* [illegible] *Ar.* [illegible] *van het Grieksch* drachma.

[illegible] *SB. de* steel *van een patjoel. Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* roerloos blijven, verstommen; verslagen *of* strak en zwijgend voor zich neerzien; verslagen neêrzitten.

[illegible] — [illegible] *SB.* branden, afbranden, den brand steken in *iets.* — [illegible] het bij elkaar gebragte vuil, *op een veld, bv. takken, struiken, onkruid en derg.* verbranden. — [illegible] mijt; hoop hout *of* roentah, die verbrand wordt *of* zal worden.

[illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *I.*

[illegible] *SB.* zonde; zich bezondigen, zondigen; met rampspoed of onheil bezocht, als hebbende zich bezondigd *jegens God of jegens de onders;* gestraft, gestraft worden *door God.* (*Skr. dróhaka. Prof. Kern.*

Jav. Wdbk.). [Javanese script] de weg der zonde.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* land, *in tegenoverstelling van water.* — [Javanese script] het vaste land, vast land, land. — [Javanese script] over land gaan. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *en volg. Reg. Tj.* [Javanese script] *ook B.* ([Javanese script] *en* [Javanese script] *mvdsv.*) te voet gaan, voeteren. *Voorts* [Javanese script] *SB.* hetgeen men aan een bode, dien men een brief doet overbrengen, zegt, *t. w. in veel gevallen de inhoud van den brief en voorts hetgeen hem in staat zal stellen te antwoorden als hij den brief overhandigend, welligt wordt ondervraagd; ook* de inhoud *van een brief, die door een bode wordt gebragt; en* hetgeen iemand zegt dat moet gehaald worden *aan den bediende, die naar een toko wordt gezonden om op een bon een of meer artikelen te halen.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* zeer vruchtbaar zijn, dikwijls baren, *ook van dieren.* — [Javanese script] *op Soemedang onb.* (*Rg. ridi*) *I. hetz. maar volg. K. niet van dieren.* — 2. *zva* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* schrikwekkende wezens, zooals reuzen, booze geesten, *enz.* (*Skr. doerbiksa*, hongersnood).

[Javanese script] *Jav.* [Javanese script] ([Javanese script] *Kw.* deur, poort. *Skr. dwâra*) *ook wel* [Javanese script] *naam van den rijkszetel of het rijksgebied van Kresna* (*Skr. Dwârawati*). *Met* [Javanese script] *in de Soepena, wordt bedoeld Kresna; diens ouder broeder, Baladewa, met* [Javanese script]

[Javanese script] *Holl.* drillen; *ong.* — [Javanese script] *SB.* beschoten, met schoten ontvangen *of* doodgeschoten worden, *door velen, die te gelijk schieten.*

[Javanese script] *SB.* iemand, die wordt aangenomen om een rijstveld te helpen snijden en die als loon soms een van de vijf of zes bossen, maar gewoonlijk alle [Javanese script] ontvangt; als [Javanese script] rijst helpen snijden. — [Javanese script] *parè* met behulp van dereps oogsten.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* de tranen in de oogen hebben, er aan toe zijn om in schreijen uit te barsten; (al nokkend, op het punt om in schreijen uit te barsten. *K.*) *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* roffelen, *van een trom of trommen.*

[Javanese script] *SB.* aanzien, stand in de maatschappij, eer; *en* geluk, fortuin, voorspoed, zegen (*Ar.* درجة).— [Javanese script] *hetz. en* geluk hebben, voorspoedig zijn. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB*, *parè, ze gebost latende*, uitspreiden, te droogen leggen. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *wordt verkl. met* [Javanese script] *ook met* [Javanese script] *en wordt in beiderlei zin gebruikt. Het is het Ar. woord* ذرية

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* niet uit eigen beweging; pligtshalven. — [Javanese script] ten dezen slechts de bode zijn en niets meer. — [Javanese script] op last, *zóo aan den voet van een brief, uitgaande van een meerdere of aanzienlijke, wanneer die op zijn bevel door zijn ondergeschikte, bv. zijn schrijver werd geschreven en geteekend.*

[Javanese script] *of* [Javanese script] *eigenn.* Indramajoe.

[Javanese script] *SB.* door ophooging over een smalle strook van den zich daar tusschen bevindenden grond, verkregen watercommunicatie tusschen twee punten; *ook wel eens voor* de smalle, door de hoogere ligging niet te besproeijen strook gronds, *die men soms vindt tusschen twee sawahs.*— [Javanese script] *ergens* een [Javanese script] aanbrengen.

[Javanese script] *Jav.* ([Javanese script] *eign. van een Batàri, gemalin van Batara Goeroe, een godheid van een gramstorig en verschrikkelijk karakter. Jav. Wdbk.*)

[Javanese script] — [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *SB.* met een vaart, in een vaart, *van* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zich laten hooren, geslagen worden, *van de bedoeg; ook zva.* [Javanese script] *en* (*zva.* [Javanese script] *K.*)

[Javanese script] *SB.* kastanjebruin, *van een paard.*

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* achterdocht, verdenking; *ook* (verdenking hebben *op iemand. Rg. K.*) — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[illegible] *zva.* [illegible] *I. ook* neêrkomen, *van een zweep of derg., waarmeê men een slag toebrengt;* teregtkomen, indringen, *van een kris, waarmeê wordt gestoken; enz.*

[illegible] *ook wel eens* [illegible] *SB. maar in B. wordt toch dikwijls* [illegible] *of* [illegible] *gevoegd achter* [illegible] *of wel het vervangen door* [illegible] van plan, van zins, van plan *of* van zins zijn, voorhebben, willen, begeeren, willen hebben; om, om te gaan. — [illegible] *die* het op zijn leven toelegden. — *Voorts dient* [illegible] *om het futurum uit te drukken, dan S. en* [illegible] *B. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. het* vuil in de huid *van menschen, ook van dieren, zooals paarden, honden enz.*— [illegible] *spreekw.* het kwaad doen is hem tot een tweede natuur geworden. — [illegible] *is ook een spreekwijs.*

[illegible] — [illegible] *SB.* voorgeven, voorwenden, doen voorkomen. — [illegible] iets om te strekken tot voorwendsel, voorwendsel. — [illegible] omtrent *iemand of iets, iets* voorgeven *of* voorwenden.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en onder* [illegible] *aldaar* [illegible] *enz.* — [illegible] moeijelijkheden, zorgen, verdriet, leed. (*Skr. doehka*, hartzeer, verdriet, zorg, moeilijkheid. *Jav. Wdbk.*).

[illegible] *naam van een vrucht* (*Lansium domesticum Rg.*).

[illegible] *SB.* inlandsche arts, *man of vrouw;* vroedvrouw; toovenaar, waarzegger. — [illegible] veearts.

[illegible] het mannelijk lid, de roede (*Ar.* ذكر).

[illegible] *SB.* God verheerlijken en lofprijzen, *alleen of met velen, en wel* door opnoeming van de heilige namen en eigenschappen Gods, *bep. ook* door het herhaaldelijk opzeggen van de kalimahs (*Ar.* ذكر).— [illegible] *een doode* grafwaarts brengen met dikir, *waarbij dan voorgegaan wordt door een of meer den stoet besluitende priesters.* — [illegible] *te huis en met velen,* ter wille *of* ter gedachtenis *van een overledene* een avondgodsdienstoefening houden bestaande in dikir.

[Javanese script] diep in het hoofd liggen, *van de oogen; ook:* diep in het hoofd liggende oogen hebben. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* digt bij, nabij; in de nabijheid *van iemand of iets bijv. staan, zitten enz;* digt toe zijn *aan iets.* — [Javanese script] *of* [Javanese script] digt bij elkander; *ook zva.* [Javanese script] digt bij *of* in de nabijheid *van iemand zijn, bv. zitten.* — [Javanese script] *tot iemand of iets* naderen; in de nabijheid komen *van iets;* nader bij komen.—[Javanese script] *mvdsv.* — [Javanese script] *iets* nader doen komen, doen nabijkomen; *de banden van bloedverwantschap* nauwer aanhalen (*door een huwelijk*). — [Javanese script] geen persoon wezen in wiens nabijheid men kan zijn, *bv. 's nachts, omdat hij zoo woelt.*

[Javanese script] *Holl.* dokter.

[Javanese script] (*Skr. daxa,* knap, handig, bekwaam, bedreven) *ong.* — [Javanese script] *maar beter* [Javanese script] *SB.* gebrekkig van lijf *of* leden. — (*Jav.* [Javanese script] knap, welgemaakt, geëvenredigd van statuur).

[Javanese script] *SB.* plomp verloren, hals over kop, hol over bol; door zóo te handelen *of* te doen, ongemanierd zich aanstellen *of* onbeleefd zijn.

[Javanese script] *klanknabootsing van het iets hakken, fijn hakken, bv. vleesch op een blok of derg.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. van menschen zva.* [Javanese script] *voorts kunstterm voor het* liggen (*op den buik*) *ergens, bv. op het strand, van een* [Javanese script] *en van een schildpad. Ook wordt* [Javanese script] *wel gebezigd van een* [Javanese script] *als het dier niet zit, maar ligt als of het zwemt.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* liggen, met de voorpooten regt voor zich uitgestrekt, *volg. somm. slechts van een tijger, maar volg. anderen ook van een kat en een hond.*— *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] zijn voorpooten gelegd hebben, laten rusten op *zijn prooi, van zoo'n dier.*

[Javanese script] *I. naam van een bouworde of fatsoen voor huizen en dergelijke.* — *II.* (*naam van een zoetwatervisch. Rg.*)

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *Kw. zva.* [Javanese script] (*Skr. dâtoe,* element, grondstof, mineraal. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*)

[Javanese script] vorstelijk hof, paleis.

[illegible] [illegible] *enz. zie* [illegible]

[illegible] *SB.* kort, niet lang, *van iemand; ook benaming van een kipsoort, die heele korte pooten heeft, zeer laag op de pooten is.*— [illegible] zoo'n kip.

[illegible] *SB.* vlak, effen, *van terrein.*

[illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B. en BL.* komen, aankomen; *ook voor* komen, *waar dat gezegd wordt voor terugkeeren.*— [illegible] [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*— [illegible] zoo *of* met dat hij kwam *of* aankwam.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* maken dat *iemand of iets* komt, *iemand of iets* doen komen; *iets zooals een brief* doen toekomen *aan iemand; een hartstogt* opwekken; *vreugde* doen smaken, *iets zooals een wajangvertooning* doen duren *tot een zeker tijdstip.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* getroffen, overvallen, bezocht *door een ramp;* beloopen *door een storm; iemand* bij zich krijgen, een bezoek krijgen vau *iemand; booze lusten of plannen of wel toorn* bij zich voelen opkomen, vervuld worden *daarvan; een brief* krijgen.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* zoodat, zoozeer, in die mate; tot.....toe; tot aan toe; kwam het er toe.— [illegible] tot aan toe het ondergaan van de zon, *en dit voor:* den geheelen dag door.— [illegible] kwam te sterven.— [illegible] *een spreekwijs.*

[illegible] aan, *in opschriften en adressen van brieven aan minderen of jongeren.*

[illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] *maar van iets zooals de boom van een rijtuig of derg.*

[illegible] *Jav.* [illegible] *zva.* [illegible] dorp (*Skr. désja*, oord, streek).

[illegible] *SB.* schuld, misdrijf, zonde (*Skr. dósa*).

[illegible] *SB.* boersch, dorpsch, zonder vormen.

[illegible] *SB.* bodem; bedding *van een rivier;* stof, grondstof. — [illegible] aard, natuur, natuurlijke geaardheid; van aard, van natuur, uit zijn aard. — [illegible] nog jong, nog jeugdig.

[illegible] — [illegible] *SB.* aandringen, aanhouden, *opdat men iets zal doen;* dringen om in de nabijheid te komen.

[illegible] *SB.* tulband (*Port.* دستار).

[illegible] *Holl. SB.* distrikt.

ꦢꦸꦢꦸꦮꦼꦭꦤ꧀ *SB.* een navelbreuk en daardoor uitzetting van den navel hebben, *ook van dieren, bv. van een paard of buffel.*

ꦝꦺꦱꦺꦩ꧀ꦧꦼꦂ *Holl.* December.

ꦢꦏ꧀ꦮ *SB.* een aktie instellen, aanklagen, eischen (*Ar.* دعوى).— ꦤ꧀ꦢꦏ꧀ꦮ *iemand* betigten, beschuldigen, een civiel proces aandoen. — ꦥꦤ꧀ꦢꦏ꧀ꦮ *of* ꦥꦔ꧀ꦢꦏ꧀ꦮ de aanklager; *in een civiel proces:* de eischer.— ꦥꦶꦤ꧀ꦢꦏ꧀ꦮ de beschuldigde, de beklaagde; *in een civiel proces* de gedaagde.

ꦢꦮ (*Skr. dwa.*) *SB.* twee. — ꦢꦮꦶꦭꦱ꧀ twaalf. — ꦏꦥꦶꦁꦢꦮ tweede, ten tweeden, secundo; benevens, met. — ꦢꦮꦤꦤ꧀ alle beide, beide.— ꦢꦮꦺꦴꦤ꧀ beide te zamen, met zijn beiden; te zamen *met iemand.*— ꦤ꧀ꦢꦮ *een paard of buffel* met zijn beiden berijden. — ꦩꦢꦮ zich in tweeën splitsen, *van een groep menschen, bv. om een rijtuig door te laten, voorts van een groep of vlugt vogels; ook (van een water, doordien de vloed boomstammen heeft aangevoerd, die zich hebben vastgezet en met onkruid langzamerhand omgroeid den stroom bij lager waterstand als het ware in tweeën splitsen; K.) maar volg. anderen: zva.* ꦔꦢꦮ zich in twee armen splitsen, *van een rivier of water.* — ꦩꦢꦮ ꦏꦏꦼꦤ꧀ *iets voor iemand* in tweeën deelen.— *Dat iets:* ꦢꦢꦮꦏꦏꦼꦤ꧀ — *Voorts zva.* ꦩꦢꦮꦏꦏꦼꦤ꧀

ꦢꦺꦮ *SB.* een god *of* godin *en huizende zooals men zegt in de* ꦥꦮꦁꦤ꧀

ꦢꦺꦴꦔ ꦢꦺꦴꦔꦺ ꦢꦺꦴꦔꦺꦴ *of* ꦢꦺꦴꦔ *SB.* gebed, aanroeping; inroeping van zegen; het dankzeggend loven, danken en tevreden zijn; *voorts* tooverbede; *en ook zva.* ꦥꦺꦴꦱ꧀ꦢꦺꦴꦔ bidden; smeeken *tot God; ook* een of ander gebed *of* inroeping van zegen uitspreken om een aalmoes te krijgen; zóo bedelen. — ꦥꦺꦴꦱ꧀ꦢꦺꦴꦔ zijn zegen en heilbede meegeven *aan iemand.* — ꦔꦢꦺꦴꦔꦏꦏꦼꦤ꧀ *iemand* heil toebidden, *iets* afbidden *voor iemand.*— ꦔꦢꦺꦴꦔꦢꦺꦴꦔꦏꦏꦼꦤ꧀ *hetz.* — ꦥꦺꦴꦱ꧀ꦢꦺꦴꦔ *of* ꦥꦺꦴꦱ꧀ꦢꦺꦴꦔ *ook wel* ꦥꦺꦴꦱ꧀ꦢꦺꦴꦔ heilbede. — ꦢꦺꦴꦔꦏꦤ꧀ *wel spottend voor* bedelaar.

ꦢꦮꦸꦃ *I.* de woorden, het zeggen *van een zeer aanzienlijke, en dan voor* last, bevel, vraag, *enz. Ook zva.* ꦢꦮꦸꦃꦢꦮꦸꦃ *zie dat bij* ꦢꦮꦸꦃ — *II. SB.* het goede *of* bepaalde tijdstip *of* moment *voor iets; ook* de stervensure, de dood. — ꦏꦢꦸꦏꦢꦮꦸꦃ

door den dood aangegrepen *of* overvallen worden. — [Jav.] den dood wachten, aan den dood toe zijn, op sterven liggen.- [Jav.] zeggen, spreken, *van een zeer aanzienlijke.* — [Jav.] *iemand iets* zeggen, bevelen, opleggen; *iemand* als den aangewezen *of* gekozen persoon *voor iets* proclameren. — [Jav.] *een last of bevel* meêdeelen, geven; *ook* overbrengen, geven *namens den lastgever.* — [Jav.] *zva.* [Jav.] *I. en, maar dan geschreven en uitgesproken* [Jav.] *SB.* plaats waar het water uit een rivier stroomt in de leiding, waaruit sawahs worden besproeid.

[Jav.] *zie* [Jav.] *onder* [Jav.]

[Jav.] *SB.* schimmel (*als kleur van een paard*). — [Jav.] *eveneens* schimmel, *maar* zóo dat het paard nagenoeg wit is, *geen appelschimmel is.* — [Jav.] een schimmel.

[Jav.] *voornw. van den eersten persoon, maar door vrouwen en meisjes mag het niet gebezigd worden. Het wordt gebruikt vooral in de dorpen en dan door gelijken; voorts wel door een ouderen broeder sprekende tot zijn* [Jav.] *en eindelijk ook nog door een aantal jongens onderling, bv. spelende.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *Holl. SB.* duit; *voorts S.* [Jav.] *B.* geld *in het algemeen.* [Jav.] geen rooden duit bezitten. — [Jav.] zilvergeld. — [Jav.] *zie* [Jav.] — [Jav.] voor *iets* geld geven; voor *iets, bv. voor het sits dat men koopt* geven *of* betalen, *bv. per el een kwartje.*

[Jav.] *SB. benaming van de klappernoot, als ze dien graad van rijpheid heeft bereikt, dat de melk, zijnde de vleeschvorming nog in haar begin, een aangename en verfrisschende drank is. Verg.* [Jav.]

[Jav.] 2 — [Jav.] *SB.* zitten te staren, gedachteloos staren; met de handen over elkâar nêerzitten, *wachtende op iemand.*

[Jav.] 2 [Jav.] *1. zva.* [Jav.] *Bv.* [Jav.] dat is net zoo goed als of ze hem vergiftigt. — 2 *zva.* [Jav.] *Bv.* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* door en door rijp, *van vruchten Verg.* [Jav.]

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *of, maar zelden,* [illegible] *P.* [illegible] [illegible] *of* [illegible] *B.* waarnemen met het gezigtsorgaan, zien, aanzien, zien *naar iemand of iets.* — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *P.* [illegible] *B. iemand of iets* zien, *iets* aanzien, naar *iemand of iets* kijken. — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] een gezigt ver.— [illegible] (*het laatste woord spreek uit:* dedeuleuun, *met den klemtoon op de tweede lettergreep*) er is veel te zien; *en* waar veel te zien was (is), *gezegd bv. van een stad.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *I. SB.* hoewel, ofschoon, alhoewel, al is het ook. — [illegible] *hetz.* — *II.* [illegible] *ook wel* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *maar zeer plat.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Ar.* ذوالحجة *naam van de twaalfde maand van het Mohammedaansche jaar en die ook wordt genoemd* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* al maar door, steeds maar door, voortdurend.

[illegible] *zva.* [illegible] *maar een minder gebruikelijk woord.*

[illegible] *ook* [illegible] *en* [illegible] *Holl.* edele heer, edelheer, *titel nog tegenwoordig door de inlanders gegeven aan een lid in den Raad van Nederlandsch-Indie.* — *Bv.* [illegible]

[illegible] *ook wel eens, maar minder goed* [illegible] *S.* [illegible] *B.* broeder *of* zuster; verwante, bloedverwant. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* broeder.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* zuster. [illegible] *of* [illegible] halve neef *of* nicht. — [illegible] halfbroeder *of* halfzuster, *waar de kinderen dezelfde moeder, maar niet denzelfden vader hebben.* — [illegible] *als voren waar de kinderen denzelfden vader, maar niet dezelfde moeder hebben.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* de, door de [illegible] op hun plaats gehouden wordende bamboezen, waarop de [illegible] ligt.

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *Jav.:* met gekromden rug en voorovergebogen hoofd. — [illegible]

SB. met betrekking tot schrijven, naaijen, in het algem. tot werken dat zittende geschiedt: zitten *dat te doen.* (*Zva.* [Javanese] *K.*).

[Javanese] — [Javanese] *SB.* het hoofd afwenden, *bv. minachtend.* — [Javanese] voor *iemand* het hoofd omdraaijen, afwenden, *omdat men hem niet zien wil, niet van hem weten wil.* — [Javanese] het hoofd regts en links wenden, keeren, draaijen *of* afwenden, *ook zooals men dat wel doet, in zijn drift of toorn.*

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB. van sawahgrond, ook van iets zooals het beslag van gebak:* goed tot een massa door elkaar gewerkt *of* geworden. — [Javanese] een intieme vriend, intieme vrienden.

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* ligt geraakt, dadelijk boos worden, *als karaktertrek.* — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* pit *van een lamp of kaars.* — *Verg.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bindlat, *bv. over de oesoeks, om het doorbuigen daarvan te voorkomen.* — [Javanese] aan *iets* een [Javanese] aanbrengen; *en een wil of begeerte* inwilligen, *daaraan* toegeven.

[Javanese] *SB.* inlandsch papier, *het zoogenaamde Javaansch papier, en dat bereidt wordt van de schors van den* [Javanese]

[Javanese] *wordt verklaard met* [Javanese] Gods woord, de koran (*Ar.* دليل). *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* acht. — [Javanese] tachtig.

[Javanese] *Ar.* het zwaard van Bagenda Ali.

[Javanese] *SB.* regent, de regent *van een regentschap, maar, volg. het inlandsche begrip vorst, de vorst.* — [Javanese] de regent van Soemedang. — [Javanese] *Jav.* [Javanese] Zijn *of* Uw Hoogheid. — [Javanese] *zóo benoemt men wel van haar sprekende de vrouwen van den eersten rang van een regent. Verg. bij* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] *onder* [Javanese] — 2. [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* granaatappel, *Punica granatum.* (*Skr. dâlima*).

[Javanese] *benaming van een varieteit of wel*

andere naam *van de vischsoort, die men bedoelt met* [Javanese].

[Javanese] *SB.* het eigenaardige slaan op de bedoeg in de vastemaand, dat geschiedt om aantegeven, *op den dag voorafgaand aan dien waarop de vasten ingaat, en op dien voorafgaand aan* [Javanese] dat men behoort zich het hoofdhaar te wasschen ([Javanese]); *voorts 's nachts, gedurende de vasten,* dat het tijd is op te staan, als men nog binnen den geoorloofden tijd wil eten.

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* zwaaijende, heen en weêr zwaaijende, *van loopen, bv. van het loopen van een beschonkene.*

[Javanese] *SB.* koperen *of* aarden pot van denzelfden vorm als de [Javanese] maar grooter.

[Javanese] *SB.* houten wadah, waarin rijst wordt omgeroerd ([Javanese]).

[Javanese] *SB.* liggen met den kop opgeheven, zich zóo neêrleggen *of* gaan liggen, *van buffels, runderen, geiten enz.* — *Voorts* zitten, *van vogels, op de wijze zooals zoo'n dier zit als het zit te broeden.* — *Verg.* [Javanese].

[Javanese] *SB.* lengte, gelijk aan den afstand tusschen de toppen van de middelste vingers, als men de armen regt uitstrekt, regts en links. — [Javanese] een zoo'n lengte. — [Javanese] een lengte gelijk twee [Javanese] verminderd met een lengte gelijk aan den afstand van den top van den middelsten vinger (*terwijl men den arm regt uitstrekt*) tot aan de borst. — [Javanese] een lengte van 1½ [Javanese]. *Verg.* [Javanese]. — [Javanese] de armen regt uitsteken ter zijde van het lichaam; *ook: ten einde inlichting te bekomen of een wensch dien men koestert, een verzoek dat men gedaan heeft enz. zal ingewilligd worden,* een stok of bamboe, zoo lang als een bij zich zelf afgemeten [Javanese] leggen op een heilig of vereerd graf, om dan na [Javanese] en uitspreken van den wensch *of* het verzoek, uit het een weinig langer geworden zijn of het dezelfde lengte behouden hebben van bedoelden stok of bamboe, te besluiten, in het eerste geval, dat men zijn verlangen zal bevredigd *of* voldaan zien, in het tweede geval, dat zulks niet zoo zal zijn. — [Javanese] *iets* meten bij deupa's.

[Javanese] *SB.* reukwerk, wierook. (*Skr. doépa*).

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zva. [illegible]

[illegible] *SB.* als maar, mits, als slechts, als het (ze) maar. — [illegible] zoo maar in het wilde weg, zoo maar zonder eerst eens rond *of* toe te kijken; *en met betrekking tot gaan zitten:* op de eerste de beste plek *of* plaats, die men in het oog krijgt.— [illegible] *mvdsv.* (*met betr. tot twee of meer pers.*)

[illegible] *I. Mal. SB.* keuken. *Verg.* [illegible] (*Verb. en Bijv.*) — *II. SB.* stoel, *dwz. stam met zijn dapoerran, van een gewas, zooals bv. de bamboe;* [illegible] een stoel bamboe. — [illegible] *collectieve benaming voor* de uitloopers *van de gewassen, die zoogenaamd stoelen;* stoelen. — *Verg.* [illegible] onder [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* tegen *iemand of iets* aanloopen, *opzettelijk of onopzettelijk; ook:* een duw geven, *zooals met den schouder*, tegen *iets bv. een deur, om die te doen opengaan. Voorts en dit volg. K. in het Bantamsche en ook in het Buitenzorgsche* (*Rg. heeft: dupak,* to kick down or away, to stamp on; to nick under foot) — een schop geven, *ook* een trap geven, *zooals men een beest doet, dat men doodtrapt.* — [illegible] het hebben moeten lijden *of* slagtoffer geworden zijn van den vloed of het hooge water *en daardoor beschadigd of vernield, bv. van een sitoe.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] [illegible] *hetz.*

[illegible] *zie het volgende woord.*

[illegible] — [illegible] *SB.* zich bukken, *zooals men doet als men bv. in zijn huis gezeten, door de paloepoeh in de kòlong van het huis wil kijken.* — [illegible] herhaaldelijk zich zóo bukken; *ook zooals men doet, als men regts en links zijn blikken onder iets wil werpen.*

[illegible] *SB.* de borst.— *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* weduwenaar, *door dood of scheiding.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. tjangkoks, met het doel ze naderhand een ander plaats te geven of wel omdat men ze zelf niet houden wil, maar zal trachten ze te verkoopen, ergens* tijdelijk planten. — *Verg.* [illegible] *en voorts* [illegible] *Voor dit laatste bezigt men buiten de Preanger* [illegible] *en* [illegible] *voor* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* op slag van gebruikt te moeten worden *iets doen of maken;* op het laatste oogenblik *of* als het er aan toe is pas *iets doen;* onverwijld gaan *iets doen en wel iets, dat men tot nu toe uitstelde of waarvan men het verrigten verschoof.* — [illegible] in eens *bv. rijk zijn, door het trekken van een hoog lot uit de loterij.* — [illegible] het trof zoo; juist, toevallig. — [illegible] *een zelfverwensching:* ik mag op eens doodblijven.

[illegible] *SB.* te huis zijn, volkomen te huis zijn in *iets; voorts van sommige dieren:* vast zijn in *den een of anderen gang, zoo van een paard in het tellen, draven enz.; voorts van een buffel:* er op afgerigt en gewend zijn, *bv. om voor den ploeg te worden gebruikt, en van een ram of bok, bv. om te kampen met een wild varken; enz.*

[illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* (*sprekende van den doedoekoej van een meerdere*) de inlandsche hoed, *waarbij men naar den vorm en de stof, waarvan het hoofddeksel is vervaardigd, onderscheidt: de* [illegible] *de* [illegible] *de* [illegible] *of* [illegible] *de* [illegible] *de* [illegible] *en de* [illegible] — *Tot dat de* [illegible] *als zoodanig werd ingevoerd, diende bij de Soendanezen de* [illegible] *waarvan de grondkleur, zoomede het aantal en de kleur van de op het hoofddeksel aangebragte, om den bol en evenwijdig loopende, cirkels was vastgesteld, tot onderscheidingsteeken van de rangen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* stijfvol, propvol; *ook zva.* [illegible] — [illegible] *iets* stijfvol pakken *met iets, bv. een kist met kleêren, een mand met gras enz.; ook* met zijn velen staan *of* zitten *ergens, zooals in een deuropening, zoodat de passage belemmerd wordt of onmogelijk is.* — [illegible] *iets* er in slaan, persen in *iets, bv. een kurk in een flesch, een pen in houtwerk; enz. ook* op *iets zooals een omgekeerde mand* drukken, *die* indrukken; *iets bv. kleêren* tot *dat die* stijfvol *is* proppen *in een kist of derg.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *I. naam van een vogel,* (*the Centropus Bubutos of Horsfield. Rg.*) — *II.* [illegible] *SB. een haar, een veêr of een tand* uittrekken; *iemand de ziel* onttruk-

ken, uitrukken, *voor: iemand* doen sterven, *van den doodsengel gezegd.* — [illegible] [illegible] *een vogel* plukken; *de haartjes van baard of sik* uittrekken, *hetgeen men doet met een* [illegible]

[illegible] *SB. van gronden:* bloot, den bovengrond verloren hebben, *door wegspoeling; voorts van een sitoe of bendoengan:* leêggestroomd en zijn modderigen bovengrond verloren hebben; *en van de tong:* ontveld, *ten gevolge van het eten van scherpe spijzen.*

[illegible] de civetkat.

[illegible] *SB.* aangestampt, *van de prop op een geweer of ander vuurwapen.* — [illegible] *zva.* [illegible] *en in het Buitenzorgsche zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* schoor, stut, *bv. onder een brug of onder een op neuten staand huis, om doorzakking van den vloer te voorkomen; en fig.* steun, protectie, *waardoor iemand wordt staande gehouden.*— [illegible] *een brug, huis enz.* voorzien van een stut *of* schoor; *fig. zva.* [illegible] — [illegible] *is een zeer nederige spreekwijze, die men wel bezigt bij het* [illegible]

[illegible] *naam van een inlandsch gebak en van een mangga* ([illegible]) *soort. Rg.*

[illegible] *naam van een spoedig groeijenden en bladerrijken boom (Erythrina), waarvan eenige soorten, en die in de koffijtuinen als* schaduwboom *wordt geplant. — Bij wijze van levende heining worden deze boomen ook wel om kebons en derg. gepoot.*

[illegible] — [illegible] *SB.* snorren, draaijen, *van een* [illegible] *Ook een in het Hollandsch niet terugtegeven, het geluid afbeeldend,* redewoord *voor een volgend* [illegible]

[illegible] *SB.* forsch gebouwd; groot en dik; *ook zva.* [illegible] — [illegible] statuur, lichaamsbouw.

[illegible] *SB.* dik touw, *echter niet van buffelhuid, maar bv. van loeloeb,* waaraan een dier, *zooals een paard of buffel,* wordt *of* staat gebonden. — *Buiten de Preanger zva.* [illegible] *zie ald. — Verg. ook* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* beproeven, op de proef stellen, *bv. om te zien of hij werkelijk braaf is.*

[illegible] *I. SB.* kracht, lichaamskracht, sterkte; vermogen. — *II.* [illegible] (*Pass.* [illegible]) *zva.* [illegible] *terwijl volg. K. in*

het Buitenzorgsche [Javanese] *toevertrouwd geld of goed* niet verantwoorden, maar zich wederregterlijk toeëigenen. — [Javanese] *zie* [Javanese] (*Verb. en Bijv.*) — *Volg. het Jav. Wdbk.* [Javanese] *Kw. o.a. zva.* [Javanese] list *om te bedriegen of te misleiden.* — *III.* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] 2 *en* [Javanese] *SB.* hier, alhier. — [Javanese] hier heen, herwaarts, hier naar toe. — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *S.* geef het hier, breng het hier. — [Javanese] van hier. — [Javanese] *en* [Javanese] daar, aldaar. — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] daarheen, derwaarts. — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] van daar; *ook:* daarop, vervolgens, nu, alsnu. — [Javanese] *en* [Javanese] *SB.* ginds. — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] naar ginder, daar ginds heen, daar ginder naar toe. — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] van daar ginds.

[Javanese] 2 [Javanese] *SB. de* hoofdplaats *van een regentschap; ook, maar niet goed wel eens voor* [Javanese] rijk, land.

[Javanese] *S.* [Javanese] *P. en soms B.* [Javanese] *BL.* zitten, gaan zitten, gezeten zijn. — [Javanese] *of* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *benaming voor een kindje van 7 of 8* (*volg. Reg. Tj.* 10) *maanden.* — [Javanese] [Javanese] [Javanese] zitten, gaan zitten op *iets, bv. op een stoel, ook* in *iets, bv. in een balè.* — [Javanese] [Javanese] [Javanese] *iemand* laten zitten, doen plaats nemen, uitnoodigen zich te zetten. — [Javanese] zich zelf een plaats uitzoeken, *omdat bv. op een feest door den gastheer werd verzuimd een aantewijzen of open te houden.* — [Javanese] [Javanese] [Javanese] alles wat dient om op te zitten, matje, stoel *enz.;* zitplaats, zetel.

[Javanese] 2 [Javanese] *SB.* kreupel, hinkende. — [Javanese] *mvdsv.* — *Verg.* [Javanese] [Javanese] [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* achterover, *van staan of zitten.*

[Javanese] *SB.* hoer, ligtekooi. — *Verg.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] dajang zijn, als dajang den kost zoeken te verdienen.

[Javanese] *SB.* roeispaan, riem. — [Javanese] roeijen. — [Javanese] het touw, waarmeê de [Javanese] als die niet tusschen twee pennen

is vastgezet, aan den zijwand van de prauw bevestigd is.

ꦢꦸꦪꦸꦁ *SB. naam van een zeedier, de zeekoe (Jav. Wdbk.) en van een van dat dier verkregen vet of olie. Op het lijf gesmeerd zou dat vet of die olie genegenheid opwekken, ook de vervulling van een wensch of begeerte verzekeren.*— ꦤ꧀ꦢꦸꦪꦸꦁ (ꦤ꧀ꦢꦸꦪꦸꦁꦔꦏꦺ *K.*) *iemand* onder de betoovering van de doejoeng brengen.

ꦏꦢꦪꦸꦤ꧀ — ꦏꦏꦢꦪꦸꦤ꧀ *zie* ꦏꦢꦸꦏ꧀ *bij* ꦢꦸꦏ꧀

ꦢꦴꦪꦴ *SB.* scheef staan *bv. van een huis. Verg.* ꦢꦺꦴꦪꦺꦴꦁ

ꦢꦸꦩ꧀ *ong.* — (*Jav. Wdbk.* ꦢꦸꦩ꧀ ꦥꦢꦸꦩ꧀ verdeeling). — ꦧꦼꦂꦏꦃꦢꦸꦩ꧀ꦧꦼꦂꦏꦃꦤꦺ *Jav.* ꦧꦼꦂꦏꦃꦢꦸꦩ꧀ꦧꦼꦂꦏꦃꦤꦺ heil (wederzijdsch toegewenscht heil) zamen deelen, *spreekwijs voor* van elkander afscheid nemen. *Verg.* ꦢꦸꦩ꧀ꦢꦸꦩꦤ꧀ *bij* ꦢꦸꦩ꧀ — ꦤ꧀ꦢꦸꦩ꧀ *Pass.* ꦢꦶꦧꦼꦂꦏꦃ *zva.* ꦤ꧀ꦢꦸꦩ꧀ꦢꦸꦩ꧀

ꦢꦼꦩꦶ *en* ꦩꦢꦼꦩꦶ *zie het volgende woord.*

ꦝꦼꦩꦶ *zva.* ꦧꦼꦏꦶ *Voorts en dan ook wel eens* ꦢꦼꦩꦶ *SB.* getuige, *en* bij, *in een eed.*— ꦢꦶꦩꦶꦧꦼꦏꦶꦏꦸ bij Allah; Allah is mijn getuige. — ꦩꦢꦼꦩꦶ *Jav.* ꦩꦝꦼꦩꦶ een weinig. (ꦝꦼꦩꦶ *Kw. zva.* ꦱꦏ꧀ꦱꦶ getuige; *ook zva.* ꦱꦝꦼꦩꦶꦏ꧀ weinig, een weinig. *Jav. Wdbk.*).

ꦢꦸꦏꦢꦤ꧀ *SB.* naardien, doordien, nademaal.

ꦢꦶꦭꦃ *SB.* een licht.— ꦢꦶꦭꦃꦩꦸꦭꦸꦧ꧀ aangestoken *of* brandende waskaars.— ꦢꦶꦭꦃꦩꦸꦭꦸꦧ꧀ꦠꦁꦏꦭꦏ꧀ brandende tangkalakkaars. — ꦢꦶꦭꦃꦩꦸꦭꦸꦧ꧀ꦥꦕꦏ꧀ candelabre met aangestoken kaarsen.— ꦢꦶꦭꦃꦏꦫꦸꦤ꧀ illuminatie. — ꦤ꧀ꦢꦶꦭꦲꦶ *iemand* bijlichten, voorlichten, belichten; het schijnsel *of* licht *bv. van een lamp, in het algemeen van een licht, dat men in de hand houdt*, doen vallen op *iemand of iets.*

ꦢꦸꦭꦸꦁ *zva.* ꦢꦶꦢꦶ wonen, verblijf houden.

ꦝꦼꦩꦶꦠ꧀ — ꦝꦼꦝꦼꦩꦶꦠꦤ꧀ *SB.* heimelijk, in het geheim, stilletjes, op een bedekte wijze. — ꦝꦼꦝꦼꦩꦶꦠꦤ꧀ *benaming van zekere onzigtbare geesten.*

ꦢꦴꦢꦩ꧀ *zie* ꦝꦩ꧀ *II.*

ꦢꦶꦩꦤ꧀ *zie* ꦲꦶꦭꦶꦁꦔꦤ꧀ *en* ꦩꦏꦩ꧀ — ꦤ꧀ꦢꦶꦩꦤ꧀ *zie* ꦔꦶꦭꦶꦁꦔꦤ꧀ ꦏꦢꦶꦩꦤ꧀ ꦥꦢꦶꦩꦤꦤ꧀ ꦢꦶꦢꦶꦩꦤ꧀ ꦤ꧀ꦢꦶꦩꦤ꧀ꦔꦏꦼꦤ꧀ *en* ꦥꦢꦶꦩꦤꦤ꧀ *zie* ꦩꦏꦩ꧀ — ꦢꦶꦢꦶꦩꦤ꧀ꦔꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦢꦶꦔꦶꦭꦶꦁꦔꦏꦼꦤ꧀ *bij* ꦲꦶꦭꦶꦁꦔꦤ꧀ ꦤ꧀ꦢꦶꦩꦤ꧀ *zie bij* ꦲꦶꦭꦶꦁꦔꦤ꧀ *en ook bij* ꦩꦏꦩ꧀ — ꦥꦢꦶꦩꦤꦤ꧀ *zie* ꦥꦲꦶꦭꦶꦁꦔꦤ꧀ *bij* ꦲꦶꦭꦶꦁꦔꦤ꧀

ꦢꦢꦶꦁ *SB. van een moentjangvrucht:* met een in tweeën te deelen kern, *zoodat men*

kan spreken van twee pitten. — [Javanese script] zoo'n moentjangvrucht. *Verg.* [Javanese script] [Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* tweelingen, *beide meisjes; voorts van bevallen:* van tweelingen, *beide meisjes.* — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* vlak, plat, *van een zijvlak of wel van het boven- of het benedenvlak van een of ander voorwerp.* [Javanese script] *schertsende benaming voor* het vrouwelijk schaamdeel.

[Javanese script] *SB.* nagenoeg plat, niet rond, *van de biliën of het achterste; ook* plat van onderen, *van waloeh of kalapavruchten, zoodat zoo'n vrucht blijft staan, als men ze neêrzet.*

[Javanese script] *SB.* hetgeen dient *of* gebezigd wordt om te [Javanese script] *of* als [Javanese script] *Zoo benoemt men bv. met* [Javanese script] de bamboelatten, die wel voor de stevigheid, aan weerskanten van een wagenrad, tegen de spaken worden aangebonden, in dier voege dat de spaken tusschen bedoelde latten geklemd zittende, niet in beweging kunnen komen. *Ook worden o. a. nog zoo genoemd de* dwarslatten in een pager, de niet verticaal aangebragte reepen bamboe. *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] klemmen, geklemd houden.

[Javanese script] *SB.* tegen elkaâr aan zitten en zonder geweld niet zijn te scheiden; aan elkaâr, tegen elkaâr aangegroeid, *bv. van twee* [Javanese script] *vruchten.*

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* sigarenkoker, *t. w. zoo een die in den zak wordt gedragen, maar waarin men ook wel de tabak benoodigd voor de cigarette of voor het sirih pruimen bij zich draagt.*

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* nagenoeg geheel afgekapt *of* weggekapt, als het gevolg van het herhaald afkappen, *van een* [Javanese script] *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *of* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *ook* [Javanese script] *SB.* zich zoo stil houden als een muis, *bv. om iets af te luisteren of om niet gezien te worden;* zich niet verroeren, geen beweging maken.

[Javanese script] *SB.* zool *van de voet en* palm *van de hand.* — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* palm van de hand. —

[illegible] *S.* [illegible] *B.* voetzool. — [illegible] *en* [illegible] *betitelingen, sprekende tot den regent. In geschriften, en tot een vorst:* Uw Hoogheid. [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *in 't alg. een gat of lek* digten, *onverschillig wat men daartoe bezigt, slechts geen soldeersel; — voorts:* in *een maat* ([illegible]) het een of ander aanbrengen, zoodat ze minder houdt als haar grootte meëbrengt.

[illegible] 2 [illegible] *SB.* schaap. — [illegible] *of* [illegible] schaap met een dikken vetten staart, vetstaart.

[illegible] *zie* [illegible] *I. en II.* — [illegible] *zie ook* [illegible]

[illegible] *SB. titel die door het Gouvernement wordt verleend bij wijze van belooning en als een hoogeren titel dan* [illegible] *aan inlandsche ambtenaren, die laatstgenoemden titel reeds verkregen. — Verg.* [illegible]

[illegible] *klanknabootsend* redewoord, *I. gevolgd door* [illegible] *voor het geluid van het rijststampen. Verg.* [illegible] — *II. al of niet gevolgd door* [illegible] *(in het laatste geval treedt het op als werkwoord) voor* liggen, gaan liggen. — *III. gevolgd door* [illegible] *voor het uit den boom op den grond gooijen van groote vruchten. — IV. zva.* [illegible] 2. *maar zóo niet gebr. in de Preanger, naar het schijnt.— Verg. ook* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] 2 — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B.* wachten, afwachten; *ergens* wachten, zitten te wachten; wachten op *iemand of iets.*— [illegible] *S.* [illegible] *B.* op *iemand of iets* wachten; *iets* afwachten; *iemand die achterop komt*, inwachten; *ook: iets* nog halen, beleven, nog beleven; *maar in dezen zin slechts de vorm* [illegible] *in gebruik?* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* hopen, vurig verlangen *op of naar iets.*

[illegible] *SB. zva.* [illegible] nadenken, overleg. — *Verg.* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *P. en B.* kunnen, in staat *of* bij magte tot *iets;* het hart hebben *iets te doen;* dat durf ik, dat neem ik aan.— [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *P. en B. ook* het niet kunnen uithouden.

[illegible] 2 — [illegible] *SB.* zich stooten *en gew. voor* het hoofd stooten, *maar ook wel voor* zich *bv. de knie of den elleboog* stooten. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] [illegible] *iemands hoofd, maar ook wel een ander lichaamsdeel, bv. schouder,* bonzen (*wij zeggen: hem met het hoofd of den schouder bonzen*) *tegen iets.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *1.*

[illegible] — [illegible] *1. SB. iets, zooals bijv. een telegraafpaal* stutten. — *II.* [illegible] *SB. I.* hard, uit alle magt, *met betrekking tot* [illegible] *enz.* — 2. *iets, dat eigenlijk het werk is van twee of drie personen,* doen *alleen.*

[illegible] *SB.* welgesteld, in goeden doen, er goed in zitten.

[illegible] *SB.* corpulent, zwaar, zwaarlijvig.

[illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* als dol *of* razend zijn *in zijn toorn;* een woedende driftkop zijn; *ook* baldadig, moedwillig; *maar i. d. z. een Javanisme?* — *II.* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] *zie op* [illegible]

[illegible] *SB.* kaal, kaalhoofdig, het haar kwijt. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *in het Buitenzorgsche:* afgevreten, *van parè, gras enz.* — *van het laatste ook* schoon weggesneden; *voorts* kaalgeplukt, *van* [illegible] *Enz. K.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. van velen:* staan te kijken *of* komen kijken *naar iemand of iets.*

[illegible] — [illegible] *SB.* beven, trillen, sidderen, *ook van een lichaamsdeel, bv. het hoofd, van ouderdom.* — [illegible] *mvdsv. maar ook wel van een persoon.*

[illegible] *zva.* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *wordt verklaard met* [illegible] *gebezigd van iemand; ook met* [illegible] ([illegible] *of* [illegible] *ook* [illegible] *en* [illegible] *waarsch. het Skr. digdjaja of digwidjaja,* overwinning wijd en zijd, alverwinning *en dus* alverwinnend, alles verwinnend. — *Jav. Wdbk.*).

[illegible] *SB.* niet voorkomend, stug, stuursch.

[Sundanese script] *een varieteit van de* [Sundanese script] *of slechts een ander naam?*

[Sundanese script] *SB.* als koopman of koopvrouw handeldrijven; te koop hebben *een of ander artikel; ergens waar men zelf als de koopman of de koopvrouw tegenwoordig is*, goederen ten verkoop uitstallen; handel. — [Sundanese script] *of* [Sundanese script] [Sundanese script] *en* [Sundanese script] *SB. voorts* [Sundanese script] *S. met* [Sundanese script] *B. vier synonieme uitdrukkingen voor:* als waroenghouder (houdster) bereide koffij en wat daarbij wordt genuttigd, verkoopen of te koop hebben.— [Sundanese script] met *iets* handel drijven, *iets* trachten te verkoopen, trachten aan den man te brengen. — [Sundanese script] *fig. voor* bedelen. — [Sundanese script] zelf zijn handelingen, waarover men zich moet schamen of die het licht niet kunnen lijden, vertellen aan velen; (zijn dienst presenteren *bij iemand. K.*)— [Sundanese script] zetbaas, venter, factoor *van een koopman*, commisvoyageur. — [Sundanese script] handel, *iemands* handel.— [Sundanese script] handelswaren, handelsartikel, koopmanschap, koopwaar, *en zva.* [Sundanese script] te koop, in den handel te krijgen *of* voorhanden; te nverkoop uitgestald liggen.- [Sundanese script] handelswaren. — [Sundanese script] ten behoeve van *iemand iets* als koopman of koopvrouw verkoopen, te koop hebben; zóo handeldrijven.

[Sundanese script] *SB.* vleesch *van mensch of dier, van een visch* de deelen, andere als graten, ingewanden *enz. Ook* het vleesch, het vleezige gedeelte *van een vrucht.*

[Sundanese script] *SB. naam van een muziekinstrument, bestaande in een stel hangende bekkens, waarop, wil men het instrument bespelen, wordt geslagen.*

[Sundanese script] *benaming van zekere goocheltoeren en kunststukken met sabels.*

[Sundanese script] *SB.* met een gat er in, stuk, *van een karoeng, ook van een bòbòkò, een saïd enz., maar niet van wadah taneuh en derg.*

[Sundanese script] *en* [Sundanese script] *zie onder* [Sundanese script]

[Sundanese script] *SB.* redewoord *voor* [Sundanese script] *breken, afbreken, doorbreken van een mast, een bamboe, een paal en derg.:* krak. — *Verg.* [Sundanese script] *en* [Sundanese script]

[Sundanese script] *SB.* boosaardig, kwaadaardig, kwaadwillig, verraderlijk; kwaadwilligheid, *enz.*- *Jav.* [Sundanese script] nijdig, afgunstig, wangunstig.

[Javanese] *SB*. gebukt, bukken; zich bukken. — [Javanese] gebukt loopen; zich bukken, bukkende.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets bv. een steen, die half in den grond zit, met behulp van een werktuig, zooals een* [Javanese] uitbreken; *voorts* uit *een* [Javanese] een kluit aarde, *met iets dat men als hefboom bezigt*, breken.— [Javanese] *mvdsv*. (*bij herh.*) — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB*. wijdbeens zittèn, *van daar van het te paard zitten van de vrouwen in sommige streken:* als een man; op de wijze zooals een man te paard zit; *voorts* met de beenen van elkaâr gesperd liggen, *en volgens sommigen ook* wijdbeens staan; *van daar bv. van de drie pooten onder een knaapje:* van elkander staan. — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] de beenen van elkaâr sperren *of* gesperd houden, *als een houding waartoe men door ongesteldheid wordt gedwongen*.

[Javanese] — [Javanese] *SB*. regt op zitten *in tegenstelling met liggen, van een zieke of zwakke; voorts en dan gew. de mvdsv.* [Javanese] *ergens* hoopsgewijze liggen, hoopen vormen, aan hoopen liggen, *van groote steenen, van tjadasklompen, of derg. en ook van gesneden parè op de sawah.*

[Javanese] *ook* [Javanese] *zva.* [Javanese] *ook zva.* [Javanese] trekken met een poot, den poot niet ferm neêrzetten, *van een dier.*

[Javanese] *SB*. pal aan een, pal aan elkaâr. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *van twee of meer, bv. stoelen:* vlak, pal tegen elkaâr aan.

[Javanese] *SB*. *van een buffel:* benedenwaarts gebogen horens hebben; *en van de horens gezegd:* benedenwaarts gebogen zijn. *Voorts* gewezen, rustend, *van een regent, maar in dezen zin slechts in enkele streken.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] *of* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. van een* [Javanese] *van mensch of dier:* dik opgezet, heel groot.

[Javanese] *I. SB. naam van een lagoe ronggèng.* — 2. [Javanese] *een vrouw, die op overspel werd betrapt,* tot straf rondvoeren, nadat zij met niets anders aan als een tjawet, achterste voren was gezet op een paard, haar hoofd werd gedekt met een [Javanese] [Javanese] waarop een wèra bloem beves-

tigd, en haar gelaat met modder en vuil werd besmeerd, — *een straf van vroeger tijd.*

[Jav.] *zie* [Jav.] *en* [Jav.] [Jav.] *zie ook* [Jav.] — ([Jav.] *in het Buitenzorgsche zva.* [Jav.] *als hoog voor* [Jav.] *K.*).

[Jav.] *SB.* met den rug in het midden ingedoken; een ingevallen rug hebben.

[Jav.] *Holl. SB.* dansen, op Europesche wijze dansen.

[Jav.] *en gew.* [Jav.] *SB.* boete, geldboete. (*Skr. danda,* stok, straf; een wapentuig; straf, boete. *Jav. Wdbk.*)– [Jav.] *iemand* in de boete slaan, beboeten.— [Jav.] het bedrag als boete opgelegd *of* dat als boete moet worden opgebragt; opgelegde boete.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* zich klaar *of* gereed maken, zijn toebereidselen maken, zich voorzien van al het noodige; *maar S.* [Jav.] *B. als de zin bep. is:* zich tooijen, zich kleeden, aankleeden; *voorts* [Jav.] *SB.* het noodige in gereedheid brengen *of* verrigten; zich uitrusten *of* toerusten; toerustingen maken. — [Jav.] klaar zijn. *Verg.* [Jav.] — [Jav.] zich klaar maken door den buikband aan te halen, de saroeng op te schorten en de pijpen van den broek, zoomede de mouwen van het buisje op te stroopen, zoodat, terwijl men vrij in zijn bewegingen is, alles goed aan het lijf sluit. — [Jav.] *hetz. maar zooals men zegt temlang taal.* — [Jav.] *S.* [Jav.] *B. iets* in orde brengen, *zoodat het gebruikt kan worden; iets* repareren, weer in goeden *of* bruikbaren staat brengen; *SB. iemand* zijn dos aandoen, *iemand* tooijen. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B. mvdsv.*— [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* materialen, huisraad, meubelen, goederen, tuig, *enz.* — [Jav.] eenig goed, een *of* ander stuk goed.

[Jav.] — [Jav.] *SB.* naar *iemand of iets* onderzoek doen, informeeren. — [Jav.] ontdekt, gebleken. — [Jav.] onderzoek, navraag.

[Jav.] *I. naam van een boom, die anders* [Jav.] *wordt genoemd.* — *II. of* [Jav.] [Jav.] *ook* [Jav.] *een dergelijk gewas als* [Jav.]

[Jav.] *SB.* hellen, schuins staan, niet vlak staan, *bv. van een meubel; voorts*

aan een kant hooger als aan de andere, *van een weg.*

[Jav.] — [Jav.] *zie* [Jav.] *en* [Jav.] — [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *I. zva.* [Jav.] *als benaming van een soort aarden potten.* — *II,* [Jav.] *naam van een zangwijze.* (*[Jav.] of [Jav.] Kw. zva.* [Jav.] kraai, raaf; *en* [Jav.] verlangen *of* wensch *ten aanzien van een ander, gew. in een slechten zin. Jav. Wdbk.*) — *III.* [Jav.] *SB.* niet goed doorkomen, niet willen doorkomen, *van de regens of den regen, dwz. dat men steeds nadat het heeft geregend, weêr eenige dagen droogte heeft.*

[Jav.] *SB.* twee op elkaâr volgende zinsneden van een couplet, ieder met een van de klanken a, i, è, oe, ò, als de eindklank, zulks in verband met de zangwijze (*lagoe*) en overeenkomstig zekere regelen; dichtmaat, tembang. — [Jav.] *noemt men* een van zulke zinsneden.— [Jav.] *iets* in tembang *of* in gebonden stijl schrijven.

[Jav.] *SB.* niet hooger noch lager, altijd hetzelfde, nog altijd hetzelfde, niet meer noch minder, *bv. van de opbrengst van een sawah, als die ieder jaar hetzelfde is; ook van iemands traktement of loon, als dat maar steeds hetzelfde blijft, of wel van iemands zijn of gewoonten; enz.*

[Jav.] — [Jav.] *SB.* als het ware een gordijn, een muur vormen *van* [Jav.] *van* [Jav.] (*dreigende regenlucht*), *van de* [Jav.] (*avondwolken*), *van golven en van de vlammen van een brand. Voorts van een huiszeil:* neêrgelaten; *van schuifgordijnen:* digtgeschoven; *en van een schutsel:* uitgezet; *enz. Ook nog, gezegd van bamboe, waroeboomen en derg.: in de verte* een zwarte massa vormen, *in dezen laatsten zin ook van scholen visch, die men bv. van af een schip, in zee ziet.*

[Jav.] *I. zva.* [Jav.] *maar voor* [Jav.] — *II. zva.* [Jav.] verbijsterd, in de war.

[Jav.] *I. SB.* met kruiderijen behandelde en vervolgens gedroogde lapjes vleesch, die geroosterd of gebraden als toespijs bij de rijst worden gegeten. — [Jav.] dengdeng maken, van *vleesch* dengdeng maken. — *II.* [Jav.] *maar volg. somm. ong. zva.* [Jav.] gelijk af.— [Jav.] *een stuk hout of een bamboe*

aan een zij, *bv. met de bedòg* gelijkmaken, gelijkkappen, zoodat zoo'n uiteinde [illegible] vlak is.

[illegible] *SB.* bak gemaakt van hout *of* bamboe en met behulp van een draagstok gedragen. *Men transporteert er allerlei dingen in. Een dergelijke bak, maar deze wordt veelal* [illegible] *genoemd, is bepaald van hout en heeft een deksel; men gebruikt dien als bergplaats voor allerlei binnen 's huis.*

[illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* zijn met een stuk er uit *of* er af; zijn met een splinter er uit *of* er af.

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *ook* [illegible] *P.* [illegible] *B.* hooren, te hooren krijgen; luisteren *naar iemand of iets;* aanhooren; vernemen. — [illegible] *P. (van zich zelf tot een meerdere of oudere)* gehoord, vernomen. — [illegible] hooren zeggen, hooren vertellen. — [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *P.* [illegible] *B. iemand of iets* aanhooren; naar *iets* luisteren; toeluisteren. — [illegible] *S.* [illegible] *P.* hetgeen *ik* gehoord heb, hetgeen werd verstaan door *mij bv. was dat Mijnheer beval enz.* — [illegible] het was niet te onderscheiden hetgeen men hoorde, *door het veelsoortig rumoer.*

[illegible] *SB.* gemakkelijk, makkelijk, ligt, zonder zich behoeven in te spannen, zonder dat het inspanning kost.

[illegible] *SB.* vreemde, geen familie, anderen, ander menschen; volstrekt geen familie zijn *van* ([illegible]) *iemand.* — [illegible] anderen; vreemden (*geen familie*). — [illegible] *S.* [illegible] *B.* alles, *met uitzondering van vleesch,* wat bij de rijst wordt gegeten, *bep. ook de* lalab.

[illegible] *SB.* met een schreeuw *of* gil uitbarsten in *huilen of schreijen.* — [illegible] hard schreeuwen, gillend schreeuwen, het uitgillen. — [illegible] *of* [illegible] *mvdsv.* — [illegible] aanhoudend *of* herhaaldelijk. [illegible] — *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* kreupelboschje, groep struiken, struikgewas.

— *SB.* voor zich uitstaren, regt voor zich uitkijken, *van een hert, koe, buffel enz. — Van menschen zva.* *Verg.* — *een kanon* rigten, pointeren.

zva. *zie dat bij*

— *SB.* lang uit neêrliggen, uitgestrekt neêrliggen, *als een doode of zooals iemand, die bewusteloos werd.* — *Verg.* *en*

SB. een peulvrucht, behoorehde tot het katjang geslacht (*Hasskarl: Psophocarpus tetragonolobus*). — *is een varieteit* (*Psophocarpus longe pedunculatus*).

— *zva.* *of*

— *SB. iets* van het vuur nemen; *ook iets dat men er ingelegd had om te braden, te branden of te poffen*, uit de heete asch *of* uit het vuur nemen; *iets wat men daar opzettelijk heeft ingelegd, bijv. een fuik*, uit het water halen, *een fuik* ophalen; *iets dat men in de lucht gelegd, gezet of gehangen heeft*, weêr binnen, in- *of* in huis halen; *fig. zich of een ander hetzij door woorden hetzij door daden* uit den brand helpen, *ergens* uitredden, uithelpen; *eindelijk poët.* *voor:* in het gezigt doen komen, zigtbaar doen worden.

zva.

SB. maar ook wel eens en bep. in het Tjiandjoersche het Jav. kramawoord *als B.* ver, ver verwijderd (*mvdsv.*); *voorts* afstand, verte.— geen permissie hebben *of* krijgen om zich te verwijderen. — *iemand of iets* verwijderen, verwijderd houden, op een afstand brengen *of* houden. — afstand, verte, verre afstand. — ver *of* verwijderd *van iemand;* van elkaâr verwijderd. — *en* van verre.

SB. rijkelijk vloeijen, *van het sap van den kawoeng, van bloed, van het zog bij vrouwen en van de melk bij melkgevende dieren.*

SB. benaming van het teeken voor de i *klank, voor de kesra, in Soendasch geschreven*

met de Arab. letter. — voorzien van de djèèr.

SB. gember. *Zingiber officinale.*

SB. *een klein soort*

SB. verstoord, boos, geërgerd; met toorn vervuld worden, geërgerd worden, *van iemands hart of gemoed.*

SB. geest, genius (*Ar.* جن).— *Men onderscheidt de djins in en tot de laatsten behooren o. a. de (Verg. bij) zoomede de en de de laatste steelt gaarne de kinderen, die na zonsondergang buiten bleven. De huizen veelal in de moskeën. Verg.*

SB. Junij.

SB. benaming van den kawoengboom, die voor het eerst wordt afgetapt; *maar in het Buitenzorgsche:* (de het eerst uitgekomen aan een kawoeng. *Rg.) Verg.*

SB. overspel, ontucht; overspel plegen; ontucht plegen (*Ar.* زنا).— *van den man of de vrouw:* overspel plegen. — *De wederhelft, die de dupe is, Verg.*

zva.

ook (o. a. op Bandoeng. K.) de onder den Mal. naam „akar wangi" meer bekende fijne welriekende wortelen, waarvan sommige voorwerpen worden gemaakt en die ook tusschen kleêren worden gelegd om ze een aangenamen geur te geven of voor ongedierte, zooals bijv. kakkerlakken te bewaren (Andrapogon muricatus).

SB. benaming voor het tijdsverloop van af het eerste hanengekraai, omstreeks twee uur 's nachts, tot circa vier uur in den ochtend. — als voren van af dat laatstgenoemde tijdstip tot het beginnen licht te worden. — *Met gebezigd, bv. in antwoord op de vraag „hoe laat zijt gij vertrokken" wordt beteekend een tijdstip tusschen circa drie uur 's nachts en circa half zes in den ochtend.*

SB. wijlen, overleden. *Misschien het Ar.* جنة het paradijs, het verblijf der gezaligden. — wijlen de, de overleden; zaliger.

SB. komijn, komijnzaad.

SB. benaming voor een kippekui-

ken, dat achterlijk is in het veêren krijgen. *Rg. K.*

SB. lokvogel; *ook fig.*

zie

— *SB.* stil zitten *ergens;* stil blijven zitten, *bv. in plaats van zich te verwijderen. — Verg.*

— *SB.* blijven staan, staan met voorovergebogen hoofd, *zooals men wel doet, over iets denkende.*

SB. de bloemknop van de — *zva.* *maar volg. Rg.* the heart (*anatomically*), *bij welke beteekenis K. aanteekent: enkel van beesten.— Jav.* *volg. Gericke: ook* de nieren.

SB. zva. *ook zva.* soort. *Voorts* de verlangde persoon, de persoon in kwestie; *en kunstterm voor* het meisje, *met betrekking tot of in een huwelijksaanzoek; maar ook* het (de) oorspronkelijke, *bv.* het oorspronkelijke (woord), de oorspronkelijke (taal). — van denzelfden oorsprong. (*Ar.* جنس *djins, Lat. genus. — Jav. Wdbk.*)

Holl. SB. jenever.

Januarij.

Holl. generaal. — admiraal.

— *SB.* een dikte vertoonen, *gezegd van een overigens genezen lichaamsdeel, waar een kogel indrong en in bleef zitten; ook* (met wratten zijn, *bv. van de hand. K.*).

SB. venster (*Port. janella*).

ong. — oppassers, ondergeschikt aan den cipier bij een gevangenis. — *Verg.*

in het Buitenzorgsche (*Rg.*), *en* *in de Preanger:* het leger *of* nest van het wilde varken, waarin het jongen werpt.

zva. (*Ar.* جنابة *djanâbat*, onreinheid door bijslaap of zaadvloeijing, *die verhindert het gebed te doen.— Jav. Wdbk.*)

zie — *zie* — *B.* (*als S. kan men* *bezigen*), *iemand* aanstellen, verheffen *bv.* tot *distriktshoofd; iemand* den titel verleenen *bv.* van — vorst zijn. — *zva.*

SB. te hoog, onbehoorlijk hoog, *van een huis of derg. ook van een.* — haarwrong, die boven op het hoofd zit, *in plaats van achter tegen het hoofd.* — het haar zoo opgemaakt hebben, dat de haarwrong zich bevindt op de kruin van het hoofd; zich in dier voege het haar opmaken.

SB. spichtig staan, regtop staan, *van parè. Verg.* — *Voorts* stijf, niet te buigen, *van een lid of lichaamsdeel; en* regt uitgestoken, *van iemands beenen, terwijl hij te paard zit.* — *mvdsv.*

ong. — SB. vloeibaar, opgelost, gesmolten; waterig, dun *door te groote toevoeging van de vloeistof, waarmeê men het aanmengt of waarin men het kookt.*

toeroep, maar zeer plat, om iemand te gelasten wegtegaan of heentegaan: ga heen! scheer je weg! — *Verg.* *en*

SB. els.

— SB. spaak, spaken *van een wiel.*

Bantamsch voor *dorpshoofd.* — *Rg. K.*

SB. diep; binnen, binnen in, inwendig; *en van parè zva.* — binnen in, in. — naar binnen. — *S.* *B.* in, binnen. *Bv.* *of wel* 1878. — op de aarde. — *zva.* — *of* van binnen tegen, *bv. den buiten wand of de muur van een kamer.* — *zva.* *zie bij* — *ook, o. a. op Tjiandjoer,* *genoemd,* het eigenlijke woonhuis van den regent. *S.* *B.* het binnen de lebet bedienend personeel, *uitsluitend vrouwen, als de regent er selirs opnahoudt. Verg.*

SB. springen en dansen, een vaart nemen, *van een paard dat men aan een touw heeft; ook* rennen, voortrennen *van een buffel, die door het een of ander werd verschrikt.* — *of* *een paard* aan een touw *of* aan de longe laten dansen en springen, laten loopen.

I. SB. hoek, *bv. van een huis, ook de* hoek *van het oog.* — *II. maar zoo in zamenstelling:* iemand ervaren in *iets*, iemand die

gaat over *of* het toezigt heeft op *iets;* iemand die *iets* als zijn werk doet. *Zoo bv.* tolk. — huisbewaarder.— schrijver, klerk, secretaris.— hofmeester, bottelier *op een schip.* — *III.* *S.* *en* *B.* bevallen, baren, een kind *of* kinderen baren; *SB van een dier:* jongen werpen, jongen. — *S.* (*Pass.* *ook*) *P.* *en* *B.* ter wereld brengen; *SB. van een dier:* werpen.

SB. de van den nokbalk naar een hoek van het huis schuins afloopende balk.

SB. niet naar behooren, niet zooals het voegt *of* betaamt.

SB. in het wild loopen, in het wild loopende, *van buffels of rundvee, als men de dieren 's avonds niet naar huis haalt, maar ze soms maanden lang vrij in het bosch of op de velden laat rondzwerven.* — *een dier, zooals een buffel of rund,* in het wild laten loopen. *II.* — — *zva.*

— *SB.* kleinzeerig; laf-hartig.

zie

Jav. paard. *ook* *SB.* grijs, *van een paard ook van een stof.*

zie

naam van een boompje, waarvan eenige soorten; sommige worden in zoogenaamde levende pager's aangeplant.— Zie ook

naam van een boom en van zijn vrucht. De talrijke soorten djeroek worden met verschillende namen onderscheiden; de citroen en de sinaasappel behooren tot hetzelfde vruchtengeslacht. — *Soorten van* *zijn:* *enz.*

naam van een boom, Dicalyt tinctorius; de bast wordt tot (*rood*) *verven gebezigd. Rg.*

— *SB.* luidkeels schreeuwen, het uitgillen, het uitschreeuwen. — *mvdsv.* (*van velen*).

SB. strik. — *Verg.* *en* — in een strik geraakt, verstrikt.

ꦗꦫꦲꦸꦁ꧈ *naam van een eekhoornsoort. K.*

ꦗꦸꦫꦸꦒꦸꦒ꧀꧉ — ꦚꦗꦸꦫꦸꦒꦸꦒ꧀꧈ *SB.* kapen, wegkapen.

ꦗꦫꦶꦗꦶ꧈ *SB.* de ringvinger.

ꦗꦸꦫꦸꦗꦤ꧈ *SB.* booswicht, schurk, snoodaard, dief (*Skr. doerdjana*).

ꦗꦫꦶꦮꦸꦲꦤ꧀꧈ *SB.* de plaats waar men de vuilnis dagelijks wegwerpt, de vuilnishoop.

ꦗꦫꦸꦩ꧀꧈ *SB.* naald; *ook de* naald *van een kompas, en* wijzer *van een uurwerk.* — ꦗꦫꦸꦩ꧀ꦗꦫꦸꦩ꧀ *kunstterm, die gebezigd wordt van de parè op de kweekbedding, als ze reeds te hoog is om er* ꦮꦶꦶꦃ꧈ *van te kunnen bezigen.*

ꦗꦫꦩꦶ꧈ *I. SB.* stoppel, rijststoppels, *zoo als die na het snijden op het veld blijven staan.* — *II. SB.* cel, cellen, *in de nangkavrucht,* waarin de ꦩꦚ꧀ꦩꦶꦤꦁꦏ zitten.

ꦗꦿꦸꦩꦠ꧀꧉ — ꦚꦗꦿꦸꦩꦠ꧀꧈ *SB.* stoppen, *iets zooals een kous* stoppen. *Rg. K.*

ꦗꦫꦩꦺꦴꦁ꧈ *SB.* ver weg, ver van huis, *van* ꦩꦚ꧀ꦠꦼꦤ꧀꧈ ꦩꦸꦭꦶꦃꦩꦚ꧀꧈ *enz.*

ꦗꦸꦫꦶꦒ꧀꧈ *SB.* geest, elf, berggeest, kaboutermannetje; nix, vloed- *of* watergeest, *die somtijds de gedaante van een mensch, ook wel van een dier aanneemt.* — ꦲꦗꦶꦁꦗꦸꦫꦶꦒ꧀ ꦏꦗꦸꦫꦸꦒꦤ꧀ꦲꦤꦶꦁꦥꦭꦸꦁ꧈ *spreekw. ik* behoef niet verder te zoeken; *ik* ben zeker van mijn zaak.

ꦗꦸꦫꦒꦤ꧀꧈ *SB.* heer, meester, gebieder; meesteres, gebiedster. — ꦗꦸꦫꦒꦤ꧀ꦲꦤꦺꦏꦁꦭꦤ꧀ꦒꦤ꧀꧈ de meester. — ꦗꦸꦫꦒꦤ꧀ꦲꦺꦥꦺꦫꦺꦩ꧀ꦥꦸꦮꦤ꧀꧈ de meesteres. *En als een geringe of iemand, die ver beneden staat in rang spreekt van een inlandsch ambtenaar, dan voegt hij* ꦗꦸꦫꦒꦤ꧀꧈ *voor diens ambtstitel.— Zoo bv.* ꦗꦸꦫꦒꦤ꧀ꦥꦠꦶꦃ꧈ ꦗꦸꦫꦒꦤ꧀ꦲꦤꦺꦏꦼꦮꦸ꧈ *enz. — maar van of tot den regent bezigt men* ꦗꦸꦫꦒꦤ꧀꧈ *niet.*— ꦔꦗꦸꦫꦒꦤ꧀꧈ *bij iemand* dienen, in dienst zijn. — ꦲꦗꦸꦫꦒꦤ꧀꧈ den (de) djoeragan in alles en altijd (*tot overdrijving toe*) voor op stellen, het zwaarst bij zich doen wegen; *ook* dadelijk alles gaan aanbrengen, dadelijk gaan klagen bij den (de) djoeragan. — ꦝꦶꦗꦸꦫꦒꦤ꧀꧈ *iemand* beschouwen, behandelen als djoeragan.

ꦗꦫꦶꦁ꧈ *SB.* net *om vogels te vangen. — Het heeft in vorm veel van een* ꦗꦤꦗꦫꦶꦁ꧉

ꦗꦸꦫꦁ꧈ *SB.* ravijn, afgrond, diepte, kloof.

ꦗꦸꦫꦸꦁ꧉ — ꦚꦗꦸꦫꦸꦁ꧈ *I. zie* ꦱꦸꦩꦤ꧀꧉ — *II.* (ꦚꦗꦸꦫꦸꦁ꧈ *iemand, die gaat trouwen,* bijspringen *met kleeren, geld of wat ook, voor de inrigting van zijn huishouden. Rg. K.*)

— *SB. parè* uitspreiden (*met losmaken van ieder bos*); *ook koffijvruchten*, *bv. op een tampir*, uitspreiden om ze te doen droog worden. — *Verg.*

kalmus, lieswortel.

en *ong.* — *SB.* *iemand* uitnoodigen tot *iets; ook iemand* uitnoodigen, vragen *om meê te gaan*, *iets* meê te doen *of* te gaan doen, *en in dezen zin kan men van een meerdere of aanzienlijke sprekende* *bezigen als B.* — *eindelijk iemand* dagen *ten strijde.* — *voor hetz. ook mvdsv. velen* uitnoodigen *enz.* — uitnoodiging.

SB. zadelkussen *van een inlandsch zadel.*

SB. de zuivering van goederen (*Ar.*), *en meer bep.* de belasting, t. w. 1/10 van het produkt, die ten behoeve van de geestelijkheid en geestelijke doeleinden wordt opgebragt van het rijstgewas. — *Zie ook* — *Voorts wordt o. a. nog wel djakat betaald van de kinderen die men heeft, als dat getal zeer groot is, en wel door een of twee aan een priester tot volgeling of te staan.* *fig.* loutering, *nam. door beproevingen of smart; en gezegd verklarenderwijze zva.* — van *iets of van zijn kinderen* djakat betalen.

SB. gras; *ook* onkruid.

SB. inlandsch officier van justitie, fiscaal. — *soms met* *als B.* Hoofddjaksa.

volg. K. een varieteit van pandanus en wel die, welke door Rg. met pandan pudak (*volg. K. kortweg* *en zóo ook op Soemedang*) *Pandanus moschatus, wordt bedoeld.* — *Maar op Soemedang zijn* *en* *niet twee benamingen voor dezelfde soort pandanus.*

onb. in de Preanger; in het Buitenzorgsche: de pangkeng, waarin men de rijst bergt. *Rg. K.*

SB. schuitje, boot. — *De vlotten, die men aan overvaarten gebruikt, zijn zamengesteld uit aan elkaar verbonden djoekoengs, waarop eenige bamboezen in de dwarste gelegd zijn, en daarop een van bamboe gevlochten mat.* — *zie*

SB. redewoord, *in het Hollandsch niet terugtegeven, voor* *S.* *B.*

afstijgen, afkomen, *bv. van een boom of van een paard;* buiten, naar buiten (*uit het huis*) komen; *enz.* — ꦩꦗꦼꦧꦸꦭ꧀ *zva.* ꦩꦗꦺꦴꦏꦸꦭ꧀꧉

ꦗꦠꦶ꧀ *I. naam van een boom, den* djati-*boom, Tectona grandis, vermaard om de voortreffelijkheid van zijn hout. Door ze met djatiblaren te wrijven, kan men vele houtsoorten rood kleuren. Men doet zulks dikwijls met nieuwgemaakte meubelen, waarna ze worden gepolitoerd.* — *II.* ꦩꦗꦠꦶꦤ꧀ *zva.* ꦩꦼꦤ꧀ꦢꦸꦤ꧀꧉ (*Skr. djâti*, geboorte, geslacht, soort; *Jav.* ꦗꦠꦶ꧀ wezentlijk, wat het eigenlijke wezen is *van iemand of iets*).

ꦗꦠꦶꦤꦤ꧀ *SB.* rustig, ongestoord, op zijn gemak, niet gejaagd. *In het Buitenzorgsche schijnt het woord ook nog gebezigd te worden in den zin van het Jav.* ꦗꦠꦶꦤꦤ꧀ *of* ꦗꦠꦶꦤꦤ꧀ minzaam, innemend door de uitdrukking van het gelaat, door zijn spreken en manieren, *als bewijs en uitdrukking van beminnelijke zielshoedanigheden.*

ꦗꦠꦏꦤ꧀ *een naam in het Buitenzorgsche voor de gandaria. Rg. K.* — *Zie* ꦒꦤ꧀ꦢꦫꦶ *II.*

ꦗꦠ 2 ꦤ꧀ *SB. in het Hollandsch niet terugtegeven* redewoord *voor* ꦲꦩ꧀ꦥꦸꦤ꧀꧉ *Voorts als het gebezigd wordt met betrekking tot* ꦲꦸꦫꦸꦁ *is het zva.* ꦏꦮꦺꦴꦱ꧀ uit alle magt.

ꦗꦶꦠꦸꦱ꧀ *zamentrekking met verkorting van* ꦱꦶꦗꦶ *en* ꦠꦸꦱ꧀ *of* ꦱꦠꦸꦱ꧀꧉ — ꦥꦼꦫꦁꦱꦶꦗꦶꦠꦸꦱ꧀ vechten een tegen honderd.

ꦗꦶꦠ 2 *zamentrekking met verkorting van* ꦱꦶꦗꦶ *en* ꦱꦶꦗꦶ *of* ꦱꦶꦗꦶ *en* ꦏꦼꦗꦶ zamen deelen, deelen, *en wel met den eigenaar van het visch of jagttuig, hetgeen men met behulp van dat tuig, te leen gevraagd en gekregen, ving of schoot.*

ꦗꦱ꧀ *Holl. SB.* jas.

ꦗꦱꦢ꧀ *Ar.* جسد lichaam. — ꦗꦱꦢ꧀ ... ꦗꦱꦢ꧀ ... *ook wel* ꦗꦱꦢ꧀ *of* ꦱꦢ꧀ *beleefd voornaamwoord van den eersten persoon, dat gebruikt wordt door gelijken, bv. door twee wadana's over en weêr, maar ook wel door een zoon tot zijn vader.*

ꦗꦶꦱꦶꦩ꧀ *Ar.* جسم lichaam. — ꦗꦶꦱꦶꦩ꧀ ꦏꦸꦭ *en verkort:* ꦱꦶꦩ꧀ꦏꦸꦭ *zeer nederig voornaamwoord van den eersten persoon; het wordt gebezigd sprekende tot den regent, voorts wordt het door den* ꦩꦤ꧀ꦠꦿꦶ *en ook wel door den* ꦭꦸꦫꦃ *gebruikt tot den* ꦮꦢꦤ *of* ꦥꦠꦶꦃ꧉ — ꦗꦶꦱꦶꦩ꧀ꦲꦸꦠꦶ *en verkort* ꦱꦶꦩ꧀ꦲꦸꦠꦶ

insgelijks een voorn. v. d. e. pers. en minder nederig als [illegible] *Het wordt gebruikt a. a. door den* [illegible] *sprekende tot zijn* [illegible] *en door laatstgenoemden tot zijn* [illegible] *of* [illegible] — *Voorts wordt* [illegible] *ook wel gebezigd door kinderen sprekende tot hun vader; enz.*

[illegible] *SB.* Javaansch; Java, *in den zin van:* het gedeelte (*beoosten de Preanger*) van het eiland Java, waar het Soendasch niet de volkstaal is; de Javaansche landen. — [illegible] Javaan. — [illegible] *of* [illegible] het eiland Java.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* ziel, (*Skr. djíwa*), *maar slechts in den zin waarin het woord in bevolkingsstaten of derg. wordt gebruikt, of wel als men bv. zegt: het dorp telt* 300 *zielen. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* kam *van een haan of hen; ook de* losse lapellen *van een* [illegible] — [illegible] lel, lellen.— *Zie ook* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] de hanekam, *een plant. Celosia Christata.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets* in heele kleine stukjes scheuren, *zooals men bv. wel doet met een brief, waarvan men de lezing onleesbaar wil maken.*

[illegible] *SB.* mismoedig, ter neêr geslagen, moedeloos, *van hart of gemoed.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* met een vinger een tikje geven, aanstooten; *ook* aftrekken, *voor* trekken *aan den trekker aan een geweer of pistool. Verg.* [illegible] — [illegible] trekker *aan een schietgeweer.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand of* in *iets* knijpen en krabben, *in een handbeweging vereenigd. K.*

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *P. en B. en* [illegible] *B. iets* verkoopen, van de hand zetten. — [illegible] *mvdsv.* (*bij herh.*).— [illegible] handel drijven. — [illegible] om te verkoopen; bestemd voor den verkoop. — [illegible] de verkooper, de persoon, belast met den verkoop *van een artikel.* — [illegible] wil je dat paard verkoopen? Is dat paard te koop?

[illegible] *S.* [illegible] *B.* antwoord, het antwoorden (*Ar.* جواب). — [illegible] *S.* [illegible] *B.* antwoorden, repliceeren.

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* uit de handen rukken, wegrukken, met een ruk wegnemen.

[Javanese] *SB.* uitkomen, teregtkomen, komen *ergens; gevolgd door* [Javanese] *is het een in het Hollandsch niet terugtegeven redewoord. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] aanhoudend komen, voortdurend komen aanzetten, niet stilstaan, *bv. van gasten.*

[Javanese] *SB.* een soort vischnet, een werpnet. (*Skr. djâla*, net). *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *ook wel* [Javanese] lage omheining van in den grond gestoken, elkaar kruisende bamboelatjes, *zooals men wel maakt om een bloembed.* — [Javanese] zoo'n pager aanbrengen *ergens.* — [Javanese] een soort franje, tot palisir.

[Javanese] *Kw.* man, van het mannelijk geslacht, mannelijk. — [Javanese] hengst. — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *of* ([Javanese] *K.*) de reep bamboe van een welit, waar de [Javanese] omgewonden wordt. — *Zie ook* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *Holl.* Julij.

[Javanese] *ook* ([Javanese] *K.*) *SB.* draagstoel, draagkoets (*Skr. dolí*, draagkoets. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*) — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* weg, pad; weg, *waarlangs men in of uitgaat; fig.* weg, middel, door middel van, aanleiding, ter oorzake *of* naar aanleiding van. — [Javanese] de weg *of* het middel van *iets;* door middel van, naar aanleiding van. — [Javanese] heel den weg langs. — [Javanese] *iemand* voorgaan, aan den gang *of* op weg helpen; het ijs breken. — [Javanese] *een rijtuig als koetsier* sturen, besturen; *geld* omzetten. — [Javanese] weg, waarlangs *iemand (een bep. persoon) of iets (een bep. zaak)* moet *of* zal komen; weg *bestemd voor of ten behoeve van iets;* weg, middel om *iets te doen, te bewerken of gedaan te krijgen, ergens binnen te komen; enz.* — [Javanese] over land gaan. — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] over zee gaan. — [Javanese] de weg liep door het bosch.

[Javanese] *SB.* het vuil, dat zich verzamelt op den standaard ([Javanese]) van een palita.

[Javanese] *SB.* van middelbare grootte en

dikte ([illegible]) en met een dun midden.

[illegible] *SB.* ontstemd, valsch, van de wijs, van den slag af; *ook* mis, fout, verkeerd.

[illegible] *naam van een riviervischje Cobitis Hasseltii. Rg.*

[illegible] — [illegible] *S.* lang uit neêrliggen, neêrliggen, *van een mensch, ook SB. van een dier zooals een slang, voorts van een balk en derg.*

[illegible] *Jav. maar in brieven gebruikelijk:* (aanleiding, middel *of* gelegenheid *tot iets om iets te bewerken of te bekomen.— Jav. Wdbk.).*

[illegible] *naam van een vogelsoort die ook* [illegible] *wordt genoemd; voorts SB. van een kip:* zwart gevederd op de borst en wit aan de punten van de vleugels.— [illegible] het kruisje dat iemand, die niet kan schrijven, zet in plaats van zijn handteekening. — [illegible] zoo'n kruisje zetten. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* bedelen. — *De persoon, bij wien wordt gebedeld:* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *naam van een soort gras. — II.* ([illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *Rg. K.)*

[illegible] *SB.* er uitspatten, *bv. van den inkt uit den inktkoker, die met kracht wordt neêrgezet; voorts* plompen, vallen, springen in het water, *van een visch, uit de hand van den visscher.* — [illegible] springen, een sprong nemen, *van een kikvorsch.*

[illegible] *Voor* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* struikelen.

[illegible] *naam van een boom. Dezelfde als de (jaliti, Wrightia pubescens. Rg.)?*

[illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *S. zva.* [illegible] *van een mensch, en van een dier zooals een paard, buffel, rund enz. zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* band *van een boek*, boekdeel (*Ar.* جلد *djild*).

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] (*Jav.* [illegible] *Kw. zva.* [illegible] *en* [illegible] — *Skr. djaladara*, een wolk, *eig.* waterhouder. — *Jav. Wdbk.)* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* geregen, met den rijgsteek

genaaid. — [illegible] rijgen, met den rijgsteek naaijen, *iets* rijgen, *om het vervolgens te naaijen.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *of* [illegible] *SB.* mensch, persoon, iemand; *ook als een afkorting van* [illegible] *voor* een dief; *bv. als men zegt:* [illegible] *Voorts als uitroep:* dieven! een dief! (*Skr. djanma*, geboorte).— [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*— [illegible] een vrouw.— [illegible] *of* [illegible] menschelijke schepselen, menschen. — [illegible] figuur, die de gedaante heeft van een mensch, pop. — [illegible] *fig.* een trekvogel. [illegible] *hetz.* (*de stijlen van het huis zijn nog groen of liever het komt er niet toe dat zij verrotten,* [illegible] *dan is hij al lang weer weg*). — [illegible] een boersche *of* onbeschaafde landbewoner, *die niet weet hoe het behoort, die niet af weet van de tatakrama.* (*Verkl. met* [illegible])

[illegible] *in het Hollandsch niet terug te geven* redewoord *voor* [illegible] *worden, krijgen de betrekking van, aangesteld worden tot, of een dien zin hebbend werkwoord; ook voor* [illegible] *zetten, bouwen, of een dien zin hebbend werkwoord.* — [illegible] *en* [illegible] van het moment af dat. — *Verg.* [illegible] — [illegible] zoolang ik leef.

[illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* sluw en slecht, een schurk *of* schelm zijn; schelmerij, listen en treken; schurkestreken *of* schelmerij plegen.

[illegible] *naam van een soort ringvormige koekjes, en waarvan ketan het hoofdbestanddeel is.*

[illegible] *naam van een vogel, een soort rhinocerosvogel* (*Buceros*) *volg. Rg.* — *maar volg. den Reg. v. Tj. bep. de rhinocerosvogel, Mal. enggang. De* [illegible] *is volg. beiden een varieteit van genoemde vogelsoort.*

[illegible] *SB.* de langwerpige, van hout, goud *of* zilver vervaardigde bak, waarin de doosjes met verschillende ingredienten voor de sirihpruim, ook de sirihbladen zich bevinden.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* plat, onfatsoenlijk in haar spreken, *van een vrouw, ook:* een halve

man zijn, meer man als vrouw zijn, *als zich afgevende met mannenwerk, bijv. met de jagt.*

klanknabootsend redewoord voor het *van de* *en van de* — zijn zooals met wordt afgebeeld, *gezegd van het geluid van een* *terwijl die geslagen wordt.*

en *zva.* *en* *waar het een groote* *is.*

2 *I. SB. terwijl men loopt,* het hoofd regts en links wenden, regts en links kijken, *zoodat men niet voor zijn voeten ziet; ook:* wild regts en links kijken, *bijv. van een paard. II. (maar niet in de Preanger: zva.* *K. (Rg. heeft jaling'er,* active, nimble.) *Bv.*

SB. redewoord *voor* *en wel om het worden, het intreden daarvan te beteekenen.*

Mal. Japan, Japansch. — een Japansche kip, *zekere hoendersoort.* — *een soort gebak.* — *een katjangsoort.*

2 *Holl.* jufvrouw. — de gouvernante, *bij een familie.*

2 — *S.* op den grond liggen; liggen *ter aarde.* — *mvdsv.*

zva.

klanknabootsend redewoord voor *zoomede voor slaan met een karwats, met een* *of derg.*

2 — *zva.*

SB. vuile praat uitslaan, een vuilbek zijn; *volgens sommigen slechts van een vrouw. — Verg.*

SB. nijpen, knellen; *fig. geld of goed* afpersen, afknevelen. — *Verg.* — *maar zeldzaam in gebruik:* nijptang.

SB. vol, geheel, *van een dag of een nacht. Verg.* — den geheelen dag door.

SB. duif, tamme duif. *Verg.* *en*

2 — *SB.* open, met wonden; *ook van een deel van het lichaam, bv. van den rug van iemand die gebrandmerkt werd:* een *of* eenige overigens nu geheelde plaats *of* plaatsen hebben, die de sporen

vertoonen dat daar vroeger de huid openbarstte en verschroeide.

[illegible] *wordt verklaard met* [illegible] [illegible] *ook met* [illegible] schaamteloos, *en met* [illegible] geen eerbiedige vrees, *tegenover ouders, ouderen of meerderen*, kennen. *Het woord wordt ook als scheldwoord gebezigd:* misselijk *of* schaamteloos individu! *ook tot een dier, bv. een niet te regeeren of onwillig paard:* canaille! *of derg.*

[illegible] *SB.* gevolg, uitwerksel; is, zijn; worden, slagen, gelukken, geschieden, goed beslaan; *ook* uitkomen; uitvliegen *van* [illegible] *en* de echtgenoot worden *van iemand.* — [illegible] *mvdsv. en van* [illegible] *zva.* [illegible] — *Voorts* [illegible] zoodat, bijgevolg, dies, dientengevolge, ten gevolge waarvan. — [illegible] [illegible] heeft het wat gegeven *of* niet? — [illegible] aan *iets* gevolg geven; *iets* in werking brengen, *bv. een regeling.* — [illegible] de gedaante aannemen van een dier. — [illegible] gevolg, uitvloeisel; uitwerksel, uitslag; wat uit *of* door iets ontstaat, van iets het gevolg is. — [illegible] niet mislukt zijn, teregt gekomen zijn, *bv. gezegd van iemand.* — [illegible] *slechts in* [illegible] een na zijn overlijden in een tijger veranderd, en zich in die gedaante van tijd tot tijd — voor de eerste maal geschiedde zulks in den nacht, volgende op zijn overlijden, — aan zijn descendenten vertoonend persoon. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* de man *of* vrouw die moet worden de echtgenoot, als zijnde dat zoo voorbeschikt; de voorbeschikte echtgenoot *van iemand;* gade. — [illegible] een paar *(man en vrouw); van dieren: een mannetje en een wijfje.* — [illegible] ze (hij) was de vrouw (man) niet, die hij (zij) moest hebben. — [illegible] scheiden *van de echtgenoot.* — [illegible] *een uitdrukking, die bijv. de man bezigt in den brief, waarin hij aan zijn schoonvader kennis geeft dat hij een talak over diens dochter heeft uitgesproken, ongeveer:* scheiden, maar in vrede en vriendschap, zonder verbreking van de overigens bestaande banden. — [illegible] *hetz. En* [illegible]

is een derg. uitdrukking.

SB. buiten echt, *van* *voorts* onecht, buiten echt verwekt, *van een kind; en, maar dan ook* een onecht kind.

klanknabootsend woord voor het geluid van het afgeschoten worden van een geweer: paf; *voor het op den grond komen van het groote brok tjadas, dat ergens op een hoogte losraakte:* boem. *Voorts eveneens klanknabootsend:* afgeschoten worden, donderen; *van een kanon of kanonnen.*

SB. liniaal.

1. redewoord *voor* *bijv. als dat geschiedt met een knuppel.*

2. *ook* redewoord *voor* : bons.

SB. wild varken. — *Verg.* *en*

redewoord *voor* *breken van een dik touw.* — *Verg.*

klanknabootsend redewoord *voor* *geschoten worden, met een geweer geschoten worden:* paf.

zva. *ook zva.* *I.*

S. borstelig, zwaar, *van iemands knevels of baard of van beide.* — *iets bv.* maar laten staan *ergens, in plaats van die te transporteeren.*

— *zeer plat:* zijn, zich bevinden *bij iemand, bijv. als bediende;* staan, zitten *ergens; ook ergens* zitten *of* staan te luijeren. *Rg. K.*

(*in het Buitenzorgsche zva.* *Rg. K.*) — *SB.* laag zitbankje; *ook noemt men zoo onze voetbankjes.*

SB. met de bovenlip opwaarts gekruld; *en gezegd van de bovenlip:* opwaarts gekruld.— *een scheldwoord.* — *Verg.*

— *SB.* zijn aanval rigten op *of* tegen, aanvallen op *iemand of iets; iets of iemand* uitpikken om daar op aantevallen. *Verg.* — *II.* *SB.* bijwerken, *in tegenstelling met geheel vernieuwen; iets* slechts daar, waar het bepaald noodig is, vernieuwen. — *Verg.*

— *zva.* *maar niet in den zin van: de ronde doen 's nachts.* — *zva.*

[Jav.] *SB.* iemands voet, als lengtemaat door hem gebezigd. — [Jav.] een voet *in dien zin.* — *Verg.* [Jav.] — [Jav.] *zva.* [Jav.] voldoende voor de behoeften. — [Jav.] *iets* met den voet opmeten. — [Jav.] *I. iemand* het pad wijzen dat het goede is *of* om vooruit te komen. — *II. iets, bv. een klein traktement,* voldoende doen zijn; het met *iets* zoo aanleggen dat het voldoende is. *En III. (geld* omzetten, *om er winst meé te behalen, in tegenoverstelling van het opmaken aan eten en drinken. K.).* — [Jav.] overleg en nadenken; wikken en wegen. — [Jav.] wat men iemand aan de hand doet, zegt te doen *of* te laten om hem op het regte spoor te brengen; aanwijzing ten goede, wijze lessen en wenken. — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.] — [Jav.] *zva.* [Jav.] *1.*

[Jav.] *SB.* de borst, het borststuk *van een geslagt beest, bv. van een geit.*

[Jav.] *SB.* rij, regel. — [Jav.] op een rij staan *of* zitten, een rij vormen. — [Jav.] *iets* op een rij plaatsen, zetten *enz.* — [Jav.] regel *in een boek of in schrift; ook* rij, *bv.* [Jav.] *gezegd van te veld staande katjang. Maar altijd* [Jav.] *als men bv. zegt:* [Jav.]

[Jav.] *SB.* voorkomen, uiterlijk; gestalte, bouw, statuur.

[Jav.] *SB.* staak *of* stok. *Verg.* [Jav.] *Voorts van een hengelroede: de* stok. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* in een regte lijn, regt toe regt aan; *voorts* braaf, eerlijk, opregt, *bv. van het gemoed.* — [Jav.] *zva.* [Jav.] toegeven *of botvieren* aan *een lust of begeerte*, aan *een hartstogt, enz.*

[Jav.] *SB.* niet op zijn gemak zijn; in de ras zitten, *voor herhaling van het reeds eenmaal ondervonden ongeval.* — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *ook wel* [Jav.] *SB.* schoppen, onder den voet trappen; een schop of trap geven, *bv. tegen iemands borst;* stampen op *de aarde;* stooten, *van een geweer; ook nog: om de tali te kunnen aantrekken* den voet er tegen zetten, *nam. tegen dat waaraan men iets bindt of dat men aanbindt.* — [Jav.] *fig.* verslonden,

geabsorbeerd *door;* gespandeerd *aan bijv. eten.* — *Verg.*

of — *Ar. het wordt vertaald met:* God schenke U in vergelding alles goeds.

— *SB. iets zoo als een djala, een heurap of derg.* knoopen. knoopwerk.

— *SB. kapas* uit elkaâr pluizen (*met de hand); ook, als men geen hindessan bezit,* uit elkaâr pluizen en de pitten er uitzoeken. — *Reg. Tj. K.*

— *SB.* beproeven, de proef nemen; *iets* beproeven, van *iets* de proef nemen.

SB. er niet ingaan, *hetzij* als te lang, *bv. van een gantar, die men in een kamer wil brengen, hetzij* als te hoog, *bv. van de flesch, die men regtopstaande in een koffer wil pakken;* te hoog *of* te lang, *om er in te gaan.*

SB. uitgeleide doen, *als eerbewijs of als betoon van vriendschap.* — *iemand zóo* uitgeleide doen. *Verg.*

I. SB. voltallig, compleet, volledig; tot op een halven cent compleet. — *iets* completeren, aanvullen. *II.* *SB.* regt, naar behooren, zooals dat behoort, *bv. van den gang van iemand, die niet gebrekkig, niet mismaakt is.* — *ook voor* krankzinnig.

in het Buitenzorgsche zva. *en* *Rg. K.*

SB. Ar. جزء gedeelte, *en bep.* zoo'n stuk *of* gedeelte *van den koran, zooals die er* 30 *telt.*

(*Kw.* overwinning, zegepraal, overmagt; heldhaftigheid; overwinnend, zegevierend; overwinnen, de overmagt hebben; overwinnaar; geluk, gelukkig. *Jav. Wdbk.)* — toovergebed *of* tooverformulier, waardoor men geëerbiedigd en geëerd wordt, ook niet veroudert. — in het bezit zijn van dat toovergebed *of* tooverformulier.

S. *B.* maaksel, werk; hetgeen gemaakt *of* vervaardigd is door *iemand.* — *S.* *B. iets* maken, construëren, vervaardigen, timme-

ren; van *iets iets* maken. — *Zie ook* [Javanese] *bij* [Javanese] — [Javanese] afwijken van tot dus ver gevolgde gewoonten *of* gebruiken; een ander gebruik *of* andere gebruiken instellen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* hetgeen iemand maakt; werk, *in den zin waarin wij dat woord bezigen als wij van een werkman zeggen „hij levert goed werk;" voorts* maaksel; *en* zich bezig *of* onledig houden met het maken van het een of ander, *bv. matten, mandjes of derg.* — [Javanese] *of wel* [Javanese] *en* [Javanese] *of wel* [Javanese] *S. enz.* het er voor benoodigde. *Indien voor een veelheid, dan de twee laatste vormen.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* ten behoeve van *iemand iets* maken *of* laten maken.

[Javanese] *SB.* bezoek, bedevaart; een bezoek brengen, *zooals aan de graven;* een bedevaart doen, *zooals naar een heilig graf; ook* een bezoek brengen *aan oudere bloedverwanten, niet wonende op de plaats, waar men zelf woonachtig is* (*Ar.* زيارة).

[Javanese] *zva.* [Javanese] *Bv.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* uurwerk, klok; uur, uren (*Perz.* جام).

[Javanese] *SB.* hoema, waarop de oogst is afgeloopen maar de teekenen der bebouwing nog zigtbaar zijn. — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *een stuk grond, gewezen hoema,* een zekeren tijd djami laten blijven, *dwz. dat men het voorloopig niet weer bebouwt, een of twee jaar laat braak liggen.*

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar volg K. B. daarvoor.* — [Javanese] *SB.* zeker geneesmiddel, *zamengesteld van ruim een twintigtal ingredienten (zie ook* [Javanese]*), dat op ongezette tijden, en wel als men zich onbehagelijk of onpleizierig gevoelt wordt ingenomen; de vrouwen gebruiken het ook bep. na een bevalling.* — [Javanese] *iemand* met djadjamoe medicineren.

[Javanese] *Ar.* جماع *djimâ';* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *Ar.* جمع *djam';* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *ook* [Javanese] *SB. eten en drinken, spijzen* gezamenlijk, te zamen *met iemand of met velen;* gezamenlijk spijzen *bv. met zijn vrienden.* — *Ar. Mal.* (جماعة *djama'at,* bijeenkomst, gezelschap. *P.*)

SB. *Ar.* جمعة *djoem'at of djoem'â*, de dag waarop de gemeente zamenkomt in de moskee, *d. i.* vrijdag. — een week, *van vrijdag tot vrijdag gerekend.*

een zeer plat woord voor: leelijk, onoogelijk.

SB. tijd, tijdperk, eeuw (*Ar.* زمان); *ook iemands* land, de streek *of* de plaats, waar hij te huis behoort. — voorheen, vroeger. — *of* oudtijds; in vroeger tijden.

zva.

zva. *of*

SB. algemeen; volgens usantie; natuurlijk en niets bijzonders, *omdat het de regel is*; het is een dagelijks gebeurende zaak en algemeen zoo (*Ar.* جمع *djam'* meervoud, meervoudig. *Jav. Wdbk*). het is de algemeene regel, het is natuurlijk. — *in het Buitenzorgsche* (*zva.* *of* *Rg. K.*) — anders zijn *of* anders doen als zijns gelijken *of* ander menschen.

SB. talisman, amulet (*Ar.* عزيمة).

zie

SB. totaal, te zamen, de som (*Ar.* جملة). — optellen, bijeentellen.

SB. toovergebed, tooverbede, tooverspreuk. *Verg.* — over *iemand of een lichaamsdeel* een toovergebed *of* tooverspreuk prevelen. — *hetz. maar* over *iets, zooals bv. een geneesmiddel, een kleedingstuk, enz.* — toovergebeden en tooverspreuken, allerlei soort van tooverformulieren.— (*Skr. djapa en djâpa*, gebeden, tooverformulieren, spreuken uit de heilige schriften of namen van de godheid prevelend. *Jav. Wdbk.*).

SB. zich stil houden, zwijgen, zich niet laten hooren, *bv. van* *of wel van kinderen, van een tortelduif in de kooi; enz. En van menschen, ook voor* slapen, *bv. als men zegt:* — *Voorts* doódstil zijn *ergens, bv. ergens in huis, hetzij omdat de bewoners er niet zijn, hetzij omdat zij zich doodstil houden.*—

iemand of iets, bv. muziek, doen zwijgen. — *Verg.* *en* *en zie ook*

SB. een oud man, *niet meer in staat om te werken als daglooner.*

SB. palanquin, draagstoel, *en meer bepaald zoo'n draagstoel, als bij een omgang of optogt wordt gebezigd.— Verg.*

SB. pijl.

SB. duim.— een duim, *bv. als de breedte van een maas van een heurap.*— *en* *zie bij*

of — *of* *SB.* hier en daar een plek, *van gras; voorts van de huizen ergens:* hier en daar verspreid, hier en daar een; *en van het hoofdhaar:* hier en daar nog een vlokje of een bosje.

— *SB.* onderstboven tuimelen, omtuimelen, onderstboven rollen.— duikelen, over het hoofd buitelen. — *zva.* *maar onbedoeld.*

— *SB. iemand of iets* aan zich zelf overlaten; nooit gaan kijken naar *of* zich in het geheel niet bemoeijen met *iemand of iets.*

naam van een grassoort en van twee distrikten, t. w. *en* *beide behoorende tot het regentschap Tjiandjoer, Residentie Preanger Regentschappen.*

Ar. جمادي الآخر *naam van de zesde maand van het Mohammedaansche jaar.*

Ar. جمادي الأول *naam van de vijfde maand van het Mohammedaansche jaar.*

SB. een lip zetten *van boosheid of verdriet,* een kwaad *of* zwart gezigt zetten. —*Verg.* *en*

zva.

naam van een vruchtboom en van zijn vrucht (Skr. djamboe). Van het groot aantal djamboesoorten is de *een van de beste.*

SB. pinangnoot, betelnoot. — pinangboom. (*Areca catechu*).

[Balinese script] een B. woord zoowel voor [Balinese script] badplaats, *als* [Balinese script] *maar voor dat laatste* [Balinese script] *en* [Balinese script] *meer gebruikelijke B. woorden. — Gemeenlijk een gebouwtje of afgeschoten plaats op een niet ver van den oever, ondiepe plaats van een rivier of ander water.*

[Balinese script] — [Balinese script] *SB.* groote diepe aarden kom, *een soort* [Balinese script] *men gebruikt die wel om er een kind in te baden. ook maakt er* [Balinese script] *of* [Balinese script] *in; enz.*

[Balinese script] *Jav.* uitgestrekt, ruim, breed, *enz. SB.* het ruim hebben, vermogen hebben, in goeden doen zijn. — [Balinese script] *in nevenstelling met* [Balinese script] *of* [Balinese script] *zva.* en zoo ook; en zoo ook in de tweede plaats; en bij uitbreiding.

[Balinese script] ([Balinese script]) *SB.* smaragd (*Ar.* زمرد).

[Balinese script] ([Balinese script] 2) *SB.* benaming van den deurwachter aan de lebet.

[Balinese script] *I.* [Balinese script] *zie* [Balinese script] — *II.* [Balinese script] *SB. de* kwast *van een tulband; ook de* staart *van een vlieger.*

[Balinese script] *SB.* verward, door elkaâr zitten, woest, *van haar of baard.*

[Balinese script] *Mal.* houten *of* steenen brug.

[Balinese script] *naam van een riviervisch.*

[Balinese script] *SB.* kuif (*vlok haar of veeren*); een kuif hebben. — [Balinese script] vederbos.— [Balinese script] *een knaap, dien men het hoofd kaalscheert,* een vlok haar laten houden.

[Balinese script] — [Balinese script] *SB.* trekkende knijpen met de vingers. — *Verg.* [Balinese script]

[Balinese script] 2 [Balinese script] — [Balinese script] *SB.* rein, het hart roerend, *of wel* roerend zuiver, *ook* glashelder, *van een toon of tonen;* zóo fluiten *of* zingen, *van een vogel; voorts* zijn eerste klanken *of* letterklanken voortbrengen, *van een kindje; en* redeneren in zich zelf *of* bij zich zelf, *van een kind terwijl het speelt.*

[Balinese script] 2 [Balinese script] 2 *of* [Balinese script] *SB.* bijna geen aftrek vinden, niet noemenswaardig gewild zijn, *van koopwaren; voorts van vrouwen:* niet aan den man kunnen komen; *en van kunstenmakers of vertooners van het een of ander, ook van dansmeiden:* geen toeloop hebben, niet in trek.

[Balinese script] *en* [Balinese script] *zva.* [Balinese script] *en* [Balinese script]

[illegible] *SB.* een groote ruit, met een groote ruit, *van goed voor kleêren en vooral van* [illegible] — [illegible] geruit met zekere eigenaardige groote ruit.

[illegible] *S.* een dikken buik hebben, een dikbuik zijn. — [illegible] dikbuik. — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* grootsch, groot en mooi (*Hoogd. groszartig*), *van een gebouw, ook van een vijver.*

[illegible] — [illegible] *SB.* groote gebakken pot *voor water, zooals men wel in de badkamers gebruikt.*

[illegible] *zva.* [illegible] (*Verg.* [illegible] *II.*) — *II.* [illegible] (*in het Buitenzorgsche, zva.* [illegible] *terwijl dan dit laatste het hoogere woord is. K.*).

[illegible] *I.* [illegible] *zie dat onder* [illegible] — *II.* [illegible] *klanknabootsend woordje voor het* op zijn voeten neêrkomen, *zoodat men op de beenen blijft, bij een val of tuimeling, zooals van een paard.*

[illegible] *S. woordje om te gelasten of iemand te zeggen met spoed heen te gaan, wegtegaan of zich ergens heen te begeven:* ga heen, ga spoedig heen, ga er heen. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. in het Hollandsch niet terug te geven* redewoord *voor* [illegible] *komen, aankomen ergens.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* naderhand, later. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — *II.* [illegible] *S.* [illegible] *B.* de wacht houden, waken, bewaken; zorgen voor *iets.* — [illegible] te dienst staan, bevelen hebben aftewachten; *iemand* te dienst staan om zijn bevelen uittevoeren. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — (*Skr. djâgre,* waken, wakker *of* waakzaam zijn; *naar Prakretsche uitspraak als djâga. Jav. Wdbk.*).

[illegible] *of* [illegible] *SB.* haan; *fig.* [illegible] *ook ons de* baas, *bv. van iemand met betrekking tot spelen, omdat hij 't beste speelt en steeds de winnende partij is; voorts ook voor:* vechtersbaas, nummer een, *wat betreft kracht, dapperheid enz.* — [illegible] tegenover *iemand* den haan uithangen.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* present zijn *ergens.* — [illegible] *iemand of iets* stellen, voorbrengen *ergens. Verg. bij* [illegible] — *II.*

SB. zitten met opgetrokken knieën.— *Verg.* — *Voorts* zitten, *van honden, tijgers en katten.*— *benaming van een soort* *slechts bestaande in een schuin afloopend dak, rustende op korte stijltjes.*

Holl. jager, *zva.* *dwz. daarnevens benaming voor de inlandsche militairen, waarvan op ieder regentschapshoofdplaats in de Preanger een compagnie ligt.*

SB. stijf, niet te buigen, *van een lichaamsdeel, bv. van iemands arm, hetzij omdat hij dien zoo houdt, hetzij omdat die, na gebroken te zijn, niet goed werd gezet en zoo niet goed genas.* — *Verg.*

zva. *en bep. ook voor* het gebulder, het bulderen *van kanonnen.* — *ook voor* snorren *van een*

2 2 *SB.* stijf, hard, niet zacht, *van een eetwaar, zooals bv.* — *Volg. K. in het Buitenzorgsche:* stijf, *doordien een been of voet stijf is, van iemands loopen; voorts ook* stijf, niet te buigen, *van genoemde lichaamsdeelen, zoomede van een vinger.*

SB. present zijn, voorgebragt zijn; voorbrengen — *zva.* present; *of wel* gesteld zijn, voorgebragt zijn *bv. om te worden ondervraagd; en van iets, bv. opdat iemand het zie, er kennis van neme.* — *iemand of iets voor iemand* brengen *of* stellen; *iemand* voorbrengen; *het vee dat men gedekt door een pas, wenscht te vervoeren,* brengen voor het betrokken hoofd, *bijv. voor het dorpshoofd, van wien een pas wordt verlangd, opdat hij het zie; bij een kasopname het geld* voor den inspecterenden ambtenaar uittellen, *opdat hij zoo zal kunnen kennis nemen van het aanwezige bedrag; enz.*

SB. de aarde, de wereld (*Skr. djagad of djagat*)*; ook iemands* grond, *waarop of waarover hij te bevelen heeft. Bv.* wat, is dit dan jouw grond, *bv. dat jij mij verbiedt mijn paard hier vast te binden?*

2 2 *zva.* *zie bij* *Ook:* een klein huisje *voor behulp gebouwd* (*Rg. K.*) *en in het Buitenzorgsche zva.* *K.*

I. *SB.* het beroep van slager, uitoefenen. — slager, vleeschhouwer. — *een beest* slagten, *als slager, dwz.* om het

vleesch uit te verkoopen. — [Javanese script] slagtplaats, slagthuis; *en* plaats, waar men bij [Javanese script] het vleesch bewaart, in voorraad houdt.

II. [Javanese script] *SB.* in staat tot werken (*in de administratie* werkbaar *genoemd*) en vallende in de heerendiensten.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* meten, opmeten.

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* draven, *van een paard.* *Verg. het volgende woord.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. van een paard:* loopen in den korten draf.— [Javanese script] *een paard* doen loopen in den korten draf, den korten draf doen aannemen.

[Javanese script] *I. SB.* zijn krachten hebben, krachtig en sterk, gezond en sterk zijn; zich krachtig voelen. — *II.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zich rigten, koers zetten, gaan *naar iemand of iets;* naar *iemand of iets* zijn loop *of* vlugt nemen. [Javanese script] *een water* peilen.

[Javanese script] *naam van een heel klein vogeltje.* [Javanese script] *spreekw. voor:* iets onmogelijks willen; *de boewah lŏwa is namelijk veel te groot dan dat zoo'n klein vogeltje die zou kunnen inslikken.* [Javanese script] *spreekw. van een groot aantal onder elkander pratende en lachende menschen:* een leven maken als een troep djogdjogs die gaan slapen; *te weten de djogdjogs verzamelen zich 's avonds omstreeks vijf uur of half zes onder een aanhoudend gesjilp; als ze zoo een heelen tijd gesjilpt hebben, zetten zij zich pas tot slapen.*

[Javanese script] *SB.* maïs, turksche tarwe.

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *K.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] stut, *zooals men bv. aanbrengt tegen een pager, als die dreigt te vallen. Maar volgens sommigen* [Javanese script] *bep.* een in kruis *of* kruisgewijze aangebragte schoor *in een gebouw.*— [Javanese script] tegen *of* aan *iets* een [Javanese script] plaatsen *of* aanbrengen.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* wijdbeens staan; met de beenen van elkaar zitten; uitstaan, *van een dubbele ladder, ook van de drie pooten van een tafeltje en derg.*— [Javanese script] *iets zooals een dubbele ladder, of derg.* uitzetten. — *Verg.* [Javanese script]

ook S. ook en B. behalve, uitgezonderd, uitgenomen; tenzij. — buiten de genoemde *of* hetgeen werd genoemd; behalve *of* buiten die *of* dat; zooveel meer, dat hier niet wordt (werd) genoemd, *of* zooveel meer, behalve hetgeen werd genoemd.

of SB. de onderlip vooruitsteken, een lip zetten, *als uitdrukking van minachting of boosheid of wel om vervolgens in schreijen uit te barsten.*

SB. lang, ruim op de voeten neêrhangend kleed met wijde mouwen, *zooals de hadji's en priesters dragen;* tabbaard (*Ar.* جبة).

SB. *naam van het teeken* (´) *voor de a klank in Soendasch, geschreven met de Arabische letter. Hetzelfde teeken maar dan of en of genoemd, wordt gebezigd om de ò klank en de è klank aan te geven, in het eerste geval wordt het geplaatst boven de letter voorafgaande aan de* و *en in het tweede geval boven de letter, voorafgaande aan de* ي — voorzien van *enz.*

I. S. *zva.* *ook* het maal; *en* het maal gebruiken, eten. — *II.* *Ar.* زبور de psalmen van David. — het boek der psalmen, het boek van den profeet David.

zie bij

(*Ar.* دبر) *zva.*

eigennaam: Gabriël.

— in houding *of* door bewegingen, *bv. door op den grond te stampen,* zoomede door wooorden, *speciaal door het bezigen van* *of derg.* onwil, niet willen uitdrukken.

zva. *en* knetteren, ratelen, *van het onweder.*

redewoord *voor* *en wel eens terug te geven met:* klets; *ook redewoord voor* *geschoten worden met een geweer:* paf.

— SB *van sommige boomen:* met luchtwortels; *en van eenige dieren, bv. van een geit:* met lange haren hier en daar, *zooals op het lijf, aan de pooten, aan den hals, enz.*

I. zva. *of* *van werken.* — *II.* SB

met behulp van een ajakkan visch vangen; visschen, staande *of* loopende in het water, *bv. op een geïnundeerde sawah.*— *Van daar* [script] *wel voor:* in het water staan (*in plaats van een bootje te gebruiken*) *bij het visschen met de heurap.*— (*Jabrug, a short castingnet to take fish, heavily-loaded with leaden rings, so as to be used where the stream is shallow and rapid. Rg.*) *Mij onbekend*).

[script] redewoord *voor* [script] *als dat geschiedt met iets zooals een rietje of derg.* — *Verg.* [script] *en* [script]

[script] *SB.* komen opzetten, komen aan zetten, zich vertoonen, voor den dag komen, komen, aankomen. — *Ook* redewoord *voor* [script] *komen, maar dan in het Hollandsch niet terug te geven.*

[script] *SB.* [script] *ook* [script] *kunstterm van een vechthaan:* het al eens verloren hebben. — [script] *ong. in de Preanger, is in het Buitenzorgsche: zva.* [script]

[script] *SB.* een dikke *of* vooruitstekende onderlip hebben. *Rg.*

[script] *SB.* vallen, plompen *in het water, bv. van een klappervrucht;* er in aangaan, er ingedreven worden, *bv. van een staa[k in] den grond, van de kurk in een flesch; enz.*— *Het wordt ook gebezigd als redewoord voor* [script] *waar dat bovenstaanden zin heeft.*

[script] — [script] *SB.* beetgenomen zijn, *bij het koopen van iets.*

[script] — [script] *SB. iets* op termijn koopen, maar op den bepaalden tijd niet betalen; *iemand* op die wijze beetnemen, opligten; *een dansmeid, met wie men gedanst heeft, na afloop van den dans* niet betalen, *maar zich uit de voeten maken; bij spelen, waarbij hij, die met de minste punten blijft zitten, het wint, zijn tegenspelers* al maar door laten inkoopen, door ze in zekeren waan te brengen.

[script] *SB.* modderig; modder, slijk.

[script] *SB.* een kleine lisoeng, *een blok hout met een gat.— Zoo'n djoebleg vindt men wel in keukens.*

[script] *zie* [script]

[script] *I. SB.* een rijpe, geheel droog geworden pinang ([script]) noot. — [script] zwaar, zwaar en borstelig, *van knevels.*

[script] *SB.* het haar dat bij [script] het

oor gedeeltelijk bedekt. — [Jav.] het haar, terwijl men met een geloeng is gekapt, over de ooren gestreken hebben, zoodat die gedeeltelijk zijn bedekt.

[Jav.] *naam van een lalab, die verbouwd wordt, (bangsa sasawi, alleen grooter. K).*

[Jav.] 2 [Jav.] *SB.* zwartgeel, *als de kleur van een kip.* — [Jav.] *of* [Jav.] de zwartgeele (kip).

[Jav.] *of* [Jav.] *S.* bestemd voor. *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *afkorting van* [Jav.]

[Jav.] 2 *S.* [Jav.] *B.* met, vergeleken met, en, en ook, zoomede.

[Jav.] *SB.* op stap gaan; *verg.* [Jav.] *Voorts, maar dan in het Hollandsch niet terugtegeven,* redewoord *voor* [Jav.] — [Jav.] opgeligt zijn, *bv. van een tafelpoot (waar door de tafel aan een kant hooger als aan den anderen), doordien onder dien poot iets geschoven of geraakt is. Ook zva.* [Jav.] *iets* opheffen, *enz.* — [Jav.] aan een kant opgeligt zijn, *bv. van een tafel.* — [Jav.] *zva.* [Jav.] *zie hieronder.* — [Jav.] *fig.* te zwaar *voor de krachten.* — [Jav.] *iets* opheffen, optillen, opligten; *iemand* opheffen *uit een nederigen staat of stand tot een hooger; iemand* verheffen. [Jav.] *iemand* de hand boven het hoofd houden, voorspreken, helpen. — [Jav.] elkaâr de hand boven het hoofd houden, ophemelen (*bij meester of meerdere.*) — [Jav.] *iemand* tot een hoogere betrekking *of* hoogen rang verheffen; *aan iemand* een rang verleenen.

[Jav.] *SB.* passer. — [Jav.] voorstelling, *die men zich maakt van iets;* denkbeeld, *dat men zich van iets vormt;* idee, *dat men heeft aangaande iets, bv. aangaande de wijze waarop iets toegaat of geschiedt of wel waarom iets wordt gedaan.*

[Jav.] *SB.* op de teenen staan; *ook* (met het eene been korter als het ander, *zoodat men den voet niet kan neerzetten. K.)* — [Jav.] op de teenen loopen.

[Jav.] *I. Jav:* onvolwassen, nog niet rijp zijn. — [Jav.] *zie bij* [Jav.] — *II. SB.* anker *van een vaartuig.*

[Jav.] *I. zie dit zoomede* [Jav.] *bij* [Jav.] *en* [Jav.] — *II. ook* [Jav.] *SB.* zich vermenigvuldigen; veel kinderen krijgen, veel jongen krijgen. — [Jav.] *bezigt men*

in plaats van [illegible] *waar men spreekt vergelijkender wijze, bv. van een kip, die vergelijkende met de anderen, die in mindere of in niet zoo'n mate* [illegible]

[illegible] *SB.* stijf, *van een doode en van een dood dier.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* onmatig lang, *van menschen.* [illegible] lange lummel, boonestaak.

[illegible] *een soort krekel.*

[illegible] — [illegible] *SB.* den voet *of* het been, *bv. om niet getroffen te worden door den steen waarmeê iemand smijt,* opligten, optillen. — [illegible] *den voet of het been, als voren,* opligten. — [illegible] *van gaan of voortschrijden:* huppelende.

[illegible] *SB.* span van den top van den duim tot dien van den middelsten vinger. — [illegible] een zoo'n span.

[illegible] *SB.* op *of* langs iets afgemeten lengte van iets dat men als maat bezigt; *ook* redewoord *voor* [illegible] — [illegible] één zoo'n lengte. — [illegible] den grond meten, omtuimelen, neêrtuimelen, onderst boven tuimelen; liggen, *als gevolg van* [illegible] — [illegible] *iets zooals een paal of derg.* omvergooijen. — [illegible] zich wringen en krommen in alle rigtingen, *op den grond liggende.* — [illegible] onderstboven tuimelen, tuimelen.

[illegible] *SB.* gemelijk, knorrig, verstoord. *Verg.* [illegible]

[illegible] *naam van een boom en van zijn door de inlanders geliefde vrucht. Inga bigemina.* — *Volgens Hasskarl worden de jonge bladen van den Biengbieng (ten regte* [illegible]*) Pinanga latisecta, zoomede de jonge takken van den Kihoeroe (Orania regalis) rauw gegeten tegen* [illegible] niet kunnen wateren *of* slechts moeijelijk kunnen wateren, tengevolge van het eten van djengkol.

[illegible] — [illegible] *SB.* rondspringen, in de rondte dansen, springen en dansen. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* *iemand, die staat of op de hurken zit,* van achteren een duw geven, dat hij vooruit vliegt *of* voorover valt. — [illegible] voorovervallen *(onbedoeld), terwijl men staat of op de hurken zit.* — [illegible] eens, een maal, *van barang hakan;* één maal eten.

[illegible] *SB.* even, *twee of een veelvoud van twee.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* lang, rijzig, hoog van gestalte; hoogte, lengte.— [illegible] van middelbare grootte en dikte. *Verg.* [illegible] — [illegible] groot en zwaar. — [illegible] lang van gestalte en zwart van uitzigt. [illegible] de middenvinger. *Verg.* [illegible] *bij* [illegible] — [illegible] op stelten loopen, *en, maar dan verkorting van* [illegible] stelten.

[illegible] — [illegible] *SB.* achterover vallen, achterover slaan. — [illegible] *iemand* een duw geven, zoodat hij achterover valt, achterover slaat *of wel als hij zit en tijdig een arm achteruit brengt,* komt te [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* neêrliggen, ter aarde liggen, *bv. van iemand, die werd neêrgeschoten.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* toezegging, belofte, verbindtenis; overeenkomen, beloven, zich verbinden, toezeggen; onder de voorwaarde; termijn *van betaling bij op krediet koopen.* — [illegible] *ook* zijn bestemming (*door God bepaalde*) bereikt hebben. — [illegible] overeenkomst, afspraak, verbindtenis, contract, verdrag. — [illegible] *iemand* tot voorwaarde stellen, laten beloven *iets te doen, iemand* een verpligting opleggen.

[illegible] — [illegible] *SB.* het bovenste gedeelte *van een heurap, dat wil zeggen dat gedeelte, waar het net puntig toeloopt.* — [illegible] hartelust, hoogst genoegen; oogappel. — [illegible] zich in de djoengdjoenan bevinden, *van de visch.* — *Verg.* [illegible] *en zie ook* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *of* [illegible] met telkens moeten uitscheiden, niet onafgebroken, *van werken.*

[illegible] *SB.* kreupel, kreupelen, mank.— *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* broodmager zijn, *van iemands lijf; en van een huis, dat in aanbouw is:* nog niet veel meer als het geraamte zijn van hetgeen het moet worden.

[illegible] *SB.* vleugel, vlerk, wiek, *ook van een kapel.*

[illegible] — [illegible] *SB.* dragen aan de neêrhangende hand; *iets* zóo dragen; *voorts van een vogel, zooals een* [illegible] *de prooi* al

vliegende meêvoeren; *en van een tijger: die* meêvoeren, meêdragen, wegvoeren. — [illegible] *naam van een onderdeel van het inlandsch weefgetouw.*— [illegible] verlamd, lam, *bv. aan een kant van het lichaam. Ook* het pootje hebben?

[illegible] — [illegible] *SB.* tijdruimte, die iemand, zonder op te houden, met iets bezig is *of* ergens aan besteedt. — [illegible] eenige oogenblikken, een wijl; *ook* in eens door, zonder op te houden; een gang, niet afgebroken door rusten.— [illegible] *S.* [illegible] *B., ook* [illegible] een wijl.

[illegible] *of* [illegible] *ook* [illegible] *SB.* de vader van een bet-over grootvader, bet-bet-over grootvader; *ook* het kind van een achter-achterkleinkind *of* het kind van een [illegible]

[illegible] *SB.* kinbaard, de baard aan de kin, baard. — *Verg.* [illegible] — *Voorts*: het uitstekende gedeelte *van een dakpan, waaraan die wordt opgehangen.* — [illegible] een kinbaard, een baard hebben.

[illegible] — [illegible] *SB. maar volg. Reg. Tj. S. en* [illegible] *B. iemand* aan zijn haar trekken, trekken aan het haar van *het hoofd of* aan *den baard.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *Mal. SB.* niet goed luidend, niet aangenaam voor het oor, *van de taal, waarin iets is geschreven, van de in een geschrift gebezigde woorden en uitdrukkingen, enz.* — (*zva.* [illegible] *K.*).

[illegible] *naam van een grooten, ongeveer zeven voet langen, maar niet smakelijken zeevisch. Het bovenste gedeelte van den bek loopt uit een langen puntigen, regt vooruitstekenden hoorn.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* in reepen gesneden buffelhuid *tot tali;* zoo'n reep buffelhuid; *voorts en dan ook* [illegible] touw van twee of meer in elkaâr gedraaide reepen buffelhuid. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *Holl.* jongens; *SB.* bediende, bedienden, huisbediende, jongen, huisjongen; *ook* scheepsjongen.

SB. o! *als toeroep of bij het aanspreken* (*Ar.* يا). *Bv.*

SB. nu ja, jawel.

I. (*Kw. gew.* *Kw. zva.* voor. — *Jav. Wdbk.*) — *zie boven.* — *II.* *SB.* heen en weêr slingeren, schommelen. — iets wat men gebruikt om een kind in te schommelen *of* te wiegen, schommel, wieg. — *Verg. de Mal. Wdbk. op* أيون *ajoen.* — bekoorlijk; bekoord, aangelokt.

SB. als, indien. *Waar wij het moeten teruggeven met* dat *of* nademaal, *is* *een mooijer woord.*

ook geschreven *SB.* hetgeen wijst *of* duidt, *bv. in een droomgezigt,* op *iemand of iets; ook:* geest (*Jav.*), ziel; *en voorts, maar dan ook* *of* zijn als, gelijk zijn aan, doen als. — spreekw. *van den priboemi, die in plaats van zijn sèmah te onthalen, hem om het een of ander, bijv. wat tabak, vraagt.*

SB. zeker; *ook zva.* *en* (*Ar.* يقين). — zeker, volkomen zeker zijn, stellig weten, er stellige wetenschap van hebben.

(*op Bandoeng wel eens voor* waar, werkelijk. *K.*) *zie*

zie — *zie* *en*

SB. millioen. (*Skr. ajoeta,* tienduizend). — een millioen. — een fabelachtig groot getal; een ontelbare menigte.

ook *zva.* *waar nog bij te voegen is:* bedachtzaam zijn; bedachtzaamheid. (*Skr. jatna,* effort; inspanning van krachten, streven, pogen. — *Jav. Wdbk.*).

SB. vaderloos, vaderloos zijn, zijn vader verloren hebben, *van het kind dat na 's vaders dood werd geboren of dat nog klein zijnde, dwz. vóor nog te zijn volwassen, zijn vader verliest.* (*Ar.* يتيم).

1. zie — 2. *nog geb. in* *d. i.* een zelf ontgonnen sa-

wah. *Verg.* [illegible] — ([illegible] I. *Kw. zva.* [illegible] de kracht, krachten *waarmeê iemand begaafd is; en zva.* [illegible] begaafdheid met boven natuurlijke kracht. *Skr. jasa*, moeite doen, zijn krachten inspannen; *âjasa*, ijverig; *âjâsa*, moeite, inspanning. — 2. *Kw. zva.* [illegible] *in den zin van iets* maken, stichten, bouwen, oprigten, scheppen, aanstellen, *doch alleen van iets, dat er nog niet is of dat men nog niet heeft. Jav. Wdbk.*)

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zijn takken wijd uitstrekken, breed- *of* wijd uitspreiden, *van een boom.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] (*Kw.* strijd, gevecht; *en* scherp *of* snijdend gereedschap *of* werktuig *voor akkerbouw, handwerken, enz.*; wapen, wapentuig; gewapenden, wapenbende. — *Skr. joedda*, strijd, krijg, oorlog, *âjoeda*, wapentuig.— *Jav. Wdbk.*). *Als naam bij de hoogere standen in gebruik.* — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* een eed doen, zweren. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. een kind* verwekken. [illegible] verwekt. — *Skr. jôga*, (*zie de ander beteekenis onder* [illegible]) *ook* aanwinst *en* middel; *en* godsdienstige aandacht, met oogmerk zich door volkomen afgetrokkenheid van het zinlijke en eindige met het oneindig Wezen der wezens te vereenigen; *ajôga*, krachtige inspanning; *âjoga*, verrigting van een handeling.

[illegible] [illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] 2 [illegible] (*Skr. jôga*, geschiktheid, gepastheid; *jôgya*, geschikt, gepast, voegzaam, behoorlijk, bekwaam. *Jav. Wdbk.*) *Zie ook onder* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *SB.* iets, waarmeê men een proef neemt, om, door middel van die proef, inlichting te verkrijgen *omtrent iets, dat verborgen* ([illegible]) *is.— Bv. de steen, op het oog te zwaar voor zijn krachten, dien iemand tracht op te ligten, om voor het geval hij er in slaagt daaruit te besluiten, dat een verlangen, dat hij koestert of een verzoek dat hij heeft voorgedragen, bv. om rangsverhooging, zal vervuld of ingewilligd worden.* — *Voorts* iets, waarop men zijn krachten tegen elkaâr beproeft of met elkander meet, bij een wedstrijd. *Verg.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible]

in opschriften van brieven: behoorende.

[Javanese] *Kw. zva.* [Javanese] ([Javanese] *een bovennatuurlijke magt in de natuur, een godheid, god of godin; enz. Jav. Wdbk.) ook* God, *bv. in* [Javanese] God de Albeschikker; *en titel van een godheid.* — [Javanese] *voor* [Javanese] het land der vrouwelijke geesten *of* feeën, *naam van een residentie op Java:* de Preanger Regentschappen.- [Javanese] *kan hetz. woord zijn als* [Javanese] (een geest van het vrouwelijk geslacht. *Jav. Wdbk.); het kan ook een met verkorting zamengesteld woord zijn voor* [Javanese] *d. z. peri's.*— ([Javanese] *Pers.* een soort van schoone en goede nimf *of* fee; toovernimf.— *Jav. Wdbk.)* — *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese]

[Javanese] *zóo bijna altijd* [Javanese] 2. — *Zie aldaar.*

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *plat, van iemands eten:* ieder vijf minuten, om de vijf minuten, ieder moment. — [Javanese] *met betrekking tot praten:* doorratelen, *en met betrekking tot schelden, twisten, enz. gezegd van iemands mond:* gaan als een ratel.

[Javanese] *SB.* bek af, op. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *SB.* liefhebben; liefde *of* genegenheid voeden *of* koesteren *voor iemand of iets;* medelijden *of* deernis hebben, begaan zijn *met iemand of iets;* slechts ongaarne *of* moeijelijk scheiden *van iets;* gehecht zijn *aan iets, zoodat men er geen of slechts moeijelijk afstand van kan doen.* [Javanese] *enz.* het gaat mij toch al te zeer aan het hart van *bv. zooveel geld, enz.*— [Javanese] *of* [Javanese] *of* [Javanese] doodblijven *of* doodvallen op een cent, *zoodat men bv. om een cent verschil een koop laat afspringen; ook* (op de kleintjes passen. *K.)*— [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar met betrekking tot een bepaald persoon of een bepaalde zaak.* — [Javanese] elkander over en weêr liefhebben, beminnen. [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] de (het)

meest geliefde. — [Javanese] liefde, genegenheid.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *daarn.* [Javanese] *betiteling zoowel van een meisje als van een gehuwde vrouw of weduwe:* juffer, jufvrouw, Mejufvrouw, Mejuffer, Mevrouw. — *Ook de vrouw van zijn regent betitelt de Soendanees wel, van haar sprekende, met* [Javanese] *bv. in het Tjiandjoersche, als de regent nog* [Javanese] *is, zegt men* [Javanese] *voorts* [Javanese] *dit laatste ook elders, als de regent den titel heeft van* [Javanese] — *Met* [Javanese] [Javanese] *of* [Javanese] *het laatste slechts van haar sprekende, wordt ook betiteld de inlandsche huishoudster van een Europeaan of Chinees.* — [Javanese] *zeggen ook de hoofden en aanzienlijken tot hun vrouw, tot hun jongere zuster en tot hun dochter. De kleine man noemt slechts zoo zijn jongere zuster en zijn dochter; zijn vrouw spreekt hij aan met* [Javanese] — *In de dorpen of in het algemeen onder de lagere standen zegt men ook* [Javanese] *liefkozend sprekend van een kind* (*meisje*). — *Eindelijk gebruiken de Soendanezen ook nog dikwijls* [Javanese] *waar de Javaan* [Javanese] *bezigt, en dan kan men het beschouwen als te zijn een P. vorm voor* (*het Soendasche*) [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese] — *Verg.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* voorover liggen met het hoofd op een of beide gebogen armen, *bv. op de tafel, waaraan men zit;* zóó gaan liggen. *Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en ook* [Javanese] *bij* [Javanese] *Zie ook aldaar* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *of* [Javanese] (*maar op Tjiandjoer* [Javanese]) *B.* (*van een meerdere of aanzienlijke*) — [Javanese] *mvdsv.* — weten; kennis dragen, afweten; *ook* getuige zijn *van iets;* kennen, bekend zijn *met iemand of iets;* kennen *of* weten door

aanschouwen; weten hoe het *ergens* gesteld is, hoe het *met iets* gelegen is *of* hoe het er uitziet *met iets; ergens* bekend zijn, *door er te zijn geweest; iets* opmerken; *ook* gewaar worden, *in den zin van die woorden, als men zegt,* »*die zal het gewaar worden.*" *Voorts* weten, begrijpen, dat iets het geval moet zijn, *afgaande op de een of ander omstandigheid; en* zich *ergens* meê inlaten.— *Bv.* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* den kost voor het eten, de kleêren voor het nemen hebben. — [Javanese] *een dergelijke uitdrukking.*— [Javanese] daar bemoei ik mij niet meê; als jij maar zorgt dat het (*verlorene*) teregtkomt *of* dat er een ander voor in de plaats komt.— [Javanese] u kan het geheel aan mij overlaten.— *Nog.* [Javanese] *voor:* gelooven en belijden, getuigen, *in de formule:* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] (*in de spreektaal door minderen onderling, dikwijls* [Javanese]) *S.* [Javanese] *P. en B.* [Javanese] *B. en BL.* dat wat ik niet; ik kan het niet zeggen; dat zou ik niet kunnen zeggen. — *Maar* [Javanese] *ook zva.* verschooning, excuseer mij, *en wel als het met* [Javanese] *gebezigd wordt. Bv.* [Javanese] *Antw.* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* kennis, kunde, wat men afweet *van iets;* verstand, begrip, wetenschap, *die men ergens van heeft.* — [Javanese] voor zoover ik ze ken, er van weet. — [Javanese] *en tot een meerdere:* [Javanese] dat weet ik uit mij zelf. — [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* (*van een meerdere*) geweten worden, bekend, gezien; *ook* in 't gezigt, zigtbaar, zigtbaar worden *of* zijn.— [Javanese] *SB.* van *iets* kennis nemen en dan daaraan het noodige verrigten; zich aan *iets* laten gelegen liggen, voor *iets* zorgen; weten, te weten komen wat er omgaat in *iemands hart; aan een gast* uit eigen beweging alles wat hem maar kan aangenaam zijn, presenteren; *iemand in zijn wenschen* voorkomen. — [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] zich niet kunnen schikken in en steeds vervuld zijn met zijn lot, omdat men niet bedenkt dat het zoo voorbeschikt is, *bv. van een arme.* — [Javanese] *SB. iets* weten, met *iets* bekend zijn, *door het te hebben gezien of er bij tegenwoordig te zijn geweest.* — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* neuswijs.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB. in het Hollandsch niet terug te geven* redewoord *voor* [Javanese]

[Javanese] *SB.* vermoeden; er vermoeden *of* gedachte op hebben. [Javanese] *ook:* hij had niet gedroomd, *dat enz.* (*Skr. dnyana*, kennis, besef. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*) — [Javanese] vermoeden *of* gedachte hebben op *iets*, *iets* vermoeden *of* onderstellen, zich *iets* verbeelden *of iets* denken van *iemand of iets.* — [Javanese] *S. of P.* [Javanese] *B. en BL.* onderstelling, meening, vermoeden.

[Javanese] *SB.* kwaad, boos; zich kwaad maken, kwaad worden, zich dik maken.

[Javanese] *in het Tjirebonsche, voor* [Javanese] *K.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *SB.* klein en gracieus, klein en net, *van iemand of van zijn gestalte, ook van een huis of derg.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.* (*Verb. en Bijv.*)

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* Mevrouw, *betiteling van de getrouwde vrouw van een Europeaan of Chinees.* — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met de oogen open; liggen met de oogen open, *van iemand die te bed ligt; ook* (*van een doode K.*); *voorts* het zitten aan te kijken *op eenigen afstand in plaats van meê te doen, bv.* met eten. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *onder II.*

[Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese] *bij* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* uitsteken, *van een bladerloozen tak van een boom; ook* verschillen, *en* een verschil geven *of* opleveren, *met betrekking tot het uitrekenen van iets; voorts* (nog gesloten zijn, *van de* [Javanese] *bloem. K.*) *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* pijn, smart, pijnlijk, zeer doen; *fig.* pijnlijk aangedaan zijn, *van het hart of gemoed, ook zva.* [Javanese] — [Javanese] *iemand* kwellen, zeer doen, kwetsen.— [Javanese] *daarn.* [Javanese] *en* [Javanese] *SB.* pijn, smart, kwelling; *voorts S. en* [Javanese] *B. en BL.* ziekte, kwaal.— [Javanese] hartzeer.

[Javanese] *SB.* soort kleine tampir; van bamboe gevlochten wan, waarop de rijst van het kaf wordt gezuiverd.

[Javanese] *SB.* de middennerf van een klapper- *of* kawoengblad.

[Javanese] *SB.* niet daartoe geregtigd meê eten, van *iemands eten, of wel* meê gebruik maken van *iemands goed. Ook iemand zijn* (*haar*) *echtgenoot* aftroggelen en daarmeê leven; overspel bedrijven met *iemands vrouw, of van een vrouw gezegd:* met *den man van een vrouw.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *mvdsv. van* [Javanese]

[Javanese] *mvdsv. van* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

ꦚꦫꦫꦶꦁ꧈ zie ꦚꦫꦶꦁ꧈ I.

ꦚꦒꦫꦏ꧀꧈ en ꦚꦒꦫꦏ꧀ꦏꦏ꧀꧈ zie ꦱ ꦒꦫꦏ꧀꧉

ꦚꦶꦭꦸꦏ꧀꧈ zie ꦱꦶꦭꦸꦏ꧀꧉

ꦚꦃꦫꦃꦏ꧀꧈ zie ꦱꦃꦫꦃꦏ꧀꧉

ꦚꦒꦫꦏꦃꦏ꧀꧈ zie ꦠꦒꦭꦤ꧀ꦏꦏ꧀ꦏꦃꦏ꧀꧈ bij ꦒꦭꦤ꧀ꦏ꧀꧉

ꦚꦶꦫꦶꦏ꧀ꦏꦏ꧀꧈ zie ꦱꦶꦫꦶꦏ꧀꧉

ꦚꦫꦃꦏꦃꦠ꧀꧈ zie ꦱꦃꦏꦃꦠ꧀꧉

ꦚꦭꦸꦏꦶꦮ꧀꧈ zie ꦱꦶꦏꦶꦮ꧀꧉

ꦚꦃꦒꦫꦠ꧀꧈ zie ꦱꦃꦒꦫꦠ꧀꧉

ꦚꦃꦫꦃꦠ꧀꧈ zie ꦱꦃꦫꦃꦠ꧀꧉

ꦚꦫꦠ꧀꧈ zie ꦱꦠ꧀꧉

ꦚꦫꦶꦠ꧀꧈ zie ꦱꦫꦶꦠ꧀꧉

ꦚꦫꦃꦱꦃꦮ꧀꧈ zie ꦚꦃꦱꦃꦮ꧀꧉

ꦚꦶꦥꦭꦏ꧀꧈ een soort honingbij.

ꦒꦚꦒꦫꦒꦭꦶꦏ꧀ꦏꦃꦏ꧀꧈ zie ꦒꦱꦒꦫ ꦒꦭꦠ꧀꧉

ꦒꦚꦒꦫꦒꦮꦏ꧀꧈ *SB. van een pantjoeran:* met een dun straaltje; een dun straaltje zijn en niets meer; *voorts van de zon:* ongewoon spoedig dalen *of* gedaald zijn, *als het, zooals wij zeggen, zoo gauw laat is geworden, zonder dat men het wist. Verg.* ꦒꦠꦒꦫꦒꦮꦏ꧀꧉

ꦚꦭꦸꦮꦏ꧀ꦏꦏ꧀꧈ zie ꦱꦶꦮꦏ꧀꧉

ꦚꦶꦭꦸꦕ꧀꧈ zie ꦱꦶꦭꦸꦕ꧀꧉

ꦚꦫꦶꦭꦶꦏꦃꦭꦏ꧀꧈ zie onder ꦱꦶꦭꦶꦏꦃ꧉

ꦚꦫꦶꦭꦃꦱ꧀꧈ zie ꦱꦫꦶꦠ꧀꧉

ꦚꦫꦧ꧀꧈ zie ꦱꦫꦧ꧀꧉

ꦚꦶꦫꦧ꧀꧈ I. zie ꦱꦶꦫꦧ꧀꧉ ꦚꦶꦫꦧ꧀ꦧꦏ꧀꧈ zie ꦧꦿꦶ꧉ — II. ꦚꦶꦫꦧ꧀꧈ *SB.* zijn in de eerste periode van zwangerschap; *ook van een dier. — Een vrouw is gedurende circa drie maanden njiram, en het is in deze periode (in de 2de maand der zwangerschap), dat zooals men meent, het kind voor de eerste maal door een engel genomen wordt uit de moeder. Voor de tweede maal geschiedt zulks in de 7de maand der zwangerschap.*

De afwezigheid van het kind stelt men in beide gevallen op zeven dagen.

ꦚꦭꦸꦧꦿꦃ꧈ zie onder ꦱꦶꦧꦿꦃ꧉

ꦚꦒꦩ꧀꧈ zie ꦱꦒꦩ꧀꧉

ꦚꦫꦶꦩꦯꦶꦩ꧀ꦩꦏ꧀꧈ zie ꦱꦫꦶꦩꦯꦶꦩ꧀꧉

ꦚꦫꦠ꧀꧈ zie onder ꦱꦠ꧀꧉

ꦚꦭꦸꦠꦠ꧀꧈ en ꦚꦭꦸꦠꦒ꧀ꦠ꧀꧈ zie onder ꦱꦶꦠꦒ꧀ꦠ꧀꧉

ꦚꦭꦸꦠꦒ꧀ꦠ꧀꧈ zie onder ꦱꦶꦠꦒ꧀ꦠ꧀꧉

ꦚꦫꦶꦁ꧈ *I.S.* ꦠꦔꦶ꧈ *en* ꦩꦒꦩꦃ꧈ *B.* wakker zijn, wakker worden, ontwaken. — ꦚꦫꦫꦶꦁ꧈

[Javanese] [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *ook:* *SB.* weêr vloeibaar worden, *van gestolde olie. Verg.* [Javanese] — [Javanese] [Javanese] [Javanese] nog wakker zijn, *ook voor ons* nog niet naar bed zijn, nog op zijn. *Verg.* [Javanese] — *II.* [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *mvdsv. van* [Javanese] *zie dat bij* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *enz. zie onder* [Javanese] *II.*

[Javanese] *SB.* den vischhoek met een kikker er aan laten heen en weer gaan, *langs de oppervlakte van het water, zoo als men doet bij het visschen op* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* werkelijk, inderdaad; in waarheid *of* in werkelijkheid (*Skr. niyata*, bepaald, positief, uitgemaakt, zeker. *Jav. Wdbk.*); *voorts van een droom:* uitgekomen, zich bevestigd hebben. — [Javanese] *iets* bewijzen, aantoonen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese] *aldaar II.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* er uitsteken, *van het been, bv. van de rib, gebroken bij een val;*

ook en dan gemeenlijk [Javanese script] zich vertoonen *van (gezond) vleesch, ten bewijze dat de bòrok is genezende.*

[Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. maar met* [Javanese script] *als mooijer of hoffelijk woord:* ziel; *fig.* leven, *iemands* leven.

[Javanese script] *zie* [Javanese script] [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script] 2 *en* 3.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *mvdsv. van* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script] — [Javanese script] *zie ook* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *K.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en hier en daar de gebr. vorm. Afgaande welligt op de overeenkomst in klanken en letters, beweert men dat het een verbastering is van* [Javanese script] *zie dat bij* [Javanese script] [Javanese script] *bestaat niet, terwijl in sommige streken ook* [Javanese script] *ontbreekt.*

[Javanese script] *a. zva.* [Javanese script] *Als het grondwoord neemt men aan* [Javanese script] — [Javanese script] *SB.* met ieder al is hij ook nog zooveel hooger in rang, niet schromen te gaan kennis maken *of* te trachten dat te doen, *zoowel waar zulks prijselijk is, als waar het is een zich*

voegen bij personen waarbij men niet behoort, omdat zij te hoog in rang zijn. … *b. Als het grondwoord neemt men aan* … … *en* … … redewoorden *voor* … *en* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *en* … *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* … *en* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *kunstterm voor* … *naar den berg Tjoepang, gelegen in het Cheribonsche, Regentschap Madjalengka. Zulks geschiedt om aldaar tot echtgenoot te worden genomen door Iperi, een djin, en langs dien weg geluk en voorspoed deelachtig te worden.*

… *zie* …

… *zie* …

… *en* … *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *zie onder* …

… *SB.* schijnsel, nu eens wat helderder dan weêr wat minder helder, *van een damar of van een vuur, gezien van op eenigen afstand.*

… *zie* …

… *zie* …

… *zie* …

… *SB. in het Hollandsch niet terugtegeven* redewoord *voor* …

… *SB.* schildpadeijeren zoeken.

… *SB.* manufakturen. — … van den aard van manufakturen; manufakturen. … stank van brandend *of* verbrand goed, *ontstaan bv. doordien iemands samping in brand raakte;* daarnaar stinken.

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script] *II.*

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script] (*Verb. en Bijv.*).

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* de pit met het vleesch er om heen *van nangka's en tjampedaks.* *Verg.* [Javanese script] *II.*

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script] (*Verb. en Bijv.*).

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zva. [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* in het midden diep en aan de kanten ondiep, *van een water.*

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie onder [Javanese script]

[Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script] *In plaats van* [Javanese script] *zegt men ook* [Javanese script] *of* [Javanese script] *en i. pl. v.* [Javanese script] *zegt men ook* [Javanese script] *of* [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] *SB. van menschen:* rusten met *de kin op iets; en in sommige streken*

ook achteroverliggen *in een stoel of canapé, bijv. lezende; ook nog:* het hoofd leggen *of* gelegd hebben *op iets. Van dieren, bv. van een hond die ligt,* [illegible] *of* [illegible] den kop leggen *of* gelegd hebben *op iets.*

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *SB.* stijfstaan, *van de penis.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible] (*Verb. en Bijv.*).

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *SB.* (*in het Buitenz.* [illegible] *K.*) *van een gawir:* met een groot naar binnen toe wijd uitloopend gat of hol, *zoodat men er in zitten of zich verstoppen kan. — En volg. K. van het gat of hol:* naar binnen toe wijd uitloopen.

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *SB.* zacht klimmend, *van een weg; en* niet steil oploopend, *van een berg.— Verg.* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *SB.* opzetten, ronding beginnen te krijgen, *van vrouweborsten.*

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[illegible] *zie* [illegible].

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script]

[Javanese script] *en* [Javanese script] *SB.* moeder, moê. *Behalve door een kind tot de moeder, wordt het ook nog gebezigd tot een vrouw uit de volks-klasse, te jong om haar met* [Javanese script] *aan te spreken. Voorts gebruikt in sommige streken een kind het tot zijn vader:* vader, vâ. *Tot de moeder zegt het dan* [Javanese script] — *Dat een kind de moeder bij den naam noemt is ook niet ongewoon.*

[Javanese script] 2 *zva.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. een redewoordje, waarover men zie de grammatica.*

[Javanese script] *SB.* bijna, bijkans, het scheelde weinig. — [Javanese script] *en* [Javanese script] *hetz.* — [Javanese script] *ook wel eens* [Javanese script] *en gewoonlijk* [Javanese script] alvorens, voor dat.

[Javanese script] (*Ar. mahzar*). — [Javanese script] (*waarin men* [Javanese script] *wil verklaren met het Jav.* [Javanese script] onbebouwd veld, opene vlakte; *en van daar ook wel, volgens sommigen:* [Javanese script]) *SB* de vlakte, waar alle menschen eenmaal zullen verzameld worden.

[Javanese script] schepsel *Ar.* مخلوق

[Javanese script] (*Ar.* محفوظ). — [Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. van de vruchten aan den boom:* in overgroote menigte hangen, den boom als het ware bedekken. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *ook* [Javanese script] *Ar. Mohjî ad-dîn, volgens de inlanders een ander naam van den persoon, bedoeld met* [Javanese script] *maar inderdaad een gedeelte van zijn naam. Zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *maar gew.* [Javanese script] *spr. uit: ma'na Ar.* معني); *SB* beteekenis, zin. — [Javanese script] (*ngama'na-an*) *iets* verklaren, van *iets* den zin *of* de beteekenis verklaren.

[Javanese script] *of* [Javanese script] *ook* [Javanese script] *SB.* monding, uitwatering *van een rivier. Luidens het Jav. Wdbk.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *Kw. en zva.*

[illegible] het einde; *enz. ook zva.* [illegible] gevolg, uitkomst; *enz.*

[illegible] (*van* [illegible]) *S.* [illegible] *B.* (*v. e. meerdere*), denken; *ook* raad houden, beraadslagen *over iets. Pass.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* loods, stuurman (*Ar.* معلم *moe'allim*, onderwijzer, meester; *Perz.* loods). — [illegible] loodsen, sturen; *een schip* loodsen *of* sturen; bij *iemand*, op zijn schip, loods *of* stuurman zijn. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* vergeving; vergeven, vergeving schenken; *ook* pardon, met uw permissie, met uw verlof; *en zva.* [illegible] (*Ar.* معاف) — *Verg.* [illegible] [illegible] om excuus, vergeving *of* verschooning vragen, *ook als men ongeroepen of zonder voorafgaand verlof komt of gaat op iemands erf, als men zich wil aanmelden, enz. — men zegt dan* [illegible] *of mooijer* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *in het Buitenzorgsche, maar in de Preanger* [illegible] *SB.* beter, vooruitgaande, wat beter; beterschap; *ook* een beetje, iets of wat. — *Verg.* [illegible] *dat men soms ook te gelijk met* [illegible] *bezigt. Bv.* [illegible] *Antw.* [illegible] er is wat beterschap. — [illegible] ieder oogenblik; *ook zva.* [illegible] *Bv.* [illegible] ieder oogenblik, om de vijf minuten zamen kijven *of* twisten, *bv. van een man met zijn vrouw.* — (*[illegible] soms in plaats van* [illegible] *met betrekking tot* [illegible] *en wel om het langzamer knijpen of pidjetten te bevelen. K.*) — *II.* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *of wel* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Holl.* Mei.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* het vocht doorlaten, *van een aarden vat, een dakpan, een kruik en derg. Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *Ar. ma'oënah*, hulpmiddel; *Perz. maoenah*, *ook* magt, vermogen.

[illegible] zie bij [illegible]

[illegible] en [illegible] zie [illegible]

[illegible] *SB.* tijger. — [illegible] zie [illegible] en [illegible] zie [illegible] beide bij [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] [illegible] en [illegible] zie [illegible]

[illegible] *Mal. SB.* spelen om geld, dobbelen. *Verg.* [illegible] — [illegible] *ook wel* [illegible] een soort boksen. *Zie ook onder* [illegible] — (فو *po, een soort van chineesch kaartspel: main po.* — *P.*).

[illegible] zie [illegible]

[illegible] (*Ar.* موت) zie [illegible] — [illegible] *Ar. mal-akoe-lmaut*, de doodsengel.

[illegible] *zva.* [illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *Jav. en Mal.* groot, hoog, *in zamenstelling met een ander woord; het wordt gevoegd voor dat woord, en drukt dan zeer hoogen graad of wel het (de) grootste, het (de) hoogste uit. (Skr. mahâ). Bv.* [illegible] hoogheilig. — [illegible] de Allerheiligste. — [illegible] de Oppervorst. — *In* [illegible] *en derg. vervangt men het, een meer Soendasch woord willende bezigen, met* [illegible] *of* [illegible] zeer.

[illegible] *SB.* genoeg, voldoende; genoeg hebben om te leven; welgesteld; *ook* tegen hem opgewassen zijn. *Verg.* [illegible] — [illegible] toevergebed, om een beetje van iets, *bv. van rijst*, niet voldoende voor een zeker aantal personen, toch bij uitkomst voldoende te doen zijn.

[illegible] — *Slechts in de spreekwijs:* [illegible] stank voor dank krijgen; met ondank beloond worden. — ([illegible] *Kw. zva.* [illegible] vrekkig, als de zucht om zich toe te eigenen of aantematigen wat iemand niet toekomt; *zva.* [illegible] drift, gramschap; *enz.* — *ook zva.* [illegible] verwoed, woedend; *enz. en zva.* [illegible] afkeerig, ongenegen (*abgeneigt*); antipathie; *enz.* — *Jav. Wdbk.*).

[illegible] *SB.* arm, zoo arm als de mieren. *Verg.* [illegible] en [illegible]

[illegible] en [illegible] zie [illegible]

[illegible] *Jav. en zelden verstaan of gebruikt:* bekwaam in zijn vak; bedreven.

[Javanese] *zva.* [Javanese] *maar het woord is niet fatsoenlijk, welvoegelijk sprekende wordt het niet gebruikt.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *naam van de eerste maand van het Mohammedaansche jaar, ook* [Javanese] *genoemd* (*Ar.* محرم).

[Javanese] *SB.* anders doen *of* handelen als de heele wereld; bizarre, vreemd, zonderling.

[Javanese] *hetz. of wat mooijer woord als* [Javanese] *II.* (*Verbasterd uit het Skr. mahàrga,* groot van prijs. *P. Mal. Wdbk.*) — [Javanese] van *iets* den prijs hoog *of* hooger stellen.

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *Ar.* محمد, *eigenn.* Mohammed. [Javanese] de profeet Mohammed.

[Javanese] (*Jav. poët. zva.* [Javanese] alleenlijk, alleen maar, enkel). — [Javanese] *SB.* bij uitsluiting *of* uitsluitend zijn, zich bevinden *of wel* gevonden worden *ergens, bv. van een hoedanigheid, bij iemand.*

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* de aanslag, het zwart *dat zich zet* aan potten en pannen, *tengevolge van het op het vuur staan, zoomede* rondom in het gat van een fornuis; lampezwart. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* welk, welke, wat; waar, van waar, waar van daan; *ook zva.* [Javanese] *en ook zva.* [Javanese] kijk; kijk, dat. — [Javanese] waar, alwaar; *ook* als, indien. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] waar ook. — [Javanese] van waar. — [Javanese] waarheen. — [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] niet maar ergens, hier of daar. — [Javanese] loop (*of:* loop nu) waarheen je wilt. — [Javanese] overal heen, heinde en ver, aan alle plaatsen, overal. — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] waar *of* waar heen gebragt, gevoerd, geplaatst, gezet *of derg.* worden *of* zijn.

[Javanese] *I. daarnevens* [Javanese] *en volg. Reg. Tj. ook* [Javanese] *fatsoenlijke woorden voor* het

mannelijk zaad. — [Javanese] *en* [Javanese] *hetz. maar zeer plat.* (*Ar.* مني). *II.* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zoo, in die mate, tot zoo ver gaan, tot zoo ver komen, het zoo ver drijven.

[Javanese] *I. zie* [Javanese] *en* [Javanese]. — *II. zie* [Javanese]. — [Javanese] *zie* [Javanese] *III. en* [Javanese]. — [Javanese] *ook B. voor* [Javanese] *en zva.* [Javanese]. — [Javanese] *ook zva.* [Javanese]. — [Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese]. — [Javanese] *zie ook* [Javanese].

[Javanese] *SB.* geheel van staal, *ook het handvat, van een mes; en* niet van boven gelascht, maar uit éen stuk, *van de houten scheede van een kris.*

[Javanese] *I. S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B. of BL. terwijl* [Javanese] *zeer plat is, en ook nog* [Javanese] *en* [Javanese] *B. zijn, bep. door de vrouw, sprekende tot haar man: voornaamwoord van den 2den persoon:* gij, jij, jou *of* je; jouw; U; Uw; Uwe. [Javanese] *mvdsv.* jullie, jelui. — [Javanese] *ook in opschriften van brieven, bv.* [Javanese] *enz.* — *En* [Javanese] *in sommige gevallen (zie de gramm.) gebr. i. pl. v.* [Javanese]. — *2e.* [Javanese] *en* [Javanese] *S.* [Javanese] [Javanese] *ook* [Javanese] *en* [Javanese] *B. of BL. voornaamwoord van den 3den persoon:* hij, zij, hem; zijn, haar. — [Javanese] *en* [Javanese] zij, hen; hun. — [Javanese] (*of* [Javanese]) [Javanese] hoe kom jij toch aan geld? — [Javanese] hoe zou ik jou dan willen nemen? — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]. *II. Voorts* [Javanese] *ook* ik zelf, *en met* [Javanese] *zoomede* [Javanese] *B.* zich, zich zelf. — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* zich zelf, hij zelf, zij zelf. — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* zelf, in eigen persoon; van zelf, uit zich zelf; eigen. — *Verg.* [Javanese] *en zie ook voor het bezigen van den mvdsv. van* [Javanese] *enz. de grammatica.*

[Javanese] *zie* [Javanese].

[Javanese] *zie* [Javanese].

[Javanese] *zie* [Javanese].

[Javanese] *zie* [Javanese].

[Javanese] *zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese].

[Javanese] *SB,* liever, eerder als; meer dan;

voorts vergeleken met; *en* dan, *in een vergelijking; ook:* in plaats van; in stede van.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] *en* [Jav.] *zie onder* [Jav.] — [Jav.] *zie bij* [Jav.]

[Jav.] *SB.* [Jav.] pijn in den buik hebben, gepaard met herhaaldelijk ontlasting hebben. *Verg.* [Jav.] — *Van* [Jav.]

[Jav.] *SB.* helder schijnen, een helder licht geven, *van zon of maan, ook van een damar. Voorts* vlammen, vlammend, *van de oogen van een tijger of kat. Van* [Jav.] — *Verg. het Jav. Wdbk. op* [Jav.] *aldaar* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *SB.* klein soort van hert, reebok.

[Jav.] *SB. van de bewoordingen, waarin een brief is vervat:* te hoog, waardoor niet overeenkomstig de vormen *of* niet in overeenstemming met de positie, zoowel van den schrijver als van hem aan wien de brief is gerigt; *voorts van menschen: zva.* [Jav.]

[Jav.] *I. in het Buitenzorgsche zva.* [Jav.]
II. zie [Jav.]

[Jav.] *naam van een boom (Aleurites Moluccana) en van zijn vruchten, een soort noten, waarvan olie wordt verkregen.* — [Jav.] *spreekw. zva.* [Jav.] — [Jav.] *SB.* de enkel.

[Jav.] *SB.* (te veel met het hoofd in de lucht spreken, *in tegenstelling van, zooals men tot zijn meerdere behoort te spreken, met gebogen hoofde. K.); van daar ook* ongepast vrijmoedig, *in spreken en in houding tegenover een meerdere; voorts* ongezeggelijk, niet willen luisteren, weêrbarstig.

[Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* slagtand *van een rhinoceros.*

[Jav.] *Kw.* edelgesteente, juweel. — [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* edel; edele; *en bij uitbreiding:* aanzienlijke *door geboorte of rang;* iemand behoorende tot de hoogere standen; ambtenaar. [Jav.] aanzienlijken en geringen. — [Jav.] zijn mènakschap luchten, laten wegen.

[Jav.] *ook* [Jav.] *SB. maar toch naar het schijnt, het eerste bij voorkeur in B.* schoon-

zoon, schoondochter.— *Van* ([illegible] aanhoudende bijvoeging, bijdrage, vermeerdering; bijstand. *Jav. Wdbk.*) *of* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *Mal.* misselijk; braken.

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie onder* [illegible] — *II. zva.* [illegible] — *III.* [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *SB.* te vroeg, te gauw, *dan dat iets zou kunnen plaats hebben;* voor den tijd; voor dat het kon geschieden; spoediger, eerder, als men meent. [illegible] *zie onder* [illegible] voor den tijd komen.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *ambtstitel van eenige inferieure inlandsche ambtenaren en beambten.* — [illegible] pakhuismeester. — [illegible] vaccinateur. *Enz.* ([illegible] *Kw.* minister en raadsman van een vorst. *Skr. mantrí. Jav. Wdbk.*).

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* de benaming van zekere hevige koortsen; zoo'n koorts hebben.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* lijvig, vet, dik, goed in 't vleesch; *ook* zwaar, *van een gewas zooals* [illegible] *kool, en in 't algemeen van planten, ook van de wortels:* stevig, gezond en stevig, forsch. — [illegible] *mvdsv.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* terugkomen, terugvliegen, *van den steen, die met kracht tegen iets aan, bv. tegen een muur, wordt geworpen, ook van een kogel, enz. voorts* effect sorteren, *van een djampè; verg.* [illegible] — [illegible] *ook* het verloren hebben, de onderliggende partij zijn, *van iemand, die vocht tegen een ander. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* bot, stomp (*niet scherp*).

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] (*Jav.* [illegible] drie, *en* [illegible] ten derdemale, *bv. iets zeggen.*) — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *zeer plat voor* [illegible] *mvdsv.* — [illegible] maak dat je wegkomt! ruk uit!

[illegible] *SB.* boter. *Port. manteiga.*

[illegible] *ook* [illegible] *SB.* opvlammen, hoog opvlammen, *van vuur.*

[illegible] *naam van een boom en van zijn vrucht. Pierandia Racemosa. Rg.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* lief, vriendelijk; zoet, aangenaam. [Jav.] *mvdsv.* — [Jav.] hetgeen aangenaam is; pleizier, genoegen; *ook zva.* [Jav.] — [Jav.] lief *of* vriendelijk wezen, zoo'n voorkomen *of* uiterlijk. — [Jav.] mooi kunnen praten; een fluweelen tong hebben. — [Jav.] *Mal.* konfituren, gekonfijte vruchten, konfijt. —*Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* mensch, menschelijk wezen (*Skr. manoesja*, mensch). *Ook in gebruik als scheldwoord en dan* [Jav.] *er nevens:* kreatuur! (*Mal. manoesija*, mensch).

[Jav.] *zie het voorgaande woord.*

[Jav.] *zva.* [Jav.] *waar dat B. is voor* [Jav.] *maar het is wat minder hoog.* — [Jav.] *SB.* proberen, beproeven.— [Jav.] *zva.* [Jav.] *zie bij* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.] *en* [Jav.] *Ook zva.* [Jav.] — *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *naam van een heester en van zijn vrucht, de laatste is, onder de Europeanen in Indie, meer algemeen bekend onder den Mal. naam boewah nona.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.] *bij* [Jav.]

[Jav.] *of* [Jav.] *ook* [Jav.] *en* [Jav.] *SB.* nut, voordeel; nuttig, heilzaam, voordeelig, dienstig; *ook* lang mêe kunnen, *van een kleedingstuk; en* lang vrucht geven, *van een boom.* (*Ar.* منفعة) — [Jav.] nuttig, voordeelig *enz.* zullen zijn *en zva.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* huichelachtig, huichelend, huichelen; slechts in schijn bereidwillig (*Ar.* منافق).

[Jav.] *S.* [Jav.] *B.* ([Jav.] [Jav.] *mvdsv.* (*van meer dan een pers.*) baden, zich baden; zich het lijf wasschen. — [Jav.] in zijn bloed baden. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B: iemand* het lijf wasschen, *iemand* een bad geven, baden. — [Jav.] *SB. een lijk* reinigen, wasschen. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* badplaats, badkamer.

[Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.] *1.*

[Jav.] *SB.* voorovergebogen, eerbiedig zitten, *in tegenwoordigheid van een meerdere. Voor de mannen met gekruiste beenen* (*zie* [Jav.] *en zaamgevoegde handen; voor de vrou-*

wen met [script] *(zie aldaar) terwijl de linker elleboog op den grond rust en de linkerhand op den schoot wordt gehouden.* — [script] *mvdsv.*

[script] — [script] *zie onder* [script]

[script] [script] [script] *en* [script] *zie* [script]

[script] *SB.* opziener, opzigter, mandoer (*Port mandador*).

[script] *zie* [script]

[script] *zva.* [script] *naam van een eiland:* Madoera.

[script] *zie* [script]

[script] *SB. in het Holl. niet terugtegeven* redewoord *voor* [script]

[script] *naam van een heester, met een wit welriekend bloempje.*

[script] *zie* [script]

[script] *en* [script] *zie* [script]

[script] *I. zie* [script] — 2. *een mooijer woord of B. voor* [script] — ([script] *Kw.* het stil zijn, het zwijgen. [script] *Kw.* stil zijn. *Jav. Wdbk.)*

[script] *uitspr. tusschen mendeeijang en mendeijang, SB.* [script] een dikken buik hebben, *van een zwangere vrouw; ook van iemand, bv. v. e. kind, door enorm veel te hebben gegeten.*

[script] (*buiten de Preanger ook* [script]) *SB.* op stijlen rustende rondom open loods, zooals wel bij [script] wordt gebouwd voor het huis, om vervolgens te dienen tot feestlokaal. *Verg.* [script] (*Skr. mandapa*, een open gebouw *of* hal; gaanderij, veranda, paviljoen. *Jav. Wdbk.*)

[script] *SB.* servet *of* doekje, *bij de inlanders gewoonlijk gekleurd, als zijnde veelal gemaakt van diverse overgeschoten lappen,* — waarmeê men een cadeautje, *bv. vruchten,* dat men op een blaadje aanbiedt, overdekt.

[script] *zie* [script]

[script] *en* [script] *zie* [script]

[script] *SB.* verkieslijker, beter, liever, veeleer; 't zou nog iets wezen, dat zou ten minste nog iets wezen, 't zou er nog door kunnen, ik zou er mij bij neerleggen; *ook* er maar goed aan toe zijn, *bij vergelijking met een ander.*

[script] *SB.* donker, betrokken zijn, zwart,

terwijl het dreigt te regenen, *van de lucht; ook* zwart, dreigende zich te ontlasten, *van regenwolken; voorts van* [Javanese script] neêrgelaten zijn *of* digt geschoven zijn. *Het* [Javanese script] *boven no.* 82 *van Sp. d. J. is een minder gelukkige vertaling van het Jav.* [Javanese script] *In het Jav.* [Javanese script] *ook* regenwolk, regenwolken.

[Javanese script] *SB.* dikwijls, meermalen, herhaaldelijk.

[Javanese script] *Kw. SB.* buffel.

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van een zeker gewas met groote en dikke bladen en dat op de tegallans wordt gevonden.*

[Javanese script] *SB.* krachtig, magtig, sterk, *van een toovenaar of van een met bovennatuurlijke krachten begaafd persoon; voorts* groot, *van iemands daradjat; en van een elmoe: zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *naam van het eiland, alwaar de profeet Salomo zou zijn begraven.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. uit zorgeloosheid of omdat men er geen waarde aan hecht, iets (geld of goed)* zoo maar weggeven, voor een appel en een ei weggeven; zoo maar aan den eersten den besten weggeven.

[Javanese script] *I. zie* [Javanese script] — *II. SB.* benzoin; wierook.

[Javanese script] *naam van een vogelsoort, het wevervogeltje. Plocens barbatus.*

[Javanese script] *Kw. S.* [Javanese script] *B.* olie. — [Javanese script] petroleum; *voorts* [Javanese script] *ook nog voor* odeur, welriekend water. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* iets olieën, van olie voorzien; *iets* met een welriekend water bevochtigen, besprenkelen.

[Javanese script] *SB.* er boven op komen *of* gekomen zijn, *van een erge zieke, ook van iemand, die nagenoeg alles verloor. De grondv. is* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* aap, de gewone bruine aap. (*Simia fascicularis. Rg.*) *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* de lippen vooruitsteken, *zoo als men doet als men fluit; voorts* een snoet hebben, *van een varken, een muis en van sommige aapsoorten; en van een* [Javanese script] trechter vormig zijn, in een punt uitloopen.

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* zooals, even zooals, als of

het ware; *ook* strekken tot *iets*, dienen als; *en zoo* [Javanese] bij wijze van; als; om te strekken als, om te dienen tot. *Verg. Jav. Wdbk. op* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* overvloedig, in overvloed zijn *ergens;* krioelen van *bv. rupsen, ergens.*

[Javanese] *Jav.* tijger. — [Javanese] *benaming van een spel, een soort damspel, ons:* de wolf en de schapen; *ook* dat spel spelen.

[Javanese] *SB. van de vocht of waterdeelen in bereide groenten* ([Javanese]), *ook van het vocht dat zich bevindt op iets, zooals bv.* [Javanese] eventjes de vaste deelen bedekken; *voorts van het water op een sawah:* niet veel hooger staan als een duim, *zoodat de grond vochtig wordt gehouden en meer niet.*

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] *en* [Javanese] — *II. zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* voorspoedig, voordeelig; *en van winst of voordeel:* groot, belangrijk. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* in de knoop zitten, *van een tali; en van een ring:* vast, onbegrijpelijk vast om den vinger sluiten; *voorts (van een kleedingstuk, zooals een broek:* heel nauw sluitend. *Rg.*)

[Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese] *II.*

[Javanese] *SB.* met een kop er op, *van rijst, zout, katjang en derg. in de* [Javanese]

[Javanese] *naam van een boom* (*Rg. Marah, Mappa tomentosa*).

[Javanese] *SB. De onderscheiden vrouwen van een man zijn elkanders* maroe. *En zoo noemen ze ook elkander.* (*Jav.* mededinger, mededingster). — [Javanese] *ook* [Javanese] er niet meê teregt kunnen, er moeite meê hebben, niet meer of slechts moeijelijk er meê overweg kunnen, *omdat men het in lang niet heeft gedaan of gewend is het anders te doen, bv. van* [Javanese] *uit een gedrukt boek als men gewend is een geschreven boek te gebruiken, of wel van het spreken van een taal, bv. van zijn moedertaal, als men lang een vreemde taal heeft gesproken.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

ꦩꦺꦴꦫꦶ *SB.* uitlandsch, geen inlandsch fabriekaat, *en van daar* fijn, *van garen* (ꦧꦼꦤꦁ). *Voorts van sampings:* gemaakt van zulk garen. — *Verg.* ꦩꦿꦺꦴꦏꦺꦤ꧀꧉

ꦩꦺꦴꦫꦺꦴ *zie* ꦲꦺꦴꦫꦺꦴ꧉

ꦩꦫꦃ *ong.* ꦤꦼꦥ꧀ꦱꦸꦩꦫꦃ *zva.* ꦲꦮꦤ꧀ꦱꦸ hartstogt, drift, begeerte.

ꦩꦸꦫꦃ *SB.* goedkoop; *ook* goedertieren, mild. — ꦏꦩꦸꦫꦲꦤ꧀ mildheid, goedertierenheid. — ꦔꦩꦸꦫꦃꦲꦏꦼꦤ꧀ *iets* goedkoop stellen, den prijs van *iets* laag stellen.

ꦩꦸꦫꦃꦲꦤ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *en* ꦩꦸꦫꦃꦲꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦩꦸꦫꦃ꧉

ꦩꦫꦺꦃꦲꦤ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *mvdsv. van* ꦩꦫꦺꦃꦲꦤ꧀꧉

ꦩꦺꦫꦸꦮꦼꦠ꧀ *zie* ꦩꦺꦫꦮꦠ꧀ *bij* ꦫꦮꦠ꧀꧉

ꦩꦫꦶꦮꦺꦃ *mvdsv. van* ꦩꦺꦫꦶꦮꦺꦃ꧉

ꦩꦺꦫꦸꦤ꧀ *SB.* vuur maken, door twee stukken hout *of* bamboe tegen elkaar te wrijven.

ꦩꦂꦲꦸꦩ꧀ *SB.* wijlen, zaliger (*Ar.* مرحوم).

ꦩꦺꦴꦫꦺꦴꦏꦼꦤ꧀ *SB.* zeker, vast, zonder twijfel; *ook* voor, voor den tijd van; *bv. als men zegt;* "voor hoeveel dagen vraag jij het te leen? *en* tot aan toe, *bv. in een vraag als deze:*" tot aan toe hoeveel nachten (dagen) denkt ge te Bandoeng te blijven?

ꦩꦫꦔꦏꦺ *zie* ꦩꦔꦏꦺ꧉

ꦩꦫꦒꦼꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦲꦫꦒꦼꦏꦼꦤ꧀꧉

ꦩꦫꦶꦒꦼꦏꦼꦤ꧀ *en* ꦩꦫꦶꦒꦶꦏꦶꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦲꦫꦶꦒꦼꦏꦼꦤ꧀ (*Verb. en Bijv.*).

ꦩꦔꦫꦏ꧀ꦱ *zie* ꦩꦔꦫꦏ꧀ꦱ, ꦩꦔꦫꦏ꧀ꦱꦤꦸꦏꦼꦤ꧀ *en* ꦩꦔꦔꦫꦏ꧀ꦱꦤꦸꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦔꦮꦏ꧀ꦱ꧉

ꦩꦫꦏ꧀ꦱꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦩꦏ꧀ꦱꦏꦼꦤ꧀꧉

ꦩꦫꦏ꧀ꦱꦠꦼꦤ꧀ *zie* ꦩꦏ꧀ꦱꦠꦼꦤ꧀꧉

ꦩꦫꦏ꧀ꦱ *zie* ꦮꦏ꧀ꦱ *II.*

ꦩꦫꦏꦺꦴꦤ꧀ *zie* ꦩꦏꦺꦴꦤ꧀꧉

ꦩꦫꦏꦺꦴꦮ *zie* ꦩꦏꦺꦴꦮ꧉

ꦩꦫꦏꦺꦴꦮ *zie* ꦩꦏꦺꦴꦮ꧉

ꦩꦮꦺꦴꦏꦺꦴꦮꦠ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *mvdsv. van* ꦩꦺꦴꦏꦺꦴꦮꦏꦼꦤ꧀ *zie* dat bij ꦩꦺꦴꦏꦺꦴꦮꦏꦼꦤ꧀ *en aldaar ook* ꦩꦮꦺꦴꦏꦺꦴꦮꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀꧉

ꦩꦿꦺꦠꦾꦸ *Kw. en o. a. volg. 't Jav. Wdbk. zva.* ꦲꦒ꧀ꦤꦶ vuur, *en zva.* ꦩꦼꦔꦼꦫꦔꦒ꧀ꦤꦶꦲꦫꦤ꧀ bliksemstraal. *Ong. Skr.* *mrĕtijoe,* de dood. — ꦩꦺꦫꦠꦾꦸꦏꦼꦤ꧀ *SB.* voetzoeker, zwerm, klapper. — *Verg.* ꦩꦼꦩꦼꦠꦼꦱ꧀ꦱꦸꦏꦼꦤ꧀꧉

ꦩꦿꦺꦮꦺꦴꦠ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *zie het voorgaande woord.*

ꦩꦫꦶꦱꦺꦴꦏꦼꦤ꧀ *mvdsv. van* ꦩꦺꦱꦺꦴꦏꦼꦤ꧀꧉

ꦩꦿꦺꦫꦶ *SB.* eend.

ꦩꦫꦫꦠꦼꦤ꧀ *zie* ꦩꦠꦫꦠꦼꦤ꧀꧉

ꦩꦺꦴꦔꦫꦔꦫꦠꦼꦤ꧀ *SB. van de warmte:* om iemand te doen stikken, stikkend, *doordien geen enkel wolkje de zonnestralen tempert; voorts van de zon:* verzengende stralen

schieten, *en met betrekking tot den dag, dezen of dien dag:* stikkend warm.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* dwaas, dom (*Skr. moerkha*); *voorts* inhalig, eigenbelangzuchtig, egoïstisch, vrekkig.

[Javanese script] *SB.* pauw.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script], [Javanese script], [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* rijzen, *van gebak, brood en derg.; ook* een hoogen rug zetten *van een kat; en (van varkens en paarden:* van nature een hoogen rug hebben. *K.*).

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* inwendig boos zijn en dat door een zwart gezigt te zetten toonen; *en zoo ook zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. 1.* rood, als rood, *van een kolenvuur, namelijk van zoo een, als noodig is om daarboven iets, bv. een kip, te kunnen roosteren, voorts van de gloeijende kolen in een strijkijzer, en (voor den op een grooten afstand zich bevindenden waarnemer) van een plek, bebouwd met huizen met roode daken. Maar* 2. [Javanese script] *ook voor* wit, als wit, *van iets, zooals bv. zeer rijk met zilver gemonteerde tuigen; en* 3. *ook nog in gebruik voor:* een mengeling van schitterende kleuren vertoonen, *bv. van het met verschillende schreeuwende kleuren (rood, wit, zwart, verguld enz.) geverfd dak van een djampana.*

[Javanese script] *Holl.* Maart.

[Javanese script] *SB.* de eitjes, waaruit de maden voortkomen, *in bedorven vleesch, in een slecht gereinigde zwerende wond, enz.* [Javanese script] *of* [Javanese script] zijn met die eitjes.

[Javanese script] *en* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* afvallig, afvallige; ongehoorzaam aan de bevelen van den profeet; verzaker van diens geboden (*Ar.* مرتد).

[Javanese script] *naam van een zekere meelspijs,*

bij de Arabieren. — Men nuttigt dit geregt met honing en (op Java, als men geen honing heeft, met [illegible] *K.).*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie het volgende woord.*

[illegible] *SB.* moedeloos worden; beangst, angstig. [illegible] *hetz. — Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *zie* [illegible] *—* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* vroom, godsdienstig (*Ar.* [illegible], *moersjid,* op den regten weg leidend. *Jav. Wdbk.*).

[illegible] *en* [illegible] *mvdsv. van* [illegible]

[illegible] *mvdsv. van* [illegible]

[illegible] *mvdsv. van* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *mvdsv. van* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en wel het bijgevoegde in »Verb. en Bijv.»*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *Jav. zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] (*Verb. en Bijv.*); *Ar.* [illegible].

[illegible] *SB.* leerling, discipel (*Ar.* [illegible]).

[illegible] *SB.* vrij, niet dienstpligtig, niet meer in dienst. *Mal. mardahika, en volg. Prof. Pijnappel misschien het Skr. maradhikari,* die het recht heeft over leven en dood van zijn slaven. *Mal. Wdbk.*

[illegible] *mvdsv. van* [illegible]

[illegible] *SB.* met de stekels regt opstaande, *ook* de stekels regt overeind zetten, *van een stekelvarken; voorts* met de haren op den rug regt overeind, *ook* het haar op den rug steil overeind zetten, *van een hond; en van een vogel, zooals een kip:* met steil opstaande veeren, *ook* de veeren steil over eind zetten. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *mvdsv. van* [illegible] *en* [illegible] *waarvoor zie onder* [illegible]

[illegible] *SB. van visch of vleesch, onder het gebraden of geroosterd worden:* vet van

zich geven; *van daar ook voor* vet, heel vet, *van een visch of stuk vleesch, blijkende zulks of zijnde zulks gebleken onder het gebraden of geroosterd worden.*

ꦩꦫꦁꦒꦶꦫꦶꦁ *zie* ꦏꦸꦫꦁ "*Verb. en Bijv.*"

ꦩꦫꦺꦩꦼꦩ꧀ *I. SB.* zich spiegelen in water, *bv. in een rivier. II. zie* ꦩꦼꦫꦺꦩ꧀

ꦩꦼꦫꦒꦼꦩꦼꦫꦼꦩ꧀ *zie* ꦩꦼꦫꦼꦩꦼꦫ

ꦩꦫꦶꦪꦩ꧀ *SB.* kanon, stuk geschut.— *Verg.* ꦧꦼꦢꦶꦭ꧀

ꦩꦸꦫꦶꦪꦁ *S.* ꦩꦸꦫꦶꦪꦁ *B.* koorts, de koorts, de koorts hebben.

ꦩꦫꦶꦚꦺꦴ *onb. in de Preanger; titel volg. Rg. van een dorpsbeambte. In het Soemedangsche wordt hij* ꦭꦸꦫꦃ *genoemd. (Mal. marinjo, Port. marinho,* schout, inspecteur van politie. *P.) Rg. heeft: marinio; K. schreef als boven.*

ꦩꦺꦫꦼꦩ꧀ *SB.* blind, met gesloten oogen. *Van* ꦫꦼꦩ꧀ — *Verg.* ꦥꦺꦕꦏ꧀ ꦩꦺꦫꦼꦩ꧀ *en* ꦥꦺꦕꦏ꧀ — *Volg. K. zou men ook* ꦩꦺꦫꦼꦩ꧀ *gebruiken voor* blind, *onverschillig in welken vorm.*

ꦩꦺꦫꦼꦩ꧀ꦩꦺꦫꦼꦩ꧀ *zie* ꦩꦺꦫꦼꦩ꧀

ꦩꦫꦩꦫꦺꦴꦁ *zva.* ꦩꦫꦺꦴꦁ *volg. somm. ook zva.* ꦩꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦂꦒ *Kw. S.* ꦩꦂꦒꦶ *B. zva.* ꦩꦂꦒ *en zoo:* langs dien weg; *ook* doordien, om reden, door dat, door middel van; *maar ook* oorzaak. (*Skr. márga*, weg, pad). — ꦩꦂꦒꦶꦤ꧀ *en* ꦩꦂꦒꦶ *zva.* ꦩꦂꦒꦶ

ꦩꦂꦒꦶ *zie* ꦩꦂꦒ

ꦩꦫꦺꦴꦁ (*Jav.* vlammen; *van* ꦫꦺꦴꦁ vlam.) *ong.* — ꦩꦫꦺꦴꦁꦔꦺꦴꦁ *en* ꦩꦫꦺꦴꦁꦔꦺꦴꦁ *zva.* ꦩꦫꦺꦴꦁ *zie dat bij* ꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦂꦧꦺꦴꦠ꧀ *betiteling van zekere geestelijken van ondergeschikten rang (Ar.* مربوط). *Hun werk is het o. a. de bedoeg te slaan.*

ꦩꦫꦺꦴꦁꦫꦺꦴꦁ *zie* ꦩꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦫꦩꦫꦺꦴꦁ *zie* ꦩꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦫꦶꦫꦺꦴꦁ (*op Bandoeng. K.*) *zva.* ꦩꦫꦶꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦫꦺꦴꦁꦔꦺꦴꦁ *zie* ꦩꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦂꦫꦺꦴꦁ — ꦩꦂꦫꦺꦴꦁ *zie onder* ꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦫꦺꦴꦁꦔꦺꦴꦁ *zie* ꦩꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦫꦺꦴꦁ *zie* ꦩꦫꦺꦴꦁ

ꦩꦫꦶ *Jav.* aan, *in het opschrift van een officieel stuk, zooals bv. een circulaire van*

den *Regent aan de hoofden in een distrikt. Volg. het Jav. Wdbk.* ꦩꦿꦶ *voor* ꦩꦿꦶꦥꦶ *zie dat Wdbk. op* ꦥꦿꦶ *IV.*

ꦩꦶꦫꦶꦁ *SB.* schuins, scheef, hellen, schuins afloopen; *en van een schip:* overhalen, overhellen *naar stuur- of bakboord.* — *Jav.* hellen, schuins afloopen, *enz. van* ꦥꦶꦫꦶꦁ kant, opstaande zijde.

ꦩꦿꦶꦁ *I. Jav.* afwijken. *Verg. bij* ꦥꦁꦫꦶꦁ *III.* — 2. ꦩꦿꦶꦁꦩꦿꦼꦔꦶꦁ *SB.* misnoegd, knorrig, uit zijn humeur; uitvaren *tegen ieder die in de nabijheid komt of is.* — *III.* ꦩꦿꦶꦁ ꦔꦼꦩꦿꦶꦁ *zie* ꦔꦥꦿꦶꦁ.

ꦩꦿꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁ *zie* ꦥꦿꦺꦴꦁ *I.*

ꦩꦿꦶꦁꦏꦶꦏ꧀ꦏꦶꦏ꧀ *SB. gew. met den mvdsv.* ꦩꦿꦶꦁꦏꦶꦏ꧀ꦏꦶꦏ꧀ *en soms met achtervoeging van* ꦏꦸꦭꦸꦥꦸꦏꦸꦏ꧀ *doet* overeind staan *of doet* gaan staan de haartjes in den nek, *gezegd van het hooren of zien van iets dat huivering wekkend is; ook* kippevel hebben *of* krijgen *van angst.* — *Verg.* ꦩꦿꦶꦁꦥꦶ.

ꦩꦿꦁꦏꦏ꧀ꦏꦏ꧀ *zie* ꦏꦿꦁꦏꦏ꧀.

ꦩꦿꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁꦏꦏ꧀ *en* ꦩꦿꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁꦏꦏ꧀ꦏꦏ꧀ *mvdsv. van* ꦩꦿꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁꦏꦏ꧀ *zie dat bij* ꦏꦿꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁꦏꦏ꧀.

ꦩꦿꦁꦿꦁꦏꦁꦏꦸꦏ꧀ *zie* ꦏꦿꦁꦿꦁꦏꦁꦏꦸꦏ꧀.

ꦩꦿꦶꦁꦏꦸꦥꦶꦁ *en* ꦩꦿꦶꦁꦏꦸꦥꦶꦁ *zie* ꦏꦿꦸꦥꦏ꧀.

ꦩꦿꦁꦏꦸꦏꦸꦏ꧀ *zie* ꦥꦿꦁꦏꦸꦏꦸꦏ꧀.

ꦩꦿꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁ *zie* ꦥꦿꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦁ.

ꦩꦿꦼꦔꦿꦁꦏꦼꦴꦁ *SB.* ontstemd, onpleizierig gestemd; wrevelig, wrevelig gestemd zijn, *van hart of gemoed.*

ꦩꦿꦺꦴꦁꦏꦺꦴꦏꦸꦏ꧀ *zie* ꦏꦿꦺꦴꦁ.

ꦩꦿꦁꦏꦶꦏꦸꦏꦸꦏ꧀ *naam van een boom, die goed hout levert; men maakt er o. a. meubels van, ook buffelkarren enz. (Epicharis densiflora).*

ꦩꦿꦸꦏ꧀ *I. zie dit zoomede* ꦩꦿꦸꦏ꧀ꦏꦼꦥꦸꦏ꧀ *en* ꦩꦿꦸꦏ꧀ ꦏꦶꦏꦸꦏ꧀ *op* ꦏꦿꦸꦏ꧀. — *II.* (ꦩꦿꦸꦏ꧀ de O. I. luiaard. *Lemur tardigradus.* — ꦥꦸꦔꦿꦸꦏ꧀ꦩꦿꦸꦏ꧀ *naam van een hòwè soort.* — *Rg.*).

ꦩꦏ꧀ꦏꦃ Mekka. *Ar.* *Makkah.*

ꦩꦏ꧀ꦏꦼꦥꦶꦃ *zie* ꦩꦶꦃ.

ꦩꦿꦸꦏ꧀ꦏꦸꦤ꧀ *ook* ꦩꦿꦏ꧀ꦏꦸꦤ꧀ *SB.* laat het zoo wezen; dat moge zoo zijn; *ook:* is het gepermitteerd? steekt er niets in? *Voorts nog:* er steekt niets in *of* er is niets op tegen, *bv. meent hij. Verg.* ꦥꦸꦤꦏ꧀.

ꦩꦿꦏ꧀ꦏꦸꦤ꧀ *zie het voorgaande woord.*

ꦩꦏ꧀ꦏꦸꦥꦏ꧀ꦏꦏ꧀ꦏꦸꦏ꧀ *SB.* aan *iemand, een kind* wat doen, *meer bepaald:* wat laten leeren. *Pass.* ꦥꦏ꧀ꦏꦸꦥꦏ꧀ꦏꦏ꧀ꦏꦸꦏ꧀. — ꦥꦩꦏ꧀ ꦥꦏ꧀ꦏꦏ꧀ꦏꦸꦏ꧀ hetgeen aan iemand wordt ge-

daan met het doel hem wat te laten leeren, zoodat hij vooruit kan komen. — [script] *zva.* [script]

[script] *en* [script] *zie op* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *geeft Rg. maar in de Preanger slechts* [script] *of zooals men ook schrijft:* [script] *daarnevens* [script] *of* [script] *SB.* meenen, denken; in de meening *of* waan verkeeren; ik dacht, ik meende.

[script] *SB. naam van het laag afhangende maar het gelaat vrijlatende hoofdbekleedsel der vrouwen, bij het verrigten van het gebed (Ar.* [script] *mikna', of* [script]*, mikna'a. Jav. Wdbk.). — Verg.* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *SB.* genieten, het volop hebben; voordeel hebben *of* behalen, *bv. door de vischteelt;* rijk; voorspoedig; voorspoed. — [script] rijk, vermogend. [script] *en* [script] *hetz.* — [script] *zva.* [script] *en* [script] — [script] voorspoed. — (*Skr. moekti,* bevrijding, verlossing, eindelijke volkomene verlossing van de ziel van het zinnelijk lichaam, het toppunt van zaligheid; *maar misschien wel voor mboekti, van het Skr. boekti,* genot, genieting. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.). Verg. bij* [script] *II.*

[script] *SB.* kroon; *ook* het voorstuk van een [script] *en bep. ook* het kostbare hoofdsieraad dat door den oudsten zoon van een regent, maar ook wel door de andere zonen, mits gesproten uit een [script] wordt gedragen bij besnijdenis en bij trouwen. — *En als de dochter van een regent huwt met iemand, geen zoon van een regent, dan draagt ook hij bij het trouwen de makoeta. — Een bijzonder soort van* [script] *is de* [script] *deze makoeta wordt slechts door den oudsten, uit een pawarang gesproten zoon van een regent gedragen. — Skr. makoeta. Verg.* [script]

[script] *zie* [script]

[script] *SB.* wat iemand bedoelt, voor heeft, zegt *of* heeft te zeggen; wat wordt gezegd *in een brief;* begeerte, verlangen. (*Ar.* [script]*, ma'soëd.*)

[script] *zie* [script]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *Ar.* مكظوم *makdloem*, ingehouden, bedwongen, *van toorn; — maar door verwarring met het insgelijks Ar.* معلوم, *schrijft men ook* [Javanese] *en* [Javanese] *en* zegt *men altijd ma'loem.*— ([Javanese] *zva.* [Javanese] *Rg. Tj.*) — *Zie verder bij* [Javanese]

[Javanese] graf (*Ar.* مقام); *het is een mooi woord voor* [Javanese] graf, grafstede.

[Javanese] *SB.* gevestigd, gevestigd zijn, wonen *ergens;* voor goed *ergens* zich vestigen *of* gevestigd blijven (*Ar.* مقيم).

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* welgevallig aan God (مقبول). [Javanese] met welgevallen aangenomen en verhoord *door God;* gegeven, geschonken *door God, zooals de bede was.*

[Javanese] *ong. in de Preanger; zva.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *Rg. K.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *P. en B.* [Javanese] *BL.* oog, oogen, *ook, maar dan SB. en* [Javanese] *er nevens, insgelijks SB. van een dobbelsteen; voorts beide, als voren:* maas *van een net, bv. van een heurap;* top *van een zweer of gezwel;* steen, diamant, *gevat of gezet in iets; ook* lijn ($^1/_{12}$ *duim Rijnl.*) *verg.* [Javanese] *ook nog het* figuur, *de* figuurtjes *op bilik; en eindelijk nog* [Javanese] *of wel* [Javanese] *beide SB.* noest *of* kwast *in hout, of bamboe.*— [Javanese] *SB.* spion.— [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* de zon.— *Verg.* [Javanese] — [Javanese] bezet, versierd met diamanten. [Javanese] *naam van een bilikpatroon* (*dit figuur* ◇). — [Javanese] (*van iemand:* 's avonds zoodra het begint donker te worden, zoo goed als niets meer kunnen zien *Rg. K.*) — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kleine glazen rijgkraal, kraaltjes *van allerlei kleuren* (*Skr. moetija*, parel.).

[Javanese] *SB.* grof doek, zeildoek. (*Skr. pota*, doek. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*).

[Javanese] *SB.* krachtig; giftig; effekt sorteren, effekt sorterend, *van een djampè of van een dòwà.* — [Javanese] bovennatuurlijke kracht of vermogen. — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] het niet matih zijn.

[Jav.] *veelal onmiddelijk gevolgd door* [Jav.] *SB.* buitengemeen, zeer, in hooge mate, bij uitstek, te eenenmale. — *Verg.* [Jav.] *II.* — [Jav.] *wordt ook wel, in plaats van door* [Jav.] *gevolgd door* [Jav.] *Zoo:* [Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* loopen en vliegen, woelig zijn, woest zijn, *van spelende kinderen; ook* woelen *van iemand, die ligt te slapen en met betrekking tot* [Jav.] *of* [Jav.] al heen en weêr loopende *of wel* rondloopende. — *II.* (veel, overvloedig, talrijk. *Bv.* [Jav.] *Rg. K.*) *In dezen zin mij van elders onbekend en ongebruikelijk? in de Preanger.*

[Jav.] *S.* [Jav.] *of* [Jav.] *B.* schoonvader, schoonmoeder.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* vriend, bondgenoot (*Skr. mitra*).

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *Holl.* matroos.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *naam van een distrikt, vroeger een rijkszetel, op Java.* — *Skr. manthara, mantharam, of mantharang,* een fort, sterkte. *Jav. Wdbk.*

[Jav.] *SB.* veroorzaken, de oorzaak zijn, maken *dat iets gebeurt;* wekken, opwekken, verwekken; bewerken. — [Jav.] *S.* [Jav.] [Jav.] *of* [Jav.] *B.* de reden dat; om die reden; reden waarom; omdat; en wel omdat; omdat zulks het geval is; dat. — [Jav.] *zva.* [Jav.] *maar zeldzaam wordt het gebruikt. Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* rond, rond opgezet, *van den buik, doordien men zich letterlijk rond heeft gegeten.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* parel. (*Skr. moetija*, parel. *Verg.* [Jav.])

[Jav.] *of* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *1. SB.* afgaan, *van een vuurwapen. Verg.* [Jav.] *en* [Jav.] — *II.* [Jav.] *SB.* ieder man een, *van* [Jav.] *of*

[Jav.] *die voorgezet worden.* — *Voorts nog* [Jav.] *maar zoo ong. in de Preanger:* (in evenwigt zijn, balanceren, *van hetgeen gewogen wordt met dat hetgeen als gewigt wordt gebruikt. Rg. K.*). *Verg.* [Jav.] 2.— *III.* [Jav.] *een Javanisme*, (*Jav.* [Jav.] [Jav.] veertig; *zie Jav. Wdbk. op* [Jav.] *en verg.* [Jav.] — [Jav.] het offermaal op den 40sten dag na iemands overlijden; dat offermaal geven, *voorts* [Jav.] veertig dagen lang tapa doen, *hierin bestaande dat men zich gedurende dien tijd onthoudt van dierlijk voedsel.*

[Jav.] *I. SB.* uit alle magt, van [Jav.] *II. zie* [Jav.]

[Jav.] *SB. schijnt in het algemeen, van de winst, die men ergens op behaalt, te beteekenen* ruim, overvloedig. *Op zijn minst schijnt die winst te moeten zijn* gelijk aan den halven inkoopsprijs, *zoodat men, hetgeen bv. voor f* 1.— *werd ingekocht, voor f* 1.50 *verkoopt; volgens sommigen zou die winst meer moeteu bedragen, opdat men daarvan* [Jav.] *kunne bezigen; weer anderen houden staande dat het bedrag van de winst gelijk moet zijn aan den inkoopsprijs.* — *Maar in het Wawatjan Satjanala wordt gezegd:* [Jav.] *als er sprake van is, dat iets, voor f* 4. *ingekocht, voor f* 15. *zal worden verkocht.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *I. SB. ook* [Jav.] goud, gouden, van goud. — [Jav.] *of* [Jav.] goudsmid.— [Jav.] goud en zilverwerken. [Jav.] *zie bij* [Jav.] — *Voorts* [Jav.] *SB. titel van hen, die in de inlandsche maatschappij behooren tot de hoogere standen, maar geen* [Jav.] *zijn. Iemand uit het volk, die tot een betrekking wordt benoemd, pangkat wordt, ontvangt door die benoeming stilzwijgend den titel van* [Jav.] [Jav.] *is de betiteling voor een vrouw of meisje, van geboorte* [Jav.] *en ook van de vrouw, die zelf behoorende tot de volksklasse gehuwd is met iemand, die* [Jav.] *of wel* [Jav.] *is.*

II. maar zóó ong. in de Preanger: ([Jav.] vier honderd. — [Jav.] acht honderd. — [Jav.] *een acht honderd, willende zeggen:* een enorm aantal, *maar slechts van de zich ergens ophoudende kaai-*

mannen. Rg. K.). — [Jav. script] *zie* [Jav. script] *II.*

[Jav. script] *1. SB.* het preparaat, dat men gebruikt om de tanden zwart te maken, en ook wel (*zie onder*) als een middel tegen tand- of kiespijn. (*Skr. masi*). — *De masi maakt men, door een goed droog stukje hout van den djeroekboom, van den malaka of van den tamarinde in de vlam te steken, dat dan nog vlammend uit het vuur te halen, en vervolgens al vlammend over een* [Jav. script] *of derg. te strijken, het zwart dat dan op den* [Jav. script] *blijft zitten, is de* [Jav. script] *Soms gebruikt men in plaats van een der bovengenoemde houtsoorten, bamboe, maar de zoo verkregen* [Jav. script] *wordt toch gemeenlijk slechts gebruikt als een middel tegen tand- of kiespijn. De masi kan ook een vocht zijn, namelijk klapperwater, dat men, na er eenige kruiden te hebben ingedaan, een tijdlang stil liet staan.* — [Jav. script] *S.* [Jav. script] *B.* zijn tanden zwartmaken. [Jav. script] [Jav. script] *iemand* de tanden zwartmaken. — *II.* [Jav. script] *en* [Jav. script] *zie* [Jav. script]

[Jav. script] *eigenn.* Mozes; *Ar.* موسى

[Jav. script] *SB.* nog, bij voortduring, steeds; *en* al..., ook; zij het ook; hetzij; laat het zijn; het moge zijn. *Verg. het Mal, masih, zoomede het Jav. Wdbk. op* [Jav. script]

[Jav. script] *SB.* vijand. — [Jav. script] *iemand* bevechten; den strijd aanbinden *tegen iemand*, vijandig staan *tegenover iemand.* — [Jav. script] in vijandschap zijn *met iemand.* — *Verg.* [Jav. script]

[Jav. script] *en* [Jav. script] *zie onder* [Jav. script]

[Jav. script] *ook geschreven* [Jav. script] *Ar.* مسألة *SB.* quaestie, punt, zaak.

[Jav. script] (*Ar.* ما شاء الله *ma-sjâä-llâh*, wat God wil! wat God behaagt! — *Maar de Soendanees gebruikt dezen uitroep zooals wij:* goede hemel! groote God! *en dergelijke bezigen, echter slechts als uitroep van verontwaardiging of van meer of minder smartelijke verbazing.*

[Jav. script] *zie* [Jav. script] *II.*

[Jav. script] *SB.* Messias. — (*Ar.* مسيح Messias. — مسيحي christelijk, *bijv. de jaartelling. P. Mal. Wdbk.*) — [Jav. script] 1878, in het jaar 1878 van de christelijke jaartelling.

[Jav. script] *SB.* alom bekend (*Ar.* مشهور) — [Jav. script] *hetz.*

ꦩꦼꦱꦏꦠ꧀ *zie onder* ꦩꦼꦱꦏꦠ꧀꧉ ꦱꦿꦺꦁꦔꦺꦩꦼꦱꦏꦠ꧀ *zie bij* ꦱꦿꦺꦁꦔꦺ *en* ꦏꦿꦸꦩꦼꦱꦏꦠ꧀ *bij* ꦏꦿꦸ꧉

ꦩꦼꦱꦶꦏꦶꦮꦠ꧀ *en* ꦩꦼꦱꦶꦏꦶꦏꦶꦮꦠ꧀ *zie* ꦱꦶꦏꦶ꧉

ꦩꦶꦱꦶꦂ Egypte, *en naam van de hoofdplaats van dat land;* Egyptisch. (*Ar.* مصر *Misr*).

ꦩꦱꦿꦶꦏ꧀ *Ar.* مشرق, het Oosten.

ꦩꦼꦱꦏꦠ꧀ *zie* ꦩꦸꦱꦏꦠ꧀꧉

ꦩꦶꦱꦶꦏꦠ꧀ *zie* ꦩꦶꦱꦶꦏꦠ꧀꧉

ꦩꦶꦱ꧀ꦏꦶꦤ꧀ *SB.* arm, behoeftig; armoede (*Ar.* مسكين *miskín of maskín*). — ꦏꦁꦩꦶꦱ꧀ꦏꦶꦤ꧀ de arme; de armen. — ꦏꦩꦶꦱ꧀ꦏꦶꦤꦤ꧀ armoede, armoedigheid. — ꦥꦺꦴꦤ꧀ꦝꦺꦴꦏ꧀ꦩꦶꦱ꧀ꦏꦶꦤ꧀ armhuis.

ꦩꦶꦱ꧀ꦏꦠ꧀ *Ar. naam van een stad:* Maskat.

ꦩꦼꦱꦏꦏꦠ꧀ *SB.* ellende, moeijelijkheden; ellendig, in ellendigen toestand, er ellendig *of* miserabel aan toe zijn (*Ar.* مشقّة *moesjakkat*, moeilijkheid, ellende).

ꦩꦼꦱ꧀ꦏꦶꦤ꧀ *SB.* arm, (dood arm. *K.*).

ꦩꦶꦱꦏꦠ꧀ *zie* ꦩꦶꦱꦏꦠ꧀ *en* ꦩꦼꦱꦏꦠ꧀꧉

ꦩꦼꦱ꧀ꦠꦶ *SB.* noodzakelijk, noodwendig, behoort, behooren; *en van een berigt of tijding:* dringend, van groot belang. — *Verg. het Jav. Wdbk. op* ꦩꦼꦱ꧀ꦠꦶ *zoomede de Mal. lexica.* ꦩꦼꦩꦼꦱ꧀ꦠꦶꦏꦺꦤ꧀ *iets* verordenen, bepalen.

ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *of* ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦏꦶꦭ꧀ *SB.* ondenkbaar, niet te gelooven, onmogelijk, absurd; *ook als uitroep in antwoord op het geen iemand zegt, maar zóó niet tot een meerdere* (*Ar.* مستحيل).

ꦩꦺꦱ꧀ꦠꦼꦂ *Holl.* meester, schoolmeester.

ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦫꦶ *Ar.* مشتري *moesjtarí, naam van* de planeet Jupiter; *voorts SB.* het goede uur, de goede tijd *voor iets, d. w. z. voor een handeling, waarbij op het goede of minder goede tijdstip wordt gelet, zooals bv. het aanvaarden van een togt.* ꦏꦺꦤꦩꦸꦱ꧀ꦠꦫꦶ op het goede uur; *ook* omdat men op het goede uur vertrok, juist van pas komen *om van iets te profiteren of meê te profiteren.*

ꦩꦼꦱ꧀ꦏꦤ꧀ *zie* ꦏꦁꦏꦁ꧉

ꦩꦸꦱꦮꦫꦃ *SB.* raadplegen, beraadslagen (*Ar.* مشاورة).

ꦩꦶꦱꦶꦭ꧀ *SB.* gelijkenis, beeld; leering. (*Ar.* مثل *mithl*, gelijk). *Verg.* ꦥꦱꦼꦩꦺꦴꦤ꧀ — ꦩꦶꦱꦶꦭꦏꦺꦤ꧀ met een beeld van *iemand of iets* zeggen dat hij (het) is *als of zooals.*

ꦩꦼꦱꦭꦃ *zie* ꦱꦭꦃ꧉

ꦩꦶꦱꦶꦱꦶꦭ꧀ꦩꦭ꧀ *zie* ꦩꦶꦱꦶꦩꦶꦱꦶꦭ꧀꧉

ꦩꦸꦱꦶ *SB.* om een liefdegave vragen,

van een reizende santri of derg. Ook wel voor bedelen (*Ar.* مسافر *moesâphir*, reizende, reiziger). — ꦩꦸꦱꦥꦶꦂ *hetz.* — ꦥꦩꦸꦱꦥꦶꦂ *wel voor* bedelaar.

ꦩꦱ꧀ꦗꦶꦢ꧀ *ook* ꦩꦱꦼꦗꦶꦢ꧀ *SB.* moskee (*Ar.* مسجد).

ꦩꦱꦶꦪꦠ꧀ *SB.* zondig; *ook* onwetend op het stuk van godsdienst (*Ar.* معصية *ma'sijat*, weerspannig, weerspannigheid, ongehoorzaamheid, ongodsdienstig, goddeloos).

ꦏꦩꦱꦶꦪꦠ꧀ *zie* ꦩꦱꦶꦪꦠ꧀.

ꦩꦱꦶꦒꦶꦢ꧀ *zie* ꦩꦱ꧀ꦗꦶꦢ꧀.

ꦩꦱꦶꦃ *zie* ꦱꦶꦃ.

ꦩꦱ *en* ꦩꦱꦺꦩꦱ꧀ *zie* ꦲꦼꦩꦱ꧀.

ꦩꦱꦶ. — ꦏꦼꦩꦱꦶ *zie* ꦏꦼꦩꦩꦼꦱ꧀ *bij* ꦩꦼꦩꦼꦱ꧀.

ꦩꦶꦱꦃ *I. SB.* verschillen, afwijken.— ꦱꦶꦱꦃ ꦱꦺꦴꦱꦶꦃ *zva.* ꦥꦶꦱꦃ. — *II.* ꦩꦶꦱꦃ *B.* *in opschriften van brieven gerigt aan meerderen:* en, zoomede.

ꦩꦸꦱꦏꦠ꧀ *zie* ꦱꦏꦠ꧀.

ꦩꦸꦱꦤ꧀ *zie* ꦩꦸꦱꦺꦤ꧀.

ꦩꦸꦮꦠ꧀ *SB.* laden, inladen, lading innemen; *ook* geladen zijn, inhouden; kunnen inhouden *of* bevatten; *en van de vruchten aan een boom:* bedragen, *bv. honderden; voorts van een paard dat bv. gespannen is voor een bendy:* kunnen trekken *bv. drie personen.* — ꦩꦸꦮꦠꦤ꧀ het beladen *of* geladen zijn; de lading, de vracht. — ꦏꦩꦸꦮꦠ꧀ *een schip, een lastdier of een voertuig* beladen. — ꦩꦸꦮꦠꦏꦏꦺ *iets* laden *ergens in, zooals in een schip of op een lastdier, bijv. op een kameel.* — ꦩꦸꦮꦠ꧀ *ook en zoo bv. van een paard:* niet sterk genoeg om iemand of iets in eens door (*d. w. z. zonder lang te rusten om weêr op het verhaal te komen*) er te brengen.

ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *SB.* het zal wel niet zijn; het is niet denkelijk *of* aantenemen; niet; zeker niet, voorzeker niet. — ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *zie* ꦱꦲꦶꦭ꧀. — ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *of* ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ zeker, zonder twijfel, het kan niet missen. — ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *of* ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *zva.* ꦱꦲꦶꦭ꧀ *zie bij* ꦱꦲꦶꦭ꧀. — ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ onnoodig, niet noodig. ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *of* ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *zie bij* ꦱꦲꦶꦭ꧀. — ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *zva.* ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀. — ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀ *zva.* ꦩꦸꦱ꧀ꦠꦲꦶꦭ꧀.

ꦩꦸꦱꦶꦱꦶ *zie* ꦩꦶꦱꦶꦱꦶ.

ꦩꦸꦱꦶꦤ꧀ ꦩꦸꦱꦶꦤ꧀ꦤꦶꦩꦸꦱꦶꦤ꧀, ꦩꦸꦱꦶꦤ꧀ꦤꦺ *zoomede* ꦩꦸꦱꦶꦤ꧀ *zie* ꦩꦸꦱꦶꦤ꧀.

ꦩꦸꦭꦸ *zie* ꦩꦸꦭꦸ.

ꦩꦸꦭ *SB.* oorsprong, begin (*Skr. moêla*).—

van meet af aan tot nu toe. — *Het Jav. krama woord* wordt, *vervormd tot* door *de Soendanezen gebezigd in brieven aan meerderen, in den zin van* oorzaak, reden.

(*Skr. moêlja*, prijs) *ong.* — *SB.* het verzorgen, *enz.* — voor *iemand* zorgen, zorgdragen, door hem te voorzien van het noodige; *iets* verzorgen, aan *iets* zijn zorg besteden, door er aan te doen wat noodig is; *een kind* opvoeden; voor *een doode* de noodige offermaaltijden geven, *en in 't algemeen* wat ten zijnen behoeve moet gedaan worden, verrigten; *iets wat een ander heeft afgedankt of weggeworpen* nemen en gebruiken. — het verzorgen; *enz. ook* cadeau, dat geregeld en op gezette tijden gegeven wordt, met het doel iemand te voorzien van het noodige. — *hetz.*

— *zie*

SB. ja zelfs, wat meer is; ook; tot zelfs. — op den koop toe; daarenboven; ja, wat meer is; ja zelfs nog. *ook* het is volstrekt niet onmogelijk, het zou toch heel wel kunnen zijn; welligt. *Verg.* — *zva.*

I. Jav. en wel krama woord voor nog, nogmaals, nog verder, verder, verdere; weêr; nog wat, nog meer. *Slechts gebr. in brieven. — II.* *en* *zie*

zie

zie *en*

zie

(*Ar.* ملائكة, *malâïkat, coll. mv. van* ملك, *malak*, engel; *SB.* engel.

zie

SB. traag, niet houden van werken.

zie

zie

zie

zie

ook *SB.* behoeftig, arm (*Ar.* مضرة, *mazlarrat*). — behoefte, nood, armoede, bekrompen omstandigheden. — *en* *zva.* *en* *maar wat mooijer of deftiger woorden.*

ꦩꦭꦶꦏ꧀ ꦩꦭꦶꦏꦤ꧀ *en* ꦩꦭꦶꦏ꧀ꦏꦺ *zie* ꦮꦭꦶꦏ꧀꧉

ꦩꦶꦭꦶꦏ꧀ *SB.* eigendom, regtmatig eigendom (*Ar.* مِلك). — ꦏꦩꦶꦭꦶꦏ꧀ in het bezit raken *of* komen, het eigendom *of* het goed worden *van iemand.* — ꦏꦩꦶꦭꦶꦏꦤ꧀ *hetz.* — ꦢꦶꦥꦸꦤ꧀ꦩꦶꦭꦶꦏ꧀ in bezit genomen zijn, tot de (het) zijne gemaakt zijn *door iemand.* — ꦩꦩꦶꦭꦶꦏ꧀ꦏꦺ *iets,* om het zijne te zijn *of* om daarover naar goedvinden te beschikken, geven *aan iemand.*

ꦩꦸꦭꦼꦏ꧀ *SB.* ronddwarrelen, *in tegenstelling met opstijgen, van rook. Voorts van water zva.* ꦭꦶꦩꦼꦂ꧉

ꦩꦸꦭꦸꦏ꧀ *zie* ꦧꦸꦭꦸꦏ꧀ *en* ꦲꦸꦭꦸꦏ꧀꧉

ꦩꦭꦏ *naam van een boom; emblica officinalis.* (*Skr. amalaka. P. Mal. Wdbk.*). — *De bladen worden gebruikt bij het* ꦏꦼꦫꦩꦱ꧀ *en zie ook* ꦩꦭꦶ *I.*

ꦩꦸꦭꦸꦏ꧀ *zie* ꦲꦸꦭꦸꦏ꧀꧉

ꦩꦶꦭꦸꦏ꧀ꦭꦸꦏ꧀ *zie* ꦩꦶꦭꦸꦏ꧀꧉

ꦩꦶꦭꦼꦏꦼꦠꦼꦏꦼꦠ꧀ *SB.* sterk rooken, zware rookwolken opzenden, *van een vuur. Reg. Tj. Verg.* ꦩꦶꦭꦼꦏꦶꦭꦼꦏ꧀꧉

ꦩꦭꦏꦼꦠ꧀ *zie* ꦩꦭꦼꦠ꧀꧉

ꦩꦺꦭꦶꦏ꧀ *zie* ꦩꦺꦭꦶꦏ꧀꧉

ꦩꦸꦭꦼꦏ꧀ *wordt verkl. met* ꦲꦤꦺꦴꦤꦶꦏꦺꦤ꧀꧉ (ꦩꦸꦭꦏ꧀ *Kw. zva.* ꦲꦤꦶꦁꦭꦶ zien. *Jav. Wdbk.*)

ꦩꦭꦠꦶ (*Skr. mâlatî*) *naam van een witte, zeer welriekende bloem, die de vrouwen gaarne in het haar dragen, en die eenige uren in water gelegd aan dat water heelende eigenschappen voor sommige ongesteldheden van de oogen meêdeelt* (*Jasminum Sambac.*).

ꦩꦼꦭꦠ꧀ *zie* ꦲꦼꦭꦠ꧀꧉

ꦩꦸꦭꦸꦠ꧀ *SB.* in ieder opzigt voorspoedig; uitnemend groeijen *of* opgroeijen; *en van hout:* gaaf. — ꦩꦸꦭꦸꦠ꧀ꦭꦸꦠ꧀ *mvdsv.*

ꦩꦭꦶꦠꦸꦁ *mvdsv. van* ꦩꦶꦠꦸꦁ꧉

ꦩꦼꦭꦠꦏ꧀ *zie bij* ꦩꦶꦠꦏ꧀꧉

ꦩꦭꦼꦩ꧀ꦭꦶꦠ꧀ *zie* ꦩꦼꦭꦶꦠ꧀꧉

ꦩꦭꦶꦠꦫ꧀ *mvdsv. van* ꦩꦶꦠꦫ꧀꧉

ꦩꦭꦠꦶꦂ *I. SB.* wat anders gaan doen, als men bevel kreeg om te doen, *bv. van een bediende aan wien bevolen wordt den vloer te vegen, maar die de meubels gaat wrijven. II.* (*zva.* ꦭꦠꦸ *Reg. Tj.*)

ꦩꦶꦭꦸꦠꦶꦂꦏꦼꦤ꧀ *zie* ꦭꦸꦠꦶꦂ *I.*

ꦩꦭꦸꦭꦸ *zva.* ꦱꦼꦗꦠꦶ waar, echt, wezenlijk.

ꦩꦤꦭꦭ *naam van een zeer lange of hoog opschietende grassoort.* — (ꦲꦭꦭꦁꦩꦤꦭꦭ *een soort* ꦲꦭꦭꦁ. *Rg. Mij van elders onb.*)

zie

SB. boven alle beschrijving bitter, *bv. van een vrucht.*

zie

mvdsv. van *zie bij*

SB. doodelijk benauwd zijn voor werken; traag. traagheid.

naam van de 3e md. van het Mohammedaansche jaar, anders genoemd *en de geboortemaand van Mohammed.* (*Ar.* مولود, geboren, geboorte.)

zie

zva. *maar in wat minder mate.*

zie

SB. verheven, luisterrijk; zeer aanzienlijk; zeer te eeren; aanzien, luister; *ook* het zoo hebben, dat men smart, verdriet noch zorgen kent, het heerlijk hebben (*Skr. moelja*, prijs, waarde). glorie, heerlijkheid, majesteit.

(*Kw. zie bij* *II.*)— *of* *Jav.* op den loop gaan, wegloopen; *en* Maleisch; — *SB.* Maleisch. de Maleische taal. — een Maleijer, een Maleische vrouw.

SB. de mantel *of* plaid waarmeê de vrouwelijke hadji's lichaam en hoofd, *maar niet het gelaat* (*zie*), omhullen, *als ze naar de moskee gaan of bij bijzondere gelegenheden. Het is het* (*Ar.* مُلَاءَة, *moláäh, in het Egyptisch dialekt miláján. Mr. L. W. C. v. d. Berg.*)

SB. was, zooals bij het batikken of om den draad meê te bestrijken onder het naaijen, wordt gebruikt. *Ook benoemt men met* *iets zooals bv. de blaadjes van* *waarmeê men iets anders bestrijkt om dat laatste glad te maken.* — *zva.*

SB. avond, nacht, *maar altijd met bijvoeging van den naam van den volgenden dag. Bv.* zaterdag avond, zondag nacht. *Verg.* *en* — kunstterm voor het in de vastenmaand, beginnende met den 21sten, een om ander nacht, *dus in het geheel vijfmaal*, geven van een sidekah.

SB. de bezweerder van de booze geesten, de geestenbanner, die, als

er een waterwerk moet worden gemaakt, *bijv. een leiding, vijver of derg.* bij het werk wordt genomen, *opdat hij, met behulp van zijn djampè's, alle schadelijke magten en invloeden moge keeren. De malim blijft bij het werk tot het voltooid is, en doet met een dienst als opzigter* (*Ar.* معلم.)— *Verg.*

SB. weten, er meê bekend zijn, (*Ar.* معلوم) — *Doordien men meent dat* *verg. aldaar, het vorenstaande Arabische woord is, schrijft men voor* *ook wel*

zie

SB. smeulen, *van het vuur op de stookplaats; en van een damar:* flauw branden.

Kw. zva. (*Tamil mâligei*, verblijf, zitkamer in een vorstelijk verblijf. *Jav. Wdbk.*)

zie onder

zva.

zie

(*afkorting van het, volgens het Jav. Wdbk. Kw. woord*) — *SB.* ongerust, zich ongerust maken, bevreesd. — voorwerp (voorwerpen) om zich ongerust over te maken. *Omvat vrouw, kinderen, ook bezittingen.*

zie

in het Buitenzorgsche zva. *maar uitsluitend voor* afglijden *van het hoofdkussen, gezegd van een slapende. K.*

zva. *zva.*

SB. bedrukt *of* verslagen voor zich kijken en niets zeggen.

zie *II.*

en *zie*

SB. verstaan, begrijpen (*Ar.* مفهوم). — begrepen.

zie

en *zie* *I.*

zie bij

en *zie*

zie

zie

zie bij *I.*

zie

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script] aan het slot.

[Javanese script] zie bij [Javanese script]

[Javanese script] zie bij [Javanese script]

[Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script] bij [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] en gew. [Javanese script] SB. een zekere maat, t. w. zooveel als men in beide handen kan houden, of volgens sommigen zooveel als men houden kan in beide handen, zoomede op de armen, zoover men die tegen elkaâr kan drukken (Ar. مص).

[Javanese script] SB. honing (Skr. madoe, zoet; honing).

[Javanese script] zva. [Javanese script] — [Javanese script] zva. [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] SB. roer van een schip.— [Javanese script] roerganger, stuurman. Verg. [Javanese script]

[Javanese script] zva. [Javanese script] II.

[Javanese script] naam van een djamboesoort; de [Javanese script] wordt ook [Javanese script] genoemd. Anacardium occidentale. — (Uit den stam van dezen boom vloeit dikwijls een sap, dat zich tot een vuistgrooten kogel aanzet; wordt deze met water opgelost, zoo heeft men eene zeer goede lijm. Hasskarl.)

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] wordt verklaard met [Javanese script] ook met plaats, waar men bij elkaâr komt om feest te vieren (Ar. ميدان).

[Javanese script] zie [Javanese script] — [Javanese script] zie onder [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] naam van een stad: Madras; voorts zva. [Javanese script] en naam van een stof, waarvan wel baadjes worden gemaakt.

[Javanese script] zva. [Javanese script] waar dat B. is voor [Javanese script] Bv. [Javanese script] enz.

[Javanese script] zva. [Javanese script] Voorts van [Javanese script] SB. bruin, donker van kleur, door toevoeging van veel tarasi.— [Javanese script] vrienden als olifanten.

[Javanese script] zie [Javanese script] III.

[Javanese script] SB. bovengemeld, voormeld (Ar. مذكور).

[Javanese script] SB. toebereide opium.

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] en [Javanese script] zie onder [Javanese script]

ꦩꦸꦏꦤꦃ SB. *benaming van den witten doek tot hoofdbedekking, die door de vrouwelijke hadji, in het dagelijksch leven, in huis, tot vervanging van een sluijer, wordt gedragen. Verg.* ꦩꦸꦏꦤꦃ.

ꦩꦼꦢꦭ꧀ *zie* ꦩꦺꦴꦢꦭ꧀.

ꦩꦸꦢꦭ꧀ *zie* ꦩꦺꦴꦢꦭ꧀.

ꦩꦺꦴꦢꦭ꧀ *SB.* handelskapitaal, geld om handel meê te drijven, kapitaal. — ꦩꦩꦺꦴꦢꦭꦶ *iemand* modal geven; *iemand, een zekere som gelds* geven tot modal. [illegible] geld tot handelskapitaal om te [illegible].

ꦩꦺꦴꦤꦢꦤ꧀ *SB. benaming voor* 100 *bossen of de helft van een* ꦥꦫꦺ *parè.* — ꦱꦥꦺꦴꦤꦢꦤ꧀ een halve ꦥꦫꦺ parè. — *Verg.* [illegible] *bij* [illegible] 2.

ꦩꦺꦴꦤꦺ *zie* ꦩꦤꦺ.

ꦩꦺꦴꦤꦺ SB. geruimen tijd zonder dat er eenig berigt *of* tijding komt, *met betrekking bv. tot een ingediend verzoekschrift;* lang zonder antwoord *of* bescheid blijven.

ꦩꦺꦴꦤꦺꦴ *SB.* de witte *of* effen gekleurde ruit in het midden van een hoofddoek *ook* van een karèmbong, *maar in de laatste is het ook wel een ellips. Verg.* [illegible].

ꦩꦼꦤꦺꦴꦁꦩꦸꦁ *SB.* spreken en schreijen te gelijk, *zooals men wel doet bij hevige gemoedsbeweging.* [illegible] *mvdsv.*

ꦩꦼꦤꦺꦴꦩꦼꦁ *BL. zva.* [illegible] hooren, te hooren krijgen.

ꦩꦢꦾ *I.* (ꦩꦢꦾ *ook* [illegible] *Kw. zva.* [illegible] *en* [illegible] midden, middelste, middelmatig. *Skr. madija. Jav. Wdbk.*). *In de* [illegible] *wordt* ꦩꦢꦾ *verklaard met* [illegible] *De spreekwijs* [illegible] *zie daarvoor bij* [illegible] — *II. naam van een boom en van zijn vrucht. Aromadendron elegans.* — [illegible] *naam van een vroegeren rijkszetel op Java.*

ꦩꦢꦾ *en* [illegible] *zie onder* [illegible].

ꦩꦼꦤꦢꦾ *SB.* smeulen *van een vuur.* — *II. SB.* het verliezen, het onderspit delven, *bij vechten of worstelen. Verg.* [illegible].

ꦩꦺꦗ *SB.* tafel. *Port. meza.*

ꦩꦺꦴꦢꦺꦴꦃ *zva.* [illegible] *waar dat gebruikt wordt om iemand te gelasten ergens meê uit te scheiden, te verbieden met iets voort te gaan:* genoeg! genoeg nu! — [illegible] *SB. iemand* doen ophouden, doen *of* laten uitscheiden. — [illegible] *SB.* aan *iets* een einde maken, *iets* doen ophouden.

[Javanese] *SB. of met* [Javanese] *als wat mooijer woord:* passen, van pas, *bv. van een kleedingstuk;* goed, geschikt, van pas, te gebruiken, *met betrekking tot grootte of ruimte; voorts* de tijd *voor iets of dat iets het geval is; ook* knap, goed, *van iemands gelaat of uiterlijk; en van een prijs:* matig. — [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] juist (op het pas dat).— [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* dank u, ik heb genoeg (*gegeten*). *Zóo wel in antwoord op een zeggen, bv. als dit:* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zamenscholen en zamenstoeijen aau de oppervlakte van het water, in den rijtijd, *van visch.*

[Javanese] *I. zie* [Javanese] *II.* — *II. SB.* alle vier, hetzij op de kruis-, hetzij op de muntzijde komen te liggen *dus* alle vier rood *of* alle vier wit zijn, *van de vier aan een kant witgemaakte centen, bij het keplèk spel.* (*In het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *dwz. benaming van het spel. K.*).

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *I. zie* [Javanese] — *II.* (*in het Buitenz. zeer plat voor* [Javanese] *K*).

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *naam van een zangwijze.*

[Javanese] *wordt verklaard met* [Javanese] *II. Door sommigen echter met* [Javanese] ([Javanese] eenige waarde, van eenige waarde. — [Javanese] iemand, die voor het uiterlijk geen aanzien heeft; dien men voor het uiterlijk voor niet veel zou houden. *Jav. Wdbk.*) [Javanese] *of* [Javanese] *voor:* oud *of* bejaard maar slechts voor zooveel aangaat het uiterlijk *of* voorkomen *en niet overeenstemmend met de jaren wijs of verstandig.*

[Javanese] *SB.* de wondermagt ([Javanese]) *van een profeet.* (*Ar.* [Arabic]).

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] (*in het Bantamsche in plaats van* [Javanese] *K.*) *Jav.* [Javanese] *KI.* hooren, door het gehoor waarnemen.

[Javanese] *SB.* in menigte, in massa, met hun velen liggen *of* zitten, *van menschen;* in menigte liggen, *van lijken op een slagveld.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[illegible] *SB.* zich voordoen als een uitgestrekte vlakte, *van een water, ook van een hoofdplaats, gezien van af een berg, en van te veld staande parė; voorts* als het ware een zee vormen, *van het water op overstroomde velden, als die, zooals wij zeggen, blank staan.*

[illegible] *SB.* zacht glooijen, *bv. van een weg. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* lijk, een doode (*Ar.* ميت). ([illegible] *van een paardestaart:* met het haar van nature in groote onuitkambare knoedels, *en zoo de* benaming van zoo'n paarde-taart. *Rg. K.*).

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *K. Mij van elders onb.*

[illegible] *1. SB.* de bloem van den djambė palm. *II. zie* [illegible] — *III.* [illegible] soort inlandsch visschersbootje. — [illegible] met zoo'n bootje ter vischvangst gaan *of* zijn. — ([illegible] *Kw. zva.* [illegible] vischhoek; hengel).

[illegible] *SB.* steeds maar door, voortdurend, continueel; *ook* gelijkmatig door (*niet* [illegible]), *bv. van loopen of stappen.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* tijger. *Verg.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] gevlekte tijger, panter. — [illegible] *of* [illegible] een wilde kat, een soort tijgerkat. [illegible] maauwen, al maar door *of* aanhoudend maauwen, *van een tijger. Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* hangerig en lusteloos zijn, het air hebben van een half zieke.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] (*maar zóo ong. in de Preanger*) *zva.* [illegible] *Rg. K. — Aldaar door een kind wel in plaats van* [illegible] (*oom*), *ook wel in plaats van* [illegible] *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *vriendelijk woordje voor* eten *van kinderen; het wordt ook door de kinderen, napratende, gebezigd. Mal. mamah,* kaauwen. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] (*maar ong. in de Preanger*) *zva.* [illegible] *Rg. K.*

[illegible] *SB.* een geloovige, een Mohammedaan (*Ar.* مؤمن).

[Jav.] *zie onder* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* de adamsappel (*Rg.*), het vooruitstekende bovenste gedeelte van het strottenhoofd; *ook en dan meer bepaald van dieren, bv. van een kip, een buffel enz.* de plaats aan den gorgel *of* strot waar de tong geworteld is. — [Jav.] *een dier slagtende*, dat doen op de hoogte van de mamanik, *hetgeen haram is.*

[Jav.] *Arab. Mal.* (معمور *ma'moer*, bebouwd, bewoond. *P.*).

[Jav.] — [Jav.] *SB.* aan *iemand of iets* zich niet laten gelegen liggen, *iemand* voor oud vuil laten liggen. — [Jav.] *wordt zelden gebezigd:* [Jav.] *is ongebruikelijk; altijd* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] (*grondvorm* [Jav.]) *SB.* laden, inladen; *hetgeen is te transporteeren, zooals de parè van het veld,* aan den draagstok hangen; *ook zva.* [Jav.] — [Jav.] bevracht zijn; beladen zijn met *iets.* [Jav.] *iets* laden, pakken *op een lastdier.* — [Jav.] last, vracht. — [Jav.] pakpaard, vrachtpaard.

[Jav.] *SB.* begin; een begin maken; *en met* [Jav.] *er nevens:* de eerste, het eerst, in het eerst. — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* met *iets* een begin maken. — *De Pass. vorm van* [Jav.] *is ong.*

[Jav.] *zie* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *SB.* kogel *voor geweer of kanon; maar ook zva.* [Jav.] hagel. *Zoogenaamde grove hagel noemt men wel* [Jav.] *of* [Jav.]

[Jav.] *zeer plat, zva.* [Jav.] *en* [Jav.] — [Jav.] lui, vadsig.

[Jav.] — [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie bij* [Jav.]

[Jav.] *SB.* bij magte zijn, *bv. om iets te koopen;* voldoende bemiddeld, genoeg hebben om te leven. — [Jav.] *ook* het verliezen, de onderliggende partij zijn, *bij vechten of worstelen.*

[Jav.] *zie* [Jav.] *van het slot.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB. maar volg. Reg. Tj. S. en*

[illegible] *B.* weêr smaak *of* trek in eten beginnen te krijgen, *van een zieke.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] (*blijkens het Jav. Wdbk.* [illegible] reuk *of* geur *van iets, het grondw. — Verg. bij* [illegible]) *Ong.* — [illegible] *SB.* — [illegible] volstrekt geen familie zijn van hem (haar), *ook* niet omgaan met hem (haar); *en voorts, volgens K., een spreekwijs om uittedrukken, dat men ergens weg noch steg weet.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *ong.* [illegible] *SB.* [illegible] *zva.* [illegible] *zie bij* [illegible] *of wel zva.* [illegible] *of* [illegible]

[illegible] *B.* [illegible] *hetz. of B. L.* ik bid u; ik bid u, wees; het moge, het moge zijn; dat. — [illegible] *en* [illegible] *hetz. of wat meer dringend; ook zva.* [illegible] — [illegible] *wordt ook wel eenvoudig tot versterking gevoegd voor* [illegible] *bv.* [illegible] *ook om de zelfde reden* [illegible] *wel voor* [illegible] *bv.* [illegible]

[illegible] *SB.* wolk, de wolken (*Skr. mega*).— [illegible] *kan beteekenen* zwarte *of* donkere wolk, *d. i.* regenwolk, *en zoo* [illegible] de berg met regenwolken, *naam van een berg op de grenzen van de Preanger en Buitenzorg.*

[illegible] *naam van een* [illegible] *soort. Volg. Rg. die megai heeft, ook genoemd* [illegible] *maar volgens anderen daarvan onderscheiden door de lichtere kleur. Solanum pseudo Saponaceum.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* loopen achter *de meiden, de dansmeiden en derg.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zonsondergang; het westen; het gebed bij zonsondergang (*Ar.* مغرب).

[illegible] *zie* [illegible] *I.*

[illegible] *naam van een zangwijze.*

[illegible] *SB. redewoord om iemand te zeggen met iets niet voort te gaan, er meê uit te scheiden:* genoeg; laat het er bij. — *Verg.* [illegible] *en het Jav. Wdbk. op* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *I.*

[illegible] *ng. in de Preanger, zva.* [illegible] *Rg. K.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* dronken; misselijk, duizelig *van iets als sterke tabak; ook* zeeziek.— [illegible] duizelig en misselijk, duizelig en braken, *door buiten, bv. op het veld, in de brandende zon te hebben vertoefd.*

[illegible] *zie* [illegible] *III.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zich bergen *of* zich trachten te bergen *ergens;* zich verschuilen, vlugten; een schuilplaats zoeken *ergens.*— [illegible] *mvdsv. Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *I.*

[illegible] *SB.* van den weg af; van den weg af gaan; *en van iemands loopen:* niet op weg, *maar er af, bv. door de ruigte; voorts fig. van een elmoe:* ongeoorloofd.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* ijdel, voor niet, *bv. van werk, omdat men er niet voor betaald wordt of omdat het niet geteld wordt;* dienen tot niets, *bv. van gevangen visch, omdat die door niemand wordt gegeten. — Ar. moebaddir.*

[illegible] *Jav.* schitteren. — [illegible] *Jav.* schittering. — [illegible] *slechts in* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *I. zie* [illegible] — *II. voorvoegsel, dat gevoegd wordt voor een benaming van hoeveelheid, met dien verstande dat ze moet zijn tien of een der volgende termen van de schaal van het tientallig stelsel, zoomede gevoegd wordt voor een der benamingen van tijdruimte* [illegible] *of* [illegible] *om met zoo'n benaming van hoeveelheid of tijdruimte, terwijl die wordt herhaald, te vormen een zamengestelde uitdrukking, waardoor een groot maar geheel onbepaald aantal van die als eenheden beschouwde hoeveelheden of tijdperken wordt beteekend.* — [illegible] duizende en duizende; duizendtallen. [illegible]

tal van jaren; jaren en jaren lang. — *Voorts wordt* [illegible] *nog gevoegd voor* [illegible] [illegible] *en* [illegible] *om daarmeê te beteekenen een onbepaalde hoeveelheid, te groot om het juiste cijfer er van te kunnen of te willen geven. — Verg* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *zva.* [illegible] *zie bij* [illegible] — 2. *SB. hulpwoord voor de volun-tatieve wijze van spreken:* laat, heb, wees; laat het wezen; zóo *of* in dier voege, dat.

[illegible] *ook* [illegible] *en* [illegible] *SB.* straks, zoo aanstonds, zoo met een, aanstaande, eerstkomende; *ook* wacht! [illegible] heden avond, van avond. — [illegible] [illegible] *en* [illegible] met der tijd; als de tijd daar is. — *Verg.* [illegible] *I.*

[illegible] *zva.* [illegible] vermeerderen; toe-nemen in *iets. Het is het Mal. makin of mangkin,* meer worden; meer en meer.

[illegible] *SB.* loochenen, ontkennen, verloochenen (*Ar.* منكر).

[illegible] *SB.* blijven, zijn; overblijven *een paar dagen bv. ergens, op zijn togt.* — [illegible] *bv. van een vogel, dien men ving,* geen dag bleef hij in 't leven. — [illegible] die 't huis zitten, *in tegenstelling met hem, die* [illegible] [illegible] *ook voor:* de daar te huis zijnde vogels, de daar te huis behoorende vogels. — [illegible] *of* [illegible] eergisteren.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *maar het woord is ong. in de Preanger, zva.* [illegible] *K.*

[illegible] *scheldenderwijs:* kreatuur. *Verg.* [illegible] *Het is het Ar. woord* مخلوق, *zie dat bij* [illegible]

[illegible] *SB.* [illegible] stikduister, pikdonker.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* tijd, tijdstip; *SB. iemands* tijd, uur, stervensuur; *en* tijdens, ten tijde dat, toen. — [illegible] zoo lang als; ten allen tijde, wanneer, zoo wanneer, tel-kenmale. — [illegible] uit het leven wegge-

nomen worden *door God.* — [illegible] *of* [illegible] op het verkeerde oogenblik, op het verkeerde tijdstip. — [illegible] geëffectueerd worden, *gezegd van hetgeen vroeger werd bepaald of besloten; voorts* zijn doodvonnis ondergaan, geëxecuteerd worden; *en zva.* [illegible] *door God. Voorts* [illegible] *een fatsoenlijk woord voor* [illegible]

[illegible] *SB.* inkt (*Skr. masi*). — *Verg.* [illegible] — [illegible] inktkoker.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *naam van een woudboom; het hout is goed en duurzaam.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *1.*

[illegible] *SB. naam van de betrekking tusschen de kinderen van personen, die tot elkander staan in de betrekking van* [illegible] [illegible] *is op dergelijke wijze gevormd als* [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *Jav.* vier.

[illegible] — [illegible] *een manggasoort.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

Het [illegible] *aldaar, bl.* 305 *r.* 13 *v. b. is een drukfout.*

[illegible] *naam van een fabelachtig beest, dat zich in de wildernis zou ophouden, en dat in sprookjes en derg. wel als een rijdier wordt genoemd.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* ongerustheid voeden, niet gerust zijn, niet geheel vertrouwen, maar half vertrouwen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *Mal.* zondag (*Port. domingo*); *fig.* vrij af hebben, niets te doen hebben. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* wat aangaat, wat betreft, voor zooveel aangaat; voor. — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible]

en [Jav.] *zva.* [Jav.] (*In het Jav. Wdbk. wordt van* [Jav.] *als de grondvorm opgegeven* [Jav.])

[Jav.] *SB.* tros (*bloemtros of vruchttros*) *van den kokospalm.*

[Jav.] *SB.* [Jav.] pas beginnen te dragen, voor het eerst dragen, *van een vruchtboom.* — *Voorts* [Jav.] *maar zoo niet in de Preanger,* (*benaming van* het de hoema *of* kebon voor de eerste maal [Jav.] *Ook* voor de eerste maal eten *op een tijd, dat de anderen al voor de tweede maal eten.* — *Rg. K.*).

[Jav.] *SB. van zon of maan:* schijnen, helder schijnen; *voorts van den dag:* helder, *dwz. dat de lucht onbewolkt is, de zon schijnt; en van de zonnewarmte:* sterk, hevig. *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* drossen, zich heimelijk wegmaken. (*In het Jav. Wdbk. wordt van* [Jav.] *als de grondvorm opgegeven* [Jav.])

[Jav.] *in het Buitenz. zva.* [Jav.] *met betr. tot* [Jav.] *Rg. K.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *S.* [Jav.] *B.* asthma; aamborstig, aamborstig zijn.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zeker parasitisch onkruid, dat naar men zegt, en zulks teekent de Regent van Tjiandjoer ook aan, voortkomt of opschiet uit vogeldrek.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *SB.* het in opschudding *of* in rep en roer zijn *ergens;* in rep en roer zijn, *van een menigte menschen.* — [Jav.] *de* Mimosa Pudica, *Rg.*; *en* de zenuwziekte, die zich hierin openbaart dat men alles na moet doen; *ook* aan die ziekte lijden. — [Jav.] komen *of* gekomen zijn te lijden aan die zenuwziekte.

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.] *Verg.* [Jav.]

[illegible] en [illegible] zie [illegible]

[illegible] een soort krekel, *onze veenmol. Wordt ook genoemd* [illegible] *Zie ook* [illegible]

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* verborgen, geheim (*Ar. châïb*); *voorts,* bovennatuurlijk, het menschelijk verstand te boven gaande; *en ook* (*zva.* [illegible] *K.*). — [illegible] het verborgene; *enz.* — [illegible] *bv. geen paard dat nog niet geboren is, geen parè die nog niet gegroeid is; enz.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *S. en P.* [illegible] *B. iemand* doen ontwaken, wakker maken, wekken.

[illegible] — [illegible] *SB.* brullen, *van een tijger.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* bedwelmd, misselijk *door de djambè, bij het betelkauwen.*

[illegible] *SB.* gekras *van een raaf of kraai.* — [illegible] *of* [illegible] krassen, *van zoo'n vogel.* — [illegible] *fig. iemand* afgrauwen, toesnauwen. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. in het Buitenzorgsche:* kringen beschrijven, *van een vogel in de vlugt. Rg. K.*

[illegible] *SB. naam van een muziekinstrument, behoorende tot de* [illegible] *en daarvan een onderdeel. — Het is een groot koperen bekken, waarop met een zeer korten maar stevigen stok, die vooraan van een elastischen ronden knop is voorzien, wordt geslagen.* — [illegible] *naam van zeker stel muziekinstrumenten.* [illegible] *spreekw.* zich zelf prijzen.

[illegible] *SB.* hol, grot (*Skr. goehâ*).

[illegible] *SB.* piquant van smaak? (*Volg. K. uitsluitend van* [illegible] *en zva.* min of meer rins).

[illegible] — [illegible] *SB. geheel of gedeeltelijk* staan blijven, onafbetaald blijven, *van schuld.*

[illegible] *SB.* geschroeid, verschroeid, gezengd; aangebrand. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *Jav. zva.* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB. een hulpwoord om uittedrukken*

hetgeen wij beteekenen met: dan maar; och, dan maar; ten minste maar. *Ook zva.* ꦮꦺꦴꦤ꧀ *Zie de gramm.* — ꦏꦶꦫꦏꦶꦫ꧀ *zva.* ꦏꦶꦫ꧀ *en zva.* ꦮꦺꦴꦤ꧀ꦮꦺꦴꦤ꧀

ꦏꦶꦫꦲꦸꦁ *SB.* kalm, op zijn gemak, tevreden, gerust en tevreden; *ook zva.* ꦩꦸꦏꦶꦩ꧀ wonen, verblijfhouden.

ꦏꦶꦫ꧀ꦏꦶꦫꦺꦴꦠꦤ꧀ *zie* ꦏꦶꦫꦺꦴꦠ꧀

ꦏꦶꦒ꧀ꦫꦸ *SB. de* roode mergel, *die men gebruikt voor een* ꦱꦶꦒꦶꦫꦺꦴꦤ꧀

ꦒꦏꦒꦿꦺꦴꦤ꧀ — ꦥꦒꦏꦒꦿꦺꦴꦤ꧀ *ong. in de Preanger, zva.* ꦥꦒꦸꦱꦺꦴꦤ꧀ zamen binden, *zie op* ꦲꦒꦸꦱꦺꦴꦤ꧀ — *Zoo ook gevangenen* zamenbinden met eenzelfde tali, in dier voege dat de een voor den ander komt te loopen. — *Verg. bij.* ꦗꦿꦸꦮꦺꦴꦤ꧀

ꦏꦒꦿꦶ *S.* ꦕꦼꦏꦺꦴꦠ꧀ *B.* spoedig, snel, gauw, gezwind, vlug, haastig. – ꦏꦏꦒꦿꦶꦥꦤ꧀ met spoed; dadelijk tot de zaak komen. — ꦏꦒꦿꦶꦱꦫꦶꦪ꧀ *of* ꦏꦒꦿꦶꦩꦱꦫꦶꦪꦤ꧀ *ook* ꦏꦒꦿꦶꦪ꧀ om kort te gaan, *in verhalen.*

ꦏꦶꦫ꧀ꦏꦶꦫ꧀ꦲꦤ꧀ *SB.* blauw, blauw zien, *van de plek aan het lichaam, waar bv. een slag werd toegebragt; ook* purper, zich purperrood kleuren, *van iemands gelaat. Zie ook* ꦮꦸꦫꦤ꧀ 2.

ꦏꦒꦶꦱ꧀ *Kw. en* ꦏꦶꦒꦶꦱ꧀ *S.* ꦏꦒꦸꦱꦤ꧀ *of* ꦏꦶꦒꦸꦱꦤ꧀ *B.* vervanger, opvolger; vervangen, wisselen, afwisselen — ꦔꦏꦒꦶꦱ꧀ *of* ꦔꦏꦶꦒꦶꦱ꧀ *S.* ꦔꦏꦒꦸꦱꦤ꧀ *of* ꦔꦏꦶꦒꦸꦱꦤ꧀ *B. iemand* vervangen; *iets* verwisselen, vernieuwen.— ꦔꦏꦒꦶꦱꦫꦶꦪ꧀ wat anders gaan verhalen, van wat anders gaan vertellen, *in verhalen.* ꦔꦏꦒꦶꦱꦶꦤ꧀ ꦔꦏꦶꦒꦸꦱꦏꦏꦺꦤ꧀ *zva.* ꦔꦏꦒꦶꦱ꧀ *iets* vervangen, remplaceeren, *enz.* — ꦏꦏꦒꦶꦱ꧀ *SB. zeldzaam het B. woord* ꦏꦶꦏꦶꦒꦸꦱꦤ꧀ remplaçant, plaatsvervanger.— ꦏꦒꦶꦱ꧀ꦏꦒꦶꦱ꧀ *S.* ꦏꦶꦒꦸꦱ꧀ꦏꦶꦒꦸꦱꦤ꧀ *B.* afwisselen, afwisseling brengen in *iets.*— ꦱꦶꦭꦶꦏꦶꦒꦶꦱ꧀ *S.* afwisselend, elkaâr afwisselend, beurt om beurt, om en om. — ꦔꦏꦒꦶꦱ꧀ *S.* ꦔꦏꦶꦒꦸꦱꦤ꧀ *ook* ꦔꦏꦒꦸꦱꦤ꧀ *B. zva.* ꦱꦶꦭꦶꦏꦶꦒꦶꦱ꧀ — ꦩꦶꦔꦏꦏꦒꦶꦱꦏꦏꦺꦤ꧀ *iets bv. het schieten uit kalantaka's* doen afgewisseld worden, beurt om beurt doen plaats hebben *bv. met het schieten uit* ꦔꦫꦶꦪꦩ꧀ — ꦥꦶꦏꦒꦶꦱꦶꦪꦏꦺꦤ꧀ hij, die zal zijn de vervanger van *iemand;* hetgeen zal strekken *of* daar is om *iets* te vervangen, te remplaceeren. — ꦥꦶꦏꦒꦶꦱꦶꦪꦤ꧀ het (de) *door iemand* in de plaats gegevene, *ter vervanging van het voorwerp dat hij brak of zoekmaakte.*

[…] *SB*. belletje, klokje (*Skr. ghanta*). *Verg.* […] *en* […]

[…] […], […], […] *enz. zie* […]

[…] *SB*. lange stok *of* bamboe, om vruchten van den boom af te wippen *of* af te slaan, maar die ook wel gebruikt wordt bij wijze van […]

[…] — […] *SB. kapoek* zuiveren van de pitten; *kantèh, waarvan men knoopgaren wil maken*, ineen *of* zamen draaijen. […] het werktuig waarmeê men de kapoek van de pitten zuivert.

[…] *Kw. SB.* hoog, gezwollen (*met buiten de oevers treden*), *van een rivier;* overstrooming, vloed.— […] aarde verwijderen, door water te laten stroomen, *namelijk over de uitgestrektheid gronds, waar men de verwijdering verlangt. Voorts* […] *of* […] *naam van een berg in de Preanger.— Maar dit* […] *zou beteekenen* een donderend geluid, gedonder, donder. *Verg. de Jav. en Mal. lexica.*

[…] *zie* […]

[…] *naam van een boom* (*Elaeocarpus augustifolia*) *en van zijn vruchten, waarvan men wel kralen voor den rozekrans maakt. Zie ook* […]

[…] *zva.* […] vlug, gezwind. […] met hevigheid, met een ruk *bv. iets uittrekken.* — […] spoed zetten achter *iets*, haast maken met *iets*. […] een tijdlang, *i. d. z. als men bv. zegt: een tijd lang deden wij niets anders als netten maken; en* voor een oogenblik, voor een korten tijd, eenige oogenblikken.

[…] *en* […] […] *en* […] […] […] *enz. zie* […] — […] *zie ook* […]

[…] — […] *SB.* hangen, *van iets dat klein is aan iets dat groot is, bv. van de houten bel aan den hals van den buffel; enz. Voorts van de loopers van een wagen:* staan *achter op het rijtuig, op de loopers plank. Ook fig. als men bv. van iemand zegt:* […] *hij* hangt mij dag en nacht als een klis aan het lijf. — […] *iets* behangen *met iets, bv. den halsband van een kat met een of meer bellen.* — […] *iets, bv. een mand,* hangen *bv. onder aan een wagen.*

[illegible] — [illegible] *SB.* op, over en langs klauteren, rondklauteren, *van een aap.*

[illegible] *SB.* zekere, niet constante inhoudsmaat *voor rijst, zout, boonen en derg.* — [illegible] ook den kost geven *aan een bediende.* — [illegible] *iets* met een gantang uitmeten; *en, maar zoo niet in de Preanger:* (gaan halen, de rijst *die men als boedjang, als een deel van het loon op vaste tijden krijgt. Rg. K.) Zie ook* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* hangen, hangende zijn; *iemand of iets* ophangen; *en van een waterleiding:* lager liggen als het stuk grond, dat er uit moet besproeid worden, *of wel* lager liggen *als de kleinere leiding, waar het water in moet stroomen.* — [illegible] [illegible] beul, *die de menschen op hangt.* [illegible] de persoon, die opgehangen zal *of* moet worden; het op te hangene.— [illegible] galg. — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* zijn met een dunne plaats, *zoodat de dikte niet overal dezelfde is;* een dunte hebben, met een groef zijn, een inkeeping hebben, *bv. van de pooten van een meubel en tot verfraaijing.* — [illegible] een bitis, die gentèng, *dwz. die tengevolge van* [illegible] *zijn vorm heeft verloren en voren of groeven heeft gekregen.— Zie de spreekw. bij* [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* groot aarden vat met een buik.

[illegible] *SB.* schaar. — [illegible] knippen, met een schaar een knip *of* snede geven in *iets.* — [illegible] *mvdsv.* (*bij herh.*) [illegible] (*of* [illegible]) [illegible] haarknippen, haarsnijden. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* ananas. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* zes. — [illegible] zestien. — [illegible] de (het) zesde; ten zesden.

[illegible] *I.* [illegible] *SB. van een van de twee paarden, die men tegen elkaär wil laten loopen:* een weinig vooruitstaan. *Het ander paard* [illegible] — *II.* [illegible] *een soort kleine uijen of liever een soort prei. — Voorts heeft men nog* [illegible] *in de volgende zamenstellingen:* [illegible] *naam van een heester en van zijn vruchten, die gezouten als toespijs bij de rijst worden gegeten (Bouea oppositifolia. Hasskarl.)* — [illegible] het staal waarmeê men vuur slaat. *Verg.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *naam van*

een plant; justicia gandarussa. — Rg. heeft gandarusa (waarvoor K. wil lezen gandarasa): een vrucht gelijkende op de mangga. *Jav.* ꦒꦤ꧀ꦢꦫꦱ *naam van een soort van mangga.*— ꦒꦤ꧀ꦢꦱꦸꦭꦶ *naam van een plant met geurige bloemen (Hedychium coronarium); ook naam van een distrikt en van een paar dorpen in de Preanger.*

ꦒꦤ꧀ꦝꦸꦭ꧀ *I. naam van een boom. Rg. — II.* schijfje, koekje *kawoengsuiker.*

ꦒꦶꦤ꧀ꦢꦶ *SB. van een moentjang vrucht:* een in drieën te deelen pit of kern hebben, *zoodat men kan spreken van drie pitten. Verg.* ꦱꦼꦥꦼꦭ꧀ *en* ꦒꦶꦤ꧀ꦝꦶꦭ꧀ꦒꦶꦤ꧀ꦝꦶꦭ꧀ — ꦒꦶꦤ꧀ꦢꦶꦭꦶꦥꦶꦠ꧀ ꦥꦶꦫꦸꦔꦺꦴ (*in plaats van* ꦱꦩ꧀ꦥꦶꦠ꧀ *ook wel* ꦱꦸꦥꦶꦠ꧀) niet ter goeder trouw zijn; het niet goed voor hebben *met iemand;* trouweloos gezind zijn *jegens iemand.*

ꦒꦸꦤ꧀ꦢ *naam van een grassoort (Sphenoclea Pongatium. Hasskarl), die men op de sawahs vindt en die als lalab wordt gegeten. (Skr. goenda,* zekere grassoort. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.* — ꦒꦸꦤ꧀ꦢꦗꦸꦤ꧀ꦢ *naam van een tijdperk van den parègroei.*

ꦒꦸꦤ꧀ꦝꦸꦭ꧀ *SB.* de vier witgemaakte centen bij het keplèk spel in gebruik.

ꦒꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁꦔꦺꦴ — ꦒꦒꦤ꧀ꦝꦺꦴꦁꦔꦺꦴ *SB.* houten hamer; slegge.

ꦒꦺꦤ꧀ꦝꦺꦴ — ꦒꦺꦒꦺꦤ꧀ꦝꦺꦴ *SB.* knuppel.

ꦒꦺꦤ꧀ꦝꦺꦴ — ꦔꦺꦒꦤ꧀ꦝꦺꦴ *SB. iets waar het zaamgevoegd of gelascht is, voor de stevigheid* omwoelen, omwinden *met touw,* ꦲꦸꦮꦺ *en derg. Ook een bultzak, zoomede het zadelkussen van een inlandsch zadel* doorstikken.

ꦒꦤ꧀ꦢꦂꦮ 2 (ꦒꦤ꧀ꦢꦂꦮ kw. *naam van een soort van hemelsche wezens. (Skr. Gandarwa of Gandarba, naam van halfgoden, de toonkunstenaars, muziekanten en zangers van de goden in Indra's hemel; ook* de ziel in den staat der afgescheidenheid, de ziel als geest); *KN.* ꦒꦤ꧀ꦢꦂꦮ ꦒꦤ꧀ꦢꦂꦮꦶ ꦒꦼꦤ꧀ꦢꦂꦮꦶ *en gew.* ꦒꦺꦤ꧀ꦢꦂꦮꦶ *naam van een geest, een nog niet weer geïncarneerde ziel, die in tuinen of bosschen waart,* een tuin *en* boschspook *van het mannelijk geslacht. Jav. Wdbk.) Men verklaart* ꦒꦤ꧀ꦢꦂꦮ *met* ꦲꦶꦧ꧀ꦭꦶꦱ꧀ *en* ꦒꦼꦤ꧀ꦢꦸꦫꦸꦮꦺꦴ *en gebruikt het woord ook waar wij wel bezigen* belialskind *of* satanskind, *bv. als we iets gebroken vindende, toornig uitroepen: welk satanskind heeft dat nu weér gebroken.*

ꦒꦤ꧀ꦢꦒꦸꦭ ꦒꦤ꧀ꦢꦩꦸꦭꦶ ꦒꦤ꧀ꦢꦥꦸꦭꦶ *en* ꦒꦤ꧀ꦢꦱꦸꦭꦶ *zie onder* ꦒꦤ꧀ꦝꦸꦭ꧀ *II.*

[illegible] *SB. naam van een gewas* (*Andropogon saccharatus. Rub. Sorghum. Pers. Hasskarl.*). *De aan trosjes aan den middenstengel groeijende vruchtkorrels worden, na te zijn gestampt en van de hulsels gezuiverd, gekookt, waarna ze worden fijngemaakt, om vervolgens te worden gegeten.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* gebouwtje, *bv. keuken*, aangebouwd tegen een grooter gebouw of tegen het hoofdgebouw. [illegible] aangebouwd zijn in dier voege, *van een gebouwtje; voorts van* [illegible] [illegible] *enz.* hun verblijf aangebouwd hebben *tegen aan bv. de bilik, een boom enz.; ook van dat verblijf:* hangen, zitten *bv. aan de bilik.* — [illegible] *het een of ander gebouwtje* aanbouwen *tegen een grooter gebouw of het hoofdgelouw.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *of* [illegible] *of wel* [illegible] *B.* bijwijf *van den regent.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* hoop, stapel; hoop (*menschen*). — [illegible] aan een hoop *of* stapel liggen; bij elkaâr staan; *fig.* hoogelijks, in de hoogste mate, *van* [illegible] — [illegible] *iets* opstapelen, aan een hoop *of* hoopen leggen. — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* kropgezwel. [illegible] ik mag *of* zoowaar mag ik een kropgezwel krijgen, *een zelfvervloeking.* — [illegible] de adamsappel. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* ongelijk zijn *ergens, bv. van een liniaal of wel van een plank, die nog niet goed glad werd geschaafd; ook* (uitspringen, *van een paal of stijl, omlat die te dik is, van onder de daarop rustende dwarsbalk. K.*); *voorts* niet verder kunnen en blijven zitten, *bv. van de touwen aan een draagstok, van den ring, dien men aan een stok deed, enz.* — [illegible] oneffenheid *of* keep, *bv. aangebragt regts en links op een draagstok, om het verschuiven van de touwen te beletten.*

[illegible] *SB.* ruw te werk gaan *met betrekking tot* [illegible] *zoodat de aanplant nagenoeg vernield wordt; ook* ruw omspringen *met eigen of andermans* [illegible] — [illegible] gemaltraiteerd worden *of* zijn, *van een aanplant of van* [illegible]

[illegible] *SB.* boog, schietboog (*Skr. gândiwa of gândíwa*). — [illegible]

[Javanese script] *of* [Javanese script] *van de armen:* als een boog zijn, *dwz. aan de pols dun zijn en voorts gekromd zijn, zooals een boog dat is van een uiteinde naar het midden.* — [Javanese script] pees *van een boog.*

[Javanese script] *I. SB. ook* [Javanese script] moentjang vrucht, die slechts éen kern heeft, *hetgeen van buiten aan de vrucht te zien is.* — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script] — *II. SB.* flesch, bottel. — *III. SB.* (klos *garen.* [Javanese script] een klos. *K.*)

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* de man, die bij een gehuurd rijpaard, *terwijl men dat berijdt,* aanloopt *of* er achteraan loopt, *om zoo noodig assistentie te verleenen en het paard na aankomst van den reiziger terug te brengen; ook* de man, die, *als men een verren togt te paard gaat maken,* wordt meêgenomen om gras te snijden, *enz.*

[Javanese script] *SB.* [Javanese script] onharige parè, *een parèsoort.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *ook zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *I. zva.* [Javanese script] — *2. zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* poezelig, mollig, *van een vrouw of meisje, ook van een kind. Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* gezwollen, dik, *van een lichaamsdeel, waarop zich kwade sappen hebben gezet.* — *Verg.* [Javanese script] 2.

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* tarwe. *Pers. gandoem.*

[Javanese script] (*Jav.* [Javanese script] toovergebed tot bezwering). — [Javanese script] *SB. iemand* (*met tooverkunsten*) tot zijn wil brengen *of* krijgen; *iemand* verleiden, vervoeren, verstrikken, aan zich onderwerpen.

[Javanese script] *SB.* hardop droomen.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* gehinderd *of* onaangenaam aangedaan worden door het leven dat gemaakt wordt, *of wel door iets, omdat het leven of geraas maakt; ook* (*dan voor* [Javanese script]) hinderen, onaangenaam aandoen; 't hindert. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* hinder veroorzaken *aan iemand* door het leven *of* geraas dat men maakt. — [Javanese script] waarom zullen wij daar zooveel drukte *of* leven om maken?

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B.* (*slechts voor een aanzienlijke dragen, terwijl de drager is een mindere*) *iemand of iets* op den rug nemen *of* plaatsen en dan zoo dragen; *iemand of iets* op den rug dragen.

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *zie bij* [illegible] *En zie aldaar ook* [illegible]

[illegible] *SB.* mooi gekleed, sierlijk uitgedost; *ook* fatterig, kwasterig, pronkziek; pronken. [illegible] *mvdsv.* — [illegible] pronkerij, kwasterigheid. — [illegible] wedijveren in mooi gekleed *of* sierlijk uitgedost zijn; wedijveren in fatterig *of* kwasterig zijn.

[illegible] — [illegible] *SB.* lijden aan een klierachtige opzwelling aan den hals. — *Om zoo'n opzwelling te genezen, bestrijkt men die met warme rijst, welke rijst vervolgens aan een hond wordt te eten gegeven; men meent dat de kwaal langs dien weg op den hond zal overgaan.*

[illegible] *SB.* het bovenstuk aan het lemmet van een kris. (*Skr. goendja*, festoen; *goendjâ, naam van een slingerplant. Prof. Kern. Jav. Wdbk.*).

[illegible] *SB.* vroege, vroegrijp, *van parè, ook van* [illegible] [illegible] (*in het Soekapoerasche* [illegible]) een in het 4e of 5e jaar vruchtdragend, klein soort klapperboom. *Verg.* [illegible] *en ook bij* [illegible]

[illegible] *naam van een varieteit van* [illegible] [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* schenken; *iemand* beloonen, begiftigen, beschenken. — [illegible] loon, belooning; geschenk tot belooning *of* uit gunst.

[illegible] — [illegible] *SB.* rammelen, *bv. van een ijzeren ketting;* kletteren, *van in een gevecht tegen elkaar komende zwaarden of krissen.* [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* den gek aanscheren; gekscheren, kortswijlen, gekheid maken *met iemand; ook iemand* de risée van het gezelschap maken, met zijn figuur verlegen maken.

[illegible] *SB.* alles, wat onder iets gelegd *of* daaronder geschoven wordt, om dat te doen vaststaan, om het den grond niet te doen raken *of wel* opdat het meer voor- *of* achterover helle. — [illegible] onder *iets* een gandjel leggen *of* schuiven. — [illegible] *fig. iemand, bij wien men*

inwoont, te gemoet komen, assisteren in de kosten van de huishouding; *aan den kostwinner* hulp verleenen, door ook wat in de huishouding te brengen; *iemand, die wil* [illegible] *of* [illegible] *met geld, goed of handenarbeid bij het arrangeren* helpen.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] 2 *SB.* slingeren, *van een prauw;* heen en weêr waggelen, *van een steen, als men er op gaat staan, ook van een wadah die niet vaststaat, bv. van een klapperdop; voorts* in onrust en ontroerd zijn, *van de bevolking ergens, bv. doordien de uitbarsting van een vulkaan wordt verwacht.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand met zijn tweeën, drieën enz.* aanklampen en vasthouden.

[illegible] (*Jav.* [illegible] meening, wat *iemand* dunkt; discours, gesprek, redenering *over een onderwerp, door elkander zijn meening te zeggen;* discoureren, *enz.*) [illegible] *S.* [illegible] *B.* beraadslagen; zamenspreken, discoureren; raadhouden *met een of meer personen.* — [illegible] *hetz.*

[illegible] 2 [illegible] *en* [illegible] (*in het Buitenzorgsche ook* [illegible] *Rg. K.*). *SB.* kijk! zie! *ook* immers. — [illegible] zie! zie!; kijk! kijk!

[illegible] *SB.* berg. — [illegible] bergstreek, gebergte, bergland. — [illegible] *hetz.* [illegible] bergmensch, bergmenschen; Soendanees, Soendanezen. — [illegible] de Soendasche taal, Soendasch, Bergsch; het Bergsch. — [illegible] [illegible] [illegible] (*Rg. Tj.*) *spreekw.* het is een wanhopig *of* hopeloos bedrijf; het is het vullen van het vat der Danaïden. — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *K.*

[illegible] 2 [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] 2 [illegible] *SB.* aarden pot *of* kruik met wijden buik. *Mal. goetji.*

[illegible] 2 [illegible] 2 — [illegible] *SB. iemand* aangrijpen, *bv. bij den arm,* in dier voege, dat men den nagel van den duim in zijn vleesch drukt; *fig.* in de hoop hem aan 't praten te krijgen, *iemand* zeggen, dat hij het misdrijf pleegde. — *Voorts, maar niet in de Preanger* (*zva.* [illegible] *Rg. K.*).

[illegible] 2 *SB.* parè snijden bij een ander, tegen een halve bos van de 5 gesneden bossen, *of wel* tegen 1/10 van het gesne-

dene als loon. — [Javanese] *parè* op dien voet doen snijden. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gelijktijdig beginnen, uitbarsten in *lachen, huilen enz. van velen, ook* gelijktijdig beginnen zich te laten hooren, *van allerlei muziekinstrumenten;* losbarsten, uitbarsten *van brand, twisten, enz.* — [Javanese] *klanknabootsing voor afgeschoten worden van kanonnen:* kraken. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* eg, egge. [Javanese] eggen. — [Javanese] hark, *ook* garoe in het klein, *zooals kinderen wel maken of tot model.* — ([Javanese] *zva.* [Javanese] *K.*). — [Javanese] *een stuk grond* voor de eerste maal eggen.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* zich krabben, *bv. het hoofd.*

[Javanese] *SB.* een schreeuw geven, een gil geven. — [Javanese] schreeuwen, luid schreeuwen, 't luid uitschreeuwen; hard roepen *ook tot iemand;* schreeuwend roepen; *iemand* toeschreeuwen; *en, maar Jav.* brullen, *bv. van een tijger.* — [Javanese] hard roepen, uit alle magt roepen en schreeuwen; schreeuwen en roepen. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB. I.* haastig, met spoed; haast hebben. — *II. hulpwoord om een imperatief uittedrukken; maar in Basa of de beleefde taal, met voorvoeging van* [Javanese] *of* [Javanese] *Voorts* [Javanese] *ook zva.* [Javanese] eilieve; *en eindelijk ook hulpwoord voor de concessieve wijze van spreken.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* aan zijn toorn lucht geven, uitvaren, half krijtende.

[Javanese] *SB.* leermeester, leeraar, onderwijzer; *ook* de houder van een school voor djampè's, dòwa's, *enz.* (*Skr. goeroe*, zwaar, gewigtig, groot, uitstekend, eerwaardig, *en* leermeester, leeraar. *Jav. Wdbk.*). — [Javanese] *of* [Javanese] leeren, onderwijs ontvangen; onderwijs genieten in *iets;* dat doen *van iemand. Die persoon dan* [Javanese] *door den moerid.* — [Javanese] les in *iets* nemen.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* uitpeuteren, het gebezigde stokje, de veêr of wat ook tusschen de vingers heen en weêr draaijende; *een kasir* uit den grond peuteren. [Javanese] slagpen, ontdaan, van de veertjes met uitzondering van die aan de punt; zoo'n veêr tot oorpeuter.

[Javanese] *wordt verklaard met* [Javanese] genoegen,

pleizier, in zijn schik zijn. — [Javanese] zie bij [Javanese]

[Javanese] zijn mond roeren, babbelen. *Verg.* [Javanese] *waarmeê het wordt verklaard.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] *Rg. K.*— [Javanese] *SB. iemand, naar aanleiding van iets dat hij doet*, interpelleren, inlichting vragen; *berispenderwijze of om op iets te wijzen*, zeggen *tot iemand; iemand* er op opmerkzaam maken *of* wijzen; op *iemands fouten of gebreken* neêrkomen, *die* releveren; aanmerkingen maken.

[Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* gedruis, leven *of* rumoer maken; zwaar *of* sterk ruischen; *ook* een donderend geraas maken, *bv. van een aardstorting, van* [Javanese] *enz. Voorts* gonzen, *van een muskiet; en* het is (was) een leven, een geraas, *dat of waarbij enz.*

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* *I. zva.* [Javanese] er maar goed aan toe zijn, *in vergelijking met een ander.* — *II. uitroep, en wel I. waar wij bezigen:* 't mogt wat! *en* 2. *voor ons:* dat gaat mijn verstand te boven! — *Tot versterking wordt* [Javanese] *dikwijls achter* [Javanese] *of* [Javanese] *gevoegd.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] (*Skr. greha*, huis, woning; *en* huisvrouw.) — [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *maar minder gebr.* (*Skr. grahana.*)

[Javanese] *SB.* in het oog komen, gezien worden, *van iets kleins, dat ergens onder of in lag, of wel met iets was toegedekt, en nu wordt ontbloot.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] (*Skr. goërnita*, rollend.)

[Javanese] *SB. ergens* vol liggen *met groote steenen; ook van menschen en dieren, zoo als bv. wilde varkens: ergens* zeer talrijk zijn.

[Javanese] — [Javanese] *naam van een soort gras.*

[Javanese] *SB.* draaislijpsteen. — *Verg.* [Javanese] [Javanese] aan *iets, dat bereids is afgewerkt, maar niet voldeed*, eenige veranderingen aanbrengen; *een boek of brief* herzien.

[Javanese] *Holl. SB.* grendel, *en meer bepaald zoo'n grendel dien men opschuift of laat vallen, dus boven of onderaan*

iets zooals een deur, een versterluik of derg.— *Een grendel in de dwarste aangebragt, benoemt men niet zelden met* — of schuif den grendel omhoog; laat den grendel vallen; schuif den grendel er op.

zie

— *ook* *SB. van spreken:* dof, hoorbaar maar onverstaanbaar, *voor iemand, die zich bv. bevindt in de kamer naast die waarin wordt gesproken.* — *mvdsv. als bov. van het spreken of zamenspreken van twee of meer personen.*

— *zva.*

2 — *SB. van het spreken ergens, zooals bv. in een kerk of in een ander groot gebouw:* galmend, met een galm; *en van de stem, terwijl men spreekt als boven:* hol, hol klinken.

SB. voor het gevoel zich voordoen als iets hards, gevoeld worden als te zijn iets hards, *bv. van de moentjang, die in een boentellan van buiten wordt gevoeld, als men de boentellan bevoelt. Voorts van den buik:* zóo zijn *dat men bij betasting waarneemt* dat er zich in bevinden harde zelfstandigheden, hier en daar verspreid. — *Verg.*

zva. *Rg. K.*

SB, ongelijk *(van den grond) van een erf, van een plank, enz. Verg.*

— *SB.* zich losrukken *of* losworstelen *of wel* dat trachten te doen, *door een of meer personen onder of vastgehouden wordende.* — *een of meer personen, door wie men onder of vastgehouden wordt,* dwingen, om los te laten; zich aan *hen* ontworstelen. — *Verg.*

zie

zie

I. S. pokdalig, geschonden van de pokken. *Verg.* — *II. en dan ook* *ook wel* *SB. soort* hark. — *iets zooals grint* gelijk maken, gelijk verdeelen, met behulp van een garok.

SB. I. benaming van de die ieder loerah kreeg van zijn wadana, en die inhield het aantal bouws en

de tjoekè (*tenzij het produkt minder mogt bedragen*) die hij moest verantwoorden.— 2. *benaming van* het stukje bamboe (*awi sapasi*), dat de zoutpakhuismeester, *als het heel druk loopt en om beter contrôle te kunnen houden*, geeft aan wie zout komt halen, *tegen overgave van het geld en als bewijs dat de man zijn zout nog ontvangen moet.— Men heeft drieërlei soort dergelijke giriks, een voor* [illegible] *een voor* [illegible] *en een voor* [illegible] *Maar slechts in enkele drukke pakhuizen is deze handelwijze in zwang.*

Voorts (in het Buitenzorgsche, alwaar de soerat tjoekè die de rijstplanter, na taxatie van zijn veld of velden krijgt, en die hij bij de inlevering van zijn tjoekè laat afteekenen, ook girik wordt genoemd, nog benaming van het awi sapasi, dat de landheer aan den rijstplanter uitreikt, ten bewijze dat hij zijn parè mag snijden. Op deze girik staat met inkt vermeld de naam van den man, van de kampong waar hij woont en het aantal van zijn pètakkans. Rg. K.). Verg. [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand, of een dier, bv. een wild varken, met een kris, piek of derg. wapen,* bij den mond (bek, muil) in, in de keel steken.

[illegible] *SB.* met gekraak, *of* krakend *breken* ([illegible]), *van een dikken tak, van een pamikoel enz.*— [illegible] kraken, *bv. van zoo'n brekenden dikken tak.*

[illegible] — [illegible] *SB.* een merkteeken maken op *of* in *iets. Rg. K. Voorts* groeven maken op *of* in *iets tot verfraaiïng; en fig. bij het verzoeken om iets,* precies opgeven hoeveel men verlangt, *in plaats van, zooals de wellevendheid vordert, de hoeveelheid overtelaten.*

[illegible] — [illegible] *SB.* piepen *van de as* ([illegible]) *van een padati, onder het voortgaan.*

[illegible] *I.* [illegible] *SB.* knarsen, knersen, kraken, *van een deur en derg.* — *II.* [illegible] *zva.* [illegible] *van een lebè.* — [illegible] een uitgestrekt bosch, een woud. — (*Leuweung garotan* (*lees: leuweung gerotan. K.*) *a primeval forest. Rg.*) — *Verg. bij* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* met inkt, potlood *of* krijt getrokken streep *of* lijn; kras.— [illegible]

zoo'n streep *of* lijn trekken; krassen. [Javanese] *mvdsv. ook* linieeren. — [Javanese] *spreekw.* hetgeen men zegt te zullen doen, moet men ook doen.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* bezingen; *iemand of iets, zooals in een fabel, vertelling enz.* ten tooneele voeren; *een wawatjan* schrijven. — [Javanese] de dichter, de schrijver.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand door toon van stem en snelheid van spreken* overdonderen *of* trachten te overdonderen, *om iets uit hem te krijgen.*

[Javanese] — [Javanese] *klanknabootsing van* het gestamp *of* dof gedreun *zooals door het met de hoeven op den grond neêrkomen van een hardloopend, bv. galoppeerend paard.*

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] vreten. — [Javanese] *zeer plat: iets* vreten, opvreten, *en onvertaalbaar* redewoord *voor* [Javanese] — *Br.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand of iets* in het voorbijgaan raken; langs *iemand of iets* in het voorbijgaan schuren.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets, zooals leêr of een samping* glanzen, glanzig maken, *als volgt: nadat het goed op de* [Javanese] de spiegelgladde plank waarop het goed de bewerking onder gaat, *is uitgespannen, wrijft men het met een kewoek, en wel met behulp van een langen veêrkrachtigen of buigzamen stok, waarvan het eene eind gestoken is in de kewoek, en het ander eind, met behulp van een* [Javanese] *gehouden wordt tegen de* [Javanese] — *De stok is zoo lang, dat men dien moet buigen, als men de kewoek over het goed wil bewegen. Zie ook* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *SB.* wild, schuw, angstig; niet op zijn gemak, *ook van iemand zva.* [Javanese] *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese] *bij* [Javanese] *en* [Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] *aldaar de eerste beteekenis.*

[Jav.] *SB.* hol, *van een boom; en van dakbedekking:* met een gat er in, een opening hebben, open.

[Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* voortrollen, wegrollen, *bv. van een ei, dat men op tafel legt, van een doedoekoej, die afwaaide, enz. Voorts:* als van een leijen dakje, *van spreken.* — [Jav.] *iets* voortrollen, *ergens heen* laten rollen.— [Jav.] heen en weêr rollen, *van een rond voorwerp. Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* snel, rad, *van spreken. Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* vork, *waarmeê men eet.*

[Jav.] *of* [Jav.] *SB.* griffioen, draak *(Skr. garoeda); in fabels en vertellingen voor* lammergier, arend.— *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* wachthuis, wachthuizen *aan de wegen op een hoofdplaats. (waarsch.* [Jav.] *of* [Jav.] *verbast van 't Port. guarda, of het Fransche garde. Jav. Wdbk.). Verg.* [Jav.] — [Jav.] de wacht hebben, de wacht betrekken in een gardoeh.

[Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* redewoord *voor het komen, aankomen* ([Jav.]) *van een rijtuig of wel van een of meer personen. Als redewoord is het in het Hollandsch niet terug te geven; wordt het gebezigd als werkwoord, dan kan het van een rijtuig gebezigd, soms vertaald worden met* voortrollen. *Enz.* — [Jav.] daveren, *van de brug, waarover een rijtuig rolt; ook of wel* daverend, *van het geluid van het naar beneden komen van een groot brok tjadas of wel van een stuk van een berg. Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *SB.* kerk, kerkgebouw (*Port. igreja*) — [Jav.] musch, mosch.

[Jav.] *Rg. guriang,* the mountain genii; the spirit of the mountains. *Aan K. en aan mij van elders onbekend.* — [Jav.] *B. (van een aanz.)* zwaarlijvig, corpulent, vet; *voorts van een* [Jav.] *en van een* [Jav.] *zva.* [Jav.] uitgestrekt; *maar volg. K. in het Buitenzorgsche gebruikelijk van een* [Jav.] *of een* [Jav.] *die* [Jav.]— *Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB. iemand of iets* omsingelen, omringen;

ook iets, *bv. een bord met rijst*, omringen, om daarvan te eten, *bv. van kippen*. — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zich laten hooren (*in onderscheiding van verwoed brullen*), *van een tijger of de tijgers ergens. Rg. K. Verg.* [illegible] *Mal.* (*menggeram*, toornig worden; grommen, brommen *van tijgers of varkens en ook van menschen. P.*)

[illegible] *en gew.* [illegible]. *SB. benaming voor* halfzijden stof, *zooals men wel gebruikt voor een baadje of broek.*

[illegible] *SB. naam van een smakelijke vischsoort, die in vijvers wordt geteeld.*

[illegible] — [illegible] *SB. van iemands gedachten of gemoed:* steeds werkzaam zijn, niet rusten; *ook* geen rust hebben, *omdat een verlangen, dat men koestert, nog onvervuld bleef; en* steeds bezig zijn, steeds vervuld zijn *met iemand*, *bv. met een beleediger, tegen wien men op wraak zint.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *maar het is minder gebr. in de Preanger.*

[illegible] *SB.* stofregen, motregen; stof regenen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *mvdsv. van* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *mvdsv. van* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* voorteeken, *bv. natuurverschijnsel, dat iets voorspelt, bv. den dood of de aftreding van een zeer aanzienlijk ambtenaar;* voorbeduidend *of* op iets wijzend teeken. *Jav.* (een buitengewoon oproer in de natuur, *zooals bij storm met zwaar onweêr, zware regen en overstrooming, veelal toegeschreven aan den invloed van vorsten of heilige personen, bv. bij hun afsterven. Jav. Wdbk.*).

[illegible] *SB.* haastig, met spoed; haast maken, *bv. om weêr heen te gaan, weêr weg te komen.*

[illegible] — [illegible] *SB.* knabbelen, kluiven aan *een been, een djagong enz.*

[illegible] — [illegible] *SB.* koken, *van het gemoed, bv. bij de herinnering aan een ontvangen beleediging.* — [illegible] des duivels worden *of* zijn; van woede *of* boosheid koken; *ook iemand* wel willen opeten, in *iemand* wel willen bijten, *bijv.* in *het kindje, dat men kust en liefkoost. Van* [illegible] *Verg.* [illegible]

ꦒꦿꦼꦒꦼꦱꦤ꧀꧉ — ꦒꦿꦼꦒꦼꦱꦤ꧀ꦲꦺꦤ꧀ꦢꦸ SB. ꦲꦤ꧀ꦱ ꦲꦶꦤꦺꦤ꧀ꦒꦿꦼꦒꦼꦱꦤ꧀ꦲꦺꦤ꧀ꦢꦸ zekere ziekte, waarbij *men af en toe lijdt aan hevige hoofdpijnen, ook lijdt aan de oogen soms tot blind worden toe, maar die ook dikwijls zijn zetel heeft in den buik onder dezelfde verschijnselen als bij het graveel.*

ꦒꦒ꧀2ꦒ2ꦤ꧀ SB. een tijgerval.

ꦒꦼꦭꦼꦁꦺꦠꦁ꧉ — ꦒꦼꦭꦼꦁꦺꦠꦁꦲꦼꦤ꧀ SB. met zijn velen, *van het iets, bv. een sawah, bewerken, ook van het aan iets, bv. aan een weg, werken.* — ꦔꦒꦼꦭꦼꦁꦺꦠꦁꦲꦼꦤ꧀ꦏꦺ *iets* met zijn velen bewerken; *iets, zooals een weg,* met zijn velen in orde maken.

ꦒꦶꦒꦶꦠꦶꦒꦤ꧀ SB. van bamboe gevlochten mat *tot bewanding of wel tot zolder in een vertrek, ook over de kap van een rijtuig tot bescherming daarvan en voor de koelte.*— *Verg.* ꦲꦤ꧀ꦠꦼ꧉

ꦒꦸꦒꦸꦠꦒꦸꦤ꧀꧉ — ꦔꦒꦸꦒꦸꦠꦒꦸꦤ꧀ SB. naar beneden rollen, in de diepte storten.

ꦒꦸꦒꦸꦠꦸꦒꦸꦤ꧀꧉ — ꦔꦒꦸꦒꦸꦠꦸꦒꦸꦤ꧀ SB. opspringen, met een sprong op de beenen komen, *zooals iemand wel doet, die terwijl hij zit, plotseling door een insekt wordt gebeten, of zooals een schrikachtig dier, bv. een hert doet, als het, liggende, verschrikt wordt door het een of ander geluid.*

ꦒꦿꦼꦠꦺꦴꦁ 2 SB. soort overdekte draagbaar; *de persoon die gedragen wordt ligt in een niet zeer diepen van bamboe of derg. gevlochten langwerpigen zak.*

ꦒꦼꦫꦼꦁ꧉ — ꦔꦒꦼꦫꦼꦁ SB. *hout, kleéren en derg.* boven het vuur droogen; *ook eten, bv.* ꦲꦺꦴꦤ꧀ꦠꦤ꧀ꦏꦺ *om het wat drooger te laten worden of warm te houden,* plaatsen *op de tjatang hawoe.*

ꦒꦫꦶꦁ SB. droog, verdroogd, uitgedroogd. *Verg.* ꦠꦸꦲꦸ꧉ — ꦒꦒꦫꦶꦁ *mvdsv. — Van hout kan men en* ꦠꦸꦲꦸ *en* ꦒꦫꦶꦁ *bezigen, maar van geroosterd vleesch of visch slechts het laatste.*

ꦒꦫꦸ *in het Buitenzorgsche: van een sawah of hoema:* niets als onkruid vertoonen, *doordien het veld niet werd schoongemaakt. Rg. K.*

ꦒꦼꦫꦃ *S.* ꦭꦫ *P.* ꦱꦏꦶꦠ꧀ *en ook* ꦠꦤ꧀ꦠꦸꦏ꧀ *B. (van een aanzienlijke, maar niet sprekende tot iemand nog hooger als hij in rang)* ziek, ongesteld, krank; ziek *of* ongesteld zijn.— ꦒꦼꦒꦼꦫꦃ *mvdsv. Verg.* ꦭꦫꦠꦶꦤꦺꦴ *onder* ꦭꦫ꧉

[Javanese script] *SB.* a worm, the common earth-worm. *Rg. Het woord in dien zin onb. op Soemedang en op Bandoeng.* — [Javanese script] een *hòwè soort.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* brullen, *van een tijger' van een boeta, van een rund, enz.* — [Javanese script] *mvdsv.* — [Javanese script] brullen en loeijen.

[Javanese script] *SB.* boven; elk punt *van een rivier, en in sommige streken ook van het land,* hooger als dat, waar men zich bevindt. [Javanese script] stroomopwaarts. — [Javanese script] *in sommige streken, bv. Galoengoeng (Reg. Soemedang) zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *ook* het hooger eind *van een tafel.* — [Javanese script] *van zitten:* het hoogst; *ook* de hoogst-gezetene *aan een feestmaal of sidekah.* [Javanese script] (K.), *Rg. heeft girang puhun, het hoofd van de Badoej in Zuid-Bantam.* [Javanese script] *de betiteling van het tweede hoofd van genoemde heidenen.* — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *ook* [Javanese script] *SB. vee* drijven *bv. naar huis of naar de weide; ook wild drijven; en visch* jagen naar de netten.— [Javanese script] kudde, *door iemand gedreven; ook* de troepen, het volk *van iemand, door hem geleid of gecommandeerd.*

[Javanese script] *I. S.* [Javanese script] *B.* slecht, kwaad, leelijk, van geen goede kwaliteit; boos, gemeen, verachtelijk. — [Javanese script] *en* [Javanese script] *mvdsv.* — [Javanese script] *of* [Javanese script] *iemand* zwart maken, belasteren; *tegen iemand* beschuldigingen inbrengen. — [Javanese script] *hetz.*— *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *SB. of desverkiezende met* [Javanese script] *B.* boosheid, slechtheid; ondeugden; vijandschap, slechte verstandhouding. — [Javanese script] jij vereenigt alle ondeugden in je persoon. — [Javanese script] *S. het B.* [Javanese script] *gemeenlijk niet van menschen:* het (de) allerslechtste, het (de) allerboosste. [Javanese script] *hetz. of met wat meer nadruk.*— [Javanese script] *iemand* verleiden. — [Javanese script] *of* [Javanese script] *of wel* [Javanese script] *enz.* ik acht mij verpligt ter Uwer kennis te brengen.

II. [Javanese script] *SB. iets* braden *of* bakken *met of in olie, boter of eenig vet.*

[Javanese script] *in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese script] *Rg. K.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* opligten, door

handel drijven met djampè's *of* elmoe's; *iemand* afzetten, geld afzetten voor een djampè *of* elmoe.

[illegible] *SB.* groote koperen pot, die den vorm heeft van een [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* een gepunte bamboe, waarmeê men wilde varkens bevecht en dolle honden afmaakt.

[illegible] — [illegible] *SB. van lachen:* met het geluid ha-ha!; schaterend.

[illegible] *SB.* redewoord, *eig. klanknabootsend om te beteekenen het uit de een of ander houding overgaan tot het zitten, het zich zetten of het gezeten zijn:* ging, gingen; *ook* redewoord *voor* [illegible] *iemand doen plaats nemen, zich doen zetten; het is dan niet terug te geven.*

[illegible] *zva.* [illegible] *ook* redewoord *voor dat laatste en dan onvertaalbaar. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* (geen minuut vrede kunnen houden, altijd mondvechten *of* plukharen *met broertjes of zusjes. K.) of speelkameraads.*

[illegible] *Holl.* goot; *SB.* duiker *in een weg, en onzigtbaar als zijnde gelijk met den weg en bedekt met aarde.*

[illegible] *1.* (*Jav.* belangrijk, van aangelegenheid *of* aanbelang, *van iets* daar noodig voor gezorgd moet worden). [illegible] *SB. of volg. Reg. Tj. S.* [illegible] *B.* zorgvuldig zorgen *of* zorgdragen *voor iemand of iets.* — *II.* [illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *Rg. K.*

[illegible] *SB.* bloed. — [illegible] met bloed zijn, bebloed zijn; bloeden. — [illegible] *soms verlengd met* [illegible] *is een formule, die men bezigt, in den brief waarin men aan den vader of aan hem die dezen vervangt, mededeelt, dat men zijn dochter waarmeê men gehuwd was, heeft verstooten. Men wil met de formule uitdrukken, dat men, in alle opzigten afstand van haar doende, haar weêr overgeeft aan haar ouders, ten wier laste zij ook nu weêr komt.*

[illegible] *SB.* gom, hars; het sap, dat zich bevindt in de ranken *of* takken van sommige planten, *ook wel* in de steeltjes van sommige vruchten.— [illegible] het sap dat uit den gome-

lastiekboom vloeit; gomelastiek. -- *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* zorgzaam *of* met onverdroten ijver *iets doen; ook* (goed zijn *voor zijn onderhoorigen of voor zijn beesten. K.)*— [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* rillen, beven, sidderen, *van angst, boosheid, schaamte of ontroering.* [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* (*van een aanzienlijke*) inwendig sidderen, inwendig beven.

[Javanese script] *in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese script] *K.* (*Rg. gatrah*).

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. naam van een lekkernij, gemaakt van taleus of hoewi met geraspte kokosnoot en suiker.*— [Javanese script] van *taleus of hoewi* gegetoek maken.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand* met een knokkel *of* de knokkels op het hoofd slaan. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* slaan, een slag geven *en wel met iets zooals een stok, een karwats of derg.* — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script] — [Javanese script] *van een meerdere:* aansporing en aanmaning rigten *tot minderen, bv. den kleinen man, om iets te doen, bijv. om hun sawahs te bewerken; voorts een pamoendoet* doen *aan den kleinen man.*

[Javanese script] *I. SB.* jeuken, jeukte; het jeukt. — [Javanese script] *SB.* wrevelig, wrevelig zijn; verstoord, knorrig, misnoegd, gemelijk. *Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] boosheid, wrevel, verstoordheid. — [Javanese script] je maakt mij heel verstoord, zoo aanstonds *enz.*

II. [Javanese script] *SB.* vlot. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *I. naam van een boom. Inocarpus edulis. Rg.* — *II. SB.* is over, is er over, *van een cent en van een halve cent, op Soemedang ook van een dubbeltje; i. d. z. dat men bv. een kwartje hebbende nog buitendien een cent of een halve cent heeft of wel dat men bv. een rijksdaalder aan ieder man hebbende betaald nog een dubbeltje overhoudt; voorts* niet toereikende zijn om ieder een gelijk aantal stuks te geven, *van iets, dat verdeeld of uitgedeeld moet worden, bv. van de* 5 *vruchten die onder* 3 *personen of van de* 6 *dubbeltjes, die onder* 7 *personen moeten worden verdeeld.* (*Jav.* [Javanese script] oneven). *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *Jav.* [Javanese script] *of* [Javanese script] *eigennaam van een zoon van Wrekodara bij Arimbi.* (*Skr. Ghatŏt katja*).

[Javanese script] *Jav.* bros, breekbaar, *van iets hards dat ligt breekt, zooals van glas of porcelein, ook van harde koekjes. Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* de koningin van de witte mieren. *Jav.* [Javanese script]

[Javanese script] *in het Buitenzorgsche*, (a portion of paddy, levied as tax given to the village chiefs for their trouble in collecting revenues. *Rg.*). *Waarbij K. aanteekent: lees:* [Javanese script] hetgeen in parè door ieder opgezetene, *hetzij hij njawah of ngahoema of niet*, boven de tjoekè, jaarlijks aan den landheer moet worden betaald, *en wel* 5 *bossen.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* niet doorgaan, *van iets, zooals een afspraak, een overeenkomst enz. Ook:* bezijden de waarheid zijn, *van hetgeen iemand zegt of vertelt.*

[Javanese script] *SB.* ijverig, vlijtig, arbeidzaam; trouw, naarstig *in het bezoeken van iemand of het komen bij iemand.* — [Javanese script] ijverig *of* vlijtig in zijn werk *of* beroep— [Javanese script] ijver, vlijt, arbeidzaamheid.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* schrikachtig, spoedig schrikken *van aard.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. iemand of iets bv. een draagstoel of een vracht* met zijn tweeën *of* meer dragen. [Javanese script] vracht, *door twee of meer personen gedragen.*

[Javanese script] *SB. als een maat gebezigde* afstand van den top van den middelsten vinger tot aan de elleboog.— [Javanese script] een gas.— ([Arabic script] *gaz*, de eenheid der lengtemaat bij de Perzen = 1.11 *meter. P. Mal. Wdbk.*)

[Javanese script] *zie* [Javanese script] [Javanese script] *zie bij* [Javanese script] *Zie ook aldaar* [Javanese script] *maar dit laatste is daar een misstelling en behoort onder* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* tandvleesch.

[Javanese script] — [Javanese script] *ook* [Javanese script] *SB.* zich wrijven *of* zich schuren *tegen iets, bv. tegen een pager, van een buffel, een rund enz. Pass.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* verschillend, anders, verschillen, een verschil opleveren; verschil.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. gestampte*

rijst, door middel van het regts en links uit, snel heen en weêr draaijen van de njiroe, *waarop ze zich bevindt*, schudden, *ten einde de hoeoet aftescheiden, die zich dan aan een hoopje op de njiroe verzamelt. Ook: sagoe kiraj of sagoe kawoeng*, zóo draaijend schudden op een njiroe, *om ze te doen korrelen. Verg.* [illegible] *bij* [illegible] *II.*

[illegible] *I. SB.* ten behoeve van, voor, bestemd voor, om, met het doel om. *Verg. bij* [illegible] — *II. zva.* [illegible] *of* [illegible] slaapplaats, bed; *het is een dorpswoord.* — [illegible] *zva.* [illegible] *I. en zva.* [illegible] plaats, plek, *in* [illegible] *als men bv. zegt van iemand:* [illegible] hij heeft geen te huis komen. — *Verder in* [illegible] plek om het hoofd neêr te leggen.

[illegible] *zva.* [illegible] *I.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *Rg. K.*

[illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand* de tanden vijlen, de tanden stomp maken. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* het vijlen *of* het stomp maken der tanden. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand of iets* voortsleuren, langs den grond voortslepen. — [illegible] *iemand of iets* over *of* langs den grond heen en weêr sleuren, heen en weêr sleurende voortslepen.

[illegible] — [illegible] *SB. iets* wrijven, slijpen, afslijpen, *met iets zooals een steen, een stukje* [illegible] *enz.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets* tusschen de handpalmen wrijven, *bv. erg boos zijnde over den inhoud van een brief, dien brief, tot dat die geheel verfrommeld is; voorts* zich *de oogen, ooren of neus* wrijven met het platte, *het zij binnen- of buiten zijde*, van de hand *of wel* met de mouw.

[illegible] *I.* [illegible] *SB. iets* schuren, wrijven, poetsen, oppoetsen door wrijven *of* schuren; *ook zva.* [illegible] *en voorts iemand* aanzetten, aanporren, *bv. nadat deze handgemeen is geweest, andermaal den tegenstander te lijf te gaan. (In het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *K.).* — *II.*

[illegible] *SB. naam van een lagoe van het* [illegible] *K.).— Verg.* [illegible]

[illegible] *titel of betiteling van God en van den regent; in geschriften ook van een vorst:* Heer. [illegible] *hetz. maar niet van God.* [illegible] de Heere God.— [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* vlug, met spoed; ijlings, in allerijl.

[illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *en* [illegible] oneven. *Rg. K.*

[illegible] *SB.* smidse, werkplaats van een smid.

[illegible] *SB.* ongeoorloofd vrij, zich ongeoorloofde vrijheden permitteeren, *in dezen zin dat men zonder voorkennis van den eigenaar diens goed, ook een dier, bv. een rijpaard, gebruikt, diens kleêren gaat dragen, of wel ten eigen bate, diens geld gebruikt, diens goed verkoopt.* — [illegible] *iets* op dergelijke, ongeoorloofde wijze, voor zich nemen *of* gebruiken.

[illegible] *zva.* [illegible] *(Verb. en Bijv.) en* [illegible]

[illegible] *SB.* langwerpige, van onderen rond toeloopende aarden wadah, *waarin men o. a. de suiker uit de* [illegible] *laat bezinken. Maar ook wel eens benaming voor de wadah, die gemeenlijk met* [illegible] *wordt benoemd.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* werk. arbeid; *iemands* werk; verrigtingen, diensten *of* werk *door iemand in zijn betrekking gepresteerd; voorts* nut, nuttig, noodig; *en in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] — [illegible] *ook* ten laste komen van *iemand.*— [illegible] *S.* [illegible] *B.* werken, arbeiden. [illegible] [illegible] *hetz. in onbep. zin.* — [illegible] *SB.* dienstpligtige door het dorpshoofd verstrekt; *ook* dier, dat voor den veldarbeid wordt gebruikt; ploegbeest. — [illegible] *SB.* een sawah ploegen *of* eggen. — [illegible] *SB. een dier, een buffel,* als ploegbeest gebruiken, voor den ploeg *of* eg gebruiken. *Verg.* [illegible] *hieronder.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* werk, bedrijf, beroep, beroepsbezigheden, post, betrekking. [illegible] *S.* [illegible] *B.* dienen, in dienst zijn *van den staat.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* nut, nuttigheid.— [illegible] *S.* [illegible] *B.* werk, make-

lij. — [Javanese script] *SB.* werk, daad, bedrijf. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* *iets* maken, vervaardigen, verrigten, doen. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iemand* bezigen, gebruiken, aanstellen *bv. tot mantri; een dier* laten werken; *een dier zooals een buffel of rund* bezigen als trekbeest *of* voor den veldarbeid, *in tegenstelling met het gebruiken van een dier zooals het paard, om op te rijden.* [Javanese script] *SB.* praatjes, verzinsel; uit den duim gezogen. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* zoo maar, zonder dat het iets geeft; *ook:* zonder iets uit te voeren.

[Javanese script] *SB.* benaming van dat gedeelte van een inlandsch huis, alwaar wordt gekookt; *maar volg. sommigen* benaming van de plaats, de localiteit waar de kookgereedschappen worden bewaard, *onderscheiden van de keuken.*

[Javanese script] *SB.* steilte; bergwand; hooge *of* steile rivieroever. [Javanese script] *of* [Javanese script] bergwand van tjadas; tjadaswand.

[Javanese script] *I.* [Javanese script] *SB.* uitpakken, uitpakken en bekijken *hetgeen door iemand van de reis werd meégebragt of wel als* [Javanese script] *van een* [Javanese script] [Javanese script] *iets, bv. het aan hoopen op den weg liggende grint* uitspreiden. — *II.* [Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *(onb. in de Preanger) zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *insgelijks daar onb. zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *fig.*

[Javanese script] — [Javanese script] schreeuwen, *van een varken. Verg. bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* zitten, gezeten zijn, zooals iemand, die zich zoo klein mogelijk wil maken, *omdat hij zich schaamt of wel vrees heeft voor iemand daar tegenwoordig;* zitten, zoover mogelijk verwijderd; zitten *in een hoekje of wel stijf tegen den wand.* — [Javanese script] wonen in een heel klein huis; wonen in een huisje, *met zijn tweeën of drieën.*

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* uitbarsten, met een schreeuw uitbarsten in *huilen.* — [Javanese script] *of* [Javanese script] een gil *of* schreeuw geven, gillen, het uitgillen, schreeuwen.

[Javanese script] *SB.* holte *in een boom, in een muur en derg. Verg.* [Javanese script] — [Javanese script]

in zoo'n holte *of* holligheid huizen, *van een vogel.*

of zooals men ook wel hoort: *SB.* met spoed, haastig, gauw, zonder dralen, zonder vertoef; *als toeroep:* gauw! gauw een beetje! *en derg.* — zich haasten *of* spoeden *iets te doen.* *ook zva.* *maar niet als toeroep.*

— *SB. suikerstroop, om ze te doen dik worden, ook het beslag van sommige soorten van gebak, om het* *te maken*, omroeren, klutsen.

SB. redewoord voor het bijten, voor het een beet geven van een hond: hap. *Het wordt gevolgd door* *Verg.*

zva. *en* *zva.* (*K.*); *voorts* *nog onvertaalbaar redewoord voor* *waardoor het wordt gevolgd.*

SB. benaming van zeker toestel om visch te vangen, het wordt gesteld daar waar een sterke stroom is.

SB. iets doen, een beweging maken. *en* geen beweging kunnen maken, geen vin kunnen verroeren, *omdat men stevig wordt vastgehouden; het laatste ook:* alles met zich laten doen, geheel lijdelijk zijn, *omdat men wel in ziet, dat verdediging hopeloos is.*

— *SB.* hangen, *van een vrucht aan den boom, van een schilderij (aan een touw) aan den wand; enz.* — *en* *mvdsv.* — heen en weêr hangen te bungelen.

I. SB. paarlemoer. — paarlemoeren knoop *of* knoopje. — *II. In het Buitenzorgsche:* oorknop, oorring met slechts een steen *of* derg. *Rg. K.* — *Jav.* (*Gèwang, Balin.* oorbel met een enkelen steen *of* versiersel. *Mal. Wdbk. P. Aanhangsel. Bat. woorden*). — *Volg. K. worden slechts door getrouwde vrouwen en weduwen* *gedragen, jonge meisjes dragen* — *Verg.*

I. *SB.* draaijen, ronddraaijen, *van een* *van de wijzers op een klok of horologie, van een rad enz.* — *iets* omdraaijen, doen draai-

jen, *bv. de sleutel in het slot, het sleuteltje, waarmee men het horologie opwindt; enz.*

II. [Javanese] *SB.* ter waarde van een halven cent besteden aan *of* koopen van *twee zaken, bv.* [Javanese] *en* [Javanese]

III. [Javanese] *SB. iemand* (*een schuldenaar*) geen rust laten, *dwz. dat men hem voortdurend maant.*

[Javanese] — [Javanese] den riem, in eene lijn met de boot gebragt, in het water, even zoo als dat een Hollandsch roeijer doet, vooruittrekken, zoo dat het water weggestuwd wordt, in de rigting waarin de boot moet komen; *ook* achter in de boot gezeten *die* met behulp van een riem, waarmeê men het water van voren naar achteren wegstuwt, in de regte rigting houden.— *Reizen door Soekapoera. K. — Pass.* [Javanese] *ook* [Javanese] *Verg.* [Javanese] 2.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* de zelfstandigheid *zooals hars, was of derg.* met behulp waarvan men een lemmet doet vastzitten in het hecht, het *bv. houten* handvat in het eigenlijke cachet; *enz.*

[Javanese] *SB.* goed door elkaâr gemengd en vermengd, *van de verschillende ingredienten van een baksel;* goed door elkaâr gewerkt, *van grond.* — [Javanese] *iets zooals de ingredienten voor een baksel*, goed mengen en vermengen; *grond* zóo bewerken dat die (*d. w. z. de verschillende bestanddeelen*) [Javanese] wordt. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand* met mooije praatjes lijmen. — [Javanese] met mooije praatjes gelijmd, bedrogen uitkomen; gelijmd.

[Javanese] *SB.* gruwen, griezelen; *en met betrekking tot menschen zva.* [Javanese] — [Javanese] hetgeen *iemand* doet griezelen; *ook* vrees. — [Javanese] nergens bang voor zijn; geen vrees kennen.

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* suiker (*Skr. goela*, ruwe, ongeraffineerde suiker. *Jav. Wdbk.*). — [Javanese] klontjes. — [Javanese] *of* [Javanese] *zie onder* [Javanese] — [Javanese] suikerpakhuis. — [Javanese] suikerpakhuismeester. — [Javanese] *van de tanden:* in dier voege zwart gemaakt, dat er boven aan, vlak onder het tandvleesch, nog een randje wit is te zien. *Aan de benedentanden wordt ook wel zoo'n randje gelaten.*

[Jav.] — [Jav.] *SB.* het sein geven, door er in voor te gaan, tot *iets;* voorgaan met voorbeeld en leering.

[Jav.] *of* [Jav.] *benaming van een soort roode roos.*

[Jav.] *SB.* dwaas, mal; verstandeloos krankzinnig.— [Jav.] dwaasheid, dolheid.— [Jav.] zich gek houden; als een verstandeloos mensch zijn; *ook* voor gek spelen, voor hansworst spelen. [Jav.] *hetz. maar niet in de laatste bet.*

[Jav.] *SB.* boom, lange bamboe of stok, om een vaartuig meê voort te duwen.

[Jav.] *zie* [Jav.] *Verg.* [Jav.] *I. en II.*— [Jav.] *zie onder* [Jav.] — [Jav.] [Jav.] *en* [Jav.] *zie bij* [Jav.] — [Jav.] *I. zie* [Jav.] *III.* — 2. *zva. of wat hooger als* [Jav.] *waar dat is zva.* [Jav.] — [Jav.] *kan ook den zin hebben van* [Jav.] *of* [Jav.] *maar het wordt zoó slechts in enkele uitdrukkingen gebezigd.*

[Jav.] *I. zva.* [Jav.] *maar het woord wordt gemeenlijk slechts in tembang gebruikt. II. ook wel* [Jav.] het hout van *een boom,* dat om het hart ([Jav.]) zit, het kernhout. — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *naam van een regentschap in de residentie Tjirebon. — Zie ook onder* [Jav.] ([Jav.] *Kw. zva.* [Jav.] *Skr. galoêh,* een soort van edelgesteente. *Jav. Wdbk.*).

[Jav.] *SB.* afkeer *of* afschuw voeden *van iemand of iets;* verfoeijen; verbitterd zijn *op iemand; ook* walgelijk, smerig, goor, vuil. — [Jav.] *iets bv. den vijver, door er een hond in te baden,* smerig, goor *enz.* maken. [Jav.] de walgelijkheid; het walgelijke *van iets; ook* verontreinigd geraakt, in den toestand geraakt van [Jav.]— [Jav.] *iemand, een bepaald persoon,* verfoeijen.

[Jav.] *ook wel* [Jav.] *in het Buitenzorgsche:* benaming voor den kawoeng, *nam. voor den eigenlijk gezegden boom, en dan hetzij levend of dood, hetzij overeindstaand of omgevallen. Bv.* [Jav.] *Rg. K.*

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* over stag gaan, *zooals menschen doen als ze op weg zijn om op zijde te vallen.* — [Jav.]

[illegible] al heen en weêr, van den eenen kant naar den anderen, slingeren, *zooals dronken menschen wel doen terwijl ze loopen, en men ook wel doet, zittende in een rijtuig of vaartuig.* [illegible] *in het Buitenzorgsche* (*Rg. K.*) *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *ook wel geschreven* [illegible] *zva.* [illegible] *maar niet voor* zóo komen te liggen *bv. tengevolge van een duw, dien men krijgt, terwijl men zit.*

[illegible] *SB.* met een slag door gehakt, er afgehakt, er afgehouwen; *ook, maar dan onvertaalbaar*, redewoord *voor een volgend* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. parè, om ze spoedig droog te krijgen*, los uitgespreid, *na de tali's te hebben losgemaakt*, in de zon te droogen leggen. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* in zijn geheel gelaten, *dwz. niet in twee of meer deelen gespleten, van een bamboe; ook, dwz. niet in stukken gehakt of gesneden, van een stuk wild.*

[illegible] *SB.* de hampas, die men overhoudt van klappers, waarvan olie werd gemaakt. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *I. in het Madjalengkasche zva.* [illegible] *of* [illegible] — *II.* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* mopperen, prut-telen. — [illegible] *hetz. Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* kleine padati *of* kar met schijfwielen; schuifkar, *zooals men wel bij het begrinten gebruikt om het grint aan te brengen; ook* rad *van een voertuig.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* in de schil, nog in de schil, *van koffijvruchten.* (*In het Buitenzorgsche ook zva.* [illegible] *van bamboe. Rg. K.*).

[illegible] *I. zva.* [illegible] 2. — *II.* [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *en* [illegible] *Rg. K.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] [illegible]

[Javanese] *zie onder* [Javanese] — [Javanese] *SB.* de plaats, waar de vergadering of conferentie gehouden wordt (werd *of* zal gehouden worden), *van een lokaliteit gezegd;* vergaderzaal

[Javanese] 2 *SB.* inhalig; *ook:* zelfs van de kleinste kleinigheid niet kunnen scheiden.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* fonkelen, flonkeren, *van de oogen en van edelgesteenten.*

[Javanese] — [Javanese] *of* ([Javanese] *K.*) rusteloos heen en weêr zwerven, *van de oogen.*

[Javanese] *SB. in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *en* [Javanese] beurtelings, met geregelde afwisseling *of* aflossing. — [Javanese] beurt. — [Javanese] met een draai een ander stand *of* ligging innemen; omdraaijen, zich draaijen, *zoodat hetgeen voor was achter of op zij komt; ook* zich omdraaijen met het geheele lichaam, *zoodat men met het gelaat naar een ander kant gekeerd komt te zitten, gezegd van iemand die zit.* — [Javanese] *iets*, door het te draaijen, een ander stand *of* ligging doen innemen; *de samping* aan het lijf verschuiven (*slechts doenlijk bij* [Javanese]); *voorts iets bv.* [Javanese] om beurten doen plaats hebben. — [Javanese] *ook* [Javanese] *enz. iets* heen en weêr schuiven, *bv. de kris in den buikband, van achteren naar voren en weêr terug; ook iets dat* [Javanese] *is, en iets, zooals bv. een tafeltje* al maar door heen en weêr schuiven *tot dat het vast zit, niet meer waggelt, vast kwam te staan.* — [Javanese] *ook nog:* buiten heen en weêr staan te draaijen *of* blijven draaijen, *omdat men niet durft binnen te gaan.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] 2 [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] 2 [Javanese] — [Javanese] *SB.* liggen, op den grond liggen, zoo maar op den grond liggen. — [Javanese] *hetz.* — [Javanese] zich op den grond wentelen *of* rollen.

[Javanese] *SB.* kwaadaardig, boosaardig, *bv. van een hond;* kwaaddoen, *bv. van een vischsoort aan andere visschen, door ze te verslinden; voorts* (*in het Buitenzorgsche van een vrouw:* driest, vrijpostig *tegenover mannen. Rg. K.*).

[jav.] I. [jav.] *zva.* [jav.] — *II.* [jav.] *naam van een* [jav.] *soort.*

[jav.] — [jav.] *SB.* uit alle magt schreeuwen, aan een stuk door, *van een dwingend kind.*

[jav.] — [jav.] *SB.* waggelen, niet vast *of* stil blijven liggen, *als men er den voet op zet, er over gaat, van een vonder, ook van een steen of derg. op een modderige plaats gelegd, om die plaats droogvoets te kunnen passeren.* — [jav.] *hetz. Verg.* [jav.] *en* [jav.]

[jav.] *zie* [jav.]

[jav.] — [jav.] *SB.* koken, kokende zijn, *van water. Verg.* [jav.] [jav.] *en* [jav.]

[jav.] *SB.* beeld, pop.

[jav.] *klanknabootsend* redewoord *voor* [jav.] *braken.*

[jav.] *SB.* stotteren. — *Verg.* [jav.] [jav.]

[jav.] *SB.* vechten met worstelen, worstelen, plukharen.

[jav.] *naam van een vogeltje:* het rijstvogeltje, het rijstdiefje. [jav.] *volg. K. ook* [jav.] *naam van een lagoe voor de angkloeng, de gambang, de kòròmòng enz.*

[jav.] — [jav.] *SB.* rollen, voortrollen, wegrollen, *bv. van een klappervrucht.* [jav.] *hetz. en* heen en weêr rollen.

[jav.] — [jav.] *SB. zva.* [jav.] *bv. op een veld, van iets dat aldaar werd verloren.*

[jav.] *SB.* schoon en aanminnig, lieftallig, *van een vrouw of meisje. Verg.* [jav.] — [jav.] meenen, blijkbaar aan houding en gebaren [jav.] te zijn; *ook* zich trachten voor te deen als [jav.]

[jav.] — [jav.] *SB.* voortschuiven, schuivende voortuitgaan, *bv. van iemand, wiens matje, terwijl hij er op zit, wordt vooruitgetrokken; voorts van het loopen van een schildpad:* met den buik over den grond schuivende *of* slepende. — [jav.] *iets bv. de* [jav.] *het bakje met de benoodigdheden voor den sirihpruim,* toeschuiven, *den een of anderen kant uit* schuiven.

[illegible] — [illegible] *SB. langs iets* schuiven, zich schuiven, strijken.

[illegible] — [illegible] *SB.* den grond schuren, over den grond slieren, *van iets zwaars, bv. van het doode paard dat wordt weggesleept.*

[illegible] *I. SB.* het onweder, de bliksem. *Verg.* [illegible] *bij* [illegible] — *II. SB. van goederen:* onwettig bezeten, op onregtmatige wijze, *door diefstal en derg.* verkregen; verduisterd; *en van gouvernements koffij:* onttrokken aan de levering aan den lande. (*Mal.* duister).

[illegible] *SB.* blinken, glimmen, schitteren; blinkend, glimmend. — [illegible] weerlichten; het weerlicht. *Verg.* [illegible] — [illegible] *mvdsv.* blinken, schitteren, *bv. van de bajonnetten op de geweren, van ergens opgestelde pradjoerits.* — [illegible] flikkeren, stralen schieten, schitteren.

[illegible] *SB.* omvertuimelen, vallen, *bv. van iemand, die door een schot werd getroffen.* — [illegible] *mvdsv.* (*van meer dan een bv. pers.*).

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *ook zva.* [illegible] — [illegible] iets wat een nabootsing is, den vorm heeft van een galoedra; in den vorm van een galoedra; *ook* een wagen, die het fatsoen heeft van een galoedra, *en waarin de kinderen van een regent, bij hun besnijdenis en bij hun trouwen, in plegtigen optogt worden rondgevoerd.* [illegible] *van een* [illegible] zóo gewerkt zijn dat die van achteren een gelaat vertoont.

[illegible] *I.* (*zva.* [illegible] *In het Buitenz. zegt men* [illegible] *K.*). — 2. [illegible] *zie* [illegible] — *II.* [illegible] *SB.* naast elkaâr gelegde palen *of* stukken bamboe, *zooals op een modderige plaats, ten einde daar te kunnen passeren, ook wel onder iets, opdat het niet in aanraking met den grond zal komen, bv. onder de matras, die aan de lucht werd blootgesteld.* — [illegible] *een weg of wel een of meer plaatsen daarvan* voorzien van galadag.

[illegible] *I.* [illegible] *SB.* heele groote kist op rollen, *ten einde die gemakkelijk te kunnen verplaatsen.* — *II. SB. redewoord voor* [illegible] *namelijk voor het*

[illegible] *daarbij:* het zetten *op een loopen,* gaan *aan den haal; voorts* losbreken, komen aanstormen, *van den* [illegible] *en* opvlammen, beginnen op te vlammen, *van een vuur.* [illegible] bruischen, met kracht stroomen *van water, bv. van het water in een leiding; voorts redewoord voor* [illegible] *en dan vertaalbaar met* uit alle magt.

[illegible] *SB.* bof, *als klanknabootsend redewoordje voor* [illegible] *dwz. voor dat gaan liggen, waarvoor wij zouden zeggen, zich werpen, zich neêr werpen, bv. op het bed.* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* rommelen, *van het onweêr;* donderen.

[illegible] *ook* ([illegible] *in het Buitenzorgsche. K.) zva.* [illegible] *Voorts:* (omkantelen, omvertuimelen; omver getuimeld. *Bv.* [illegible] *Rg. K.).*— [illegible] zonder hoofdkussen of kasoer, en wel zonder matje ook, zoo maar op den grond liggen, *bv. te slapen.*

[illegible] *SB. de* opstap *van een inlandsch huis.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] (*uitspraak: tusschen ngagaleij en ngagaleeij.*) *SB.* kneden; *een bed* vertrappen, op *een bed* trappelen, *zooals kinderen spelende wel doen; een dier* in elkaâr drukken, met de pooten treden, *zooals het wilde varken soms den hond doet, waardoor het wordt aangevallen, of de buffel den tijger doet, dien hij overwon.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* zich voortbewegen met een gelijkmatigen bedaarden gang, *van een voertuig of rijtuig.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets, zooals een* [illegible] *of derg.* omvergooijen, omverwerpen. — [illegible] omvallen, omrollen, *bv. van een glas.*

[illegible] *SB.* er bij zijn met *zijn hart of gemoed, bv. bij het* [illegible] *van een toovergebed. Verg.* [illegible] *en ook het Jav. Wdbk.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *zva.* [illegible] *van hart of gemoed.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[Javanese script] *klanknabootsing van het op een afstand waargenomen geluid van het afgeschoten worden van een groot kanon.* [Javanese script] afgeschoten worden, losgebrand worden (*in de verte*), *van zoo'n kanon.* [Javanese script] *mvdsv. als voren van een veelheid van zulke kanonnen of herhaaldelijk van een zoo'n kanon.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *Reg. Tj.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] de gemiddelde levensduur, *bv. van de Soendanezen en dien ze stellen op* 60 *jaar.*

[Javanese script] *SB.* goed in 't vleesch, poezelig, mollig, *van een vrouw.*

[Javanese script] *SB.* tabaksblad, *zooals dat door de tabakopkoopers wordt gekocht.* — [Javanese script] *betiteling, door het volk, van den Europeeschen tabakopkooper.* — [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* (*in het Buitenzorgsche:* schijfwiel *van een kar op schijfwielen. Rg. K.*). *Voorts benaming van het* vervoermiddel, dat den vorm heeft van het onderstel van een kar op schijfwielen, *en waarmeê men bv. hout vervoert.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* blazen, hevig blazen, *van den wind.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *I. SB.* de stukken hout, die men bij het verslepen van een zwaren balk wel daaronder legt, *ze gedurig verplaatsende naarmate de balk voortgaat. Verg.* [Javanese script] *II.* — 2. [Javanese script] *SB.* loods, zooals de timmerlieden wel opslaan om daaronder, beschut voor den regen te kunnen werken; timmerloods. — *II.* (*in het Buitenzorgsche:* [Javanese script] *I. zva.* [Javanese script] *als dat een* [Javanese script] *is.* — 2. *zva.* [Javanese script] boom *of* boomen in een stal, die het paard *of* den buffel van achteren den uitgang beletten. *En* 3. de houten, die men onder planken, balken en derg. wanneer ze opgestapeld zijn, legt, *om ze niet in aanraking te doen zijn met den grond. K.*) *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script] *II.*

[Javanese script] *of* [Javanese script] *SB.* aarden dijkje, dijkjes zooals op een sawah *of wel, maar dan een weinig hooger*, om een vijver ([Javanese script]); *ook* de *op een veld* in den vorm van dijkjes opgehoogde regels aarde, *waarop de katjang, hoewi en derg. worden geplant.* — [Javanese script] *van den buik:* gedeeltelijk en zoo dat het van buiten zigtbaar is, opgezet, *tengevolge*

van het niet willen loskomen van winden of wel door verstoppingen.

[Javanese] *SB.* gekruld, *van het hoofdhaar; en van de bovenlip:* een weinigje opgekruld, *of* opgeligt, *zoodat het roode goed te zien is.*

[Javanese] *S.* [Javanese] [Javanese] *en volg. K. ook* [Javanese] *B.* haarwrong, kapsel; *voorts SB.* kop *van een spijker en het* zijstuk van een siger. [Javanese] het achterstuk van zoo'n hoofdsieraad. — [Javanese] *of* [Javanese] *en* [Javanese] *bijzondere vormen of soorten van geloeng, als kapsels, en die waar onderscheiding niet noodig is, ook kortweg* [Javanese] *worden genoemd.* — [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* zich het haar opmaken, zich kappen; *ook* het haar opgemaakt hebben. — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B. iemand* kappen, het haar opmaken.

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese] (*K.*) *en in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *Rg. K.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] *maar iets anders als een beentje of graat, bv. de pit van een vrucht.*

[Javanese] *SB.* armband. — [Javanese] *het gedeelte van den arm dat zich bevindt onmiddelijk boven de hand:* de pols; *ook* het gedeelte van het been, onmiddelijk boven den voet; *bij een dier* boven den hoef, den klauw *enz.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* malen, *iets* malen. [Javanese] molenaar. — [Javanese] molen, molensteen.

[Javanese] *I.* [Javanese] *SB.* benaming van een soort bedienden van den regent. *Zie ook* [Javanese] (*In het Buitenzorgsche:* voor de gelegenheid met roode pakken zoomede pluimen opgesierde personen, tot voorrijders. *K.*) — *II.* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* rollen, rollende zijn, [Javanese] *iets* rollen, voortrollen.— [Javanese] zich al om en om rollen, zich rollen; *en* zich wentelen, *zooals bv. een paard doet.* — [Javanese] heen en weêr rollen *zonder van plaats te veranderen, bv. van een vat.* [Javanese] omrollen, omver rollen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* lang kussen, *zoogenaamd* rolkussen. — [Javanese] nog kaal zijn, *van jonge vogels.* — [Javanese] *of* [Javanese] liggen te woelen, *van een zieke of omdat men niet slapen kan.* [Javanese] *een B. woord voor* bed.

[Jav.] *SB.* rol, *bv. laken. Verg.* [Jav.] *en* [Jav.] — [Jav.] opgerold zijn, *bv. van een huiszeil; iemand* rollen *in iets, bv. in een mat.* — [Jav.] *iets, bv. een huiszeil,* oprollen. — [Jav.] *iemand* wrijven, pidjetten, drukken, omvatten *enz. bv. om hem uit een flauwte te doen bijkomen. Verg.* [Jav.] *bij* [Jav.] — [Jav.] met elkâar rond rollen, *zooals spelende kinderen wel doen; ook* elkaâr aan het hart prangen.

[Jav.] *I.* [Jav.] *SB. iets* tusschen de handen wrijven, *op de wijze van ons draaijen van pillen.* — [Jav.] de binnen vlakken van de handen ronddraaijend tegen elkaâr wrijven.

II. [Jav.] *SB. naam van een soort groente, een* soort postelein.

[Jav.] — [Jav.] *SB. iets zooals een linting, een inlandsch sigaartje enz.* rollen, zamenrollen.

[Jav.] — [Jav.] *SB. ge'd* omzetten, *om er winst meê te behalen.*

[Jav.] *SB.* rol *van touw, ijzerdraad, hòwè enz. en (in het Buitenzorgsche: zva.* [Jav.] *II. Rg. K.)* — [Jav.] tot een rol geworden zijn; *ook van menschen:* ineengerold liggen *van de koude.* — [Jav.] *iets* tot een rol winden, op een stuk hout *of* bamboe winden.

[Jav.] *en* [Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] *ook* [Jav.] *naam van een grooten heester, die snel groeit en waarvan dikwijls zoogenaamde levende pagers worden geplant. De met een harige schil omgeven vruchten bevatten zaden, waarvan een roodgeele verfstof wordt verkregen. Bixa oxellana.*

[Jav.] *SB.* dood hout. *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *naam van een berg in de Preanger Regentschappen.*

[Jav.] *ook* [Jav.] *SB. redewoord voor een volgend* [Jav.] *gezegd van een tijger, ook van een hond:* hap; *ook* een beet krijgen *van zoo'n dier; voorts nog van een hond: zijn eten* inzwelgen, inslokken. *Ook nog* [Jav.] voor zich geëischt *of* genomen worden, *door een aanzienlijke, gezegd van iets, het eigendom van een bediende of mindere.* — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* vierkante kelderflesch, *waarin de jenever uit Europa wordt aangevoerd. Verg.* [Jav.]

[illegible] *Holl.* gouverneur. [illegible] de gouverneur-generaal.

[illegible] *of* [illegible] *Holl.* gouvernement; het Gouvernement, de Nederlandsch-Indische Regering. [illegible] *wordt gewoonlijk voorgevoegd.*

[illegible] *ook* [illegible] klanknabootsende, *in het Hollandsch moeijelijk terug te geven*, redewoordjes *voor het* [illegible] *het vallen van iets dat niet heel groot is, bv. van een boek, op of in iets, bv. op den grond; het eerste ook voor het* [illegible] *het toebrengen van een stoot, van hoornbeesten.* — [illegible] *en* [illegible] het geluid, dat met [illegible] *of* [illegible] wordt afgebeeld, doen hooren; vallen met het geluid van [illegible] *of* [illegible] — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *maar met een dof geluid; voorts niet of moeijelijk te vertalen* redewoord *voor* [illegible] *neêrschieten, uit de lucht zich storten op zijn prooi, van een roofvogel.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* hard, met alle inspanning, met inspanning van alle krachten, *bv.* [illegible] *of wel iets doen als hout kloven of derg.* [illegible] *zva.* [illegible] *en* in aller ijl.

[illegible] *SB.* pak *van pepetassan, ook van bakò mòlè.* — [illegible] een *zoo'n* pak.

[illegible] *en* [illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *en* [illegible] *Rg. K.*

[illegible] — [illegible] *SB*, nauwe passage; niet heel breede kloof *op een bergweg.*

[illegible] *SB.* onnut, nutteloos.

[illegible] — [illegible] *naam van een inlandsch gebak.*

[illegible] — [illegible] *SB.* hangen *op den grond, bv. van het tafelkleed, dat te groot is voor de tafel, voorts van iemands samping, terwijl hij die aan heeft, ook van een, met vruchten of bloesems zwaar beladen, tak van een boom; enz.* — [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *en* [illegible] *SB.* met de hand wenken *om te komen of te naderen.* — [illegible] *iemand* met de hand wenken *om te komen of te naderen.*

[illegible] *SB.* niets om het lijf hebben, *van iemands woorden;* zonder succes, *van iemands uitgang ter jagt, ter vischvangst. Enz.*

[illegible] *SB.* plat en dun, plat, *bv. van* [illegible] *ook van sommige vischsoorten, bv. van*

de ꦒꦶꦒꦶꦒꦶꦠꦼꦤ꧀ voorts nog van de pitten van sommige vruchtsoorten; enz. Ook nog dun, van een breed en dun liniaal; en plat gedrukt, plat getrapt, bv. van een sigaar of derg.

ꦒꦝꦺ — ꦔꦒꦝꦺꦏꦏꦺꦤ꧀ SB. iets verpanden, in pand geven. — ꦒꦝꦺꦪꦤ꧀ in pand gekregen, in pand gegeven.

ꦒꦝꦺ 2 SB. of (S. ꦄꦒꦼꦁꦏꦏꦺꦤ꧀ B. Reg. Tj.) kin.

ꦒꦼꦝꦺ SB. (ꦒꦼꦝꦼꦴꦝꦺ mvdsv.) groot van omvang, dik; aanzienlijk, voornaam, hoog in rang; ꦥꦿꦶꦪꦒꦼꦝꦺ S. ꦥꦿꦶꦪꦄꦒꦼꦁ en ꦥꦿꦶꦪꦄꦒꦸꦁ B. de mènaks, de edelen, de aanzienlijken. Voorts ꦒꦼꦝꦺ groot, hoog van waarde; belangrijk van een zaak; uitgestrekt, groot, van een bosch, veld enz. ook groot, aanzienlijk, van winst, voordeel, ramp, ongeluk, gevaar, enz. hoog van een vloed; hevig van een oorlog; hard, hevig van regen of wind; en ligt, gauw, met betrekking tot ꦄꦤꦼꦏ꧀ꦏꦤ꧀. — Maar. ꦒꦼꦝꦺ S. ꦄꦒꦼꦁ B. 1. volwassen, van een mensch. 2. veel, overvloedig, in overvloed van gekookte rijst. — Nog wordt ꦄꦒꦼꦁ gebezigd in zamenstelling met titels, het is dan B. voor het Mal. ꦧꦼꦱꦂ. Bv.: ꦥꦁꦲꦸꦭꦸꦧꦼꦱꦂ S. ꦥꦁꦲꦸꦭꦸꦄꦒꦼꦁ Opper- of Hoofdpanghoeloe. — ꦗꦏ꧀ꦱꦧꦼꦱꦂ ꦗꦏ꧀ꦱꦄꦒꦼꦁ Hoofddjaksa.

Enz. — En ꦄꦒꦼꦁ is een B. woord, terwijl het S. woord ontbreekt, in ꦄꦒꦼꦁꦥꦿꦗꦸꦫꦶꦠ꧀ bv. ꦲꦸꦒꦶꦲꦸꦒꦶꦤꦺꦥꦿꦗꦸꦫꦶꦠ꧀ꦄꦒꦼꦁꦥꦿꦗꦸꦫꦶꦠ꧀. — ꦒꦼꦝꦺꦥꦫꦶ kunstterm van te veld staande parè, en wel na het ꦔꦸꦢꦸꦱꦠꦸ d. i. als ze ongeveer een maand oud is. — ꦔꦒꦼꦝꦺꦏꦏꦺ groot worden, toenemen in grootte, van menschen, dieren en planten; ook iets zooals het schijnsel of de vlam van een vuur of wel het vuur zelf grooter doen worden, aanwakkeren, bv. door het aan te blazen. — ꦏꦒꦼꦝꦺꦪꦤ꧀ en gew. ꦏꦒꦼꦝꦺꦪꦤ꧀ꦤꦺꦤ꧀ al te veel, bv. van het afsnijden, of wegsnijden van iets, dat breed of dik, dat ꦒꦼꦝꦺ is; ook al te groot, bv. van het afgesneden stuk visch. — ꦔꦒꦼꦝꦺꦏꦏꦺ iets op den voorgrond doen staan, zwaar doen wegen. — ꦔꦒꦼꦝꦺꦏꦏꦺꦱꦔ꧀ꦏꦤ꧀ gauw of dadelijk achterdocht voeden. — ꦔꦒꦼꦝꦺꦏꦏꦺꦫꦼꦫꦼꦤ꧀ over elke kleinigheid twisten. — ꦄꦠꦶꦒꦼꦝꦺ hooghartig. — ꦱꦒꦼꦝꦺꦗꦼꦗꦼꦤ꧀ zoo dik als een pink. — ꦒꦼꦒꦼꦝꦺꦤ꧀ groote meneer, voornaam persoon; groote lui. — ꦒꦼꦝꦺꦒꦼꦝꦺ op zijn hoogst, op zijn meest. — ꦥꦭꦶꦁꦒꦼꦝꦺ de allergrootste, de grootste. — ꦥꦒꦼꦝꦺꦒꦼꦝꦺꦤ꧀ de aller en

allergrootste, de aller en allerergste, *bv. van slechte handelingen. Verg. bij* […]

[…] — […] *SB. iemand* verzoeken, trachten te verleiden; *ook iemand, die boos is, die het gebed verrigt, of wel een kind, dat wil gaan huilen*, trachten afteleiden, *bv. door hem (het) aan het lachen te maken; iemand, die werkt*, afleiden *of* trachten afteleiden, *door bv. een praatje met hem te beginnen; enz.* […] verleidingsmiddel, middel om afteleiden.

[…] *zie* […]

[…] *SB.* glas, glazen, van glas, *bv. van een bordje of schoteltje.*

[…] — […] *naam van een inlandsch gebak, een soort* […]

[…] *SB. (heette in het Bantamsche het stukje kopergeld, ter waarde van twee duiten, dat vroeger in omloop was. In het Buitenzorgsche noemde men het* […] *K.) en in de Preanger* […] *Tegenwoordig* […] *in de Preanger de benaming van een gulden koper,* 100 *duiten, en* […] […] *(maar dit ook wel eens voor* rijksdaalder), […] […] *of wel* […] […] *de benaming van een koperen muntstuk, groot* 2½ *cent. Verg.* […] *en* […]

[…] — […] *SB.* leven maken, rumoer maken; luidruchtig, luid, hardop, *van het praten of lachen van velen, van twisten enz.; voorts* met rumoer *bv. troepen in orde scharen. Ook zva.* […] *van regen of wind,* […] *een aardstorting en van* […] […]

[…] — […] *I. SB.* hoog opvlammen, *van een vuur en volgens sommigen ook van een fakkel. Verg.* […] — *II.* […] *SB.* stooten, bonzen, slaan tegen *iets, bv. tegen den wand.*

[…] *klanknabootsend, in het Hollandsch niet terugtegeven* redewoord *voor* […] *1.* […] *SB.* klappen, bonzen, *onverschillig met wat, hand, voet, stok of wat ook, tegen iets, bijv. tegen een deur.* — […] […] *mvdsv. (bij herhaling.)*

[…] — […] *SB.* rillen, beven, *zooals van koude of van de koorts.*

[…] — […] *in het Buitenzorgsche zva.* […] schrikachtig. *Rg. K.* […] *S.* […] *B.* er in zitten; zich angstig maken.

bons, *klanknabootsend redewoordje voor* … *zich stooten, enz.*

— … *SB.* door een zijdelingsche wending van den kop, een tik geven, *van een hoornbeest met de horens en van een varken met de slagtanden. Rg. K.*

zva. …

— … *SB.* te voet gaan, *maar slechts als iemand het doet bij wijze van uitzondering of omdat hij het voor het oogenblik prefereert. Verg.* … *bij* …

naam van een boom. Bischoffia Javanica. Rg.

SB. schudden, bewegen. — … stooten, hinderen door te stooten; *ook* schudden, *bv. de tafel, waaraan iemand zit te schrijven.* — … *iets, bv. het water in een* … *of derg.* schudden, in beweging brengen; *een boom bv. om zijn vruchten te doen vallen,* schudden. … *zva.* …

SB. onbeslist wie of de overwinnaar is, *van vechtenden, ook van spelers.*

(*in het Buitenzorgsche:* veel beweging op zijn lijf hebben, veel pretensies hebben. *Rg. K.*). … *van loopen:* met een groote beweging (*armgezwaai*) op zijn lijf. *K. Maar op Soemedang wordt het ook nog verklaard met* … met niets bij zich, met leêge handen *en gebezigd van het komen aanzetten ergens.* … *hetz.*

— … *klanknabootsend* redewoord *voor* … *Verg.* …

SB. vlechtwerk van bamboe *tot pager van een kebon en ook wel op een brug tot bescherming van de dekplanken. Verg.* …

ong. … *SB. naam van een onderdeel van het weefgetouw; ook, en dan* … *waar zulks om verwarring te voorkomen, noodig is:* paardestal. *Verg.* …

— … *zva.* …

— … *SB.* haastig, haastig *of* stevig doorstappende, *van iemands gaan.*

I. … *en* … *SB.* opvlammen, hoog opvlammen, *van een vuur.* — *II.* … *zva.*

[illegible] zie dat bij [illegible] — *III.* [illegible] zie bij [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *maar ong. in de Preanger. K.*

[illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *I.*

[illegible] — [illegible] *SB. iets bv. de in een zak gestorte rijst* gelijk schudden, *opdat er nog meer zal bij kunnen, of indien er een kop op zit, deze, en daardoor het gevaar van morsen zal verdwijnen. Rg. K.* [illegible] (*Reg. Tj.*) *volg. anderen* [illegible] moeite *of* last veroorzaken *aan een mènak.*

[illegible] — [illegible] *SB.* met het hoofd schudden, het hoofd schudden. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* bakkebaarden. — [illegible] bakkebaarden hebben; met bakkebaarden.

[illegible] *I.* [illegible] *SB. iets, bv. groente tot* [illegible] koken. — [illegible] ten behoeve van *iemand iets enz.* [illegible] kookketel. — *II.* ([illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *Rg. K.*).

[illegible] *I. zva.* [illegible] — *II. volg. Rg. de benaming hetgeen in de Preanger en volg. K. ook elders wordt genoemd* [illegible]

[illegible] *zie het volgende woord.*

[illegible] *klanknabootsend* redewoord *voor* [illegible] plof, paf. [illegible] op den grond ploffen, neêrploffen. — [illegible] *hetz. maar als onbedoeld.* [illegible] *iemand* op den grond doen ploffen, den grond doen meten. — [illegible] zich neêrploffen, zich laten vallen *bv. op den grond.* — [illegible] woelen, zich dan op deze dan op die zijde wentelen, *op bed liggende.*

[illegible] *I. SB.* tijdelijk, voorloopig, voor behulp. — (*In het Buitenzorgsche* [illegible] *iets dat vastgespijkerd, zaâm gebonden of ergens aan vastgebonden moet worden,* voorloopig maar ruw weg vastspijkeren, te zamen binden *of* vastbinden, *om het naderhand beter of goed te doen. Rg. K.*). *Voorts nog* (*op Bandoeng:* [illegible] bind ze (het) voorloopig maar ruw weg vast *of* zamen; *en* [illegible] spijker het voorloopig maar ruw weg vast.

K.). Op Soemedang evenzoo in gebruik. — *II.* [script] *SB.* bestemd voor *een betrekking of ambt*, bestemd om te *worden bv. tjamat.*

[script] *I. SB.* elpenbeen, ivoor. — [script] *naam van een geele en gladde bamboesoort die behoort tot de* [script] — ([script] *een soort van lichtgeel papier. K.*). — 2. [script] *in het Buitenzorgsche: zva.* [script] vuil op de tanden. *K. Maar op Soemedang slechts* [script] met een geelachtig vuil bedekt zijn, *van iemands tanden gezegd.*

[script] *naam van een aardvrucht (Dioscorea-triphylla. Rg.), die in de bosschen wordt gevonden en, vooral in tijden dat de rijst schaarsch is, wordt gegeten, nadat ze, om er sommige nadeelige eigenschappen aan te ontnemen, met kalkwater werd behandeld.* [script] *benaming van een tijdperk van den groei der parè, en wel als ze ongeveer anderhalve maand oud is en een gelijkmatig groen vertoont.* — [script] *Jav. ook een soort van* groen.

[script] *zva.* [script] *maar tegen* $1/6$ *van het gesnedene als loon, nam. een van de 6 bossen.*

[script] *naam van den boom en van zijn vrucht, beide meer bekend onder den Maleischen naam van pepaja. Carica papaya.* — [script] *of* [script] *noemt men de gedangsoort, waarvan de bloemen en vruchten aan lange steelen hangen. De andere soort, waarvan de bloemen en vruchten aan korte steeltjes zitten, noemt men kortweg* [script]

[script] *SB.* steenen, van steen. — [script] *S.* [script] *B. vroeger bep.* een steenen huis, een woning van steen; *maar tegenwoordig op veel plaatsen de benaming voor ieder huis van Europesche bouworde, zij het ook van hout. Voorts* [script] *benaming van het groote gebouw, vroeger op ieder regentschapshoofdplaats van de Preanger, maar tegenwoordig nog slechts op een paar, — staande naast de* [script] *of* [script] *en tegenover de* [script] *Het wordt gebruikt als logeergebouw voor aanzienlijke gasten, als feestlokaal, enz.* — ([script] het hooge geregt te Batavia, *in de uitdrukking:* [script] *K.*).

[script] *zva.* [script]

[script] *I. SB.* bos *parè. Verg.* [script] — *II.* [script] *en* [script] *zie* [script]

[script] (*Jav.* blad *van een boom of plant*)

ong. — ꦒꦤ꧀ꦢꦶꦏ꧀ SB. de kop, het houten blad *aan een krisscheê*. *Verg.* ꦏꦤ꧀ꦢꦶꦏ꧀ꦏꦼꦤ꧀ *en zie ook* ꦧꦿꦤ꧀ꦝꦸ *zoomede* ꦒꦤ꧀ꦝꦸꦏ꧀꧉

ꦒꦗꦃ *SB.* olifant (*Skr. gadjah*). — ꦒꦒꦗꦃ de kap van een huis, het dak boven het eigenlijke huis. — ꦱꦏꦸꦒꦒꦗꦃ de stijlen, die dat gedeelte van het dak schragen. *Verg.* ꦱꦏꦸꦒꦸꦫꦸ *bij* ꦱꦏꦸ꧉ — ꦒꦒꦗꦃꦲꦤ꧀ *naam van een kruid, dat op de sawah groeit.*

ꦒꦗꦶꦃ *I. Holl. gage; SB.* traktement, loon; jaarlijksche *of* maandelijksche bezoldiging; het bedrag dat men *iemand per jaar of per maand* geeft, om van te leven. ꦔꦒꦗꦶꦃ *iemand* bezoldigen; *ook iemand jaarlijks of maandelijks* een zekere som geven om van te leven *of wel* tot onderstand. *II.* ꦒꦗꦶꦃ *SB.* vet, smeer. — *Verg.* ꦱꦸꦩ꧀ꦩꦸ꧉

ꦒꦼꦗꦸꦫꦸꦤ꧀ *SB.* niet goed wijs; *ook* waanwijs; dom, maar verwaand; waanwijsheid. ꦗꦸꦩꦼꦁꦒꦼꦗꦸꦫꦸꦤ꧀ *ook:* een praatjesmaker, iemand wiens woorden geen vertrouwen verdienen.

ꦒꦼꦗꦿꦸꦒ꧀ — ꦒꦼꦒꦼꦗꦿꦸꦒ꧀ *SB.* stampvoeten *van boosheid of onwil.* — ꦔꦼꦗꦿꦸꦒ꧀ met de voeten hard neêrzettende *heen gaan of weg gaan, zooals iemand, die boos of onwillig wegloopt, wel doet.* ꦒꦼꦗꦿꦸꦒ꧀ꦒꦼꦗꦿꦸꦒ꧀ de voeten hard neêrzetten, *onder het loopen.*

ꦒꦗꦼꦒ꧀ꦒꦗꦼꦒ꧀ *zva.* ꦥꦸꦤꦺꦴꦤ꧀ꦤ꧀ *zie dat bij* ꦥꦸꦤꦺꦴ꧉

ꦒꦗꦼꦒ꧀ — ꦔꦒꦗꦼꦒ꧀ *SB.* bij *iemand* al maar aanhouden *met om iets vragen, met uitnoodigen tot iets, ook met hem te manen.*

ꦒꦒꦗꦼꦒ꧀ *ong. in de Preanger (zva.* ꦒꦗꦼꦒ꧀ꦒꦗꦼꦒ꧀ *K.) en (maar dan volg. K.* ꦥꦺꦴꦒꦒꦗꦼꦒ꧀*) zva.* ꦥꦔꦤ꧀ꦢꦶꦏ꧀ helper bij ꦲꦗꦶꦔꦤ꧀ꦢꦺꦴꦩꦤ꧀ *Rg.*

ꦒꦗꦸ *zoomede* ꦒꦗꦸꦤ꧀ *beide Jav. — Het laatste dat o. a. beteekent:* met een ander *of* elkander schertsen, gekheid maken, *wordt gebezigd in* ꦱꦼꦏꦂꦒꦗꦸꦤ꧀ *welk laatste zva.* ꦏꦼꦩ꧀ꦧꦁ꧉

ꦒꦒꦗꦸ *SB.* digt aan elkander; boven op malkander. *Verg.* ꦱꦸꦱꦸꦤ꧀꧉

ꦒꦗꦸꦃ — ꦔꦒꦗꦸꦃ *ook (*ꦔꦗꦸꦃ *Pass.* ꦱꦶꦤꦺꦴꦒꦗꦸꦃ *Rg. K.) SB. regen* afsmeeken *in den droogen tijd, waarbij men op dergelijke wijze handelt als bij het* ꦗꦤ꧀ꦠꦶ *zie* ꦗꦤ꧀ꦠꦶ *II. Voorts aan het adres van een tijger, voor wien men een val stelde,* een toovergebed

uitspreken, *opdat hij in den val kome; ook, langs dergelijken weg, de wilde varkens* oproepen *om het gewas van iemand wien men een slecht hart toedraagt, te vernielen. Enz.— II.* [aksara] (den roeiriem diep in het water steken, ver van de boot af, om het water onder de boot door weg te stuwen in de tegenovergestelde rigting, waarin men de boot wil hebben. *De boot* [aksara] *Reizen door Soekapoera. K.) Verg.* [aksara] *en* [aksara]

[aksara] *SB.* in opschudding zijn; in rep en roer zijn.

[aksara] — [aksara] *SB. een sawah zooals dat geschiedt, bv. bij het voor de tweede maal ploegen,* onder water zetten; *een aanplant* besproeijen, water geven.

[aksara] — [aksara] *SB.* hangen *van een nest aan een boom of tak, van een kalong aan een tak, enz. — Ook* gezwollen *of* opgezet zijn, dik zijn, *van sommige lichaamsdeelen, bv. van den balzak, ook wel van een wang. Verg.* [aksara]

[aksara] — [aksara] *ongebr. in de Preanger; zva.* [aksara]

[aksara] — [aksara] *SB.* heen en weêr gaan, slingeren, heen en weer slingeren, *van een* [aksara] *ook* heen en weer gaan, *van iemands billen, terwijl hij loopt. Voorts, maar niet in de Preanger,* ([aksara] *zva.* [aksara] *en* [aksara] *zva.* [aksara] *Rg. K.*).

[aksara] — [aksara] *SB.* opschrikken, met een schrik wakker worden *'s nachts, zooals een kind dat met het een of ander bang werd gemaakt, wel doet.*

[aksara] *naam van een boom en van zijn eetbare vruchten, waarvan de pitten een olie leveren. — Inocarpus edilis. —* [aksara] *naam van een fatsoen van de* [aksara] *van een krisscheé. Verg.* [aksara]

[aksara] *in het Buitenzorgsche zva.* [aksara] *K.*

[aksara] *SB.* een waterschepper, *bestaande in een klapperdop met een houten steel.*

[aksara] — [aksara] *SB. een zaak* hangende houden, aanhouden, niet afdoen.

[aksara] *SB.* zich dompelen in een modderpoel, *van buffels, badaks en varkens. —* [aksara] plaats, waar buffels, badaks *of* varkens zich komen indompelen. *Verg.* [aksara] *en* [aksara]

ꦏꦒꦺꦠ꧀꧉ *SB.* opgeschrikt, aan het schrikken gemaakt, schrikken, *zoodat ze bevreesd worden en zich uit de voeten maken, van dieren, die men vangen of schieten wil. Rg. K.* ꦔꦒꦺꦠꦏꦏꦺ꧈ *een dier of dieren die men vangen of schieten wil,* doen schrikken, opschrikken.

ꦏꦶꦒꦺꦴꦤ꧀ *SB.* ontroerd, onthutst; niet op zijn gemak. — ꦏꦶꦒꦺꦴꦤ꧀ꦏꦶꦒꦺꦴꦤ꧀ *mvdsv.*

ꦏꦶꦒꦼꦩ꧀ꦧꦸꦏ꧀ *SB.* mest. — ꦔꦶꦒꦼꦩ꧀ꦧꦸꦏ꧀ mesten, bemesten.

ꦏꦶꦒꦼꦤꦶꦏ꧀ *SB.* nauwkeurig, nauwlettend, zorgvuldig; zóo, dat te dier zake niets meer te doen overblijft, *van het iets doen.*

ꦏꦸꦒꦼꦤꦶ *en* ꦏꦸꦒꦼꦤꦶꦏ꧀ *zie* ꦏꦤꦶ꧉

ꦏꦒꦺꦴꦭ꧀ *I. SB.* stalknecht, paardenjongen, staljongen. — *II.* ꦏꦒꦺꦴꦭ꧀ꦭꦸꦏ꧀ *Javanisme voor* ꦔꦔꦶꦒꦺꦴꦭꦏꦏꦺ *als dat zijn bekkeninstrumenten.*

ꦏꦸꦒꦺꦴꦗꦼꦒ꧀꧉ — ꦏꦸꦒꦺꦴꦗꦼꦒ꧀ꦏꦸꦒꦺꦴꦗꦼꦒ꧀ *zie* ꦏꦸꦒꦺꦴꦗꦼꦒ꧀ꦏꦸꦒꦺꦴꦗꦼꦒ꧀ *bij* ꦏꦶꦗꦼꦒ꧀ꦏꦶꦗꦼꦒ꧀꧉

ꦏꦒꦺꦴꦂ꧉ — ꦏꦒꦺꦴꦂꦔꦏ꧀ *1. SB.* houten sandalen; *men houdt ze aan de voeten, met behulp van een knop, die zich voorop de sandaal bevindt, en dien men tusschen den grooten en tweeden teen neemt.* — *II. B.L.* *voornaamwoord van den tweeden persoon. Men bezigt het tot God, tot den regent of wel tot een vorst, ook tot een zeer aanzienlijke. Verg.* ꦲꦤ꧀ꦢꦺꦠ꧀꧉ — ꦥꦸꦤꦶꦏꦶꦒꦺꦴꦂꦔꦏ꧀ *is soms vertaalbaar met U.Hoog Ed. Gestr. en bv. in het opschrift van een brief: Zijn Hoog Ed. Gestr.* — ꦱꦶꦥꦸꦤꦶꦏꦒꦺꦴꦂꦔꦏ꧀ *hetz.*

ꦏꦶꦒꦺꦭ꧀ *ook* ꦏꦼꦒꦺꦭ꧀ *SB.* liggen, neêrliggen *van velen, bv. te slapen of wel ziek.*

ꦏꦶꦒꦺꦴꦂ꧉ — ꦔꦶꦒꦺꦴꦂ *SB. een plantsoen ook (een of meer bamboestoelen (K.)* in zijn geheel omhakken.

ꦏꦒꦺꦴꦭꦶꦏ꧀ *zie* ꦏꦒꦺꦴꦭ꧀ *en* ꦔꦔꦶꦏ꧀꧉

ꦏꦶꦥꦒꦺꦴꦭꦶꦏ꧀꧉ — ꦔꦶꦥꦒꦺꦴꦭꦶꦏ꧀ *SB.* *parè* oogsten, ze afsnijdende vlak onder de vruchttroosjes, *zoodat ze niet gebost kan worden.*

ꦥꦏꦥꦒꦺꦴꦭꦸꦏ꧀ *SB.* stijf volzitten *met vruchten of bloemen;* in zware of groote trossen hangen, den boom als het ware bedekken, *van de bloemen of van de vruchten aan een boom.*

ꦏꦏꦒꦺꦴꦭꦸꦏꦏꦸꦏ꧀ *zva.* ꦥꦏꦥꦒꦺꦴꦭꦸꦏ꧀꧉ — (ꦏꦏꦒꦺꦴꦭꦸꦏꦏꦸꦏ꧀ gedeeltelijk reeds geel, gedeeltelijk nog groen, *van de parè op een en hetzelfde veld. K. Mij van elders onb.*).

[illegible] *onvertaalbaar* redewoord *voor* [illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* gemakkelijk, niet moeijelijk, ligt te doen.— [illegible] van *iets* beweren *of* zeggen dat het is gemakkelijk ligt te doen; *een te verrigten iets* te ligt achten.

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *naam van een boom.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *I. zie* [illegible] — *II. naam van een zangwijze.*

[illegible] *SB.* schilderij, plaat, teekening, portret, afbeelding.— [illegible] *en* [illegible] *iemand of iets* uitteekenen; van *iemand of iets* een afbeelding maken.— [illegible] *iets* beschilderen.

[illegible] *naam van een heester, Nauclea gambir, uit welks bladen door koking een dik sap wordt verkregen, dat in den vorm van blokjes, ongeveer zoo groot als een dobbelsteen, in den handel komt. De gambir is een der ingredienten voor den sirihpruim, en het zoogenaamde gambirwater, een oplossing van gambir in water, naar de verhouding van* 1/4 *of* 1/6 *blokje op een lierglas, wordt met goed gevolg tegen buikziekte gedronken. — Eindelijk is* gambir *ook de naam waarmeê de inlanders op Batavia het Koningsplein benoemen.*

[illegible] *S.* een dikken buik hebben, *van menschen, ook SB. van dieren. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *B.* in zijn schik zijn, blij zijn, *bv. met een berigt, een cadeau of derg. — Het woord wordt zelden gebruikt en dan nog slechts in brieven. — Verg.* [illegible] *en* [illegible] *Verg. ook de Jav. en Mal. Wdbk. op gambira.*

[illegible] *SB.* rammelend, met rammelend geluid, *bv. van een blaadje, ook* met gerinkink, *bv. van een spiegel, neêrkomen, vallen.* — [illegible] rammelen, rammelend; rinkinken, rinkelen, rinkelend.

[illegible] *SB.* bekken, *zooals hier en daar door den omroeper wordt gebruikt. Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* bij elkaâr zijn *ergens, iemand of iets, bv. een kreng,* omgeven, *van een menigte of een zwerm vliegen, muskieten enz. En van menschen: iemand, bv. een persoon, in een nooit te voren of zelden geziene kleederdragt, ook iets, bv. de door een koopman uitgestalde waren* omgeven.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *SB*. niet hard en eenigzins meêgevend, *als men er op drukt of het drukt, bv. van een kurk; voorts van brood en derg* los, niet hard. *Ook* schor, heesch, *van de stem. — Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* veel lusten, niet gauw genoeg hebben, een vraat zijn. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB*. vol bultjes, vol bultjes zitten, *tengevolge van de beten van sommige insekten; voorts van hoofdhaar:* zijn als de wol van een schaap, wollig en kroes; *en van een tapijt: of derg.* dik en wollig. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB*. heel gauw, rad, *van* [Javanese script]

[Javanese script] *I. SB*. knoest *van een boom.* — 2. [Javanese script] *iets* in het kleedje (*de samping*) *of wel* in een voorpand van het buisje voor zich dragen; *maar ook wel voor iets, onverschillig op welke wijze*, dragen, gewikkeld *of* geknoopt *bv.* in een karèmbong, een hoofddoek, *enz.* [Javanese script] hetgeen zóo gedragen wordt.

[Javanese script] *ook wel* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — *Voorts en dan ook wel* [Javanese script] *of* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *of* [Javanese script]

[Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *zie onder* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB*. zich aan het oog voordoen als een groen tapijt, *van het gras in een kebon, van de parè na lilir; enz.*

[Javanese script] *SB. naam van een inlandsch muziekinstrument, het is een soort trog, waarop metalen of houten staven liggen, die geslagen worden.* — [Javanese script] *of* [Javanese script] de gambang bespelen.

[Javanese script] — [Javanese script] *een plat of schimpend woord voor buik van een mensch:* balg.

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] (*in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese script] *Rg. K.*)

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* hooren *of* luisteren *naar iets, zooals een vermaning en derg., ook naar iemand;* gelooven, geloofslaan *aan iets,*

zoo als bv. iemands woorden; er geloof aan slaan.

ꦏꦏꦃ *SB.* buitengewoon sterk en moedig; iedereen aandurven en aankunnen; bovennatuurlijk sterk en van daar niemand vreezende, maar door iedereen gevreesd; *en van een paard:* meer dan gewoon vurig en sterk; bijna niet te houden *of* te bedwingen; nagenoeg ontembaar. ꦏꦏꦏꦃ *mvdsv.*— ꦏꦏꦏꦃꦲꦤ꧀ heldhaftigheid, moed.

ꦏꦺꦏꦺꦃ꧉ — ꦔꦏꦺꦏꦺꦃ *zva.* ꦏꦏꦶꦔꦤ꧀ *als men bv. zegt:* ...

ꦏꦶꦏꦶꦃ *SB.* benaming voor de rijst, als ze half gaar is, en ze, na van het vuur te zijn genomen, in een doelang werd gedaan, vervolgens werd besproeid met warm water en ten slotte omgeroerd (ꦲꦏꦸꦭ꧀ꦏꦸꦭ꧀).— *De gigih wordt door ze weêr op het vuur te zetten en gaar te doen worden,* ꦢꦁꦏꦺ꧉

ꦏꦸꦏꦃ *zie* ꦲꦁꦏꦸꦃ *en* ꦥꦸꦏꦸꦃ *I.*

ꦏꦶꦏꦶꦁ *S.* ꦱꦩ꧀ꦥꦶꦁ *B.* zijde, kant, flank.— ꦔꦏꦶꦏꦶꦁꦏꦺꦤ꧀ *S.* ꦔꦱꦩ꧀ꦥꦶꦁꦏꦺꦤ꧀ *B. iets of iemand* naast zich hebben staan *of* liggen; *iemand* naast zich hebben zitten. — ꦏꦶꦏꦶꦁꦥꦤ꧀ *S.* ꦱꦩ꧀ꦥꦶꦁꦥꦤ꧀ *B.* op zij van, naast *iemand of iets, regts of links of wel regts en links.* — ꦏꦏꦶꦏꦶꦁꦥꦤ꧀ *S.* ꦏꦱꦩ꧀ꦥꦶꦁꦥꦤ꧀ *B.* zijwaarts.— ꦥꦏꦶꦏꦶꦁꦏꦶꦏꦶꦁ *S.* ꦥꦱꦩ꧀ꦥꦶꦁꦱꦩ꧀ꦥꦶꦁ *B. van zitten:* zij aan zij *met iemand*, naast *iemand.* — ꦩꦶꦏꦶꦏꦶꦁ *ook* ꦩꦶꦏꦶꦁ *S.* op zijn zij liggen; *en van liggen:* op de zij; *voorts van zitten of staan:* met de zij *tegen iets.* — ꦩꦶꦏꦶꦏꦶꦁꦏꦺꦤ꧀ *iemand* op zijn zij leggen. — *B. vormen voor* ꦩꦶꦏꦶꦏꦶꦁ *en* ꦩꦶꦏꦶꦏꦶꦁꦏꦺꦤ꧀ *ontbreken.*

ꦏꦏꦁꦱꦸꦁ *zie* ꦏꦁ꧉

ꦏꦏꦥꦸꦁ *zie* ꦲꦏꦥꦸꦁ꧉

ꦏꦏꦁ *of* ꦏꦒꦏ꧀ *en ook wel* ꦒꦒꦏ꧀ *SB.* kraai, raaf (*Skr. kâga*, kraai *of* raaf).

ꦏꦺꦏꦺꦁ *I.* de mot, *het insekt van dien naam.* — *II.* ꦔꦏꦺꦥꦏꦺꦁ *en* ꦏꦺꦥꦏꦺꦁꦔꦺ *zie* ꦏꦺꦥꦏꦺꦁ꧉ *Verg.* ꦏꦺꦏꦺꦁ꧉

ꦏꦺꦏꦺꦁ *SB.* smoorlijk verliefd *op iemand, verloofde of pas gehuwde echtgenoot;* geen oogenblik afkunnen *van een kindje; ook:* geen oogenblik van elkander afkunnen, *van verliefden en van jonggehuwden.*

ꦏꦸꦏꦁ꧉ — ꦔꦸꦏꦁ *SB.* een actie *of* eisch instellen *ter zake van iets;* bij de

regtbank een aanklagt indienen; *ook een verhaal, dat men afbrak om iets anders te gaan vertellen, weêr* opvatten.

SB. bos *parè.* — *parè* bossen. — *Verg.* en zie ook

SB. mis, mislukt; verkeerd, onjuist; mislukken, verkeerd uitkomen.

— *ook* *SB. of wel, en zóo volgens den Reg. van Tjiandjoer, S.* *B.* bijten, op *of* in *iets* bijten; de tanden zetten *in iets, voor: iets* tusschen de tanden nemen — *mvdsv.* (*meer dan eenmaal, en zoo ook voor* knabbelen, knagen *aan iets.*)

I. SB. schroevedraaijer. — *II.* (*in het Buitenz. zva.* *I. K.*).

SB. in opschudding, gealarmeerd, gejaagd.

SB. nijptang. *Verg.*

— *SB.* blaffen, *van een hond; iemand of iets* aanblaffen. *mvdsv.* (*bij herh.*)

SB. zorgeloos, slordig, onattent, achteloos, ligtvaardig; *ook* oneerbiedig.

en *zie*

SB. steel, stok *waarbij men iets vasthoudt;* steel *van een vrucht;* steel, stengel *van een bloem of plant.*

— *SB. iemand* verschrikt maken, *zooals door plotseling bv.* *te roepen, nadat men achter hem geslopen is; ook een dier, bv. een paard,* doen schrikken, angstig maken, *door geschreeuw of derg.* — *een dier* wegjagen. — jaag dien hond weg.

— (*klemtoon op den tweeden lettergreep*) *SB. iemand* (*met iets, zoo als een waaijer*) bewaaijen, frissche lucht toewaaijen; *vuur of kolen* aanwaaijen, wind *of* lucht toedrijven (*met behulp van iets, bv. met een hihid*). — *een plat woord voor:* oor *van een mensch.* — *zegt men wel iemand, die niet wil luisteren, aau het oor trekkende. Verg. bij*

— *SB.* flikkeren, flonkeren, lichten; *ook* hoog opvlammen, *van een fakkel.* — *mvdsv.*

— *ook* *SB.* de halskwabbe, kossem *van een rund.*

ꦏꦿꦺꦴꦮꦺꦴꦁ *SB.* te wijd, *van de mouwen van een baadje of van de pijpen van een broek. Rg. K.*

ꦏꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ ꦔꦏꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ꦱꦏꦺ *en* ꦏꦼꦏꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ *zie het volgende woord.*

ꦒꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ *ook* ꦏꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ *klanknabootsend redewoord voor in het water storten of springen:* plomp; *voorts SB.* plompen, storten, zich storten, vallen *in het water, in zee enz. ook in een groot vuur, en, bv. van een insekt, ook in de of ander vloeistof, waarmeë een wadah is gevuld.* — ꦔꦒꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ꦱꦏꦺ *of* ꦔꦏꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ꦱꦏꦺ *iemand of iets* werpen *in het water, in een put enz.* — ꦏꦼꦒꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ *of* ꦏꦼꦏꦿꦺꦴꦧꦾꦺꦴꦱ꧀ storten *in het water, in een put of waterleiding, enz. Waar de zin door het voorgaande duidelijk is, worden de woorden* ꦩꦼꦁꦗꦼꦫꦺꦴ *in het water, wel eens weggelaten.*

ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦁ — ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦔꦤ꧀ *SB.* hoop, partij *vertrekkende of vertrokken, of wel onder weg zijnde menschen, ook dieren, zooals bv. paarden, rundvee enz.*

ꦒꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀ *onvertaalbaar* redewoord *voor* ꦔꦒꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏꦶ.

ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀ — ꦔꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀ *SB.* met de hand *of* met iets anders, *bv. met een wandelstok* slaan, kloppen op *iets of* tegen *iets, bv. tegen den wand, om iemand die slaapt in de kamer, naast die waarin men zich bevindt, te doen ontwaken.* — ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏꦤ꧀ te gelijk, op hetzelfde tijdstip plaats hebben, *bv. van het bewerken der sawahs ergens; voorts* gelijk op, *zonder dat er uitzonderingen gemaakt worden, bijv. van het te werk gesteld worden van een aantal personen.*

ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀ *zie* ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀.

ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀ — ꦔꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏ꧀ꦏꦶ *SB. de menschen, bv. de dienstpligtigen ergens,* met hun allen doen werken *of* zetten *aan iets, bv. aan het in orde brengen van de wegen; iets, bv. een weg, een waterleiding, enz.* doen in orde brengen door alle personen, die beschikbaar zijn. — ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏꦤ꧀ keer *of* maal werkens met velen, *dwz. met* ꦱꦥꦶꦫꦁꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏꦤ꧀. *Zóo* ꦱꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏꦤ꧀, ꦥꦶꦁꦥꦿꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦏꦤ꧀ *enz. met betrekking tot het af zullen krijgen of het klaar gekregen hebben van een arbeid.*

ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦒ꧀ — ꦔꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦒ꧀ *SB.* leven maken, gedruisch maken, *maar niet met de stem.* ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦒ꧀ꦏꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦒ꧀ *hetz.*

ꦒꦿꦺꦴꦪꦺꦴꦒ꧀ *klanknabootsend redewoord voor*

het [illegible] *van menschen, groote dieren en groote voorwerpen, bv. op den grond:* met een smak. — [illegible] neêrsmakken op den grond; met een plof neêrkomen. — [illegible] storten, ploffen *in iets, bv. in een put, in een kuil of derg.* (*onbedoeld.*) — [illegible] *iemand* wakker roepen, *iemand* door hard roepen, *bv. van ontwaak! ontwaak!* doen ontwaken.

[illegible] — [illegible] *I. zva.* [illegible] — *II. in het Buitenzorgsche, zva.* [illegible] *K. Zie „Verb. en Bijv." voor bl.* 767.

[illegible] — [illegible] *zeer plat woord voor* huis, woning. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] vallen, op den grond vallen, *van iets zooals bv. een jonge nangkavrucht uit den boom.*

[illegible] — [illegible] *SB.* met *iets op de wijze zooals de waschman doet met het goed dat hij bezig is te wasschen, d. w. z.* met een zwaai slaan; *iemand of iets* in dier voege slaan tegen den grond *of* tegen iets aan, *bv. tegen een boom.*

[illegible] *naam van een vischsoort; verg.* [illegible] — ([illegible] *zeker hout. Rg.*)

[illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible] *en zie ook* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* regt toe, regt aan.— [illegible] zonder er aan toe en zonder er af te doen, *van verhalen of vertellen; ook* op de hem van jongs af eigen wijze, *van iemands* [illegible]

[illegible] *SB.* gaan, gezet worden, *zooals in de gevangenis.*

[illegible] *zeer plat woord voor* [illegible] *ongeveer ons:* een kale rot zijn.

[illegible] — [illegible] *SB.* wijd *of* geheel open staan, *van een deur.*— [illegible] *een deur* wijd open zetten, wijd open laten staan.

[illegible] *I. zva.* [illegible] — *II. zva.* [illegible]

[illegible] *In het Buitenzorgsche* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *Rg. K.* — [illegible] *SB. bezigt men voor het* stappen *of* loopen *van iemand, dien men bv. 's nachts om of naast het huis hoort loopen.*

[illegible] — [illegible] *SB.* op

iets zooals een matras of derg. slaan *of* kloppen. ꦒꦼꦧꦿꦒ꧀ꦒꦼꦧꦿꦒ꧀ꦒꦼꦧꦿꦒꦤ꧀ ꦒꦼꦧꦿꦒ꧀ *ook* ꦔꦒꦼꦧꦿꦒ꧀ꦒꦼꦧꦿꦒꦤ꧀ ꦒꦼꦧꦿꦒ꧀ slaan, kloppen op *een dergelijk voorwerp.*

ꦒꦸꦧ꧀ꦭꦒ꧀ *SB.* klokken, *van een vuil ei, ook van de ten eenenmale gesmolten of veel waterdeelen houdende boter in een vaatje.*

ꦒ2ꦧ꧀ꦭ2ꦒ꧀ *zva.* ꦒꦸꦧ꧀ꦭꦒ꧀ *II.* (*Goblok, immers gŏblŏg? stupid, dull, wanting sense. Rg.*)

ꦒꦺꦧꦾꦂ — ꦒꦸꦩꦺꦧꦾꦂ *Jav.* schitteren, flikkeren. ꦒꦼꦧꦾꦂꦒꦼꦧꦾꦂ flikkeren, flonkeren, *bv. van een ster.*

ꦒꦺꦧꦾꦒ꧀ — ꦔꦒꦺꦧꦾꦒ꧀ *in het Buitenzorgsche zva.* ꦔꦥꦺꦭꦒ꧀

ꦒꦺꦧꦾ2ꦒ꧀ *SB. wel voor* plank. — ꦧꦶꦭꦶꦏ꧀ꦒꦺꦧꦾꦒ꧀ houten beschot. — (*In het Buitenzorgsche* ꦒꦺꦧꦾꦒ꧀ *ook* ꦒꦺꦧꦾꦒ꧀ *voor:* tot bewanding *of* omwanding gebezigde paloepoeh. *K.*) *Rg. heeft gobiog.*

ꦒ2ꦧꦾ2ꦒ꧀ — ꦔꦒꦧꦾꦒ꧀ *SB. naar het schijnt slechts in* ꦔꦒꦧꦾꦒ꧀ꦠꦤꦼꦩ꧀ *planten* te dikwijls begieten, te veel water geven. ꦔꦒꦧꦾꦒ꧀ꦒꦺꦴꦮꦺ met *iets, dat men onder handen heeft,* voortmaken; *het* met spoed afmaken.

ꦒꦧꦒ꧀ *SB. een vorm van* mazelen; roodvonk. *Verg.* ꦏꦼꦩ꧀ꦥꦼꦁ

ꦒꦧꦶꦒ꧀ — *SB.* ꦔꦒꦧꦶꦒ꧀ꦒꦼꦤ꧀ꦠꦺꦴꦭꦏ꧀ loopen, met de armen zwaaijende. — ꦒꦧꦶꦒ꧀ꦒꦧꦶꦒ꧀ꦭꦔꦤ꧀ *hetz.* — ꦔꦒꦧꦶꦒ꧀ꦒꦧꦶꦒ꧀ *iets* heen en weer schommelen met de hand, *de* ꦲꦸꦠꦺ heen en weer schommelen, *opdat die geraas make.* ꦔꦒꦧꦶꦒ꧀ꦒꦧꦶꦒ꧀ *van* ꦠꦺꦴꦭꦏ꧀ *gezegd: zva.* op buitensporige wijze.

ꦒꦧꦸꦒ꧀ *van* ꦭꦔꦶꦠ꧀ *en van menschen zva.* ꦏꦺꦴꦥꦺꦴꦁ

ꦒꦺꦧꦺꦒ꧀ *SB.* overvallen worden door de *koorts.* — ꦔꦒꦺꦧꦺꦒ꧀ schrikken, opschrikken, *bv. van een onverwacht berigt, dat iemand brengt. Verg.* ꦔꦒꦼꦥꦼꦒ꧀ *en* ꦔꦒꦼꦒꦼꦥ꧀ *Voorts* ꦔꦒꦺꦧꦺꦒ꧀ *een paard* schoonmaken, afwrijven met een doek, *soms in tegenstelling met, soms na voorafgaand roskammen. En* (*in het Buitenzorgsche:* zitten te bibberen van de *koorts K.*).

ꦒꦺꦧꦸꦒ꧀ — ꦔꦒꦺꦧꦸꦒ꧀ *SB. iemand of iets* slaan met iets, zooals een stok *of derg.* — ꦔꦒꦺꦧꦸꦒ꧀ꦒꦶꦤ꧀ *mvdsv.* (*bij herh.*). — ꦥꦔꦒꦺꦧꦸꦒ꧀ iets *bv. een stok*, waarmee men *iemand of iets* slaat. — ꦥꦔꦒꦺꦧꦸꦒ꧀ het heerschen

van een sterfte onder de menschen *of* onder *een diersoort, zooals de buffels. Verg.* ꦱꦱꦒꦧꦺꦴꦁ꧉

ꦒꦺꦢꦼꦧꦺꦴꦁ *SB. I. de* stam *van den pisang* (ꦮꦶꦁ). — *II. maar zoo niet in de Preanger, zva.* ꦔꦒꦔꦼꦧꦺꦴꦁ *ook zva.* ꦧꦔꦼꦧꦔ *voor* ꦥꦔꦼꦤꦸ꧉

ꦒꦺꦴꦧꦒꦺꦴꦧꦺꦴꦁ — ꦔꦒꦺꦴꦧꦒꦺꦴꦧꦺꦴꦁ *enz. zie* ꦒꦧꦺꦴꦁ꧉

ꦒꦺꦴꦧꦺꦴꦒꦺꦴꦧꦺꦴꦁ — ꦔꦒꦺꦴꦧꦺꦴꦒꦺꦴꦧꦺꦴꦁ *zeer plat voor* ꦔꦸꦤ *en (voor* ꦒꦺꦴꦁꦥꦤꦼꦧꦺꦴꦁ *K.).*

ꦔꦒꦔꦼꦧꦒꦺꦴꦁ — ꦔꦒꦔꦒꦔꦼꦧꦒꦺꦴꦁ *SB.* het hoofd schudden.

ꦒꦼꦧꦁ *of* ꦥꦶꦤꦁꦒꦧꦁ *een palmboomsoort. Corypha gebanga.*

ꦒꦺꦴꦧꦁ *SB.* het inlandsche zwaard, de inlandsche houwer.— ꦒꦺꦴꦧꦁꦱꦺꦴꦁꦏꦸ een lange gòbang, *en die gedragen wordt als een degen, d. w. z. langs het been hangende. Verg.* ꦧꦁꦱꦺꦴꦁꦒꦺꦴꦁ꧉

ꦒꦸꦁ ꦒꦼꦝꦺꦴꦁ *B.* rijkelijk, overvloedig, grootelijks; *voorts,* groot, aanzienlijk. — ꦥꦺꦴꦒꦼꦝ ꦺꦴꦁ *ook* ꦥꦺꦴꦒꦼꦝꦺꦴꦁ *B. voor* ꦥꦺꦴꦒꦼꦝꦺꦴꦁ de mènaks, de aanzienlijken. — ꦒꦼꦝꦺꦴꦁꦤ (*tegenover* ꦭꦶꦒꦼꦭ꧀) in het groot, in het groote; *en* ꦒꦼꦝꦺꦴꦁ *of* ꦒꦼꦝꦺꦴꦁꦤ *tegenover* ꦭꦶꦒꦼꦭ꧀ *zva.* in de eerste plaats; vooreerst. ꦥꦭꦶꦒꦼꦝꦺꦴꦁꦤ de aanzienlijkste, de hoogste in rang. — ꦥꦒꦸꦁꦔꦒꦸꦁ *zie* ꦔꦁꦒꦺꦴꦁ — ꦔꦒꦸꦁꦒꦸꦁ *ook* ꦔꦒꦸꦁ *iemand* loven, prijzen, vleijen; *een kind* in alles den zin geven. — *Verg. bij* ꦒꦸꦁ꧉ — ꦔꦒꦸꦁꦏꦺꦤ꧀ *iemand* op een hooger voetstuk plaatsen, dan past; *iemand* ophemelen. — ꦔꦒꦸꦁꦏꦺꦤ꧀ꦝꦶꦫꦶ zich zelf *enz.* — ꦥꦔꦒꦸꦁꦔꦒꦸꦁ *en* ꦒꦸꦔꦒꦸꦁ *zva.* ꦥꦼ ꦔꦒꦸꦁ꧉

ꦒꦁꦱ *SB.* het mengsel van metalen, waarvan sommige ꦔꦼꦤꦲꦼꦤꦺꦴꦁ en bep. de ꦒꦁꦱ vervaardigd worden (*Skr. kâmsa,* klokkemetaal. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*). *Verg.* ꦱꦒꦁꦱ꧉ ꦒꦼꦤꦶꦁꦱ *zie bij* ꦒꦼꦤꦶꦁ꧉

ꦒꦁꦱꦺꦴꦂ — ꦔꦒꦁꦱꦺꦴꦂ *ook* ꦔꦁꦱꦺꦴꦂ *SB.* slepen over den grond, den grond raken, *van den buik van een viervoetig dier, bv. van een varken; ook van den staart van een paard.*

ꦒꦁꦱꦶꦂ (*Jav.* een soort van groote krekel, die zich in den grond ophoudt).— ꦔꦒꦁꦱꦶꦂ *SB.* ondergraven, *om te stelen;* onder *een muur of pager van een huis of derg.* een gat graven, *om door dat gat binnen te komen; en van een dier zooals een varken: de wortels van een boom* ondergraven. —

[illegible] het ondergraven. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *in het Buitenzorgsche:* op zijn achterste voortkruipen, *van een lamme, ook van een kind, dat nog niet kan loopen. Rg. K.*

[illegible] — [illegible] *SB. iemand, dien men onder den voet heeft gekregen,* herhaaldelijk voortschuiven en weer terug trekken; *voorts gadoeng,* door heenstrijking over een werktuig van bamboe, dat zoo gemaakt is, dat het op een zeker punt als schaaf werkt, in dunne plakjes snijden.

[illegible] *SB.* veranderen, wijzigen, *bv. zijn gedragslijn of gezindheid.* — [illegible] *B. (sprekende van zich zelf mag men het niet bezigen)* van *iets* zich ontdoen door verkoop.

[illegible] *SB.* oneven, *van een getal. Verg.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* metalen bel, rond van vorm en gevuld met glas, ijzer *of* steentjes, *zoo dat ze, geschud wordende, geluid geeft. Verg.* [illegible] — *II. naam van een* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand of iets niet* met rust laten, plagen, storen, kwellen; *ook* aan *iets* raken (*er niet afblijven*).— *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* belletje. — [illegible] *iets* met belletjes behangen; *een dier, bv. een kat,* een belletje *of* belletjes aandoen. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] [illegible] *benaming van een soort kadoe. Rg. K.*

[illegible] *zekere riviervisch.*

[illegible] *naam van een in het wild groeijende vrucht. (Cissus Arachnoidea, of the family of Ampelidae. Rg.).*

[illegible] *SB.* strot, gorgel; keelgat. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *een soort van marter.*

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* rust hebben, met rust gelaten worden, *van grond of van een veld, nadat het voor de eerste maal is bewerkt.* — [illegible] *een veld* eenige dagen met rust laten, *alvorens het verder te bewerken; voorts* [illegible] *ook van het vleesch of visch roosteren:* niet heel digt bij het vuur *of* hoog boven het

het vuur, *zoodat het roosteren langzaam geschiedt.*

naam van een in wateren groeijend gras.

2 *zva.* of *van een bosch.* — een woud, (*primeval forest. Rg.*).

SB. benaming van een soort geruit of gestreept goed, dat op Java wordt ingevoerd. — *een soort pòleng.* — *een soort*

zva. II. *maar volgens sommigen verbiedt het spraakgebruik, dat hier echter weifelt, dat men het voegt voor* en — *Voor* en *wordt het niet gevoegd. Dit voorvoegsel, ook wel eens* en *is het Mal. be of ber, en men vindt het o. a. nog bij* *enz.*

2 *SB.* och! kijk! zie! *ook:* wel, welnu, nou.

zie *bij*

2 *zva.*

I. SB. kijk! zie! *ook:* kijk eens aan. *Bv. als men zegt: „en kijk eens aan, daar vond hij" enz. Voorts:* zich vertoonen, in 't zigt komen; *ook zva.* *enz. Wordt* *gevolgd door een werkwoord, waarmee* zien *wordt beteekend, om te zamen met dat werkwoord te beteekenen* in 't gezigt krijgen, *dan is het op zich zelf onvertaalbaar.* — nu zie ik duidelijk; nu is het mij duidelijk *of* helder. — *II. zie*

voor *in de saïr, bl.* 27,

2 *wel eens voor*

SB. gevoelloos van de koude; *ook* gevoelloos, als dood, *van een lichaamsdeel, zooals bv. de hand, daar men op gelegen heeft, of wel het lichaamsdeel, dat men op de een of ander wijze gevoelloos heeft gemaakt. Verg.* *bij* — *mvdsv. bv. van de vingers.*

2 2 *in het Buitenzorgsche zva.* *en ook zva.* vochtig, *van den grond, als die bedauwd is of na stofregen. K.* — *of* opgezet, *bv. van een pas*

bevallen vrouw, omdat de kraamzuivering niet naar behooren was.

[illegible] *SB.* een boos gezigt zetten, kwaad kijken, zuur kijken. *Verg.* [illegible] — [illegible] *tegen iemand* een kwaad *of* zuur gezigt zetten.

[illegible] — [illegible] *SB. van het water:* aanhoudend opwellen *of* weêr opwellen *in een put, zoodat men dien niet leég kan scheppen; ook* aanhoudend binnendringen, *zooals door de naden, in een boot. — Voorts S.* [illegible] *B.* (*van een aanzienlijke*) aan een stuk door, *van praten.*

[illegible] *I. SB.* bouw, *naam van een vlaktemaat,* 500 *Rijnlandsche* □ *roeden. — II. SB.* reuk, lucht, stank; stinkend, stinken. *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets* voegen *of* doen *bij iets anders, zoodat het er onder of door heen is of wel er niet van afgezonderd is.* — [illegible] vermengd *met iets; met iets* er onder, er door heen *of* er bij; gepaard *met iets, bv. van regen gepaard met wind. — Verg.* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* hoofdhaar.

[illegible] *zva.* [illegible] *K.*

[illegible] *of* [illegible] *SB.* maar, slechts, alleenlijk; dan maar; *ook wel eens:* steeds, steeds maar. *Niet zelden ook is* [illegible] *of* [illegible] *slechts een stopwoord.* — [illegible] *soms:* ja, het is waar; ja, ik geef toe.

[illegible] *Ar.* بيت huis. — [illegible] *Ar.* بيت المقدس Jeruzalem.

[illegible] *SB.* betovergrootvader, betovergrootmoeder; achterachterkleinkind.

[illegible] *in het Buitenzorgsche:* ringbaard en knevel. — [illegible] ringbaard. *K. In de Preanger:* [illegible] *S.* behaard, met haar bedekt, *van de schaamdeelen.*

[illegible] *SB.* aarsdarm. — [illegible] *een zeer platte uitdrukking.* [illegible] *zegt men soms, willende hem die iets vertelt te kennen te geven dat men hem niet gelooft.*

[illegible] *SB.* weerspannig, weerspannig zijn; het hoofd niet willen buigen; zich niet willen onderwerpen *of* overgeven.

[illegible] *SB. de* schacht *van een lans. K. Zie ook* [illegible]

[illegible] *SB.* gedeeltelijk uitgestort, gestort; *en van terrein ook van het erf, waarop een huis of derg. zich bevindt:* afloopen, *bv.*

naar het zuiden, zoodat dien kant uit het regenwater wegstroomt. — [illegible] *iets* storten, plengen. — [illegible] al te veel, meer dan noodig, met te ver gaan, *van* [illegible] *of* [illegible] *iemand de les lezende of kapittelend.* — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* het benoodigde *voor iets, van daar ook* materialen *voor een huis of dergelijke; voorts* gereedschappen, instrumenten *voor iets benoodigd; enz.* — [illegible] *ook wel* [illegible] *iemand iets* meêgeven, *bijv. aan hem, die op reis gaat, het noodige reisgeld; ook iemand* voorzien van het noodige, *bv. den gehuurden werkman van voedsel en van de noodige gereedschappen; voorts iemand iets* (*of* het noodige) meêgeven *bij trouwen; en iemand een of meer personen, zooals bedienden of soldaten,* tot assistentie meêgeven *of* tot zijn dienst verstrekken. [illegible] *ook wel* [illegible] *iets* meêgeven *aan iemand, bv. om weg- of over te brengen of wel het noodige voor zijn reis. Enz.* — [illegible] *of* [illegible] hetgeen wordt meêgegeven *aan iemand of* gesteld tot zijn beschikking.

[illegible] *SB.* open, met een gat er in, *van eén lichaamsdeel, en wel in dier voege dat een grooter of kleiner stuk van het vleesch ontbreekt, bv. doordien het er werd uitgebeten door een hond.*

[illegible] *zva.* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* eertijds, voorheen.— [illegible] van ouds af; van den beginne aan.

[illegible] *SB.* ongezeggelijk, stijfhoofdig, eigenzinnig.

[illegible] *SB.* kaaiman, krokodil (*Kw.* [illegible] *Jav. Wdbk.*).

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *en* [illegible] *ook* [illegible] *SB. rauwe rijst, ongekookte erwten en derg.* eten. *Maar gemeenlijk* [illegible] *of* [illegible] *als men vraagt, bv.* [illegible] *En dan ook in het antwoord, bv.* [illegible] — [illegible] *of* [illegible] *mvdsv.* (*van meer dan een persoon*).

[illegible] *S.* [illegible] *B.* hals, nek; kraag *van een baadje of jas.* — [illegible] *iemand* den strop om den hals doen.

[illegible] *SB. met* [illegible] *er wel achter tot versterking,* best mogelijk; misschien wel.

[Javanese] ..... [Javanese] best mogelijk .....
maar even goed mogelijk. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* liegen; leugen, leugens; *en* niet getrouw teruggeven, *van een spiegel.*— [Javanese] een leugen *of* leugens opdisschen, een onwaarheid *of* onwaarheden vertellen. [Javanese] *iemand* beliegen. — [Javanese] *iemands* gelieg, liegen, leugens.— [Javanese] leugentaal, leugens, onwaarheden. — [Javanese] leugenaar.

[Javanese] *SB.* nu, dat; omdat.

[Javanese] *SB.* verborgen, verstopt, verscholen; niet in het oog loopen, uit het gezigt zijn. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *naam van een tijdperk van den parè groei.*

[Javanese] — [Javanese] *daarnevens* [Javanese] *zva.* [Javanese] beminde. *Maar in sommige streken* [Javanese] *voor het meisje of de vrouw en* [Javanese] *voor den jongeling of man.* [Javanese] verzeid *of* verloofd *aan* ([Javanese]) *iemand.*

[Javanese] *SB.* zaaiparè, zaailing, zaailingen. *Verbonden met den naam van het gewas of de plant, ook voor* zaad, zaaiplant *van een gewas of plant, zooals bv. tabak, katjang, enz.* [Javanese] kweekbedding.

[Javanese] *en gew.* [Javanese] *het mannetje van de* [Javanese] *Zijn geluid wordt beschouwd als de voorbode van de komst van dieven.*

[Javanese] *naam van een soort* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *en* [Javanese] *bv. van een klappervrucht, die uit den boom op den grond viel.*

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* scheenbeen.

[Javanese] *I. naam van een zoetwatervisch.* *II. SB.* opgezet, opgezwollen, *van den buik, bv. tengevolge van eten; maar volg. K.:* een opgewollen buik hebben van het eten, *en van een kind:* een rijstbuik hebben. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zekere kleine kikvorsch.*

[Javanese] *SB.* buil, huidopzetting; met een buil zijn, *bv. van het hoofd als men dat stiet.*

[Javanese] (*Holl. boontjes*) *of* [Javanese] *een speciaal soort van katjang.*

[Javanese] *SB. naam van een spel, dat veel overeenkomst heeft met* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met de oogen wijd open; *en van een oog of de oogen:* wijd open. — [Javanese] uitpuilen, uit het hoofd puilen, uitpuilende, *van de oogen van iemand die woedend kwaad is, van een zieke enz.* — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *I.* [Javanese] *zie* [Javanese] — *II.* [Javanese] *SB.* verongelukken, wegraken, niet groot worden, sterven, *van jong pluim- en ander vee; ook van iemands kinderen:* sterven, niet groot worden. — [Javanese] moeijelijkheden; een of ander voorval van onaangenamen aard. — [Javanese] *zva.* als er iets mogt gebeuren (*van onaangenamen aard.*). — ([Javanese] *in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *Bv.:* [Javanese] *K.*)

[Javanese] — [Javanese] *SB. een dier, zooals een paard* met zijn tweeën leiden, *in dier voege dat het paard in het midden loopt, en wel* aan twee touwen, *vastgemaakt aan de uiteinden van het gebit; een losgebroken paard* met zijn tweeën vangen *of* trachten te vangen met behulp van een touw, *dat men het dier om den hals slingert; iemand* met de armen uitgestrekt, vastbinden.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* regt, juist, waar, naar waarheid; goed, behoorlijk, billijk; het regt; gelijk, gelijk hebben. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* billijkerwijs, eigenlijk, regtens; behooren. — [Javanese] *SB.* teregt komen, te land komen *op of in iets; loopen* regt aan *op iets of iemand; wijzen met den vinger* regt *op iemand of iets.* — [Javanese] *SB.* toevalligerwijs raken *of* treffen; *ook* treffen op *bv. maandag;* zamentreffen met *iets; en van een boek:* toevallig handelen *over of* geschreven zijn *in een zekere taal; voorts zva.* [Javanese] het trof juist. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* het trof juist, toevallig, dat treft goed; van pas, juist ter snede; naar behooren, billijk, regtvaardig; oppassend, zich goed gedragende; zooals die (dat, het) behoort te zijn. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. een kanon, geweer of pistool* rigten *op iemand of iets; iets, zooals een schip*, aansturen *op iets; een djampè* rigten, dirigeeren *naar iemand; water* leiden *in iets, zooals een vijver; en zva.* [Javanese] *I.* — [Javanese] *SB.* met

een geweer, pijl enz. mikken *op iemand of iets.* — *S.* *B.* regterlijke uitspraak, beslissing, afdoening. — de regtsprekende ambtenaar. — *S.* *B.* in waarheid, in opregtheid. — *S.* *B.* niet op een bepaald doel aan; zoo maar, zonder op een, *bv. van de hoop bij elkaar staande herten*, bepaald te mikken, *schieten.*

SB. van parè, katjang, enz. gevuld, goed gevuld; *en van een kawoeng:* het tegenovergestelde van — *van katjang:* met alle boontjes even mooi. — *het tegenovergestelde.* — *benaming van een tijdperk van den parègroei, en wel als de korrel zich gevormd heeft, maar de bekleeding nog groen is.*

SB. knap, zijn zaken goed kennen. *Verg.* *en*

— *SB.* een handje helpen; behulpzaam zijn, meêhelpen aan *of* in *iets.* — *hetz.* — *zva.*

SB. met de oogen open; de oogen open doen, hebben of houden. — *mvdsv. (van meer dan een pers.)* *de oogen* openen, open doen, *ook in fig. zin, bv. met betrekking tot het kiezen van een vrouw.*

SB. doodloopend, *van een weg;* niet doorloopen, *van een gat of holte.* — den bijl er bij moeten neêrleggen; aan den grond zitten. *Als een trouwens geheel overbodig aanvulsel, worden achter* *wel eens gevoegd de woorden:*

naam van een boom (Ficus glabella. Rg.). De bladen worden bij wijze van lalab gegeten.

eigenn. Bantam.

I. SB. het touw boven aan een *Verg.* *en* *II.*
II. *zie*

SB. buikband, *van goud, zilver of passement, voor een vrouw. Verg.*

zie

naam van een boom. Visenia umbellata. Rg.

en gew. *SB.* de in den regel droogliggende, maar bij hoogwater onder-

loopende, met steenen of kiezel bedekte en zich hetzij aan een kant, hetzij regts en links van het water, aan den binnenkant van den oever van een rivier uitstrekkende zoom. — *Verg.* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *en* [illegible] — [illegible] spelende gooijen *bv. met steenen.* — [illegible] *en* [illegible] *zoomede* [illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*

[illegible] 2 [illegible] 2 *naam van een zoetwatervisch.*

[illegible] — [illegible] *SB.* tegen elkaâr aan slaan, *bv. van de poten van twee stoelen, die tegelijk, door een persoon, uit de kamer worden gebragt, ook van twee* [illegible] (*namelijk van de* [illegible]), *die te digt bij elkaar staan; enz.*

[illegible] 2 *naam van een boom aan de zuidkust, van welks vergiftige vruchten men lintings maakt. K.* (*Volg. Hasskarl, Cerbera odallam. Hmlt*).

[illegible] *Holl. SB.* waterpas.— [illegible] waterpassen.— [illegible] iets waterpassen. — [illegible] *of* [illegible] waterpasinstrumenten.

[illegible] 2 — [illegible] *SB.* op het geval af, op goed geluk af, *bv. voortzeilen, voortloopen, enz.*

[illegible] *SB.* krom, gebogen, *van een zwaard, van een gòbang; voorts* buitenwaarts zich omkrullend, *van de oogharen,* buitenwaarts omgebogen, *van hand of arm; en* schuin afgeslepen (*bij het* [illegible]) *van de tanden. Hetgeen mooi wordt geconden.*— [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* hard, nog hard, *van allerlei eetwaren, die na bereiding nog hard zijn, terwijl ze* [illegible] *zacht, moesten wezen; ook van een gezwel, d. w. z. dat het niet of nog niet door wil breken; enz.*

[illegible] *SB.* belemmerd worden in den groei, lang werk hebben om groot te worden, *van menschen, dieren en planten; van de laatste bv. doordien ze gedurig worden verpoot;* ook niet goed gaar worden, niet gaar willen worden, *van iets, dat bv.* [illegible] [illegible] *of* [illegible] *en dat men ieder oogenblik van het vuur verwijdert, bv. om te zien of het nog niet goed is.*

[illegible] *ook* [illegible] *SB.* gezwollen, *van de oogen, zooals door schreijen.*

[illegible] *SB.* staart, *ook van een ploeg,* ploegstaart; *voorts* dat gedeelte van een mes *of* derg. wapen, dat in het handvat wordt gestoken; *en* de stok, de nabootsing van den staart van een slang, achter op de bedekking van een padati. *Zie ook* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *maar zoo slechts in het Buitenzorgsche, zva.* [illegible] *Voorts: SB.* een in *of* van den vuurhaard overgebleven stomp brandhout. *Men meent dat de vrouw, die gaat zitten op zoo'n* [illegible] *wordt* [illegible] *d. w. z. dat zij, als ze wordt beslapen, ook zeker zwanger wordt. Voorts dat de man, die op zoo'n* [illegible] *gaat zitten, wordt* [illegible] *d. w. z. dat als hij een vrouw beslaapt, ze ook zeker zwanger wordt.*— [illegible] een in lang gras *of* in bladen ingepakten visch; *ook wel eens vergelijkender- en spottenderwijs voor iemand, die zoo gebonden is, dat hij zijn beenen niet kan buigen, en zoo lijkt op een groot pak.*— [illegible] *een visch in lang gras of bladen pakken; en* van *iemand* een [illegible] maken, *d w. z. hem zóó binden of zóó in iets wikkelen, dat hij lijkt op een* [illegible]

[illegible] *SB.* een rijstmaat van klapperdop, inhoudende een half kati. *K. Mij van elders onbekend. — Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB. van een pager;* met een gat er in gestooten, *bv. door een buffel.* [illegible] in *een pager* een gat stooten, *van een buffel, een rund enz.*

[illegible] *zva.* [illegible] duidelijk, *bv. van het iets vertellen. Ook* (het tegenovergestelde van [illegible] *Rg. K.*).

[illegible] *SB.* de houten scheê van een kris, tot aan de [illegible] *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *Voorts* [illegible] *en dan ook wel* [illegible] *SB.* rijtuigkussen, *of* ander derg. kussen, *bv. van een bank; eindelijk nog* [illegible] dat gedeelte van een ploeg, waaraan het ijzer bevestigd is.

[illegible] [illegible] *of* [illegible] *SB. iets in een hoofddoek, zakdoek, baadje of derg.* inwikkelen, pakken, knoopen *enz.* zoodat het een pak *of* pakje wordt.— [illegible] pak *of* pakje, *waarvan het hulsel is een doek, bv. een hoofd of zakdoek, een baadje*

of derg. Verg. [illegible] — [illegible] *ook* gewikkeld *in of* omwikkeld *met een net, bv. van het dier, dat daarmeë werd gevangen.*

[illegible] *SB.* bultje, puistje, zwelling, *tengevolge van een mierebeet of derg.*— [illegible] *mvdsv. ook* volzitten met zulke bultjes *of* puistjes.

[illegible] — [illegible] *SB. iets (regts of links uit)* van zich afwerpen, wegwerpen, *ook tegen iets aan, bijv. een glas tegen den muur. Verg.* [illegible] — *(In het Buitenzorgsche,* [illegible] *zva.* [illegible] *Rg. K.).*

[illegible] *SB.* wilde stier. — *Het wijfje noemt men* [illegible] *of kortweg* [illegible]

[illegible] *Kw. SB.* ordeteeken, ridderorde.

[illegible] *SB.* verminkt, geheel of gedeeltelijk er af, *van een lichaamsdeel, bv. van een vinger, een been enz. Voorts van den staart van een dier, zooals een paard, hond of aap, zoomede van vinnen:* afgehakt. — [illegible] *den staart van een dier, van een visch ook de vinnen,* geheel *of* gedeeltelijk wegnemen, *van een paard door afknipping, en van andere dieren, zooals bijv. een hond, aap enz. door afkapping of afhakking.* — [illegible] [illegible] mijn arm moge tot den oksel toe afvallen, *een zelfvervloeking.*

[illegible] *SB.* ster, sterren. — [illegible] de morgenster. — [illegible] *of wel* [illegible] *ook* ([illegible] *Rg.*) staartster.

[illegible] *SB.* komkommer. *Men onderscheidt verscheiden soorten.*

[illegible] *I. SB.* goed, geld, goederen, geld en goed; kapitaal, middelen (*Skr. bhânda,* kapitaal). [illegible] goederen, geld, have en goed, bezittingen. — [illegible] met zijn hart hangen aan geld en goed en er steeds op uit zijn dat te verkrijgen *of* hetgeen men heeft te vermeerderen; tenzij men er voordeel bij heeft, niet kunnen scheiden van iets dat het zijne is. — [illegible] *iets* voor zich nemen, zich toeëigenen; *iets, dat het eigendom van een ander is,* onder zich hebben.—*II.* [illegible] *SB. iemand* de handen op den rug binden. — [illegible] *mvdsv.* — (*Skr. bandha,* binding, band.)

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible] *Het is ook B. voor* [illegible]

[illegible] *SB.* bekken, *zooals wordt gebruikt bij het rondklinken van iets, ook als muziek-*

instrument. *Zie* [Javaans] — [Javaans] *iets* bij bekkenslag bekendmaken.

[Javaans] *SB. benaming van de wijze van dragen van den hoofddoek als men zooals wij zouden zeggen »gekleed" is. De doek zit strak om het hoofd, twee uiteinden zijn in den nek netjes in een knoop vereenigd, terwijl een of beide tippen der zaâm gevoegde punten van den doek zich vertoonen boven aan het voorhoofd.* [Javaans] zich den hoofddoek zóo omdoen; *ook:* met den hoofddoek zóo om. — [Javaans] *een ander* den hoofddoek zóo omdoen; om *iemands hoofd* den hoofddoek zóo doen.

[Javaans] *SB.* vlag (*Port. bandeira*). — [Javaans] vlaggemast.

[Javaans] *zekere gekruide drank, die op de straten wordt verkocht.*

[Javaans] *gemeenlijk slechts scheldenderwijze, maar in sommige streken slechts een niet hoffelijk woord: zva.* [Javaans] *ook* familie, maagschap. — [Javaans] *zva.* [Javaans] *ook:* de heele familie *van iemand*, van den stamvader af tot den jongsten afstammeling toe. *Verg.* [Javaans]

[Javaans] *SB.* slinger, *om meê te werpen.* — [Javaans] *iets zooals een steen* met een slinger werpen *naar iemand of iets.*

[Javaans] *SB.* varken, zwijn. — *Verg.* [Javaans] *en* [Javaans]

[Javaans] — [Javaans] *SB.* een knoop hebben, met een knoop zijn (*aan een der uiteinden*), *van een door een naald gestoken draad.* — [Javaans] *een door de naald gestoken draad* voorzien van een knoop (*aan een der uiteinden*).

[Javaans] *naam van een vogelsoort, behoorende tot de zoogenaamde rijstvogeltjes.* — *Verg.* [Javaans] *en* [Javaans]

[Javaans] (*Volgens Jav. Wdbk.* [Javaans] *Kw. en zva.* [Javaans] *Ook banding, Mal.* wedergade.) — [Javaans] *SB.* digt bij (*ook wel met den zin van te* digt bij) zich bevinden *of* zijn, bij *iemand of iets, bv. van iemand bij een ander, van opgestapeld hout bij opgestapelde bamboe; enz.* — [Javaans] *maar gew.* [Javaans] *bij het* [Javaans] *den lezer* volgen en zoo noodig verbeteren; *zoo ook bij collationneeren, hem die opleest,* volgen. — [Javaans] *zva.* [Javaans] — [Javaans] wedergade.

[Javaans] (*zva.* [Javaans] *Rg. K.*) *en naam*

van een regentschap, van een daartoe behoorend distrikt, zoomede van de in dat distrikt gelegen hoofdplaats van de Preanger Regentschappen: Bandoeng, Bandong. — […] […] *wel, maar verkeerdelijk, voor* […] […] *zie bij* […] — ([…] *zva.* […] *Reg. Tj.*).

[…] — […] *ook* […] *SB. water* opdammen. *Verg.* […] — […] het opgedamde water, *en van daar ook* kleine sitoe. — (*In het Buitenzorgsche* […] *èn* de dam, *waarvoor in de Preanger* […] *èn* het opgedamde water. — *K.*). — *Verg.* […] *zoomede* […] *en* […]

[…] *zva.* […] *zie bij* […] *Verg.* […]

[…] — […] *SB.* op *iets, bv. een vuur dat men wil uitdooven, ook op iemand, bv. een langslaper, om hem te doen ontwaken,* een stroom *of* gulpwater gieten.

[…] 2 […] 2 *SB.* pakje, *gewoonlijk van* 10 *koekjes,* kawoengsuiker. — […] een zoo'n pakje. *Verg. bij* […] *II.*

[…] *of* […] *SB. zóo noemt men in tegenstelling met de* […] *hem die zich in een dorp van elders komt vestigen of heeft gevestigd.*

[…] *Jav.* water. — […] *en gew.* […] *S.* […] *B.* zich de handen *of* voeten wasschen; *ook* de vingers natmaken, *voor het eten, opdat de rijst er niet aan zal blijven kleven, of na het eten, tot reiniging.* — […] *vechthanen, als ze aan het vechten zijn, van tijd tot tijd, en evenzoo na afloop van het gevecht,* met water *waarmeë men den mond vulde,* met kracht bespuwen *of* bespuiten; *ook ze onder het gevecht van tijd tot tijd* hals en kop met water natmaken. — *Verg.* […] *en* […]

[…] 2 — […] *zie het voorgaande woord.* — […] *zie* […]

[…] 2 […] 2 *SB.* fijngestampte *of* gebroken rijstkorrel, fijngestooten rijstkorrels.

[…] *SB.* uit het water komen *of* stijgen; stappen *aan wal, bijv. uit een boot. Verg.* […]

[…] 2 […] *SB.* gekheid maken, *met woorden. Verg.* […] — […] met *iemand* gekheid maken, *iemand* eens

willen beetnemen (*met woorden*), den spot drijven met *iemand. Verg.*

Kw. SB. buitengemeen, geweldig, uiterst, in de hoogste mate, hevig. — *ook* het al te erg maken *met iemand*. (*Skr. bhinna*, gebroken; *verg. Mal. bahina of bina*, geweldig. *enz. Cohen Stuart. Jav. Wdbk.*).

2 *S.* *B.* kunnen, mogen; het kan, het mag; geraakt, gesnapt, gepakt, gevangen; gemaakt, vervaardigd, gebouwd; verkregen, gekregen, bemagtigd; *ook* helpen, geven, *i. d. z. waarin wij helpen of geven bezigen, als we bv. zeggen „het helpt niets dat je er om huilt, er schiet je niets anders over als" enz.— Voorts* *SB. hulpwoord om in een zin te vormen een verleden deelwoord.* — *S.* *B.* krijgen, verkrijgen, bekomen, mogen, geoorloofd zijn, permissie krijgen; het winnen, *met betrekking tot spelen, procederen, enz. Voorts:* blijven, overblijven *gedurende een zekeren tijd ergens;* den duur verkrijgen van *bv. een maand; een zeker tijdsverloop, bv. zes maanden*, lang. *Verder:* raken in *bv. gevaar.*— de overwinning behalen, het winnen. — een fout begaan, begaan hebben.— het moet volstrekt, het is absoluut noodig.— *Tot een meerdere sprekende is de uitdrukking minder gepast, van daar geen B.* — *SB.* tot echtgenoot *iemand* krijgen; *ook iemand of iets* vermeesteren, magtig worden, bemagtigen, *voor zich zelf of voor een ander.* — *SB. iemand iets* doen verkrijgen *of* magtig worden.— *S.* *B.* hetgeen iemand, *die terugkeerde van elders, van daar* meêbragt; *voorts SB.* opbrengst, oogst, buit.— zonder goed gevolg, zonder succes. — *ook* ondoenlijk, niet te doen.— *S.* *B.* zooveel mogelijk, zooveel doenlijk.

2 *SB. naam van een muziekinstrument. Het is een raam waarin 14 bekkens in twee rijen zijn geplaatst. Op deze bekkens wordt geslagen.*

SB. verstandig, vernuftig, knap, bedreven. — *Van het ong.* *zie ook aldaar.* — *Verg.*

— *S.* *en* *B.*

lezen; *een gebed of derg.* opzeggen, uitspreken; *iets zo'als bijv.* [illegible] zeggen. — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *zie* [illegible] *Verg.* [illegible]

[illegible] (*Jav.* stank, stinken, *als verrot vleesch; ook van stank in het algemeen.*)— [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *van* [illegible]

[illegible] *SB.* lek, lek zijn, *maar gemeenlijk slechts van een vaartuig.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *schijnt te beteekenen:* met elkaâr aanzitten. *Voorts maar gew. en ook beter:* [illegible] met elkaâr gaan eten *op de sawah of hoema, d. w. z. naar de saoeng sawah of saoeng hoema.* — ([illegible] *in het Buitenzorgsche voor:* klaarstaan, *van het eten*); *dus zva.* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *en volgens sommigen slechts van een man.*

[illegible] *zeer plat word voor mond:* bek, snater, muil. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *zeer plat voor* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] jij roert je snater veel te veel.— [illegible] *spreekw. voor:* er gauw aan toe zijn om iemand een standje te maken en in dat opzigt slechts gul. — [illegible] *insgelijks een spreekw.* lastig *of* ongemakkelijk, maar gul.

[illegible] *SB.* stuk, aan stukken, gebroken, *van iets dat vocht inhoudt, bv. van het ei, daar iemand op trapte, van de klappervrucht, die uit den boom op den grond te bersten viel, enz. voorts van een zweer:* doorbreken, *ook* door, *als een gevolg van doorprikken of er in steken met een lancet.* — *Eindelijk ook* schieten *van het teelvocht, bij* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* haastig gaan *of* loopen; zich reppen *of* zich spoeden *ergens heen; en* uiterst, zeer, *van* [illegible] *Verg.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *maar volg. sommigen altijd* [illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iets* parfumeeren, *bv. kleeren, door er welriekende bloemen in of tusschen te leggen.*

[illegible] *SB.* strik, *om een dier, zooals bv. een hert te vangen.* — *Verg.* [illegible] en [illegible]

[illegible] *I. SB.* vliegend snel loopen, loopen als een haas. *Gevolgd door* [illegible] *is het een redewoord om met dat laatste te beteekenen* opvliegen, wegvliegen.

II. [illegible] *ook wel* [illegible] *en* [illegible] *een eigenlijk Mal. voorvoegsel, waarover men zie de grammatica.*

[illegible] — [illegible] *SB.* wegvlugten, zich uit de voeten maken.

[illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] 2 *Holl. SB.* boor, *en zoowel het geheele werktuig als het eigenlijke* boorijzer, *dat gestoken is in de* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] tien millioen. *Reg. Tj.* ([illegible] *kw.* [illegible] honderd millioen. — *Skr. wâra,* groote menigte. *Jav. Wdbk.*) — *II.* (*Kw. zva.* [illegible] mogelijk, misschien, indien. *Jav. Wdbk.*) — [illegible] *van* [illegible] (*en dit voor* [illegible]) *en* [illegible] *SB.* het moge zijn dat niet; het is niet juist noodig.

[illegible] *I. SB.* met; met *iets* er nevens *of* er bij; en, zoomede; middelerwijl, tegelijkertijd; *ook ons* al *in bv. al schreijende.* — [illegible] *hetz. Voorts* [illegible] *zva.* en, *in een uitdrukking, als deze:* [illegible] en wie heeft nu mijn tabak weggenomen! *Of wel als de volgende:* [illegible] *Enz.*

II. [illegible] *SB.* zuur worden, bederven, *van (bereide) groenten en derg. doordien men ze liet staan.* — *Ook:* van den vorigen dag, niet versch; *zóó* [illegible] water, dat men heeft laten overstaan, *in plaats van het door versch te vervangen.* — [illegible] het speeksel, dat men 's morgens bij het ontwaken in den mond heeft. — [illegible] van [illegible] *of* [illegible] païs maken, die men *dan, alvorens ze te eten,* een nacht *of* een dag (*van 's ochtends tot 's avonds*) laat staan.

[illegible] *I. SB. benaming van een bedrag van tien duiten of f* 0,08. — [illegible] een baroe, tien duiten. — *II. Mal. SB.* nieuw. — [illegible] Europeesch *of* Chineesch nieuwjaar.

[illegible] — [illegible] *SB. iemand, ook een dier* angstig *of* bang maken, *zoodat hij (het) zich uit de voeten maakt.* — [illegible] angst *of* vrees hebben, wel willen

wegloopen, *bv. voor iemand.* — [illegible] iemand om voor weg te loopen, bang voor te worden of te wezen.

[illegible] *SB.* blauw *of zva.* [illegible] hemelsblauw. *Verg.* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *SB. iets, bv. het sirihspeeksel,* met den mond spuiten *of* uitspuiten; *ook zva.* [illegible] *iemand enz.* — [illegible] *mvdsv.* (*bij herh.*) *en een vechthaan* bespuiten uit den mond, *met water, niet slechts herhaaldelijk onder het gevecht, maar ook, zooals dat behoort te worden gedaan, iederen morgen.* — *Verg.* [illegible] — [illegible] *gekauwde pinglaj, bij wijze van bezwering, met den mond spuiten tegen de wanden en deur van een vertrek; voorts iets, bv. het water, waarmeê men den mond heeft gespoeld,* uit den mond doen spuiten *of* uitspuiten. — *II.* [illegible] *SB. collectieve benaming voor zekere hoeveelheid van diverse gedroogde kruiden, die na op een bepaalde wijze te zijn bereid, waarna ze met* [illegible] *worden benoemd, bij wijze van medicijnen worden gebruikt.*

[illegible] — [illegible] *ook* [illegible] *S.* [illegible] *B.* zich reppen, zich haasten; *iemand of een dier* vervolgen, achterna zitten; zich *iemand of iets* achterna spoeden; *ook zva.* [illegible] *en* de intentie hebben *iets te doen,* zich *iets* ten doel stellen, *ergens;* zich ten doel stellen, de intentie hebben *ergens* heen te gaan. — ([illegible] *en* [illegible] *S.* [illegible] *B. mvdsv.*). — [illegible] geen omhaal van woorden *of* geen onnoodige woorden gebruiken, *bv. in den brief dien men schrijft.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* komen, met spoed komen. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* achterhaald, ingehaald; veroverd, overmeesterd, bereikt; *ook zva.* [illegible] *en ook* was het geworden *of* werd, *in bv.* [illegible] *of wel* [illegible] *en derg. Zoo ook* [illegible] en daarbij viel de oogsttijd in. *Voorts* [illegible] *zva.* kwam zijn vader te sterven; *en* [illegible] omdat het uitkwam, *dat.* — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *S.* [illegible] *en* [illegible] *B. ook:* niet in staat zijn *of* niet bij magte zijn *iets te doen, bv. zijn opwachting te komen maken.* — [illegible] met *iets* zich spoeden *naar iemand of iets, willende hem of het nog halen, bereiken.* — [illegible] *SB.*

het jagen. — [Javanese] *S.* [Javanese] jagen, ter jagt gaan. — [Javanese] *SB.* jager. *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *SB.* ontvlugte gevangene; ontvlugte *of* weggeloopen dwangarbeider; *ook zva.* [Javanese] *van iemand.* — [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie* [Javanese] *I.* — [Javanese] *SB.* nabootsing, namaaksel, nabootsingen *van een of ander dier; maar ook wel voor een pop of poppen, zooals soms bij een optogt worden rondgevoerd. Verg. bij* [Javanese] *I.*

[Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B. maar in sommige streken,* [Javanese] *het mooiste of hoogste:* geven, *iets* geven, schenken. — [Javanese] *SB.* geven, *in onbepaalden zin.* — [Javanese] *iemand* trachten vrees aan te jagen. — [Javanese] roijaal. — [Javanese] *S.* [Javanese] *ook* [Javanese] *en* [Javanese] *B. iemand iets* geven, met *iets* beschenken. [Javanese] *SB.* meêgeven, elastisch; *en van een merrie, die bij den hengst is gebragt:* toonen dat zij gedekt wil worden, gedekt willen worden. — [Javanese] *S.* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *B.* gift, gave, geschenk. — [Javanese] [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* zooveel als u mij zal gelieven te geven of te schenken. [Javanese] *voor:* [Javanese] in alles zijn zin krijgen; mogen doen en alles krijgen wat het hart begeert. — [Javanese] goedgeefsch, gevensgezind. — *Verg.* [Javanese] — [Javanese] *zie bij* [Javanese] — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] 2 *I.* [Javanese] *SB.* zich spoeden, zich haasten, zich haasten, zich beijveren *iets te doen, ergens* heen te gaan *of wel iemand of iets* te bereiken. — [Javanese] zich beijveren *of* haasten deel te nemen, zijn deelneming te gaan toonen in *iets, bv. in iemands vreugde of smart.* — [Javanese] *wel voor* [Javanese] *zie onder* [Javanese] *Voorts* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* jagen, *op een dier* jagen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* op herten jagen. — *Als B. geeft de Reg. van Tj.* [Javanese] *en als P.* [Javanese] *zie echter voor dat laatste op* [Javanese] [Javanese] *SB.* op *iemand of iets* jagt maken, *iemand of iets* achternazitten. — [Javanese] dringende, pressante zaken. [Javanese] het een of

ander (*eetwaren of kleêren*) voor mijn vrouw. [Javanese] bekenden, kennissen, waar men zijn intrek zou kunnen of behooren te nemen. *Verg.* [Javanese] — *II.* [Javanese] *SB. een uiting van verstoordheid, spijt, teleurstelling of wel verdriet:* 't is mooi! 't is wat te zeggen! kijk nu eens aan! *en soms ook:* het spijt mij nu wel, *dat.* — *En* ([Javanese] *in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *Rg. K.*).

[Javanese] *gebr. en zva.* ontsteking? — [Javanese] hoesten met daarbij opgeven van bloederige materie. — [Javanese] zich zelf vrijwillig in het ongeluk storten *of* gaan storten.

[Javanese] *SB.* gezwollen, opgezwollen, dik, *bv. van de wang, bij kiespijn.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand* trachten op te fleuren, op te vrolijken; trachten *iemand* zijn verdriet *of* smart een weinig te doen vergeten; *door iets zooals bv. er op uittegaan, een ongesteldheid* trachten kwijt te worden.

[Javanese] [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* loon; betaling, voor iets dat werd gepresteerd *of* verrigt; werkloon. *Hier en daar* [Javanese] *ook voor* loondienaar, lastdrager, koeli; *elders zegt men* [Javanese] *of wel* [Javanese] *en in plaats van* [Javanese] *liever* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *iemand* als loon *iets* geven *voor een arbeid of werk door hem verrigt; iemand* een loon *of* beloonin geven; (*den werkman*) het werkloon *of* maakloon betalen voor *iets.* — [Javanese] *of* [Javanese] *iets* tegen loon laten doen *of* te verrigten geven *aan iemand.* — [Javanese] tegen loon, tegen een zekere betaling *iets doen voor iemand.* — [Javanese] *van iets:* verdiend *met het een of ander werk te verrigten.* — [Javanese] werk zoeken. — [Javanese] menschen zoeken te huren; koelies zoeken; *maar* (*in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *K.*).

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* afgod, afgodsbeeld. (*Verbasterd uit Prâkrit bhadâra, Skr. bhat-*

tára, de Heer. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*). — *II.* *SB. collectief benaming voor de dieren, die verwoesting aanrigten of schade toebrengen aan het gewas, aan gewassen en vruchten. Sommigen rekenen vogels en insekten niet tot de barahala.*

SB. goederen, schatten (*Skr. ábharana* sieraden, tooisel, *Jav. Wdbk.*). — *zie bij* — *zie bij*

Mal. durven, stout, stoutmoedig zijn.

ong. — *zva.* *II.*

SB. een soort groote kandjoet.

— *zva.* *maar niet van menschen.*

SB. bont, *rood, wit en zwart gevederd, van een kip. Verg.* *en* — *Voorts* *ook:* een mengsel zijn van roode en witte, *van rijst.*

zie

zie

SB. vrijbuiter, zeeroover, roover, muiter; spitsboef. — schip uitgerust door muiters; met muiters bemand schip; roofschip.

SB. naam van een lekkernij, t. w. in een *gerooste bangsal* (), *die men vervolgens met behulp van gesmolten palmsuiker tot ballen doet zaâmkleven. In geschriften wordt van geweervuur dikwijls gezegd dat het was als* *dwz. dat het geweervuur knetterde zooals bangsal onder het roosten tot bòrondong knettert en knapt.* — bòrondong maken.

en *SB.* voelbaar ongelijk, niet plat, oneffen, *van een uitgespreide mat, deken of derg. doordien er iets onder raakte of werd ondergeschoven.* — *Maar beide ook:* liggen *onder iets* en de oppervlakte daarvan voelbaar ongelijk maken, *bv. van een of meer steentjes onder de uitgespreide samak.* — *Voorts nog, o. a. van den buik, zva.* — *is de mvdsv. van het ongebr.*

en *zva.* *en* *en gebr. als hetgeen oneffen maakt nog al groot is. Voorts* *zva.* *van een erf; ook* niet glad, ruw, *als een gevolg van*

[Javanese script] *bv. van iemands gelaat. Grondv.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB. van een veelheid van vruchten of bloemen, rood of geel van kleur:* in al hun kleurengloed prijken *aan den boom of struik. — Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *Bant. voor* [Javanese script] *K.*

[Javanese script] *SB. van het gelaat:* letterlijk een en al puist, vol met kleine puisten.

[Javanese script] *Holl.* borg.

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *zie* [Javanese script]

[Javanese script] *mvdsv. van het voorvoegsel* [Javanese script] *zie aldaar IV.*

[Javanese script] *zie* [Javanese script] *II.*

[Javanese script] *SB.* redewoord *voor* [Javanese script] *gaan zitten, zich zetten, bv. zoo maar op den blooten grond, ook voor* [Javanese script] *— Verg. het volgende woord.*

[Javanese script] *SB. klanknabootsend redewoord voor* [Javanese script] *en terug te geven met:* plof.— [Javanese script] nêerstorten, op den grond ploffen, *bv. van een dier, zooals een geit of nog grooter viervoetig dier.*

[Javanese script] *S. uitroep:* waar praat je van! wat!

[Javanese script] *plat voor* [Javanese script] *— Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* een groote batok, *d. w. z. dat van den klapperdop als het ware slechts een dekseltje is afgenomen.*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een dier* wegjagen, wegdrijven; *ook een dier* jagen, *maar dan beter* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* bedorven, verrot, vergaan, rot, rottig; versleten. — [Javanese script] *mvdsv.* [Javanese script] *spreekw. voor:* al leeft men ook in onmin met een broeder of zuster, de stem des bloeds laat zich toch niet smoren. *Het beeld is ontleend aan een djatihouten plank, die er uitziet als vergaan en inderdaad van buiten ook reeds tot verrotting overging, maar die van binnen nog volkomen gaaf bleef.*

[Javanese script] luidruchtig zijn, babbelen, snateren. *Rg. K. Mij van elders onbekend.*

[Javanese script] *SB.* gevangenis, boei. — [Javanese script] *hetz.*

[illegible] *SB.* erge graad van schurft? *Ook* die huidziekte, *zich kenmerkende door diep invretende open zweren,* hebben; *voorts van den neus:* een en al zweer zijn, *bij of door* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *of* [illegible] *SB.* zegen, voorspoed; *voorts, maar in dezen zin slechts het eerste en tweede, is het een woord om zeer hoffelijk te beteekenen:* door den weldadigen *of* zegenenden invloed van U; *de toegesprokene kan dan zijn een aanzienlijke of oudere, de heer of vorst* (*goesti*), *de djoeragan, de goeroe enz. maar ook wel de gelijke van den spreker. Evenwel voor niet weinigen is* [illegible] *zoo gebezigd, eenvoudig een hoffelijk of beleefd woord, dat zij ja, weten hoe en waar te bezigen, maar waarvan zij den eigenlijken zin niet verstaan. Voorts wordt het gebezigd voor* den zegenenden invloed *van iemands voorbede; en als uitroep:* geluk! gelukkig! hoe gelukkig! — *Eindelijk ook voor* heilzaam, gezond, *van voedsel.* [illegible] *of* [illegible] hetgeen men van een onthaal, *bv.* een feest *of* offermaaltijd meê naar huis neemt. *Het gebruik wil namelijk dat de terugkeerende gast van hetgeen er van het onthaal overschoot een gedeelte meêneemt naar zijn woning.* — [illegible] *iets als* [illegible] meênemen naar huis.— [illegible] *of* [illegible] zegen, voorspoed, geluk. (*Ar.* بركة *barakat of barakah*).

[illegible] — [illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] (*b*).

[illegible] *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *en fig. een land of plaats* ten onderst boven keeren. *Verg. het Jav. Wdbk. op* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] *van het gebruiken of handelen met iets, bv. met geld; ook* (luidruchtig en ongepast vrolijk zijn. *Reg. Tj.*).

[illegible] *I. SB.* westen, west, *maar in de Preanger slechts gebr. in* [illegible] westewind, *en in* [illegible] de tijd dat de westewinden waaijen.— *Verg.* [illegible] *II. SB. naam van de epidemische ziekte, die soms heerscht onder de paarden. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *B.* zwaar *van*

gewigt. Maar SB. bezwaard *of* gedrukt worden, zich bezwaard gevoelen *door het wigt, de zwaarte van iets; ook door iets zooals bv. zijn werk. Voorts* drukkend en zorgelijk, *van een betrekking, omdat er een groote verantwoordelijkheid aan is verbonden, zoo bv. van de betrekking van pakhuismeester. Verder* kapitaal, *van een zaak (regtszaak); en* hangen, met het hart hangen *aan iemand of iets.* [Javanese] al te zeer bezwaard, *bv. van een pamikoel door de pannen, van een halm door de korrels, van een tafel door daarop gestapelde boeken.* — [Javanese] *S.* [Javanese] *B. (sprekende van een meerdere)* hetgeen *of* datgeen waarvoor men moet zorgen, waarvoor iemand heeft te zorgen.— [Javanese] *zva.* [Javanese] *en voorts SB. van een last, die eerst niet heel zwaar was voor het gevoel van den drager,* zwaar worden, bezwaren, *omdat hij moê wordt.* — [Javanese] *SB. iets* bezwaren, zwaar maken, verzwaren; *ook fig.* — [Javanese] *zie* [Javanese] — [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese] — [Javanese] kunstterm *van de parè, als ze rijp is en de oogst met een dag of vier, zoolang wacht men nog om de achterlijke aren tijd te geven tot geheele rijpheid te komen,* — *een aanvang kan nemen.*

[Javanese] *SB.* muis, rat.— [Javanese] mol.

[Javanese] *en* [Javanese] *SB. of wel* [Javanese] *en* [Javanese] *van velen:* in allerijl, uit alle magt, hard wegloopen.

[Javanese] *SB.* moeijelijk te kloven, *van hout, bv. van nangkahout. Rg. K.*

[Javanese] *of* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* achterste, aars, *van een mensch; het eerste ook, maar dan SB. van een viervoetig dier, en het tweede, eveneens SB. ook van vogels.* — [Javanese] bil, billen. — [Javanese] *spreekw. sijn. met die, welke aan het slot van het artikel* [Javanese] *is opgegeven; voorts bep. ook gebr. van een oud man, die nog naar de vrouwen kijkt.* — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *Rg. K. Maar volgens anderen:* er moeite meê hebben, niet over weg kunnen, niet teregt kunnen *met iets.*

[…] *SB.* het vallen van den avond, het donker beginnen te worden; de avond.— […] (*Tj. Soepena.*) *mvdsv.* — […] *zva.* […] — […] door het donker *of* den avond overvallen worden.

[…] *SB.* lijden aan de ongesteldheid van het scrotum, die hierin bestaat, dat genoemd deel doorgaande is opgezet *of* opgezwollen, welke zwelling met wassende maan geweldig toeneemt, maar bij afnemende maan langzamerhand weêr vermindert en wordt zooals te voren. *Zóó in de Preanger en ook in het Buitenzorgsche.*

[…] 2 *SB.* voorheen, vroeger, eertijds. *Verg.* […]

[…] — […] *of* […] *SB. zaâmgebonden parè, bossen parè, die men wil droogen, zoo plaatsen dat ze openvallen, dwz. ze* op de stengels zetten. *Nadat de parè* […] *dan ze* […] *of* […] *of* […] met het achterste bloot, *van iemand wien men, terwijl hij* […] *het kleedje opsloeg, of wel bij wien dat laatste van zelf geschiedde, ten gevolge van* […] — […] *ook* […] *iemand die* […] *of met het hoofd naar beneden gehouden wordt,* het achterste ontblooten. […] bloot, *van het achterste van iemand, die enz. Ook, maar slechts in sommige streken, naam van een struikje met eetbare vruchten, gelijkende op onze aardbeijen.* — […] *spreekw.* zijn eigen schande *of* die van zijn bloedverwanten vertellen, openbaar maken.

[…] *Jav.* […] *en Bal. antawali, naam van een plant met geneeskrachtige eigenschappen (Tinospora Crispa Miers).*

[…] *SB.* loopen, leiden, *van een weg.*

[…] klanknabootsend redewoordje *voor het plaatsen, doen of stoppen van iets in het water of in het vuur.*

[…] *I. SB. of S.* […] *B.* bestemd *of* aangewezen voor; verwezen tot; voor; om; *ook wel eens vertaalbaar met* van den aard van. — […] *zva.* […] om, voor.

II. SB. lijn, rij, gelid; in het gelid (*hetzij staande hetzij loopende*); exerceerende. —

[illegible] exerceeren, zich scharen; *en van planten of gewassen:* op een rij, op rijen staan.

III. SB. collectieve benaming voor de klankteekens die men bezigt bij het schrijven van het Soendasch met Arabische karakters. Zie [illegible] *(Verb. en Bijv.)* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* netjes, in orde, alles goed geregeld; *en van het hart of gemoed: zva.* [illegible] *en* [illegible] — [illegible] *mvdsv.* — [illegible] zóó dat de maat precies gevuld is tot aan den rand en niets meer, *van meten* ([illegible]). — [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] naar orde en regel, *van het zitten van velen.* — [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] orde stellen op zijn zaken; de noodige schikkingen maken *ter zake van iets.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *SB.* schoon, rein, zonder smet, onschuldig, schoon weg, schoon op; zuiver, *ook van winst.* — [illegible] zich reinigen; *ergens* schoonmaken; den boel schoonmaken; *zie ook bij* [illegible] — [illegible] *iets* zuiveren, reinigen, schoonmaken; *ook zva.* [illegible] [illegible] proper, zindelijk *van aard.* — [illegible] onschuld.

[illegible] *SB.* de spruw, *waaraan kinderen soms lijden.*

[illegible] *SB.* niezen.

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB. niet of moeijelijk terug-tegeven* redewoord *voor* [illegible] *en, maar dan grof, voor* [illegible] *Ook zva.* [illegible] *en* er uitkomen, *van de excrementen; voorts van een kind of het jong van een dier:* geboren worden, het daglicht zien. — [illegible] *van geldstukken, ook van rijst, koffij en derg.* vallen, glijden, glippen, storten *uit den zak.* — [illegible] *bezigt men ook.* — [illegible] *geld, koffij, rijst enz.* storten *uit den zak.*

[illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* het gedeelte van het erf, dat zich bevindt voor het huis. *Verg.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* beer, *het dier van dien naam.* — *II. SB.* [illegible] vergiftigen.

[illegible] *SB.* op stap gaan, vertrekken, heengaan, weggaan; *bevelenderwijze:* vertrek. *Ook, maar dan niet terugtegeven,* redewoord *voor* [illegible] *enz.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible] *De daar opgegeven B. vormen kan men, met voorvoeging van* [illegible] *bezigen, willende beteekenen* [illegible] *van een meerdere.* — *Verg. ook* [illegible]

[illegible] *I. zva.* [illegible] — *II. SB.* komen aanzetten, *van een aantal personen.*

[illegible] niet overal gelijk van dikte, *van een tambang, ook van den navelstreng; voorts* gekronkeld, *van de siritmeri en van de darmen. Rg. K. Van* [illegible]?

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* wijd open en heen en weêrgaan, *van de oogen.*

[illegible] *ook* [illegible] (*Rg. heeft borèlang*) *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* de eerste, de voornaamste, de chef van een stel ([illegible]) dansmeiden *of* [illegible]

[illegible] *Holl. SB.* borduursel. — [illegible] *een kleedingstuk* met borduursel beleggen.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* uit zijn verband zijn geraakt, uit elkaâr liggen, *bv. van een boek, een kistje, een ingestort huis, enz.* — *Voorts* naar buiten komen, *van de ingewanden, tengevolge van een wond in den buik; ook* verschoven en door elkaâr geschoven zijn, *bv. van de boeken, die met behulp van een touw tot een pak zamengebonden werden gedragen.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] ([illegible] *I. poët vkl.* [illegible] wapen: *blijkbaar verbastering van* [illegible] *Cohen Stuart. Jav. Wdbk.* — [illegible] *Kw. vkl. o. a. met* [illegible]) *zva.* [illegible] wapen. — [illegible] *benaming van de personen, behoorende tot het dienstpersoneel van den regent, en die belast zijn met het afvuren der kanonnen, als die bij sommige

plegtige gelegenheden behooren te worden gelost.

[illegible] *SB.* ploeg *voor velden, andere als sawahs.*

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *of* [illegible] *zie* [illegible]

([illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* klein, nog klein, nog niet groot, *van het kind van een aanzienlijke.*

[illegible] *S.* [illegible] *ook* [illegible] *B.* aanverwant, aanverwanten, maagschap. (*Ouders, kinderen, ooms en tantes, zoomede broeders en zusters worden niet begrepen onder baraja.*) [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* opwellen, opborrelen *uit den grond, van water.*

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] (*zie bij* [illegible]), *ook zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* schieten door het zwerk, *van den bliksem; ook* rondvliegen, er uit vliegen, *van de vonken, die uit een vuursteen worden geslagen.* — [illegible] vonken van zich geven *of* verspreiden.

[illegible] *SB. benaming van* ([illegible] (*het uit peujeum gedrukte sap*) *gekookt tot dat het* [illegible] *werd.*)

[illegible] *SB.* rood. — [illegible] de dooier *van een ei* — [illegible] gloeijend, roodgloeijend ijzer. — [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] bruin, roodbruin, *zooals bv. gintjoe.* — [illegible] rood worden *van kwaadheid of verlegenheid; ook iets* roodmaken, roodkleuren, *bv. de beginletters van de pada's in een wawatjan.*

[illegible] [illegible] *of* [illegible] *SB.* bedelen.

[illegible] [illegible] *Zie voor* [illegible] *en* [illegible] *bij* [illegible]

([illegible] *SB. klanknabootsend* redewoord *voor het neërleggen* ([illegible]) *van een veelheid van voorwerpen. — Ook zva.* [illegible] *en dan ook een veelheid, bijv. een aantal klappervruchten. Voorts klanknabootsend* redewoord *voor* [illegible] *en dan zva.* krak. —

Eindelijk nog beginnen, een aanvang nemen *van* [Jav.] — [Jav.] *daarn.* [Jav.] veel, *van werk.* — [Jav.] ([Jav.] *ong.*) *zva.* [Jav.] *zoomede bevelenderwijze:* [Jav.] *zva.* [Jav.] *met betrekking tot het afvuren van kanonnen of geweren.*

[Jav.] — [Jav.] *SB. iemand of een dier* vervolgen, nazitten in alle rigtingen, overal nazitten. *Ook: iemand* overstelpen *met werk; en van een veelheid van menschen of van dieren zooals paarden, buffels en derg.* opdringen, voortdringen *ergens heen.* [Jav.] *hetz.* — [Jav.] *ook* [Jav.] *een veelheid van dieren, bijv. buffels,* voortdrijven, vooruitdrijven.— *Eindelijk* [Jav.] maar eigenmagtig bepalen *of* zeggen hoe, wat *of* hoeveel het behoort te zijn *of* te wezen, *van een mindere en als een afkeuringswoordige wijze van handelen.*

[Jav.] *SB.* proper, zindelijk zijn op lijf en leden. — [Jav.] altijd er op uit zijn om conquêtes te maken.

[Jav.] *SB.* lustig, vrolijk, opgewekt; pleizier hebben in zijn leven, *o. a. ook van den vogel in de kooi, die den geheelen dag in beweging is en zich laat hooren.— Verg.* [Jav.] *I.*

[Jav.] 2 *SB.* lange smalle sluijer voor het gelaat, met twee openingen voor de oogen, *die door de vrouwelijke hadji's wordt gedragen tegelijk met de* [Jav.] (*Ar.* برقع *boerka'; Mal. ook* برڬق *bergoek*). *Verg.* [Jav.] *en* [Jav.]

[Jav.] *zie* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB. iemand* binden, *onverschillig hoe, maar niet* [Jav.] *of* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *zva.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *SB.* huiveren, rillen, een koude rilling over 't lijf krijgen; met de schouders die beweging maken, welke men onwillekeurig maakt als men van iets huivert of wel die aantoont dat men er van huivert *of* rilt; *ook* in elkaâr krimpen *bij het eten of proeven van iets dat heel zuur is.* — [Jav.] *hetz.*

[Jav.] — [Jav.] *SB. iemand* opstoken, opzetten *bv. tegen verloofde of echtgenoot.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* herhaaldelijk, voortdurend, *ook* in massa vallen, *bv. van de vruchten van een boom; ook* langs de wangen biggelen, stroomen, *van tranen.*

[Javanese] *en* [Javanese] *SB.* kraken, al krakende, *van een* [Javanese] *een beschot en derg. bij het uit zijn verband wijken, breken of scheuren.* — ([Javanese] loopen *of* zich heen werken door het kreupelhout, *van een rhinoceros of buffel. K.*). — [Javanese] knetteren, knappen, *van de* [Javanese] *bij het bòrondong maken.*

[Javanese] *SB.* bij drommen *komen aanzetten of opzètten;* aan komen stroomen *of* wegstroomen, *van een groot aantal personen.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* zich laten aflokken *of* aftrekken van hetgeen men behoort te doen *of* van zijn werk; zijn werk in den steek laten om iets te gaan doen hetgeen op dat oogenblik ten minste, onnoodig is. — *Verg.* [Javanese] — *Voorts zegt vader of moeder wel tot een ziek kind:* [Javanese] *Zóo gebezigd wordt* [Javanese] *verklaard met* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *SB.* flikkeren als het weerlicht, *van een sabel of sabels bij het uit de scheé gerukt worden.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* zacht, zachtvallend (*zoo dat men dien niet of slechts te nauwernood hoort*), *van regen.* — [Javanese] ontbranden, *van een hoopje buskruid, ook van het kruid op de pan een geweer.*

[Javanese] *ook* [Javanese] *klanknabootsing van het geluid van de* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] — *II.* eenig goed *of* eenige zaak; iets; goederen. — [Javanese] goederen, artikelen, diverse artikelen, dingen. — [Javanese] van slechte kwaliteit, gemeen, niet veel zaaks. — *III.* [Javanese] *zva.* [Javanese] — *IV.* [Javanese] *Mal.* (*barang* de *of* het een *of* ander. *P.*) voorvoegsel *met behulp waarvan men vormt een werkwoord met algemeenen of onbepaalden zin. Bv.*

[Jav.] [Jav.] enz. *Slechts het voorvoegsel krijgt den meervoudsvorm.* — *IVa. wordt* [Jav.] *gevoegd voor telwoorden, om te beteekenen:* ongeveer, nagenoeg, omtrent.

ꦱꦉꦁ *S.* [Jav.] *B.* met dat; toen; te zamen, tegelijkertijd. – [Jav.] (*verg.* [Jav.]) *S.* [Jav.] *B.* zijn *met iemand;* zich bevinden *bij iemand; ook* met *iemand iets* meêdoen. — [Jav.] *SB. of S.* [Jav.] *B. iets doen* te zelfder tijd *dat een ander zulks doet, iets doen* tegelijk *met iemand. Maar onafhankelijk van elkaâr, niet na gehouden overleg.* — [Jav.] *iets, zooals het afschieten van een aantal kanonnen,* tegelijk doen plaats hebben. *Verg. onder* [Jav.] — [Jav.] *S.* [Jav.] *B.* gezamentlijk; te zamen met *iemand of iets;* in gezelschap *van iemand,* met *of* bij *iemand* zijn. — [Jav.] *zva.* [Jav.] *en gebr. in brieven. Bijv.* [Jav.] tegelijk *of* te zamen met dezen brief.

ꦱꦉꦁ *bestaat niet.* — [Jav.] *zie* [Jav.]

ꦱꦉꦴꦁ *zva.* [Jav.] *maar het is een dorpswoord.*

ꦱꦉꦁ 2 *is het Jav.* [Jav.] groot, *dat in het Patjitansche wordt gebezigd van een* [Jav.] — [Jav.] *en* [Jav.] *een zoogenaamde* lange bebed, *zonder* [Jav.] — [Jav.] *SB. benaming bij de Soendanezen van* iemand, die onder een vermomming, met behulp waarvan hij een dier voorstelt, *bv. een tijger,* als kunstenmaker optreedt. — [Jav.] een of meer bangbarongan een voorstelling laten geven.

ꦱꦶꦪꦁ 2 *SB.* dag, *in tegenstelling van nacht; ook* het dagen, dag worden; de tijd dat het dag is; het midden van den dag, *in tegenstelling van den avond en den morgen; en* de tijd dat het geen ochtend meer is.— [Jav.] over dag.— [Jav.] op een tijdstip dat het reeds dag is; te laat; door het daglicht verrast worden; het daglicht krijgen. — [Jav.] dag en nacht; steeds; zonder ophouden.— [Jav.] het aanbreken van den dag.

ꦱꦸꦗꦼꦁ *SB.* voetangel; scherp gepunte bamboe, die schuin in den grond wordt gestoken; *in het algemeen:* alles hetgeen men bezigt (*van bamboe, ijzer of hout*) om iemand *of* een dier te wonden, met dien verstande

dat het gebezigde den vorm moet hebben van een angel en geheel of gedeeltelijk ergens in of onder moet zijn verborgen of wel daar uitsteken. — [illegible] *ook:* gestoken worden *of* gestoken raken *door de stekels van een stekelvarken.* — [illegible] *een mensch of een dier* met een boerang verwonden; *ook een dier, bv. een wild varken,* met behulp van *of* op een boerang vangen.

[illegible] *I. SB.* niet doorgaan, niet plaats hebben, niet geschieden; *voorts van eijeren:* mislukken, niet uitkomen; *en van vruchten:* niet tot rijpheid komen. — [illegible] *zie* [illegible] *onder* [illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible] — [illegible] *SB.* de vrouw met wie iemand zou trouwen, maar die hij om de een of ander reden niet trouwde. — *II.* [illegible] *SB.* zot, dwaas, onnoozel, gek. — [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *SB.* er in zitten *voor iemand of iets; ook* angstig, schrikachtig, *bv. van een paard.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *I. S.* [illegible] *B.* onwetend, onervaren, niet weten, onbekend er meê zijn, *in:* [illegible] *S.* [illegible] *B.* jij, (ge, U) zult het wel weten, zult het wel het best weten; *ook* ik laat het aan het oordeel *of* inzigt van jou (U) over.

II. [illegible] *SB.* in het groot koopen, opkoopen.

[illegible] *SB.* onrustig, buiten zich zelf, wild, vurig, geëlectriseerd; *ook van een dier:* onrustig, angstig, wild. — [illegible] *mvdsv.*

[illegible] — [illegible] *SB.* *te transporteeren* [illegible] *met de kluit uit den grond genomen of eenvoudig uit den grond getrokken jonge boompjes* omwikkelen met kawoeng, kalapa *of* pisangbladen.

[illegible] — [illegible] *SB.* het lastig maken *aan iemand, bv. van een kind aan vader of moeder of van een vrouw aan haar man, door dan dit en dan weêr dat te willen hebben; iemand* uit zijn humeur brengen *of* maken.

[illegible] *of* [illegible] *SB.* te avond of morgen. *Zamentrekking met verkorting van* [illegible] *IV. en* [illegible] *zoomede het Mal. pagi,* ochtend. — [illegible] *bezigt men in denzelfden zin.*

[illegible] *SB.* muilkorf; *ook* halster;

en het met zilveren platen versierde hoofdstel, *voor het rijpaard van een vrouw.*

[…] *SB.* tak, takken van een klapperboom, *hetzij nog aan den boom, hetzij afgevallen, en dan gemeenlijk maar niet uitsluitend, zulke die verdord zijn. Een enkele maal ook wel eens voor* tak, takken *van den kawoeng, maar dan* […]

[…] — […] *en* […] *zie bij* […] —*Aldaar ook* […] *en* […]

[…] *SB.* driftig, opvliegend, oploopend *van aard.*

[…] *Holl. SB.* bok *van een rijtuig.*

[…] *Zie voor* […] […] *en* […] *bij* […] — *Verg. ook het Jav. Wdbk. op* […]

[…] *Holl. bakje, SB.* blaadje, presenteerblaadje, schenkblad.

[…] *SB.* regel, vaste regel, vaste zaak; geregeld, vast; voor vaste gewoonte hebben; het is een vaste zaak; *iemands* vaste werk. — […] vast zijn *voor iets, bv. van een bediende voor het tafel bedienen;* zijn vaste werk hebben *in iets;* voor vaste gewoonte hebben. — […] hoofdzakelijk, in de eerste plaats. — […] *iemand of iets* voor vast gebruiken *of* bezigen *voor iets.*

[…] *SB.* tabak (*Port. tabaco*).— […] *een slechte soort tabak. — Zie ook* […]

[…] *I. S.* […] *en* […] *B. maar* […] *dat niet op Soemedang:* lusten; houden *van iets; iets* lekker vinden. *Voorts van* […] *SB.* goed voort willen, gaarne *of* het best groeijen *op een zekeren soort grond.* ([…] *mvdsv.*) *Zie ook* […] […] den mensch aanvallen en hem verscheuren, *gezegd van sommige dieren, als te zijn hun aard.*— […] *S.* […] *en* […] *ook* […] *B.* belust zijn op *iets;* er op belust zijn om *iets te doen.*— […] *of* […] *of wel* […] enkel *of* enkel en altijd willen eten.— *II.* […] *SB.* toenemen in *iets;* hoe langer hoe meer; al meer en meer.— […] naderbij komende. — […] gaandeweg, van lieverlede.

[…] *SB.* open, geopend; *ook* zich ontnuchteren na te hebben gevast. — […] de vasten breken. — […] *iets*

openmaken, openen; open, geopend, *van een kist of koffer, ook, of wel* opgeslagen, *van een boek; voorts een lichaamsdeel* ontblooten, blootmaken.- [Javanese] *of* [Javanese] van zelf opengegaan zijn *of* van zelf opengaan, *van een deur of dergelijke.* — [Javanese] *mvdsv.* (*bv. een boek op meer dan een plaats of wel meer dan een boek* openslaan.) — [Javanese] *of* [Javanese] *zva.* [Javanese] *iets* openen, opendoen. — [Javanese] aan 't licht gebragt, ontdekt. — [Javanese] middel om een schurk te ontmaskeren. — [Javanese] middel te doen klappen.

[Javanese] I. *SB.* gewricht; geleding *van een plant. Verg.* [Javanese] — [Javanese] opschietende geledingen vormen, *zooals de awi, kasò, tiwoe, parè enz. doen.*

II. Holl. SB. boek. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *ong.* — [Javanese] *SB.* mand, mandje op een voet, het fatsoen is dat van de [Javanese] *maar de* [Javanese] *heeft geen deksel. De rijst wordt er veelal in voorgediend.*

[Javanese] *SB.* ontloken, *van een bloem. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] — *Voorts* uitgezet, gerezen, *van eten; en* uitgedijd, gedijd, *van iets, dat in het water werd gezet om te weeken.* — [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B. terwijl* [Javanese] *ook hoffelijk is: iets* geven, afgeven, ter hand stellen, afstaan *aan iemand of voor iets; ook S.* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* (*sprekende tot een meerdere*) *iets* geven, laten *voor den geboden prijs.*

[Javanese] *SB.* de vaste bestanddeelen in [Javanese]

[Javanese] *naam van een vogelsoort, die zich in de sawahs ophoudt.— Zie ook bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* metalen, *gewoonlijk geel koperen* kom.

[Javanese] *naam van een zeevisch. K.*

[Javanese] *SB.* opengespouwen, al of niet gekruide, geroosterde kip of ander vogel. — [Javanese] *een vogel, gem. een kip* openspouwen, uithalen, vervolgens met zout en kruiderijen inwrijven, *maar dit wordt ook dikwijls nagelaten,* en eindelijk roosteren.

[Javanese] *ook wel* [Javanese] *SB.*

kleine, niet de gewone grootte hebbende, onoogelijke en veelal achter aan komende [illegible] *of wel* [illegible] vrucht.

[illegible] *en* [illegible] *B. met* [illegible] *en* [illegible] *er nevens of als nog wat mooijer woorden:* hulde, eerbiedige hulde. [illegible] *zva.* [illegible] — *Bv.* [illegible] — *Zie voorts* [illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] — (*Skr. bhakti*, vereering.)

[illegible] *I. SB.* feitelijk bewijs, bewijs; bewezen, zeker, een feit zijn; *het* uitwerksel *of* gewrocht *van iets.* — [illegible] bewezen, aan het licht gebragt. — [illegible] het is een uitgemaakte *of* bewezen zaak; het bewijs is geleverd; op overtuigende wijze zijn gebleken *of* aangewezen. — [illegible] bevonden te zijn in het bezit van *iets;* uitkomst; gewrocht. — [illegible] *iets* bewijzen *of* bewaarheden; van *iets* het bewijs *of* de zekerheid leveren; *iets* constateeren *door middel van proef of onderzoek.* — ([illegible] bewijsstuk. *K.*).

II. [illegible] *SB.* hebben, goed en wel hebben, gezegd *bv. van de winst op iets.* (*Skr. bhoekti*, spijs, genot.) — [illegible] in handen gekregen; genoten; opgegeten. — *Verg. bij* [illegible]

[illegible] *SB.* hebbelijkheid, gewoonte.

[illegible] — [illegible] *SB.* (in wanorde liggende; door elkander liggen wie mausendreck und koriander. *K.*) — *Verg.* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* fijne zemelen, *waarvan men gebak maakt.*

[illegible] *SB.* danser, dansers *van beroep.* — *Gemeenlijk in gezelschappen tellende vier personen, geven deze dansers hun voorstellingen.*

[illegible] *SB.* afgaan, *van een geweer of pistool;* digtvallen, digtgevallen zijn, *van een tijgerval;* van zelf digtgehaald, *van een strik* ([illegible]). *Voorts* ten slotte, ten laatsten; *en* eindtoestand, *dwz. de toestand waarin iemand of wel een dier zich bevindt op een tijdstip dat het eindpunt is of als zoodanig wordt beschouwd van een zekere periode.* — [illegible] *van kinderen of dieren, die nog klein zijnde, leelijk of onaanzienlijk van uiterlijk waren en die op het tijdstip van volwassen zijn, er goed, flink uitzien:* ten slotte een knappe jongen *of* een knap

meisje worden *of wel* geworden zijn; goed teregt gekomen zijn en er flink uitzien. — [illegible] *enz.* — [illegible] volwassen zijnde, het verkeerde pad opgaan en niet teregtkomen, *van een kind dat men bedierf of te veel zijn gang liet gaan.* — [illegible] *een geweer of pistool* afschieten *of* afvuren. *Verg.* [illegible]

[illegible] 2 [illegible] *Jav. en zamengesteld uit de laatste lettergrepen van* [illegible] *en* [illegible] *Bij wijze van aardigheid zegt men wel* [illegible] *t. w. de drie genoemde ingrediënten:* spaansche peper, trassie *en* zout.

[illegible] *SB.* visch, bereid met zout en tamarinde. — [illegible] van *een visch of visschen* [illegible] maken.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* zal, zou, zullen, zouden, zullen moeten; nog niet afgewerkt, nog onder handen, in wording; benoodigd voor; voor. *Ook* [illegible] *SB.* het benoodigde *voor iets om dat te maken.* — [illegible] *SB.* vrijen, aan 't vrijen zijn; verloofd zijn. — [illegible] het zullen zijn. — [illegible] wat inzitten *of* wat bij zitten, beloven, *van iemand gezegd.*

[illegible] *S.* [illegible] *B.* hetgeen men meêneemt *of* wordt meêgegeven om op reis te gebruiken; teerkost, proviand, provisien, reisgeld. — [illegible] *of* [illegible] *S.* [illegible] *B. iemand iets* voor de reis mêegeven, reisgeld *of* teerkost meegeven. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* alles wat op reis en ook voor de reis wordt meêgenomen; proviand en geld. — [illegible] *S.* [illegible] *B.* hetgeen voor [illegible] moet *of* zal worden meêgenomen, *en zoo ook voor* reisgeld. — [illegible] reisgeld.

[illegible] houten zolen met hakken; *men houdt ze aan de voeten met behulp van een in de breedte over de zool aangebragt reepje leêr, waar men den voet ondersteekt. Jav.* [illegible]

[illegible] 2 [illegible] 2 — [illegible] *SB. een vorst of rijk* zonder voorafgaande oorlogsverklaring met een leger op het lijf vallen; *iemand, bv. een distriktshoofd,* met een inspectie *van zijn distrikt* op het lijf vallen, *bv. van den resident.* [illegible] stuitbeen.

[Javaans] — [Javaans] *zva.* [Javaans] — *Verg.* [Javaans]

[Javaans] *I. SB. redewoordje tot uitdrukking van verwondering of bevreemding over iets dat zonderling of vreemd voorkomt of dat men zich niet begrijpen kan of wel dat men niet verwachtte dat het geval zou zijn; ook om hoorder of lezer op iets, dat men zelf als opmerkelijk beschouwt, attent te maken:* kijk toch! zie! — *Verg.* [Javaans] *en* [Javaans]

II. SB. redewoord *voor* [Javaans] *en wel om het in eens afknappen te beteekenen:* knap. *Ook* (*het woord* [Javaans] *Bv.* [Javaans] [Javaans] *K.*).

[Javaans] *SB. in het Hollandsch niet terug te geven* redewoord *voor* [Javaans] [Javaans] *enz. hooren, te hooren krijgen.*

[Javaans] *SB.* gebakken steen, baksteen, metselsteen. [Javaans] groote vierkante tegel. — [Javaans] *of* [Javaans] metalen buikplaat. *Het geheele ceintuur, waarvan de metalen buikplaat het hoofdversiersel is, wordt, mits metaal zijnde, ook wel* [Javaans] *genoemd.*

[Javaans] *SB.* winst, voordeel, gewin; *ook* zich bepalen tot; zich moeten bepalen tot; *en zva.* [Javaans] (*Skr. bhâti* loon. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*)

[Javaans] *SB.* steen; gewigt.— [Javaans] edelgesteente, steen *in een ring of derg.*— [Javaans] oliesteen, *waarop men bv. een scheermes aanzet.*— [Javaans] steen, waar op men iets, *zooals bijv. medicijnen* fijnwrijft.— [Javaans] amethist. — [Javaans] kandijsuiker. — [Javaans] *zie* [Javaans] — ([Javaans] slijpsteen; [Javaans] toetssteen. *Rg.*) — [Javaans] *de plaats waar men marak* afdammen met steenen.

[Javaans] 2 [Javaans] *SB. de* knol *van een knolgewas.* [Javaans] *zva.* [Javaans] *zie dat bij* [Javaans]

[Javaans] *ong.* [Javaans] *SB.* begeerig, belust; haken, hunkeren. — [Javaans] belustmakend, verlokkend. — [Javaans] *of* [Javaans] *iemand door iets* belust, begeerig, tuk maken.

[Javaans] — [Javaans] *SB.* met het been (bitis) slaan, een slag geven. — [Javaans] elkaâr met het been slaan.

[Javaans] *SB.* afgaan, *van een geweer of pistool;* knappen, springen, met een knal springen, uitbarsten, *van een vuurspuwenden berg.;*

met een slag barsten, *van kastanjes in het vuur, enz.*

[illegible] *I. SB.* demon, reus. (*Skr. bhoeta,* een wezen, *inzonderheid* een boos wezen).— [illegible] boetavorst.

II. (*Kw. zva.* [illegible] blind; [illegible] donker, duister; [illegible] gebrek, gebrekkig, *bep.* door het verlies van een oog of van beide oogen, blind; nalatigheid; verzuim; onedel, laag, gemeen. *Jav. Wdbk. Verg. het Soend.* [illegible]) *SB.* te nauw voor den coïtus, *van het vrouwelijk deel.* — [illegible] onnoozel; *ook* geen stom woord afweten *van iets, bv. van een taal* (*toeli Mal.* hardhoorig, doof).— [illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible] *Verg. Jav.* [illegible])— ([illegible] *en* [illegible] stikdonker; dom, stompzinnig. — [illegible] verstompt van zinnen, *z. a. bv. iemand die door den bliksem is getroffen;* onnoozel. *Coolsma. Handleiding).*

[illegible] *SB. ergens* pleizierig, aangenaam, naar zin zijn *of* wonen.

[illegible] *I. SB. de* kern, waaruit de klapperboom ontkiemt; *ze is rond, wit en zit van binnen tegen den bovenrand van de* (*oude*) *klappervrucht aan.* — [illegible] zijn met zoo'n kern; zoo'n kern hebben, *van een klappervrucht.*

II. [illegible] *SB.* gebrek hebben *aan iets;* verlegen zijn *om iets.* — [illegible] *of* [illegible] geldgebrek hebben; om geld verlegen zijn. — [illegible] dat waaraan iemand behoefte heeft; benoodigdheden. — [illegible] *hetz.* — [illegible] op zijn minst, minstens, ten minste.

[illegible] — [illegible] *SB.* de persoon, die met de leiding van een hanegevecht is belast, (*K.*); *ook* speler, dobbelaar.

[illegible] *I. SB.* meer dan, in hooger mate als; als, dan, *in een vergelijking.* — [illegible] *hetz.* — *Verg.* [illegible]

II. [illegible] *SB.* evenals, zooals. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* inwendig, innerlijk, van binnen, in het hart; *ook* later; *en* hier namaals. — [illegible] *zva.* [illegible] *zie dat bij* [illegible] *En* [illegible] *is een uitroep van verstoordheid of ergernis. Zie verder bij* [illegible] *en aldaar ook* [illegible] (*Ar.* باطن)

[Javanese] *SB.* doodarm. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* medgezel, makker, kameraad; naaste; bediende; *ook:* zijn, te zamen zijn *met iemand.* — [Javanese] *zijn* zij, wier huizen naast elkaâr *of* achter elkaâr staan; [Javanese] zij, wier huizen tegen elkaâr over staan, *terwijl die gescheiden worden door een* [Javanese] — [Javanese] de *met iemand* mede wonende op het erf.— [Javanese] *S.* [Javanese] *B. iemand* tot makker, medgezel *of* kameraad zijn; de makker *of* medgezel zijn van *iemand.* — [Javanese] (*zva.* [Javanese] *K.*); *ook zva.* [Javanese] makker, medgezel, kameraad. ([Javanese] *Jav.:* met elkander als makkers omgaan).

[Javanese] — [Javanese] *SB.* betrapt (*niet op heeter daad*); aan het licht gekomen; aan het licht komen.

[Javanese] *SB.* godheid, god, *ook* godin (*Skr. bhattâra*, vereerenswaardig). [Javanese] de godin Doerga.

[Javanese] — [Javanese] *SB. van iets zooals bv. een tak, die over den weg hangt:* terugspringen in den vorigen stand, *nadat men dien omlaag of wel regt of links uit getrokken hebbende, weêr loslaat; ook* zóó terugspringende aankomen *tegen iemand of iets.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. een zwaard of derg.* trekken, ontblooten. *Verg.* [Javanese] *I. Zie ook* [Javanese] — [Javanese] bloot, getrokken. — [Javanese] *zva.* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gebatikt; beschilderd, terwijl ook de grond gekleurd is, met allerlei grillige figuren en teekeningen, soms met de meest schreeuwende kleuren, *van lijnwaad;* zulk lijnwaad. — [Javanese] *lijnwaad, bestemd voor kleedjes, salèndangs of hoofddoeken* zóó uit de hand beschilderen; batikken.

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* hoesten.— [Javanese] hevige hoest *of* hevig hoesten met van tijd tot tijd opgeven van bloed, *tengevolge van vergiftiging met gangsa. Als geneesmiddel wendt men volg. Reg. v. Tj. aan het water waarin een goöng is gewasschen.*

[Javanese] *SB.* klapperdop. *In het dagelijksch leven gebruikt men een klapperdop als wadah voor allerlei soort van dingen, ook als*

rijstmaat, die dan soms een kati, soms wat minder of wel wat meer houdt. Zie ook [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* van bamboe en klapperbladen vervaardigde, heele lage eerepoortjes; *ze zijn aan elkaâr verbonden en vormen zoo een lange rij, staande in een regte of kromme lijn.*

[illegible] *SB.* kaal *op de kruin van het hoofd, ook* heelemaal kaal; *voorts* kaal, *van een berg of bergtop; en* glad, *door afslijting of wel door opzettelijke afschuring, van een muntstuk. Verg.* [illegible] *(In het Buitenzorgsche onderscheidt men* [illegible] *als* een kale plek *of* kale plekken hebben, *hetzij van scheren, hetzij van zelf, van* [illegible] *dat* geheel kaal- *beteekent, hetzij van zelf, hetzij van scheren. K.).*

[illegible] — [illegible] *SB. een klappervrucht* van den bolster *of* van de schil ontdoen *door afschilfering bv. met den* [illegible]

[illegible] *S.* een opgezwollen buik hebben *van het eten;* een dikken buik hebben; *en van den buik gezegd:* dik. *SB. van dieren.* — [illegible] die dikbuik, *als men zoo'n persoon ziende loopen, zegt bv.:* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *SB. de vingers* uitrekken *om ze te laten kraken; bij het afbreken van een huis, de daloeroeng of daroeroeng onder de sarang* weg trekken; *enz. Ook iets, bv. een* [illegible] uit den grond rukken, *en zva.* [illegible] *van iemand.*

[illegible] *SB.* met een gat *of* gaten, gescheurd *van ouderdom*, versleten, *van kleëren, matten, rottingstoelen en derg.* — [illegible] hier en daar *of* overal met gaten *of wel* gescheurd.

[illegible] *SB.* in allerijl, met spoed, zoo gauw mogelijk, *van* [illegible]

[illegible] *SB. maar volg. Reg. Tj. S. en* [illegible] *B.* het gedeelte van het been tusschen de knie en den voet; *ook maar beter* [illegible] kuit, kuiten.

[illegible] *Holl.* Batavia; Bataviaasch. — [illegible] naar Batavia gezonden

of geëxpedieerd worden, *van personen of zaken.*

[Javanese] *SB.* ijdel, vruchteloos, ongeldig, *van een door de godsdienst voorgeschreven verrigting, bijv. in sommige gevallen, van het gebed; ook zva.* [Javanese] (*Ar.* بطال). *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *I. SB.* verzweringen, een zweer, zweren aan de voetzool; *ook* daaraan lijden. — *II. Holl.* bottel; flesch, wijnflesch.

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *I. wordt verkl. met* [Javanese] *en zal wel daarvan een verb. zijn.*— [Javanese] *in de uitdrukking opgegeven bij* [Javanese] *moet beteekenen:* later, te avond *of* morgen. — *II. S. een vrouwenwoord om uittedrukken:* ik kan je het niet geven, je er niet aan helpen. *Men gebruikt* [Javanese] *òf om te zeggen dat men het gevraagde niet bezit, òf om, het wel bezittende, niet den naam van gierig te krijgen, bij weigering.*

[Javanese] *I. S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* [Javanese] *BL.* buik. *Volg. Reg. Tj.* [Javanese] *S.* [Javanese] *P. en ook, met* [Javanese] *dan er nevens, B. — In het Buitenzorgsche en ook op Bandoeng* [Javanese] *P. terwijl in eerstgenoemde landstreek* [Javanese] *B. maar op Bandoeng* [Javanese] *B. is. Van dieren* [Javanese] *SB. — II.* [Javanese] *zie onder* [Javanese] — *III.* [Javanese] *SB.* pas, zoo pas, zoo even. — *Ook zva.* [Javanese] *en ook zva.* [Javanese] uitscheiden met *iets. Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *Holl. baas; SB.* timmerman; *ook, maar dan een Javanisme:* werkbaas. — [Javanese] *ook voor* timmerman. — [Javanese] meester timmerman, meester schrijnwerker.

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *I. SB.* tijdens, toen, ten tijde dat, ten tijde van. [Javanese] *vindt men ook. II. SB.* spraak, taal, bewoording, woord; betiteling, benaming, *waarmeê men iemand, bv. een bloedverwant toespreekt of aanspreekt.* [Javanese] uitdrukking, spreekwijze, zegswijze. — [Javanese] *iemand of iets zus of zoo, met den een of anderen naam,* benoemen, noemen. — [Javanese] spreekwijze, spreekwoordelijk gezegde. (*Skr.*

bhâsâ, taal, spraak, stijl; tongval; spreektaal *in tegenstelling van de heilige taal of 't Sanskrit; enz. Jav. Wdbk.*).

ꦧꦱꦶ꧀ *SB.* schotel, vleeschschotel. — ꦧꦱꦶ ꦠꦸꦠꦸꦥ꧀ schaaltje met een deksel, groenteschaaltje met deksel.— ꦧꦱꦶꦏꦼꦥꦸꦁ soort van diepe aarden schotel. — ꦥꦶꦫꦶꦁꦧꦱꦶ꧀ groote ronde schotel, vischschotel, gebakschotel.

ꦧꦼꦱꦶ꧀ *SB* ijzer. — ꦥꦤ꧀ꦢꦺꦧꦼꦱꦶ꧀ smid.— ꦧꦼꦱꦶꦮꦿꦤꦱꦶ꧀ *verklaard met* ꦩꦤꦸꦱ꧀ꦢꦶꦧꦼꦱꦶ꧀ magnetisch ijzer. (*Rg.:* the loadstone). *Jav.:* ꦮꦿꦤꦱꦸ꧀ een soort van ijzersteen, ijzererts.

ꦧꦶꦱ꧀ *I. S.* … *en* … *B.* kunnen, het kunnen; in staat zijn tot *iets;* in de mogelijkheid *of* bij magte zijn *iets te doen;* kundig, bekwaam (*Skr. wisâ*, verstand. *Jav. Wdbk.*) — … *en* … *mvdsv.*— ꦏꦧꦶꦱꦤ꧀ *SB.* kennis, kunde, kundigheden.— … *hetz.*— … *SB.* bekwaamheid, bedrevenheid. — ꦧꦶꦧꦶꦱ … (*bibisaänan*) *SB.* het air aannemen *of* zeggen iets te kunnen, terwijl men het niet kan. — … *hetz.* — … *SB.* dingen, die men niet *of* waarvan men de daaraan verbonden bezwaren niet kent, ligt tellen. — … *zva.* … — … *SB.* zooveel mogelijk; zooveel als in het vermogen is.

II. … *SB. ook* (… *K.*) *iemands* tooverkunsten, boosaardige tooverkunsten, *daartoe strekkende een ander te schaden, leed toe te brengen of te betooveren.* (*Skr. wisa* vergif. *Jav. Wdbk.*).

ꦧꦶꦱꦶ꧀ *SB.* het mogt eens zijn *of* het zou toch kunnen zijn, *dat;* het mogt eens gaan met.... *als;* opdat niet; uit vrees dat misschien; welligt, alligt; *en in de spreektaal:* er mogt eens schade aan toegebragt worden *door bv. de muizen. Verg.* … … *en* … — … *zva.* ꦧꦶꦱꦶ꧀ het zou toch kunnen zijn; 't mogt toch eens zijn *of* gebeuren.

ꦧꦼꦱꦃ *SB.* nat, vochtig.— … *iets* nat maken, bevochtigen.

ꦧꦼꦮꦱꦃ — … *SB.* roeijen.

ꦧꦺꦱꦤ꧀ *SB. benaming van* de betrekking tusschen de wederzijdsche ouders van gehuwden; *iemands* bèsan, *en zoo iemand betitelt men ook wel met bèsan, tot hem sprekende.*

ꦧꦺꦱꦤ꧀ꦧꦺꦱꦤꦤ꧀ tot elkander in de betrekking van bèsan staan *of* komen; zich vermaagschappen als bèsan *met iemand.*— ꦧꦺꦱꦤ꧀ *en* ꦧꦼꦧꦺꦱꦤꦤ꧀ *zva.* ꦧꦺꦱꦤꦤ꧀ *en* ꦧꦺꦱꦤ꧀ꦧꦺꦱꦤꦤ꧀.

ꦧꦺꦴꦱꦼꦤ꧀ *SB.* een tegenzin hebben *of* geen lust meer hebben *in iets;* walgen *van iets;* zijn bekomst er van hebben; genoeg er van hebben. — ꦧꦺꦴꦱꦼꦤꦤ꧀ *als karaktertrek:* gauw ergens een tegenzin in hebben *of* krijgen; gauw geen lust meer hebben *in iets.*

ꦧꦱꦶꦂ *ook* ꦧꦱꦶꦫꦤ꧀ *en* ꦧꦱꦶꦫꦤ꧀ *SB.* helder *of* goed van gezigt, *als een eigenschap van God* (*Ar.* بصير).

ꦧꦼꦱꦂ *Mal.* — ꦠꦸꦮꦤ꧀ꦧꦼꦱꦂ *betiteling van den Gouverneur-Generaal:* de Groote Heer; *ook:* de oude heer, *als benaming van den vader van den heer of vrouw des huizes; voorts* ꦚꦺꦴꦚꦃꦧꦼꦱꦂ *voor de moeder:* de oude Mevrouw. *Maar men zegt ook* ꦠꦸꦮꦤ꧀ ꦱꦼꦥꦸꦃ *of B.* ꦠꦸꦮꦤ꧀ꦲꦶꦁꦒꦶꦭ꧀ *en* ꦚꦺꦴꦚꦃꦱꦼꦥꦸꦃ *of B.* ꦚꦺꦴꦚꦃꦲꦶꦁꦒꦶꦭ꧀. — *II.* ꦧꦼꦱꦂ ꦧꦼꦱꦫꦤ꧀ *ook* ꦮꦶꦤꦶꦲꦶꦁꦱꦼꦱꦫꦤ꧀ *een soort moerbezieboom, die in zoogenaamde levende heiningen veel wordt aangeplant.*

ꦧꦺꦱꦺꦏ꧀ꦧꦺꦱꦺꦏ꧀ *SB.* ieder oogenblik moeten wateren. *Verg.* ꦧꦺꦴꦤꦼꦁꦮꦼꦁ.

ꦧꦺꦱꦼꦫꦺꦴ *ook* ꦥꦺꦱꦼꦫꦺꦴ *SB.* winst en verlies gelijk op deelen met nalaten van berekening van interest ten behoeve van den geldschieter, *van twee personen die gezamenlijk handelen, i. d. z. dàt de een het geld schiet en de ander handelt; ook volg. somm.* te zamen en ieder voor de helft, *van het iets koopen of betalen* (*Mal. pesero of persero. Port. parceiro.— v. d. Tuuk.*)

ꦧꦱꦿꦃ *naam van een plaats:* Basra?

ꦧꦱꦿꦶꦏꦤ꧀ *zie* ꦧꦱꦶꦂ.

ꦧꦼꦱꦺꦴꦭꦤ꧀. — ꦏꦼꦧꦼꦱꦺꦴꦭꦤ꧀ *SB.* zich verslikken; het eten *of* drinken in de verkeerde keel krijgen. *Men meent dat het zijn oorzaak heeft in kwaadspreken, waarvan men op dat oogenblik het voorwerp is.*

ꦧꦱꦸꦭꦤ꧀ ꦧꦸꦏꦿꦏꦤ꧀ *SB. het soort baadje waarvan de lapellen naar binnen zijn omgeslagen, dat ver over elkaar slaat en geen knoopen heeft, maar regts en links, naar verkiezing, kan worden digtgestrikt. Rg. K. Maar men noemt ook wel zoo baadjes, die slechts veel hebben van een* ꦧꦸꦏꦿꦏꦤ꧀ *en o. a. met knoopjes gesloten worden.*

[Javanese script] *I. SB.* dik, goed in 't vleesch, *van een kind.— II. zie* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *ook* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] — [Javanese script] de veerkrachtige stok *aan een wipstrik. — Verg.* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. suiker* (*rietsuiker, goela pasir*), *ook zout* wit maken; *de suiker door er, terwijl ze schuimt, het wit van een ei door te roeren.*

[Javanese script] *SB.* kust, zeeoever. — [Javanese script] op (aan) het strand.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* (*sprekende van een meerdere*) zweer; een zweer hebben *ergens.*

[Javanese script] *ook* [Javanese script] *Holl.* besluit *van het Gouvernement of van een Europeesch hoofdambtenaar, zooals een resident of gouverneur.*

[Javanese script] *SB.* de gulden middelmaat bewaren; goed en netjes, maar niet opgeschikt, *met betrekking tot gekleed zijn.*

[Javanese script] *SB.* bij ongeluk een weinig dunne stof ontlasten. *Jav.* [Javanese script] *dat ook in het Buitenzorgsche wordt gebezigd. Aldaar* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] (*zie bij* [Javanese script] *II.*) — *Voorts aldaar* [Javanese script] *en in de Preanger:* [Javanese script] *zva.* ziet er alleronoogelijkst uit, *van hetgeen door iemand werd gemaakt of vervaardigd. Rg. K. — Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *Kw. — Skr. bhasmî, in sommige zamenstellingen, als bhasmî-bhoëta,* tot asch verteerd, *bhasmî-karana,* aschvorming, verbranding. *Jav. Wdbk.* — [Javanese script] *SB. een aanplant, ook een rooverbende of derg.* uitroeijen; *de hama, die een veld teistert,* verdelgen; *de huizen van een dorp, dat zal ophouden te bestaan,* afbreken; *een betrekking of een zeker soort beambten* opheffen; *ook fig. iets* van zich doen *of* bannen.

[Javanese script] *Ar.* بسم الله الرحمان الرحيم in den naam van God, den genadige, den barmhartige.

[Javanese script] *SB.* het water in den buik hebben.— [Javanese script] *een zelfsvervloeking:* ik moge waterzuchtig worden. — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* ongezeggelijk, ongehoorzaam, *van een kind;* ongezeggelijkheid, ongehoorzaamheid.

[illegible] *I. zva.* [illegible] en [illegible] — *II.* (*Verg. Jav.* [illegible]) *SB.* een vreesverwekkend *of* vreesaanjagend uiterlijk hebben.

[illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B. en B. L.* (*sprekende van een aanz.*) meêgebragt, meêgenomen door; *ook*, *nevens* [illegible] *enz.* meêgebragt, meêgevoerd *enz.* door hem (haar, hen.). — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *als bov. B. en BL. iemand of iets* brengen, voeren, meêvoeren, meênemen, meêbrengen, met zich nemen *of* bij zich hebben; *voorts en dan gew. SB. of desverkiezende* [illegible] *als P.* leiden, voeren, brengen tot *iets;* influenceeren, invloed uitoefenen *op iemand of iets; iemand* meê doen deelen, meê een deel doen hebben *in iets; iemand* meêsleepen. — [illegible] [illegible] *en* [illegible] *mvdsv. en wel als meer dan een persoon eenmaal* [illegible] *Voorts* [illegible] *enz. zoomede* [illegible] *enz. insgelijks mvdsv. de eerste, waar een persoon bij herh.* [illegible] *en de tweede, waar meer dan een persoon zoo doen. Maar* [illegible] *en* [illegible] *worden door elkaâr gebruikt.* — [illegible] *SB. of met* [illegible] *P. ook:* niet te verplaatsen *door iemand of door een zeker getal personen.* — [illegible] *SB.* zijn eigen zin doen *of* doorzetten. — [illegible] iemand, die niet wil luisteren naar goeden raad, een verbod *enz.;* een ongezeggelijke stijfkop. — [illegible] *S.* [illegible] *P.* [illegible] *B.* met zich voeren, bij zich hebben, aanbrengen, aanvoeren.— [illegible] *SB. of desverkiezende* [illegible] *P.* meêvoeren, meênemen; *ook iemand* meêslepen, meê doen deelen. — [illegible] *S. enz.* met *iets* op den loop gaan.— [illegible] *S.* [illegible] *P.* hetgeen iemand voert, meêbrengt *of* bij zich heeft. [illegible] niets meêvoeren *of* meêbrengen. — [illegible] *S. enz.* zooveel als iemand met zich kan voeren, kan dragen. — [illegible] *SB. met betr. tot het leeren of aanleeren van iets:* voor den ouden dag, *opdat ge dan iets kent, of wel, op dat ge het dan, wanneer voor anderwerk uw krachten te kort schieten, zult kunnen.* [illegible] *SB.* tengevolge van; uit; dewijl, doordien, omdat. — [illegible] [illegible] *en* [illegible] *hetz.*

ꦧꦸꦮꦶ꧈ *Holl. boei. SB.* de boeijen, gevangenis. [illegible] *hetz.*

ꦧꦸꦮꦸ꧈ *zie* ꦧꦸꦧꦸ꧉

ꦧ 2 ꦮ꧈ *SB.* soms, altemet, welligt wel, wie weet, of. *Tot versterking wordt* [illegible] *wel achter gevoegd. — Verg.* [illegible] *en* [illegible]꧉

ꦧꦮꦃ꧉ — [illegible] *of* [illegible] onder, onderhoorig aan, in het gebied van. — [illegible] *iemand of iets* onder zich hebben, besturen.

ꦧꦸꦮꦃ꧈ *SB.* vrucht, vruchten, *de vrucht van een boom, plant of gewas; ook bep.* de vrucht, vruchten *van den manggaboom.* — [illegible] manggaboom.— [illegible] vruchtdragen. [illegible] *mvdsv. (van meer dan een boom.)* — [illegible] *I.* de boomvruchten, die, als voor den mensch oneetbaar, niet onder vruchten, fruit, worden gerangschikt. — *II. naam van een lekkernij van* [illegible] *en suiker.* — [illegible] *zie* [illegible]꧉ — [illegible] *ingebruik nevens* [illegible] *zie dit laatste op het woord.* — [illegible] *zie* [illegible]꧉ — [illegible] oogappel. — [illegible] ooft, fruit, vruchten. — [illegible] het vruchten zullen dragen. — [illegible] de nieren. — *Verg.* [illegible]꧉

ꦧ 2 ꦒꦮꦃ꧈ *SB.* wit katoen, *zooals o.a. ook wordt gebruikt voor lijkkleed; van daar* lijkkleed, doodkleed. — *Verg.* [illegible] *bij* [illegible]꧉ — [illegible] *een lijk* met *een of meer stukken* bòwèh *of* lawonpoetih bekleeden. — *Zie ook* [illegible] *en verg.* [illegible] *zoomede* [illegible]꧉

ꦧꦸꦮꦤ꧈ (*Kw.* de wereld. — *Skr. bhawana,* een verblijfplaats, plek, woning; *bhoewana,* een wereld, hemel. *Jav. Wdbk.*).

ꦧꦮꦤꦶ꧈ *zie* [illegible] *aan het slot.*

ꦧꦶꦧꦶꦂ꧈ *S.* [illegible] *en* [illegible] *B.* lip, lippen; *SB.* rànd *van* [illegible] *van een put en derg.* — [illegible] *spreekw.* alles wat men hoort dadelijk overbabbelen. [illegible] *SB.* een fiuweelen tong hebben.

ꦧꦮꦏ꧀꧈ *SB.* het hout, waarin het ijzer van den patjoel is gevat. *Verg.* [illegible]꧉

ꦧꦸꦮꦶ 2 ꦏ꧀꧈ *I. klanknabootsing van het geluid ook naam van een vogel, die, door zich op een erf, waar hij zich in den regel niet ophoudt, te doen hooren, aankondigt dat daar binnen kort een kind zal geboren worden.* —

[illegible] zie [illegible] — *II.* [illegible] *SB.* (de bamboezen ring in een doedoekoej. *Rg.*).

[illegible] *S.* pokdalig. *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *I.* [illegible] *SB.* parè snijden *of* oogsten. — [illegible] *ook* [illegible] *een veld of een gedeelte van een veld (een of meer* [illegible]) oogsten, snijden. — [illegible] *ook* [illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *of wel* [illegible] te veld staande parè. — *II.* ([illegible] (*Mal.*) *zva.* [illegible] *Reg. Tj.*).

[illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *I.* den riem half doende rusten op den kant van de schuit, daarmeê regtlijnig het water wegduwen, in de rigting waarin men de boot hebben wil. *De laatste* [illegible] — *In het Bandoengsche* [illegible] *het gebr. woord. K. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

II. [illegible] *SB. van iets, zooals een steen, dien men draagt aan het overigens onbezwaarde eind van een draagstok:* als tegenwigt dienen *van den last aan het ander uiteinde; voorts van de opbrengst van een sawah:* een geldswaarde hebben gelijk *aan het bedrag van hetgeen het veld kost aan inkoopsprijs. Hetgeen mogt zijn uitgegeven voor bewerking enz., laat men dan buiten rekening.*

[illegible] *SB.* ui, uijen. — [illegible] knoflook. — [illegible] sjalotten.

[illegible] — [illegible] *SB.* kauwen, fijnkauwen, *bijv. iets tot zuivering van den adem, na* [illegible] *te hebben gegeten. — Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB. iemand* bij geregtelijk vonnis verbannen, wegzenden naar een oord van ballingschap, veroordeelen tot dwangarbeid, buiten de plaats van veroordeeling. [illegible] dwangarbeider, veroordeelde tot dwangarbeid, op een ander plaats als die waar hij werd beregt. — [illegible] plaats van ballingschap, ballingsoord.

[illegible] *SB. niet terug te geven* redewoord *voor* [illegible] *ook voor* [illegible] *weêr boven komen na onder water te zijn geweest. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* kwam, werd gebragt *of* binnen gebragt *bv. het eten;* vertoonde zich; zich vertoonen. — *Op bl.* 141 *Gesch. Abdoe-*

rahman en Abdoerahim wordt … *ook gebruikt* … *maar naar het schijnt verkeerdelijk.* — … *zva.* … — *Verg.* …

… *I. SB.* struikgewas, ruigte, struiken; begroeid met gras en onkruid; een wildernis zijn. — *II.* … *zie bij* … *Mal. bala*, beproeving, kommer, onheil.

… *SB.* placenta, moederkoek. — … geboorteplaats, plaats daar men het levenslicht zag.

… *SB.* koepeltje, gebouwtje, afgescheiden van het huis; *men zit daar dikwijls en ontvangt ook daar wel gasten.* — *Voorts, maar dan een Javanisme,* breede bank, om op te liggen *of* te zitten, gemaakt van bamboe en met leuningen achter en aan beide zijden. — … de balè zijn van een bangkè en de djampana zijn van een boegang; *omschrijving voor* … lijkbaar. — … *zva.* … (… *naam van een lagoe tatabeuhan. Reg. Tj.*).

… *in het Buitenzorgsche zva.* … *Rg. K.*

… 2 … *of* … *SB.* veulen *van een paard of ezel.*

… 2 … — … *S.* … *P.* … *en* … *B.* koopen, *iets* koopen. — … *enz. mvdsv.* (*van meer dan een persoon*). — … *ook mvdsv.* (*meer dan eens door een persoon*), *van daar ook iets* opkoopen; *voorts nog:* van (bij) *iemand* koopen. — *En* … *de mvdsv. waar meer dan een persoon meer dan eenmaal koopen.* … *ook:* door schuld in geld of goed afhankelijk geworden *van iemand.* — … *S.* … *B.* (*van een meerdere of aanzienlijke*) *geld* besteden om *iets* te koopen *of* voor den aankoop van *iets.* — … *S.* … *B.* voor *of* ten behoeve *van iemand iets* koopen. — … *SB.* wat dient als middel om te koopen; het geld, het bedrag waarvoor *iets* werd gekocht; inkoopprijs; het benoodigde geld om *iets* te kunnen koopen. — … iets *dat men geeft of afstaat,* tot bevrediging *of* tevredenstelling *van iemand.* — … koopen *in onbep. zin;* inkoopen doen. — … over en weêr, steeds elk-

anders redelijke wenschen of begeerten vervullen *of* trachten te vullen. — [illegible] *iemands* goede gezindheid trachten te verkrijgen. — [illegible] slaaf.

[illegible] *SB. het* haar *op het lijf van menschen en beesten;* veêr, veêren; wol; het haar *aan een rijstaâr;* stekels *van een stekelvarken.* [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] ooghaartje, ooghaartjes. — [illegible] *de* slagpennen *in de vleugels van een vogel.* — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] met haar, begroeid met haar; met veêren, veêren hebben. — ([illegible] *benaming van die lange veêren van een haan, welke uitkomen als het dier* [illegible] *Rg. K.*) — ([illegible] *in het Buitenzorgsche:* onder en door elkaâr opeengepakt zitten, *van een veelheid van mannen en vrouwen, die* [illegible] *K.*)

[illegible] *SB.* wit, *van de huid van een dier, zoo als bv. een buffel.* — [illegible] een albino. — [illegible] een witte buffel. — [illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *SB.* (*a*) het dier (*kip, buffel of geit*), dat bij besnijdenis moet geslagt worden, op het oogenblik zelf dat die plaats heeft; (*b*) *zva.* [illegible] *en voorts:* medegaan tot in den dood des noods. (*Skr. welá.*) — [illegible] *zva.* [illegible] (*b*) *ook:* de zijde houden en blijven houden *van iemand.* — [illegible] *en sprekende tot een meerdere ook wel eens* [illegible] medesterven. — [illegible] met *iemand* medegaan, *iemand* volgen in *iets; ook zva.* [illegible] *Voorts:* om *iets* niet geven, op *iets* geen acht slaan, *met het oog of ter wille van het een of ander, en zoo* [illegible] *dikwijls zva.* [illegible] *Eindelijk* [illegible] *nog kunstterm voor:* medegaan en den vereischten tijd blijven in het water, *met iemand die besneden moet worden. Zie ook* [illegible] *bij* [illegible] — [illegible] des noods bereid zijn een eed doen. — [illegible] het niet ontzien strijd te voeren.— [illegible] *zva.* [illegible]— [illegible] iemand die zal bèla *of* om te bèla; iemand, die getrouw zal blijven; *ook:* het dier om te strekken *of* dat zal strekken tot bèla.

[illegible] *SB.* garen *op een klos of aan een kluwen. Verg.* [illegible] ***Ook:*** **bal,**

billardbal. (*Port bola*). — [Jav.] societeit.

[Jav.] *naam van een inl. gebak, gemaakt van rijstmeel en eijeren.*

[Jav.] *ong.* [Jav.] *SB.* veerman, veerlieden *aan een overvaart, en staande onder een* [Jav.] — *Verg.* [Jav.]

[Jav.] — [Jav.] *in het Buitenzorgsche:* vooruitpuilen, *van een kropgezwel. K. Verg.* [Jav.]

[Jav.] *SB.* gespleten, gebarsten, gekloofd, in tweeën gescheiden; kant, zijde; zich in tweeën scheiden, barsten, splijten. — [Jav.] *iets zooals hout of bamboe* splijten, kloven; *een ei* openmaken, in tweeën breken. — [Jav.] aan de eene zijde, *en, ook wel* [Jav.] een *van de handen, voeten, enz. Voorts:* de helft, de eene helft, de ander helft; *en, maar dan ook wel* [Jav.] aan den kant *van;* naar den kant *van.* — [Jav.] *of* [Jav.] de ander. — [Jav.] breekbare waar, *zooals borden, glazen enz.*

[Jav.] *een Jav. kramawoord:* welligt, misschien. — [Jav.] *zva.* [Jav.] *zie dat bij* [Jav.]

[Jav.] *Mal.* بوله, kunnen, kunnen gedaan krijgen.— [Jav.] zooveel mogelijk; zooveel in mijn vermogen is. *Dit Maleic. is algemeen in gebruik.*

[Jav.] *ook wel* [Jav.] *of* [Jav.] *SB. dikwijls gevolgd door* [Jav.] *tot versterking:* geen kwestie er van, *dat;* wat een vraag! geen denken er aan, *dat.*

[Jav.] *SB.* ramp, tegenspoed, ongeluk, bezoeking, onheil. — [Jav.] hetgeen iemand dreigt, bedreigt of hem een ongeluk zal bezorgen; ongeluk of ramp, die dreigt. — [Jav.] een ramp, ongeval *of* onheil toebrengen, veroorzaken *aan iemand.*

[Jav.] — [Jav.] *SB.* zóó dat de mond van buiten rood ziet, rood gekleurd is, door het uit den mond vloeijende speeksel, *van* [Jav.]

[Jav.] *Holl.* blauw, *en bep. ook het zoogenaamde* blauw, stukjes blauwsel, *die op de pasars en in de waroengs worden verkocht.* [Jav.] *iets zooals een kleedingstuk* met blauwsel behandelen.

[Jav.] *I. SB.* de maan.— [Jav.]

schijf, *om naar schijf te schieten*, en (*naam van een riviervisch. Ry.*). — 2. [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* maand. — [Javanese] een maand, per maand.— [Javanese] deze maand; *ook* deze geheele maand. — [Javanese] maandelijksch loon, maandelijksche betaling.

[Javanese] *SB.* het maandstonden bloed; *en (in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *K.)* [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* de maandstonden hebben.

[Javanese] *naam van een zeevisch.*

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *ong.* [Javanese] *SB.* loods van bamboe en gedekt met [Javanese] *O. a. wordt zoo'n loods gebruikt tot tijdelijke bergplaats van hout, balken en derg. ook, maar dan gewoonlijk versierd, tot feestlokaal, bij besnijdenis en trouwfeesten.*

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *SB.* geld voor den dagelijkschen leeftogt, huishoudgeld; uitgaven, *voortspruitende uit den aankoop van levensmiddelen, ook voor een arbeid, bijv. voor het ontginnen van een stuk grond.* — [Javanese] inkoopen doen. — [Javanese] *iemand* balandja geven, het noodige geld geven voor eten en kleeren *of* voor eten.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* het geheele bovenlijf *of ook:* zich heelemaal insmeren *met een geneesmidel.* — [Javanese] *iemand enz. Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* blind, *in dezen vorm dat terwijl de oogen niet verloren gingen, het licht er uit is.* — [Javanese] blind aan een oog.

[Javanese] *klanknabootsend* redewoord *voor het* [Javanese] *van een mensch:* paf.

[Javanese] *klanknabootsend redewoord voor* [Javanese] *en* [Javanese] *van iemand die ligt, ook voor* [Javanese]

[Javanese] *SB.* er afbreken, *van iets zooals een brok of de brokken van de pilaar, waar het rad van een rijtuig met kracht tegen aankomt; ook niet terugtegeven* redewoord *voor* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *P. verg.* [Javanese] *dat ook als P. wordt gebezigd;* — [Javanese] *B.* terugkeeren, terugkomen. — [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] de binnenkant van een deur, *dwz. de plaats binnen, naast de deur.* — [Javanese]

[illegible] *van een kip:* de veêren in de vleugels zóo hebben zitten dat de onderkant zigtbaar is en men zou zeggen dat ze omgedraaid zijn.— [illegible] *zegt men van het terugvragen van iets, dat werd gegeven.* [illegible] omkeeren en terug gaan; terugkeeren. — [illegible] *of* [illegible] wedergekeerd, teruggekeerd. — [illegible] *SB.* omgekeerd, daarentegen, van den anderen kant; *ook zva.* [illegible] *I.*— [illegible] *S.* [illegible] *B. I.* ik op mijn beurt, *bv. wensch te vragen.*— 2. de zin *of* meening van iemands woorden die juist het tegenovergestelde is van hetgeen wordt uitgedrukt door die woorden; de tegenovergestelde zin *van iemands woorden, en waarin die moeten worden opgevat.*— [illegible] zin, beteekenis *van een sindir.* — [illegible] gij op uw beurt, gij ook. — [illegible] *SB.* zich omwenden; zich keeren *naar iemand of iets;* teruggeslagen en gekeerd *tegen den eigenaar, door een parade van de tegenpartij, van een wapen in een gevecht.* — [illegible] *zie* [illegible]— [illegible] *ook* [illegible] *SB. tot of naar iets* terugkeeren; terugkeeren *naar iets om dat te halen; iets* andermaal *of* voor de tweede maal doen, overdoen. — [illegible] *ook* [illegible] *SB. geld* teruggeven; *zijn paard* wenden; *iets, ook een rijdier, voer- of vaartuig* omkeeren. — [illegible] den wind doen omloopen, uit een anderen hoek doen waaijen, *van God.*— [illegible] met *een rijdier, voer- of vaartuig* omkeeren en teruggaan.— [illegible] *SB.* heen en weêr; heen en terugloopen. — [illegible] *iets zoo als grond* omwerken; *iemand of iets* keeren en wenden. *Pass. ook:* [illegible]

[illegible] 2 [illegible] *Holl. balk; SB.* gevelde boom, nog slechts ruw tot een vierkanten balk bekapt.

[illegible] (*Jav. naam van een voet- en handeuvel, dat jeukt, waarbij de zolen en palmen, teenen en vingers van schubbige borsten ruw en hard worden en witte vlekken krijgen.*) *Ong.* — [illegible] *SB.* van onderen met diepe barsten zijn, *van de voeten.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB. de* oe klank *als de eindklank van een* [illegible] *bij sommige zang-*

wijzen. — Voorts van [illegible] *gezegd: zva.* [illegible]

[illegible] *I. SB.* modderig, met modder, *van een weg.*— [illegible] modder, slijk. — [illegible] met modder, modderig. — *II. Holl. blok;* [illegible] *SB.* blok; *houten toestel waarin iemands beenen worden gesloten.* — [illegible] *iemand* in het blok sluiten; *iemands beenen* daarin sluiten.

[illegible] *SP.* van bamboe gevlochten mat, *tot bewanding, omwanding of bevloering;* wand, wanden, bewanding *van hout of bilik.*— [illegible] muur, *zooals van een steenen huis.* — [illegible] lage omwanding van bilik, *zooals om een voor gaanderij.* — [illegible] *zie* [illegible] *Mal.* [illegible] een vertrek, binnenkamer, slaapkamer; *van daar* [illegible] kajuit?

[illegible] — [illegible] *SB.* met *een rijtuig of derg.* op zijde uithalen; van *een vaartuig* den steven zijdelings wenden. [illegible] laveeren *met een vaartuig. Rg. K.*

[illegible] — [illegible] *SB.* beschimmeld, uitgeslagen; beschimmelen.— [illegible] *mvdsv.—Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *SB.* loopende oogen hebben. *Rg. K.*

[illegible] *SB.* onwetend, ten eenenmale onwetend, van niets afweten; *bep. ook:* onwetend op het stuk van godsdienst. (*Mal. belaka*, allegaar, altegader; *ook* enkel, louter). *Zie ook bij* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible] *zie aldaar.* — [illegible] *Jav. ook* rondborstig, openhartig, onbewimpeld, zonder omwegen, *enz.*

[illegible] *S.* zitten te eten *met zijn velen;* gezamenlijk zitten te eten.

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *naam van een vogel, die zich op de sawahs onthoudt, een soort snip.*

[illegible] — [illegible] *SB.* van top tot teen bedekt of besmeerd, *of van een lichaamsdeel,* geheel bedekt *of* besmeerd *met modder, olie of bloed.*

[illegible] *naam van een insekt dat schade toebrengt aan het parè gewas.* — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible]

een uitdrukking voor:

SB. geveld, zoodat het in een is herschapen, *van een bosch, voor:* ontdaan van hetgeen er opstond, *van dien boschgrond; voorts van* *grond:* geheel gezuiverd en met de patjoel bewerkt, *zoodat men niets als roode en zwarte aarde ziet en het beplanten een aanvang kan nemen; eindelijk nog:* gevild, ontdaan van de huid.— *Verg.*

SB. geheel kaal, *bv. door afschering van het haar, van iemands hoofd; voorts van een bosch en van grond: zva.*

en *zie onder*

SB. stompzinnig, traag van bevatting.

een aal of palingsoort die gevonden wordt in poelen en moerassige plaatsen.— Verg. *en*

— SB. omwinden, omslingeren, omstrengelen; zich slingeren, gewonden zijn *om iets.* — *zie* *en* — *zie*

SB. omloopen, loopt om, is om, *van een weg, als zijnde niet de kortste weg naar het punt, dat men bv. wenscht te bereiken.* — bogten maken, kronkelen, slingeren, niet regt toe regt aanloopen, *van een weg.*

klanknabootsend redewoordje *voor het knappen van hout in den haard, van een zweep, enz.*— het geluid, dat met beletok wordt afgebeeld, maken.

SB. redewoord *voor* *(zie aldaar):* knap, klap.

zie

SB. made, maden *in bedorven vleesch, krengen, verrotte vruchten enz.*— met maden zijn. — (*op Bandoeng zva.* *K.*)

SB. onafgebroken *tot aan den morgen of tot aan het dag worden; ook* heenloopen, loopen, *van een weg of water.* — *II. bij de hoogere standen en dan ook* *wel voor* *II. In het Buitenzorgsche, volg. K. altijd* *enz.*

[Javanese] *I. SB.* ter oorzake van, om reden, van wege, ten gevolge van; *ook* ter oorzake van onophoudelijk. — *II.* (*zekere huidziekte, waarvan drie vormen:* [Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *Rg. K.*).

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* vergelden; wreken; wraak nemen; *ook* in vergelding van; *en S.* [Javanese] *B. een brief* beantwoorden. — [Javanese] *iets* wreken, vergelden. — [Javanese] *iemands* dood wreken; den dood wreken *op iemand.* — [Javanese] ten behoeve van *iemand, bv. omdat hij daartoe niet in de gelegenheid is,* wraak nemen *of* oefenen. — [Javanese] vergelding, wedervergelding, wraak. — [Javanese] *S.* [Javanese] *B.* antwoord *op een brief.*

[Javanese] *Holl. SB.* bultzak; matras.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* leguaan.

[Javanese] *SB.* bestoven, vol met stof, vuil; kaal, afgedragen *van kleêren; ook* onoogelijk er uitzien; *en van iemands voorkomen:* onoogelijk. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* onwetend, dom, onkundig.

[Javanese] *SB.* bitter weenen; *en van weenen:* bitter, bitterlijk.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* rommelen, *van den donder.*

[Javanese] *SB.* om het hardst loopen, een wedren houden *met iemand.* — [Javanese] om het hardst *loopen, rijden of vliegen.* — [Javanese] wedrennen; al rennende; rennen *of* loopen om het hardst. — [Javanese] renperk, renbaan.

[Javanese] *SB.* legertroepen, troepen. *Ook* (*zva.* [Javanese] *K.*).

[Javanese] *SB.* rond, bolrond, cilindrisch; *en van een bamboe:* ongespleten, in zijn geheel. — [Javanese] *volgens somm. evenwel moet het zijn* [Javanese] de omtrek van het lijf, gemeten over de borst. *Weer anderen verstaan onder* [Javanese] een lengte gelijk de breedte van de borst + de lengte van een arm en hand, gemeten tot den top van den middelsten vinger.

[Javanese] *of* [Javanese] *SB.* fluweel *Port.* veludo.

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] klanknaboot-

sing *van het knappen, kraken van brandende houtwerken, van het geluid van een kanon, geweer of pistool, als zoo'n wapen wordt afgeschoten, enz.*– [Javanese] *of* [Javanese] *mvdsv.* — [Javanese] *of* [Javanese] afgaan, *van een kanon; enz. Verg.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* gooijen *of* werpen naar *iemand of iets om te raken. Verg.* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *iets* werpen *of* gooijen *ergens heen of ergens in, ook naar iemand.*

[Javanese] *klanknabootsing van het geluid van een zwerm, een* [Javanese] *enz.*

[Javanese] de smeltvisch.

[Javanese] *SB.* rij steenen tot afbakening *aan beide kanten van een weg of rond een graf.* — [Javanese] *een weg of een graf* met steenen afbakenen.

[Javanese] *SB.* niet opgaan, niet doorgaan *van iets, bv. van den eisch dien men instelde of wel van een voorgenomen regeling;* er niet inslagen *om iets te doen, bv. om een paard te ruilen tegen een ander, iemand een proces aan te doen enz.; ook* verminderen, niet meer zijn zooals te voren *of wel* uit zijn met, *gezegd van iets zooals* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bijl, dissel. — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese] *Zie ook* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* digt, gesloten, *van den mond.* — [Javanese] *den mond* sluiten; *een doode* den mond sluiten.

[Javanese] — [Javanese] *SB. iets* branden, verbranden; *ook iets* in aanraking brengen *of* doen zijn met het vuur, *bv. door het te roosteren; taart of brood* bakken.— [Javanese] gereedschap *of* inrigting *of* toestel tot braden *of* bakken. *ook wel zva.* [Javanese] rooster.

[Javanese] *klanknabootsend* redewoord *voor* [Javanese] *en* [Javanese] *en zva.* pof. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* huwbaar; *en van een jongeling:* volwassen, den mannelijken leeftijd hebben bereikt (*Ar.* بالغ).— [Javanese] *en* [Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* kalebas (*Hasskarl: Cucurbita farinosa. Bl.*). *Verg.* [Javanese]

[…] *SB.* gaaf, *van vruchten en hout;* nog gaaf, nog ongeschonden, nog geen belangrijke sporen van verrotting vertoonen, *van een lijk, bij opgraving.*

[…] […] *SB.* naakt, bloot, *bv. van een kindje dat, slechts met een baadje aan, te slapen gelegd, zich bloot woelde, dwz. dat het, dat, waarmeé het werd toegedekt, van zich af woelde; ook:* geen baadje aan hebben.

[…] *SB.* […] roodzien, rood er uitzien, *van de huid of van een lichaamsdeel, door wrijving of schuring, ook van een plek, waar de huid werd weggenomen.*

[…] […] *SB.* open, *dwz. zijn zonder* […] *of* […] *van een huis;* bloot liggen, bloot zijn, *door dat waarmeé men was toegedekt, zooals een deken of derg. van zich te hebben gedaan, bv. al woelende; maar* […] *wordt ook van dien deken of derg. gezegd en is dan de zin* er af zijn, verwijderd zijn. — […] *een gordijn of derg.* open doen, openslaan. — *Verg.* […] *en* […]

[…] *SB. Jav.* […] muilezel, muildier. — (*Verbastering uit Ar.* بغل muilezel *en* زنة rijdier. *Jav. Wdbk.*).

[…] *ook* […] *zva.* […]

[…] *zie* […]

[…] *zie* […]

[…] — […] *SB.* volzitten *met bloed.* — *Verg.* […] *en* […]

[…] *SB.* grauwen *van den dag;* beginnen dag te worden.

[…] — […] *in het Buitenz. zva.* […] *Rg. K.* — […] *zva.* […]

[…] *zva.* […]

[…] *SB.* kleine gegraven vijver. — *Verg.* […] *en* […] — […] de gegraven kuil *voor een huis, dien men laat volregenen en* waarin men de voeten wascht *of* afspoelt. — ([…] *in het Buitenzorgsche: een sawah, onmiddelijk na het gesneden zijn van de parè* vol laten loopen met water en zoo laten, totdat men het veld op nieuw gaat bewerken. *Zoo'n* […] *wordt* […] *genoemd. Rg. K.*). *Op Soemedang is een* […] een […]

[illegible] *d. i.* een sawah die lager ligt als de andere, als het omringende terrein; *zoo'n sawah beplant men ook gaarne met visch.*

[illegible] *BS.* bont, gevlekt, *en wel wit en rood of wit en zwart. — Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* scherf, scherven *van glas, aardewerk of porcelein: maar ook:* verglaasd aardewerk, porcelein; *en* van verglaasd aardewerk *of* porcelein.

[illegible] — [illegible] *en* [illegible] *SB.* tellen, *menschen, dieren of voorwerpen* tellen. — [illegible] getal, *verkregen door telling stuk voor stuk; voorts:* het getal der genoodigden, *bij een offermaaltijd of derg. ook* het getal der personen, die aangewezen zijn *of* in de termen vallen, *bv. om iets te krijgen; en van zaken:* het gekochte, bepaalde, gegeven *enz.* getal. — *Nog* [illegible] *zva.* [illegible] ressorteert onder, behoort tot. *Bv.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* staren, staroogen, zitten te staren; staren *naar of* zijn oogen onafgewend gevestigd houden *op iemand of iets.*

[illegible] *naam van een soort* [illegible] — [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *Jav.* gat. *ong.*— [illegible] *aan de beenen en voeten,* lijden aan zekere kwaadaardige ongesteldheid, waarbij zich openingen vormen, waaruit etter vloeit. *Als geneesmiddel bezigt men gestampte biroe bast die na toevoeging van water op de wonden wordt gesmeerd.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* het zuur en moeijelijk hebben; met allerlei ontberingen en wederwaardigheden hebben te worstelen, *hem* zwaarvallen; een hard *of* kommerlijk leven hebben, *bv. van een arme.* — [illegible] nood, nooden, ontberingen, kommerlijke *of* moeijelijke omstandigheden; *ook zva.* [illegible]

[illegible] (*voor het ong.* [illegible]) *SB.* er op uitgaan *of* zijn om het noodige voor zijn bestaan te zoeken, *of wel* om te zien of men wat kan verdienen.

[illegible] *in* [illegible] *zie dit bij* [illegible] *onder* [illegible]

[illegible] *naam van een boomvrucht. Averrhoa Carambola.*

[illegible] *SB.* diepe greppel *of* sloot rondom een [illegible] *om de wilde varkens uit*

het plantsoen te houden. Verg. Ook (te Bandoeng zva. K.) en in het Buitenzorgsche, (Rg. heeft balumbang), zva.

— SB. met een pad er door heen; platgetrapt, zoodat er een weg of pad ontstond, van de kasò, mandjah enz. Voorts van een weg: open, niet bedekt. Verg.

SB. niet goed uit- of toekijken, niet opletten, onattent zijn, bv. van den koetsier van een rijtuig of wel van iemand, onder het loopen. — Verg.

SB. zonder klankteekens, van Arab. schrift. — Verg.

en S. B. vader. Nevens als B. in gebruik maar dit laatste slechts in geschriften en in het dagelijksch leven niet of zeer zeldzaam, sprekende tot den vader. Ook van zich zelf gebruikt men niet, wel maar dat ook slechts in brieven. Met wordt, bij den minderen man, in zamenstelling met den naam van een kind ook iemand benoemd. Gewoonlijk met den naam van zijn oudste kind, maar dit is niet verpligtend. En iemand, die geen kinderen heeft neemt wel eens den naam van het kind van een ander, om zoo zijn kindernaam kwijt te raken.— pleegvader. zie Verg. ook uitermate gehecht zijn aan zijn vader, van een kind.— iemand behandelen en beschouwen als vader.

Kw. (Skr. bhoèpati, vorst, uit bhoè, aarde en pati, heer.) SB. of met als mooijer woord: titel van een regent; regent. Verg. — regentscostuum. Verg. — regentschap.

zie het voorgaande woord.

SB. metalen plaat, zooals door de oppassers en voor op hun bandelier bevestigd, wordt gedragen. — II. een manggasoort.

SB. van de pokken geschonden. als voren, maar in ligten graad.

SB. valkkleurig, van een paard; ook, of wel valkpaard, valk. — zeer vaal geel of vuil wit, als de kleur van een paard. — Verg. II.

I. ook wel geschreven SB. na, na afloop van, nadat. hetz. (Ar.

). — *II.* *SB.* niet doorgaan, niet laten doorgaan, *van iets zooals een koop, een ruiling enz.*

I. Kw. SB. dolk, de inlandsche dolk, *gemeenlijk slechts gedragen door hadji's en santri's, maar door ambtenaren ook wel, gaande naar en zich bevindende in de moskee, bij het* — *II.* *SB.* geraakt zijn onder den, *onder zekere omstandigheden,* verderfelijken invloed *van iets, en daardoor bezocht met ziekte of een kwaal, bv. bij het graven van een put, onder den invloed van dien put, zulks door het raken, treffen van of stooten op een djoerig, bij het graven.* (*Mal. badi*, de verderfelijke invloed, die van iets uitgaat; smetstof eener ziekte. *P.*). *III.* *in het Buitenzorgsche, nog in de spreekwijs.* (*zva.* *Rg. K. Enkel in gebruik om te beknorren. K.*).

zie *en* — *zie* — *zie* — *zva.* *zie* *II.*

SB. verstand, oordeel, beleid, vernuft; geaardheid, inborst; *ook* uiterlijk, voorkomen, gezigt, wezen (*Skr. boeddhi*, verstand; wetenschap; meening *enz.*). *Verg.* — *of* vriendelijk, lief *of* zoet van uiterlijk *of* wezen. — *het tegenovergestelde.* — verstandig.

S. *B.* onderscheid, verschil; verschillend, anders, onderscheiden (*Skr. bhéda*, verdeeling, scheiding). — *of* *SB.* dat zou gaan, als; dat is te zeggen, als.

I. SB. onervaren, onverstandig, onnoozel, dom, onwetend; *ook zva.* — onverstand, domheid, onervarenheid. — bedrog plegen; *iemand* beetnemen, foppen. — de alleronverstandigste, de allerdomste. — *II.* *SB.* riviervisch, die werd in gezouten. *Alvorens ze te eten, wordt ze, in een blad gewikkeld, in de heete asch gebraden.* — bòdò maken. — *Verg.* *en*

SB. gescheurd, *van een dam, dijk, ook van een baadje en derg.* — sawah maken van een stuk grond, grond ontginnen tot sawah, sawahs aan leggen;

een stuk goed of stof knippen, *met het doel er het een of ander kleedingstuk van te maken.* ([illegible] *bl.* 127. *Sp. d. J. past aldaar niet*). — [illegible] benaming van een nieuw ontgonnen sawah, gedurende de drie eerste jaren. — [illegible] *een balong, sitoe en derg.* laten lêegloopen.

[illegible] *SB.* schuim. — [illegible] schuimen.

[illegible] *SB. van een handeling of verrigting:* niet steunen op *of* niet oorsprong vinden in een bevel of uitspraak van God *of* den profeet; kettersch, ketterij *Ar.* (بدعة).

[illegible] *S.* [illegible] *B. (van een aanzienlijke)* lichaam, lijf; *SB.* lijf *van een kleedingstuk. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *I. zva.* [illegible] *K.* — *II. in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *Zoo bv.* [illegible] *zva.* [illegible] *Rg. K.*

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* de ijzeren spits *van een pijl.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* potsenmaker, clown, paljas. [illegible] potsenmaken, voor clown spelen.

[illegible] *zie* [illegible] *Verb. en Bijv.*

[illegible] *zie* [illegible] *Verb. en Bijv.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* rhinoceros. — [illegible] *een bijzonder soort van dam, en wel alleen van steenen, die tusschen twee heiningen van bamboe worden opgestapeld. Zie ook* [illegible]

[illegible] *I. S.* [illegible] *B.* knaap *of* meisje; kind. ([illegible] *en* [illegible] *mvdsv.*). — [illegible] knaap, jongen. [illegible] herdersjongen. [illegible] meisje. [illegible] *S.* [illegible] *B. (van een aanzienlijke)* van kind af aan; van jongs af aan. — *II.* [illegible] *SB.* bediende. *De mvdsv.* [illegible] *wordt in sommige streken ook bep. gebruikt, als men (een aanzienlijk inlander) zijn volgelingen, ook al heeft men slechts een bij zich, roept, tot zich roept, om een bevel te ontvangen.* [illegible] mannelijke bediende. — [illegible] vrouwelijke bediende, meid. [illegible] *of* [illegible] *ook wel kortweg* [illegible] straf. [illegible] teruggekaatst beeld van een mensch in iemands oog.

[illegible] *of* [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *(naam van een stin-*

kende grassoort, *anders* […] *geheeten. Rg.*).

[…] *SB.* het staat precies gelijk; even goed als of. — […] *wordt altijd achteraan geplaatst.*

[…] *SB.* sterk, krachtig, veel spierkracht bezittend, (*verg.* […]); *voorts* luid, hard, hard op, met een forsche stem. — […] sterkte, kracht. — […] *de stem* uitzetten. — […] door van zijn krachten het alleruiterste te vergen, ze als het ware verdubbelen.

[…] *SB.* wit; blank. — […] *mvdsv.*

[…] *of* […] *Ar.* بدوي *of* بداوي Bedoeiën, woestijnbewoner. — *Verg.* […]

[…] *SB. een soort van groote poppen, ze worden wel in een optogt door personen die er onder loopen en er heelemaal door bedekt zijn, gedragen.*

[…] *SB.* vuurwapen, geweer. — […] op *iemand of iets* schieten; *iemand of een dier* met een schot treffen, doodschieten. — […] op de jagt gaan, jagen met geweer. — […] schutter. — […] *hetz. en zva.* […] *ook* geweermaker.

[…] *SB.* varken, zwijn. — *Verg.* […] *en* […]

[…] (*in het Buitenzorgsche zva.* […] *Rg. K.*) […] *zva.* […] *ook iemand* van de plaats waarhij zich bevindt, *bv. zit*, wegtrekken.

[…] *Mal.* vingerhoed. (*Port. dedal*, vingerhoed. *P.*) — *Verg.* […]

[…] *SB.* weggaan, zich verwijderen, opbreken, uitrukken, *van velen.* […] *hetz.* — […] *troepen* doen uitrukken *of* opbreken; *enz.* — […] overkoken, *van water. Verg.* […] *en* […]

[…] (*de klemtoon valt op de eerste lettergreep*), *naam dien de Moh. bevolking geeft aan een klein overblijfsel heidenen, afgezonderd levende in Zuid-Bantam. K. Verg.* […]

[…] *SB.* danseres *van een regent. Ze zijn vier in getal.* — *Verg.* […]

[…] *zva.* […] *Reg. Tj.*

[…] *SB.* overleggen, delibereeren, afspreken. *Mal.* (دامي *damei*, vrede,

wapenstilstand. *P.*). — ꦏꦱꦏꦱꦶꦥꦶꦂ iets bespreken, over *iets* beraadslagen.

ꦏꦱꦂ *SB.* ruw, grof; niet fijn, groot van stuk; *en van een dier zva.* ꦏꦔꦱ꧈ ꦏꦔꦱꦂ *mvdsv.* — *Verg.* ꦏꦼꦂ *en* ꦏꦼꦂ꧈ — ꦥꦒꦮꦾꦤ꧀ꦏꦱꦂ grof werk; het grove werk *in tegenstelling van het fijne werk, bij een ambacht; ook werk, zooals het werk van een ijzersmid, is* ꦥꦒꦮꦾꦤ꧀ꦏꦱꦂ *maar dat van een goudsmid is* ꦥꦒꦮꦾꦤ꧀ꦭꦼꦩꦼꦱ꧀꧈ *Voorts* ꦏꦱꦂ *nog van menschen, bv. van de koelies, die iemand verlangt:* niet nog boedak, maar volwassen en in verband daarmeê krachtig.

ꦏꦱꦶꦂ꧈ — ꦏꦏꦱꦶꦂ꧈ *zva.* ꦏꦱꦶꦂ꧈

ꦏꦱ꧇꧒꧇ꦂ *zva.* ꦥꦱꦶ꧈ — ꦏꦏꦱꦂꦏꦱꦂ *zva.* ꦏꦥꦶ꧈

ꦏꦺꦴꦱꦂ꧈ — ꦥꦔꦶꦂꦲꦏꦺꦴꦱꦂ *een B. uitdrukking voor* ꦲꦺꦴꦫꦏꦔꦏꦸꦮꦶꦱ꧀ ik kan het niet bekostigen. *Zie ook* ꦲꦺꦴꦫꦲꦏꦸꦒꦸ *bij* ꦏꦸꦒꦸ꧈

ꦏꦺꦴꦱꦸꦂ *SB. de groote* trom *bij of, in de distrikten, in de moskee, en waarop o. a. geslagen wordt om de gebedstijden aan te geven; ook:* midden op den dag; middag.— ꦲꦼꦁꦏꦺꦴ ꦏꦲꦼꦁꦲꦏꦺꦴꦱꦸꦂ *zva.* ꦲꦼꦁꦏꦺꦴꦱꦸꦂꦱꦸꦂ꧈ — (ꦲꦺꦴꦫꦲꦱꦸꦂꦲꦏꦺꦴꦱꦸꦂ *spreekwijs van wie* ꦲ ꦱꦺꦴꦔꦭꦸꦏꦶꦱ꧀ꦏꦸꦫꦸꦭꦸꦏꦏꦮꦺꦤ꧀ *wij zouden zeggen die nooit een voet in de kerk zet. Rg. K.*)— ꦏꦏꦺꦴꦱꦸꦂ kunstterm voor het bewerken (*wieden of beplanten*) van een sawah, tegen een zeker loon, van 's morgens zes tot 's middags twaalf uur. — ꦏꦏꦺꦴꦱꦸꦂꦏꦼꦤ꧀ *een sawah* in ꦏꦏꦺꦴꦱꦸꦂ laten bewerken.— ꦲꦼꦁꦏꦏꦺꦴꦱꦸꦂꦏꦼꦤ꧀ op den voet van ꦏꦏꦺꦴꦱꦸꦂ gehuurde arbeider.

ꦏꦺꦴꦱ꧇꧒꧇ꦂ *SB.* kapmes.

ꦏꦸꦱꦺꦴꦂ *in het Buitenz. zva.* ꦏꦸꦒꦸ *II.* (*Rg. K.*).

ꦏꦸꦱꦸꦂ *I. SB.* schurft, schurftig. — *II.* ꦏꦸꦏꦸꦱꦸꦂꦏꦼꦤ꧀ strootjes, de strootjes, *die men bezigt bij het strootje trekken, bv. om als men wil* ꦱꦶꦱꦶꦏꦺꦤ꧀ *uit te maken, wie het eerst voor kat zal spelen.* ook lepra

ꦔꦏꦱ꧇꧒꧇ꦂ *SB.* door den neus spreken; *en van iemands spreken:* door den neus.— *Verg.* ꦏꦶꦁ꧈

ꦏꦔꦱꦤ꧀ *zva.* ꦥꦲꦲꦱꦼꦤ꧀ *en* ꦔꦭꦲꦤ꧀꧈

ꦏꦱꦶꦏꦸꦏꦸꦂ *SB.* ongezeggelijk, niet willen luisteren; *voorts van een dier zooals bv. een paard:* langzaam in zijn bewegingen,

droomerig en niet geven om aansporing, *hetzij door slaan hetzij met woorden.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] ongezeggelijk, niet willen luisteren, onvatbaar voor goeden raad; *ook: met betrekking tot* [Javanese] *zva.* met hard tegen hard.

[Javanese] *I. in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *(zie bij* [Javanese]*) en dan ook wel voor het geheele ceintuur. — II. aldaar, de benaming van een soort* [Javanese] *Rg. K.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. een drok* zóó inbakeren dat de armpjes tegen het lijf en de beentjes aan elkaar sluiten. — *Men wikkelt het kind in een samping, en bevestigt die door banden er om heen, in dier voege dat het kind armen en beenen niet kan bewegen. Een zoo als het ware gebonden kindje slaapt rustiger.* — [Javanese] *mvdsv. (meer dan een drok).*

[Javanese] *SB.* theelood. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *en in sommige streken ook* [Javanese] *B.* baadje, buisje, jakje. [Javanese] lang, soms van zijde, op de voeten neêrhangend, gekleurd kleed zonder mouwen, *zooals de hadji's dragen. Verg.* [Javanese] — [Javanese] soort korte kabaai, *voor mannen.* — [Javanese] *zoo noemt de Soendanees* het lange baadje zonder kraag en met nauwsluitende mouwen der Javaansche vrouwen. *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese] — [Javanese] *enz.* met een baadje aan.— [Javanese] *iemand* een baadje aantrekken. [Javanese] *SB.* de regte persoon zijn voor *iets of* om *iets te zijn; ook:* verslaafd zijn aan; hem tot een tweede natuur geworden zijn.

[Javanese] *S.* [Javanese] *ook* [Javanese] *B.* berigt, tijding, gerucht; het zeggen; wat verteld wordt. — [Javanese] *en* [Javanese] *of* [Javanese] naar men zegt; zooals het gerucht gaat. — [Javanese] *S.* [Javanese] *of* [Javanese] *B.* vernemen. — [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* *(van een meerdere)* berigten, berigt, kennis *of* tijding geven, tijdingbrengen, vertellen.— [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B.* berigt, tijding brengen aan *iemand; iemand iets* berigten, mededeelen, vertellen. — [Javanese] *S.* [Javanese] *P.* [Javanese] *B. iets* berigten, mededeelen, vertellen; van *iets* de tijding *of* het berigt brengen, van *iets* mededeeling

doen; van *iemand iets* berigten; *voorts:* houdende berigt *of* mededeeling, *van een brief; en van den inhoud van een brief:* is.— [illegible] *er nevens:* [illegible] *S. en van een aanzienlijke:* [illegible] *ook* [illegible] *B.* zich openbaren; zeggen wie men is; zich verklappen. — [illegible] *P. en B.* berigt, mededeeling. — [illegible] *B. hetz.* — [illegible] *S.* [illegible] *B.* iets om te berigten *of* mede te deelen. — [illegible] *iets* overal rond vertellen; *iets (fig.)* ronddragen.

[illegible] 2 [illegible] ([illegible] *Kw. Skr. bhodjija,* eetbaar, spijs. *Jav. Wdbk.) ong.* — [illegible] *zva.* [illegible] 2.

[illegible] 2 [illegible] 2 *zie* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *Holl. SB.* bajonet.

[illegible] *ook* [illegible] *SB.* onvruchtbaar, *van wijfjesbeesten.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* naar buiten komen, voor den dag komen; gaan *naar buiten;* komen, te voorschijn komen *uit een schulplaats;* uiten; opgaan, *van zon of maan.* — [illegible] vloeijen, naar buiten komen, *van bloed, water of etter.* [illegible] *mvdsv.* (*uit meer dan een plaats*). — [illegible] *iets ergens* uit voor den dag doen komen, uit nemen, uitdoen; *voorspoed* geven, doen geboren worden; *geld* uitgeven; maken *winst of een winstje* met *iets.* — [illegible] zullen naar buiten komen; om naar buiten te komen.

[illegible] *S.* [illegible] *B.* navel. *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* uit zijn verband; gescheurd, gespleten; scheuren, splijten.

[illegible] — [illegible] *SB.* de plaats alwaar zich de Achillespees bevindt, de Achillespees; *en, bij een viervoetig dier,* de plaats aan de achterpooten waar die een hoek maken; *maar volg. Reg. Tj. en dan S.* [illegible] *B.* (*Jav.* [illegible]) dat gedeelte van den achterpoot van een viervoetig dier, dat zich bevindt onmiddelijk boven den hiel.

[illegible] *SB.* eekhoorn.

[illegible] 2 — [illegible] *SB. iets* in groote hoeveelheid inkoopen, koopen, *om het weêr te verkoopen.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* ongetrouwde jonge man; jong-

gezel, jongman; bediende, daglooner. boedjang zijn *of* worden; zich als boedjang verhuren; *ook* in een afgeschreven koffijtuin, met het doel den grond zoo lang mogelijk te benutten, in het snijpunt der diagonalen van ieder vier boomen een jong koffijboompje planten. *Dergelijke boompjes noemt men* — ongetrouwd.

— *enz. zie* *en* *I.*

of *SB.* landtong. *Verg.*

SB. dichter, schrijver (*Skr. boedjangga*, slang). — *zva.* — de foutieve *of* corrupte plaatsen verbeteren, herstellen, *al lezende; die plaatsen of woorden* verbeteren.

Kw. Jav. moeijelijkheid, hagchelijkheid; nood, gevaar; ongeluk, ongeval. (*Skr. bhaja*, vreeselijk, dreigend, gevaarlijk; vrees). — *Verg.*

SB. krachten, levenskrachten, adem. er uitzien als iemand, die met een voet in het graf staat. den adem inhouden. — *vrouw, kinderen en boedjang of wel een of meer bloedverwanten, zooals bv. een broeder of zuster*, den kost geven, onderhouden; *maar volg. somm. wordt* *met betrekking tot vrouw, kinderen en boedjang niet gebezigd en slechts voor* den kost geven *aan personen, andere, als die men verpligt is te onderhouden.*

SB. zacht, *van iets zooals bv. klei.*

SB. pas, zoo even, daar juist. — *Verg.* *en*

SB. belasting, *zooals bv. de belasting op de rijtuigen.* (*Skr. wjaja*, uitgaven, onkosten. *Prof. Kern. Jav. Wdbk.*).

naam van een vogelsoort, die kan leeren praten. Het is een soort ekster. Verg.

SB. de longen. — *Scheldenderwijs gebezigd, is* *zva.*

(*Reg. Tj.*) *zva.*

naam van een grassoort, die even hoog wordt als de *K.*

— *zva.* *zie bij*

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* betalen; *iets* betalen; *een schuld* voldoen *of* betalen; betalen met *iets.* — [Javanese script] *iets* in betaling geven *voor iets anders.* — [Javanese script] hetgeen strekt tot betaling. — *Verg.* [Javanese script] *bij* [Javanese script] — [Javanese script] [Javanese script] *is een spreekwijs.*

[Javanese script] *zva.* [Javanese script] *waar dat is een redewoord voor* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* scheiden, uiteengaan; afgeloopen, geeindigd. — [Javanese script] van elkaâr scheiden, zich scheiden.

[Javanese script] *SB.* kruimelig, kruimelen, in kruimels *of* korrels vallen, *bv. van rijst of pasir; voorts* ruim, opgeruimd, verruimd; *van hart of gemoed*; *en* vriendelijk, *van iemands wezen.* — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *of wel zva.* [Javanese script] — [Javanese script] opgeruimdheid.

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *zie bij* [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] *SB.* in menigte liggen *ergens*, *bv. van de vruchten onder een boom, van boeken op een tafel; enz. En van menschen* in groot aantal zitten *ergens.*

[Javanese script] *SB.* stank, stinkend. — *Verg.* [Javanese script] peststank.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* op, verbruikt; weg, allemaal weggenomen *of* weggehaald; *voorts:* vol, onbeperkt, *van vertrouwen;* om, uit, verstreken, achter den rug *van een tijdperk, ook* in allendeele, *van in zijn schik zijn met iemand of iets, en* rijpelijk, in allendeele, *van iets overdenken. Eindelijk nog:* met in het werkstellen *of* toepassen van alle mogelijke *kunstgrepen, vernuftige vonden, enz.* — [Javanese script] zonder iets door de vingers te zien of te vergeten, *van* [Javanese script] — [Javanese script] zoover zijn van geen cent meer te hebben, van letterlijk niets meer, *hetzij geld, hetzij goed,* te bezitten. — [Javanese script] *ook* [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iets* opmaken, uitputten; aan *iets* toegeven, den vrijen teugel laten; *het overdenken van iets* doen van alle kanten; *voorts nog* [Javanese script] *S. ook* [Javanese script] *B.* het laatste zijn; het laatste zijn, dat er nog van overschoot. [Javanese script] zijn uiterste krachten inspannen, zich uitputten *i.d.z.*

[script] *I. SB.* overgrootvader, overgrootmoeder; achterkleinkind. *Een boejoet spreekt men veelal aan met* [script] — [script] van geslacht tot geslacht, overgegaan van geslacht op geslacht. — [script] *of* [script] erfvijand.— [script] erfzwaard.— *II.* [script] *zva.* [script]

[script] *SB. van een lichaamsdeel, bv. van het been:* krampachtig pijnlijk, *een rheumatische aandoening, naar het schijnt.*

[script] (*Mal. bijas*, met den wind afdrijven; *enz. P.*) *ong.* — [script] *ook* [script] uit zijn koers geslagen *of* gedreven worden, *van een vaartuig. Jav.* [script] — *In het Buitenzorgsche,* [script] den weg kwijt; *en in die streken ook:* (doodelijk schrikken, *maar slechts van* [script] *K.*).

[script] *SB.* ontbolsterde rijst.- *Verg.* [script] — [script] de *zijn vaste plaats hebbende*, bak of derg, waarin men de [script] bestemd om [script] in bergt.

[script] *zva.* [script]

[script] *SB.* gewoon aan *of* met *iets;* door oefening vertrouwd met *iets* (*Skr. abhjâsa,* oefening, geweonte, ervaring, opvoeding. *Jav. Wdbk.*). — [script] *ook* [script] zooals gewoonlijk. — [script] doorgaans, gewoonlijk.

[script] *SB.* leguaan.

[script] *naam van een martersoort.* — *Verg.* [script]

[script] — [script] *SB.* aangeschoten (*van een hert ook* gekapt) maar daarna weêr aan den loop gegaan, *van een wild, bv. een bantèng, hert enz.— Ook* zoo'n aangeschoten *enz.* wild, *bijv. hert.*

[script] *Jav.* moeder, *ook gebr. in het Soendasch maar altijd met voorgevoegd* [script] — *Zoo zegt men bijv.* [script] *Voorts is* [script] *een* uitroep *van verbazing of bewondering, maar ook van smart, pijn enz.*

[script] *SB.* aarden pot, met buik.

[script] *en gew.* [script] *naam van een riviervisch.*

[script] — [script] *SB.* zich van *iemand* meestermaken, *iemand* krijgsgevangen maken, als gevangene meêvoeren. — [script] krijgsgevangene, gevangene; *ook* vasal. — [script] *hetz.*

[illegible] wordt verkl. met [illegible] en [illegible] Bep. ook: hard en stokkerig, bv. van [illegible] en derg. — En ook zva. [illegible] van iets, zoo als bv. de in een kist of derg. geborgen papieren.

[illegible] zva. [illegible] zie aldaar.

[illegible] Holl. boom. SB. de boom, van een rijtuig. Verg. [illegible]

[illegible] [illegible] naam van een houtsoort. (Podocarpus latifolius. Bl. — Hasskarl.).

[illegible] I. SB. de aarde, aardbodem; rijksgebied, landschap, gewest (Skr. bloêmi, de aarde, plaats, oord. Jav. Wdbk.).— 2. zie [illegible] — [illegible] zie [illegible] — [illegible] zie [illegible] bij [illegible] — [illegible] SB. inboorling (Eng. native); oorspronkelijke bewoner van een land of dorp, in tegenstelling van een [illegible] Maar met uitbreiding wordt [illegible] ook wel gebezigd van iemand, die door jaren lange inwoning in een dorp daar geacht kan worden te huis te behooren; voorts [illegible] nog voor: gastheer, eigenaar van het huis, heer des huizes.— [illegible] en [illegible] zie bij [illegible] — [illegible] zie [illegible]

[illegible] [illegible] naam van een houtsoort, die ook [illegible] ([illegible] K.), wordt genoemd. Helittophyllum Javanicum. Rg.

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zva. [illegible] II.

[illegible] (Skr. bhaga, deel; vrouwelijk schaamdeel). [illegible] SB. de plaats boven de schaamdeelen.

[illegible] (Skr. bhâga, deel, gedeelte. Verg. ook Skr. bhâgja, [illegible]) bij [illegible] SB. deelen, verdeelen, uitdeelen; iemand iets toedeelen.– [illegible] iemand een deel geven van iets. — [illegible] een deel of aandeel gekregen hebben.— [illegible] ook [illegible] iets verdeelen, uitdeelen, ronddeelen. — [illegible] of [illegible] deel, aandeel, portie. — [illegible] hetz. — [illegible] werelddeel.

[illegible] S. [illegible] P. [illegible] B. (van en tot een aanzienlijke, in het laatste geval waar het hem of iemand, dien men wil of behoort te ngahormat betreft) hebben, bezitten; bezitting; de eigenaar zijn van iets. (Skr. bhôga. — [illegible] S. [illegible] P. [illegible] B. zullen heb-

ben, zullen bezitten.— [illegible] *enz.* trouwen, getrouwd zijn. *Zie ook* [illegible] — [illegible] zóó spreken.— [illegible] *SB. iemands goed* zich toeeigenenen, voor zich nemen. *Zie ook* [illegible] *en* [illegible] *bij* [illegible] — [illegible] begiftigd *of* beschonken zijn met *iets door een meerdere, met verpligting er voor te zorgen, maar met verlof het te gebruiken als ware het eigendom.* [illegible] zóó gegeven zijn *aan een mindere.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* verliefd; zin hebben in *iets, bv. in het oorsieraad dat een koopman te koop aanbiedt.*— [illegible] *mvdsv.*— [illegible] verliefde, minnaar, minnares. — [illegible] vrijen *met iemand;* de minnaar *of* minnares zijn *van iemand.* — [illegible] verliefd op elkaar zijn; vrijen.— [illegible] de preferentie *van iemand.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] Vorst, zijn Hoogheid. *Mal. baginda.*

[illegible] *SB.* goed, braaf, eerlijk; braaf *of* eerlijk zijn; *voorts van buffels, paarden, honden enz.* mak, goedaardig. — [illegible] braafheid; makheid, goedaardigheid.

[illegible] *SB.* opgeruimd, dartel, jolig, lustig, opgewekt. *Ook:* er van houden zich op te schikkken en zich mooi te maken, ten einde aan het andere geslacht te behagen en conquêtes te maken. *Voorts van een paard:* heet zijn op den coïtus; *en van een hengst:* brieschen *of* hinneken, bij het hooren *of* zien van een merrie.— *Eindelijk* [illegible] den ouderdom hebben bereikt, waarop men onder den invloed van de geslachtsdrift komt. — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* kawoengplank, plank van den kawoengpalm; *ook naam van de assistent-residentie en hoofdplaats* Buitenzorg.

[illegible] *SB.* het dikke vleeschachtige deel in den staart *van een dier zooals een paard; voorts* het onderste gedeelte *van den pisang* ([illegible]) *boom: voor dat gedeelte bij ander boomen schijnt men het niet of slechts bij uitzondering te bezigen; ook* het harde, het onderste gedeelte *van een zweer; en, maar deze beteekenis is onzeker, ze steunt slechts op een plaats:* de grondvesten *van*

een berg. Verg. [illegible] *Eindelijk* [illegible] *ook nog* (het breede worteleind, *waarmeê een landtong aan den vasten wal vastzit. K.*).

[illegible] *SB.* hard, niet murw *of* zacht, nog hard van binnen, *van alles wat in water werd gekookt of wel werd gebraden of gepoft, en zacht, week* ([illegible]) *behoorde te zijn.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] *SB.* straatroover. — [illegible] straatroof plegen; *iemand bij dag of bij nacht* op weg aanhouden en onder bedreiging zijn goed afeischen; *iemand* zóó berooven.

[illegible] *SB.* geluk, voorspoed, fortuin (*Skr. bhâgja*, te deelen, lot, fortuin).

[illegible] *S.* [illegible] *B.* heil! welkom! wees welkom! (*Skr. bhâgja*). *Men antwoordt:* [illegible] — [illegible] *iemand* verwelkomen, [illegible] zeggen *tot iemand.*

[illegible] — [illegible] *SB.* groote pop, *zoo als o. a. soms bij het ngakoet parè, voor de djampana uit wordt gedragen; ook* groote pop, *zooals wel op de velden wordt geplaatst om de wilde varkens te verschrikken.*

[illegible] een scheldwoord, *maar waarvan de beteekenis onbekend is.*

[illegible] — [illegible] *SB.* liggen, neêrliggen, *ergens* liggen *van lijken of krengen van groote dieren; ook plat voor* maar zoo liggen, *of* neêrliggen *bv. te slapen, van iemand.*

[illegible] — [illegible] *SB.* liggen, aanwezig zijn *ergens*, bij stapels *of* hoopen, *van baksteenen, pannen, brandhout, bamboezen en derg.*

[illegible] — [illegible] *SB.* draven, op een drafje loopen, *bv. van een paard, maar ook wel van een mensch.* — *Verg.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

[illegible] *SB.* varken, zwijn. — [illegible] zeug. — *Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *SB.* wijdbeens staan, zitten *of* liggen; de beenen wijd van een sperren. — *Verg.* [illegible] *bij* [illegible]

[illegible] *zva.* [illegible] — [illegible] *in het Buitenzorgsche zva.* [illegible] *zie bij* [illegible] — [illegible] *naam van een heester met fraaije roode bloemen* (*Clerodendrum inerme Rg.*).

[illegible] *SB.* punt, stuk; hoofdstuk;

betreffende, nopens, aangaande (*Ar.* باب).

SB. varken, zwijn. — *Verg.*

SB. kindermeid, baboe. — min. — *Verg.*

S. *en ook wel* *B.* tante, *jongere zuster van vader of moeder.* — *bezigt men in brieven.*

SB. fuik. — *hetz.*

2 2 *I. SB.* vermolmd, *van hout;* vergaan, verlegen, *van kleêren en derg.* — *mvdsv.* — *zva.* — *II.* *kinderwoord ook gebezigd tot een kind, voor* slapen.

I. *SB.* ruiken, onaangenaam ruiken, *van iemands mond (adem); ook (van iemands lichaam. K). Voorts geeft deze nog:* het uit den mond ruiken. *Mij van elders onb.* — *II.* *SB.* inbreken, door middel van braak in huis komen. — *III.* *betiteling van in Ned. Indie geboren Chinezen. Verg.*

— *SB.* iemands deel, taak, toebeschikt deel, lot, sort; het loon *der wereld.* — *zva.* *zie bij* — dat is gemeenlijk 's wereldsloon.

titel in het Tjirebonsche van den beambte, in de Preanger genoemd *K.*

2 *SB.* koepeltje met een door pilaren gedragen dak en staande tusschen den aloen aloen en den *Voorheen hadden de distriktshoofden ook een babantjong.*

2 *zie* *Zie "Verb. en Bijv." voor bl.* 790.

I. SB. veel, veel geworden *door uitdijen of zwellen; ook:* voor een groote uitgestrektheid toereikend zijn, *door niet op elkaâr te zijn geplaatst, bv. van een zeker getal tot heining bestemde bamboelatten. Zie ook* *bij* *III.* — *zie onder* — *of* *SB. een heurap, na met het knoopen tot op ong.* 3/4 *te zijn gevorderd,* steeds in de breedte meerderende, knoopen, *zoodat die, van boven smal beginnende van onderen breed komt uitteloopen.* — *een geheim* openbaren *en zie ook onder* *III.* — zijn incognito afleggen, zeggen wie men

is. — in eens. — in eens morsdood.

II. (*in Zuid-Bantam en het Buitenzorgsche zva.* lijn, $^1/_{12}$ *dm. Rg. K.*).

— *SB. schijnt te beteekenen:* met weinig stroom, *van een rivier, over een zekere lengte, en wel tot aan de plaats waar zij zich stort in zee; ook* de plaats *of* het punt in een rivier, waar die zich stort in zee. *In het Regentschap Soekapoera is* *de naam van sommige dorpen; terwijl in het Tjirebonsche* *de naam is van een distrikt.*

2 — 2 *S.* *B.* vrouwen gordel, band, *zooals een vrouw wel om het lijf draagt om het kleedje op te houden, (verg.* *)*; *maar ook in het algemeen* alles, wat men bij wijze van gordel om het midden bindt. — *iets, een buikband of iets anders* om doen *om de lendenen.*

— *SB.* uit elkaâr gaan, zich verwijderen, *van velen; voorts* scheiden, van elkaâr scheiden *en dit laatste ook van twee personen, die bij elkaar waren.* — *ook* afgeloopen zijn, *bv. van de pasar.* — *en* *zva.*

— *SB.* pap, brij.

— *SB.* de zeilen ontrollen, losmaken. — uitgespreid, uitgespreid zijn, *bv. van een waaijer, ook zva.* — *iets bv. een mat, een stuk goed enz.* ontrollen, uitspreiden. *zva.* *maar (volg. K. zva.* *)* — *de afkorting van* *of* *is een niet terugtegeven redewoord voor het* *van een vlag.*

2 — 2 *en* *zie* (*Volg. K.* *ook* lek, *van een prauw of boot*). — de geluk-ster zien tanen, verlaten worden door het geluk; taande zijn gelukster.

— *S.* *B.* gemakkelijk, ligt, niet moeijelijk, zonder zich moeite behoeven te geven.

2 — *zie* *aan het slot.*

— *zie* *III.*

— *SB.* ontveld, gedrukt, *bv. van den rug van een paard of ezel, door het zadel; ook* doorgereden, doorgelegen. *Verg.* *Voorts: een* lagoe, *i. d. z. van een* stukje *van de een of ander vertooning, ook van muziek.* —

nieuwe nederzetting, nieuwe *of* pas gestichte [Javaansch schrift] — *Zoo'n nieuw dorp behoudt soms* [Javaansch schrift] *als naam.* — [Javaansch schrift] *of* [Javaansch schrift] zich *ergens* neêrzetten, *buiten een hoofdplaats of dorp en waar geen vestiging is;* een [Javaansch schrift] stichten.

[Javaansch schrift] — [Javaansch schrift] *SB. mensch of dier ook naar een mensch of dier* met een zwaai slaan *met iets, bv. met een stok of derg.* — [Javaansch schrift] *mvdsv. (bij herh.). Verg.* [Javaansch schrift] *bij* [Javaansch schrift]

[Javaansch schrift] — [Javaansch schrift] *of* [Javaansch schrift] *SB. de bangsal (in het ronde gat van het rijstblok)* ontbolsteren. *Maar ook in het algemeen iets* fijn stooten, fijn stampen, *bijv. de djambè voor den sirihpruim.*

[Javaansch schrift] *SB.* poeder, stof; aan poeder, fijngestampt; *ook* aan rafels zijn, *bv. van een baadje dat door een dier werd verscheurd; voorts* verbrijzeld, vermorzeld, *bv. van den kop van een slang, dien men heeft doodgeslagen, en eindelijk ook nog* de klander. — [Javaansch schrift] kruimels van gebak. — *Verg.* [Javaansch schrift]

[Javaansch schrift] *I. SB.* stuk, stuks, *van planken,* [Javaansch schrift] *en* [Javaansch schrift] *ook* gedeelte *bv. kwart, van een in stukken gespleten bamboe.* — [Javaansch schrift] zoo'n gedeelte bamboe, *bv.* een vierde van een in vieren gespleten bamboe. — [Javaansch schrift] vijf stuks planken. — [Javaansch schrift] *zva.* [Javaansch schrift] ge-op-uit *of* ingescheurd. — [Javaansch schrift] *zva.* [Javaansch schrift] — *II.* [Javaansch schrift] *SB.* eendvogel.

[Javaansch schrift] — [Javaansch schrift] *SB.* een opening of gat maken *in iets zooals een klappervrucht, bamboe enz. in het algemeen in iets dat hol is.* — [Javaansch schrift] *of* [Javaansch schrift] *spreekw.* de gebraden hoenders vliegen mij (hem) in den mond. (*In het Buitenzorgsche zegt men ook* [Javaansch schrift] *In de Preanger voor dit* [Javaansch schrift] *eenvoudig* [Javaansch schrift] *K.*).

[Javaansch schrift] een soort ongerezen brood van rijstemeel. *K.*

[Javaansch schrift] *SB. een soort* duizendpoot. — *Jav.* [Javaansch schrift]

[Javaansch schrift] *SB.* de pens *van een dier.*

[Javaansch schrift] — [Javaansch schrift] *ook* [Javaansch schrift] *SB.* met het benedengedeelte van den arm met een zwaai slaan. — [Javaansch schrift] *of*

[Javanese] *iemand of iets*, met een zwaai, regts of links uit werpen, van zich afwerpen. — [Javanese] *of* [Javanese] *een wapen* heen en weer zwaaijen, *met een wapen* regts en links om zich heen slaan.

[Javanese] *SB.* het uittrekken van de parè planten op de kweekbedding, om ze te gaan uitplanten op de sawah.— [Javanese] *de parè planten* uittrekken *enz.*

[Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *SB.* slaan *met een karwats.* — [Javanese] *of* [Javanese] *iets op iets of tegen iets, bv. tegen een steen aan*, werpen; *iemand of iets* op den grond werpen, met een smak tegen den grond smijten.— [Javanese] vallen, op den grond storten, met een smak neêrslaan, *bijv. op een gladden weg of bij het* [Javanese]— [Javanese] karwats.

[Javanese] *SB.* plant *of* dier gehouden of bestemd om daardoor of daarvan andere te winnen; beest, voor de voortfokking gehouden; zaden; *ook* inentpok stof, *en* het kind, waaruit ingeent wordt.— [Javanese] *vee* fokken. — [Javanese] *of* [Javanese] *iemand een wijfjes dier* geven, ten behoeve van de voortfokking. — [Javanese] van *een plant of gewas, bv. djagong*, zaad *of* bibit winnen, inzamelen. — [Javanese] door aftestammen uit een geslacht dat daar steeds gevestigd was, te huis behooren *ergens*, *of* behooren tot de menschen *ergens*.

[Javanese] — [Javanese] *SB.* draaijen, op een draaibank draaijen. — [Javanese] draaijer.— [Javanese] draaibank.

[Javanese] *zie* [Javanese] *Voorts SB.* het gewigt, het wegende *van een voorwerp van goud, zilver of* [Javanese] — *Ook benaming van* de gewigtseenheid, (*als gewigt bezigt men een steen, die de zwaarte heeft van vijftig centen kopergeld*) *waarbij men kapas en volg, K. ook kapoek afweegt. Ook* de steen, die bij dat afwegen wordt gebezigd, *noemt men* [Javanese] — [Javanese] *of* [Javanese] *goud, zilver, soewasa, kapas en volg. K. ook kapoek* wegen, afwegen.

[Javanese] *SB. of wel en zoo gewoonlijk, S.* [Javanese] *B.* aangezuiverd, afbetaald, *van*

schuld; ook op, *bv. door uitverkoop, van iets bv. van den voorraad parè, die in een schuur zich bevond. Verg.* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] — [illegible] *zie* [illegible] — [illegible] *in het Soemedangsche de naam van een dorp.*

[illegible] *een gemeen woord voor* penis. [illegible] de glans penis.

[illegible] *I. SB.* de portuur, de gelijke *van iemand (man tegenover vrouw of omgekeerd); ook* de wedergade, de gelijke *van een buffel of van een paard, en van daar van een paard:* een span maken *of* vormen *met een ander.*

II. [illegible] *SB.* wegsnijden, afsnijden *van gras en onkruid.— Verg. bij* [illegible] — [illegible] *zva.* [illegible]

III. [illegible] *SB.* geschiedenis, historie, geschiedverhaal.

[illegible] *SB.* [illegible] *of* ander eetwaren gepakt in oepih, sapoe (*droog parèstroo*), *of* eurih. *Gebruikte men oepih, dan i. pl. van* [illegible] *wel* [illegible] — *En i. pl. v.* [illegible] *zegt men ook wel* [illegible] — [illegible] *willende ze transporteeren, bv. meé op reis nemen, kèdjò of ander eetwaren* pakken *of* wikkelen in oepih, sapoe *of* eurih en het pakje vervolgens digt binden. *Ook wel i. pl. v.* [illegible]

[illegible] — [illegible] *of* [illegible] *SB.* in *of* onder de heete asch braden.

[illegible] *SB.* over zijn geheele lengte even dik, de zelfde afmeting hebben, *ook van het been onder de knie tot aan den enkel, als een ziekelijken toestand. Verg.* [illegible] opgezet zijn van buik met niet kunnen ngising. *van dieren zooals een buffel en een rund.*

[illegible] *SB.* rijk, vermogend. — [illegible] *mvdsv.*— [illegible] rijkdom, vermogen, *en van een djimat: zva.* [illegible] — [illegible] toovergebed om spoedig rijk te worden. — [illegible] de aller rijkste, de meest vermogende; *ook* zijn rijk wezen *of* zijn vermogend zijn.

[illegible] *SB. van den buik:* daarin een gevoel van opgezetheid hebben met snijdingen en rommelingen, gepaard met voortdurende neiging tot winden laten.

[illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *SB.* een vorm van de kinder

pokken, van minder kwaadaardig karakter; die pokken hebben. — *Verg.* [script]

[script] *SB.* hel, schel; helder schijnen, *van zon of maan ook van een kunstlicht; voorts* scherp, duidelijk, *van (de figuren op) gebatikt goed, sits of behangselpapier, ook van de gouden letters op den rug van een boek, enz.*

[script] — [script] *SB.* overgehaald, verlokt, er toe gekregen; verliefd gemaakt. — *Verg. bij* [script]

[script] *Port. banco, SB.* bank, rustbank, canapé.

[script] *SB.* lijk, kreng. — *Verg.* [script]

[script] *SB.* hoepel, band; *ook, maar in de Preanger gew.* [script] de gevlochten rand *van een bòbòkò, een njiroe en derg.* — [script] ijzeren band *of* hoepel.

[script] — [script] *SB. iets, bv. de wanden van een rijstschuur om de parè te stelen,* van de plaats rukken; er uit breken, aan stukken breken; *uit een kamer, bv. als men die wil gaan schoonmaken,* al de meubels halen. — [script] met den patjoel [script] afgraven, beschadigen, vernielen *Verg.* [script] *bij* [script] *En verg. ook het Mal. Wdbk. op* [Arabic script]

[script] *SB.* blijven liggen, *van werk dat men te doen heeft of dat er te doen is; ook van een of meer pantjèn:* ingebreke blijven om te komen, niet uitkomen. *Voorts (in het Buitenzorgsche, van iemands sawah:* onbewerkt blijven liggen, *door ziekte, luiheid of wat ook, slechts niet om het veld te doen braak liggen.* [script] onvermogend zijn om de [script] te betalen. *Rg. K.*).

[script] *SB.* vertrokken, gerimpeld, met rimpels, *van het gelaat van iemand, die zich boos maakt.*

[script] *SB.* lustig *of* vrolijk zijn, zingen en vrolijk zijn; *voorts van een vogel in de kooi, zva.* [script] *en (van een vulkaan:* werken, uitbarsten. *K.*).

[script] *SB.* gekromd *van ouderdom; ook* gebocheld. — [script] een houding aannemen als of men is [script]

[script] (*Jav.* [script] *of* [script] *Kw. zva.* [script]) *Ong.* — [script] *zie aldaar.*

[script] *SB.* bos, bundel *van brandhout, pennen enz.*— [script] dat waarmeê iemand gebonden *of* iets gebonden — toe

of zaâmgebonden is; *iemands* banden. — [Javanese script] binden, zamenbinden, toebinden; *iets bv. een kistje, door er een touw om heen te binden*, digtbinden *enz. Ook iemand* binden. — [Javanese script] *en* [Javanese script] *mvdsv.*

[Javanese script] *SB.* het benedenste gedeelte van den stam van een klapperboom, een djambè en een kawoeng, *ook wel voor* het dikke *of* het ondereind van een bamboe. — *Verg.* [Javanese script] *en* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* pak, bundel; hulsel, omhulsel. — [Javanese script] *of* [Javanese script] *iets* inpakken; *iets* bergen, pakken *in iets*, omwikkelen *met iets.* — *Verg. bij* [Javanese script]

[Javanese script] *slechts scheldenderwijze:* ondeugend, slecht, nietswaardig, verdorven; ongezeggelijk; deugniet! ondeugend schepsel!

[Javanese script] *SB.* lijnkoek. *Verg.* [Javanese script] *I.*

[Javanese script] *I. SB.* gezwollen, *van den rug van een paard of ander lastdier. Verg.* [Javanese script] — 2. *zva.* [Javanese script] *1.* — 3. [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. (van een meerdere)* de knieschijfknobbel. — 4. *SB.* gezwel *in de lies (vorm van venus ziekte); ook* zoo'n gezwel hebben. — 5. *SB. benaming van den kawoengboom, als dàt geen* [Javanese script] *is.* — 6. *(in het Buitenzorgsche voor hetgeen in de Preanger genoemd wordt* [Javanese script] *K.). Is de zwelling belangrijk en van meer blijvenden aard, dan in de Preanger ook wel* [Javanese script] — 7. *(in het Buitenzorgsche nevens* [Javanese script] *in gebruik. K.). Zie dat laatste bij* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* iets, *zooals een doek*, waarmeê men zich het gelaat bedekt, *bv. om niet herkend te worden of iets niet te zien; ook* de lap, waarmeê de oogen van een buffel, paard *of* rund worden bedekt, *opdat het dier zich gewillig zal laten meêvoeren of leiden.* — [Javanese script] *het gelaat* bedekken met een [Javanese script] *ook een buffel, paard of rund* een lap voor de oogen doen.

[Javanese script] *SB.* groote kikvorsch. *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* gebogen, *van den neus.* — *Verg.* [Javanese script] *bij* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* allerwegen; heinde en ver in 't rond.

[Javanese script] *SB.* volk, natie; stam, geslacht, soort; *ook maar dan verbonden met een ander*

woord, werk, goed. *Bv.* [Javanese] aardewerk. — [Javanese] ongeloovigen.

[Javanese] *SB.* [Javanese] de jongste, het jongste kind, *in een huisgezin. Zoo'n jongste kind wordt niet zelden met verwaarloozing van den eigenlijken naam,* [Javanese] *of wel* [Javanese] *(een lief naampje) genoemd.*

[Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese] *I. SB.* groot voor zijn jaren *of* ouderdom; *ook van dieren. — II. zva.* [Javanese] *of* [Javanese]

[Javanese] *SB.* schelm, fielt, deugniet, boosdoener. — *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *SB.* rijst nog in den bolster, maar ontdaan van het stroo; rijstkorrels nog in den bolster. — [Javanese] *parè* tot bangsal maken.

[Javanese] *SB.* een soort fluit ([Javanese]) ongeveer twee palm lang.

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zwaar, moeijelijk, *van een arbeid of verrigting, ook van het tot onderwerping brengen van een vorst, bv. omdat hij over veel hulpmiddelen kan beschikken; en ook fig.* bezwarend.

[Javanese] *SB.* buil, *ook zva.* [Javanese] — [Javanese] een buil hebben, builen hebben.

[Javanese] *zie bij* [Javanese]

[Javanese] *of* [Javanese] *zva.* [Javanese] — [Javanese] *iets* kruiden, voorzien van boengboe.

[Javanese] *naam van een palmheester (Pinanga latisecta. Bl. Hasskarl). — Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *SB.* soort van groote zwarte *of* bruin zwarte hommel, die gaten in het hout maakt en dan daarin nestelt. — [Javanese] *spreekw.* je moet niet doen *of* zijn als de bangbara, *en is de zin: je moet niet buitenshuis of bij de menschen het heertje uithangen of bluffen, terwijl je, 't huis zijnde, in elkaâr gedoken zit, bedrukt neêr zit, onder den invloed en het besef van je armoê en ellende.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. op de jagt, een dier* den doorgang versperren, door op een rij te gaan staan of te staan; *ook* geschaard staan, een rij *of* rijen vormen, op een rij staan *ergens, bv. rond den aloen aloen, als toeschouwers van een dierengevecht of van een executie.*

[Javanese] — [Javanese] *SB.* niet denken op hetgeen zal *of* kan het geval zijn; ondoordacht, onnadenkend; niet op zijn qui vive zijn; *ook door niet of niet eens na te denken*, blind, als blind, als een blinde zijn *of* handelen, *met betrekking tot* [Javanese] *en* [Javanese] — [Javanese] iemand, die niet nadenkt, ondoordacht *of* zonder eenig overleg handelt, *bv. blindelings zijn vertrouwen schenkt aan iemand of wel vriendschap sluit met den eersten den besten.*

[Javanese] *SB.* drempel, dorpel. *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *SB.* gat, opening *in een bamboezenstijl*, *bv. hierdoor, dat de opening, die men aanbragt in een stijl, om daar een dwarsstijl in te steken, blijkt zich te bevinden op de verkeerde plaats, zoodat men een nieuwe opening moet maken en de eerste ongevuld blijft.*

[Javanese] — [Javanese] *SB. iemand* verleiden, verzoeken. *Verg.* [Javanese] — *Maar slechts de vorm* [Javanese] *schijnt algemeen in gebruik te zijn.*

[Javanese] *SB. ook* ([Javanese] blok hout *of* stuk bamboe, dat een paard of buffel om den hals wordt gebonden en hem over den grond naslepende, het hardloopen belet. *Rg. K.*); *ook* het gewigt, de kogels of steenen, waarmeê een lijk wordt bezwaard, *om het te doen zinken.* — [Javanese] *een paard of buffel* een bangbaloeh aan doen; *een lijk* bezwaren met kogels of steenen, *om het te doen zinken.*

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *benaming van zekere zwarte kevers of torren.* — [Javanese] *een soort bangboeng.* — [Javanese] *als voren, maar een kleiner soort.* — [Javanese] *benaming van een bangboeng, dien men op de klapperboomen vindt.*

[Javanese] *ook* [Javanese] *SB.* in de war, verward, onrustig, niet rustig, *van hart of gemoed, omdat men met iets vervuld of geoccupeerd is of wel omdat iemand of iets door het hoofd spookt.* (*Mal. bimbang*).

[Javanese] *SB.* slaan, *van kogels in en tegen een schip; ook onvertaalbaar* redewoord *voor* [Javanese]

[Javanese] (*hierin* [Javanese] *het Jav.* [Javanese] *zva. Sd.* [Javanese]) *naam van*

een boom (Cassia marginata. Rg.). De vruchten — pasgepl'ukt is er een lucht aan zooals aan tarasi — lijken veel op die van de [Javanese] *waarmeê de* [Javanese] *dikwijls wordt verward, ook al hierdoor dat ook zijn vruchten als purgeermiddel worden gebezigd. Evenwel uitwendig, men wrijft er den buik meê. Als men over zoo'n ergens, bv. op den grond, liggende vrucht van den* [Javanese] *heên stapt, krijgt men buikpijn; zóo wil het volksgeloof.*

[Javanese] *SB. bv. van parè, die te veld staat:* met een pad er door heen, *gemaakt door menschen of dieren, die er door heen liepen.— Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] een soort van ooijevaar. — [Javanese] *en* [Javanese] *soorten van* [Javanese]

[Javanese] *BB.* een scheeven mond hebben; *ook* scheef, *van iemands gezigt, zoomede* scheef, *in plaats van regt, bij weven, als de draad scheef loopt; ook nog* scheef, *van een samak, als die niet regt is maar schuin afloopt, en eindelijk nog* scheef *in plaats van rond, van een doedoekoej en derg.*

[Javanese] *SB.* verheugd, blijde, verblijd. — [Javanese] verheugen, blijde maken. — [Javanese] *ook* [Javanese] hetgeen dient *of* middel om [Javanese] te worden *of* te zijn.— [Javanese] vermaak, vermaken, vreugde; *ook zva.* [Javanese] — [Javanese] *iemand* verheugen, blijde maken. [Javanese] *benaming van het onmiddelijk aan het eigenlijke* [Javanese] *voorafgaande tandakken der strijders; het is het voorspel.*

[Javanese] *SB.* er niet op verdacht, niet op zijn hoede; zorgeloos. — [Javanese] van een oogenblik dat iemand of een dier er niet op verdacht is, gebruik maken of willen gebruik maken om *hem* (*het*) te overvallen, aantevallen. *enz.* — [Javanese] zonder dat men er in het minst op verdacht is, aangevallen worden; overvallen worden.

[Javanese] *SB.* de boeman, de bietebauw, *waarvan men spreekt of dien men gebruikt om kinderen bang te maken.*

[Javanese] *ook* [Javanese] *naam van een* [Javanese] *soort.* — [Javanese] *ook genaamd* [Javanese] *en* [Javanese] *zijn twee andere soorten.*

[Javanese] *zva.* [Javanese] voorkomen, uiterlijk; *ook* vorm, fatsoen. — [Javanese] *een huis of derg.* construeeren; *en iets, bv. de*

een of ander taal doen leven *of* herleven, releveeren, opheffen; *een verouderd woord* gebruiken *of* gaan gebruiken. — [Javanese script] stel, stellen, *van muziekinstrumenten.*

[Javanese script] *ook* [Javanese script] *SB. van allerlei jagt- en vischtuig:* dat, hetgeen men van een geweer beteekent, als men zegt »het schiet goed"; *voorts van een paard dat op de hertenjagt wordt gebruikt:* een goed jagtpaard zijn.

[Javanese script] *SB.* eigen schuld; *iemands* eigen schuld; het is Uw (je) eigen schuld. — *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* ongehoorzaam, ongezeggelijk.— *Verg.* [Javanese script]

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* zeer, uitermate, bijzonder, grootelijks, ongemeen; geducht, hevig, fel; *voorts* dringend, *van een verzoek of bede;* duur, *van een eed;* uitdrukkelijk, nadrukkelijk, *van* [Javanese script] *Ook SB.* zwaar, *van tabak. Verg.* [Javanese script] — [Javanese script] geducht, hevig, fel.

[Javanese script] *S.* [Javanese script] *ook* [Javanese script] *B.* aangezigt, gelaat. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B.* zich het gelaat wasschen. [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. iemand, een ander* het gelaat wasschen. — [Javanese script] *S.* [Javanese script] *B. van iemand: door een ander* steeds gezien worden, *dwz. dat laatstgenoemde hem steeds voor oogen heeft, in zijn verbeelding.*

[Javanese script] *SB.* bek *van een beest.* — *Ook zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* grimmig, boos, norsch; *ook* straf, streng.

[Javanese script] — [Javanese script] *SB. een paard, buffel of rund* een touw om den hals en vervolgens om den bek doen, *ten einde het dier zoo te kunnen leiden.* — *Verg. het volgende woord.*

[Javanese script] — [Javanese script] *zva.* [Javanese script]

[Javanese script] *Jav.* [Javanese script] groote rivier, landstroom. — *Een* [Javanese script] *woord.*

[Javanese script] *Jav.* [Javanese script] *zva.* [Javanese script] *In de Preanger ong. maar wel* (*gebr. in het Bantamsche. K.*), *ook Rg. geeft het woord.*

[Javanese script] *I. SB.* syphilis (*in het Buitenzorgsche:* [Javanese script] *K.*); *ook;* daaraan lijden (*in het Buitenzorgsche:* [Javanese script] *K.*). — *II. naam van een boom* (*Neoesia altissima Bl. Het fraaije en sterke hout wordt o.a. voor*

huisbouw gebezigd, en de bladen, vruchten en zaden van den boom bezigt men als genees-middel bij gonorrhea. Hasskarl).

[Javanese] *SB.* verwezen staan te kijken. *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *S.* [Javanese] *B.* verward, verbijsterd, beteuterd, er niet meer uit wijs kunnen worden; *ook zva.* [Javanese] — [Javanese] *zva.* [Javanese]

[Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* krijten, klaaglijk schreijen, *van een ziek kind; ook van een zieke (een volwassen persoon)* steeds om hetzelfde vragen, aanhouden, *bv. om het een of ander geregt.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* vrij van alle beslommeringen gaan leven *of* leven, *na zich teruggetrokken te hebben uit zijn zaken of uit het openbare leven.*

[Javanese] *SB. een hond of de honden* aanhitsen. — [Javanese] *hetz. maar van meer dan een persoon. — Van* [Javanese] *het woord, waarmeê men een hond aanhitst.*

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *SB. iemand of velen* zeggen te beginnen *aan een of ander arbeid, die werd opgegeven; ook iemand of velen, die zich ergens heen moeten begeven,* zeggen op stap te gaan.

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *ook wel* [Javanese] *S.* [Javanese] *en* [Javanese] *ook* [Javanese] *en* [Javanese] *B.* alleenlijk, enkel, alleen maar, slechts; *ook ons* daar, *als men*

bv. zegt: [Javanese]

[Javanese] \ *SB.* aangenaam van smaak, lekker, smakelijk; met smaak; aangenaam, pleizierig, *ook van een lokaal; voorts* lekker, *voorts van een geur, ook van slapen;* aangenaam voor het gehoor, *van muziek of gezang;* rustig, gemakkelijk, *van zitten; en van hart of gemoed:* rustig, pleizierig *of* aangenaam gestemd. ([Javanese] *mvdsv.*). — [Javanese] *ook:* lekkertjes en wel. — [Javanese] genot, pleizier, genoegen. — [Javanese] er pleizier in hebben, er lekker meê zijn.

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *en* [Javanese] *zie* [Javanese] *Voor het eerste „Verb. en Bijv."*

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *SB.* tweelingen, *een jongen en een meisje; ook* van tweelingen (*als voren*), *gezegd van het bevallen.* — *Verg.* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *SB.* de plaat poetsen en zich begeven *naar elders;* wegloopen *van een plaats.*

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *SB.* uitgestrekt, uitgebreid, *bv. van een veld of een vlakte; ook* zeer, hevig, erg, *van warm of van de hitte.*

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *SB.* ongedurig *of* onrustig, *van iemands hart of gemoed, als een gevolg van hevig verlangen naar iemand of iets; ook* wrevelig worden, toorn voelen opkomen in *hart of gemoed, bv. bij het zien van iemand of iets.*

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *zie* [Javanese]

[Javanese] \ *SB.* bij *iemand* gaan logeeren,

logeeren *voor een, twee of drie nachten. Die persoon dan* [illegible] *den logé.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *zie onder* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* razen, raaskallen, *van een krankzinnige;* gekkepraat uitslaan, onzin praten; *ook* zonder zich om de lagoe te bekommeren maar voortzingen *of* zingen.

[illegible] *I. zva.* [illegible] *van* [illegible]

II. SB. met een straal loopen *of* stroomen, *bv. van de thee uit den tuit van den trekpot, van de pis uit de roede; enz.*

III. zva. [illegible] *van den staart van een hond.*

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *I.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* volstaan *met water of bloed ergens; ook van het ergens staande water of wel van het bloed op een slagveld:* het terrein bedekken, *dwz. dat het geheele terrein een en al water of bloed is.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *S.* [illegible] *ook* [illegible] *B.* jong, jeugdig, *SB. van vruchten:* nog niet rijp; *van kleuren:* licht; *van goud:* van slecht allooi, vermengd met zilver.— [illegible] *ook* [illegible] *S.* [illegible] *ook* [illegible] *B.* van jongs af aan. — [illegible] *ook:* nog volkomen vloeibaar, nog dun, *van den suikerstroop* ([illegible]). — [illegible] kroonprins. — [illegible] het verblijf van de kinderen van den regent.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] zie [illegible] I.

[illegible] S. [illegible] en [illegible] P. [illegible] en [illegible] B. naam, genaamd, met name, heeten. — [illegible] dat heet, dat is.— [illegible] S. [illegible] B. *iemand* benoemen met den naam van; *iemand zus of zoo* noemen; *SB. iets enz. — voorts nog: een of meer dingen* noemen, *daarvan iets zeggende, bv. dat die het zijn, die iemand de gezondheid doen behouden.*

[illegible] zich bedienen van het tooverbebed om rijk te worden, dat Mozes, na lang daartoe door dezen gebeden te zijn, gaf aan een van zijn rahajats, met name Karoen (*Korach genoemd in den bijbel; Numeri XVI.*). *Door zijn rijkdom hoovaardig geworden, bezondigde Karoen zich tegen Allah en tegen Mozes, en werd tot straf door de aarde verzwolgen.*

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *SB.* springen van den hak op den tak; nu het een dan weêr het ander, *bv. met betrekking tot werken.*

[illegible] zva. [illegible]

[illegible] zie [illegible] — [illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible] II.

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] en [illegible] zie "*Verb. en Bijv.*" *aldaar bl.* 242, *voor* [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[Javanese] *SB.* een heesche *of* schorre stem hebben.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* bestrooid zijn, vol liggen met heele kleine steentjes, korrels zand, *enz. van een een samak of dergelijke; voorts van brood, gebak en dergelijke:* vermengd zijn met *enz. En eindelijk: zijn voor mijn (zijn) gevoel,* als of er kleine steentjes in zaten, *van een of beide oogen, bij oogziekte. — Blijkens het Jav. Wdbk. van* [Javanese]

[Javanese] *SB.* geld *of* goed afzetten, aftroggelen *of* verduisteren *van zijn (haar) echtgenoot, om na scheiding van te genieten. Pass.* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met een vloed van woorden, *van iemands spreken. —* [Javanese] een enorme flux de bouche hebben.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* ten behoeve van *iemand wien onheil dreigt, ook van een plek, die onheil aanbrengend is,* ten einde het onheil te bezweeren, de wajang laten spelen *of* een toekang pantoen een voordragt laten houden. — *In plaats van* [Javanese] *(zie* [Javanese] *onder* [Javanese]*) het kind ook wel* [Javanese] *en dan is één wajang partij voldoende, mits de ter zake bestaande voorschriften getrouw worden nageleefd. — Jav.* [Javanese] verlost, bevrijd; onttooverd. *Enz.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *I. zva.* [Javanese] *K. — II. SB. van iets zooals een of meer stukken geld, die bijv. uit iemands zak vielen:* hoorbaar rollen, rollen *over den grond, over de vloermat, enz.*

[Javanese] *zie* [Javanese].

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

ꦔꦒꦃꦮꦶ꧈ *zie* ꦲꦒꦃꦮꦶ꧉

ꦔꦺꦭꦸꦥꦧꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦶꦭꦸꦥꦏ꧀꧉

ꦔꦺꦒꦶꦮꦏ꧀꧈ *en* ꦔꦺꦒꦶꦮꦧꦶꦃꦔꦺꦲꦶꦃꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦶꦒꦶꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦸꦒꦸꦮꦏ꧀꧈ *en* ꦔꦸꦒꦸꦮꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦸꦒꦸꦮꦏ꧀꧈ *zoomede "Verb. en Bijv."*

ꦔꦃꦒꦒꦮꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦃꦒꦒꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦒꦮꦺꦏ꧀꧈ *zie* ꦮꦺꦏ꧀꧉

ꦔꦭꦸꦮꦶ꧈ *zie* ꦲꦶꦮꦶ꧉

ꦔꦒꦼꦫ꧈ *zie* ꦲꦼꦒꦼꦫ꧈ *I.*

ꦔꦒꦼꦫꦃꦫꦃꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦒꦼꦫꦃꦏ꧀꧉

ꦔꦒꦸꦮꦏ꧀꧈ *I. SB.* een fijne stofregen zijn, *van regen. Verg. bij* ꦏꦶꦒꦶꦔꦺꦮꦏ꧀꧉ — *II. SB.* het water in den mond krijgen, *terwijl men vastende is, ook bij het zich verbeelden te proeven iets dat heel wrang of heel zuur is.*

ꦔꦺꦃꦭꦸꦃꦮꦺꦃꦫꦃ꧈ *zie* ꦲꦶꦃꦭꦸꦃꦮꦺꦃꦫꦃ꧉

ꦔꦺꦭꦸꦮꦺꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦶꦭꦸꦮꦺꦏ꧀꧉

ꦔꦒꦶꦮꦏꦼꦃꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦒꦶꦮ꧉

ꦔꦒꦸꦮꦸꦮꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦸꦮꦸꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦭꦸꦏ꧀ꦏꦃꦔꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦶꦏ꧀ꦏꦃꦔꦏ꧀꧉

ꦔꦶꦒꦶꦢꦏ꧀꧈ *en* ꦔꦶꦒꦶꦢꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦶꦒꦶꦢꦏ꧀꧉

ꦔꦒꦢꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦒꦢꦏ꧀꧉

ꦔꦺꦴꦃꦢꦮꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦺꦴꦃꦢꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦒꦸꦢꦧꦃꦏꦏ꧀꧈ *zie* ꦒꦸꦢꦧ꧉

ꦔꦒꦃꦢꦺꦴꦃ꧈ *zie* ꦲꦸꦢꦺꦴꦃ꧉

ꦔꦒꦶꦏꦮꦏ꧀꧈ *zie* ꦔꦸꦏꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦺꦭꦸꦔꦺꦏꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦶꦔꦺꦏꦏ꧀꧉

ꦔꦒꦶꦔꦺꦴ꧈ *zie* ꦔꦸꦏꦶꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦒꦶ꧈ *zie* ꦲꦒꦶ꧈ 4.

ꦔꦸꦒꦶ꧈ *zie* ꦲꦸꦒꦶ꧉

ꦔꦸꦒꦸ꧈ *en* ꦔꦸꦒꦸꦔꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦸꦒꦸ꧉

ꦒꦔꦒꦒꦔꦒ꧈ *zie* ꦒꦒ꧉

ꦔꦒꦶꦏꦮꦏ꧀꧈ *SB.* zich wijd uitspreiden, *van een boom of van zijn takken, ook van de horens van een hert.*

ꦔꦒꦶꦏꦃ꧈ *zie* ꦮꦒꦏ꧀꧉

ꦔꦭꦸꦒꦶꦏꦶꦏꦶꦏ꧀꧈ *SB.* zich aan den horizon, zich voordoende als een donkere massa, vertoonen; opdoemen, *van hoog geboomte.*

ꦔꦒꦸꦏꦸꦏꦸꦏ꧀꧈ *zva.* ꦔꦭꦸꦏꦶꦏꦶꦏ꧀꧈ *maar van struikgewas, kreupelhout en derg. — Verg. Jav. Wdbk. op* ꦭꦏꦸꦏꦸꦏ꧀꧉

ꦔꦒꦶꦏꦶꦔꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦼꦏꦶ꧉

ꦔꦒꦸꦔꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦒꦸ꧉

ꦔꦶꦒꦶꦔꦏ꧀꧈ *en* ꦔꦸꦒꦶꦔꦏ꧀꧈ *zie* ꦲꦸꦒꦶ꧉

ꦔꦺꦏ꧀꧈ *SB.* uit het humeur raken, uit zijn humeur; *ook* wrokken; *en voorts niet terug-tegeven* redewoord *voor* ꦔꦒꦼꦫꦶꦃꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦸꦏ꧀꧈ klanknabootsend woordje *voor het geluid dat een aap soms maakt:* ngoek. ꦔꦸꦏ꧀ꦔꦸꦏꦏ꧀꧈ dat geluid herhaaldelijk maken, laten hooren.

[illegible] *zie* [illegible] *II.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *en* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] — [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *enz. zoomede* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zagend, *van het ademhalen van iemand, die aamborstig is of wiens keel vol slijm zit, ook van het ademhalen van een kat. — Verg. bij* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* redewoord *voor schrijven, ook voor teekenen met pen of potlood.* — [illegible] niets anders doen dan schrijven *of* afschriften maken van *iets, bv. van den koran.*

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie bij* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zoomede* [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* onduidelijk spreken, *omdat men den mond vol heeft; ook wel voor een vollen mond hebben, d.i.* eten, etende zijn.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible] *zoomede „Verb. en Bijv." voor bl.* 226.

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* zijn ruimte nemen, achteruitgaan, willende een aanloop nemen.

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] [illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *zie* [illegible] *I.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] en [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] en [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] en [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] II.

[Javanese] *zie* [Javanese] II.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* geheel uitgeput zijn, onmagtig neêrliggen, voor mirakel liggen.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* onophoudelijk zich laten hooren (*kirren, zingen of fluiten*), *van een vogel in de kooi; ook* in een adem door, aan een stuk door, zonder uitscheiden, *van het schreeuwen of huilen van een kind en van het ronggèngliedjes zingen, door een vrouw of meisje.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] I.

[Javanese] *of* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* benauwd zijn *in een lokaal of in een rijtuig, bv. omdat alles digt is;* het is hier benauwd.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en ook* [Javanese] *bij* [Javanese] 3.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* stilletjes zich uit de voeten maken; de plaat poetsen; wegschuilen, zich verstoppen, *bv. op een feest om zich aan het tandakken te onttrekken. Zie ook* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zou slechts gebezigd worden, waar men zich verklaart omtrent het*

offermaal dat men geeft, bv. als men zegt: [Javanese] ([Javanese]) [Javanese] — *Verg.* [Javanese] *bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *zie dat bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *in het Buitenzorgsche zva.* [Javanese] *Rg. K.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *ook* [Javanese] *zva.* [Javanese] *Rg. K.*

[Javanese] — [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* zoo ligt zijn als een veêr; weg geblazen kunnen worden, *in dezen zin bv. van een uiterst magere kip of derg.* — *Voorts* op zijn wieken rond drijven, *van een vogel zooals een heulang.*— [Javanese] *ook* [Javanese] *ook* [Javanese] zijn toevlugt zoeken *bij iemand;* geen rust hebben, het overal zoeken *van iemand, die gepijnigd wordt door smart, verdriet of angst.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie onder* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] *Rg. K.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] [Javanese script] enz. zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script] II.

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script] (Verb. en Bijv. voor bl. 26.).

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] enz. zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] *SB.* zich bakeren in het zand, *vau een kip of derg.* — [Javanese script] *zegt men van een plaats als die, zooals bv. Soemedang,* [Javanese script] — *Watekna: gagah.*

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] *mvdsv. van* [Javanese script] *zie dat onder* [Javanese script] *en zie ook* [Javanese script]

[Javanese script] — [Javanese script] *SB.* plotseling anders zijn dan te voren; plotseling, eensklaps; het plotseling over een anderen boeg gooijen.

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] en [Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese script] zie [Javanese script]

[Javanese] *SB.* [Javanese] *of* [Javanese] *of* [Javanese] *pantoenuitdrukking voor:* een mengeling van de liefelijkste geuren van zich geven.

[Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] *SB.* op de knieën vallen, storten, *van een paard.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *I.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] [Javanese] *ook* [Javanese] *SB.* de regentijd, het natte jaargetijde.

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *SB.* met een schok opspringen, opvliegen, op zij springen, achteruit springen, opspringen en wegijlen, *bv. uit een kamer.*

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *en* [Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *SB.* in kantèh werken, *en wel kleedingstukken maken;* weven. *Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese]

[Javanese] *zie* [Javanese] *II.*

[Javanese] *zie* [Javanese] *en* [Javanese]

[Javanese] *SB.* opklimmen, *van klimplanten;* voortkruipen, *van kruipplanten. K.*

[Javanese] *SB.* rijstgebrek zijn *ergens; voorts:* om rijst vragen, aan rijst zoeken te komen (*in een tijd van rijstgebrek*) *en dan of door er om te bedelen, of aanbiedende ze in te ruilen tegen een of ander voorwerp, of wel begeerende ze te koopen. Maar ook: in een tijd van rijstgebrek,* rijst zóó magtig worden *of* krijgen. *Verg. bij* [Javanese]

[Javanese] *SB.* ziek zijn, *van kippen en andere vogels; voorts van menschen:* niet fleurig zijn; niet wel zijn.

[Javanese] *zie* [Javanese]

[illegible] zie [illegible] aan het slot.

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *SB.* rondgaan om hun kunsten te vertoonen *of wel* om te zien *of* er zijn die een vertooning begeeren, *van kunstenmakers en derg.* (*Verg.* [illegible]) *Ook wel van dansmeiden:* rond gaan om te zien of er welligt iemand is, die ze wil [illegible]

[illegible] zie [illegible] *I.*

[illegible] *op Bandoeng nevens* [illegible] *in gebruik. K.*

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible] *I.*

[illegible] *SB.* lam, lam zijn, zoodat men niet kan loopen; *en van een kind:* in hooge mate achterlijk in het loopen.

[illegible] *SB.* bovenkomen, weêr bovenkomen, *van iemand of iets in het water.*

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *SB.* in den slaap het water loozen, *als een hebbelijkheid. Verg.* [illegible] — *Verg. ook Jav. Wdbk. bij* [illegible] *Volg. Prof. Kern, aldaar, is de grondv.* [illegible]

[illegible] *SB.* staan, blijven staan, *van water, omdat het niet kan wegvloeijen of in den grond dringen.*

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible] *II.*

[illegible] *en* [illegible] *zie* [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible] *I.*

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] zie [illegible]

[illegible] *betiteling in sommige streken, bv. in het Tjiandjoersche, van den beambte, die elders* [illegible] *werd genoemd. Verg. het Jav. Wdbk. op* [illegible] *en aldaar* [illegible] *of* [illegible]

[Javanese] en [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] — [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] en [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] II.

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] II.

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] [Javanese] en [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese] II.

[Javanese] zie [Javanese] I.

[Javanese] en [Javanese] zie [Javanese] II.

[Javanese] SB. onbebouwd, onbeplant van grond. *Verg.* [Javanese]

[Javanese] *zva.* [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] en [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] redewoord *voor* [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] en [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] en [Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] SB. zonder een korrel eten zijn *of* zitten; *voorts van een dier op stal, bv. van een paard:* niet te eten hebben; *ook* niet staan te eten. — *De grondv. is* [Javanese]

[Javanese] zie [Javanese]

[Javanese] SB. schel, doordringend, *van de stem, als een aangeboren iets; voorts van het geluid (het slaan) van een klok:* doordringend, helder.

[Javanese] SB. gebrek lijden *aan voedsel, maar ook wel naar het schijnt voor* gebrek lijden *in algemeenen zin.*

[Javanese] zie [Javanese]

ꦔꦺꦴꦮꦭꦮꦏ꧀ ook ꦔꦺꦴꦮꦏ꧀ꦭꦮꦏ꧀ *SB.* gescheurd, met een scheur zijn en wel over een aanmerkelijke lengte, *bv. van een samping; ook van hout, bv. van een plank, door de droogte. Verg.* ꦱꦼꦒꦭꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦶꦮꦶꦭꦶꦮꦶꦏ꧀ *zie* ꦲꦶꦮꦶꦭꦶꦮꦶꦏ꧀꧉

ꦔꦺꦴ꧇꧒꧇ꦮꦺꦴ꧇꧒꧇ꦭꦺꦴꦏ꧀ *SB.* achter elkaâr gaan, optogtsgewijze zich voortbewegen, een stoet vormen. *Verg. bij* ꦒꦺꦴꦭꦺꦴꦏ꧀꧉

ꦔꦺꦴꦮꦺꦴꦤ꧀ *SB. van visschen en van* ꦔꦺꦴꦮꦤ꧀ stil liggen *of wel* uiterst langzaam zich voortbewegen, aan de oppervlakte van het water. — *Voorts* ꦔꦺꦴꦮꦺꦴꦤ꧀ꦔꦶꦮꦒꦺꦴꦤ꧀ *of* ꦔꦺꦴꦮꦺꦴꦤ꧀ꦔꦶꦮꦒꦺꦴꦤ꧀ *in pantoenverhalen en dergelijke zva. ons:* zich vertoonen op de wolken.

ꦔꦺꦴꦮꦺ *zie* ꦲꦮꦺ꧉

ꦔꦺꦴꦮꦸꦃ *zie* ꦲꦮꦸꦃ꧉

ꦔꦺꦴꦲꦸꦏ꧀ *zie* ꦒꦺꦴꦲꦸꦏ꧀ III.

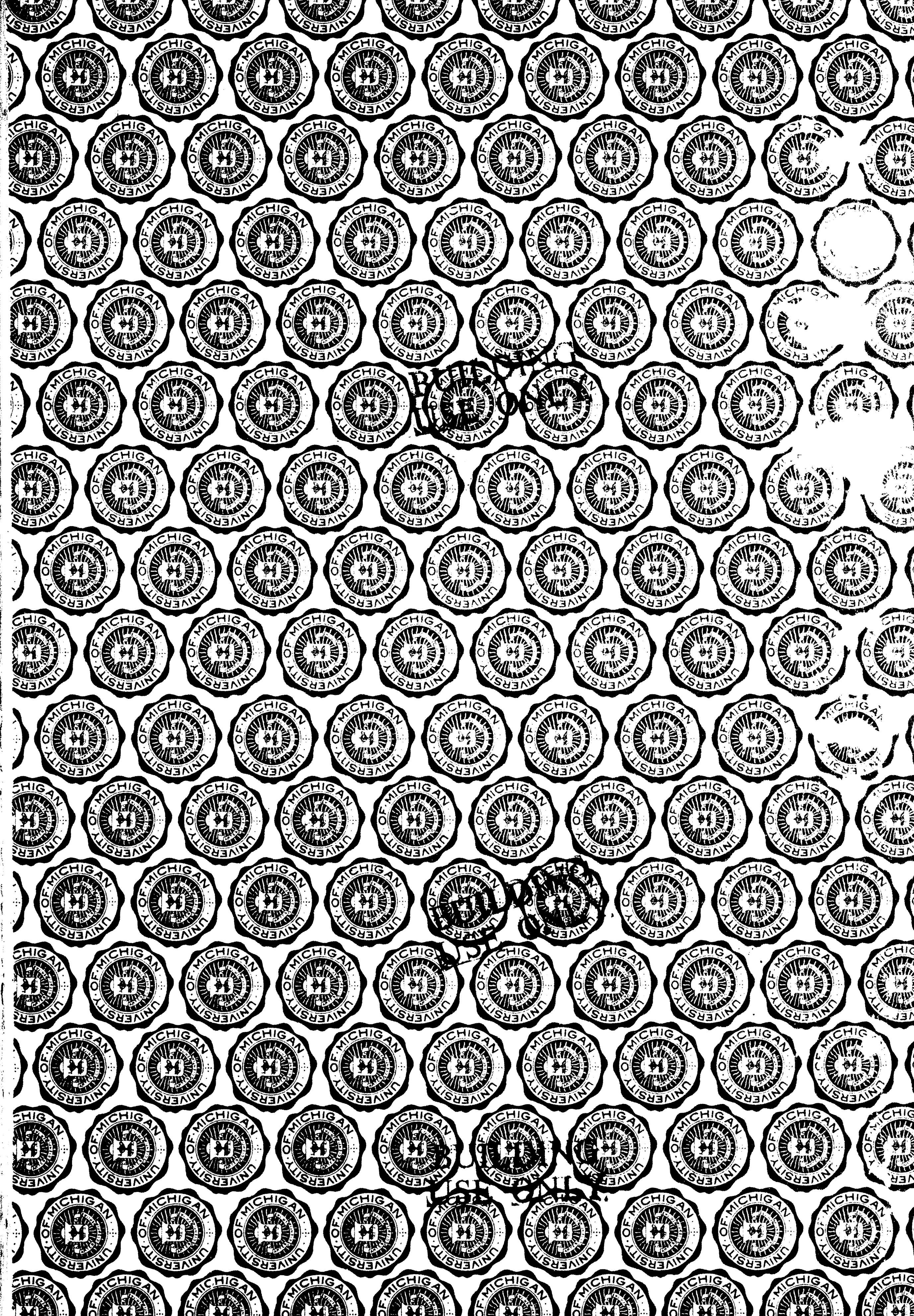
ꦔꦺꦴꦔꦺꦴꦃ *zva.* ꦱꦔꦺꦴꦔꦺꦴꦃ꧉

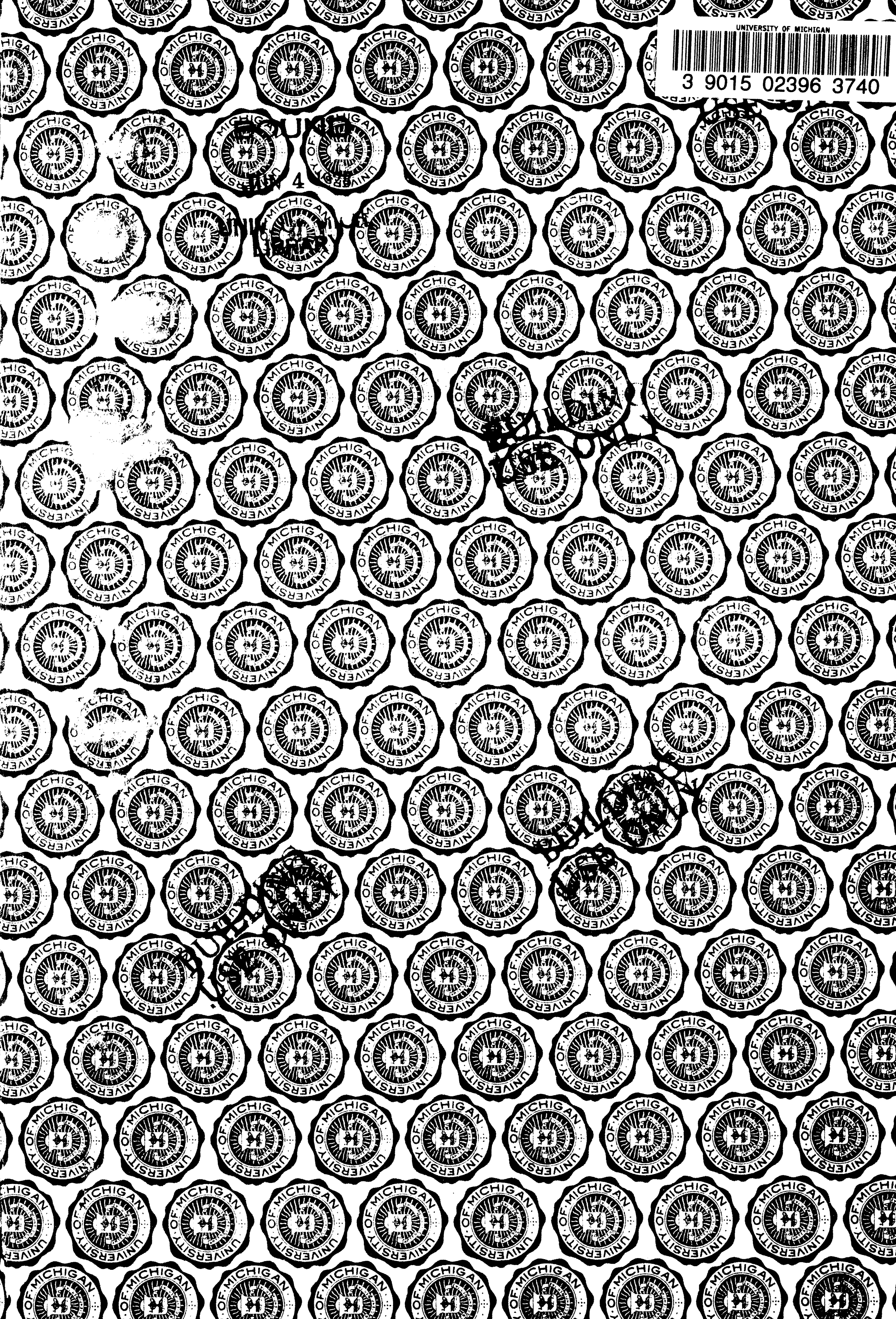
ꦔꦺꦴ꧇꧒꧇ꦔꦺꦴꦮꦺꦴ꧇꧒꧇ꦮꦏ꧀ *zie* ꦲꦺꦴꦔꦺꦴꦮꦏ꧀꧉

ꦔꦔꦺꦴꦤ꧇꧒꧇ *zie* ꦔꦔꦤ꧀ *onder* ꦔꦤ꧀꧉

BUILDING
USE ONLY

BUILDING
USE ONLY


UNIVERSITY OF MICHIGAN
BUILDING USE ONLY


UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 02396 3740